

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΝΓ'

Παρασκευή 22 Νοεμβρίου 2019

ΘΕΜΑΤΑ

Α. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθητές από το 10ο Δημοτικό Σχολείο Τρίπολης, φοιτητές από το Πάντειο Πανεπιστήμιο, μέλη από ομάδα Φιλανδών υποστηρικτών του Φιλανδικού Ινστιτούτου Αθήνας, μαθητές από το 4ο Γυμνάσιο Τρικάλων, το 48ο Δημοτικό Σχολείο Πάτρας, το Δημοτικό Σχολείο Σπηλίου Ρεθύμνου, το Γενικό Λύκειο Κυπαρισσίας Μεσσηνίας, το 10ο και το 1ο Δημοτικό Σχολείο Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης, το 1ο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και το δημόσιο ΙΕΚ Αμπελοκήπων, σελ. 5086, 5089, 5090, 5098, 5102, 5113, 5123, 5126, 5134, 5139, 5147, 5154

2. Ειδική Ημερήσια Διάταξη:

Συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής (6η και 7η θεματική ενότητα της Επιτροπής: άρθρα 96 παρ. 5, 101Α, 101 παρ. 1 και 4, 101 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης), 102 παρ. 2, 112 παρ. 4 (κατάργηση παραγράφου), 113 (κατάργηση), 114 παρ. 1, 114 παρ. 2 (κατάργηση παραγράφου), 115 παρ. 1 και 2, 115 παρ. 3 (κατάργηση παραγράφου), 115 παρ. 4 (κατάργηση παραγράφου) και 119 παρ. 1 (κατάργηση παραγράφου)), σελ. 5098 – 5160

3. Ανακοινώνεται η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας προς την Θ' Αναθεωρητική Βουλή για την οριστική διατύπωση του περιεχομένου των αναθεωρητέων διατάξεων, που καθορίστηκαν ύστερα από τη συζήτηση και την απόφαση που ελήφθη από την Ολομέλεια της Βουλής, σελ. 5102 - 5106

4. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 5081, 5084, 5086, 5097, 5098, 5100, 5108, 5109, 5111, 5113, 5115, 5118, 5130, 5131, 5145, 5154, 5155, 5159, 5160

Β. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

1. Ανακοίνωση του δελτίου επικαίρων ερωτήσεων της Δευτέρας 25 Νοεμβρίου 2019, σελ. 5097

2. Συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων προς τον Πρωθυπουργό:

i. του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αλέξη Τσίπρα, με θέμα: «Επικερφής στάση της Κυβέρνησης απέναντι στους δράστες οικονομικών εγκλημάτων και εγκλημάτων διαφθοράς», σελ. 5081

ii. της Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κινήματος Αλλαγής κ. Φωτεινής (Φώφης) Γεννηματά, με θέμα: «Προσφυγικό - Μεταναστευτικό: Τα νησιά μας και όλη η ελληνική κοινωνία εκπέμπουν SOS», σελ. 5091

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΑΣΟΥΛΑΣ Κ. , σελ. 5081 – 5099

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΑΒΔΕΛΑΣ Α. , σελ. 5134 - 5147

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Χ. , σελ. 5099 - 5108

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο. , σελ. 5121 - 5134

ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ. , σελ. 5108 - 5121
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. , σελ. 5147 - 5160

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Α. Επί της Ειδικής Ημερήσιας Διάταξης:

ΑΒΡΑΜΑΚΗΣ Ε. , σελ. 5125
ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ Γ. , σελ. 5130
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ε. , σελ. 5136
ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ Μ. , σελ. 5115
ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ Β. , σελ. 5123
ΒΙΤΣΑΣ Δ. , σελ. 5145
ΒΟΛΟΥΔΑΚΗΣ Μ. , σελ. 5150
ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Κ. , σελ. 5138
ΓΚΙΟΚΑΣ Ι. , σελ. 5131
ΓΚΟΚΑΣ Χ. , σελ. 5127
ΔΑΒΑΚΗΣ Α. , σελ. 5118
ΔΕΛΗΣ Ι. , σελ. 5109, 5111
ΔΡΙΤΣΑΣ Θ. , σελ. 5122
ΕΥΘΥΜΙΟΥ Α. , σελ. 5135
ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ Κ. , σελ. 5126
ΚΑΙΡΙΔΗΣ Δ. , σελ. 5140
ΚΑΜΙΝΗΣ Γ. , σελ. 5142
ΚΑΠΠΑΤΟΣ Π. , σελ. 5128
ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ Γ. , σελ. 5100, 5101, 5102, 5107, 5115, 5131, 5132, 5160
ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ Ό. , σελ. 5158
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Ε. , σελ. 5151
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Δ. , σελ. 5137

ΛΙΑΚΟΥΛΗ Ε. , σελ. 5129
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α. , σελ. 5101, 5102, 5107, 5109, 5131, 5132, 5159

ΜΑΚΡΗ Ζ. , σελ. 5120
ΜΠΑΚΑΔΗΜΑ Φ. , σελ. 5113, 5115
ΜΠΙΑΓΚΗΣ Δ. , σελ. 5143
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Θ. , σελ. 5119
ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ Γ. , σελ. 5133
ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Α. , σελ. 5152, 5153, 5154

ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ Ι. , σελ. 5149
ΠΟΥΛΟΥ Π. , σελ. 5154
ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ Π. , σελ. 5141
ΣΠΙΡΤΖΗΣ Χ. , σελ. 5155, 5156
ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ Ε. , σελ. 5116, 5159
ΣΤΥΛΙΟΣ Γ. , σελ. 5148
ΤΖΑΒΑΡΑΣ Κ. , σελ. 5098, 5101, 5102, 5131, 5132

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ Α. , σελ. 5147
ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ Β. , σελ. 5133
ΦΟΡΤΩΜΑΣ Φ. , σελ. 5144
ΦΩΤΗΛΑΣ Ι. , σελ. 5134
ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Μ. , σελ. 5132
ΧΑΡΙΤΣΗΣ Α. , σελ. 5146, 5147
ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Μ. , σελ. 5157
ΧΗΤΑΣ Κ. , σελ. 5111, 5113
ΨΥΧΟΓΙΟΣ Γ. , σελ. 5139

Β. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΑΒΔΕΛΑΣ Α. , σελ. 5145

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Χ. , σελ. 5100
ΓΚΙΟΚΑΣ Ι. , σελ. 5130, 5131
ΔΕΛΗΣ Ι. , σελ. 5154
ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ Γ. , σελ. 5100, 5108, 5109, 5111,
5113

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο. , σελ. 5130, 5131, 5132, 5133
ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ. , σελ. 5109, 5111, 5115, 5118
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α. , σελ. 5098, 5109, 5130, 5131
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. , σελ. 5154, 5155, 5159, 5160
ΠΟΥΛΟΥ Π. , σελ. 5155
ΤΑΣΟΥΛΑΣ Κ. , σελ. 5081, 5084, 5086, 5097,
5098
ΤΖΑΒΑΡΑΣ Κ. , σελ. 5098
ΧΑΡΙΤΣΗΣ Α. , σελ. 5145

Γ. Επί των επικαίρων ερωτήσεων:

ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ Φ. , σελ. 5091, 5092, 5094, 5096
ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ Κ. , σελ. 5083, 5084, 5088, 5089,
5090, 5092, 5096
ΤΣΙΠΡΑΣ Α. , σελ. 5081, 5082, 5083, 5084,
5086, 5087, 5088, 5089,
5090

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ:

ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ Γ. , σελ. 5089
ΔΡΙΤΣΑΣ Θ. , σελ. 5092
ΜΟΥΖΑΛΑΣ Γ. , σελ. 5092
ΠΙΠΙΛΗ Φ. , σελ. 5082
ΠΛΕΥΡΗΣ Α. , σελ. 5088
ΤΖΑΒΑΡΑΣ Κ. , σελ. 5088
ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ Δ. , σελ. 5087

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Θ' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ

ΙΗ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΝΓ'

Παρασκευή 22 Νοεμβρίου 2019

Αθήνα, σήμερα στις 22 Νοεμβρίου 2019, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10.17' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΑΣΟΥΛΑ**. Εισερχόμαστε στη συζήτηση των

ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Στο πλαίσιο της «ώρα τους Πρωθυπουργού», θα συζητηθούν δύο επίκαιρες ερωτήσεις η πρώτη με αριθμό 224/18/18-11-2019 επίκαιρη ερώτηση του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αλέξη Τσίπρα προς τον Πρωθυπουργό, με θέμα: «Επικερφής στάση της Κυβέρνησης απέναντι στους δράστες οικονομικών εγκλημάτων και εγκλημάτων διαφθοράς» και η δεύτερη με αριθμό 223/17/18-11-2019 επίκαιρη ερώτηση της Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κινήματος Αλλαγής κ. Φωτεινής (Φώφης) Γεννηματά προς τον Πρωθυπουργό, με θέμα: «Προσφυγικό - μεταναστευτικό: Τα νησιά μας και όλη η ελληνική κοινωνία εκπέμπουν SOS».

Οι χρόνοι ομιλίας, σύμφωνα με το άρθρο 132 παράγραφος 1 του Κανονισμού της Βουλής Μέρος Α', είναι για τον ερωτώντα Βουλευτή δέκα λεπτά, προκειμένου να αναπτύξει την επίκαιρη ερώτηση και πέντε λεπτά για τη δευτερολογία του, ενώ για τον κύριο Πρωθυπουργό είκοσι λεπτά για την πρωτολογία του και δέκα λεπτά για τη δευτερολογία του.

Προχωρούμε, λοιπόν, τώρα στην πρώτη επίκαιρη ερώτηση που απευθύνεται στον κύριο Πρωθυπουργό.

Τον λόγο έχει ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς, κ. Αλέξης Τσίπρας.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Μητσοτάκη, την τελευταία φορά που βρεθήκαμε σ' αυτήν εδώ την Αίθουσα καθόσασταν στο έδρανο που κάθεστε και σήμερα, το πρωθυπουργικό, στεκόσασταν με σταυρωμένα τα χέρια και με αποκαλούσατε ψεύτη. Με καλούσατε να καταθέσω στα Πρακτικά δηλώσεις εκπροσώπου σας, του κ. Πέτσα, δηλώσεις που πραγματικά έκανε, δηλώσεις τις οποίες μας λέγατε ότι δεν έκανε ποτέ και ότι είμαι ψεύτης κατ' εξακολούθηση. Και στα Πρακτικά τις καταθέσαμε και στον δημόσιο διάλογο. Όλη η Ελλάδα το είδε. Και τελικά, αποδείχθηκε ότι ο ψεύτης ήσασταν εσείς, όχι εγώ.

Κύριε Μητσοτάκη, ξέρετε, ο ηγέτης χαρακτηρίζεται όχι μόνο για τη δυνατότητά του να κατηγορεί τον αντίπαλο, αλλά και για το πολιτικό του θάρρος να αναγνωρίζει τα λάθη του. Κι εσείς όχι μόνο δεν εγκαλέσατε τον εκπρόσωπό σας, αλλά και δεν παρα-

δεχθήκατε το ατόπημά σας, δεν είπατε ούτε μια δημόσια συγνώμη.

Άρα, λοιπόν, εγώ σήμερα έρχομαι να σας πω ότι δεν είστε μόνο ψεύτης, αλλά και δειλός. Εκτός κι αν σήμερα επανορθώσετε, διότι έχετε ακόμη μια ευκαιρία.

(Θόρυβος - διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Θα σας στεναχωρήσω πολύ σήμερα. Μην βγάζετε επιφωνήματα. Σήμερα θα βγάλετε πολλά επιφωνήματα. Δεν χρειάζεται με το που ξεκινάει η τοποθέτησή μου να βγάζετε επιφωνήματα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Πάμε, λοιπόν, στα σημερινά, διότι είναι δικαίωμά σας να αυτοδιασύρεστε στο Κοινοβούλιο όσο θέλετε, σε ζωντανή μετάδοση, με θεατρινισμούς και με κατηγορίες στους αντιπάλους σας. Αυτό που νομίζω ότι δεν είναι δικαίωμά σας είναι να προκαλείτε το κοινό περί δικαίου αίσθημα, αλλά και να διασύρετε τη χώρα μας διεθνώς.

Σας υπέβαλα την επίκαιρη ερώτηση για νομοθετική εύνοια στους λεγόμενους «εγκληματίες του λευκού κολάρου» στις 12 του μήνα, δηλαδή πριν ψηφίσετε τους Ποινικούς Κώδικες. Ο λόγος ήταν για να σας δώσω την ευκαιρία να το ξανασκεφτείτε και να το πάρετε πίσω. Όχι μόνο δεν το πήρατε πίσω, αλλά ούτε καν ήρθατε να απαντήσετε. Προτιμήσατε να κάνετε περιοδεία στη Μακεδονία. Αλλά ούτε καν ήρθατε και στην Ολομέλεια να τοποθετηθείτε κατά τη διάρκεια συζήτησης και ψήφισης των νέων Ποινικών Κωδίκων, όταν η Πλειοψηφία σας εψήφισε τις «φωτογραφικές» αυτές διατάξεις για τις οποίες σας εγκαλούμε. Βεβαίως, το κάνατε αυτό διότι θέλετε να μένετε εσείς εκτός «κάδρου» και αφήνετε τους άλλους να κάνουν τη βρόμικη δουλειά. Και είμαι βέβαιος ότι αν την επομένη δεν είχε αναδείξει το θέμα η βρετανική «FINANCIAL TIMES», δεν θα ερχόσασταν ούτε σήμερα. Το δημοσίευμα αυτό σας χάλασε τον σχεδιασμό, διότι καλά είχατε καταφέρει να περάσει το θέμα αυτό στα «ψιλά» από τα μεγάλα τηλεοπτικά μέσα και τα μέσα επικοινωνίας στη χώρα μας.

Το πρόβλημα, όμως, κύριε Μητσοτάκη, δεν είναι μόνο ότι ασκείτε μια επιεική πολιτική -κάνετε χάρες, να το πω λαϊκά- στην παρασιτική ολιγαρχία και την επιχειρηματική ελίτ ούτε μόνο ότι οι χάρες αυτές δύσκολα μπορεί να πειστεί κάποιος ότι γίνονται από ιδεοληψία ή άγνοια, δηλαδή άνευ ανταλλαγμάτων. Το μεγαλύτερο πρόβλημα, κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, είναι ότι τέσσερις μόλις μήνες μετά από το αποτέλεσμα των εκλογών, σπεύδετε με μεγάλη ταχύτητα να κερδίσετε τον χαμένο χρόνο των τεσσάρων ετών και να καθαρίσετε, απ' ό,τι φαίνεται, όσους τόσα χρόνια -τα τέσσερα και μισό χρόνια- δεν είχαν την προσασία σας, επειδή εσείς δεν ήσασταν στα κυβερνητικά έδρανα.

Έρχεστε λοιπόν να επαναφέρετε την κανονικότητα, αλλά ποια κανονικότητα; Την κανονικότητα την οποία γνωρίζει καλά ο ελληνικός λαός για πάρα πολλά χρόνια, την κανονικότητα της διαπλοκής, της διαφθοράς, αυτήν την κανονικότητα, που έριξε τη χώρα στα βράχια και την οδήγησε στη χρεοκοπία και στο τέλος στα μνημόνια. Και έχετε ξεπεράσει κάθε όριο απροκαλύπτης εύνοιας απέναντι στη συγκεκριμένη κατηγορία του οικονομικού εγκλήματος.

Νομίζω ότι σήμερα οφείλετε να δώσετε κάποιες απαντήσεις ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας, να εξηγήσετε -όχι σε εμάς, στον ελληνικό λαό- τους λόγους για τους οποίους η Κυβέρνησή σας νομοθετεί κατά τρόπο που αποδυναμώνει τη δικαιοσύνη στον αγώνα της κατά των οικονομικών εγκλημάτων, που πλήττει το αίσθημα της δικαιοσύνης στα μάτια των πολιτών και καθιστά τη χώρα διεθνή περιγέλο. Οφείλετε να απαντήσετε στους Έλληνες φορολογούμενους, αυτούς που με μεγάλη δυσκολία καταφέρνουν να είναι εντάξει απέναντι στον νόμο, να απαντήσετε ποιους εξυπηρετείτε με αυτές τις διατάξεις.

Πάμε λοιπόν να πάρουμε τα πράγματα από την αρχή, γιατί σήμερα δεν σας εγκαλώ για μία ούτε για δύο, αλλά για τρεις κραυγάλες, κατά τη γνώμη μου, παρεμβάσεις. Οι δύο έχουν ήδη γίνει, για τη μία υπάρχει περιθώριο ακόμη και τώρα να αλλάξετε στάση.

Σηκώσατε μεγάλο κουρνιαχτό για τη μεγάλη θεσμική μεταρρύθμιση του ΣΥΡΙΖΑ, ολική μεταρρύθμιση εκσυγχρονισμού των Ποινικών Κωδίκων, μια μεταρρύθμιση που είχε να γίνει από τη δεκαετία του 1950 και τα τελευταία χρόνια όλοι οι νομικοί, και βεβαίως πολλά στελέχη σας συμπεριλαμβανομένων σ' αυτούς, παραδέχονταν δημοσίως την ανάγκη να προχωρήσει αυτή η μεταρρύθμιση του εκσυγχρονισμού. Αλλά για πρώτη φορά στην ιστορία, από μια μεταρρύθμιση η οποία έγινε όπως έπρεπε να γίνει, με έναν δημόσιο διάλογο, με μια νομοπαρασκευαστική επιτροπή από καθηγητές εγνωσμένου κύρους και όχι από κομματικά στελέχη του κυβερνώντος τότε κόμματος και με έναν δημόσιο διάλογο και μια διαβούλευση που κράτησε μήνες, παρήχθη ένα αποτέλεσμα. Για πρώτη φορά στα χρονικά, τρεις μήνες μετά, με τη μεσολάβηση βεβαίως των εθνικών εκλογών και την αλλαγή της κυβερνητικής πλειοψηφίας, ήρθατε -μια τόσο μεγάλη δομική και ολική μεταρρύθμιση, χωρίς να την κρίνετε στην ουσία της- να επανανομοθετήσετε. Τρεις μήνες μετά!

Ποιο ήταν το πρόσχημα για την κοινή γνώμη; Ότι δήθεν με τη μεταρρύθμιση αυτή η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, εν πάση περιπτώσει, νομοθέτησε πιο ευνοϊκά όχι βεβαίως για τους εγκληματίες του οικονομικού εγκλήματος, αλλά νομοθέτησε ευνοϊκά για την κατοχή βομβών μολότοφ. Αυτό ήταν το επιχείρημα. Και άρα, εσείς που ομνύετε στον νόμο και στην τάξη θα ερχόσασταν να επαναφέρετε ένα δρακόντειο δίκαιο, προκειμένου να αντιμετωπίσετε την ανομία. Μάλιστα.

Βεβαίως όλα αυτά είναι αστεία, διότι στην πραγματικότητα, αυτό το οποίο έκανε -όχι ο ΣΥΡΙΖΑ, η νομοπαρασκευαστική επιτροπή- και νομοθέτησε η κυβερνητική πλειοψηφία, σε σχέση και με το ζήτημα αυτό, ήταν ένας εξορθολογισμός, ο οποίος ερχόταν να αποκαταστήσει την ίδια την αξιοπιστία των ποινών. Διότι γνωρίζατε πάρα πολύ καλά ότι όταν μιλάγαμε για ποινή πλημμεληματική ήταν μια ποινή που ποτέ δεν εκτιόταν. Κι εμείς ήρθαμε να αποκαταστήσουμε την αξιοπιστία, λέγοντας «Ναι, υπάρχει διάκριση ανάμεσα στην κατοχή και στη ρίψη, αλλά η κατοχή, πλημμεληματική μεν, θα εκτίεται όμως, με φυλάκιση τριών έως πέντε ετών».

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Πείτε μου εσείς μία περίπτωση, όλο το προηγούμενο διάστημα που ήταν κακούργημα η κατοχή, τότε υπήρξε μία φυλάκιση, έστω και ενός, για την κατοχή; Φάνηκε, όμως, τις προηγούμενες μέρες, και φάνηκε εύλογα στα μάτια της κοινής γνώμης όσο και αν προσαπλήστε να το κρύψετε, ότι τελικά ο σκοπός σας κάθε άλλο παρά είχε να κάνει με την ανομία της κατοχής ή της ρίψης μολότοφ. Ο σκοπός σας ήταν να «ξεπαγώσετε» τους λογαριασμούς οικονομικών εγκληματιών και να κάνετε το δώρο της ποινικής ασυλίας στους τραπεζίτες.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου

ομιλίας του κυρίου Προέδρου του ΣΥΡΙΖΑ)

Ας πάρουμε τα θέματα ένα-ένα και θα ζητήσω την ανοχή του Προεδρείου. Ας αφαιρεθεί ο χρόνος από τη δευτερομιλία μου. Ας ξεκινήσουμε από την αποδέσμευση λογαριασμών υπόπτων, κατηγορούμενων για «ξέπλυμα» χρήματος. Εδώ κανονικά νομίζω ότι δεν θα χρειαζόταν να πει κάποιος πολλά. Αρκούν τα όσα είπε η αρχή για το «ξέπλυμα», στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης, ότι υπάρχει δηλαδή κίνδυνος, με την παρέμβασή σας, συνολικής ματαιώσης της ανάκτησης των προϊόντων εγκλήματος από το δημόσιο, ότι θα αποδοθούν τα προ ετών δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία των υπόπτων για βαρύτατα εγκλήματα, που εκκρεμούν ενώπιον της δικαιοσύνης και έτσι θα ευνοηθούν οι δράστες με τη μεγαλύτερη παραβατικότητα και θα ματαιωθεί ο βασικός σκοπός της γενικής πρόληψης του βαρέως οικονομικού εγκλήματος. Αυτά δεν τα λέμε εμείς, τα λέει η ανεξάρτητη αρχή για το «ξέπλυμα».

Αλήθεια, κύριε Μητσοτάκη, με ποια λογική περάσατε έναν νόμο με βάση τον οποίον αποδεσμεύονται λογαριασμοί υπόπτων για «ξέπλυμα» χρήματος πριν η υπόθεση τελεσιδικήσει; Και γνωρίζουμε πάρα πολύ καλά ότι μία από τις βασικές παθογένειες της ελληνικής δικαιοσύνης είναι οι καθυστερήσεις. Άκουσα την απάντησή -δεν ξέρω αν θα μου το πείτε και σήμερα- «για να μην είναι σε ομηρία οι πολίτες και οι επιχειρηματίες ιδίως, όσο η δικαιοσύνη αργεί». Και, αλήθεια, αναρωτιέμαι: ποιους ακριβώς χαρακτηρίζετε ως ομήρους; Υπόδικους επιχειρηματίες, τραπεζίτες και εφοπλιστές, όπως λένε οι «FINANCIAL TIMES» -όχι εμείς-, που έχουν δεσμευτεί οι λογαριασμοί τους διότι ελέγχονται για «ξέπλυμα» χρήματος, αυτούς χαρακτηρίζετε ως ομήρους; Τότε όλη η υπόλοιπη χώρα τι είναι; Από αυτούς είμαστε ομήροι όλοι, από αυτούς, που βγάζουν χρήματα στην πλάτη του ελληνικού λαού και εις βάρος του ελληνικού δημοσίου! Εμείς είμαστε οι ομήροι, όχι αυτοί!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Και σας ερωτώ: Για ποιον λόγο ανοίξατε αυτό το νομοθετικό «παράθυρο» και τώρα ο κάθε ύποπτος μπορεί να πάρει τα χρήματά του, να εξαφανιστεί και μετά εάν καταδικαστεί τρέχα-γύρευε; Πώς θα ανακτήσει το δημόσιο το κλεμμένο χρήμα;

Τέλος, το κρίσιμο ερώτημα, που ευλόγως θα απασχολήσει τον πολίτη, είναι ποιοι είναι αυτοί που τελικά ευνοούνται απ' αυτήν την σκανδαλώδη διάταξη και μπορούν να ζητήσουν την αποδέσμευση των χρημάτων τους, που η έγκυρη βρετανική εφημερίδα μιλάει για 1,2 δισεκατομμύριο ευρώ, όχι 10 και 20 και 30 εκατομμύρια, αλλά 1,2 δισεκατομμύριο ευρώ, πάνω από 0,5% του ΑΕΠ μας! Οφείλετε να απαντήσετε στα ερωτήματα αυτά και να απαντήσετε και με ονοματεπώνυμο. Διότι, ήδη, ο βασικός κατηγορούμενος για το σκάνδαλο «NOVARTIS» στη χώρα, το κλειδί αυτής της βιομηχανίας εκμαυλισμού γιατρών, πολιτικών και δημοσιογράφων στη χώρα, ο βασικός εδώ, στην Ελλάδα, ο κ. Φρουζής, τον γνωρίζετε,...

ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΙΠΙΛΗ: Που ποτέ πριν δεν εκλήθη...

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Ναι, κυρία Πιπιλή, ο κ. Φρουζής, ο οποίος διοργάνωνε δείπνα για τον Πρωθυπουργό κ. Μητσοτάκη στην προεκλογική περίοδο του 2012, ναι, αυτός ακριβώς! Τον γνωρίζετε καλά!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Αυτός, τον οποίον μας παρουσιάζετε τώρα ως αξιόπιστο μάρτυρα, βγήκε στην επιτροπή και δήλωσε ότι βεβαίως και θα κάνει χρήση της νέας διάταξης, προκειμένου να αποδεσμευτούν περίπου 2 εκατομμύρια ευρώ από τον λογαριασμό του στις τράπεζες της Ελβετίας. Κι είναι ένας από τους δεκάδες, τους εκατοντάδες ενδεχομένως, γιατί 2 εκατομμύρια μπροστά στο 1,2 δισ. αντιλαμβάνεστε ότι είναι σταγόνα στον ωκεανό.

Αλλά, βεβαίως, για να μην παρεξηγηθώ, δεν είναι το θέμα μας ο Φρουζής, διότι εδώ ευνοούνται πρόσωπα που ελέγχονται για τεράστιες υποθέσεις διαφθοράς, που απασχολούν για πολλά χρόνια την κοινή γνώμη αλλά και τη δικαιοσύνη και που πλέον θα έχουν πρόσβαση στους δεσμευμένους λογαριασμούς εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ. Και το ερώτημα είναι: γιατί το κάνετε αυτό; Το είχατε στο πρόγραμμά σας; Γιατί δεν το είχατε πει στον ελληνικό λαό; Το κάνετε από άποψη;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Ψηφίσατε μια τέτοια σκανδαλώδη διάταξη -με κίνδυνο να διασύρετε και την παράταξή σας, αλλά και τη χώρα στο εξωτερικό- από άγνοια, από αφέλεια; Μακάρι να είναι αυτό. Ειλικρινά σας μιλώ, δυσκολεύεται να το πιστέψει κάποιος, ιδίως αν υπολογίσει το ιλιγγιώδες ποσό των χρημάτων που θα αποδεσμευτούν σε λογαριασμούς, ιδίως σε τράπεζες του εξωτερικού.

Αλλά, ακόμη και αν το κάνετε από άποψη, είναι ντροπή να μιλάτε για νόμο και τάξη απέναντι στους αδύναμους, απέναντι σ' αυτούς οι οποίοι με δυσκολία τα βγάζουν πέρα και την ίδια στιγμή να παραβιάζετε τον νόμο και την τάξη για τους μεγάλους και τους ισχυρούς, γι' αυτούς που εγώ σήμερα θα ονομάσω «μπαχαλάκηδες με κουστούμια και με γραβάτες που κλέβουν το δημόσιο χρήμα και περνάνε ζωή χαρισάμενη στο εξωτερικό, εις υγείαν των κορόιδων». Αυτές είναι οι αιτίες της χρεοκοπίας. Αυτές είναι οι πολιτικές που μας οδήγησαν στη χρεοκοπία και δυστυχώς επαναφέρετε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Έρχομαι τώρα στο θέμα της ασυλίας των τραπεζιτών, το δεύτερο θέμα που σας εγκαλώ. Τι ακριβώς κάνετε; Τους εξασφαλίζετε, νομοθετικά, ασυλία για μία σειρά από υποθέσεις για τις οποίες διώκονται ποινικά, μεταξύ των οποίων και για «θαλασσοδάνεια» προς κόμματα και μέσα μαζικής ενημέρωσης και για προηγούμενα, γι' αυτά που δόθηκαν στο παρελθόν, αλλά και για τα επόμενα.

Ξέρετε κάτι; Επειδή τεσσεράμισι χρόνια κυβερνήσαμε, έχουμε πια την εικόνα τού τι γίνεται. Μας το ζητούσαν γονυπετείς να το κάνουμε εμείς αυτό, τέσσερα χρόνια, αλλά εμείς δεν υλοποιήσαμε αυτό το αίτημα. Με το που αναλάβατε την διακυβέρνηση ήρθατε με χέρια και με πόδια αμέσως να κάνετε αυτό το χατίρι να μην μπορούν να διώκονται αυτεπάγγελτα, αλλά μόνο εάν η τράπεζα υποβάλει έγκληση στη διοίκησή της, δηλαδή στον εαυτό της. Και τι μας είπατε; Ότι δήθεν το κάνετε αυτό για να μπορέσουν δίχως φόβο να προχωρήσουν σε διαγραφές και αφέσεις χρεών. Αλήθεια; Αυτός είναι ο πόνος σας;

Βέβαια, καμία νομοπαρασκευαστική επιτροπή δεν ζήτησε ποτέ μία τέτοια σκανδαλώδη ρύθμιση. Και τρία χρόνια που ήμασταν υπό την σκληρή επιτροπεία των θεσμών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ουδείς σκέφθηκε να μας υποβάλει τέτοιο αίτημα ασυλίας. Βεβαίως, υπήρξε θέμα. Και βεβαίως προχωρήσαμε σε νομοθετική ρύθμιση, τον ν.4472/2017, ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο, προκειμένου να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις εκείνες ώστε να μπορούν τα στελέχη των τραπεζών να προχωρούν σε αναδιαρθώσεις κόκκινων δανείων χωρίς τον νόμο αυθαίρετων ποινικών διώξεων. Όμως, αυτό που κάνουν εσείς, καμμία σχέση δεν έχει με αυτό. Καμμία νομοπαρασκευαστική επιτροπή δεν το ζήτησε. Εμφανίστηκε ξαφνικά ορφανή αυτή η διάταξη, μετά από τη συνάντησή σας με τους τραπεζίτες στο Μέγαρο Μαξίμου, όπου τους καλέσατε -και ορθώς- να άρουν τις υπερόγκες χρεώσεις που επιβάλλαν στους πολίτες, στους καταναλωτές και αυτοί αποφάσισαν για άλλη μια φορά -μαζί με εσάς, λέω εγώ- να κοροϊδέψουν τον κόσμο ανακοινώνοντας μερική αναστολή και όχι ακύρωση των χρεώσεων, με αντίδωρο ενδεχομένως την ασυλία που ζητούσαν τόσα χρόνια.

Άρα, δεν σας ενδιαφέρει -κι αφήστε αυτό το παραμύθι- ο κοσμάκης και η αγωνία του για τα δάνειά του. Σας ενδιαφέρει να αθώωσετε -αναδρομικά- τραπεζικά στελέχη για βρόμικες υποθέσεις «θαλασσοδανείων» ακριβώς -θα πω εγώ- επειδή σε αυτές τις υποθέσεις λειτούργησαν κατ' εντολή του δικού σας πολιτικού συστήματος, αυτού που κυβερνούσε τα προηγούμενα σαράντα χρόνια και οδήγησε τη χώρα στη χρεοκοπία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Και αθώνετε νομοθετικά αυτούς οι οποίοι με τα «θαλασσοδάνεια» τους οδήγησαν τις τράπεζες σε τρεις απανωτές ανακεφαλαιοποιήσεις, τις οποίες τις πλήρωσε ο ελληνικός λαός.

Μη γελάτε. Γελάτε, ε;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Δεν μπορώ να μη γελάω.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Δεν ξέρω εάν θα γελάσετε λέγοντάς σας -και θα το πω ευθύς αμέσως- ότι μια από τις υποθέσεις των «θαλασ-

σοδανείων» αφορά στα δανεικά και αγύριστα των Κομμμάτων σας, της Νέας Δημοκρατίας και του πρώην ΠΑΣΟΚ που λείπει από την Αίθουσα, που αθροιστικά είναι 400 εκατομμύρια ευρώ. Αυτές τις υποθέσεις πάτε να προστατεύσετε, αλλά και άλλες υποθέσεις όπως ο «ΚΗΡΥΚΑΣ ΧΑΝΙΩΝ».

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Δεν είναι για γέλια, είναι για κλάματα αυτό που κάνετε.

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και καλά εμάς δεν μας ακούτε, την Ένωση Εισαγγελέων Ελλάδας, που σας προειδοποίησε ότι υπάρχει κίνδυνος ατιμωρησίας, δεν την ακούσατε; Ότι δεκάδες υποθέσεις διαφθοράς «θαλασσοδανείων» θα οδηγηθούν στον κάλαθο των αχρήστων, αυτό δεν το ακούσατε; Το ακούσατε, αλλά είναι ακριβώς αυτό που επιδιώκετε.

Και για να κλείσω, πάμε στο τελευταίο σκέλος της τριλογίας της ντροπής. Αρνείστε να ψηφίσετε την ερμηνευτική δήλωση που πρότεινε ο ΣΥΡΙΖΑ στο άρθρο 86 του Συντάγματος, σ' αυτό το έκτρωμα που έχει ξεπλύνει τόσα και τόσα πολιτικοοικονομικά σκάνδαλα και αποτελεί τη μεγάλη σκιά στη σχέση αξιοπιστίας ανάμεσα στην πολιτική και τους πολίτες. Ξέρετε πολύ καλά ότι η ορθότερη και επικρατούσα επιστημονικά άποψη είναι αυτή που υποστηρίζουμε εμείς, ότι δηλαδή η διάταξη του άρθρου 86 του Συντάγματος θα πρέπει να ερμηνεύεται στενά, ώστε με την έννοια «κατά την άσκηση των καθηκόντων» να μην περιλαμβάνονται εγκλήματα όπως η δωροληψία.

Κύριε Μητσotάκη, ένας Υπουργός δεν μπορεί να έχει στα καθήκοντά του το να δωροδοκείται. Αν το κάνει, το κάνει επ' ευκαιρία των καθηκόντων αυτών.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Λέμε, λοιπόν, το αυτονόητο: Η δωροδοκία του Υπουργού να μην εμπιπών στη σύντομη αποσβεστική προθεσμία, άρα να μην μπορεί να παραγραφεί αν περάσουν δύο κοινοβουλευτικές περιόδοι, που μπορεί ανάλογα με τις πολιτικές εξελίξεις και τη συγκυρία να είναι σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Και να εκδικάζεται από την τακτική δικαιοσύνη, όπως εκδικάζεται για κάθε απλό πολίτη.

Στην πρώτη Αναθεωρητική Βουλή φροντίσατε η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για την διευκρινιστική αυτή ερμηνεία -στα μουλωχτά όμως, χωρίς να το ανακοινώσετε- να πάρει λίγο κάτω από 180 ψήφους, αν δεν κάνω λάθος πήρε 176, υπό τον φόβο ότι αν κέρδιζε τις εκλογές ο ΣΥΡΙΖΑ θα μπορούσε με 151 να αλλάξει το άρθρο του Συντάγματος. Και σήμερα έρχεστε και εσείς και το ΚΙΝΑΛ, χωρίς ντροπή και αρνείστε να ψηφίσετε αυτή την ερμηνευτική δήλωση, την αυστηρότερη δηλαδή ερμηνευτική εκδοχή για την τέλεση εγκλημάτων κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων. Και το ερώτημα είναι, γιατί; Θέλετε να αντιμετωπίζεται με επιείκεια ένας Υπουργός που πιθανόν να δωροδοκήθηκε; Και αν ναι, για ποιον λόγο; Έχετε κάτι να φοβηθείτε;

Μήπως αυτό που σας καίει είναι ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες στελεχών σας για όζουσες υποθέσεις; Μήπως τελικά θέλετε να εξασφαλίσετε από τώρα ότι θα παραγραφεί τυχόν υπόθεση δωροδοκίας Υπουργού σας για το σκάνδαλο «NOVARTIS»; Μην σπεύσετε να με κατηγορήσετε για κινδυνολόγο, δεν τα λέω εγώ αυτά. Σας καρφώνει -δεν είναι στην Αίθουσα- ο ίδιος ο Αντιπρόεδρος του Κόμματός σας και Υπουργός Οικονομίας, ο οποίος σπεύδει τώρα σε συναντήσεις με τους αγρότες. Καλεί τους αγρότες να έρθουν στην Κουμουνδούρου να φέρουν αυτά τα οποία σπείρανε, να τα θερίσει η Κουμουνδούρου. Αυτός είναι ο πραγματικός σας εαυτός! Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Τι έλεγε, λοιπόν, στις 25 Φλεβάρη του 2019; Επί λέξει σας διαβάζω: «Αν γίνει δίωξη για παθητική δωροδοκία, θα κάνω προσφυγή στο αρμόδιο συμβούλιο για αναγνώριση της παραγραφής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 86 του Συντάγματος και μετά μήνυση για κατάχρηση εξουσίας σε όποιον το αποφάσισε. Εάν ερευνούν την παθητική δωροδοκία είναι παράνομοι». Να, λοιπόν, γιατί τα κάνετε όλα αυτά. Αυτό θέλετε, να καθαρίσετε τυχόν ποινικές ευθύνες των στελεχών σας.

Αν δεν θέλετε αυτό και είστε ειλικρινείς απέναντι στον ελληνικό λαό, σας καλώ, λοιπόν, σήμερα να αλλάξετε στάση και να υπερψηφίσετε την ερμηνεία που καταθέτει για τη συνταγματική Αναθεώρηση ο ΣΥΡΙΖΑ. Να την υπερψηφίσετε και εσείς και θα το

χειροκροτήσουμε, εάν έχετε τα κότσια.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Κύριε Μητσοτάκη, και οι τρεις αυτές παρεμβάσεις σας είναι κραυγαλέες, σας εκθέτουν ανεπανόρθωτα με το «καλημέρα» της διακυβέρνησής σας. Εάν αυτό εσείς εννοείτε, λέγοντας «επιστροφή στην κανονικότητα», σας λέω ευθέως ότι αυτό είναι επιστροφή στη διαπλοκή, στην ασύδοτη διαφθορά και στην ατιμωρησία, που μας οδήγησαν στην κρίση. Και θα το πάρει χαμπάρι αυτό ο ελληνικός λαός αργά ή γρήγορα. Μη νομίζετε ότι με παρεμβάσεις και με τηλεφωνήματα στα μέσα ενημέρωσης τέτοιου είδους παρασπονδίες, τέτοιου είδους σκανδαλώδεις νομοθετικές παρεμβάσεις, θα μείνουν κρυφές. Σας καλώ, τουλάχιστον, σήμερα να δώσετε στοιχειωδώς πειστικές απαντήσεις στον ελληνικό λαό και εάν χρειαστεί, θα επανέλθω.

(Ορθοί οι Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ χειροκροτούν ζωηρά και παταταμένα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Τον λόγο έχει ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης κ. Κυριάκος Μητσοτάκης.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Κύριε Τσίπρα, ξεκινήσατε την παρέμβασή σας με ύβρεις και χαρακτηρισμούς. Είναι ξεκάθαρο ότι δεν επιδιώκατε να αξιοποιήσετε αυτήν τη δυνατότητα που σας δίνει ο Κανονισμός, για να συζητήσουμε νηφάλια μια επίκαιρη ερώτηση. Θέλατε για άλλη μια φορά να πείσουμε σε μια παγίδα έντασης και ανταλλαγής χαρακτηρισμών. Σας λέω, λοιπόν, από τώρα: Εάν θέλετε εσείς να κινηθείτε σ' αυτήν την κατεύθυνση, είναι δικαίωμά σας. Εγώ δεν πρόκειται να ακολουθήσω. Έχω μια χώρα να κυβερνήσω και έναν λαό να ενημερώσω.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Προσέρχομαι, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, για τρίτη φορά στη Βουλή σε διάστημα λιγότερο από πέντε μήνες από την ψήφο εμπιστοσύνης προς την Κυβέρνηση, για να αξιοποιήσω τη διαδικασία της Ώρας του Πρωθυπουργού.

Και επειδή, κύριε Τσίπρα, με χαρακτηρίσατε δειλό και ότι υπεκφεύγω να έρχομαι στη Βουλή και να απαντώ στα ερωτήματά σας, θα ήθελα απλώς, χάριν της ιστορίας, να καταθέσω στα Πρακτικά τα δικά σας στατιστικά στοιχεία που αφορούσαν τον τρόπο που εσείς αξιοποιήσατε την Ώρα του Πρωθυπουργού. Θα σας πω πόσες ερωτήσεις είχαν κατατεθεί κατά τα τεσσεράμισι χρόνια που κυβερνούσατε, κύριε Τσίπρα.

Και νομίζω ότι μπορείτε να προσέχετε εμένα και όχι να στέλνετε μηνύματα, μιας και μιλάμε για σεβασμό στη Βουλή.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Εκτός εάν σας στέλνουν μηνύματα, για να σας ετοιμάσουν για τη δευτερολογία σας. Δεν ξέρω.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Από το κινητό δεν στέλνεις μόνο μηνύματα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Είχαν κατατεθεί, λοιπόν, τριακόσιες δεκαεννέα ερωτήσεις προς τον Πρωθυπουργό. Απαντήσατε, συνολικά στα τεσσεράμισι χρόνια, στις έντεκα.

(Επιφωνήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Δηλαδή, είναι μία κάθε πεντέμισι μήνες, ποσοστό 3,5%. Κάτι σας θυμίζει αυτό το ποσοστό. Μου φαίνεται ότι σας καταδιώκει λίγο.

(Ζωηρά και παταταμένα χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Το καταθέτω στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης κ. Κυριάκος Μητσοτάκης καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Μπορεί να μην απαντούσατε ως Πρωθυπουργός, ως Βουλευτής αποφασίσατε να ρωτήσετε. Δεν λέω, είναι και αυτό ένα κάποιο βήμα. Όμως, και εδώ πέρα, κύριε Τσίπρα, για άλλη μια φορά είστε και θεσμικά αδιάβαστος και πολιτικά επιπόλαιο.

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Το άρθρο 129 του Κανονισμού της Βουλής επιβάλλει οι επίκαιρες ερωτήσεις να είναι σύντομες, το πολύ για δύο θέματα. Η κ. Γεννηματά πρέπει να πω ότι τήρησε αυτόν τον κανόνα. Εσείς μου καταθέσατε μια τρισέλιδη ερώτηση, που περιέχει πέντε διαφορετικά ζητήματα, η οποία συνοδεύεται μάλιστα και από μια σειρά από ανύπαρκτες παραδοχές.

Κοιτάξτε, λοιπόν, κύριε Τσίπρα, τι γίνεται εδώ. Έχει πολύ ενδιαφέρον αυτό. Καταθέσατε αυτήν την ερώτηση, πράγματι, πριν ψηφιστούν οι Ποινικοί Κώδικες. Δεν μπορούσα να σας απαντήσω την προηγούμενη εβδομάδα, διότι είχα ανειλημμένες υποχρεώσεις. Βρίσκομαι, όμως, αυτήν την εβδομάδα εδώ, για να σας απαντήσω.

Επανακαταθέσατε, κύριε Τσίπρα, ακριβώς την ίδια ερώτηση. Στο τρίτο υποερώτημα αναφέρετε επί λέξει: «Τι ωθεί τη Κυβέρνηση να θέσει νέο χρονικό όριο, χωρίς να προβλέπεται» –προσέξτε, εσείς το ρωτάτε αυτό– «μεταβατική περίοδος εφαρμογής».

Δεν προβλέπεται; Πάλι αδιάβαστος, κύριε Τσίπρα;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Εδώ πέρα δεν έχετε δει το άρθρο 15; Με μεγάλα γράμματα το γράφει εδώ: μεταβατική διάταξη.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Όταν ξανακαταθέσετε, λοιπόν, την ίδια ερώτηση, φροντίστε, παρακαλώ, να έχετε διαβάσει. Και για την ασυλία των τραπεζιτών υπάρχει μεταβατική διάταξη. Και εκεί πάλι είστε αδιάβαστοι! Φροντίστε, τουλάχιστον, όταν πρόκειται να επανακαταθέσετε, να την προσαρμόσετε στην πραγματικότητα. Διαβάστε την εσείς ο ίδιος, τουλάχιστον, να έχετε προσωπική άποψη γι' αυτά τα οποία καταθέτετε.

Μας κατηγορείτε εσείς, ο ΣΥΡΙΖΑ κατηγορεί τη Νέα Δημοκρατία για επιεική στάση στη διαφθορά. Μάλιστα. Εγώ θα μιλήσω για άλλη μια φορά, κύριε Τσίπρα, με πολύ συγκεκριμένα στοιχεία. Το 2012 η Ελλάδα που βρισκόταν στην κατάταξη της Διεθνούς Διαφάνειας; Στην ενενηκοστή τέταρτη θέση. Το 2015 βρέθηκε στην πεντηκοστή όγδοη θέση, για να ξανακυλήσει το 2018 στην εξηκοστή έβδομη θέση.

Αυτά είναι έργα και ημέρες του ΣΥΡΙΖΑ με στοιχεία!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Τα καταθέτω στα Πρακτικά και παρακαλώ να τα δώσετε στον κύριο Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης κ. Κυριάκος Μητσοτάκης καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Ξέρετε, κύριε Τσίπρα, είναι και πολύ υποκριτικό να αναμασάτε διαρκώς αυτήν την καραμέλα περί «λευκών κολάρων». Μας τους είπατε τώρα και «μπαχαλάκηδες των λευκών κολάρων», τους διακρίνατε από άλλους «μπαχαλάκηδες». Εμείς δεν θέλουμε ούτε «μπαχαλάκηδες λευκών κολάρων» ούτε «μπαχαλάκηδες» στα πανεπιστήμια. Ο νόμος σ' αυτήν τη χώρα θα εφαρμόζεται για όλους, είτε είναι δυνατοί είτε είναι αδύναμοι. Εάν σας αρέσει.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Εάν βλέπετε την εφαρμογή του νόμου ως εμπόδιο για την τήρηση της δημοκρατικής νομιμότητας, να μας το πείτε, κύριε Τσίπρα, να το καταλάβουμε και εμείς.

Πάμε να δούμε τι έγινε επί δικών σας ημερών για τα εγκλήματα του «λευκού κολάρου».

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Η συζήτηση δεν είναι διαδραστική, είναι με βάση τον Κανονισμό. Ομιλεί ο Πρωθυπουργός.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κύριε Τσίπρα, στην τέταρτη έκθεση ενισχυμένης εποπτείας -να, αυτή που δημοσιεύτηκε πριν από λίγες ημέρες και ενέκρινε απόλυτα την κυβερνητική πολιτική, ανοίγοντας τον δρόμο και για την απελευθέρωση των SNPs και ANFAs χωρίς αστερίσκους και υποσημειώσεις- όπως και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Κατά της Διαφθοράς και η GRECO –τα έχω εδώ πέρα όλα- σας εγκάλουσαν, κύριε Τσίπρα, για τι ακριβώς; Να το πούμε, για να το καταλάβουν και οι Έλληνες πολίτες. Σας εγκα-

λούσαν, διότι μετατρέψατε τη δωροδοκία σε απλό πλημμέλημα από βαρύ κακούργημα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Αυτά κάνατε, κύριε Τσίπρα. Το καταθέτω στα Πρακτικά, για να το δώσετε στον Αρχηγό της Αντιπολίτευσης.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης κ. Κυριάκος Μητσοτάκης καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Μήπως δεν τα γνωρίζατε, κύριε Τσίπρα; Μήπως έγιναν ερήμην της δικής σας δηλωμένης βούλησης να πολεμήσετε τη διαφθορά;

Αυτά τα κάνατε, κύριε Τσίπρα, και αυτά διορθώνουμε με τους Ποινικούς Κώδικες. Και τα διορθώνουμε, κατόπιν εισήγησης της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, κύριε Τσίπρα.

Προσέξτε, λοιπόν, τα λόγια σας όταν μιλάτε για «λευκά κολάρα», μπορεί, ενίοτε, να είναι και λερωμένα και γραβάτα να μη φοράνε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Κατά τα άλλα, έρχομαι τώρα στα συγκεκριμένα τρία ερωτήματα, τα οποία θέσατε. Μας ρωτάτε για άλλη μία φορά –θα έχετε βέβαια και τη δυνατότητα να το κάνετε και σήμερα και τη Δευτέρα στη συζήτηση στην Ολομέλεια– γιατί δεν υιοθετούμε την ερμηνευτική δήλωση στο άρθρο 86, περί ευθύνης Υπουργών. Σας έχουμε απαντήσει επισταμένα στην επιτροπή, ο κ. Τζαβάρας, οι Βουλευτές που πήραν τον λόγο, ο κ. Γεραπετρίτης. Σας έχουμε εξηγήσει τη στάση μας για το ζήτημα αυτό. Θα την επαναλάβω για άλλη μία φορά. Η ερμηνευτική σας δήλωση διακρίνει τα αδικήματα σ' αυτά τα οποία τελούνται κατά την άσκηση και επ' ευκαιρία των υπουργικών καθηκόντων. Αυτό το επιχείρημα είναι ένα φθηνό πυροτέχνημα, κύριε Τσίπρα, και είναι ληγμένο μάλιστα. Διότι, αν συμβουλευόσασταν κάποιους νομικούς, θα μπορούσαν ίσως να σας είχαν προστατεύσει γι' αυτά τα οποία εισηγείστε. Αυτή η διάκριση, την οποία υποκριτικά εισηγείστε, ξέρετε πολύ καλά ότι έχει ήδη οριοθετηθεί από το Ειδικό Δικαστήριο και βεβαίως δεν διαφοροποιεί, ούτε και θα μπορούσε να το κάνει, τη σαφή νομολογία για το τι συνιστά «άσκηση καθηκόντων» και τι συνιστά «επ' ευκαιρία άσκηση καθηκόντων».

Αν πάλι, όμως, με την ερμηνευτική σας δήλωση επιδιώκετε κάτι άλλο –και θα ήθελα να το ξεκαθαρίσετε–, όπως «αναβίωση αδικημάτων» για την οποία έχει παρέλθει η αποσβεστική προθεσμία για την άσκηση δίωξης, να μας πείτε αν θέλετε να κάνετε αυτό –αν αυτό επιδιώκετε– τότε να μας εξηγήσετε πως αυτό δεν καταλύει κάθε έννοια κράτους δικαίου, διότι θα οδηγούσε πολύ απλά σε αναδρομική εφαρμογή ποινικού νόμου και θα διάβρωνε ένα θεμέλιο λίθο δικαίου που ισχύει από τον 17ο αιώνα. Αν εννοείτε αυτό, να το εξηγήσετε τουλάχιστον!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Σταματήστε, κύριε Τσίπρα, αυτήν την υποκρισία γύρω από την ευθύνη των Υπουργών, γιατί υπάρχει και η ιστορία. Να σας θυμίσω, για ακόμη μία φορά, ότι τον Νοέμβριο του 2006, στην πρώτη μου θητεία στη Βουλή, μαζί με έξι συναδέλφους από την Νέα Δημοκρατία και μαζί με τον κ. Λοβέρδο από το ΠΑΣΟΚ τότε, είχαμε υπογράψει πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου 86. Τη χαρακτηρίζαμε τότε διακομματικό εργαλείο ατιμωρησίας και ασυλίας των πολιτικών, το οποίο δεν επιτρέπει την ενδελεχή έρευνα των επιλήψιμων πράξεών τους. Πράγματι, δεν είχε τότε το θάρρος το πολιτικό σύστημα, ούτε το δικό μου κόμμα να κρίνει το άρθρο 86 ως αναθεωρητέο. Δεν είδα, βέβαια, και κάποιον από την Αριστερά τότε, να υποστηρίζει την πρότασή μας. Κανείς! Κανείς δεν υπέγραψε από τον δικό σας χώρο, ούτε ένας!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Αφήστε, λοιπόν, τους συνταγματικούς λεονταρισμούς και ας κρατήσουμε, κύριε Τσίπρα, ως μία κατάκτηση του πολιτικού συστήματος ότι μπορούμε να συμφωνήσουμε επιτέλους, και θα πω –κι εγώ πρώτος– με μεγάλη καθυστέρηση, στην αλλαγή του άρθρου 86, έτσι ώστε να καταργηθεί επιτέλους η αποσβεστική προθεσμία, η οποία στην ουσία δίνει τη δυνατότητα σε υπουργικά αδικήματα να παραγραφούν πρακτικά μετά από δύο χρόνια. Είναι μια κατάκτηση για το πολιτικό σύστημα, έστω και με μεγάλη καθυστέρηση, ότι το άρθρο 86 αλλάζει. Αφήστε, λοιπόν, όλα τα

υπόλοιπα να κρατήσουμε τη μεγάλη κατάκτηση της αλλαγής του άρθρου 86 και να προχωρήσουμε επιτέλους κοιτάζοντας το μέλλον.

Πάμε τώρα στο ζήτημα της άσκησης δίωξης εναντίον τραπεζικών στελεχών κατ' έγκληση και όχι αυτεπαγγέλτως. Αυτό υποτίθεται ότι καταγγέλλατε.

Εδώ η απάντηση στηρίζεται στην κοινή λογική. Οι τράπεζες δρουν στον χώρο της ιδιωτικής οικονομίας και κάθε παράβαση που διαπράττουν τα στελέχη της τράπεζας, ενδιαφέρει πρωτίτως τα ίδια τα ιδρύματα. Αυτά ζημιώνονται και αυτά θα πρέπει να ενεργοποιούν τον μηχανισμό ποινικής διερεύνησης.

(Θόρυβος στην Αίθουσα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Η παλιά πρακτική, να γίνονται δικαστικές έρευνες με αυτεπάγγελτη ενέργεια των εισαγγελιών, κύριε Τσίπρα, στην πράξη απεδείχθη επιζήμια. Και επιζήμια για τους πολίτες, κυρίως. Ξέρετε τι έκανε; Οδήγησε τραπεζικά στελέχη σε μια τελείως αμυντική διάθεση απέναντι σε πρωτοβουλίες, όπως μια γενναία ρύθμιση οφειλών. Αυτή ακριβώς την ακινησία, η οποία παγώνει τα πάντα, έρχεται να θεραπεύσει η νέα ρύθμιση. Προβλέφθηκε, λοιπόν, η δυνατότητα έγκλησης από τη διοικήσεις των τραπεζών, ενώ για δικαστικές –επειδή μας είπατε ότι δεν υπάρχει ούτε σε αυτό μεταβατική διάταξη– διερευνήσεις, που ήδη έχουν ξεκινήσει, παρέχεται μεταβατική διάταξη δύο μηνών να ασκηθεί έγκληση. Και αν πιστεύετε ότι πρέπει να δοθεί και άλλο διάστημα, να το συζητήσουμε. Είμαι ανοικτός να το κάνουμε. Και αν τα διοικητικά συμβούλια για οποιονδήποτε λόγο αδρανούν, υπάρχουν και γενικές συνελεύσεις που μπορούν να αλλάξουν τα διοικητικά συμβούλια, κύριε Τσίπρα. Καμμία υπόθεση, λοιπόν, δεν κλείνει και οι άμεσα ενδιαφερόμενοι, δηλαδή οι ίδιες οι τράπεζες, διατηρούν αμέριστο το δικαίωμα να ασκήσουν την προβλεπόμενη έγκληση σε περίπτωση παράβασης.

Και να μην ξεχνάμε, κύριε Τσίπρα, ότι η τραπεζική δραστηριότητα ελέγχεται με συγκεκριμένους κανόνες. Ελέγχεται από συγκεκριμένα όργανα. Ελέγχεται πρωτίτως από την Τράπεζα της Ελλάδος. Ό,τι ακριβώς ισχύει παντού στην Ευρώπη, ισχύει επιτέλους και στη χώρα μας. Και κάποια στιγμή, θα πρέπει να παραδεχθούμε με τόλμη μερικές πικρές αλήθειες. Μόνο αν τις αντιμετωπίσουμε κατάματα θα μπορέσουμε να τις αλλάξουμε.

Ξέρετε, κύριε Τσίπρα, ότι πάρα πολλά τραπεζικά στελέχη σύρθηκαν στα δικαστήρια, ταλαιπωρήθηκαν επί πολλά χρόνια για αποφάσεις τις οποίες πήραν. Επιχειρηματικές αποφάσεις. Το να χορηγήσει κάποιος ένα δάνειο είναι μία επιχειρηματική απόφαση, την οποία παίρνει η τράπεζα. Ελέγχεται αυτή η επιχειρηματική απόφαση από την ίδια την τράπεζα και οι διαδικασίες με τις οποίες παίρνεται αυτή η απόφαση, ελέγχεται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Διασύρθηκαν πολλά στελέχη. Πήγαν στα δικαστήρια και σχεδόν όλα αθωώθηκαν, κύριε Τσίπρα. Δεν το ξέρετε αυτό; Δεν γνωρίζετε ότι αυτή είναι η πραγματικότητα σήμερα; Δεν γνωρίζετε ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα της χώρας σήμερα είναι αυτή η τεράστια αποεπένδυση, η οποία κρατά τη χώρα θαρλωμένη; Ποιο τραπεζικό στέλεχος σήμερα θα έχει το θάρρος να υπογράψει μια γενναία αναδιάρθρωση δανείων που θα σώσει μια επιχείρηση, θα σώσει θέσεις εργασίας, διότι με όλα αυτά τα οποία κάνατε καταστρεφόντουσαν και έκλειναν οι επιχειρήσεις. Έμεναν άνεργοι οι εργαζόμενοι! Δεν είδα να χύνετε κανένα κροκοδείλιο δάκρυ για όλες τις επιχειρήσεις που δεν μπόρεσαν να αναδιάρθρωθούν, ακριβώς επειδή οι τραπεζίτες φοβόντουσαν να υπογράψουν αναδιρθρώσεις, διότι ήξεραν ότι μπορεί να βρισκόγονταν αντιμέτωποι με τη δικαιοσύνη.

Καθαρές κουβέντες, λοιπόν, κύριε Τσίπρα. Εμείς αυτήν την εντολή λάβαμε από τον ελληνικό λαό. Να βάλουμε μπροστά την παραγωγική μηχανή της οικονομίας, να διορθώσουμε τις παθογένειες στο τραπεζικό σύστημα, να προσελκύσουμε επενδύσεις, να δημιουργήσουμε δουλειές και αυτό θα κάνουμε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Κλείνω με το τελευταίο θέμα της επίκαιρης ερώτησης που είναι η περίφημη δέσμευση.

(Θόρυβος στην Αίθουσα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Γιατί τέτοια ανησυχία, κύριοι συνάδελφοι;

Περίφημη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων από την Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δρα-

στηριρότητες.

Ποια είναι η κατάσταση που παραλάβαμε στον τομέα αυτό;

Ο Πρόεδρος της αρχής, κύριε Τσίπρα, ένα διοικητικό όργανο, είχε τη δυνατότητα, χωρίς να έχει ασκηθεί καμμία ποινική δίωξη, να δεσμεύει επ' αόριστο περιουσιακά στοιχεία. Βεβαίως, αυτό δεν αφορούσε μόνο «γκρίζους» επιχειρηματίες. Αφορούσε και πολλούς απλούς πολίτες, πολλούς μικρούς επαγγελματίες, μισθωτούς. Μέχρι να εξεταστεί η υπόθεση τους, γίνονταν οικονομικά όμηροι χωρίς να μπορούν πληρώσουν τους συνεργάτες τους και να χειριστούν όπως αυτοί ήθελαν τις μεγαλύτερες ή μικρότερες περιουσίες τους. Ακόμα κι αν τελικά δικαιώνονταν -και οι πιο πολλοί δικαιώνονται πάντα-, είχαν στο μεταξύ καταστραφεί, κύριε Τσίπρα, από μια διαδικασία που διαρκούσε για χρόνια. Αυτό μπορεί να οφειλόταν σε υπερβολικό ζήλο ή απλά σε ευθυνοφοβία του αρμόδιου οργάνου. Και ξέρετε ότι στην πλειονότητα των υποθέσεων δικαιώνονται, τελικά, οι ελεγχόμενοι. Το ξέρετε αυτό. Αποδίδονται στη ζωή αθώοι. Μόνο που πάρα πολλοί, μέχρι τότε, έχουν χρεοκοπήσει.

Προβλέψαμε, λοιπόν, ακολουθώντας στο ακέραιο τις προτάσεις της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, κύριε Τσίπρα, ότι η δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων από εδώ και στο εξής δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δεκαοκτώ μήνες. Αυτό θα συμβαίνει από δω και στο εξής. Γιατί προβλέψαμε τους δεκαοκτώ μήνες, κύριε Τσίπρα; Διότι είναι το συνταγματικά προβλεπόμενο μέγιστο όριο, αυτό που ισχύει μέχρι και για την προσωρινή φυλάκιση. Συμφωνείτε με αυτή τη διάταξη, για το τι πρέπει να γίνει για το μέλλον; Συμφωνείτε ή διαφωνείτε; Ή πρέπει να θεωρείτε ότι τα περιουσιακά στοιχεία μπορεί να δεσμεύονται επ' αόριστον. Να μας το πείτε να το καταλάβουμε.

Και να σας θυμίσω ότι αυτό το οποίο κάναμε αποτελούσε σύσταση του ΟΟΣΑ.

Ερχόμαστε τώρα στο ζήτημα τι γίνεται με τις υποθέσεις του παρελθόντος.

Για να μην υπάρξει, λοιπόν -κι εκεί, θα συμφωνήσω μαζί σας- κίνδυνος άκριτης αποδέσμευσης περιουσιακών στοιχείων για τις περιπτώσεις που ήδη υπάρχουν τέτοιες εντολές, προβλέφθηκε μεταβατική διάταξη, αυτή την οποία δεν γνωρίζατε. Γι' αυτό μου καταθέσατε ερώτημα για μη ύπαρξη μεταβατικής διάταξης.

Λοιπόν, υπάρχει μεταβατική διάταξη, κύριε Τσίπρα. Σας την έχω καταθέσει. Μπορείτε πριν από τη δευτερολογία σας να τη μελετήσετε ή να σας ενημερώσει ο κ. Κατρούγκαλος, ο οποίος είναι εκλεκτός νομικός, για το τι λέει η μεταβατική διάταξη.

Λοιπόν, τι λέει, κύριε Κατρούγκαλε, η μεταβατική διάταξη; Λέει, κύριε Τσίπρα, ότι μέσα σε τρεις μήνες από την έναρξη ισχύος των νέων κωδικών, ο Πρόεδρος της αρχής υποχρεούται να προωθήσει τις υποθέσεις για οριστική κρίση στον ανακριτή ή στο δικαστικό συμβούλιο, δηλαδή σε ανεξάρτητους, αμερόληπτους τακτικούς δικαστές. Για να το πω πολύ απλά, σε τρεις μήνες πρέπει να βάλει όλο το υλικό σε μία κούτα και να το στείλει στη δικαιοσύνη. Εάν κρίνετε ότι και οι τρεις μήνες δεν είναι αρκετοί για να γίνει αυτή η διαδικασία, να το συζητήσουμε κι αυτό. Η δικαστική κρίση, όμως, κύριε Τσίπρα, δεν περιορίζεται χρονικά. Μπορεί να συντελεστεί οποτεδήποτε μέσα στο δεκαοκτάμηνο. Δεν το ξέρετε αυτό; Και εδώ αδιάβαστος; Πάλι αδιάβαστος;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και είναι λυπηρό ότι ενώ έχουν υπάρξει απαντήσεις στη Βουλή, γίνεται επίκληση ενός δημοσιεύματος των «FINANCIAL TIMES», το οποίο το διέψευσε η Κυβέρνηση, γιατί δεν απέδιδε την πραγματικότητα. Θεωρούσε λανθασμένα το δημοσίευμα ότι μέσα σε τρεις μήνες κρίνεται η παράταση της δέσμευσης. Πράγματι, θα μπορούσε να ισχυριστεί κάποιος ότι τρεις μήνες είναι πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, για να κριθούν όλες αυτές οι υποθέσεις. Μόνο που το δημοσίευμα ήταν λανθασμένο, κύριε Τσίπρα. Συμβαίνει αυτό μερικές φορές και στους δημοσιογράφους των «FINANCIAL TIMES». Τι να κάνουμε; Μπορεί να συμβεί και αυτό.

Το επαναλαμβάνω για ακόμα μία φορά, για να το καταλάβετε καλά, κύριοι συνάδελφοι του ΣΥΡΙΖΑ: Το τρίμηνο αποτελεί προθεσμία μόνο για να σταλούν προς κρίση οι υποθέσεις που εκκρεμούν. Δεν είναι διάστημα για την εξέτασή τους. Αυτό θα γίνεται εντός δεκαοκτάμηνου.

Σπεύσατε, λοιπόν, κύριε Τσίπρα, εσείς και ο ΣΥΡΙΖΑ να ταυτιστείτε με το δημοσίευμα.

Ένας ξένος δημοσιογράφος μπορεί να κάνει λάθος για έναν ελληνικό νόμο, όχι, όμως, ένας πολιτικός και δη, ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, ο οποίος θα έπρεπε να τον είχε διαβάσει. Ο ερωτών Βουλευτής φαίνεται ότι δεν κοίταξε καν το κείμενο του νόμου, γιατί τότε θα διαπίστωνε, όπως είπα προηγουμένως, ότι κανένα περιουσιακό στοιχείο δεν απελευθερώνεται.

Η εικόνα την οποία δώσατε, κύριε Τσίπρα, είναι ότι περίπου μετά την ψήφιση του νόμου αποδεσμεύτηκαν όλα τα περιουσιακά στοιχεία. Αυτή είναι η εικόνα την οποία θα αποκόμιζε κάποιος ακούγοντας την τοποθέτησή σας. Αυτό, κύριε Τσίπρα, είναι ένα ψέμα. Είναι ακόμα ένα ψέμα. Δεν είναι αλήθεια, για να το πω αλλιώς, για να μη μου πείτε πάλι ότι σας λέω ψεύτη.

Διαβάστε, λοιπόν, το κείμενο του νόμου. Καταλάβετε καλά τι κάνουμε και ασκείστε μας κριτική εάν πιστεύετε επί πραγματικών δεδομένων και όχι επ' αυτών που εσείς φαντάζεστε.

Τι να πω, λοιπόν; Και κλείνω με αυτό. Από την «DEUTSCHE WELLE» της Κατοχής στους «FINANCIAL TIMES» διαβασμένους ανάποδα, πάντα «χαμένος στη μετάφραση», κύριε Τσίπρα!

(Ορθοί οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας χειροκροτούν ζωηρά και παρατεταμένα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγίστηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής των Ελλήνων, τριάντα τρεις μαθήτριες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 10^ο Δημοτικό Σχολείο Τρίπολης.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Καλείται στο Βήμα ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ, κ. Αλέξης Τσίπρας.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Κύριε Μητσotάκη, πρέπει να είμαι πολύ ευτυχής από τη σημερινή σας τοποθέτηση, διότι, τουλάχιστον, έχουμε περάσει σε ένα διαφορετικό στάδιο. Από ψεύτης, έγινα αδιάβαστος. Κάτι είναι και αυτό. Από το να είναι κάποιος ψεύτης, και μάλιστα κατ' εξακολούθηση, καλύτερα να είναι αδιάβαστος.

Πάμε, όμως, να δούμε ποιος είναι ο διαβασμένος και ποιος ο αδιάβαστος.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Τι πάθατε τώρα; Γιατί φωνάζετε; Τι είπα και φωνάζετε «ντροπή»; Τι έχετε πάθει σήμερα; Είστε λίγο ανήσυχoi.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Είναι ανήσυχoi εκατέρωθεν, κύριε Πρόεδρε.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Είναι αλήθεια αυτό, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Η κ. Βαγενά θα ξεκουραστεί τώρα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Είναι αλήθεια.

Έρχομαι, λοιπόν, να απαντήσω μία - μία τις αιτιάσεις του Πρωθυπουργού.

Πρώτα από όλα, κύριε Μητσotάκη, ξεκινήσατε την παρέμβαση σας, κάνοντας μου κριτική για τον αριθμό των επίκαιρων ερωτήσεων, τις οποίες απάντησα ως Πρωθυπουργός. Και κάνατε και ένα ευφυολόγημα για το 3%.

Υποβλήθηκαν, πράγματι, τριακόσιες δεκαεννέα ερωτήσεις. Ερωτήσεις, όμως, από Αρχηγούς Κομμάτων υποβλήθηκαν μόνο δεκαπέντε τα τεσσαράμισι χρόνια που ήμουν Πρωθυπουργός. Απάντησα στις οκτώ ερωτήσεις, δηλαδή πάνω από το 60%. Βεβαίως, απάντησα σε όλες τις ερωτήσεις που μου θέσατε εσείς ως Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης -δεν πρέπει να έχετε παράπονο- με τη μόνη διαφορά ότι είχατε μία μονομανία. Νομίζω ότι τρεις φορές μου κάνατε ερώτηση. Και τις τρεις φορές ήταν για τα ζητήματα της τάξης, του νόμου και της ασφάλειας. Μόνο που, από ό,τι βλέπω, σήμερα έχετε άλλα μέτρα και άλλα

σταθμά για τον νόμο και για την τάξη. Διότι εμείς είμαστε με τον νόμο και με την τάξη και στους μπαχαλάκηδες με τη μολότοφ, αλλά και στους μπαχαλάκηδες του οικονομικού εγκλήματος, αυτούς που εσείς αθωνάτε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Θα απαντήσω, και στο εξής: Γιατί, λοιπόν, τριακόσιες δεκαεννιά ερωτήσεις; Δεκαπέντε ήταν από τους Αρχηγούς των κομμάτων. Οι υπόλοιπες; Εντάξει, τώρα, τις διακόσιες δεκαεπτά απ' αυτές τις κατέθεσε ένας Βουλευτής μόνο. Ένας! Ο κ. Νικολόπουλος.

Φαντάζομαι, όμως, ότι καταλαβαίνετε -και εσείς είστε Πρωθυπουργός σήμερα- πως δεν είναι τόσο εύκολο να έρχεστε κάθε Παρασκευή να απαντάτε σ' έναν Βουλευτή.

Το ίδιο φαντάζομαι ότι κάνετε και τώρα, διότι έχουν υποβληθεί δεκαοκτώ συνολικά ερωτήσεις όσο είστε Πρωθυπουργός, από αυτές δεκατέσσερις υποβλήθηκαν από Αρχηγούς Κοινοβουλευτικών Ομάδων και από τις δεκατέσσερις συζητήθηκαν μόνο οι τρεις. Πιο κάτω από το 3% είστε εσείς, κύριε Μητσοτάκη, ήδη στους τέσσερις μήνες που κυβερνάτε. Αφήστε τα, λοιπόν, αυτά τα ευφυολογήματα!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Πάμε τώρα στην ουσία. Θελήσατε να ξεπεράσετε και τα τρία κρίσιμα ζητήματα και τα τρία καίρια ερωτήματα με «άλλα λόγια να αναπιόμαστε».

Έρχομαι σε ένα προς ένα.

Σταπαλήσατε τον μεγαλύτερο χρόνο της τοποθέτησής σας να μας εξηγήτε με αισχυντηλό τρόπο και με ενοχικό τρόπο, ότι δήθεν αυτή η σκανδαλώδης ρύθμιση που φέρατε για την αποδέσμευση των λογαριασμών και των περιουσιακών στοιχείων των εγκληματιών του οικονομικού εγκλήματος, είναι μία κακή ερμηνεία, είναι μία ψευδής εικόνα την οποία έχουμε διαπιστώσει εμείς και «τι κρίμα, καμιά φορά και αυτοί οι δημοσιογράφοι κάνουν λάθη». Κάνουν λάθη και αυτοί οι δημοσιογράφοι!

Και πράγματι, θα ήθελα να σας ρωτήσω, πριν μπω στην ουσία, το εξής: Αφού κάνουν λάθη, γιατί στην επιστολή που έστειλε ο κ. Γεραπετρίτης στους «FINANCIAL TIMES» για να ανακαλέσουν, δεν είδαμε να ανακαλούν; Γιατί; Ένα τόσο σοβαρό έντυπο, εφόσον υπέπεσε σε ένα λάθος, όπως μας είπατε και εσείς -μπορεί να υποθέσει κάποιος σε λάθος, ακόμα και ένας δημοσιογράφος- γιατί δεν επανόρθωσε;

Κάνετε επιστολή με τα ίδια επιχειρήματα που μας είπατε εδώ στη Βουλή, περί δήθεν μεταβατικότητας στις διατάξεις -και εγώ είμαι αδιάβαστος- και δεν είδα να επανορθώνουν. Και θέλω να σας πω τον λόγο που δεν επανόρθωσαν. Επειδή, από την αρχή μέχρι το τέλος, όλα σας έγγραψαν ήταν ακριβή.

Μην σπεύσετε να μας πείτε τώρα αυτές τις ανοησίες που άκουσα από κάποιους Βουλευτές σας -νομίζω η κ. Βούλτεψη το είπε- ότι οι «FINANCIAL TIMES» είναι όργανο του ΣΥΡΙΖΑ, στήριζε το ΣΥΡΙΖΑ τεσσεράμισι χρόνια.

Ναι, κυρία Βούλτεψη, έχετε στην Κουμουνδούρου πηγαίνουμε στο καφενείο με τους «FINANCIAL TIMES» στην τσέπη και λέμε ο ένας στον άλλον: Σύντροφε, μήπως έχεις τους «FINANCIAL TIMES», να δούμε τι γράφει το κόμμα σήμερα;

Σοβαρευτείτε! Σοβαρευτείτε!

Σχετικά με τη μεταβατικότητα την οποία επικαλεστήκαμε, προφανώς και το είδαμε. Ποια μεταβατικότητα; Πρόκειται για ψευδομεταβατική διάταξη, διότι η αρχή έχει τρεις μήνες προθεσμία για ποιο πράγμα; Για να αποστείλει τους φακέλους των υποθέσεων στο αρμόδιο δικαστικό όργανο, το οποίο τι ευθύνη έχει; Απλά και μόνο να επικυρώσει ή μη, τι; Την υπέρβαση των χρονικών ορίων που εσείς διά νόμου έχετε θέσει.

Το μόνο, λοιπόν, που θα κάνει το αρμόδιο δικαστικό όργανο είναι να κρίνει αν πέρασε ή όχι το δεκαοκτάμηνο. Τώρα μας δουλεύετε; Αυτό είναι μεταβατική διάταξη;

Αρα, ήδη από προχθές, για μία σειρά από υποθέσεις, κρίσιμες υποθέσεις -υπολογίζονται 1,2 δισεκατομμύριο ευρώ διαφεύγετε ότι είναι τόσο; Πείτε εσείς τι στοιχεία έχετε- για μία σειρά από υποθέσεις έχει λήξει το χρονικό όριο της δέσμευσης, έχει ξεκινήσει η εφαρμογή της διάταξης και είναι δυνατή η αποστολή από την αρχή οποιοδήποτε φακέλου έχει παρέλθει το δεκαοκτάμηνο στο αρμόδιο δικαστικό όργανο, μόνο και μόνο για να αναγνωρί-

σει το γεγονός της παρέλευσης του χρόνου των δεκαοκτώ μηνών. Μόνο αυτό έχει να κάνει. Ποιους κοροϊδεύετε;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Εντάξει, μας λέτε αδιάβαστους. Μην λέτε, όμως, ότι δεν ξέρουμε και γράμματα να διαβάζουμε.

Στήνετε, λοιπόν, εδώ μία υπόθεση σκανδαλώδη και το μόνο που έχετε να πείτε στη Βουλή είναι ότι έχει τρεις μήνες προθεσμία για να δει το αρμόδιο δικαστικό όργανο αν έχουν περάσει οι δεκαοκτώ μήνες. Και, προφανώς, γι' αυτό τον λόγο στείλατε επιστολή και δεν σας απάντησαν και δεν διόρθωσαν και δεν ανακάλεσαν.

Εν τοιαύτη περιπτώσει, στη δευτερομιλία σας, πείτε μου, σας παρακαλώ, το εξής. Είναι ή δεν είναι 1,2 δισεκατομμύριο ευρώ; Είναι ή δεν είναι; Υπάρχουν περιπτώσεις σκανδαλωδών υπεξιμώσεων, συγκεκριμένων προσώπων, που τώρα, με αφορμή το γεγονός ότι καθυστερούν δικαστικά οι υποθέσεις τους, θα αποδεσμεύσουν τα χρήματά τους και μετά «μην τον είδατε τον Παναγή»; Ισχύει ή δεν ισχύει αυτό; Αυτό είναι που σας ρώτησα.

Πάμε παρακάτω. Κάνετε μία παρέμβαση σε σχέση με το ότι επί των ημερών μας, δήθεν, χειροτέρευσαν οι δείκτες της διαφθοράς για τη χώρα. Εντάξει, τι να σας πω; Εγώ θα ήθελα μόνο στο σημείο αυτό να καταθέσω στα Πρακτικά το δελτίο Τύπου του Υπουργείου Οικονομικών, Τρίτη 3 Σεπτεμβρίου 2019. Είναι δικό σας, της δικής σας Κυβέρνησης. Βγάζει, λοιπόν, την εξής ανακοίνωση: «Σήμερα, δημοσιεύτηκε η έκθεση αξιολόγησης της Ελλάδας από την ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης, την «Financial Action Task Force» - FATF, στο διαδικτυακό τόπο της FATF, η οποία και αποτυπώνει...

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ: Για επαναλάβετε το.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Τι ακριβώς θέλετε;

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ: Δεν κατάλαβα τη σύντμηση, κύριε Πρόεδρε.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Κύριε πρώην Δήμαρχε, τι ακριβώς θέλετε; Πάμε στο καφενείο της Βουλής να σας πω αν θέλετε, αν είστε περιέργος για το πώς προφέρεται. Ε, δεν προφέρεται «Κολάμπια». Είμαι στη διάθεσή μας, όμως, γιατί σας συμπαθώ εσάς ιδιαίτερα.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ: Δεν κατάλαβα αυτό που είπατε.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Θα σας επαναλάβω. Τι ακριβώς θέλετε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Κύριε Τσίπρα, συνεχίστε. Έχετε τον λόγο.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): «Financial Action Task Force».

Συνεχίζω: «...τη βελτίωση της θέσης της χώρας μας στο πεδίο των κανόνων και των δράσεων, όσον αφορά στην καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας».

Λέει, λοιπόν, το δελτίο Τύπου του Υπουργείου Οικονομικών: «Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, η Ελλάδα κατατάσσεται στην πρώτη κατηγορία χωρών υπό κανονική παρακολούθηση, με υψηλό βαθμό συμμόρφωσης και αποτελεσματικό σύστημα πρόληψης και καταπολέμησης του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η εν λόγω κατάταξη...» -λέτε εσείς- «...στην υψηλότερη κατηγορία χωρών, είναι αποτέλεσμα της διαδικασίας αξιολόγησης της χώρας που είχε ξεκινήσει και ολοκληρωθεί από την προηγούμενη κυβέρνηση». Εσείς το λέτε. Το καταθέτω για τα Πρακτικά.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αλέξης Τσίπρας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν δελτίο Τύπου, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Αρα, όταν εσείς οι ίδιοι και οι δικές σας υπηρεσίες -και σωστά κάνετε, διότι η χώρα πρέπει να έχει συνέχεια- έρχεστε να αξιοποιήσετε, για τη διεθνή εικόνα της χώρας, την προσπάθεια που έγινε αυτά τα τεσσεράμισι χρόνια κατά της διαφθοράς, είναι άδικο για τη χώρα να έρχεστε εδώ και για μικροκομματικούς λό-

γους να λέτε κάτι το οποίο στο τέλος της ημέρας δεν το πιστεύει κανένας Έλληνας, διότι όλοι γνωρίζουν γιατί η χώρα μπήκε σε κρίση. Όλοι γνωρίζουν γιατί χρεοκοπήσαμε. Όλοι γνωρίζουν ότι η διαφθορά και η διαπλοκή ήταν μία από τις σοβαρότερες παθογένειες του ελληνικού πολιτικού συστήματος και μια από τις σοβαρότερες αιτίες της κρίσης.

Πάμε τώρα στην ουσία των επιχειρημάτων σας σε σχέση με το τι έκανε ο ΣΥΡΙΖΑ, γιατί μας κατηγορήσατε ότι με τη μεταρρύθμιση για τους ποινικούς κώδικες, κάναμε πλημμέλημα τη δωροδοκία και μας εγκάλεσαν η GRECO και ο ΟΟΣΑ.

Πρώτα απ' όλα, πρέπει να σας πω ότι η GRECO, είναι σκέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης. Και το Συμβούλιο της Ευρώπης ήταν αυτό που ενθάρρυνε, με έκθεση, την ελληνική κυβέρνηση να προχωρήσει στον εκσυγχρονισμό των ποινικών κωδικών και στον εκσυγχρονισμό των ποινών.

Θέλω να το καταθέσω για τα Πρακτικά, απλά για να το έχετε υπ' όψιν σας.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αλέξης Τσίπρας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Ο ΣΥΡΙΖΑ, λοιπόν, χωρίς να διαθέτει «σκελετούς» στην ντουλάπα του, έφερε απενοχοποιημένα εις πέρας τη μεταρρύθμιση στον χώρο της ποινικής δικαιοσύνης, με την ψήφιση αυτών των κωδικών, μια κορυφαία μεταρρύθμιση! Την αποκαλέσατε και εσείς «κορυφαία μεταρρύθμιση». Ο κ. Τσιάρας σε δήλωσή του είπε, «Είναι ένα σπουδαίο εγχείρημα οι νέοι ποινικοί κώδικες». Αυτό είπε ο κ. Τσιάρας.

Ο ΣΥΡΙΖΑ, λοιπόν, έφερε εις πέρας αυτή τη μεταρρύθμιση.

Όμως, δεν είναι μόνο ο κ. Τσιάρας. Στελέχη σας, που σήμερα κάθονται στα κυβερνητικά έδρανα και τότε ήταν Βουλευτές άλλων κομμάτων, όπως του Ποταμιού, για παράδειγμα, υπερψήφισαν. Ο Ευάγγελος Βενιζέλος, για τον οποίο μπορεί κάποιος να πει πολλά, αλλά το τελευταίο που μπορεί να πει είναι ότι ήταν φίλος και υποστηρικτής του ΣΥΡΙΖΑ, υπεραμύνθηκε από αυτό εδώ το Βήμα, αυτής της μεγάλης και γενναίας μεταρρυθμιστικής πρωτοβουλίας και τη χαιρέτησε.

Και, βεβαίως, για τη μεταρρύθμιση αυτή εργάστηκε μια ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή για διάστημα μεγαλύτερο των δέκα ετών.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Όχι μία, πολλές.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Και τα μέλη της ήταν νομικές σχολές, ενώσεις δικαστών, δικηγορικοί σύλλογοι, ακαδημαϊκοί διακεκριμένου κύρους. Τους ίδιους ανθρώπους -είναι αλήθεια- κρατήσατε κι εσείς ως κορμό της επιτροπής.

Οι παρατηρήσεις, λοιπόν, της GRECO και του ΟΟΣΑ, για τις οποίες κάνατε αναφορά, εγέρθηκαν μόνο μετά από μία ανακοίνωση της Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδας. Και τι έκαναν; Έθεσαν την ανάγκη να επανεξεταστεί το αν η χώρα ανταποκρίνεται στα διεθνή στάνταρτς για την καταπολέμηση της διαφθοράς, αγωνία η οποία -εγώ θα έλεγα- για μια τόσο μεγάλη μεταρρύθμιση ήταν λογική μπροστά σε αυτήν την ευρεία αλλαγή της ποινικής νομοθεσίας, η οποία, ωστόσο, ερχόταν -αυτή η αγωνία, το είπα πριν- σε αντίθεση με την ίδια τη διαρκή επιμονή του Συμβουλίου της Ευρώπης να εξορθολογίσουμε τις ποινές.

Σας εξήγησα, λοιπόν, πριν στην πρωτομιλία μου -δεν θα καθυστερήσω στη δευτερομιλία μου- τι ακριβώς κάναμε εμείς, ότι φέραμε «ειλικρινείς ποινές», δηλαδή ποινές που εκτίονται και «έξυπνες ποινές», δηλαδή ποινές που συνδυάζονται με κίνητρα για την επιστροφή των κλεμμένων.

Πάμε, λοιπόν, τώρα στο επόμενο θέμα, το οποίο με την τοποθέτησή σας θίξατε.

Το επόμενο θέμα έχει να κάνει με την αναδρομική εφαρμογή δήθεν του άρθρου 86. Έρχεστε και λέτε ότι συμφωνείτε μαζί μας σε ό,τι αφορά στη νομολογία, ότι είναι δεδομένη η νομολογία - και αυτό είναι ένα βήμα θετικό, αν κατάλαβα καλά, γιατί μπορεί να μην κατάλαβα καλά ότι συμφωνείτε μαζί μας- πως η δωροδοκία δεν είναι κατά τα καθήκοντα, αλλά είναι επ' ευκαιρία αυτού. Συμφωνείτε ή δεν συμφωνείτε;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Τα έχουμε πει αυτά, κύριε Πρόεδρε.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Α, δεν συμφωνείτε. Δεν κατάλαβα καλά. Παρακαλώ διευκρινίστε το. Συμφωνείτε ή δεν συμφωνείτε με αυτό; Διότι αυτό είναι το κρίσιμο ζήτημα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Περίμενετε!

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Αυτό το οποίο σας ρωτούμε εδώ και πάρα πολύ καιρό είναι το εξής: Η δωροδοκία ενός Υπουργού είναι κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του; Δηλαδή, επέρχεται η αποσβεστική προθεσμία με βάση το άρθρο 86, αν υπάρξει το στενό αυτό χρονικό όριο, το οποίο προβλέπει το άρθρο 86 ή αν γίνουν εκλογές και έχουμε δύο συνεχόμενες κοινοβουλευτικές περιόδους. Ή είναι επ' ευκαιρία των καθηκόντων; Αυτό είναι το κρίσιμο ερώτημα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Τα έχουμε πει αυτά.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Διότι, εγώ κατάλαβα ότι είπατε πως υπάρχει νομολογία επ' αυτού.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Βεβαίως.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Ποια είναι αυτή η νομολογία; Θέλω τη γνώμη σας. Και θέλω τη γνώμη σας, καθώς είναι κρίσιμο το θέμα. Έχουμε τη διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης μεθαύριο και οφείλει ο ελληνικός λαός να γνωρίζει. Διότι αν θεωρείτε ότι είναι δεδομένο και, άρα, είναι υπερβολή να το βάλουμε και στο Σύνταγμα ως διευκρινιστική διάταξη, αυτό είναι μια άλλη τοποθέτηση, την οποία θέλω να την ακούσω από εσάς.

Αν θεωρείτε ότι η νομολογία είναι δεδομένη, αλλά είναι νομολογία η οποία λείπει...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Ποια είναι η νομολογία που είναι υπέρ....

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Έχετε λάθος εδώ. Υπάρχει απόφαση. Όμως, είναι μια συζήτηση, την οποία θα την κάνουμε και μεθαύριο, κατά τη συζήτηση για την Αναθεώρηση.

Άρα, εσείς εδώ έρχεστε να υπερασπιστείτε την άποψη, η οποία λέει ότι είναι «κατά την εκτέλεση των καθηκόντων» το να δωροδοκείται ένας Υπουργός.

Ε, λοιπόν, εγώ δεν θα σας πω τίποτα άλλο, αν είναι αυτό. Σας παραδίδω στη χλεύη του ελληνικού λαού και των ίδιων των πολιτών που ψήφισαν το Κόμμα σας στις τελευταίες εκλογές.

(Ζωηρά και παρατεταμένα χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Διότι σε αυτό το ζήτημα -πιστέψτε με- δεν θα βρείτε ούτε έναν Έλληνα πολίτη να υπερασπίζεται αυτήν την άποψη.

Είπατε, επίσης, για το ζήτημα της δωροδοκίας και της δωροληψίας, ότι εμείς με τον Ποινικό Κώδικα κάναμε επεικέστερη τη δωροδοκία που προέρχεται από έναν απλό πολίτη σε σχέση με τη δωροληψία υπαλλήλου και πολιτικού. Πράγματι, είναι έτσι. Το κάναμε αυτό. Και το κάναμε καθ' υπόδειξη της επιτροπής, την οποία λέτε κι εσείς ότι εμπιστεύεστε. Είναι κάτι που συμβαίνει σε ολόκληρη την Ευρώπη, αφού, βεβαίως, από τους πολιτικούς και από τους υπαλλήλους η πολιτεία πρέπει να περιμένει περισσότερα.

Έτσι, λοιπόν, η βαριά δωροληψία από απλό υπάλληλο και κάθε είδους δωροδοκία και δωροληψία, στην οποία εμπλέκονται πολιτικά πρόσωπα, παρέμειναν κακουργήματα.

Κατά τα λοιπά, πράγματι καταργήθηκε ο δρακόντειος και αναποτελεσματικός, για την καταστολή της διαφθοράς, νόμος «περί καταχραστών του δημοσίου». Γιατί; Διότι το κοινό αίσθημα όλου του πολιτικού κόσμου -έτσι πιστεύω- και της κοινής γνώμης -θα θυμάστε την υπόθεση της καθαρίστριας, θα το θυμάστε αυτό- είναι ότι δεν αντιμετώπιζε κανένα πρόβλημα διαφθοράς στα εβδομήντα χρόνια της εφαρμογής του.

Είναι, λοιπόν, η κατάργησή του που οδηγεί σήμερα ορισμένες πράξεις σε παραγραφή; Η απάντηση είναι κατηγορηματικά όχι. Σε παραγραφή οδηγούνται αυτές οι πράξεις, γιατί, δυστυχώς, δικάζονται από τα ελληνικά δικαστήρια μετά από δεκατέσσερα

και δεκαπέντε χρόνια.

Οφείλεται, λοιπόν, στη βασική διατήρηση, στο λεγόμενο «δικαστικό λιβάνισμα» των υποθέσεων επί πολλά έτη, υποθέσεων ποινικών αρχαιολογικών μνημείων.

Έρχομαι, λοιπόν, και κλείνω για να μη μακρηγορήσω στο βασικό ερώτημα, το οποίο σας έθεσα, κύριε Μητσοτάκη και ελπίζω να το απαντήσετε στη δευτερολογία σας:

Πρώτον, για ποιους και ποια ποσά αποδεσμεύετε και προχωρήσατε σε αυτή την νομοθετική πρωτοβουλία;

Δεύτερον, για ποιο λόγο είσατε εσείς αυτοί, οι οποίοι έρχεστε να διευκολύνετε τα τραπεζικά στελέχη, όταν πολύ καλά γνωρίζετε ότι εμείς προχωρήσαμε σε νομοθετική ρύθμιση, ώστε να μην υπάρχει η λεγόμενη «δαμόκλειος σπάθη» της ποινικής δίωξης πάνω από τα τραπεζικά στελέχη, τα οποία προχωρούν και θέλουν να προχωρήσουν ρυθμίσεις και αναδιρθώσεις; Το νομοθετήσαμε εμείς σε συμφωνία με τους θεσμούς. Άρα, το επιχείρημά σας ότι το κάνετε γι' αυτό είναι –επιτρέψτε μου– το λιγότερο αστείο.

Και, τέλος, για ποιο λόγο δεν αποδέχεστε να ψηφίσουμε μαζί αυτήν την ερμηνευτική διάταξη για το άρθρο 86, που θα αποκαταστήσει την αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος;

Η άποψη, σε ό,τι αφορά το ζήτημα των υποθέσεων που έχουν μπει στο αρχείο, για υποθέσεις διώξεως τραπεζικών στελεχών, είναι μια άποψη έωλη, διότι τα «θαλασσοδάνεια» των κομμάτων σας δεν έχουν μπει στο αρχείο. Τα «θαλασσοδάνεια» σε μέσα ενημέρωσης και εφημερίδες, δεν έχουν τεθεί στο αρχείο. Άρα, με αυτό το οποίο νομοθετήσατε, αυτό το οποίο πραγματικά επιδιώκετε είναι γι' αυτές τις κρίσιμες, για το πολιτικό σύστημα, υποθέσεις, να δημιουργήσετε όρους ασυλίας για τα τραπεζικά στελέχη, τα οποία δίδονται.

Το τελευταίο που θέλω να πω –και κλείνω– είναι το εξής: Είπατε ότι δεν θα μπορούμε να οδηγηθούμε σε γενναίες αναδιρθώσεις, αν δεν δώσουμε ασυλία στα τραπεζικά στελέχη.

Ποιες είναι αυτές οι γενναίες αναδιρθώσεις, που έχετε στο μυαλό σας, οι οποίες πιθανόν να εμποδιστούν; Μήπως, τελικά, στο μυαλό σας, εκτός από αυτά που είπα πριν για τα «θαλασσοδάνεια», έχετε και την υπόθεση της «FORTHNET»; Αυτή είναι η μεγάλη και γενναία αναδιάρθρωση, που ο φίλος σας και υποστηρικτής σας και χορηγός σας επιχειρηματίας έρχεται να πάρει μια επιχείρηση με ένα «κούρεμα» πάνω από 90% των χρεών του, που δεν θα μπορούσε να δει κανένας επιχειρηματίας, καμμία υγιής επιχείρηση σ' αυτήν τη χώρα όσο κι αν προστατεύατε τους τραπεζίτες;

(Ζωηρά και παρατεταμένα χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Αν, λοιπόν, αυτός είναι ένας από τους λόγους –όχι ο κύριος– που προχωρείτε σ' αυτήν τη διαδικασία, και πάλι πιστεύω ότι, δυστυχώς για εσάς, σήμερα σας πιάσαμε για άλλη μια φορά, όπως λέει ο λαός μας, «με τη γίδα στην πλάτη».

(Ζωηρά και παρατεταμένα χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Τα επιχειρήματά σας, λοιπόν, είναι έωλα. Τα επιχειρήματά σας είναι φτωχά. Ο ελληνικός λαός, νομίζω, έχει πλήρως κατανοήσει ποιος είναι ο λόγος για τον οποίον σας εγκαλούμε, γιατί σας εγκαλεί η διεθνής δημοσιογραφική κοινότητα και γιατί με όλα όσα κάνετε, δημιουργείτε ένα στίγμα της χώρας στο εξωτερικό.

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και με αυτό το στίγμα να ξέρετε ότι ούτε επενδυτές έρχονται σε μία χώρα η οποία έχει νόμους, όχι σε μία χώρα που έχει ασυδοσία, όχι σε μία χώρα όπου οι διαπραγματεύσεις γίνονται πίσω από τη σκηνή και οι ανταλλαγές γίνονται κάτω από το τραπέζι.

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Αυτό ήταν που οδήγησε τη χώρα στην κρίση, αυτή η λογική και αυτή η νοοτροπία την οποία εσείς σήμερα, δυστυχώς, από ό,τι βλέπω, επαναφέρετε και δεν έχετε ούτε ένα επιχείρημα προκειμένου να δικαιολογηθείτε.

(Ζωηρά και παρατεταμένα χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Κυρίες και κύριοι συ-

νάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, είκοσι επτά φοιτητές από το Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης κ. Κυριάκος Μητσοτάκης.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Κύριε Τσίπρα, οι επενδυτές έρχονται τρέχοντας επί δικών σας ημερών!

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Πείτε μου έναν που φέρατε εσείς!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Μου κάνει εντύπωση το γεγονός ότι επιλέξατε –παραθέτοντας στοιχεία για το πόσες ερωτήσεις απαντήσατε– να ισχυριστείτε ότι απαντάτε μόνο σε ερωτήσεις Αρχηγών κομμάτων. Διαπράξατε σφάλμα, κατά την άποψή μου. Η Ώρα του Πρωθυπουργού είναι μία ευκαιρία για τον Πρωθυπουργό να απαντά και σε ερωτήσεις απλών Βουλευτών, όπως έχω ήδη κάνει.

Εν πάση περιπτώσει, εγώ προτίθεμαι, κύριε Τσίπρα, να είμαι στη Βουλή μία φορά τον μήνα, όπως έχω δεσμευτεί και το τηρώ. Εσείς ερχόσασταν μία φορά το εξάμηνο. Αυτά λένε τα στοιχεία. Ας κλείσει, λοιπόν, αυτή η υπόθεση και θα με κρίνετε και εμένα στο τέλος της τετραετίας, εάν τήρησα τη δέσμευση, την οποία έχω αναλάβει.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Δεν θα επαναλάβω αυτά τα οποία είπα στην πρωτολογία μου. Τα ζητήματα της Αναθεώρησης θα έχουμε την ευκαιρία να τα συζητήσουμε ξανά στη Βουλή τη Δευτέρα. Θα ήθελα, βέβαια, να δω και να προσκομίσετε και απόψεις έγκριτων συνταγματολόγων, που να συντάσσονται με τη δική σας προσέγγιση ότι η ερμηνευτική δήλωση είναι απαραίτητη, γιατί μέχρι στιγμής δεν έχω βρει πολλούς στη συνταγματική κοινότητα, οι οποίοι να ισχυρίζονται ότι αυτό είναι το ορθό. Δεν αναφέρομαι στον κ. Γεραπετρίτη, ο οποίος, προφανώς, και στο συγκεκριμένο ζήτημα μπορεί να προσέλθει στη συζήτηση με άλλη ιδιότητα.

Θα επανέλθω, όμως, στο ζήτημα της μεταβατικής διάταξης. Αυτά τα οποία διαβάζατε, ποιος σας τα έγραψε; Νομικός σας τα έγραψε;

(Γέλωτες από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Συμφωνεί ο κ. Κατρούγκαλος με όλα αυτά τα οποία είπατε; Συμφωνείτε; Είναι σωστή η ερμηνεία;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ (Υπουργός Επικρατείας): Είναι ερώτηση-παγίδα. Μην απαντήσετε!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Προσέξτε, είναι ερώτηση-παγίδα!

Διότι είναι ξεκάθαρη η διάταξη η οποία παραπέμπει στο άρθρο 42. Το Δικαστικό Συμβούλιο κρίνει την ουσία της υπόθεσης και έχει τη δυνατότητα, όπως είμαι σίγουρος ότι θα το πράξει για μια σειρά από όντως προβληματικές υποθέσεις, να κρατήσει τους λογαριασμούς δεσμευμένους.

Ρωτήσατε ποιους αφορά. Δεν ξέρω ποιους αφορά. Το ξέρετε εσείς; Το ξέρετε εσείς; Γιατί δεν μιλάτε, λοιπόν, με διευθύνσεις και ονόματα; Εγώ δεν το ξέρω.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και να σας θυμίσω, ότι όλα αυτά είναι και προσωπικά δεδομένα. Αν τα ξέρετε εσείς και θέλετε χάριν του δημοσίου διαλόγου, να τα προσκομίσετε στη Βουλή και έχετε υπ' όψιν σας συγκεκριμένους επιχειρηματίες οι οποίοι μπορεί, ενδεχομένως, να ευνοούνται, γιατί δεν τους ονοματίζετε την επόμενη φορά, να θυμηθούμε λίγο το ποιον τους και να ανατρέξουμε και στην ιστορία τους, να δούμε μήπως τυχόν είχαν προνομιακές σχέσεις μαζί σας τελικά;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Ποιους εννοείτε;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Από εκεί και πέρα, κύριε Τσίπρα, επιτρέψτε μου στη δευτερολο-

γία μου μία λίγο πιο γενική παρατήρηση. Είχατε τη δυνατότητα να αξιοποιήσετε την πρώτη σας ευκαιρία στην Ώρα του Πρωθυπουργού να με ρωτήσετε για την πορεία της οικονομίας.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Θα έχουμε και άλλη ευκαιρία!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Θα μπορούσατε να με ρωτήσετε για το προσφυγικό-μεταναστευτικό ζήτημα.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Με πρόλαβε η κ. Γεννηματά.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Θα μπορούσατε να με ρωτήσετε για τις παρεμβάσεις που κάνουμε στα πανεπιστήμια, για την κατάργηση όχι του πανεπιστημιακού ασύλου, αλλά του καθεστώτος μπαχάλου και ασυδοσίας που επικρατεί στα πανεπιστήμια.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Θα μπορούσατε να με ρωτήσετε για την εφαρμογή του αντικαπιταλιστικού νόμου. Ακόμα περιμένω να ακούσω την άποψή σας αν καλώς ή κακώς εφαρμόζεται ο νόμος.

Με άλλα λόγια, θα μπορούσατε να με ρωτήσετε για ένα σύνολο θεμάτων που αφορούν την τρέχουσα πολιτική κατάσταση, που απασχολούν τους πολίτες πολύ περισσότερο από τα ζητήματα τα οποία θίξατε σήμερα.

Τέσσερα χρόνια, κύριε Τσίπρα, ως Πρωθυπουργός το αγαπημένο σας θέμα ήταν η διαφθορά, η διαπλοκή, τα σκάνδαλα, τα δόθεν σκάνδαλα. Επανερχόσασταν συνέχεια σε όλα αυτά, για να τραβήξετε, με κάποιο τρόπο, μία διαχωριστική γραμμή του νέου ΣΥΡΙΖΑ με το παλιό, κακό πολιτικό κατεστημένο, το οποίο κυβερνούσε σαράντα χρόνια.

Αλήθεια, πού είναι ο κ. Ραγκούσης; Δεν τον βλέπω σήμερα στην Αίθουσα, καθώς και όλους αυτούς οι οποίοι, τελικά, προσεταιρίστηκαν τις απόψεις του ΣΥΡΙΖΑ.

Δεν σας βγήκε σε καλό αυτή η επιμονή. Και δεν σας βγήκε σε καλό, διότι κάνοντας μία αναδρομή των συζητήσεων της περασμένης τετραετίας, υπήρξαν συζητήσεις στις οποίες, τελικά, ανέβηκαν πολύ περισσότερο οι τόνοι, ειπώθηκαν σκληρές κουβέντες, ενδεχομένως κουβέντες που δεν έπρεπε να ακουστούν σε αυτή την Αίθουσα. Και τελικά, αυτό το οποίο έμεινε στην κοινή γνώμη, είναι μια συζήτηση η οποία δημιουργούσε μια συνολική αποστροφή για το πολιτικό σύστημα, από την οποία δεν ξεφεύγετε ούτε εσείς.

Μην νομίζετε, δηλαδή, ότι μπορείτε μετά από τέσσερα χρόνια που κυβερνούσατε αυτή τη χώρα, να επιμένετε να εμφανίζεστε ως οι νέοι, οι αμόλυντοι, οι ηθικοί, οι καθαροί, οι Αριστεροί. Τέλειωσε αυτή η καραμέλα! Δεν περνάει άλλο!

(Ζωηρά και παρατεταμένα χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Κοιτάξτε, εάν εσείς θέλετε να μετατρέψετε τη χώρα σε ένα απέραντο δικαστήριο για το χθες, εγώ προτιμώ να τη μετατρέψω

σε ένα απέραντο εργοτάξιο για το αύριο. Αυτή, λοιπόν, είναι μια μεγάλη διαφορά μας!

(Ζωηρά και παρατεταμένα χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Δεν μπορώ να σας υποδείξω πώς θα ασκείτε τα καθήκοντά σας ως Αξιωματική Αντιπολίτευση. Καταλαβαίνω και συμπάσχω με τις εσωτερικές σας αντιφάσεις. Δεν είναι εύκολο να διαπιστώνετε, ότι ένα μεγάλο μέρος των ανθρώπων που στήριξαν τον ΣΥΡΙΖΑ στις προηγούμενες εκλογές, συμφωνούν με κεντρικές πολιτικές επιλογές αυτής της Κυβέρνησης.

Τώρα, εάν εσείς επιλέξετε, κύριε Τσίπρα, να ακολουθήσετε και πάλι μία ακραία ρητορική, αυτό είναι δικό σας δικαίωμα. Εμάς μας κάνετε χάρη με αυτή την πολιτική, μας διευκολύνετε με το να γυρίζετε στην κοιτίδα του 3%, ενός ακραίου ΣΥΡΙΖΑ ο οποίος δεν υπάρχει πια και δεν μπορεί να υπάρχει πια για δύο λόγους: πρώτον, διότι είστε Αξιωματική Αντιπολίτευση -πήρατε 32%- και δεύτερον, γιατί όσο κι αν θέλετε να το ξεχνάτε, κυβερνήσατε τέσσερα χρόνια και καταδικαστήκατε από τον ελληνικό λαό. Αυτό δεν διαγράφεται πια!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Η βολική αντιπολίτευση για εμάς, όμως, είναι κακή αντιπολίτευση για τον τόπο. Όμως, αυτό θα είναι δικιά σας επιλογή. Εγώ εύχομαι και ελπίζω να μην ακολουθήσετε αυτόν τον τρόπο και αυτό το στυλ και να μπορέσουμε να συζητήσουμε και -γιατί όχι;- σε ορισμένα ζητήματα να συμφωνήσουμε. Και ελπίζω να καταφέρουμε να συμφωνήσουμε, τουλάχιστον, στη δυνατότητα της ψήφου των Ελλήνων οι οποίοι διαμένουν στο εξωτερικό. Θα είναι μια μεγάλη θεσμική κατάκτηση.

Αν επιμένετε, όμως, σε αυτήν την ακραία, διχαστική ρητορική, το μόνο το οποίο θα αντιληφθείτε στην πορεία είναι ότι θα βρεθείτε σε απόλυτη σύγκρουση με μία κοινωνία η οποία δεν είναι πια εκεί, έχει φύγει μπροστά, απαιτεί από εμάς να μιλάμε για το μέλλον. Εμείς αυτό θα κάνουμε και αυτή την πολιτική θα συνεχίσουμε να υπηρετούμε!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, έξι μέλη από ομάδα Φινλανδών υποστηρικτών του Φινλανδικού Ινστιτούτου Αθήνας.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Θα κάνουμε μία διακοπή δύο λεπτών για να συνεχίσουμε με την επόμενη επίκαιρη ερώτηση προς τον Πρωθυπουργό.

(ΔΙΑΚΟΠΗ)

(ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Κυρίες και κύριοι συγγενείς, συνεχίζεται η συνεδρίαση.

Θα συζητηθεί τώρα η δεύτερη με αριθμό 223/17/18-11-2019 επίκαιρη ερώτηση της Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κινήματος Αλλαγής κ. Φωτεινής (Φώφης) Γεννηματά προς τον Πρωθυπουργό, με θέμα: «Προσφυγικό-Μεταναστευτικό: Τα νησιά μας και όλη η ελληνική κοινωνία εκπέμπουν SOS».

Καλείται στο Βήμα η Πρόεδρος του Κινήματος Αλλαγής κ. Φωτεινή Γεννηματά.

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος του Κινήματος Αλλαγής): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρωθυπουργέ, όπως ακριβώς γράφουμε και στην ερώτησή μας, τα νησιά μας, αλλά και ολόκληρη η ελληνική κοινωνία, εκπέμπουν SOS. Δυστυχώς, όμως, και η Κυβέρνησή σας δεν μπαίνει στην καρδιά του προβλήματος που είναι το τεράστιο έλλειμμα αλληλεγγύης από την πλευρά της Ευρώπης, η οποία αρνείται να αναλάβει τις ευθύνες της.

Με τη συμφωνία Ευρωπαϊκής Ένωσης - Τουρκίας η Ευρώπη παρέδωσε τα κλειδιά του προσφυγικού-μεταναστευτικού στον Ερντογάν, ο οποίος βέβαια τώρα έχει τη δυνατότητα να εκβιάζει τόσο εμάς όσο και την Ευρώπη. Η Ευρώπη, όμως, ανήμπορη χαιδεύει τον Ερντογάν και ακόμη χειρότερα, η Ελλάδα παρακολουθεί και χαιδεύει την Ευρώπη. Χτυπώ, λοιπόν, για άλλη μια φορά απ' αυτό το Βήμα το καμπανάκι του κινδύνου.

Ο ελληνικός λαός απέδειξε όλα αυτά τα χρόνια τα αισθήματα φιλοξενίας και αλληλεγγύης που τον χαρακτηρίζουν. Είμαστε, όμως, ταυτόχρονα και ένας λαός υπερήφανος, όχι απλά φιλότιμος. Γι' αυτό λέμε καθαρά «Ως εδώ». Η μεγάλη πίεση οδηγεί σε διαχασμό τις τοπικές κοινωνίες. Είναι τρομερά επικίνδυνο όλο αυτό. Δημιουργούνται συγκρούσεις.

Η ακροδεξιά караδοκεί, κύριε Πρωθυπουργέ, και δυστυχώς, ακούγονται και ακροδεξιές φωνές μέσα από το δικό σας κόμμα. Πρέπει να μπορούμε να συνεννοηθούμε πριν να είναι πάρα πολύ αργά, γιατί μόνο έτσι θα αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά το πρόβλημα. Να ορθώσουμε, επιτέλους, ανάστημα, να ακουστεί δυνατά η φωνή μας.

Πριν από δύο εβδομάδες, όταν σας υπέβαλα την ερώτηση, ο πληθυσμός των εγκλωβισμένων στα νησιά ήταν περίπου τριάντα πέντε χιλιάδες πεντακόσια άτομα. Εχθές ξεπερνούν τις τριάντα οκτώ χιλιάδες και σήμερα είναι ακόμη περισσότεροι, διότι είχαμε νέες αφίξεις. Έχει, λοιπόν, ξεπεραστεί κάθε όριο, κάθε αντοχή του συστήματος υποδοχής και ασύλου της χώρας και κάθε αντοχή των κατοίκων.

Ο κ. Τσίπρας –αυτή είναι η αλήθεια– δέσμευσε τη χώρα μας σε αυτή την περιπέτεια για καθαρά μικροκομματικούς λόγους, από ιδιοτέλεια. Μετέτρεψε τη χώρα μας στο κορόιδο της Ευρώπης.

Κι εσείς τι κάνετε τώρα, κύριε Πρωθυπουργέ; Συνεχίζετε στην ίδια ρότα; Είστε αποφασισμένοι να καθιερώσετε αυτή την κατάσταση από εδώ και πέρα σε αυτόν τον τόπο; Δεν βλέπετε προσηλαστικά σας τι έρχεται; Δεν βλέπετε ότι το προσφυγικό-μεταναστευτικό μπορεί να εξελιχθεί ακόμη και σε εθνική τραγωδία;

Δεν μπορεί να φορτωνόμαστε εμείς όλο το πρόβλημα, να είμαστε οι μοναδικοί σχεδόν πρόθυμοι της Ευρώπης. Αλλάξτε ρότα τώρα, κύριε Μητσοτάκη. Πάρτε τώρα πραγματικές πρωτοβουλίες. Σταματήστε το χάιδεμα των ισχυρών. Αφήστε την επικοινωνία και ασχοληθείτε με την ουσία. Γιατί το «αβγό του φιδιού» παραμονεύει, είναι εδώ.

Πρέπει, επιτέλους, να θέσουμε τις δικές μας προτεραιότητες και να βάλουμε τα δικά μας όρια. Πρώτον, το προσφυγικό-μεταναστευτικό είναι θέμα της Ευρώπης και όχι της Ελλάδας. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι έχετε την υποχρέωση να εξασφαλίσετε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και κάθε χώρα-μέλος θα αναλάβουν τις ευθύνες που τους αναλογούν.

Να υπάρξει άμεσα απόφαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για νέα προγράμματα μετεγκατάστασης προσφύγων σε όλες τις χώρες της Ένωσης. Να υπάρξει, επιτέλους, αναλογική κατανομή των βαρών. Με συγκεκριμένα μέτρα κατά χωρών, όπως η Ουγγαρία, που αρνούνται να εφαρμόσουν τις αποφάσεις. Να υπάρξουν οικονομικές κυρώσεις. Να αλλάξει η κοινή δήλωση Ευρωπαϊκής Ένωσης-Τουρκίας και να γίνονται επιστροφές και από την ενδο-

χώρα.

Να προχωρήσουν, βεβαίως, οι διαδικασίες αναθεώρησης του Κανονισμού του Δουβλίνου. Δεν μπορεί το βάρος της εξέτασης του ασύλου να πέφτει μόνο σε χώρες όπως η Ελλάδα και η Ιταλία. Ως πρώτο βήμα, να υπάρξει συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις διαδικασίες εξέτασης ασύλου στη χώρα μας. Δεν αρκούν, κύριε Πρωθυπουργέ, μόνο οι χρηματοδοτήσεις. Δεν ξεμπερδεύει η Ευρώπη μόνο με αυτές. Έχει μεγαλύτερες και ευρύτερες ευθύνες.

Δεύτερο ζήτημα για την αντιμετώπιση του προβλήματος είναι βεβαίως, η φύλαξη των συνόρων. Φυλάξτε, επιτέλους, τα σύνορά μας, κύριε Μητσοτάκη. Ενισχύστε τις δυνάμεις αποτροπής. Απαιτήστε κοινές περιπολίες με τη FRONTEX, ώστε να γίνει σαφές ότι πρόκειται για ευρωπαϊκά σύνορα.

Δεν μπορεί, κύριε Πρωθυπουργέ, η FRONTEX να επιχειρεί και να είναι αποτελεσματικότερη στη φύλαξη των συνόρων στον βορρά και στα ανατολικά μας σύνορα να κάνει απλά τον παρατηρητή. Γιατί; Με κλειστά σύνορα στον βορρά και ανοικτά στην ανατολή δεν υπάρχει λύση, κύριε Μητσοτάκη. Δεν υπάρχει. Κοιμήσουμαστε και μεταξύ μας.

Θέλω να ρωτήσω πού βρίσκεται το θέμα ανάπτυξης του ΕΣΟΘΕ και γιατί καθυστερεί τόσο; Τι έχετε κάνει εσείς από τότε που αναλάβατε; Να αξιοποιηθεί η FRONTEX σε επίπεδο προσυνοριακού ελέγχου, δηλαδή πριν την είσοδο των μεταναστών, όχι μόνο στα εθνικά μας χωρικά ύδατα ούτε στα διεθνή, αλλά στα χωρικά ύδατα και στο έδαφος της γειτονικής μας χώρας, της Τουρκίας. Θα ενισχυθεί άμεσα το λιμενικό με ραντάρ και θερμικές κάμερες;

Και, βέβαια, είναι αδιανόητο οι αρμόδιοι Υπουργοί να σηκώνουν τα χέρια ψηλά, να λένε απλά ότι η κατάσταση είναι μη διαχειρίσιμη. Αλλάξτε ρότα, κύριε Μητσοτάκη!

Οι συνθήκες επιβάλλουν να ταρακουνήσετε τις ευρωπαϊκές ηγεσίες και τα ευρωπαϊκά όργανα, να ακουστεί η κραυγή αγωνίας της ελληνικής κοινωνίας σε ολόκληρη την Ευρώπη. Είναι δική σας ευθύνη να το πράξετε αυτό και δεν το κάνετε. Δεν ξέρω αν δεν θέλετε, δεν ξέρω αν δεν μπορείτε. Δεν μας ενδιαφέρει τι λέτε κατ' ιδίαν στις επικοινωνίες μας με την κ. Μέρκελ ή με τους άλλους Ευρωπαίους ηγέτες. Το θέμα είναι ότι αυτό το ζήτημα πρέπει να βρεθεί στην κορυφή της ατζέντας της χώρας μας, αλλά και της Ευρώπης με τεκμηρίωση, με πίεση, με πυγμή.

Και δεν την βλέπω, κύριε Μητσοτάκη, ούτε εγώ ούτε οι Έλληνες πολίτες. Και βέβαια πολύ χειρότερα δεν την αισθάνονται οι Ευρωπαίοι. Πρέπει να την αισθανθούν για να αντιδράσουν, μην τους διευκολύνετε διαρκώς.

Είναι ώρα να διεκδικήσουμε αυτό που μας ανήκει με κάθε τρόπο, ακόμα κι αν χρειαστεί να μπλοκάρουμε κρίσιμες αποφάσεις στην Ευρώπη. Και εμείς σε μία τέτοια πρωτοβουλία θα είμαστε δίπλα σας. Σας το είπα και όταν μας καλέσατε να συζητήσουμε για το θέμα του απόδομου ελληνισμού, που προσηλασθήκαμε να βοηθήσουμε πάρα πολύ για να υπάρξει μία συναινετική λύση. Σας το είπα και τότε. Εμείς θα φωνάζουμε για το προσφυγικό, γιατί θεωρώ ότι έτσι βοηθάμε και εσάς, αλλά τελικά έτσι βοηθάμε τον τόπο μας.

Εμείς, λοιπόν, δεν θα μείνουμε απλοί θεατές και συνένοχοι στην ολοκλήρωση αυτού του εγκλήματος σε βάρος της χώρας. Καθαρές κουβέντες, καθαροί λογαριασμοί!

Τρίτο ζήτημα, η κατάσταση στις δομές στη χώρα. Ακούστε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, προχθές γύρισα από τα Διαβατά. Τα Διαβατά είναι μία από τις πιο οργανωμένες δομές φιλοξενίας στη χώρα μας και μάλιστα την λειτουργούν δημόσιοι υπάλληλοι με αυταπάτηση. Δημόσιοι υπάλληλοι, οι οποίοι δεν καλούνται καν στις συσκέψεις, είναι περίπου ανύπαρκτοι, αθέατοι από την εξουσία. Στις συσκέψεις καλούνται οι εκπρόσωποι των μη κυβερνητικών οργανώσεων, οι οποίοι για να πάνε να συμμετέχουν τηλεφωνούν στους δημοσious υπαλλήλους και ρωτούν ποια είναι τα προβλήματά τους και τι πρέπει να μεταφέρουν για τη λειτουργία της δομής. Κλείνω την παρένθεση εδώ.

Σε αυτήν την περιοχή μέχρι τώρα οι κάτοικοι άντεξαν και ζούσαν αρμονικά με τους πρόσφυγες –περίπου χίλιους έχει δυνατότητα να φιλοξενήσει αυτή η δομή. Ακούστε, όμως, τι είδα με τα ίδια μου τα μάτια εκεί. Δίπλα στη δομή, μέσα στα Διαβατά σε

άδεια κτίρια, σε πυλωτές πολυκατοικιών, σε παιδικές χαρές, σε πλατείες υπάρχουν χιλιάδες, όπως επιβεβαιώνουν και οι κάτοικοι και ο δήμαρχος, μετανάστες που δεν έχουν δηλωθεί πουθενά.

Ο εφιάλτης, δηλαδή, στα Διαβατά είναι ότι τρειςήμισι χιλιάδες περίπου άνθρωποι το τελευταίο εξάμηνο και επί ημερών σας πέρασαν άνετα, πολύ άνετα τα σύνορα στον Έβρο. Δεν μιλάμε για τη θάλασσα ούτε μιλάμε για το χειμώνα και τις πλημμύρες, μιλάμε για αυτήν την εποχή και μιλάμε για τον Έβρο και πέρασαν ανενόχλητοι επί ημερών σας και δεν καταγράφηκαν πουθενά.

Τι κάνουν τώρα όλοι αυτοί οι άνθρωποι; Περιφέρονται στα Διαβατά και προσπαθούν να βρουν έναν τρόπο να συλληφθούν για να καταγραφούν και να ζητήσουν άσυλο στη συνέχεια και να μείνουν για μερικά χρόνια και να περιφέρονται με αυτόν τον τρόπο κάτω από αυτές τις συνθήκες στην ευρύτερη περιοχή.

Να σας πω μόνο ότι οι διαμένοντες αιτούντες άσυλο, αυτοί που είναι μέσα στη δομή, θα περάσουν από τη συνέντευξη που απαιτείται για να προχωρήσει η διαδικασία το 2023. Και συζητάμε για επιτάχυνση και για αποφάσεις εντός εξαμήνου; Πώς; Εξηγήστε μας.

Η κατάσταση αυτή, όπως καταλαβαίνετε, έχει πυροδοτήσει το κλίμα στην ευρύτερη περιοχή. Δεν είναι αυτό μία σαφής ένδειξη ότι αν δεν υπάρξει παρέμβαση στον πυρήνα του προβλήματος, που είναι πρακτικά τα ανοιχτά ελληνικά σύνορα, τότε τα κλειστά κέντρα των νησιών ή της ενδοχώρας που ανακοινώνετε θα αποτελέσουν απλώς ένα κέντρο μεταγωγών ως την τελική τους διάχυση στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας;

Μην έχετε καμμία αμφιβολία ότι αυτό θα γίνει. Κέντρα μεταγωγών θα φτιάξετε. Και πώς μπορείτε να μιλάτε για ασφάλεια όταν στα Διαβατά δεν υπάρχει ούτε αστυνομικό τμήμα; Το ξήλωσαν, το πήρανε από εκεί και εσείς ολοκληρώσατε την καταστροφή, γιατί πήρατε και τους δύο ειδικούς φρουρούς που υπηρετούσαν στην πύλη της δομής. Είναι εντελώς ανεξέλεγκτη η κατάσταση αυτήν τη στιγμή.

Αρκετά, λοιπόν, με την επικοινωνιακή υποκρισία. Χορτάσαμε όλα αυτά τα χρόνια. Δεν θέλουμε άλλο. Και κυρίως δεν αντέχει ο ελληνικός λαός.

Κύριε Πρωθυπουργέ, πήγα και στη Σάμο πριν από λίγο καιρό. Όταν πήγα σε αυτό το κέντρο «φιλοξενούσε» -σχήμα λόγου το φιλοξενούσε, στις πλαγιές ήταν, μικρές σκηνές πάνω σε πέτρες, σε χώματα, κάτω από δέντρα, παντού- πέντε χιλιάδες επτακόσια πενήντα άτομα. Σήμερα, ο αριθμός έχει ξεπεράσει τις έξι χιλιάδες εννιακόσια. Πού είναι ο καταυλισμός; Είναι ακριβώς δίπλα στην πόλη, μέσα στα σπίτια.

Δέχθηκαν εκεί στη Σάμο να γίνει μία νέα δομή δυναμικότητας χιλίων διακοσίων ανθρώπων και ένα κλειστό κέντρο για άλλους τριακόσιους. Και εσείς τώρα τι λέτε; Ανακοινώνετε δομή για πέντε χιλιάδες. Για ποια αποσυμφόρηση μιλάμε;

Η υπομονή στη Σάμο έχει εξαντληθεί. Έχουν ήδη πέσει θύματα εξαπάτησης πάρα πολλές φορές γι' αυτό το θέμα και γι' αυτό δεν σας πιστεύουν. Η Ελλάδα, κύριε Πρωθυπουργέ, δεν αντέχει άλλες Μόριες. Δεν αντέχουν άλλο οι κάτοικοι και είναι ντροπή για τη χώρα μας, για την Ευρώπη, για τον πολιτισμό μας να ζουν άνθρωποι, πρόσφυγες κάτω από αυτές τις συνθήκες, συνθήκες εξαθλίωσης, επικίνδυνες για την υγεία τους, για τη ψωματική τους ακεραιότητα και τελικά για την ίδια τους τη ζωή.

Κύριε Πρωθυπουργέ, ένα μωρό εννέα μηνών έχασε τη ζωή του από αφυδάτωση, όπως ανακοίνωσαν στη συνέχεια οι γιατροί, από μία απλή γαστρεντερίτιδα. Παιδιά και γυναίκες κινδυνεύουν, βιάζονται και κακοποιούνται.

Είναι αδιανόητο, κύριε Πρωθυπουργέ, δικοί σας Υπουργοί να δηλώνουν ικανοποιημένοι από τη λειτουργία της Μόριας. Και βέβαια είναι τραγικό πρώην Υπουργός του ΣΥΡΙΖΑ να δηλώνει: «Δεν γίνονται και κάθε μέρα βιασμοί. Μόνο μία φορά στους έξι μήνες».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΟΥΖΑΛΑΣ: Ντροπή σας!

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Ντροπή σας!

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος του Κινήματος Αλλαγής): Να ντρέπονται αυτοί που τα λένε. Δηλαδή, δεν τρέχει και τίποτα! Είναι και αυτοί ικανοποιημένοι. Μία χαρά τα κάνουν!

(Θόρυβος - Διαμαρτυρίες από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Εγώ αναρωτιέμαι τι θα έλεγαν εάν ήταν τα δικά τους παιδιά.

Και αναρωτιέμαι τι θα κάναμε αν αυτή η υπόθεση αφορούσε τα δικά μας παιδιά, κύριε Πρωθυπουργέ.

Περιμένω διευκρινίσεις για τα μέτρα που ανακοινώσατε. Να μας ενημερώσετε για το πώς θα γίνει η αποσυμφόρηση, πώς θα προχωρήσει η τόσο αναγκαία διασπορά, αλλά και ποιος πληρώνει και πόσα για όλα αυτά.

Υπάρχουν τα χρήματα, κύριε Πρωθυπουργέ; Πόσα θα διαχειριστεί η ελληνική πολιτεία και πόσα οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, πόσα οι διεθνείς Οργανισμοί που μέχρι τώρα διαχειρίζονται τη μερίδα του λέοντος; Με ποιες διαδικασίες; Με τι κατά παρέκκλιση, που καταγγέλλατε επί ΣΥΡΙΖΑ; Μέχρι πότε; Θα υπάρξει αλλαγή στο νομοθετικό πλαίσιο ή θα ξαναμιλάμε σε λίγο καιρό για ελέγχους και απάτες από την OLAF; Όμως, θα τίθεται σε έλεγχο η δική σας Κυβέρνηση αυτή τη φορά.

Περιμένουμε απαντήσεις, κύριε Πρωθυπουργέ και σαφείς διευκρινίσεις.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τησοτάκης): Τον λόγο έχει ο κύριος Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης):

Σας ευχαριστώ, κυρία Γεννημάτα, για την ερώτηση την οποία μου καταθέσατε. Σταθήκατε αρκετά στην εισαγωγική σας τοποθέτηση στην ευρωπαϊκή διάσταση του ζητήματος. Επιτρέψτε μου αυτό να το θέξω περισσότερο στη δευτερολογία μου και να αξιοποιήσω την πρωτολογία μου για να σας πω πώς αντιμετωπίζουμε εμείς αυτό το πρόβλημα, το οποίο νομίζω ότι όλοι δεχόμαστε πως έχει έρθει για να μείνει. Είναι ένα πρόβλημα το οποίο έχει διεθνή διάσταση. Είναι ευρωπαϊκό ζήτημα. Έχει, όμως και μία εθνική διάσταση, καθώς έχει σοβαρό κοινωνικό αντίκτυπο και -ας μην κοροϊδεύομαστε- έχει πολλές αντικειμενικές δυσκολίες διαχείρισης.

Δυστυχώς, άστοχες αποφάσεις του πρώτου καιρού το γιγάντωσαν και οι αρχικές προσφυγικές ροές έχουν μετατραπεί σε μία μεταναστευτική καταιγίδα. Η αλήθεια είναι ότι από τη στιγμή που λήφθηκε η ευρωπαϊκή απόφαση επί της προηγούμενης κυβέρνησης να κλείσουν τα βόρεια σύνορά μας, δυστυχώς ο πυρήνας του προβλήματος που είναι η δυσκολία της φύλαξης των ανατολικών συνόρων, σε συνδυασμό με τα κλειστά βόρεια σύνορά μας, έχει οδηγήσει στην έξαρση του προβλήματος το οποίο καλούμαστε να το αντιμετωπίσουμε.

Όμως, δεν εθελουφλούμε ούτε μας ενδιαφέρει να αναλώσουμε πολύ χρόνο για να αποδώσουμε ευθύνες στους προηγούμενους. Έχουμε χρέος να δούμε κατάματα την πραγματικότητα και να αναλάβουμε τις ευθύνες μας όλοι μαζί. Και σ' αυτήν την προσπάθεια θα ζητήσω και τη δική σας στήριξη εκτός Ελλάδος κυρίως σε μία σειρά από ζητήματα στα οποία πιστεύω ότι υπάρχει απόλυτη συναντίληψη τουλάχιστον για την ευρωπαϊκή διάσταση του ζητήματος και τις υποχρεώσεις που πρέπει να αναλάβει η Ευρώπη.

Ανοίγω μία παρένθεση. Με κατηγορήσατε ή μου προσάψατε ότι δεν θίγω το θέμα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Φαντάζομαι ότι δεν θα διέφυγε της προσοχής σας ότι χθες στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα αφιέρωσα ουσιαστικά το σύνολο της ομιλίας μου και όλες τις δημόσιες παρεμβάσεις μου, επισημαίνοντας την ευρωπαϊκή διάσταση του ζητήματος και θέτοντας με επιτακτικό τρόπο την ανάγκη η Ευρώπη να προχωρήσει στην αναμόρφωση του «Δουβλίνου», το οποίο το χαρακτήρισα «άκρως προβληματικό και ξεπερασμένο».

Έθεσα, επίσης, προ των ευθυνών τους και κόμματα τα οποία ανήκουν στη δικιά μου πολιτική οικογένεια, στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα. Επανελάβα κάτι το οποίο έχω πει πολλές φορές, ότι δηλαδή δεν γίνεται η Ευρώπη της αλληλεγγύης να αποδέχεται χώρες που από τη μία μπορεί να απολαμβάνουν τα οφέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως παραδείγματος χάριν την πρόσβαση στη ζώνη του Σένγκεν και από την άλλη να αρνούνται πεισματικά τον οποιοδήποτε, έστω και τον ελάχιστο επιμερισμό του προβλήματος σε ευρωπαϊκή βάση.

Τα ζητήματα αυτά, λοιπόν και έχουν τεθεί και θα τεθούν με ακόμα μεγαλύτερη έμφαση. Και καθώς η καινούργια Ευρωπαϊκή

Επιτροπή ξεκινά τις εργασίες της από την 1^η Δεκεμβρίου αυτού του μήνα, έχουμε το προνόμιο ως χώρα να έχουμε Αντιπρόεδρο στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για πρώτη φορά υπεύθυνο και για τα ζητήματα του προσφυγικού-μεταναστευτικού.

Εγώ έχω ξεκαθαρίσει ότι αυτός είναι ο φάκελος με τον οποίο κατά προτεραιότητα πρέπει να ασχοληθεί η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και, μάλιστα, ο ίδιος ο κ. Σχοινάς έχει δεσμευθεί ότι μέχρι τον Φεβρουάριο θα καταθέσει κάποιες από τις πρώτες σκέψεις-κατευθύνσεις για το πώς η καινούργια επιτροπή αντιλαμβάνεται τη διαχείριση αυτού του ζητήματος.

Υπάρχει, λοιπόν, η ευρωπαϊκή διάσταση που είναι πολύ σημαντική. Το πρόβλημα είναι ευρωπαϊκό. Δεν είναι διμερές με την Τουρκία. Δεν θα κουραστούμε να το λέμε. Εμείς, όμως, είμαστε αυτοί οι οποίοι βρισκόμαστε στο μάτι του κυκλώνα, αντιμέτωποι με τις επιπτώσεις του προβλήματος. Άρα, καλά και ωραία αυτά τα οποία λέμε για την Ευρώπη, αλλά η χώρα χρειάζεται μία εθνική στρατηγική διαχείρισης ενός οξέυατου προβλήματος, το οποίο δεν είμαστε βέβαιοι αν θα γίνει καλύτερο ή χειρότερο. Πρέπει να είμαστε έτοιμοι να μιλήσουμε ειλικρινά για όλα τα ενδεχόμενα.

Λέω, λοιπόν, ακόμα μία φορά στην Εθνική Αντιπροσωπεία ότι η δικιά μας πολιτική, η πολιτική που εφαρμόζει αυτή η Κυβέρνηση, έχει αλλάξει. Είναι άλλη η πολιτική αυτής της Κυβέρνησης από την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ. Τα σύνορά μας φυλάσσονται και θα φυλάσσονται, διότι η χώρα έχει σύνορα προφανώς όχι μόνο στην ξηρά, αλλά και στη θάλασσα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Οι έλεγχοι στη χώρα εντάθηκαν. Ο νέος νόμος επιταχύνει τις διαδικασίες ασύλου και τις επιστροφές. Θα επανέλθω σ' αυτό το θέμα στη συνέχεια.

Σταδιακά –διότι όπως καταλαβαίνετε αυτό δεν μπορεί να γίνει πατώντας ένα κουμπί– τα ακριτικά νησιά ανακουφίζονται με αναλογική μεταφορά προσφύγων- μεταναστών σε άλλες περιοχές, ενώ όπως σας είπα σε διεθνές επίπεδο θα επιμένουμε με τον πιο εμφανικό τρόπο στη βελτίωση του πλαισίου του Δουβλίνου.

Το μήνυμά μας είναι ξεκάθαρο: Η Ελλάδα έχει τις ανταχές της, αλλά ξέφραγο αμπέλι δεν είναι! Αυτή η εποχή πέρασε!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Αυτό σημαίνει μία αυστηρότερη πολιτική φύλαξης των συνόρων μας. Σημαίνει κλειστός φυλασσόμενος χώρος, τους οποίους δρομολογούμε. Έχουμε ανακοινώσει ακριβώς πού θα γίνουν, σε συνεννόηση με τις τοπικές κοινωνίες, σε συζητήσεις οι οποίες δεν είναι πάντα εύκολες.

Όμως, θα σας πω κάτι. Αναφερθήκατε στη Σάμο, την οποία όντως έχω επισκεφτεί πολλές φορές. Είναι ένα νησί που το αγαπώ ιδιαίτερα. Έχω απόλυτη κατανόηση για το μέγεθος του προβλήματος.

Το μεγάλο πρόβλημα στη Σάμο, κυρία Γεννηματά –και το ξέρετε εσείς– είναι αυτός ο άθλιος καταυλισμός στο Βαθύ. Είναι μέσα στην πόλη. Αυτός ο καταυλισμός θα κλείσει. Συμφωνούμε όλοι ότι θα πρέπει να κλείσει. Στη θέση του θα δημιουργηθεί μία κλειστή φυλασσόμενη δομή. Μεγαλύτερη απ' αυτό που είχαμε πει; Ναι, μεγαλύτερη απ' αυτό που είχαμε πει, αλλά μακριά από την πόλη. Τι είναι καλύτερο για τη Σάμο, να έχει επτά χιλιάδες πρόσφυγες-μετανάστες σε αυτές τις άθλιες συνθήκες που επικρατούν σήμερα στον καταυλισμό στο Βαθύ ή μία οργανωμένη δομή μεγαλύτερη απ' αυτήν που είχαμε εκτιμήσει, η οποία θα είναι μακριά από τα μεγάλα αστικά κέντρα της Σάμου;

Βέλτιστη λύση δεν υπάρχει σ' αυτό το πρόβλημα, αλλά σίγουρα αυτό το οποίο περιγράφουμε –και χαίρομαι που και ο δήμαρχος και ο Βουλευτής και οι τοπικοί παράγοντες το καταλαβαίνουν– αυτή η επιλογή μας είναι η μόνη σωστή και εφαρμόσιμη πολιτική. Θα σας καλούσα και εσάς να τη στηρίξετε. Είναι καλή τελικά. Είναι η καλύτερη δυνατή, εν πάση περιπτώσει, για το νησί.

Προχωράμε στην αποσυμφόρηση των νησιών. Έχει ανακοινωθεί πολύ συγκεκριμένο σχέδιο για είκοσι χιλιάδες πρόσφυγες και μετανάστες. Οι πρώτοι πέντε χιλιάδες σε ξενοδοχεία και άλλοι δεκαπέντε χιλιάδες σε νέες δομές, οι οποίες θα δημιουργηθούν. Αυτοί που μεταφέρονται είναι πρωτίστως οικογένειες. Αυτό θέλω να το ξεκαθαρίσω.

Βέβαια, θέλω να πω και για τον τρόπο με τον οποίον κατανέμονται στην επικράτεια. Δεν υπάρχει, ξέρετε, κάποιος μαγικός αλγόριθμος ο οποίος να μπορεί να λύσει αυτό το πρόβλημα. Καταβάλλουμε την καλύτερη δυνατή προσπάθεια να κατανεμηθούν με τον όσο το δυνατόν πιο δίκαιο τρόπο σε όλες τις ελληνικές περιφέρειες και, βέβαια, σε δομές οι οποίες να μπορούν να τους υποστηρίξουν και να μπορούν να μένουν αυτοί οι άνθρωποι σε ανθρώπινες συνθήκες, ειδικά λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι έρχεται και χειμώνας.

Σας διαβεβαιώνω ότι οι αρμόδιοι Υπουργοί, ο κ. Χρυσόχοϊδης, ο κ. Κουμουτσάκος, ο κ. Στεφανής, ο κ. Θεοδωρικάκος κάνουν το καλύτερο δυνατό. Ότι καλύτερο μπορεί να γίνει για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος γίνεται.

Και είμαστε πάντα ανοιχτοί, αν υπάρχουν και άλλες προτάσεις, ιδέες, σκέψεις, να μπορέσουμε καλή τη πίστει, να τις συζητήσουμε.

Αναφερθήκατε στο ζήτημα της φύλαξης των συνόρων. Είναι ξεκάθαρο, κυρία Γεννηματά, ότι πρέπει να συγκροτήσουμε έναν ενιαίο φορέα επιτήρησης των συνόρων, κάτω από τον οποίο πρέπει να τεθούν όλες οι διαθέσιμες δυνάμεις που έχουμε, και χρειάζομαστε περισσότερο κόσμο, γι' αυτό και έδωσα ειδική έγκριση για πρόσληψη τετρακοσίων συνοριοφυλάκων στον Έβρο και οκτακοσίων ακόμα στα νησιά. Και αν κρίνουμε, κυρία Γεννηματά, ότι χρειαζόμαστε και άλλους –ειδικά στον Έβρο– θα τους πάρουμε. Ο Έβρος θα κλείσει.

Και αν και σήμερα έχουμε προβλήματα στον Έβρο, θα τα αντιμετωπίσουμε. Έχω εικόνα της κατάστασης που περιγράψατε στα Διαβατά. Δεν είναι εκτός πραγματικότητας αυτό που είπατε. Αυτή είναι η κατάσταση την οποία αντιμετωπίζουν αρκετές περιοχές της βόρειας Ελλάδας.

Με ρωτήσατε για το Εθνικό Σύστημα Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Επιτήρησης. Καλά κάνατε και με ρωτήσατε εμένα, αλλά για ρωτήστε και τον ΣΥΡΙΖΑ γιατί επί τεσσαράμισι χρόνια δεν έκανε απολύτως τίποτα. Θα το προχωρήσουμε με τις πιο επείγουσες διαδικασίες και αν χρειαστεί και νομοθετική παρέμβαση θα γίνει και αυτή. Είναι ένα έργο της τάξης των 60 εκατομμυρίων ευρώ περίπου. Το χρειάζεται χθες η χώρα. Δεν είναι δυνατόν να μην έχουμε ολοκληρωμένη εικόνα, να μην βλέπουμε ακριβώς τι γίνεται σήμερα στο Αιγαίο, ειδικά όταν μιλάμε για αποστάσεις οι οποίες είναι σχετικά μικρές. Θα αποκτήσει η χώρα ένα τέτοιο σύστημα το συντομότερο δυνατόν και μέχρι τότε θα αξιοποιήσουμε τα μέσα τα οποία διαθέτουμε.

Σήμερα θα έχω τη χαρά να συναντήσω την Ένωση Εφοπλιστών. Κατόπιν δικού μου προσωπικού αιτήματος, η Ένωση Εφοπλιστών ανταποκρίθηκε. Θα δωρίσει στο Λιμενικό Σώμα δέκα καινούργια φουσκωτά. Είναι αυτά εδώ που σας δείχνω.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Είναι ό,τι πιο σύγχρονο θα διαθέτει το Λιμενικό Σώμα με πλήρη εξοπλισμό, θερμικές κάμερες και δυνατότητα να μπορούν να πλέουν και στις πιο αντίξοες καιρικές συνθήκες. Τα πρώτα πέντε θα παραληφθούν μέχρι το καλοκαίρι και τα επόμενα πέντε μέχρι το τέλος του επόμενου χρόνου, ενώ θα ανακοινωθούν σύντομα και άλλες ενέργειες οι οποίες θα αποσκοπούν στην ενίσχυση του Λιμενικού μας Σώματος.

Καταβέτω στα Πρακτικά τη σχετική φωτογραφία.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης κ. Κυριάκος Μητσοτάκης καταθέτει για τα Πρακτικά την προαναφερθείσα φωτογραφία, η οποία βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Στο επίπεδο του ασύλου και των επιστροφών ήδη προσλαμβάνονται, ήδη έχουν ξεκινήσει δουλειά. Οι πρώτες προσλήψεις έχουν γίνει. Θα προσληφθούν πεντακόσιοι υπάλληλοι για να στελεχώσουν τις υπηρεσίες ασύλου.

Γνωρίζετε πολύ καλά ότι οι σημαντικές τομές οι οποίες έγιναν με τον νόμο τον οποίο εισηγήθηκε ο κ. Χρυσόχοϊδης επιταχύνουν ουσιαστικά τη διαδικασία ασύλου. Οι ημερομηνίες που θέσατε ήταν με τα παλιά χρονοδιαγράμματα. Η πραγματικότητα, όμως, ποια είναι; Κληρονομήσαμε από την προηγούμενη κυβέρνηση εβδομήντα χιλιάδες εκκρεμείς αιτήσεις ασύλου και είχαν γίνει μόνο χίλιες οχτακόσιες επιστροφές, εκ των οποίων οι πιο πολλές

ήταν εθελοντικές επιστροφές, δεν ήταν αποτέλεσμα της Κοινής Δήλωσης Ελλάδας - Τουρκίας.

Επιστροφές θα γίνουν, λοιπόν, και θα γίνουν και σύντομα. Θα αποφύγω να βάλω κάποιο συγκεκριμένο αριθμητικό στόχο. Θα γίνουν όμως σημαντικές επιστροφές, διότι αυτές έχουν και έναν σκοπό ακόμα. Δεν θα λύσουμε όλο μας το πρόβλημα με επιστροφές. Συμβολικά, όμως, και επικοινωνιακά απέναντι στα άθλια κυκλώματα των διακινητών και απέναντι σε αυτούς που γνωρίζουν ότι έρχονται στη χώρα μας χωρίς προσφυγικό προφίλ, εκμεταλλευόμενοι την αδυναμία του προηγούμενου συστήματος, το μήνυμα το οποίο στέλλουμε είναι ξεκάθαρο: Ευπρόσδεκτοι στην Ελλάδα είναι αυτοί που επιλέγουμε εμείς να είναι ευπρόσδεκτοι στην Ελλάδα! Και αυτοί που δεν είναι ευπρόσδεκτοι στη χώρα μας θα επιστρέφουν πίσω!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Θέλουμε να αλλάξουμε την κατάσταση στις κλειστές δομές. Θα κλείσει σταδιακά η Μόρια. Θα κατασκευαστεί σε άλλη περιοχή στη βόρεια Λέσβο μια σύγχρονη δομή. Έχει επιλεγεί η περιοχή σε συνεννόηση με τις τοπικές αρχές. Αυτή είναι η εικόνα την οποία πρέπει να έχουν οι δομές.

Καταθέτω τις σχετικές φωτογραφίες στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης κ. Κυριάκος Μητσοτάκης καταθέτει για τα Πρακτικά τις προαναφερθείσες φωτογραφίες, οι οποίες βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Το ίδιο συμβαίνει και στη Χίο, σε όλες τις περιοχές έχει γίνει η χωροθέτηση. Ξέρουμε πού θα γίνουν αυτές οι δομές. Θα αντικατασταθεί η υφιστάμενη δομή της ΒΙΑΛ, θα κλείσει αυτή η δομή, με μία νέα φυλασσόμενη δομή με ανάλογη χωρητικότητα.

Σας μίλησα ήδη για το τι θα γίνει στη Σάμο. Στην Κω και στη Λέρο μετασκευάζονται σε κλειστά κέντρα υφιστάμενες δομές. Δύο χιλιάδες και χίλιοι άνθρωποι θα μπορούν να φιλοξενηθούν σε αυτές τις δομές. Θα φυλάσσονται και στο εσωτερικό. Θα επικρατούν ανθρωπίνες συνθήκες σε αυτές τις δομές, αξιοποιεί επιπλωμένο χώρο, δυνατότητες ψύξης και θέρμανσης, στον περιβάλλοντα χώρο θα υπάρχουν ιατρεία, κουζίνες, αν χρειάζεται και χώροι λατρείας. Έτσι είναι οργανωμένα και τα κλειστά κέντρα σε περιοχές όπως είναι η Γερμανία.

Αυτή είναι μια νέα αντίληψη για το πώς πρέπει να είναι οργανωμένα αυτά τα κλειστά κέντρα, η οποία επιχειρεί να μειώσει τον αριθμό των μεταναστών στα νησιά, φροντίζοντας, όμως, ταυτόχρονα τόσο για την ασφάλεια των κατοίκων στα νησιά, όσο και για τον έλεγχο των φιλοξενούμενων.

Λαμβάνουμε ξεχωριστές προνοιες για τις τοπικές κοινωνίες και ειδικά για τα νησιά μας. Στη Λέσβο, στη Λέρο, στην Κω, στη Σάμο και στη Χίο θα παραταθούν μέχρι το τέλος του 2000 οι μειωμένοι συντελεστές ΦΠΑ και σε όλες τις περιφέρειες, στις οποίες θα κατανέμονται άνθρωποι από τα νησιά, θα βελτιωθούν γρήγορα οι υποδομές υγείας, παιδείας, κοινής ωφέλειας, αλλά και τουρισμού. Οι ντόπιοι θα έχουν πάντα προτεραιότητα στις προσλήψεις, ενώ όλες οι εγκαταστάσεις θα αποδοθούν αργότερα στις περιοχές στις οποίες δημιουργούνται. Έχει ήδη συγκροτηθεί ένα ειδικό ταμείο με 50 εκατομμύρια ευρώ. Το ονομάζουμε «Πρόγραμμα Αλληλεγγύης». Θα στηρίζει εκείνους τους δήμους οι οποίοι θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα και στους οποίους θα δημιουργηθούν οι νέες μεγαλύτερες δομές που θα υποδεχθούν πρόσφυγες και μετανάστες, το δεύτερο δηλαδή κύμα των δεκάπεντε χιλιάδων οι οποίοι θα μετακινηθούν εντός των επόμενων τριών μηνών.

Γι' αυτό και επιμένουμε, όμως, ότι η πολιτική μας για το μεταναστευτικό έχει στόχο, κυρία Γεννηματά, και την αποτροπή. Γι' αυτό μιλάμε για τον Ενιαίο Φορέα Επιτήρησης, γι' αυτό αυξάνουμε τη φύλαξη στα σύνορα, γι' αυτό προμηθευόμαστε τάχιστα νέα σκάφη. Υπηρετούμε τη νομιμότητα, επιταχύνοντας τις διαδικασίες παροχής ασύλου και με νέο προσωπικό στις υπηρεσίες. Μένουμε σταθεροί στο δίπολο για το οποίο έχω ξαναμιλήσει σε αυτήν την Αίθουσα: ανθρωπίνες συνθήκες για τους κατατρεγμένους, ασφαλείς συνθήκες για τους Έλληνες.

Η πολιτική μας, όμως, εξελίσσεται και πρέπει να απαντά και στα δεδομένα που γεννά κάθε μέρα η ίδια η πραγματικότητα. Γι'

αυτό αλλάζει και συνολικά η οπτική μας για τον τρόπο με τον οποίο διαχειριζόμαστε το ζήτημα αυτό.

Κλείνω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, την πρωτολογία μου, λέγοντας κάτι που το γνωρίζετε όλοι και πιστεύω ότι το γνωρίζει και όλη η ελληνική κοινωνία: Αυτή η κρίση ήρθε για να μείνει. Η Ευρώπη δυστυχώς θα εξακολουθεί να αποτελεί μαγνήτη μετακίνησης από Ασία και Αφρική. Και γι' αυτό και καλείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα το επαναλάβω, να προστατεύσει τα ανατολικά της σύνορα, αλλά και να μοιραστεί με δίκαιο τρόπο αυτούς τους συμπολίτες μας οι οποίοι τελικά θα απολαύσουν το δικαίωμα να μπορούν να μένουν μόνιμα στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

Η Τουρκία δυστυχώς δεν φαίνεται να διδάσκεται από τα αδιέξοδα τα οποία η ίδια προκαλεί. Το είπα και εχθές, θα το επαναλάβω και σήμερα στην Εθνική Αντιπροσωπεία: Πρέπει να πιεστεί η Τουρκία να τηρήσει και αυτή τις δεσμεύσεις οι οποίες απορρέουν από την Κοινή Δήλωση. Έχει προβλήματα η Κοινή Δήλωση, κυρία Γεννηματά; Ναι, έχει προβλήματα, αλλά είναι το καλύτερο εργαλείο το οποίο έχουμε αυτήν τη στιγμή στη διάθεσή μας. Η Κοινή Δήλωση σημαίνει υποχρεώσεις και για την Ελλάδα, να γίνονται δηλαδή επιστροφές που δεν γίνονταν, σημαίνει και υποχρεώσεις για την Τουρκία. Υποχρέωση είναι όταν η ελληνική Ακτοφυλακή, το ελληνικό Λιμενικό καλεί την τουρκική Ακτοφυλακή, ενημερώνοντας ότι μια βάρκα έχει ξεκινήσει από τα τουρκικά παράλια, η τουρκική Ακτοφυλακή να παρεμβαίνει πριν η βάρκα αυτή εισέλθει στα ελληνικά χωρικά ύδατα.

Και ναι, η Τουρκία πράγματι -και πρέπει να αναγνωριστεί αυτό από εμάς με θάρρος- φιλοξενεί εκατομμύρια προσφύγων. Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι έχει τη δυνατότητα να αξιοποιεί το ζήτημα αυτό με τον τρόπο που το κάνει, ως μοχλό πίεσης απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνολικά.

Όπως έχω πει και πάλι από αυτό το Βήμα, θα κλείσουμε την πόρτα οριστικά στους παράνομους διακινητές ανθρώπων, σε αυτούς οι οποίοι θέλουν να μπουν στη χώρα, γνωρίζοντας ότι δεν έχουν προσφυγικό προφίλ. Ανοίγουμε όμως την πόρτα της χώρας μας, όπως το κάναμε πάντα εξάλλου, στους πραγματικά κατατρεγμένους. Υπήρξαμε κι εμείς λαός κατατρεγμένος. Με την ίδια αποφασιστικότητα, λοιπόν, με την οποία διεκδικούμε την ασφάλειά μας, με την ίδια τόλη υποδεχόμαστε και ενσωματώνουμε όποιον το δικαιούται, όποιον το θέλει και όποιον το μπορεί.

Ο πολιτισμός μας, ξέρετε, είναι πολύ ισχυρός για να επηρεαστεί έτσι εύκολα από άλλους και η σημαία μας είναι πολύ μεγάλη για να μπορεί να αγκαλιάσει όποιον επιθυμεί να την τιμήσει. Η Ελλάδα άλλωστε ανέκαθεν ταξίδευε πάνω σε άγρια κύματα, που προκαλούσαν οι πόλεμοι, οι κρίσεις, οι μετακινήσεις πληθυσμών, πάντα όμως έβρισκε τρόπο να ξεπερνά τις τρικυμίες, να ξαναβγαίνει σε ήρεμα νερά και είμαι σίγουρος, αισιόδοξος ότι και τώρα ενωμένοι ως ελληνική κοινωνία -πρέπει να είμαστε ενωμένοι απέναντι σε αυτή την κρίση- θα απομονώσουμε αυτές τις ακραίες φωνές, οι οποίες για λόγους προσωπικής ή ενδοχόμενης κομματικής ιδιοτέλειας θέλουν να κάνουν μία σπέκουλα πάνω στο πρόβλημα αυτό. Απαιτείται ενωμένοι να ξεπεράσουμε αυτή την κρίση. Δεν έχω καμμία αμφιβολία ότι και αυτή τη φορά θα τα καταφέρουμε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Τον λόγο έχει τώρα για τη δευτερολογία της η Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κινήματος Αλλαγής κ. Φωτεινή Γεννηματά.

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος του Κινήματος Αλλαγής): Κύριε Πρωθυπουργέ, δυστυχώς από την απάντησή σας μένουν πολλά ερωτηματικά για το εάν, τότε και πώς θα πραγματοποιηθεί το σχέδιο που μας έχετε παρουσιάσει. Θέλω να σταθώ ιδιαίτερα σε δύο σημεία πέραν του σχεδίου. Κοιτάξτε, στα κομματικά συνέδρια στην Ευρώπη καλά κάνουμε και μιλάμε. Κι εγώ μιλάω διαρκώς και θα το ξανακάνω, γιατί ζητήσατε και τη συμβολή μου και υποθέτω ότι αυτό εννοείτε. Αλλά εγώ δεν είμαι Πρωθυπουργός. Εσείς πρέπει να κάνετε κάτι περισσότερο από το να μιλάτε στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα. Πρέπει να απαιτήσετε από την κ. Μέρκελ την ίδια και από τους Ευρωπαίους ηγέτες, γιατί μονάχα έτσι θα ακουστεί η φωνή του ελληνικού λαού και θα έχουμε ελπίδες να έχουμε αποτελέσματα.

Το λέω αυτό, κύριε Πρωθυπουργέ, γιατί δεν διαχειριζόμαστε

αυτή την ώρα τα απόνερα μιας κρίσης που πέρασε. Η κρίση αυτή είναι σε εξέλιξη, θα συνεχίζεται. Κι αν δεν αλλάξουμε πολιτική, κι αν δεν αλλάξει η Κοινή Δήλωση Ευρωπαϊκής Ένωσης - Τουρκίας, κι αν δεν αλλάξει το Δουβλίνο, η κρίση θα μείνει εδώ, θα εγκατασταθεί. Και εμείς δεν είμαστε διατεθειμένοι να γίνουμε μοιραίοι για αυτόν τον τόπο και για τον ελληνικό λαό.

Αναφερθήκατε και στο θέμα των συνόρων και διαβεβαιώσατε τον ελληνικό λαό που μας ακούει ότι προστατεύετε απόλυτα τα σύνορα. Μα, μόλις πριν από λίγο σας είπα, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι από τον Έβρο επί ημερών σας μπήκαν χιλιάδες άνθρωποι, που δεν τους σταμάτησε κανείς, στους οποίους δεν έγινε κανένας απολύτως έλεγχος. Δεν είναι, λοιπόν, αποτελεσματική η δουλειά που κάνετε στα σύνορα -και δεν μιλώ μόνο για τα θαλάσσια σύνορα- και έχει τη σημασία του αυτό, γιατί δείχνει αν υπάρχει η πολιτική βούληση και η ικανότητα. Και για τα δύο θα κριθείτε, κύριε Πρωθυπουργέ, και να είστε βέβαιος ότι τον Ιούνιο θα καταθέσουμε ξανά την ερώτηση αυτή, γιατί αυτό είναι το καθήκον της Αντιπολίτευσης. Θα είμαστε εδώ, λοιπόν, για να δούμε τι από όλα αυτά που μας είπατε σήμερα θα έχει προχωρήσει, θα έχει αποδώσει ή θα έχει ολοκληρωθεί.

Έρχομαι στα επιμέρους. Σήμερα, κύριε Πρωθυπουργέ, στα νησιά και στην ενδοχώρα πρέπει να καλύψουμε τις ανάγκες περίπου εκατό χιλιάδων ανθρώπων. Ακούγονται διάφοροι αριθμοί, αλλά τόσοι περίπου είναι. Ξέρετε πόσοι θα μας αναλογούσαν αν είχε γίνει για όλους τους νεοεισερχόμενους στην Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2016 αναλογικός επιμερισμός; Σύμφωνα με τα στοιχεία του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης, από το 2016 μέχρι και τις αρχές Νοεμβρίου, μπήκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση από χερσαία και θαλάσσια σύνορα οχτακόσιες είκοσι τέσσερις χιλιάδες εννιάκοσιοι άνθρωποι. Πάνω από διακόσιες πενήντα χιλιάδες είναι αυτοί που μπήκαν από την Ελλάδα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ατζέντας για τη μετανάστευση, μάς αντιστοιχεί το 1,9% από αυτόν τον αριθμό, δηλαδή δεκαπέντε χιλιάδες εξακόσιοι εβδομήντα τρεις άνθρωποι. Αυτό είναι το μερίδιο που μας αναλογεί μετά την πρώτη υποδοχή. Αυτή πρέπει να είναι η βάση συζήτησης και το διεκδικητικό μας πλαίσιο, για να μπορούμε να αισθανόμαστε ασφαλείς, ούτε όμηροι του Ερντογάν και της Τουρκίας αλλά ούτε όμηροι της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης, που έρχεται για να χρυσώσει το χάπι της κρίσης χωροθετώντας την στο ελληνικό έδαφος.

Ο νόμος βάζει του οποίου λειτουργούν οι «κλειστές δομές», όπως αρέσει σε πολλούς να τις λένε, τα προαναχωρησιακά κέντρα σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, είναι νόμος του 2011 και είναι νόμος ΠΑΣΟΚ. Είμαστε οι τελευταίοι που θα διαφωνήσουμε για την ανάγκη ύπαρξής τους. Προφανώς χρειάζονται. Δώστε όμως συγκεκριμένες διευκρινίσεις για τα κέντρα κράτησης. Θα κρατηθούν και ανάπηροι, και άρρωστοι, και γυναίκες μόνες, και οικογένειες με παιδιά, και ασυνόδευτα ανήλικα, όλοι μαζί πάλι στον ίδιο χώρο; Δεν είναι απάντηση ένα σχεδιάγραμμα που δώσατε στη δημοσιότητα τις προηγούμενες μέρες. Πολύ φοβάμαι, κύριε Πρωθυπουργέ, ότι η προχθεσινή σας κυβερνητική ανακοίνωση ήταν περισσότερο επικοινωνιακή, και λίγο υπό την πίεση της ερώτησης που έχουμε καταθέσει εδώ και δύο εβδομάδες.

Θέλουμε, λοιπόν, συγκεκριμένες απαντήσεις για το project. Το έχετε κοστολογήσει; Έχετε ενημερώσει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή; Έχει συμφωνήσει να συνεισφέρει για τη χρηματοδότησή του ή θα καλύψετε το κόστος από τον κρατικό προϋπολογισμό; Πάλι θα πληρώσει ο Έλληνας πολίτης για ένα θέμα που είναι ευρωπαϊκό; Γιατί και το Ταμείο για το οποίο μιλήσατε, περί αλληλεγγύης, και αυτό από δικούς μας πόρους θα χρηματοδοτηθεί, από τις θυσιές του ελληνικού λαού. Αληθεύει ότι και σήμερα που μιλάμε πληρώνετε τη σίτιση στα ΚΥΤ στη Μόρια και αλλού με κρατική χρηματοδότηση;

Το σχέδιό σας, κύριε Πρωθυπουργέ, είναι φαραωνικό. Θα σας δώσω μόνο ένα στοιχείο: ολόκληρο το σωφρονιστικό σύστημα στη χώρα έχει λίγο παραπάνω από δέκα χιλιάδες θέσεις κρατουμένων και εσείς λέτε ότι θα φτιάξετε δεκαοκτώ χιλιάδες θέσεις, σε έξι μήνες; Σε έναν χρόνο; Σε πόσο τελικά; Και τι θα γίνεται μέχρι τότε; Και μήπως αυτό είναι και ένα κίνητρο, μέχρις ότου ολοκληρωθούν όλα αυτά, κάποιοι να βιαστούν να περάσουν γρή-

γορα από δω; Πείτε μας, λοιπόν, πώς θα υλοποιηθεί όλο αυτό το σχέδιο, σε ποιο χρονοδιάγραμμα και με ποια χρηματοδότηση;

Θα τονίσουμε για ακόμη μία φορά ότι όση ανάγκη υπάρχει για χώρους κράτησης, άλλη τόση υπάρχει για την επιτάχυνση των διαδικασιών για επιστροφές όσων απορρίπτονται. Με τις αλλαγές που κάνατε, κάνατε πιο αυστηρά τα κριτήρια. Μάλιστα. Αυτό σημαίνει ότι θα απορρίπτονται περισσότεροι και δεν υπάρχει πρόβλεψη ώστε να φεύγουν όλοι αυτοί γρηγορότερα από ό,τι συμβαίνει σήμερα.

Τι καταλαβαίνουμε εμείς στο τέλος της ημέρας; Ότι θα φτιάξετε κλειστές «Μόριες» και μετά από κάποιον καιρό, όταν θα υποχρεωθείτε από τον νόμο -και το γνωρίζετε πάρα πολύ καλά ότι θα έρθει αυτή η στιγμή- να απελευθερώσετε κάποιους από αυτούς -δεν μπορείτε να τους κρατάτε επ' άπειρον, εσείς- τότε θα έχετε και κλειστές δομές και νέες ανοιχτές. Μία τρύπα στο νερό!

Προσέξτε, κύριε Πρωθυπουργέ, μην γίνει η κατάσταση χειρότερη. Απ' όσα ανακοινώθηκαν προκύπτει κίνδυνος να έχουμε προβλήματα και στην ενδοχώρα.

Είναι παραπειστικό αυτό που λέτε για ποσόστωση 1% ανά περιφέρεια, σύμφωνα με τον πληθυσμό της. Τα ίδια ακριβώς έκανε και έλεγε και ο ΣΥΡΙΖΑ. Πουθενά πράγματι δεν πέρασε το 1% μέχρι σήμερα, αλλά πέρασε το 100% της τοπικής δημοτικής κοινότητας και συνήθως οι περιοχές αυτές αντιμετώπιζαν και αντιμετώπιζουν ήδη αυξημένα προβλήματα. Γιατί εκεί πάτε και σχεδιάζετε και τοποθετείτε και τις δομές, εκεί όπου ήδη υπάρχουν σωρευμένα προβλήματα.

Μιλάτε για φύλαξη των συνόρων με τη συγκρότηση Ενιαίου Φορέα Επιτήρησης. Αυτός υπάρχει από το 2012. Δεν αρκεί, λοιπόν, να τον ανακοινώνετε ξανά. Υποχρέωσή σας είναι να λειτουργήσει και μάλιστα να λειτουργήσει αποτελεσματικά για τη φύλαξη των συνόρων. Σας το είπα και πριν: θα κριθείτε σε αυτό το ζήτημα.

Μιλάτε για επιτάχυνση των διαδικασιών χορήγησης ασύλου. Γνωρίζετε ότι αυτοί που μπήκαν τους τελευταίους μήνες στα νησιά δεν έχουν καταφέρει καν να υποβάλουν αίτηση για άσυλο, αφού επικρατεί διοικητικό χάος; Έχω την αίσθηση ότι δεν σας δίνουν την πλήρη εικόνα, κύριε Πρωθυπουργέ, και συμβαίνει συχνά αυτό από συνεργάτες που θέλουν να αναλαμβάνουν όλη την ευθύνη.

Ακολουθείτε τη συνταγή του ΣΥΡΙΖΑ, σχεδιάζοντας μεγάλες δομές που θα δημιουργήσουν θέματα στις τοπικές κοινωνίες. Εμείς προτείνουμε μικρές δομές, φιλοξενία σε διαμερίσματα, πραγματική και όχι προσχηματική διασπορά και βεβαίως κλειστές δομές, όπου αυτό είναι απαραίτητο.

Να αξιοποιήσουμε, λοιπόν, σωστά τα ευρωπαϊκά χρήματα σε αυτήν την κρίσιμη φάση. Να διαμορφώσουμε συνθήκες για ανθρώπινη διαβίωση για τους πρόσφυγες και μετανάστες. Μέχρι αυτήν την ώρα υπερτερεί το προσφυγικό προφίλ, για όσο παραμένουν στη χώρα μας. Αν έχετε κάποια άλλα στοιχεία, παρακαλώ να μας τα δώσετε, κύριε Πρωθυπουργέ. Ιδιαίτερα για όσους δικαιούνται άσυλο ως πρόσφυγες είναι αναγκαία η παρουσία στα σχολεία για τους ανήλικους και τα προγράμματα εκμάθησης ελληνικών για τους ενήλικες ή όποια γλώσσα επιλέγουν, γιατί οι περισσότεροι -μη γελιόμαστε- δεν θέλουν να παραμείνουν στη δική μας χώρα, θέλουν να συνεχίσουν το ταξίδι τους για άλλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες.

Μέχρι τώρα έχει χρηματοδοτηθεί μόνο η αποθήκευση ανθρώπων. Αυτό έκανε τόσα χρόνια ο ΣΥΡΙΖΑ: Χρηματοδοτούσε την αποθήκη ψυχών, χωρίς καμμία προοπτική ένταξής τους. Έφτιαξαν ένα σύστημα χαμένο στη μετάφραση. Ας φανούμε αντίξοι των παραδόσεων μας, σε ανθρώπους που ο πόλεμος ανάγκασε να φύγουν προσωρινά από τις πατρίδες τους. Και βέβαια να θέτουμε πάντα στους Διεθνείς Οργανισμούς θέμα σταθερότητας και οικονομικής βοήθειας για τις χώρες προέλευσής τους, ώστε να μην αναγκάζονται αυτοί να γίνονται θύματα των δουλεμπόρων και να διακινδυνεύουν και την ίδια τους τη ζωή.

Κύριε Πρωθυπουργέ, κλείνω με το εξής: Επαναλαμβάνω ότι στο προσφυγικό-μεταναστευτικό χρειάζεται αλλαγή πολιτικής τώρα, στην ουσία, όχι μόνο στην επικοινωνία.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Καλείται στο Βήμα ο Πρωθυπουργός κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, για τη δική του δευτερολογία.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Κυρία Γεννηματά, αν κατάλαβα καλά και από τις δυο τοποθετήσεις σας, ουσιαστική διαφωνία για την πολιτική την οποία πρέπει να ακολουθήσουμε ή ακολουθούμε, εν πάση περιπτώσει, ή θέλουμε να ακολουθήσουμε ως χώρα, δεν βλέπω να υπάρχει.

Συνοψίζω, αφού σας πω ότι η πολιτική αυτή δεν έχει καμμία σχέση με την πολιτική η οποία ακολουθήθηκε από την προηγούμενη κυβέρνηση. Διότι τι έκανε η προηγούμενη κυβέρνηση; Για έναν χρόνο έκανε την Ελλάδα ένα κέντρο διερχομένων, λέγοντας στην ουσία ότι όλοι είναι ευπρόσδεκτοι, για να βρεθεί ξαφνικά με τα βόρεια σύνορά μας κλειστά, με μια Δήλωση Ευρωπαϊκής Ένωσης - Τουρκίας, η οποία έγινε αντικείμενο διαπραγμάτευσης και συμφωνήθηκε ερήμην της Ελλάδος και η οποία μας βοήθησε να μειώσουμε αρκετά τις ροές, πλην όμως δεν αξιοποίησε αυτή την ευνοϊκή συγκυρία ώστε να κάνει επιστροφές και να αλλάξει τη διαδικασία χορήγησης ασύλου και σίγουρα δεν κληρονόμησε και στην επόμενη κυβέρνηση ένα οργανωμένο Υπουργείο ή ένα οργανωμένο σχέδιο για το πώς θα αντιμετωπίσουμε αυτούς οι οποίοι εισέρχονται. Αυτή ήταν η πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ, η οποία θα έλεγα ότι σε συμβολικό επίπεδο έχει πάντα ως σημείο αναφοράς την περιβόητη φράση του κ. Τσίπρα ότι στη θάλασσα δεν υπάρχουν σύνορα. Αυτή ήταν, λοιπόν, η πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ.

Εμείς ακολουθούμε μία διαφορετική πολιτική. Πού βλέπω, λοιπόν, ότι συμφωνούμε; Σε τέσσερα κεντρικά σημεία:

Πρώτον, το πρόβλημα είναι ευρωπαϊκό, δεν είναι μόνο ελληνικό. Είναι και ελληνικό, αλλά είναι πρωτίστως ευρωπαϊκό. Τι ζητάμε από την Ευρώπη; Δύο συγκεκριμένα πράγματα: Πρώτον, να υποστηρίξει η Ευρώπη την Ελλάδα, αλλά και όλες τις χώρες που αποτελούν εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να φυλάξουμε από κοινού τα σύνορά μας, ώστε να μπορούν τα σύνορά μας να είναι ασφαλή. Αυτό σημαίνει πόρους, αυτό σημαίνει ανθρώπους και αυτό σημαίνει και διαδικασίες, κυρία Γεννηματά, διότι η φύλαξη των συνόρων δεν είναι απλά μία κουβέντα την οποία την λέμε, θα πρέπει να αποφασίσουμε και ακριβώς τι θα κάνουμε και τι σημαίνει η φύλαξη των θαλάσσιων και των χερσαίων συνόρων μας.

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος του Κινήματος Αλλαγής): Σας το πρότεινα, κύριε Πρωθυπουργέ.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Αυτό, λοιπόν, είναι πολύ σημαντικό και είναι ένα ζήτημα το οποίο το εγείρω συνέχεια.

Και το δεύτερο το οποίο ζητάμε από την Ευρώπη είναι άμεση αλλαγή του Κανονισμού του Δουβλίνου, ώστε να μην φορτώνονται οι χώρες πρώτης εισόδου την αποκλειστική διαδικασία της πλήρους εξέτασης αιτήσεων ασύλου και αυτή η διαδικασία να μπορεί να γίνεται και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Εξάλλου, σε αυτή τη λογική κινήθηκε και το προσχέδιο πρότασης του κ. Ζεσεχόφερ, έτσι όπως κατατέθηκε στον δημόσιο διάλογο. Η Γερμανία είναι σύμμαχός μας σε αυτήν την προσπάθεια. Με ρωτήσατε τι λέει η κ. Μέρκελ. Είναι σύμμαχός μας σε αυτήν την προσπάθεια. Αλλού θα βρούμε προβλήματα. Δεν θα τα βρούμε στη Γερμανία, σε αυτήν την πολιτική.

Ταυτόχρονα, αυτή η Δήλωση Ευρώπης - Τουρκίας -θέλω να είμαι ρεαλιστής- δεν εκτιμώ ότι αυτή η Δήλωση μπορεί να αλλάξει αυτή την στιγμή, μπορεί όμως να εφαρμοστεί και να εφαρμοστεί και από τις δύο πλευρές. Δεν γίνεται αυτή τη στιγμή να επικοινωνούμε εμείς, βάσει της Δήλωσης, με την τουρκική Ακτοφυλακή και να μην παίρνουμε απάντηση για βάρκες που ξέρουμε και ξέρουν ότι ξεκινούν από τα τουρκικά παράλια.

Και βέβαια είναι ανεπίτρεπτο -θα το ξαναπώ- η Ελλάδα, η οποία είχε υποχρέωση να κάνει επιστροφές, να μην τις έχει κάνει. Θα κάνει, λοιπόν, η Ελλάδα επιστροφές και συμφωνούμε ότι πρέπει να γίνουν επιστροφές. Άρα, συμφωνούμε ως προς την ευρωπαϊκή διάσταση του θέματος.

Συμφωνούμε ότι πρέπει να αποσυμφορηθούν τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου. Δεν νομίζω ότι υπάρχει γι' αυτό καμμία διαφωνία. Και αυτό θα γίνει με ένα σχέδιο το οποίο πολύ οργανωμένα έχει παρουσιάσει ο κ. Στεφανής, με συγκεκριμένα χρονο-

διαγράμματα και βέβαια με ένα σχέδιο τού που θα πάνε αυτοί οι άνθρωποι. Ακούω τον προβληματισμό σας ότι θα ήταν καλύτερο να πάμε σε διαμερίσματα, σε ξενοδοχεία. Υπάρχουν ευρωπαϊκοί πόροι κατ' αρχάς για όλα αυτά. Με ρωτήσατε για την Ευρώπη. Βεβαίως και η Ευρώπη είναι πλήρως ενήμερη για ό,τι κάνουμε και είμαστε σε τακτικές επικοινωνίες με τη DG HOME, η οποία και αυτή έχει την ευθύνη και τα χρηματοδοτικά εργαλεία για να υποστηρίξει αυτή την προσπάθεια. Δεν θεωρώ ότι το πρόβλημα θα είναι τα χρήματα. Και μερικές φορές, ξέρετε, η Ευρώπη κρύβεται και πίσω από τα χρήματα, για να μπορέσει να μας φορτώσει στην ουσία το πρόβλημα και να μην αναλάβει τις πιο δύσκολες πολιτικές αποφάσεις, που είναι αυτές για τις οποίες μιλήσαμε.

Η κατανομή έχει γίνει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο -επαναλαμβάνω- πάντα σε συνεννόηση με τις τοπικές κοινωνίες και πάντα κάνοντας ειδικές προβλέψεις για τα νησιά, τα οποία θα πρέπει να γνωρίζουν ποιο είναι το μέλλον τους σε αυτήν την κατάσταση, αλλά και για τις τοπικές κοινωνίες, για τους δήμους, εκεί που θα δημιουργήσουμε μεγαλύτερες δομές από αυτές οι οποίες υπάρχουν σήμερα.

Συμφωνούμε ότι πρέπει να υπάρχουν κλειστές προαναχωρησιακές δομές στα νησιά. Δεν νομίζω ότι το αμφισβητεί κανείς. Δεν ξέρω τι λέει ο ΣΥΡΙΖΑ για το θέμα αυτό. Φαντάζομαι ότι ο ΣΥΡΙΖΑ διαφωνεί.

Θέλω, όμως, κυρία Γεννηματά, να σας θυμίσω, μιας και το έφερε η κουβέντα, ότι στις 4 Μαρτίου 2016 -το θυμάμαι, γιατί ήταν η ημέρα των γενεθλίων μου και μόλις είχα αναλάβει Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας- είχαμε κάνει σύσκεψη στο Προεδρικό Μέγαρο για το ζήτημα του προσφυγικού-μεταναστευτικού. Η συμφωνία τότε και από την πλευρά της τότε κυβέρνησης ήταν ότι θα πάμε σ' αυτήν την κατεύθυνση. Το θυμάστε καλά. Δεν έγινε, φυσικά, απολύτως τίποτα.

Οι βασικοί άξονες, λοιπόν, οι οποίοι είχαν μπει από τότε, ήταν άξονες οι οποίοι δεν εφαρμόστηκαν από την προηγούμενη κυβέρνηση. Θα εφαρμοστούν απ' αυτήν. Και, βεβαίως, έχετε κάθε δικαίωμα-και καλά θα κάνετε- να είστε εδώ, να μας ασκείτε κριτική και να μας ελέγχετε για το χρονοδιάγραμμα, το οποίο έχουμε θέσει, το οποίο, ναι, είναι φιλόδοξο, αλλά είναι ένα χρονοδιάγραμμα, για το οποίο θα κάνουμε ό,τι περνά από το χέρι μας, για να μπορέσουμε να το υλοποιήσουμε.

Το τέταρτο σημείο, στο οποίο συμφωνούμε, είναι ότι πρέπει να φυλάξουμε διαφορετικά και πιο αποτελεσματικά τα σύνορά μας.

Σας είπαμε τι κάνουμε στον Έβρο, τι κάνουμε στη θάλασσα. Σας είπαμε πώς θέλουμε να ενισχύσουμε το Λιμενικό και να γνωρίζετε ότι έχει γίνει ήδη η μέγιστη δυνατή ανακατανομή των δυνάμεων στο Λιμενικό, ώστε τώρα που έχει τελειώσει και η τουριστική περίοδος να μπορέσουμε να μεταφέρουμε σκάφη από την υπόλοιπη Ελλάδα στο ανατολικό Αιγαίο, ώστε να έχουμε την καλύτερη δυνατή παρουσία.

Έχει τεθεί το ζήτημα και στο NATO, διότι και αυτή η αποστολή του NATO, η οποία υπάρχει, και αυτή έχει τη χρησιμότητά της, διότι πάνω σ' ένα πλοίο βρίσκονται ένας Έλληνας και ένας Τούρκος αξιωματικός και αυτό είναι χρήσιμο, ώστε να μην μπορεί να ισχυρίζεται κανείς ότι δεν υπάρχει επικοινωνία μεταξύ των δύο μερών.

Στέλνουμε, λοιπόν, ένα ξεκάθαρο μήνυμα ότι τα σύνορά μας διαφυλάσσονται με διαφορετικό τρόπο: και τα χερσαία και τα θαλάσσια. Επαναλαμβάνω, όμως, ότι αυτό τελικά θα αποτελέσει ευθύνη της Ευρώπης. Εμείς είμαστε θετικοί στο να μπορέσει η Ευρώπη να μας υποστηρίξει σ' αυτήν την πρωτοβουλία, αλλά όπως σας είπα και πριν, δεν αρκεί μόνο η διάθεση, δεν αρκούν τα σκάφη, όπως και τα σκάφη της FRONTEX, αλλά πρέπει να ξέρουμε και τι ακριβώς γίνεται στη θάλασσα και αυτό δεν είναι αυτήν τη στιγμή, τουλάχιστον από πλευράς Ευρώπης, απολύτως ξεκάθαρο.

Κλείνω, κυρία Γεννηματά, λέγοντάς σας για άλλη μια φορά ότι αυτό το πρόβλημα είναι ένα πρόβλημα σημαντικό, ένα πρόβλημα διαρκές, ένα πρόβλημα για το οποίο καταλαβαίνει και η ελληνική κοινωνία ότι δεν υπάρχουν μαγικές λύσεις. Άλλα προβλήματα μπορούν να λυθούν πολύ γρήγορα, αλλά αυτό είναι εξαιρετικά

σύνθετο. Είναι ένα πρόβλημα, το οποίο έχει μία έντονη ανθρώπινη διάσταση και σ' αυτήν την ανθρώπινη διάσταση του προβλήματος, η οποία αφορά πρωτίτως τις πιο ευαίσθητες, τις πιο ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, εκεί πιστεύω ότι δεν μπορούμε και δεν έχουμε κανένα δικαίωμα να κάνουμε καμμία έκπτωση. Όπως κατεπιγιγόντως εστάλησαν εμβόλια στη Σάμο και στη Λέσβο, για να εμβολιαστούν παιδιά τα οποία ήταν έξω απ' αυτό το πλαίσιο προστασίας, την ίδια προστασία θα δίνουμε πάντα στους πιο ευάλωτους.

Και πιο ευάλωτα, βέβαια, απ' όλους είναι τα ασυνόδευτα ανήλικα. Έχουμε γύρω στα χίλια διακόσια παιδιά αυτήν τη στιγμή στις οργανωμένες δομές, αλλά έχουμε τέσσερις χιλιάδες παιδιά, τα οποία είτε βρίσκονται στη Μόρια, είτε σε άλλους χώρους σε συνθήκες άκρως προβληματικές, είτε βρίσκονται και περιφέρονται στους δρόμους της Αθήνας, δυστυχώς με τραγικές ιστορίες, τις οποίες όλοι γνωρίζετε.

Έχω δεσμευτεί, λοιπόν, προσωπικά και θα υπάρξει άμεσα ανακοίνωση ενός εθνικού συντονιστή γι' αυτό το ζήτημα, για να το αντιμετωπίσουμε.

Πρέπει να σας πω -και να κλείσω με αυτό- ότι δεν αποτελεί καλή ένδειξη ευρωπαϊκής αλληλεγγύης το γεγονός ότι επιχειρήσαμε ειδικά για τα ασυνόδευτα ανήλικα να έρθουμε σε συνεννόηση με όλες τις ευρωπαϊκές χώρες και να πούμε: Για τον Θεό, για τρεις χιλιάδες παιδιά συζητάμε! Θα κρατήσουμε εμείς τα χίλια πεντακόσια, τα υπόλοιπα τρεις χιλιάδες παιδιά δεν μπορούν να κατανεμηθούν σε είκοσι επτά χώρες, ώστε να αποδείξει η Ευρώπη την αλληλεγγύη της στον πιο ευαίσθητο τομέα και για νούμερα, τα οποία τελικά είναι ασήμαντα για μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες;

Δυστυχώς, η απάντηση -και λυπάμαι που θα το πω- δεν τιμά την Ευρώπη. Η απάντηση την οποία πήραμε, δεν ήταν θετική. Παρά ταύτα, εμείς, εσείς και όλοι θα εξακολουθούμε να επιμένουμε, να θέτουμε το θέμα με ευθύνη, με σοβαρότητα. Αναλαμβάνουμε τις ευθύνες μας για το τι πρέπει να κάνουμε στη χώρα. Αυτό μας διευκολύνει στις συζητήσεις μας με την Ευρώπη. Όλα αυτά που έχουν γίνει, η αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου, η μεγαλύτερη έμφαση που δίνουμε στη φύλαξη των συνόρων, είναι όπλα τα οποία έχουμε στη διαπραγματεύσή μας. Άρα, θα σας πω ότι η κριτική σας είναι λελογισμένη και ο τόνος σας πιστεύω ότι είναι ο ενδεδειγμένος. Θα σας ζητήσω, απλώς, να έχετε υπ' όψιν σας ότι δεν έχουμε κανέναν λόγο και δεν διευκολυνόμαστε ούτε στην Ευρώπη ούτε στην Ελλάδα, ώστε να μην παρουσιάζουμε την κατάσταση έτσι όπως είναι. Δεν έχουμε λόγο να την παρουσιάζουμε χειρότερη απ' ό,τι είναι. Δεν πιστεύω ότι είναι στις προθέσεις σας, το λέω απολύτως ξεκάθαρα και δεν διέκρινα αυτό από τον τόνο της ερώτησής σας, αλλά τελικά είναι ένα πρόβλημα το οποίο μας αφορά όλους και όλοι μαζί θα το λύσουμε.

Σας ευχαριστώ όλους.

(Ζωηρά και παρατεταμένα χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Με τη δευτερολογία του κυρίου Πρωθυπουργού ολοκληρώθηκε η συζήτηση των επικαιρών ερωτήσεων προς τον Πρωθυπουργό.

Πριν εισέλθουμε στην ειδική ημερήσια διάταξη της νομοθετικής εργασίας, που νομοθετούμε νέο Σύνταγμα, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επικαίρων ερωτήσεων της Δευτέρας 25^{ης} Νοεμβρίου 2019.

Α. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Πρώτου Κύκλου (Άρθρα 130 παράγραφοι 2 και 3 και 132 παράγραφος 2 Κανονισμού της Βουλής ΚτΒ)

1 Η με αριθμό 226/18-11-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Ηρακλείου του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Νικόλαου Ηγουμενίδη προς την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, με θέμα: «Ένταξη της Κνωσού στον κατάλογο των μνημείων παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς».

2 Η με αριθμό 234/19-11-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Β2 Δυτικού τομέα Αθηνών του ΜέΡΑ25 κ. Κρίτωνα Αρσένη προς την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, με θέμα: «Αδικαιολόγητη ανάκληση Υπουργικής Απόφασης χαρακτηρισμού του βιομηχανικού συγκροτήματος ΠΥΡΚΑΛ».

Β. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Δεύτερου Κύκλου (Άρθρα 130 παράγραφοι 2 και 3 και 132 παράγραφος 2 Κανονισμού της Βουλής ΚτΒ)

1 Η με αριθμό 194/11-11-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Α' Αθηνών του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Χριστόφορου Βερναρδάκη προς την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, με θέμα: «Εκφοβιστικές μηνύσεις κατά υπαλλήλων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΠΠΟΑ), μελών επιτροπής παρακολούθησης και παραλαβής υποέργου ψηφιοποίησης κινητών μνημείων, από έκπτωτο ανάδοχο».

2 Η με αριθμό 209/12-11-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Α' Θεσσαλονίκης του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Ιωάννη Δελή προς την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, με θέμα: «Προβλήματα των φοιτητών του Τμήματος Νοσηλευτικής – Παράρτημα Διδυμοτείχου».

3 Η με αριθμό 197/11-11-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Θεσπρωτίας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Μάριου Κάτση προς την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, με θέμα: «Αναστολή λειτουργίας Τμήματος Μετάφρασης και Διερμηνείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με έδρα την Ηγουμενίτσα».

4 Η με αριθμό 201/11-11-2019 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού Α' Θεσσαλονίκης του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αικατερίνης Νοτοπούλου προς τον Υπουργό Τουρισμού, με θέμα: «Καθυστερήση υλοποίησης προαναγγελθέντων μέτρων προστασίας για εργαζόμενους που επλήγησαν λόγω κατάρρευσης της εταιρείας «THOMAS COOK»».

ΑΝΑΦΟΡΕΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (Άρθρο 130 παράγραφος 5 Κανονισμού της Βουλής)

1 Η με αριθμό 980/27-10-2019 ερώτηση του Βουλευτή Α' Θεσσαλονίκης του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Χρήστου Γιαννούλη προς την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, με θέμα: «Επαναλειτουργία του κτηρίου στην οδό Εγνατίας 13 ως φοιτητικής εστίας του Αλεξάνδρειου ΤΕΙ Θεσσαλονίκης (Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος)».

2 Η με αριθμό 1065/3-10-2019 ερώτηση της Βουλευτού Ιωαννίνων του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Μερόπης Τζούφη προς την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, με θέμα: «Χρονοδιάγραμμα διορισμών στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, σύσταση οργανικών θέσεων, κατανομή ανά κλάδο και ειδικότητα και κάλυψη κενών».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο σημείο αυτό διακόπτουμε τη συνεδρίαση για λίγα λεπτά.

(ΔΙΑΚΟΠΗ)

(ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Αποφάσεις Βουλής: συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής (6η και 7η θεματική ενότητα της Επιτροπής: άρθρα 96 παρ. 5, 101Α, 101 παρ. 1 και 4, 101 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης), 102 παρ. 2, 112 παρ. 4 (κατάργηση παραγράφου), 113 (κατάργηση), 114 παρ. 1, 114 παρ. 2 (κατάργηση παραγράφου), 115 παρ. 1 και 2, 115 παρ. 3 (κατάργηση παραγράφου), 115 παρ. 4 (κατάργηση παραγράφου) και 119 παρ. 1 (κατάργηση παραγράφου)).

Κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει, λοιπόν, η συνεδρίαση που αφορά στη συνταγματική Αναθεώρηση και είναι η τελευταία ημέρα συζήτησης σήμερα για την τελευταία ενότητα εν όψει της ψηφοφορίας που θα γίνει τη Δευτέρα.

Εν σχέσει με τους συναδέλφους και επειδή χθες δεν πήγαμε μέχρι τις 2.00', αλλά διακόψαμε νωρίτερα και δεν μίλησαν, αυτοί οι συνάδελφοι, αφού θελήσουν να μιλήσουν σήμερα, θα προηγηθούν των συναδέλφων, οι οποίοι θα πρωτοεγγραφούν για τη σημερινή συνεδρίαση. Και είναι ευκαίριο οι συνάδελφοι της χθεσινής ενότητας να συμπεριλάβουν στην ομιλία τους και τα θέματα της σημερινής ενότητας, αν το κρίνουν σωστό. Θα ήταν σωστό να γίνει έτσι. Νομίζω ότι θα έχουν τον ίδιο χρόνο.

Κατόπιν αυτού, τον λόγο έχει ο γενικός εισηγητής της Πλειοψηφίας κ. Κωνσταντίνος Τζαβάρας, Βουλευτής Ηλείας, για δεκαπέντε λεπτά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να έχω τον λόγο για μισό λεπτό;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Παρακαλώ, ο κ. Τζαβάρας ήδη πήρε στάση αναμονής.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, με συγχωρείτε, υπάρχει μια εκκρεμότητα από χθες που τη θεωρώ σοβαρή, ότι εν τέλει, έως αργά το βράδυ δεν είχαμε τη διάταξη για την αλλαγή του άρθρου 54 παράγραφος 4. Αντιλαμβάνεστε ότι προφανώς όλοι είμαστε θετικοί και τελικά θα ψηφίσουμε, αλλά εφόσον τοποθετούμεθα, πρέπει αυτός που μας παρακολουθεί να καταλάβει –και ο ερμηνευτής του δικαίου μετά– τι έχουμε υποστηρίξει για τη διάταξη αυτή. Μιλάμε αορίστως. Άρα, είχα πει –και είχε δεχθεί το Προεδρείο– ότι δικαιούμαστε και μια διλήπτη τοποθέτηση επί του χθεσινού ή τουλάχιστον οι γενικοί εισηγητές...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Ναι, αυτό είχε γίνει, γιατί δεν μας επέτρεψε η κυρία...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Μόλις έρθει η διάταξη, που ελπίζουμε να έρθει σήμερα, πρέπει να μας δοθεί η δυνατότητα να την αξιολογήσουμε επί διλήπτο, όχι περισσότερο, κι εμείς που χθες στερηθήκαμε αυτή τη δυνατότητα. Είμαστε γενικοί εισηγητές κομμάτων και μιλάμε περί παντός του επιστητού σχετικά με την ψήφο των αποδήμων, αλλά όχι για το συνταγματικό θέμα. Πιο πολύ μιλήσαμε για το νόμο, που είδαμε χθες το προσχεδιασμένο, παρά για τη συνταγματική διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Ο οποίος νόμος, όμως, ερείδεται στη συνταγματική διάταξη, αλλά μιλάτε για τη σειρά των δυο πραγμάτων και αυτό προηγείται, έπρεπε να προηγηθεί. Έχετε δίκιο σ' αυτό. Μόλις έρθει η διατύπωση του άρθρου 54, θα προβλεφθεί αυτή η διλήπτη παρέμβαση επ' αυτού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, εξήντα τέσσερις μαθητές και μαθήτριες και τέσσερις εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το 4^ο Γυμνάσιο Τρικάλων.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Καλείται τώρα στο Βήμα ο εισηγητής της Πλειοψηφίας κ. Κωνσταντίνος Τζαβάρας για δεκαπέντε λεπτά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, εγώ τη δευτερολογία μου τη χθεσινή, θα ήθελα να την ενσωματώσω στην παρούσα γενική εισήγησή μου και να έχω δεκαοκτώ λεπτά. Δεν θα κάνω άλλη δευτερολογία για τη χθεσινή, γιατί; Επειδή πρέπει να υπάρχει μία νοηματική αλληλουχία σ' αυτά που θα πω και με τη σημερινή μου εισήγηση και με αυτήν τη δευτερολογία που εκκρεμεί, τουλάχιστον να είμαι συνεπής και να υπάρχει...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Αυτό που ζητάτε είναι εύλογο, πρέπει να υπάρχει νοηματική αλληλουχία. Άλλωστε, εσείς κινείστε στα όρια της νοηματικής αλληλουχίας και όχι στα όρια του απερινόητου. Συνεπώς έγινε δεκτό το αίτημα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι συνάδελφοι, σήμερα, λοιπόν, ολοκληρώνεται στην Ολομέλεια της Βουλής η συζήτηση για την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Μία διαδικασία που υπηρέτηθηκε από όλες τις πλευρές και κατά τις συζητήσεις στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, αλλά και σήμερα και χθες, από τη Δευτέρα συνεχώς, με ένα κοινοβουλευτικό ήθος εντελώς ανάλογο της σοβαρότητας αυτής της διαδικασίας.

Αυτά που πετύχαμε είναι πράγματι σημαντικά, παρά τη μικροψυχία κάποιων που εκτός αυτής της Αιθούσης, εξακολουθούν να μιλάνε για ένα ασήμαντο εγχείρημα που δεν θα αφήσει πίσω του κάποιο ισχυρό αποτύπωμα όσον αφορά την κανονιστική αποτελεσματικότητα του Συντάγματος εν όψει της σύγχρονης συγκυρίας, πολιτικής, κοινωνικής κ.λπ..

Αυτό, όμως, που θα ήθελα ως δευτερολογία να απευθύνω, πριν ασχοληθώ με την κατακλείδα όλων αυτών των σκέψεων, ειδικά στους εκλεκτούς συναδέλφους του ΣΥΡΙΖΑ, είναι το εξής ερώτημα: Κύριοι συνάδελφοι, συμφωνούμε ή όχι ότι η δημοκρατία είναι η κωδικοποίηση των διαδικασιών που ουσιαστικά αποτελούν τον εξορθολογισμό της πολιτικής ζωής και μέσα απ' αυτόν τον εξορθολογισμό μπορεί να κυβερνάται ο τόπος κατά τέτοιο τρόπο που μέσα από τη σύγκρουση αντιπάλων πολιτικών δυνάμεων να υπάρχει πάντα μία σύνθεση;

Το δεύτερο ερώτημα είναι: Πώς μπορεί να ευσταθεί και να αληθεύει αυτό που μας καταλογίζετε και μας καταμαρτυρείτε για την τροποποίηση του άρθρου 86 με το εξής σόφισμα: Περιλαμβάνεται –μας ρωτάτε– στα καθήκοντα του Υπουργού ή δωροδοκία; Μα, κύριοι συνάδελφοι, τα καθήκοντα του Υπουργού με βάση την αρχή της νομιμότητας που τα διέπει, δεν μπορεί να περιλαμβάνουν μια παράνομη πράξη και μάλιστα εγκληματική πράξη. Άρα λοιπόν, το ερώτημα έτσι όπως μας το θέτετε, δεν αποτελεί επιχείρημα, αλλά αποτελεί μία μομφή, την οποία τη διατυπώνετε εν γνώσει του ότι δεν αληθεύει. Αλλά αντιθέτως, είναι ένα πάθημα της λογικής που παραβιάζει κάθε έννοια ορθολογισμού. Λέγεται μάλιστα και ονομάζεται αυτό το πάθημα, φυσιοκρατική πλάνη. Γιατί διατυπώνεται μία κρίση περί του «είναι», περί του τι συμβαίνει δηλαδή, από μια παραδοχή του τι δέον γενέσθαι, του τι πρέπει να γίνεται. Και πράγματι, αυτό που πρέπει να γίνεται είναι ότι ο Υπουργός μόνο νόμιμες πράξεις έχει καθήκοντα και όχι παράνομες. Θέλετε, λοιπόν, με αυτόν τον τρόπο να κρύψετε το αυτονόητο. Το ότι δηλαδή σε καμία περίπτωση αυτή η ερμηνευτική δήλωση δεν μπορεί να έχει καμμία ρυθμιστική αποτελεσματικότητα, γιατί το μόνο που κάνει είναι να εξοπλίζει μία επιχειρηματολογία του ΣΥΡΙΖΑ, όχι με λογικά επιχειρήματα, αλλά με πυροτεχνήματα και μάλιστα τέτοιου είδους που να δίνουν σε ένα ερώτημα παραπλανητικό και παράλογο την αξία ενός φετιχισμού στον οποίον βέβαια εσείς επενδύετε τα πάντα.

Είναι γνωστή αυτή η ρήση του Ντεριντά για ένα από τα τέσσερα φαντάσματα του Μαρξ που εξακολουθούν να επιβιώνουν και είναι ο φετιχισμός του εμπορεύματος. Χρησιμοποιείτε προφανώς αυτήν τη συγκεκριμένη αναφορά ως μία πολύ εύστοχη φετιχιστική χρήση ενός πολιτικού εμπορεύματος, το οποίο δεν περνάει.

Μάλιστα, χθες, ένα από τα εξαπτέρυγα τα δημοσιογραφικά του χώρου σας με κατηγορήσε λέγοντας ότι ο Τζαβάρας είπε ότι περιλαμβάνεται και η μίζα στα καθήκοντά του Υπουργού. Αυτό είναι αθλιότητα.

Έρχομαι, λοιπόν, σήμερα να ασχοληθώ με τα θέματα που έχουν σχέση με τη στρατιωτική δικαιοσύνη, το άρθρο 96 παρά-

γραφος 5, με τα θέματα που έχουν σχέση με την αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση και με τα θέματα που έχουν σχέση με την τοπική αυτοδιοίκηση.

Κύριοι συνάδελφοι, πράγματι, η πρότασή μας για την αναμόρφωση της διάταξης του άρθρου 96 παράγραφος 5 με τέτοιο τρόπο, ώστε να διασφαλίζονται οι θεσμικές εγγυήσεις που προβλέπει το Σύνταγμα για τους τακτικούς δικαστές και για τους δικαστές των Ενόπλων Δυνάμεων είναι μία οφειλόμενη ενέργεια προς την δικαιοκρατία. Διότι πράγματι, όλες οι μορφές και όλες οι πτυχές της δικαιοδοσίας του κράτους θα πρέπει να εκπροσωπούνται από όργανα, τα οποία διαθέτουν τις θεσμικές εγγυήσεις, δηλαδή την ανεξαρτησία τη λειτουργική και την προσωπική του άρθρου 87 παράγραφος 1.

Σε αυτήν την περίπτωση, λοιπόν, νομίζω ότι όλες οι πτέρυγες είμαστε σύμφωνες, εν όψει δε και της αποφάσεως 2857/2003 του Συμβουλίου της Επικρατείας, την οποία είχα αναλύσει στην επιτροπή, όπου εκεί έχουν λυθεί, κυρίως βέβαια με τα επιχειρήματα της μειοψηφίας, πολύ σημαντικά προβλήματα σε συνδυασμό και με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Είναι αυτή η περίπτωση Μπέλλου κατά δημοσίους, κατά Ελληνικής Δημοκρατίας. Δεν υπάρχει πλέον καμμία αμφιβολία ότι με τον τρόπο με τον οποίο διατυπώνουμε την Αναθεώρηση και ειδικότερα, με την φράση «εξομοιώνονται οι δικαστές των Ενόπλων Δυνάμεων ως προς όλα» -ως προς όλες δηλαδή τις δυνατότες αναφορές της λειτουργίας τους μέσα στο δικαστικό σώμα- «με τους τακτικούς δικαστές», θεωρείται ότι το θέμα αυτό έχει ληφθεί.

Όσον αφορά το άρθρο 101α για τις ανεξάρτητες αρχές, προσφέρουμε και εκεί, πράγματι, μία λύση στα ζητήματα και τα προβλήματα που έχει δημιουργήσει, πρώτον, η πολύ αυξημένη πλειοψηφία, η οποία, δυστυχώς, δεν επιτυγχάνεται, όπως έχει αποδειχθεί η πράξη, στους κόλπους της Διάσκεψης των Προέδρων για την εκλογή των μελών της διοίκησης των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών. Γι' αυτό, λοιπόν, την περιορίζουμε από τα τέσσερα μέλη στα τρία πέμπτα και αναθέτουμε στον Κανονισμό της Βουλής να ρυθμίσει τις λεπτομέρειες. Είναι η Βουλή, δηλαδή η ανώτατη μορφή λαϊκής έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας, που ασκεί τον κοινοβουλευτικό έλεγχο με βάση το άρθρο 43α του Κανονισμού επί των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών.

Με αυτήν την έννοια, λοιπόν, ουσιαστικά επιβεβαιώνει η έννομη τάξη και μάλιστα, στο ανώτατο επίπεδο, στο συνταγματικό, το κύρος που έχουν οι ανεξάρτητες αρχές, είτε αυτές που προβλέπονται από το Σύνταγμα είτε και τις άλλες αρχές που τις προβλέπει ο κοινός νομοθέτης και λέγονται οι «ρυθμιστικές αρχές», οι οποίες με βάση τη διάταξη του άρθρου 56 παράγραφος 3, περίπτωση δεύτερη, που αφορά τα κολλήματα της εκλογικότητας, έχουν ουσιαστικά εξομοιωθεί με τη ρήση εκείνη την πολύ σαφή του συνταγματικού νομοθέτη ότι και οι μεν και οι δε το ίδιο εμποδίζουν τους υποψηφίους Βουλευτές εάν ως μέλη της δεν σπεύσουν δεκαοχτώ μήνες πριν από τις εκλογές να παραιτηθούν. Αυτό και μόνο τις εξομοιώνει. Θεωρούμε ότι δεν χρειάζεται, παρ' όλο που μας έχει ζητηθεί, να καταργηθεί η διαφοροποίηση τους και να θεωρηθεί ότι αποτελούν ένα ενιαίο σώμα. Πράγματι, από πλευράς προστασίας, έτσι τις αντιμετωπίζει η έννομη τάξη.

Αναφορικά με το θέμα της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, δεν χρειάζεται πιστεύουμε -και το είπαμε και στην επιτροπή- καμμία περαιτέρω διευκρίνιση ούτε και προσθήκη. Διότι, κύριοι συνάδελφοι, και η διάταξη του άρθρου αυτού που αφορά την αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση, αλλά και η διάταξη η επόμενη που αφορά την τοπική αυτοδιοίκηση είναι προτάσεις που έγιναν το '75, που απετέλεσαν τομή στην συνταγματική ιστορία του τόπου και πράγματι, εξακολουθούν να έχουν την ίδια αξία, την ίδια σπουδαιότητα, την ίδια λειτουργικότητα και την ίδια κανονιστική αποτελεσματικότητα.

Ειδικά για το θέμα της αποκεντρωμένης διοίκησης, είναι σαφές ότι και από την παράγραφο 1 και από την παράγραφο 2 υιοθετείται ως οργανωτική βάση της κρατικής, της διοικητικής δράσης του κράτους το αποκεντρωμένο σύστημα, το οποίο κατανέμεται σε δύο ομάδες οργάνων, στα κεντρικά όργανα και στα περιφερειακά όργανα. Η μεγάλη αξία και η σπουδαιότητα αυτής της διάκρισης είναι ότι απονέμεται αποφασιστική αρμοδιότητα

στα περιφερειακά όργανα για όλες τις αποφάσεις που παίρνουν στα όρια της περιφερειακής χωρικής τους αρμοδιότητας.

Υπό αυτήν την έννοια, λοιπόν, καθίσταται εν τοις πράγμασι δεδομένο ότι ακολουθεί και ο συνταγματικός νομοθέτης την αρχή της εγγύτητας, αυτή η αρχή δηλαδή που επιβάλλει οι αποφάσεις που αφορούν τον διοικούμενο να λαμβάνονται σε εκείνες τις διοικητικές αρχές που βρίσκονται όσο γίνεται πλησιέστερα στην έδρα των οικονομικών, των κοινωνικών, των οικογενειακών τους υποθέσεων, δηλαδή στον τόπο της κατοικίας τους. Και με την άλλη πτυχή, που επίσης οριοθετεί και ρυθμίζει η διάταξη αυτή, υπάρχει πλήρως διατυπωμένη και η αρχή της επικουρικότητας. Διότι τα κεντρικά όργανα περιορίζονται με βάση τη συγκεκριμένη διάταξη μόνο στις γενικές κατευθύνσεις, στον γενικό συντονισμό και στον έλεγχο νομιμότητας.

Επ' αυτού, θεωρώ ότι δεν χρειάζεται να υπάρξει άλλη διευκρίνιση ούτε άλλη προσθήκη, δεδομένου μάλιστα ότι με την τελευταία παράγραφο της συγκεκριμένης διατάξεως δίδεται το δικαίωμα στο κράτος και στην κανονιστικώς δρώσα διοίκηση να παίρνει μέτρα υπέρ της νησιωτικότητας και υπέρ της ανάπτυξης των ορεινών και δυσπρόσιτων περιοχών με πνεύμα αναλογικότητας. Πράγματι, ήταν πολύ σημαντική η παρέμβαση του συνάδελφού μας του κ. Υψηλάντη. Θεωρώ ότι είναι μία προσπάθεια που έγινε και πρέπει να την εξάrouμε. Η νησιωτικότητα αποτελεί ένα από τα χαρακτηριστικά της πατρίδας μας που της δίνει και μεγάλη πνοή και μεγάλο δυναμισμό. Διότι επάνω σε αυτήν τη νησιωτικότητα έχει στηριχθεί ένα από τα μεγαλύτερα και ένδοξα κεφάλαια της ιστορίας μας που αρχίζει από τον αγώνα για την ανεξαρτησία όπου πρωτοστάτησαν οι ναυτικοί, αυτοί δηλαδή οι οποίοι εκπορεύονται και ορμώνται από αυτές τις περιοχές, και φτάνει στη σημερινή οικονομική ανάπτυξη του τόπου. Ακούσατε από τα χείλη του Πρωθυπουργού μας τη δωρεά που δέχθηκε να κάνει η Ένωση των Εφοπλιστών για να μας βοηθήσει στον αγώνα που κάνουμε για την αντιμετώπιση του προσφυγικού.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**)

Θεωρώ, λοιπόν, ότι πράγματι και από αυτήν την άποψη, δεν χρειάζεται καμία προσθήκη.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω σε δύο λεπτά, κύριε Πρόεδρε.

Θα πρέπει να καταλήξω λέγοντας ότι το Σύνταγμα του 1975 είναι εκείνο το Σύνταγμα που για πρώτη φορά τον θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης, όχι απλώς τον ολοκληρώνει, αλλά τον καθιερώνει ως ένα από τα βάθρα της δημοκρατίας επάνω στα οποία στηρίζεται όλος ο δυναμισμός της κοινωνίας με πρωτοβουλία, με φαντασία, με αγωνιστικότητα. Κατά τη διάρκεια δε της Μεταπολίτευσης, είναι γνωστό πόσο ενδυναμώθηκε αυτός ο θεσμός, ώστε να έχει φτάσει σήμερα σε αναπτυξιακές πρωτοβουλίες που τις βλέπουμε όλοι και τις καμαρώνουμε σε όλη την Ελλάδα από πρωτοπόρους δημάρχους που πειραματίζονται επιτυχώς στον τομέα της κοινωνικής αλληλεγγύης, στον τομέα της παραγωγής, στον τομέα της ανάπτυξης, στον αθλητισμό και στον πολιτισμό.

Δεν έχουμε, λοιπόν, εδώ να προσθέσουμε τίποτα, γιατί αυτή η συγκεκριμένη διάταξη είναι επιτυχής απ' εαυτής και λειτουργεί. Γιατί θα πρέπει, λοιπόν, να της δώσουμε κάποια συγκεκριμένα περιοριστικά στοιχεία ή να την αλλοιώσουμε...

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω, αμέσως, κύριε Πρόεδρε.

Έτσι, λοιπόν, και από πλευράς ανάδειξης των αρχών και από πλευράς προστασίας αυτού του κεκτημένου που έχει η τοπική αυτοδιοίκηση -και προς αυτήν την κατεύθυνση πρέπει να κινείται ο κοινός νομοθέτης, όπου έχει πολύ έργο να κάνει και πρέπει όλοι να ενθαρρύνουμε την Κυβέρνηση και να απαιτήσουμε και από την Κυβέρνηση, αν χρειαστεί, και με ερωτήσεις μας και με παρεμβάσεις μας- να υπάρξει μία μεγαλύτερη μεταφορά αρμοδιοτήτων στην τοπική αυτοδιοίκηση- θα πρέπει να καταργηθεί, επιτέλους, η διάκριση μεταξύ αυτού του μορφώματος που επιβιώνει ως συντονιστής της κρατικής διοίκησης στις επτά αποκεντρωμένες κρατικές, διοικητικές περιφέρειες. Δεν έχει καμμία

αξία, πλέον, να έχει μόνο δύο αρμοδιότητες, δηλαδή την προστασία των δασών και την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ οι δεκατρείς αυτοδιοικητικές περιφέρειες μπορούν να ανταποκριθούν με τον καλύτερο τρόπο -και οι δήμοι ακόμα περισσότερο- αυτό το έργο.

Γι' αυτό, θεωρώ ότι είναι υποχρέωσή μας να ενθαρρύνουμε και να κατευθύνουμε τις προσπάθειές μας προς αυτήν την κατεύθυνση, του να αναλάβει πρωτοβουλίες ο κοινός νομοθέτης. Το πλαίσιο υπάρχει. Άρα δεν τίθεται θέμα αναθεώρησής του.

Καταλήγοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω ως γενικός εισηγητής της Πλειοψηφίας τους συναδέλφους εισηγητές των άλλων κομμάτων, τους ειδικούς εισηγητές, όλους τους συναδέλφους που συμμετείχαν στην επιτροπή και όλους τους συναδέλφους που όλες αυτές τις ημέρες από το Βήμα της Βουλής μας έδωσαν πράγματι δείγματα ενός υψηλού επιπέδου κοινοβουλευτικού λόγου. Αξίζουν συγχαρητήρια σε όλους.

Θεωρώ ότι αυτή η συγκεκριμένη Αναθεώρηση θα αφήσει ένα ισχυρό ιστορικό αποτύπωμα, γιατί ξεκίνησε δειλά ή, τουλάχιστον, ξεκίνησε με μία μεγάλη πρόταση. Στη συνέχεια, υπήρξαν περιοριστικές αντιλήψεις που συρρίκνωσαν το εγχείρημα αυτό. Καταλήγει, όμως, σήμερα να αναδεικνύει εννέα σημεία, τα οποία θα έχουν πολύ μεγάλη σπουδαιότητα στη λειτουργία του Συντάγματος και τις κατευθύνσεις που παράγονται από αυτές τις ρυθμίσεις.

Κυριολεκτικά, θα μου επιτρέψετε να ιεραρχήσω σαν μεγαλύτερη θεσμική κατάκτηση, τη συμφωνία -που τελικά πιστεύω ότι θα γίνει, γιατί όλα τα κόμματα πλέον έχουμε καταλήξει- να διευκολύνουμε την ψήφο των Ελλήνων που ζουν εκτός επικρατείας.

Είναι, πράγματι, μεγάλη τιμή για αυτή την Αναθεώρηση, ότι καταφέρνει να την κάνει πραγματικότητα μετά από τόσες πολλές δεκαετίες και μετά από τόσες πολλές επικρίσεις που έχουμε δεχτεί, επειδή εξακολουθούμε μόνο εμείς, το Αζερμπαϊτζάν, η Μάλτα, η Αρμενία, ο Άγιος Μαρίνος να μην αναγνωρίζουμε και να μη διευκολύνουμε αυτό το δικαίωμα.

Τουλάχιστον και μόνο ότι μετά την ισχύ του συγκεκριμένου Συντάγματος, θα υπάρξει αυτή η πολύ μεγάλη κατάκτηση της δημοκρατίας, είναι μία μεγάλη, σπουδαία τιμή, την οποία την κατακτήσαμε με τον αγώνα μας στο δημοκρατικό διάλογο, που τελικώς φαίνεται να απέδωσε.

Επίσης, η τροποποίηση, κύριοι συνάδελφοι, του άρθρου 86 είναι μεγάλη θεσμική κατάκτηση. Είναι, πράγματι, μία προσπάθεια που έγινε και πέτυχε, με την απαλοιφή και την κατάργηση αυτής της επαίσχυντης -θα το πω με θάρρος και με παρησία- απορροστικής προθεσμίας, η οποία κυριολεκτικά εμποδίζει. Αυτή είναι η αιτία. Παραδεχτείτε το! Όλοι εκείνοι που διέπρατταν ως επίορκοι εγκλήματα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους -Υπουργοί, Υφυπουργοί ή οποιοιδήποτε άλλοι- να πηγαίνουν, να επιστρέφουν στην κοινωνία «λευκοί» και άσπιλοι.

Αυτό ήταν, πράγματι, μία ντροπή, την οποία τη διορθώσαμε, τη δώσαμε, πλέον, στον λαό σαν ένα καινούργιο συνταγματικό ρυθμό, ώστε να υπάρχει ισότητα πλήρης των Υπουργών και των Υφυπουργών και των μελών της κυβέρνησης απέναντι στον ποινικό νόμο.

Το ότι δεν φτάσαμε στο σημείο να καταργήσουμε και την παράγραφο 1 ή να καταργήσουμε εντελώς τη διάταξη του άρθρου 86, προφανώς αυτό συνέβη γιατί κανένας από όλες τις παρατάξεις που είχαν το δικαίωμα της πρότασης, δεν το πρότεινε αυτό το πράγμα.

Δεν θα πρέπει τώρα να μιλάμε για την ερμηνευτική δήλωση, όταν όλοι συμφωνούμε ότι η Βουλή θα πρέπει να χειρίζεται με αποκλειστική δικαστική και εξαιρετική αρμοδιότητα, το ζήτημα της ποινικής δίωξης εναντίον των Υπουργών και των Υφυπουργών για ποινικά αδικήματα που διαπράττουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Επίσης, όμως, υπέρ της δημοκρατίας είναι και η διάταξη του άρθρου 68 παράγραφος 2, όπου πλέον για πρώτη φορά στη συνταγματική μας ιστορία, η μειοψηφία θα έχει το δικαίωμα να συνιστά, με αίτησή της, εξεταστικές των πραγμάτων επιτροπές. Είναι μεγάλη δημοκρατική κατάκτηση αυτή. Μην την περιορίζουμε. Κάποιοι δεν θέλουν να το αναγνωρίσουν. Καλά κάνουν.

Το ίδιο είναι και η αντιστροφή του κανόνα που προέκυπτε από το άρθρο 62 για την ασυλία των Βουλευτών. Μέχρι την Αναθεώ-

ρηση αυτή ο κανόνας, όπως προέκυπε από τη διατύπωση της συγκεκριμένης διάταξης, ήταν να απορρίπτονται όλες οι αιτήσεις της εισαγγελικής αρχής, εκτός από εκείνες που έχουν τα όρια και τις προϋποθέσεις που έλεγε ο Κανονισμός της Βουλής.

Όμως, σήμερα ο κανόνας αλλάζει. Ο κανόνας είναι ότι όλες οι αιτήσεις ασυλίας απορρίπτονται, εκτός εάν έχουν άμεση συνάφεια με την άσκηση των κοινοβουλευτικών καθηκόντων του Βουλευτή, όπως ακριβώς το επιβάλλει η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Θεωρώ, λοιπόν, ότι όσοι συμμετείχαμε πρέπει να είμαστε -και το άκουσα από τα χείλη πολλών συναδέλφων- υπερήφανοι, γιατί μας δόθηκε ιστορικά η δυνατότητα να συμμετέχουμε σε ένα τόσο μεγάλο εγχείρημα της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Σας ευχαριστώ όλους.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κι εμείς ευχαριστούμε, κύριε Τζαβάρα.

Τον λόγο έχει ο κ. Κατρούγκαλος ως γενικός εισηγητής από την πλευρά του Κινήματος Αλλαγής.

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Μήπως ξέρετε κάτι που δεν ξέρω εγώ, κύριε Πρόεδρε; Με ανακοινώσατε ως γενικό εισηγητή του Κινήματος Αλλαγής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Συγγνώμη, κύριε Κατρούγκαλε. Να διορθώσω.

Τον λόγο έχει ο κ. Κατρούγκαλος εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ.

Κύριε Κατρούγκαλε, θα κάνετε χρήση όλου του χρόνου της χθεσινής δευτερολογίας; Σας ρωτώ, για να καθορίσω τον χρόνο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Ίσως αφήσω λίγο χρόνο, για να είμαι πιο αναλυτικός όταν έρθει η διάταξη του άρθρου 54.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ωραία.

Ορίστε, κύριε Κατρούγκαλε, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είμαστε στο τέλος σε ό,τι μας αφορά. Τη Δευτέρα, φυσικά, θα έχουμε τις ομιλίες των Αρχηγών. Τώρα είναι η στιγμή να κάνουμε μία συνολική ανασκόπηση της διαδικασίας.

Άκουσα από πολλούς συναδέλφους, απ' όλες τις πτέρυγες, να μιλούν για χαμένη ευκαιρία της Αναθεώρησης. Νομίζω ότι αυτή η κριτική είναι υπερβολική. Λανθασμένη -ούτε καν υπερβολική- θα χαρακτηρίζαζα την κριτική ότι η Αναθεώρηση ξεκίνησε δειλά.

Ποια είναι η αλήθεια; Και εμείς και η Νέα Δημοκρατία καταθέσαμε δεκάδες προτάσεις Αναθεώρησης. Οι περισσότερες απ' αυτές τις προτάσεις ήταν αντίθετο πολιτικού και ιδεολογικού περιεχομένου, αλληλοαποκλείονταν.

Για παράδειγμα, η Νέα Δημοκρατία στο κρίσιμο ζήτημα -που νομίζω ότι είναι το βασικό των ημερών- αν θα επικρατήσει γενικά η αντίληψη της πρωτοκαθεδρίας της οικονομίας απέναντι στην πολιτική, οι πολιτικές του νεοφιλελευθερισμού, κατέθεσε προτάσεις που ενισχύουν αυτήν την τάση. Πρότεινε στο άρθρο 106 να εισαχθεί η αρχή του «πλήρως ανόθευτο ανταγωνισμού». Πρότεινε να ενσωματωθεί στο Σύνταγμα ο «χρυσός κανόνας» για τα ελλείμματα.

Εμείς καταθέσαμε προτάσεις προς την ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση, δηλαδή να εξαιρεθούν από τις ιδιωτικοποιήσεις τα βασικά κοινά αγαθά, να προστατευτούν οι κοινωνικές κατακτήσεις και, μάλιστα, να ενισχυθεί η κανονιστική πυκνότητα και η δυνατότητα αγωγιμότητάς των σχετικών συνταγματικών ρυθμίσεων.

Είναι προφανές, ότι δεν μπορούσαν να υπάρξουν συναινέσεις επί του ζητήματος αυτού. Και όχι μόνο αυτό. Δεν έχει ακόμα αποτυπωθεί οριστικά ο συσχετισμός δύναμης σε αυτήν τη μεγάλη σύγκρουση, που συνεχίζεται στο πολιτικό πεδίο. Γι' αυτόν τον λόγο, δεν μπορούσε να αποτυπωθεί και θεσμικά στο επίπεδο του Συντάγματος.

Επαναλαμβάνω, ότι το Σύνταγμα θέλει να αποτυπώνονται, μέσω της συνταγματικής Αναθεώρησης, μόνο εκείνα τα θέματα που έχουν λυθεί στο επίπεδο της κοινωνίας. Ακριβώς για αυτόν τον λόγο επιδιώκει συναινέσεις διαρκείας. Και ακριβώς για αυτόν τον λόγο ήταν εκτός συνταγματικής λογικής η αρχική πρόταση του Αρχηγού της Νέας Δημοκρατίας να ψηφίσουμε όλοι με εκατόν ογδόντα ψήφους ή παραπάνω, ό,τι θέλουμε να αλλάξουμε και

η επόμενη Βουλή, η παρούσα, να τα βρει.

Αυτή δεν ήταν απλώς τυχοδιωκτική πρόταση. Ήταν αντισυνταγματική πρόταση, ακριβώς γιατί δεν αποτύπωνε την αναγκαιότητα των συναινέσεων διαρκείας. Εύλογα, λοιπόν, υπήρξαν δεκάδες συνταγματικές προτάσεις οι οποίες δεν κατέληξαν.

Επομένως, το θεσμικό αποτύπωμα, πράγματι, της Αναθεώρησης δεν θα είναι ούτε ιδιαίτερα ευρύ, ούτε ιδιαίτερα βαθύ. Νομίζω, όμως, ότι θα είναι θετικό, ειδικά αν, έστω και την τελευταία στιγμή, μπορέσουμε να συμφωνήσουμε σε αυτά για τα οποία δεν θα έπρεπε να διαφωνούμε, γιατί είναι πλέον εκτός πολιτικής σύγκρουσης.

Κυρίες και κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, το έχω πει πολλές φορές: Δεν είναι δυνατόν στον σύγχρονο ευρωπαϊκό νομικό πολιτισμό να αρνείστε να κατοχυρώσετε την απαγόρευση διακρίσεων λόγω φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού. Είναι εκτός, πια, πολιτικής σύγκρουσης αυτό. Όλοι το δέχονται. Εσείς οι ίδιοι το έχετε ψηφίσει έμμεσα, όταν κυρώσατε τη Συνθήκη της Λισαβόνας και την ενσωμάτωση της Χάρτας Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Αποτελεί οπισθοδρομική, εκ μέρους σας, πολιτική επιλογή -στην πραγματικότητα ούτε καν νεοσυντηρητική, αλλά αντιδραστική επιλογή- να μην αποδέχεστε ένα λυμένο θέμα στο επίπεδο και της κοινωνικής συνειδησης και του ευρωπαϊκού νομικού πολιτισμού.

Δεύτερο ζήτημα, στο οποίο θα έπρεπε να υπάρξει συμφωνία, είναι το θέμα της προστασίας της τιμής του πολιτικού κόσμου.

Ορθά είπε ο κ. Τζαβάρας, ότι ήταν επαίσχυντη η αποσβεστική προθεσμία. Να θυμίσω τότε μπήκε στο Σύνταγμα; Στην Αναθεώρηση του 2001. Και εάν επανορθώνουμε για το μέλλον αυτήν την προσβολή στις αρχές της ισονομίας που καθιέρωσε η ιδιαίτερα σύντομη αποσβεστική προθεσμία και δείχνουμε στους πολίτες ότι δεν θέλουμε να προστατεύσουμε τους επίορκους πολιτικούς και αν όλοι ομολογούμε ότι αυτό είναι θετικό, αυτό που κάναμε για το μέλλον δεν θα έπρεπε να το επιδιώξουμε και για το παρελθόν, ώστε να μη δώσουμε την εντύπωση ότι θέλουμε να συγκαλύψουμε τις ποινικές ευθύνες πολιτικών που ήταν επίορκοι και έβαλαν το χέρι στο μέλι;

Η ερμηνευτική δήλωση έρχεται ακριβώς να υπηρετήσει αυτόν τον σκοπό με μια συνταγματικά, όχι απλώς επιτρεπτή, κατά τη γνώμη μου, αναγκαία λύση.

Ως προς τη λογική της πρότασής μας, επιχειρηματολόγησε χθες σε ανάλογη, αν όχι σε ταυτόσημη, κατεύθυνση ο κ. Καστανίδης. Και γι' αυτό χειροκρότησα την ομιλία του.

Το κύριο επιχείρημά μας ποιο είναι; Δεν συνδέεται με την άσκηση των καθηκόντων, πρόσθεσε ο κ. Καστανίδης, δεν συνδέεται στενά με την άσκηση δημόσιας εξουσίας εξ ους μια σειρά αδικημάτων με κατ' εξοχήν τη δωροληψία, την παθητική δωροδοκία και εξ αυτού του λόγου δεν εμπίπτουν, ουδέποτε ενέπιπταν στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 86.

Ρωτήθηκε και από τον κ. Τζαβάρα σήμερα και από τον κ. Λοβέρδο χθες, πώς είναι δυνατόν να ισχυρίζομαι κάτι τέτοιο και, μάλιστα, στην εκλαϊκευμένη του μορφή -αυτή που διατύπωσα για να μπορούμε να είμαστε κατανοητοί και από τους μη νομικούς- με τη ρητορική ερώτηση αν είναι στο job description του Υπουργού η δωροδοκία. Ως ανταπάντηση μου τέθηκε μία άλλη ερώτηση: Είναι στο job description του Υπουργού η παράβαση καθήκοντος ή -όπως είπε ο κ. Πλεύρης- η απιστία;

Η απάντηση είναι απλή. Η παράβαση καθήκοντος εξ ορισμού προϋποθέτει άσκηση καθήκοντων, εξ ορισμού συνδέεται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας. Αποτελεί μεν παρεκτροπή, αποτελεί μεν παράνομη και παραβατική συμπεριφορά, ταυτολογικά, όμως, αφορά, χωρίς αμφιβολία, στην άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού. Αντιθέτως, η δωροληψία -προσπάθησα να απαντήσω σε ένα ερώτημα που θέσατε και χθες- βρίσκεται εκτός της άσκησης δημόσιας εξουσίας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Είναι έγκλημα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Γι' αυτόν τον λόγο χειροκρότησα χθες την όμοια, όπως την αντιλήφθηκα, τοποθέτηση επί του ζητήματος του κ. Καστανίδη. Είναι έγκλημα, εκτός του πεδίου του άρθρου 86.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν την καταλάβατε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Όπως την κατάλαβα.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ανάλυσή σας, από πλευράς Ποινικού Δικαίου, κύριε Τζαβάρα, ως προς το άρθρο 235 και την ποινική αντιμετώπιση είναι ορθή. Δεν μπορείτε να διαπράξετε το αδίκημα της παθητικής δωροδοκίας, αν δεν είσαι υπάλληλος.

Άλλη, όμως, είναι η λογική του Ποινικού Κώδικα και άλλη είναι η λογική του Συντάγματος. Στο Σύνταγμα κατοχυρώνονται οι εγγυήσεις του άρθρου 86 ως θεσμική εγγύηση για το λειτούργημα του Υπουργού. Και εδώ το κριτήριο δεν είναι το κριτήριο του Ποινικού Κώδικα, αλλά το κατά πόσο συνδέεται στενά με την άσκηση δημόσιας εξουσίας εκ μέρους του Υπουργού ή όχι το συγκεκριμένο αδίκημα.

Νομίζω, όμως, ότι η ουσία είναι μία. Είχαμε την ευκαιρία -και την έχουμε ακόμα μέχρι τη Δευτέρα- να αποδείξουμε ότι όχι μόνο επιλύουμε για το μέλλον αυτό το θέμα, όπως πολύ σωστά είπατε εσείς, που ήταν αισχύνη για το πολιτικό μας σύστημα, αλλά και για το παρελθόν. Εκτός αν θέλουμε να επαναλάβουμε μεταξύ μας αυτήν τη γνωστή προσευχή του Αγίου Αυγουστίνου, «Θεέ μου, κάνε με αγνό, αλλά όχι ακόμα». Μας ενδιαφέρει μόνο για το μέλλον και όχι για το παρελθόν το τι θα γίνει.

Εμείς δεν θέλουμε να υπάρχουν «χρυσά αλεξίπτωτα», από τα οποία θα προστατευτούν όσοι από τους πολιτικούς παρανόμησαν στο μέλλον μέσω της παραγραφής. Και αυτό είναι κάτι που όλες οι πλευρές της Αίθουσας θα πρέπει να το έχουν ως δεδομένο.

Υπήρχαν και άλλες τρεις περιπτώσεις, στις οποίες δηλώθηκε ότι θα υπάρχει συναίνεση: στο άρθρο 21, στο άρθρο 73 και στο άρθρο 54.

Ως προς το άρθρο 21, διατυπώθηκε η προσπάθεια να έχουμε και συγκεκριμένη διατύπωση. Η διατύπωση, η οποία επιχειρήθηκε κυρίως μέσω του γενικού εισηγητή του ΚΙΝΑΛ, να διαμορφωθεί ως κοινός τόπος, έλαβε υπ' όψιν τις δικές μας προτάσεις για την ανάγκη να εξασφαλιστεί ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εμείς συμφωνήσαμε με τη διατύπωσή σας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Ναι, αυτό λέω. Τη διαβάζω τώρα. Το ξέρω ότι συμφωνήσατε στη διατύπωσή μας. απλώς, επαναλαμβάνω το ιστορικό.

Καταλήξαμε, λοιπόν, σε μία πρόταση, κατά την οποία η «πολιτεία εγγυάται τη διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για όλους, καθώς και για την καθολική πρόσβαση στις κοινωνικές υπηρεσίες και τα κοινωνικά αγαθά.»

Δεν πήραμε απάντηση από τη Νέα Δημοκρατία, όπως, επίσης, δεν έχουμε δει ακόμη την τελική της διατύπωση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Θα σας διανεμηθεί τώρα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Σύμφωνοι.

Απλώς, λέω ότι από τη δική σας πλευρά, κύριε Τζαβάρα, υπήρχε από την αρχή αυτή η διάθεση συνεργασίας, όπως και από τη μεριά του κ. Στυλιανίδη να υπάρχουν κοινοί τόποι. Υπήρξε, όμως, νομίζω -όχι από εσάς προσωπικά, επαναλαμβάνω, αλλά από άλλο κέντρο απόδοσης στο κόμμα σας- μία φοβικότητα ως προς την αναζήτηση συναινέσεων. Και αυτή θέλω να επισημάνω, κυρίως με θετικό τρόπο για να εξαιρέσω εσάς και να σας συγχαρώ για τη διάθεση που έχετε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Είναι διαρκής αγώνας συνεννόησης. Ο κ. Θεοδωρικάκος ήταν συνεχώς σε επαφή.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Σύμφωνοι, αλλά φαίνεται ότι έχετε μεγαλύτερες δυσκολίες να συνεννοηθείτε μεταξύ σας, παρά μαζί μας για τις υπόλοιπες προτάσεις.

Το ίδιο συνέβη και με το άρθρο 73 για τη νομοθετική πρωτοβουλία. Περιμένουμε και εκεί.

Στο άρθρο 54 θα τοποθετηθούμε -και θα τοποθετηθούμε υπεύθυνα- με βάση τα κριτήρια που είχαμε θέσει ενώπιον της επιτροπής.

Επί των σημερινών, νομίζω ότι για τις νησιωτικές και ορεινές περιοχές η ανάγκη εξειδίκευσης της διάταξης προκύπτει και από το γεγονός ότι υπάρχουν φωνές και από το δικό σας κόμμα. Ο κ. Υψηλάντης συνηγορεί για την ανάγκη πύκνωσης της κανονιστικής δέσμευσης. Νομίζω ότι ήταν από τα σημεία που, πράγματι, δεν είναι στο πεδίο έντασης κάποιας ιδεολογικής σύγκρουσης και θα μπορούσε να ρυθμιστεί.

Για το θέμα των ανεξάρτητων αρχών, επίσης υπάρχει συναίνεση. Θα θέλαμε να σας καλέσουμε -και προς το ΚΙΝΑΛ απευθύνεται αυτή η έκκλησή μας- να δεχτούμε τα τρία πέμπτα ως έσχατο σημείο κατάληξης της ελάχιστης πλειοψηφίας, αλλά να εκκινείται η προσπάθεια από τα τέσσερα πέμπτα. Δηλαδή, να υπάρχει μία προσπάθεια ευρύτερης αποδοχής και σε περίπτωση που αυτή δεν καταλήξει, να επιτρέπεται για ένα οκτάμηνο η παράταση της θητείας των ανεξάρτητων αρχών και μετά να καταλήγουμε, ως *ultimum refugium*, στα τρία πέμπτα.

Νομίζω ότι θα συμφωνήσετε και εσείς, πως έτσι ενισχύεται το κύρος των ανεξάρτητων αρχών, εφόσον ο στόχος μας παραμένει υψηλός. Ο στόχος ομοφωνίας, προφανώς, όπως αποδείχθηκε από την πραγματικότητα, δεν μπορεί να επιτευχθεί.

Στο θέμα, τώρα, της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκεί πράγματι έχουμε διάφορες, πολιτικές και ιδεολογικές. Κατ' αρχάς, εμείς θέλουμε το αναλογικό σύστημα, που το θεωρούμε το δημοκρατικότερο, το πιο κοντά στην αντανάκλαση της πραγματικής βούλησης των πολιτών, να έχει συνταγματική κατοχύρωση και στην τοπική αυτοδιοίκηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε συνάδελφε, με συγχωρείτε που σας διακόπτω, αλλά θα πρέπει να κάνω μία ανακοίνωση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση, αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξαναγύρισαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ», είκοσι τέσσερις μαθητρίες και μαθητές και τέσσερις εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το 48^ο Δημοτικό Σχολείο Πάτρας.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Συνεχίστε, κύριε Κατρούγκαλε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Καλώς ήλθατε και εκ μέρους μου.

Το δεύτερο σημείο που μας χωρίζει -δεν θα έπρεπε, αλλά έχει αποδειχθεί εν τοις πράγμασι, ότι μας χωρίζει- είναι ότι εμείς πιστεύουμε πως πρέπει να έχουν συνταγματική κατοχύρωση όσα ήδη νομοθετικά προβλέπονται για τη δυνατότητα δημοψηφισμάτων και γενικότερα θεσμών άμεσης δημοκρατίας, στο επίπεδο της αυτοδιοίκησης. Και ειδικά στο επίπεδο της αυτοδιοίκησης, που είναι εγγύτερα στον πολίτη από ό,τι είναι η κεντρική διοίκηση, θα έπρεπε να υπάρχει πρόβλεψη για κάτι τέτοιο.

Τέλος, προτείνουμε κάτι που ισχύει στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες και αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την ενσωμάτωση μεταναστών, να έχουν τη δυνατότητα...

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ την προσοχή σας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Με συγχωρείτε, κύριε συνάδελφε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Ξέρετε, είναι η τελευταία μέρα σήμερα και υπάρχουν συζητήσεις για συγκλίσεις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Ναι, βέβαια, προς θεού. Απλώς ο μοναδικός λόγος που το έκανα την παρατήρηση είναι γιατί θέλω αυτήν τη στιγμή, στο πλαίσιο διαλόγου που έχουμε, να σας ζητήσω να δείτε αν υπάρχει, έστω και τελευταία στιγμή, δυνατότητα σύγκλισης σε ορισμένα πράγματα. Ειδικά σε αυτό δεν απευθύνομαι τόσο πολύ σε εσάς, κύριε Τζαβάρα, γιατί επί του προκειμένου έχετε δηλωμένη διαφορετική θέση, όσο στο Κίνημα Αλλαγής και στα άλλα κόμματα της Αντιπολίτευσης.

Αυτό που προτείνουμε από τα πράγματα και από τη θέση την πολιτική, οι δυνατότητες αναζήτησης κοινών τόπων είναι περισσότερες με αυτήν την πτέρυγα παρά με τη δική σας, της Νέας Δημοκρατίας, εφόσον βέβαια...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κρατικοδικαϊκά είναι λογικό.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Προφανώς.

Λέω, λοιπόν, ότι προτείνουμε -όπως ήταν σε νόμο που τον είχε συντάξει ο κ. Ραγκούσης, όταν, όμως, ήταν μέλος της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, αλλά δυστυχώς κρίθηκε η συγκεκριμένη διάταξη αντισυνταγματική από το Συμβούλιο της Επικρατείας- να καθιερωθεί το δικαίωμα συμμετοχής των μεταναστών στις τοπικές εκλογές, εφόσον βρίσκονται για ένα χρονικό διάστημα πενταετίας, όπως προέβλεπε ο νόμος, στην Ελλάδα και, προφανώς,

είναι η κατάστασή τους νόμιμη. Αυτό συμβαίνει...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Αυτό είναι σωστό, αλλά το έχετε βάλει μαζί με άλλα θέματα, κύριε συνάδελφε, και δεν μπορούμε να το ψηφίσουμε. Να τα ξεχωρίσετε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Δεν μπορεί να ξεχωρίσει, γιατί προφανώς έτσι έχει ψηφιστεί από την προτείνουσα Βουλή.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να κάνω μια παρέμβαση, αν ο κύριος συνάδελφος το επιτρέπει;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Ευχαρίστως, εφόσον το επιτρέπει ο κύριος Πρόεδρος. Κι εγώ επιδιώκω τη συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ναι, παρακαλώ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε συνάδελφε, για το άρθρο 102 που συζητάμε, μπορείτε να κάνετε, στο πλαίσιο της πρότασης που έχουμε παραλάβει από την προτείνουσα Βουλή, μία διάσπαση των ρυθμιστικών ενοτήτων: στη μία να συμπεριλάβετε τα λοιπά, περί συνελεύσεων κ.λπ., και στη δεύτερη να πείτε αυτό, με το οποίο συμφωνούμε. Έτσι θα το ψηφίσουμε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Σύμφωνοι, αλλά μας ζητάτε να παραιτηθούμε από ένα άλλο κομμάτι, που έχει οργανική σύνδεση με την πρότασή μας και που είναι ισχύον δίκαιο νομοθετικό. Δηλαδή, τα τοπικά δημοψηφίσματα είναι ήδη ισχύον δικαίωμα σε ό,τι αφορά το επίπεδο της κοινής νομοθέτησης και ζητούμε να έχει και συνταγματική κατοχύρωση. Δεν μπορώ να φανταστώ την αντίθεση ουσίας που μπορείτε να έχετε. Τέλος πάντων.

Το προτελευταίο ζήτημα στο οποίο θέλω να αναφερθώ, είναι το θέμα των στρατιωτικών δικαστών. Εκεί, πράγματι, υπάρχει μία συναίνεση στην Αίθουσα. Νομίζω ότι θα έπρεπε να κάνετε δεκτό αυτό το οποίο ζητούν οι ίδιοι οι στρατιωτικοί δικαστές -και είναι λογικό- δηλαδή, τα στρατιωτικά δικαστήρια να αποτελούνται, όχι κατά πλειοψηφία, αλλά αποκλειστικά, από δικαστές. Δεν έχουμε λόγο να διασπούμε την πρόβλεψη του Συντάγματος, αφήνοντας στην Έδρα στρατιωτικούς.

Στο τελευταίο σημείο θα ήθελα την προσοχή όλης της Αίθουσας. Είναι από τα θέματα που νομίζω ότι μπορούμε να συζητήσουμε και στη συνάντηση που θα έχουμε με την Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής. Είχα ήδη υποστηρίξει στην Επιτροπή της προτείνουσας πρώτης αναθεωρητικής Βουλής και είχαν συμφωνήσει και από άλλες πτέρυγες συνάδελφοι, με πιο προβλεπόμενο από αυτούς -ακριβώς επειδή δεν είναι και σήμερα εδώ- τον Ευάγγελο Βενιζέλο, την προσπάθεια να αποτυπωθεί ως ακροτελεύτιο άρθρο του Συντάγματος το 114. Ακριβώς επειδή η επαναρίθμηση των άρθρων δεν συνιστά επέμβαση στο κανονιστικό περιεχόμενο του Συντάγματος, αν υπάρχει συμφωνία από όλες τις πτέρυγες -και θέλω να τοποθετηθείτε όλοι επάνω σε αυτό- είναι κάτι το οποίο μπορεί να θεοπιστεί. Δεν αλλοιώνουμε τον κανονιστικό χαρακτήρα του Συντάγματος. Προχωρούμε στην επαναρίθμηση των μεταβατικών διατάξεων με τέτοιο τρόπο, ώστε η πολύ σημαντική διάταξη για τον πατριωτισμό των Ελλήνων, να ξαναπάρει την ιστορική θέση που είχε, του άρθρου 114. Αυτό δεν είναι τυπολατρικό. Είναι ένας ισχυρός πολιτικός συμβολισμός συνέχειας της πολιτικής ιστορίας και κυρίως ενίσχυσης αυτού που αποτελούσε πάντοτε το χαρακτηριστικό του δικού μας συνταγματικού πατριωτισμού, ότι έχουμε υποχρέωση να συμμορφωνόμαστε προς το Σύνταγμα και τους νόμους, αλλά τους νόμους που είναι σύμφωνοι με το Σύνταγμα και ότι έχουμε το δικαίωμα αντίστασης απέναντι σε οποιονδήποτε επιχειρεί να καταλύσει τη δημοκρατία και τα δικαιώματα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστώ κι εγώ τον κ. Κατρούγκαλο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να σας ανακοινώσω ότι ο γενικός εισηγητής της Πλειοψηφίας κ. Κωνσταντίνος Τζαβάρας κατέθεσε για τα Πρακτικά την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας προς την Θ' Αναθεωρητική Βουλή για την οριστική διατύπωση του περιεχομένου των αναθεωρητέων διατάξεων, που καθορίστηκαν ύστερα από τη συζήτηση και την απόφαση που ελήφθη από την Ολομέλεια της Βουλής. Παρακαλώ να διανεμηθεί σε όλους.

(Στο σημείο αυτό κατατίθεται η προαναφερθείσα πρόταση, η οποία έχει ως εξής:

Πρόταση της Νέας Δημοκρατίας προς την Θ' Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων για την οριστική διατύπωση του περιεχομένου των αναθεωρητέων διατάξεων που καθορίστηκαν ύστερα από τη συζήτηση και την απόφαση που ελήφθη από την Ολομέλεια της Βουλής κατά την ΙΖ' Κοινοβουλευτική Περίοδο - Δ' Σύνοδο που διεξήχθη κατά τη συνεδρίαση της 14^{ης} Μαρτίου 2019, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής.

Η παράγραφος 1 του Άρθρου 21 του Συντάγματος αναθεωρείται ως ακολούθως:

1. Η οικογένεια ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους. Το κράτος μεριμνά για τη διασφάλιση συνθηκών αξιοπρεπούς διαβίωσης όλων των πολιτών μέσω ενός συστήματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, όπως νόμος ορίζει.

Η παράγραφος 4 του Άρθρου 32 του Συντάγματος αναθεωρείται ως ακολούθως:

4. Αν δεν επιτευχθεί ούτε και στην τρίτη ψηφοφορία η αυξημένη αυτή πλειοψηφία, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται ύστερα από πέντε ημέρες και εκλέγεται Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκείνος που συγκέντρωσε την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών. Αν δεν επιτευχθεί ούτε αυτή η πλειοψηφία, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται ύστερα από πέντε ημέρες και εκλέγεται Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκείνος που συγκέντρωσε τη σχετική πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας, εκλέγεται Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκείνος που συγκέντρωσε μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στην πρώτη ψηφοφορία της προηγούμενης παραγράφου.

Το Άρθρο 54 του Συντάγματος αναθεωρείται με την προσθήκη νέας παραγράφου υπ. αριθμ. 4 ως ακολούθως:

4. Με τον νόμο της παραγράφου 4 του άρθρου 51 μπορεί να τίθενται προϋποθέσεις στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος στον τόπο διαμονής τους από τους εκλογείς που κατοικούν έξω από την Επικράτεια, όπως πραγματικός δεσμός με τη χώρα, αυτοπρόσωπη παρουσία σε εκλογικό τμήμα, χρόνος απουσίας από τη χώρα ή παρουσία στη χώρα για ορισμένο χρόνο στο παρελθόν. Με τον νόμο του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να ορίζεται ότι ορισμένες θέσεις του ψηφοδελτίου επικρατείας κάθε κόμματος της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου καταλαμβάνονται υποχρεωτικά από απόδημους Έλληνες. Νόμος μπορεί να προβλέπει ότι η ψήφος των εκλογέων που ψηφίζουν σε εκλογικά τμήματα έξω από

την Επικράτεια, δεν προσμετράται σε συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια αλλά μόνο σε επίπεδο επικρατείας. Με τον νόμο της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου μπορεί να καθιερώνονται μία ή περισσότερες εκλογικές περιφέρειες απόδημου Ελληνισμού, κατά παρέκκλιση της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

Το Άρθρο 62 του Συντάγματος αναθεωρείται ως ακολούθως:

Όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος, ο βουλευτής δεν διώκεται ούτε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται ούτε με άλλο τρόπο περιορίζεται χωρίς άδεια του Σώματος. Επίσης δεν διώκεται για πολιτικά εγκλήματα βουλευτής της Βουλής που διαλύθηκε, από τη διάλυσή της και έως την ανακήρυξη των βουλευτών της νέας Βουλής. Η άδεια για ποινική δίωξη του βουλευτή δίδεται από τη Βουλή υποχρεωτικά εφόσον η αίτηση της εισαγγελικής αρχής αφορά αδίκημα το οποίο δεν συνδέεται με την άσκηση των καθηκόντων ή την πολιτική δραστηριότητα του βουλευτή. Η Βουλή, με ευθύνη του Προέδρου της, αποφαινεται υποχρεωτικά σχετικά με το αίτημα μέσα σε τρεις μήνες αφότου η αίτηση του εισαγγελέα για δίωξη διαβιβάστηκε στον Πρόεδρο της Βουλής. Η τρίμηνη προθεσμία αναστέλλεται κατά τη διάρκεια των διακοπών της Βουλής. Δεν απαιτείται άδεια για τα αυτόφωρα κακούργηματα.

Η παράγραφος 2 του Άρθρου 68 του Συντάγματος αναθεωρείται ως ακολούθως:

2. Η Βουλή συνιστά από τα μέλη της εξεταστικές επιτροπές, με απόφασή της που λαμβάνεται με πλειοψηφία των παρόντων βουλευτών που δεν μπορεί να είναι κατώτερη των δύο πέμπτων του συνόλου των βουλευτών, ύστερα από πρόταση του ενός πέμπτου του όλου αριθμού των βουλευτών. Προκειμένου να συσταθούν εξεταστικές επιτροπές για ζητήματα που ανάγονται στην εξωτερική πολιτική και την εθνική άμυνα, απαιτείται απόφαση της Βουλής που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών. Η Βουλή μπορεί να συνιστά δύο ανά κοινοβουλευτική περίοδο εξεταστικές επιτροπές, εφ' όσον η σχετική πρόταση δέκα τουλάχιστον βουλευτών υπερψηφισθεί από τα δύο πέμπτα του συνόλου των βουλευτών, ανεξαρτήτως πλειοψηφίας. Τα σχετικά με τη συγκρότηση και τη λειτουργία των επιτροπών αυτών καθορίζονται από τον Κανονισμό της Βουλής.

Το Άρθρο 73 του Συντάγματος αναθεωρείται με την προσθήκη νέας παραγράφου υπ. αριθμ. 6 ως ακολούθως:

6. Με υπογραφή πεντακοσίων χιλιάδων πολιτών που έχουν δικαίωμα ψήφου, μπορούν να καταρτίζονται και να κατατίθενται έως δύο ανά κοινοβουλευτική περίοδο προτάσεις νόμων στη Βουλή, οι οποίες με απόφαση του Προέδρου της παραπέμπονται στην οικεία κοινοβουλευτική επιτροπή προς επεξεργασία και εν συνεχεία εισάγονται υποχρεωτικά προς συζήτηση και ψήφιση στην Ολομέλεια του Σώματος. Οι προτάσεις νόμων του προηγούμενου εδαφίου δεν μπορεί να αφορούν θέματα δημοσιονομικά, εξωτερικής πολιτικής και εθνικής άμυνας. Νόμος ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις εφαρμογής της παρούσας παραγράφου.

Η παράγραφος 3 του Άρθρου 86 του Συντάγματος αναθεωρείται ως ακολούθως:

3. Πρόταση άσκησης δίωξης υποβάλλεται από τριάντα τουλάχιστον βουλευτές. Η Βουλή, με απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, συγκροτεί ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, διαφορετικά, η πρόταση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη. Το πόρισμα της επιτροπής του προηγούμενου εδαφίου εισάγεται στην Ολομέλεια της Βουλής, η οποία αποφασίζει για την άσκηση ή μη δίωξης. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών. Με τη διαδικασία και την πλειοψηφία του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής η Βουλή μπορεί οποτεδήποτε να ανακαλεί την απόφασή της ή να αναστέλλει τη δίωξη, την προδικασία ή την κύρια διαδικασία.

Η παράγραφος 5 του Άρθρου 96 του Συντάγματος αναθεωρείται ως ακολούθως:

5. Τα στρατιωτικά δικαστήρια του στοιχείου α' της προηγούμενης παραγράφου συγκροτούνται κατά πλειοψηφία από μέλη του δικαστικού σώματος των ενόπλων δυνάμεων, που περιβάλλονται με τις εγγυήσεις λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας των λοιπών τακτικών δικαστικών λειτουργών κατά το άρθρο 87 παρ. 1 του Συντάγματος και εξομοιώνονται ως προς όλα με τους τακτικούς δικαστές. Νόμος ορίζει τη βαθμολογική αντιστοιχία των δικαστικών λειτουργών του δικαστικού σώματος ενόπλων δυνάμεων με τους λοιπούς δικαστικούς λειτουργούς, τη σύνθεση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου του Σώματος αυτού, των πειθαρχικών συμβουλίων του και τα της επιθεώρησης. Για τις συνεδριάσεις και αποφάσεις των δικαστηρίων αυτών εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 2

έως 4 του άρθρου 93. Τα σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής, καθώς και ο χρόνος που θα αρχίσει η ισχύς τους, ορίζονται με νόμο.

Η παράγραφος 2 του Άρθρου 101^Α του Συντάγματος αναθεωρείται ως ακολούθως:

2. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την επιλογή και την υπηρεσιακή κατάσταση του επιστημονικού και λοιπού προσωπικού της υπηρεσίας που οργανώνεται για την υποστήριξη της λειτουργίας κάθε ανεξάρτητης αρχής. Τα πρόσωπα που στελεχώνουν τις ανεξάρτητες αρχές πρέπει να έχουν τα ανάλογα προσόντα, όπως νόμος ορίζει. Η επιλογή τους γίνεται με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής. Η απόφαση λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων των μελών της. Η θητεία των μελών των ανεξάρτητων αρχών παρατείνεται έως τον διορισμό νέων μελών. Τα σχετικά με τη διαδικασία επιλογής των μελών των ανεξάρτητων αρχών και της λειτουργίας και των αρμοδιοτήτων της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής ορίζονται από τον Κανονισμό της Βουλής.

Το Άρθρο 112, Παρ. 4. του Συντάγματος αναθεωρείται ως ακολούθως:

Η παράγραφος 4 καταργείται.

Το Άρθρο 113 του Συντάγματος καταργείται.

Το Άρθρο 114 του Συντάγματος καταργείται.

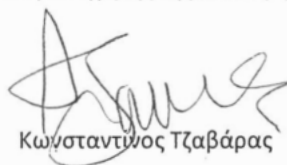
Το Άρθρο 115 του Συντάγματος καταργείται.

Το Άρθρο 119, Παρ. 1. του Συντάγματος αναθεωρείται ως ακολούθως:

1. Η παράγραφος 1 καταργείται.

Αθήνα, 22.11.2019

Ο Γενικός Εισηγητής της πλειοψηφίας

Κωνσταντίνος Τζαβάρας

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Παρακαλώ τον ειδικό αγορητή του Κινήματος Αλλαγής κ. Λοβέρδο να λάβει τον λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Πρόεδρε, στην ομιλία μου θα συμπεριλάβω και αυτό που είχε το Προεδρείο την καλοσύνη να δώσει εχθές στους γενικούς εισηγητές, το δίλεπτο, τρίλεπτο δηλαδή, για την τοποθέτηση επί του άρθρου 54 παράγραφος 4, που πιέζω να κατατεθεί δύο μέρες τώρα.

Θα κάνω και μία αναφορά στα όσα σήμερα έθιξε ο κ. Κατρούγκαλος, γενικός εισηγητής της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για το άρθρο 86. Άκουσα χθες –νομίζω– το 90% των τοποθετήσεων των Βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ, σε σχέση με το άρθρο 86 και στο μυαλό μου ερχόταν –να μην παρεξηγηθώ– αυτό που λέει ο λαός, «στου κουφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα», που δεν ισχύει, όμως, εδώ. Στου δημαγωγού την πόρτα, όσο θέλεις βρόντα! Αυτό ισχύει σήμερα!

Δεν μπορώ να επαναλάβω, φυσικά, όσα είπα χθες. Μπορώ, όμως, να ρωτήσω για δεύτερη φορά, γιατί ο συνάδελφος κ. Κατρούγκαλος σήμερα είχε την καλοσύνη να απαντήσει σε κάποια από τα ερωτήματα που τέθηκαν από την Αίθουσα, από τη Νέα Δημοκρατία, δεν απάντησε, όμως, στις δικές μου ερωτήσεις.

Εγώ δεν μετέτρεψα το θέμα σε θεωρία. Για τη θεωρία τοποθετήθηκε, ως προς κάποιες βασικές αρχές χθες, τοποθετήθηκε ο κ. Καμίνης εν εκτάσει το βράδυ, ο κ. Καστανίδης, οι άλλοι συνάδελφοί μου. Εγώ ήμουν πάρα πολύ σαφής. Με βάση τη μεθοδολογία διακρίσεως των αμιγώς κυβερνητικών ενεργειών ενός στελέχους της εκτελεστικής εξουσίας και της δωροδοκίας του, που πήγε να το παρουσιάσει –και όλος ο ΣΥΡΙΖΑ ακολούθησε σε αυτό– «είναι στα καθήκοντα του Υπουργού να τα παίρνει;», εγώ απήθυνα πολύ συγκεκριμένες ερωτήσεις με βάση την πρακτική του ΣΥΡΙΖΑ.

Αγαπητέ συνάδελφε, είναι στα καθήκοντα του Υπουργού να υποκλέπτει τηλεφωνικές συλλαλλές; Αυτό ψηφίσατε και εσείς ο ίδιος. Ότι είναι! Είναι στα καθήκοντα του Υπουργού να συκοφαντεί δυσφημιστικά; Ναι, αυτό ψηφίσατε εσείς ο ίδιος, όλη η παλιά πλειοψηφία ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και η μειοψηφία ΣΥΡΙΖΑ επί δύο αιτήσεων άρσης ασυλίας για το ίδιο πρόσωπο πριν από λίγες εβδομάδες.

Άρα η δημαγωγία κάπου βρίσκεται τοίχο και ο τοίχος είναι τα επιχειρήματά μας. Όσο και αν φωνάζουν κάποιοι από εσάς και αν λένε, προσπαθώντας να ψαρέψουν στα θολά νερά, δεν ψαρεύουν στα θολά νερά, ψαρεύουν στον βούρκο και εκεί ψάρια δεν έχει.

Και θέλω, κύριε συνάδελφε, επειδή έχουμε κατακτήσει από το 2018 –όχι τώρα– τη δυνατότητα να συζητάμε, παρ' όλες τις εντάσεις, να μου πείτε γιατί δεν προτείνετε και την αναθεώρηση του άρθρου 86 παράγραφος 1, όπου προβλέπονται τα λεγόμενα «αδικήματα των Υπουργών». Γιατί δεν το βάλατε εκεί και πήγατε σε ερμηνευτική δήλωση; Το παρελθόν σας νοιάζει μόνο; Στο παρελθόν δεν μπορείτε να φτάσετε σε καμμία περίπτωση, σας σταματάει το άρθρο 7 παράγραφος 1 του Συντάγματος και η πρακτική και η νομολογία, φυσικά, δεκαετιών όλων των χωρών της Ευρώπης.

Και στο ερώτημά μου «εσάς ποια συνταγματική διάταξη θα σας κάλυπτε, αν περνούσε η ερμηνευτική σας δήλωση, η καινούργια ή η παλιά;» μου είπατε «η καινούργια». Όχι, λάθος κάνετε και το ξέρετε, η παλιά σας αφορά, άρα δημαγωγείτε. Μόνο που εδώ τα ξέρουμε αυτά και θα σας τα αντιπoinούμε.

Και αν θέλετε κάτι να πείτε ενώ μιλώ, κύριε Κατρούγκαλε, είμαι απολύτως διαθέσιμος. Το κατακτήσαμε αυτό και δεν θέλω να το χαλάσουμε. Αν θέλετε να μου πείτε κάτι τώρα, το δέχομαι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Θα σας απευθύνω ερωτήσεις, αλλά θέλω να αναπτύξετε όλη την επιχειρηματολογία σας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Καλώς, εντάξει.

Σήμερα το πρωί ο Πρωθυπουργός σας επανέλαβε αυτό που μας είπε στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος δι' επιστολής του την τελευταία μέρα και πήγε να τινάξει στον αέρα τη συνεδρίαση –η ψυχραιμία μας την κράτησε– τις φοβερές θεωρίες για την ερμηνευτική δήλωση, αυτά τα κάλπηκα επιχειρήματα.

Επαναλαμβάνω, αλιεύς στον βούρκο. Και συγκρίνω –και να μου

επιτρέψετε να το κάνω αυτό– ως αντιπολιτευτικό ύφος, αλλά και ως αντιπολιτευτικό ήθος την παρέμβαση της κ. Γεννηματά για το πρόβλημα της μετανάστευσης που καίει την Ελλάδα, όλη την Ελλάδα, όλες τις Ελληνίδες, όλους τους Έλληνες, και τη δική σας τακτική, «δίχασε, πάρε κάτι από τον διχασμό, ειδικά αν ο κόσμος δεν καταλαβαίνει τι λες ή παρασύρεται από αφελείς δημαγωγίες».

Δείξαμε σήμερα με την πρώτη ερώτηση του Κινήματος Αλλαγής, της κυρίας Γεννηματά στον Πρωθυπουργό ότι το μυαλό μας εμείς δεν το έχουμε στη μεταξύ μας αντιπαράθεση. Το μυαλό μας το έχουμε στην ελληνική κοινωνία και στα προβλήματά της.

Όταν έρχονται τα θέματα ηθικής τάξης, εμείς δίνουμε το παράδειγμα στη Βουλή και το δώσαμε δι' εμού, ενώ εσείς, όταν έρχονται τα πραγματικά ερωτήματα στη Βουλή και όχι τα θεωρητικά, κρύβεστε πίσω από διατάξεις ασυλίας Υπουργών και Βουλευτών.

Τώρα για το 54 παράγραφος 4, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πρώτη φορά μου έτυχε –είμαι παρών σε τρεις αναθεωρήσεις– να αναθεωρούμε το 54 παράγραφος 4 του Συντάγματος –Σύνταγμα δηλαδή– και να έχουμε υπ' όψιν μας τον νόμο που θα ψηφιστεί ως σχεδίασμα, αφού ψηφιστεί το Σύνταγμα και όχι τη συνταγματική διάταξη.

Δηλαδή, συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, δεν ξέρω αν κάνατε διαρκείς επεξεργασίες ή αν υπάρχει κέντρο εκτός Βουλής που τα αποφασίζει αυτά. Ξέρω, όμως, ότι η φράση «νομοθετείτε διά του Συντάγματος» φωτογραφίζεται στην πρακτική σας.

Μας φέρνεται μία διάταξη εδώ, η οποία δεν μας επιτρέπει διεισδυτικό έλεγχο στα νοήματά της και έχω να πω δύο γενικά πράγματα: Πρώτον, ότι νομοθετούμε διά του Συντάγματος, δεύτερον, ότι η συνταγματική ρύθμιση του 54 παράγραφος 4 είναι αναλυτική. Γιατί είναι αναλυτική; Γιατί θέλετε να προλάβετε τις αντιφάσεις του νόμου, που υπό την πίεση άλλων κομμάτων δεχτήκατε να συμπεριληφθούν στο κείμενο του νόμου, κι έτσι διά της νέας συνταγματικής πρόβλεψης, συντελείται η κυριολεξία της νομοθεσίας διά του Συντάγματος.

Και αντί για πολλά, να συμπεριλάβω μία πολιτική κριτική. Έτσι, τελικά, όπως διαμορφώνεται η διάταξη και ο νόμος, ψηφίζουν οι εκτός Ελλάδος ευρισκόμενοι Έλληνες και Ελληνίδες, αλλά ψηφίζουν ένα ψηφοδέλτιο επικρατείας που ίσως έχει και κάποιον δικό τους και ίσως τον έχει και σε εκλόγιμη θέση, αφού σταυρός δεν υπάρχει.

Τι είναι αυτό; Μας φέρνεται σε καθεστώς διλημματικής πίεσης, να θέλουμε αφ' ενός να δοθεί η ψήφος στον απόδημο και γι' αυτό να προτιμάμε κάτι που είναι κακό αντί του τίποτα. Εκεί πάμε. Μπροστά στο τίποτα, ας ψηφίσουμε και αυτό. Ο λαός το λέει αλλιώς, δεν είναι το Βήμα της Βουλής κατάλληλο για να πω αυτό που λέει.

Τώρα να ξεκινήσω –για να το προλάβω– ευχαριστώντας τον κ. Τζαβάρα, γενικό εισηγητή της Πλειοψηφίας, που το πάλεψε πραγματικά με τις τοποθετήσεις του, την ευγένειά του, τον κ. Κατρούγκαλο, γενικό εισηγητή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, που ήταν πολύ δημιουργικός και σε πολλά σημεία, ειδικά σε θέματα κράτους δικαίου, έχουμε συμπέσει, τον γενικό εισηγητή του Κομμουνιστικού Κόμματος, τον κ. Γιάννη Γκιόκα –και θα ήθελα πάρα πολύ να τοποθετηθεί για το 54 παράγραφος 4, που ξέρω ότι κάποιες από αυτές τις ρυθμίσεις είναι προϊόν των δικών του πολιτικών θέσεων– τον συνάδελφο κ. Κωνσταντίνο Χίτα από την Ελληνική Λύση, που συνόδευσε και τις παρεμβάσεις του με προτάσεις, όπως και την κ. Αγγελική Αδαμοπούλου από το ΜέΡΑ25, που επίσης ήταν πάρα πολύ χρήσιμη η παρέμβασή της στην Επιτροπή και στην Ολομέλεια.

Όμως, για την Αναθεώρηση, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ως τελευταία μου λέξη θέλω να επαναλάβω αυτά που είπα εγώ και ο κ. Καμίνης, αυτά που είπαμε στις εισαγωγικές μας ομιλίες, αυτά που είπε ο κ. Βενιζέλος σε μία συνέντευξη-συζήτηση με τον Αθανάσιο Έλλης επ' ευκαιρία του «THESSALONIKI SUMMIT» πριν από λίγες ημέρες και σήμερα ο Αντώνης Μανιτάκης με κείμενό του στα «ΝΕΑ» που χαρακτηρίζει τη σημερινή Αναθεώρηση –αν θυμάμαι καλά τον όρο– αναμική, αδιάφορη ή κάπως έτσι.

Είμαστε στην τελευταία ενότητα, εξαντλείται και ο ρόλος μας ως εισηγητών και θέλω να ξεκινήσω δημιουργικά από την ανά-

πτυση των θέσεων του Κινήματος Αλλαγής για το άρθρο 96 παράγραφος 5 του Συντάγματος περί της στρατιωτικής δικαιοσύνης, που την αντιμετωπίζουμε ως τμήμα της ελληνικής δικαιοσύνης και με βάση αυτή την αρχή θα ψηφίσουμε την αναθεώρηση του ανωτέρω άρθρου.

Έχω κάνει, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, εκτεταμένη αναφορά σε αυτήν τη διάταξη στην επιτροπή της προτεινόμενης Βουλής, αλλά θα επαναλάβω σχεδόν όλα όσα είπα εκεί, γιατί κάποιοι και κάποιες -ίσως και μέσα στην Αίθουσα αυτή- όταν ακούν τον όρο «στρατοδικείο», κάνουν συνειρμούς που δεν έχουν πια σχέση με τη σημερινή πραγματικότητα.

Με τα μέλη και τα στελέχη των στρατιωτικών δικαστηρίων με συνδέουν προσωπικές και πολιτικές εμπειρίες που έρχονται από το παρελθόν. Όταν μπήκα στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το 1973, ήμουν συμφοιτητής με τους φοιτητές της Στρατιωτικής Σχολής Αξιωματικών Σωμάτων, τη ΣΣΑΣ.

Όταν έπεσε η χούντα, για τους φοιτητές αυτούς δημιουργήθηκε ένα άσχημο κλίμα, διότι αδικώς τους χρεωνόταν ευθύνη για την προηγηθείσα συντριβή της δημοκρατίας στην Ελλάδα. Όσο, όμως, γνώριζες τους ανθρώπους αυτούς, ήταν τόσο εμφανής η δημοκρατική πεποίθηση της πλειοψηφίας τους, που οδήγησε τόσο εμένα, όσο και άλλους πολιτικοποιημένους φοιτητές της Νομικής να τους πλησιάσουμε, να τους συμπαρασταθούμε και να συμβάλουμε αυτό το κακό κλίμα σιγά σιγά να εξαφανιστεί, να αλλάξει. Έτσι συνδεθήκαμε -και συνδέθηκα και προσωπικά, με προσωπική φιλία- με πολλούς φοιτητές της ΣΣΑΣ και αργότερα το 2001, με την ευκαιρία της τότε αναθεώρησης του Συντάγματος συνέταξα και γνωμοδότηση εν όψει της Αναθεώρησης, κεντρικό σημείο της οποίας είναι αυτό που είναι και σήμερα, ότι οι στρατιωτικοί είναι δικαστές εν προκειμένω και έχουν όλες τις εγγυήσεις του Συντάγματος.

Αφού, λοιπόν, αναθεωρείται το άρθρο 96 παράγραφος 5 του Συντάγματος, ορίζοντας να έχουν οι δικαστές όλες τις εγγυήσεις προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας που ορίζει το Σύνταγμα για τους άλλους δικαστικούς λειτουργούς, πρέπει να κάνουμε σαφέστερη την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας και να αφαιρεθεί η αναφορά στο άρθρο 87 παράγραφος 1. Διότι το Σύνταγμα παραπέμπει και στο άρθρο 87 παράγραφος 1 και στη συνέχεια σε όλες τις διατάξεις οι οποίες κατοχυρώνουν την ανεξαρτησία των δικαστών αυτών. Πρόκειται για αντίφαση πάνω στην οποία στηρίζεται η νομολογία. Πρέπει να αφαιρεθεί το άρθρο 87 παράγραφος 1. Τρεις λέξεις είναι να αφαιρεστείτε.

Επίσης, στο τελευταίο εδάφιο της προσθήκης της Νέας Δημοκρατίας θα μπορούσε να προστεθεί και η επιταγή ο νόμος που θα εξειδικεύει το άρθρο 96 παράγραφος 5 να εκδοθεί εντός έτους από την ημέρα που η Αναθεώρηση του Συντάγματος θα δημοσιευθεί στο ΦΕΚ.

Αρκεί να θυμίσω σε κάποιους και να πω σε άλλους ότι το 1975 όταν ψηφίστηκε αυτή η ρύθμιση προέβλεπε κοινό νόμο, που θεσπίστηκε είκοσι χρόνια μετά. Αλλάζουμε τώρα το Σύνταγμα. Αν, όμως, αργήσει να προσαρμοστεί ο κοινός νομοθέτης χάνονται γενεές. Δεν είναι σωστό. Και τώρα εν όψει του κινδύνου της νομολογίας του δικαστηρίου της ΕΣΔΑ, που προκύπτει από τη διατύπωση του πρώτου εδαφίου άρθρου 96 παράγραφος 5, σύμφωνα με το οποίο τα στρατιωτικά δικαστήρια συγκροτούνται κατά πλειοψηφία από στρατιωτικούς δικαστές συνεπώς η μειοψηφία αποτελείται από στρατοδικές -εδώ πρέπει να επισημανθεί ότι οι στρατοδικές είναι στρατιωτικοί, ενταγμένοι στη στρατιωτική ιεραρχία και ως εκ τούτου δεν μπορούν να απολαμβάνουν πλήρη προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία- μου φαίνεται προτιμότερο να κάνουμε την εξής διάκριση, επαναδιατυπώνοντας το άρθρο 96 παράγραφος 5 ως εξής: «Νόμος ορίζει που ακριβώς επιτρέπεται η συμμετοχή μη στρατιωτικών δικαστών.» Νομίζω ότι αυτή η ρύθμιση που ψηφίστηκε στην προτεινόμενη Βουλή από διακόσιους τριάντα επτά Βουλευτές πρέπει να ψηφιστεί από όλους μας, αλλά πρέπει να έχει και αυτές τις βελτιώσεις.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ**)

Στο άρθρο 101Α τώρα. Διακόσιοι τριάντα δύο Βουλευτές της

προηγούμενης Βουλής το ψήφισαν. Η θέση του Κινήματος Αλλαγής, αλλά και η προσωπική μου θέση, ως προς τη φύση, το χαρακτήρα και την αναγκαιότητα των ανεξάρτητων αρχών, οι οποίες εν τοις πράγμασι αποτελούν ανεξάρτητες διοικητικές αρχές συνοψίζεται στα εξής: Οι ανεξάρτητες αρχές είναι απαραίτητες για να ελέγχουν και να εποπτεύουν δραστηριότητες των διοικουμένων με ιδιαίτερος ευαίσθητο χαρακτήρα από πλευράς κυρίως -όχι αποκλειστικά- σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, αλλά και αφετέρου αποτελούν νομολογία πως η κρατική λειτουργία πάσχει από αμεροληψία και από έλλειψη δεξιοτήτων και ως εκ τούτου απαιτείται η εφεύρεση κάποιων άλλων αρχών -αυτών ενώ προκειμένων- ή φορέων ή ρυθμιστικών αρχών οι οποίες κείνται εκτός διοικητικής ιεραρχίας.

Οι προτάσεις μας ως προς την αναθεώρηση του 101Α είναι τρεις: Να περιοριστεί ο κοινός νομοθέτης να ιδρύει ανεξάρτητες αρχές. Να παραμείνουν τα τέσσερα πέμπτα στη Διάσκεψη των Προέδρων, για να γίνει η επιλογή των μελών τους. Να προτείνουμε τον άμεσο κοινοβουλευτικό έλεγχο.

Αρχίζω από το τελευταίο. Τώρα ελέγχουμε τις αρχές ως Βουλή μέσω των εκθέσεων που αυτές υποβάλλουν και που συζητούνται στις αρμόδιες επιτροπές ή απευθύνοντας ερωτήσεις στον αρμόδιο Υπουργό που μας λέει συνήθως «ρωτήστε την αρχή».

Σήμερα ο έλεγχος ρυθμίζεται από το 138Α του Κανονισμού της Βουλής και πρέπει να τον αλλάξουμε, αφού προβλέψουμε στο Σύνταγμα πως τις πέντε αρχές, αυτές που προβλέπει το Σύνταγμα, το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, τον Συνήγορο του Πολίτη, την Αρχή Προστασίας του Απορρήτου των Τηλεπικοινωνιών, το ΑΣΕΠ να μπορούμε να τις ελέγχουμε και εν Ολομελεία απευθείας.

Δεύτερη παρέμβασή μας: Στο άρθρο 101Α πρέπει να καθοριστεί ότι η δυνατότητα του κοινού νομοθέτη να ιδρύει τέτοιες αρχές δεν είναι απεριόριστη. Αποτελούν μία νέα μορφή οργάνωσης και άσκησης δημόσιας εξουσίας, αλλά η υπερβολική προσφυγή σε αυτές υποδηλώνει τη χρεοκοπία του διοικητικού μας συστήματος και κατ' επέκταση του δημοκρατικού χαρακτήρα του πολιτεύματός μας.

Δεν μπορώ να ξεχάσω μέλος Κυβέρνησης παλαιότερα να μου λέει, ότι είναι τέτοια η κατάσταση στο πεδίο της διαιτησίας ώστε σκεφτόταν να ιδρύσει μία ανεξάρτητη αρχή. Επειδή το αντιμετώπισα σκωπτικά αυτό, το μετάνιωσα στη συνέχεια διότι ιδρύθηκε -η ζωή είναι εφευρετικότερη από εμάς- ανεξάρτητη αρχή για τον επαγγελματικό αθλητισμό. Αν είναι δυνατόν! Και η Ελλάδα σήμερα διαθέτει τριάντα μία τέτοιες ανεξάρτητες αρχές.

Αδυναμία και φόβο της εκτελεστικής εξουσίας να ασκήσει τα καθήκοντά της υποδηλώνουν οι πληθυσμιακές εφαρμογές των αρχών του 101Α. Και δύο πρόσφατες εμπειρίες με δύο αφυπνηρητήσασες δικαστές παραπέμπει ευθέως στον κίνδυνο που απειλεί όλους μας να λειτουργεί και το πελατειακό κράτος δι' αυτών.

Πρέπει λοιπόν να περιοριστεί η ίδρυση ανεξάρτητων αρχών και αυτό πρέπει να προβλεφθεί στο 101Α.

Τέλος, υπάρχουν, κυρίες και κύριοι, από τις τριάντα μία αυτές αρχές πέντε που ξεφεύγουν από την κριτική που μόλις άσκησα: Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Γιατί να μην προσθέσουμε μία ερμηνευτική δήλωση στο 101Α βάσει της οποίας και οι πέντε αυτές αρχές απολαμβάνουν όχι μόνο τις εγγυήσεις ανεξαρτησίας, αλλά και των ειδικών εγγυήσεων που το Σύνταγμα εμπεριέχει για τη λειτουργία των πέντε ήδη συνταγματοποιημένων αρχών;

Έζησα -για να κλείσω την ενότητα αυτή- την εμπειρία του ΕΣΡ ως μέλος της Διάσκεψης των Προέδρων. Δεν ήταν δυνατόν να συγκεντρωθούν τα τέσσερα πέμπτα. Μετά από αγώνα όμως καθωρώσαμε και διορίσαμε -βρέθηκαν οι πλειοψηφίες- διοίκηση του ΕΣΡ υπό την προεδρία του κ. Αθανάσιου Κουτρουμάνου. Πολύς κόπος, πολύ σύγκρουση, αλλά τελικώς βρέθηκε η λύση. Θέλουμε να παραμείνει αυτή η δυσκολία.

Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να έχω δύο λεπτά ακόμη για να ολοκληρώσω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Μου επιτρέπετε να διακόψω για

να μπορέσετε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κύριε Κατρούγκαλε, τι ακριβώς θέλετε;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μου είχε απευθύνει ο εισηγητής μία ερώτηση. Είχα επιφυλαχθεί να τοποθετηθώ συνολικά επί της ομιλίας του, γιατί έναν διάλογο και προηγούμενως. Προς το τέλος ακριβώς επειδή προσπαθούμε να βρούμε πού βρίσκεται το κάθε κόμμα, είχαμε κάνει δεκτή αυτήν την κατ' οικονομία διαδικασία, αν την επιτρέπετε και εσείς, αλλιώς θα μιλήσω στη δική μου τοποθέτηση μετά για το άρθρο 54.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εγώ απολύτως, κύριε Κατρούγκαλε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Στον Πρόεδρο απευθύνομαι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κύριε Κατρούγκαλε, να το αφήσουμε για μετά, για να προχωρήσει η διαδικασία; Θα έχετε τη δυνατότητα να τοποθετηθείτε όπως είπατε.

Συνεχίστε, κύριε Λοβέρδο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Αναγκάζομαι να αναφερθώ μόνο με τίτλους σε ορισμένες προτάσεις που απορρίπτουμε και σε μία που δεχόμαστε.

Είμαστε αρνητικοί στο άρθρο 101 παράγραφος 1, να προβλεφθεί με νόμο σύστημα περιφερειακής οργάνωσης κεντρικής διοίκησης -αφαιρετική πρόβλεψη. Μα, ό,τι σχετικό νόμο ψηφίζουμε ο εφαρμοστής του δικαίου τον αντιλαμβάνεται ως σύστημα. Καλό ή κακό, σύστημα, η ζωή θα αποδείξει. Τι σημασία έχει μία σχετική συνταγματική διάταξη; Όχι, λοιπόν, πλεονασμός χωρίς νόημα.

Δύο προτάσεις Βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ και ΑΝΕΛ είναι μπροστά μας, για το άρθρο 101 παράγραφος 3 και 4 και προσθήκη ερμηνευτικής δήλωσης. Δεν λέμε όχι, αλλά δεν προσφέρει τίποτα η πρόσθεσή τους, αφού η νομολογία των δικαστηρίων -ελληνικών και ευρωπαϊκού- έχουν καλύψει τα θέματα σε ό,τι αφορά το τεκμήριο αρμοδιότητας υπέρ των ΟΤΑ, βάσει των αρχών της εγγύτητας και της επικουρικότητας.

Τώρα νομίζω ότι δεν πρέπει να μας ανησυχεί ως προοπτική, το γεγονός πως δεν θα γίνει δεκτή το άρθρο 101 παράγραφος 4 και σχετικά με την ερμηνευτική δήλωση. Σχετικά με τα νησιωτικά, έχουμε ήδη καλύψει το θέμα. Προτείνεται μια προσθήκη ακόμη, δεν μας ανησυχεί που δεν θα γίνει δεκτό, αφού το θέμα έχει καλυφθεί.

Επίσης, είπα στον κ. Κατρούγκαλο που τον διέκοψα και δέχθηκε το Προεδρείο να τον διακόψω, κύριε Πρόεδρε, ότι στο άρθρο 102 με αυτά που προτείνουν περί τοπικών δημοψηφισμάτων, απλών αναλογικών κ.λπ. λέμε όχι για τα τοπικά δημοψηφίσματα. Οι ΟΤΑ είναι σκαλοπάτι της διοίκησης της χώρας, του διοικητικού συστήματος: Κεντρική Κυβέρνηση, απο-συγκεντρωμένο κράτος, περιφέρειες και τοπική αυτοδιοίκηση α' βαθμού, οι δήμοι. Δεν είναι σωστό, λοιπόν, να «ξεχαρβαλύνουμε» περαιτέρω τη διοίκηση της χώρας. Έχει που έχει τα προβλήματά του ο θεσμός των ΟΤΑ!.

Αλλά είχαμε κάνει μία πρόταση στο άρθρο 102 παράγραφος 2 να προστεθεί και το δημοτικό και περιφερειακό δικαίωμα να ασκούν νομοθετική πρωτοβουλία -που νομίζω ότι είναι σωστό- με τους όρους που ο νόμος θα καθορίσει. Δεν το θέλει η σημερινή πλειοψηφία, αλλά αυτή η πρότασή μας έχει κατατεθεί.

Συμφωνούμε με την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, αν, όμως, περιείχε το σε ξεχωριστό εδάφιο, σε ό,τι αφορά την ψήφο των αλλοδαπών για τους ΟΤΑ, εάν διαμένουν εδώ και έχουν κάποιες προϋποθέσεις παραμονής πολλών ετών στη χώρα κ.λπ..

Κλείνω με την αναφορά στις καταργούμενες διατάξεις. Δεν προλαβαίνω να τις αναφέρω. Τις έχω αναφέρει όλες στην επιτροπή για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Κύριε Πρόεδρε, είχα προτείνει εκεί ότι σε δύο περιπτώσεις για τρεις παραγράφους στα άρθρα 114 και 115, αντί την πλήρη κατάργησή τους αφού αφορούν θέματα των οποίων η ρυθμιστική μεταβατική ισχύς έχει λήξει, να τις καταργήσουμε κι αυτές. Κι όμως, η πλειοψηφία προσέθεσε εκεί κάποιες τροποποιητικές διατάξεις οι οποίες ήταν εκτός νοήματος. Ευτυχώς το αντελήφθη, αλλά μετά τη διατύπωση της σχετικής έκθεσης.

Εγώ το υπογράμμισα. Και ο Πρόεδρος της Βουλής, ο κ. Τασούλας, στην εισαγωγική του τοποθέτηση εδώ πρότεινε να παραβλέψουμε την πρόβλεψη της εκθέσεως και να θεωρούμε ότι η πρόταση που αφορά όλους είναι για την κατάργηση και του αρ-

θρου 114 και του άρθρου 115 εν συνόλω.

Τελευταία μου φράση. Κύριε Κατρούγκαλε, συμφωνούμε. Κύριε Πρόεδρε, προτείνουν να αναριθμηστεί το τελευταίο κομμάτι του Συντάγματος με την αφαίρεση καταργούμενων διατάξεων, αλλά και με τη συμπύκνωση ορισμένων, ούτως ώστε να καταλήγουμε στο άρθρο 114 ως ακροτελεύτιο άρθρο που έχει μία συμβολική και ιστορική σημασία.

Δεν είναι αντισυνταγματική η αναρύθμιση. Έχουμε τη δυνατότητα, δεν ακουμπάμε διατάξεις, περιεχόμενα, την ουσία. Αναριθμούμε απλώς για να έχουμε 114 άρθρα στο Σύνταγμά μας. Είναι νομίζω μία εξαιρετικά καλή πρόταση από πλευράς πολιτικού και δημοκρατικού συμβολισμού.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Συνεχίζουμε με τον ειδικό αγορητή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, τον κ. Δελή.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Επειδή έχω μείνει ως ομιλητής από την χθεσινोβραδινή συζήτηση, θα ήθελα να χρησιμοποιήσω και λίγο από τον χρόνο, αναφερόμενος και στα θέματα της χθεσινής συνεδρίασης. Έτσι κι αλλιώς, θα μιλήσω πολύ λιγότερο από το άθροισμα των δύο χρόνων, του χθεσινού και του σημερινού.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, θέλω κατ' αρχάς να επαναλάβω την άποψη του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ελλάδας για την αναθεώρηση των άρθρων 62 και 86 του Συντάγματος, καθώς και της σχετικής συζήτησης που προκαλείται απ' αυτήν.

Κατά τη γνώμη μας, υπηρετεί την αέναη προσπάθεια αναπαλαίωσης του αστικού πολιτικού συστήματος, το οποίο φροντίζει να «μακιγιάρεται» συχνά πυκνά, ώστε να κρύβει το πραγματικό του αντιλαϊκό πρόσωπο. Τούτη τη φορά το πολιτικό «λίφτινγκ» που επιχειρείται μέσα από τη συνταγματική Αναθεώρηση, επικεντρώνει κυρίως στην αλλαγή της συνταγματικής διάταξης περί ευθύνης Υπουργών, το γνωστό άρθρο 86, το οποίο μπορεί να βελτιώνεται μεν, αλλά παραμένει η ουσία του δε.

Ξεκαθαρίζουμε εδώ τη θέση του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ελλάδας για το άρθρο αυτό. Η θέση του ΚΚΕ είναι η πλήρης κατάργηση αυτού του άρθρου, γιατί δεν έχει καμμία μα, καμμία δουλειά η Βουλή να γίνεται προανακριτική επιτροπή, να γίνεται δικαστήριο, να ρυθμίζει όλα αυτά τα ζητήματα, τα οποία πρέπει, επιτέλους, να φύγουν κάποια στιγμή από την αρμοδιότητα της Βουλής και οι Υπουργοί πρέπει να ελέγχονται και να λογοδοτούν από τη δικαιοσύνη, όπως και ο κάθε Έλληνας πολίτης και, αν θέλετε, ακόμη πιο αυστηρά και από τον απλό πολίτη.

Γιατί, ξέρετε, δεν μπορεί ο απλός εργάτης, ο αγρότης, ο επαγγελματίας να κυνηγιέται με τη βούλα του νόμου για ψύλλου πήδημα και να έχει έναν Υπουργό, ο οποίος χειρίζεται πολύ σοβαρά ζητήματα, να έχει ασυλία και να μην μπορεί η δικαιοσύνη να τον παραπέμψει στο δικαστήριο, αν χρειαστεί, επειδή έχει ειδική ποινική μεταχείριση.

Διότι είναι ειδική ποινική μεταχείριση, κυρίες και κύριοι, των Υπουργών η διεξαγωγή προκαταρκτικής εξέτασης να αποφασίζεται από τη Βουλή και όχι από την εισαγγελία, όπως για όλους τους υπόλοιπους Έλληνες πολίτες. Είναι ειδική ποινική μεταχείριση αυτή η προκαταρκτική εξέταση των Υπουργών να γίνεται από επιτροπή που αποτελείται από Βουλευτές, ενώ για τους απλούς πολίτες αυτή διενεργείται από δικαστικούς με τη συνδρομή της Αστυνομίας.

Είναι ειδική ποινική μεταχείριση των Υπουργών η ποινική δίωξη των Υπουργών να ασκείται με απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής και όχι από την εισαγγελία, όπως γίνεται για τους απλούς πολίτες. Και Βεβαίως, είναι ειδική ποινική μεταχείριση η Βουλή να μπορεί με απόφασή της να ανακαλεί ή να αναστέλλει τη δίωξη Υπουργών, κάτι που δεν ισχύει για τους απλούς πολίτες, και βεβαίως, η εκδίκαση των υποθέσεων που αφορούν ποινικές ευθύνες Υπουργών να μην γίνεται από τα κοινά ποινικά δικαστήρια, ανάλογα με την βαρύτητα της πράξης, όπως συμβαίνει με τους απλούς πολίτες, αλλά να γίνεται από το ειδικό δικαστήριο.

Όλα αυτά συνιστούν ειδική, ειδικότατη ποινική μεταχείριση των Υπουργών. Και όλα αυτά με την προτεινόμενη Αναθεώρηση παραμένουν, με ευθύνη και του ΣΥΡΙΖΑ και της Νέας Δημοκρατίας.

Τελικά, να γιατί δεν αρκεί να καταργεί την αποσβεστική προθεσμία. Διότι παρά το ότι καταργείται αυτή η αποσβεστική προθεσμία, το γνωστό ζήτημα δηλαδή της παραγραφής -και καλώς καταργείται κι εμείς ψηφίζουμε την κατάργησή της και με τα δύο μας χέρια-, η ουσία της διάταξης για την ειδική, όπως είπαμε, ποινική μεταχείριση των Υπουργών δυστυχώς παραμένει.

Έχει ενδιαφέρον εδώ η αιτιολόγηση της Νέας Δημοκρατίας και του ΣΥΡΙΖΑ γι' αυτή τους την επιλογή. Η Νέα Δημοκρατία από αυτό εδώ το Βήμα υποστήριξε ότι αυτό, η ειδική ποινική μεταχείριση δηλαδή των Υπουργών, επιβάλλεται από τη σοβαρότητα των υπουργικών καθηκόντων.

Ξέρετε, όμως, αυτό αντιφάσκει ευθέως στον λόγο που οδήγησε και στον σκοπό αυτής της συγκεκριμένης Αναθεώρησης και θα μπορούσε μια χαρά αυτό το επιχείρημα να λειτουργήσει και λειτουργεί περισσότερο ως επιχείρημα για την κατάργηση του άρθρου 86, την πλήρη.

Ο ΣΥΡΙΖΑ τώρα προσπαθεί να κρύψει την πλήρη μεταστροφή του για το θέμα. Παλαιότερα, πριν από τέσσερα-πέντε χρόνια δηλαδή, μιλούσε και ο ΣΥΡΙΖΑ για την πλήρη κατάργηση του άρθρου 86 και προσθέτει τώρα απλώς μία ερμηνευτική δήλωση για την μη παραγραφή υπουργικών αδικημάτων, η οποία, λέει ο ΣΥΡΙΖΑ, προϋποθέτει την ύπαρξη του σχετικού άρθρου, να γιατί δεν το καταργούμε δηλαδή.

Νομίζουμε ότι το νομικό αυτό επιχείρημα είναι σαθρό. Μία μεταβατική διάταξη με το ίδιο περιεχόμενο της ερμηνευτικής δήλωσης εξασφαλίζει και με το παραπάνω και την κατάργηση του άρθρου 86 και τη μη παραγραφή.

Το πολιτικό, όμως, επιχείρημα του ΣΥΡΙΖΑ είναι ακόμα πιο αποκαλυπτικό. Από εκεί που ο ΣΥΡΙΖΑ ζητούσε πριν μερικά χρόνια την κατάργηση του άρθρου 86 τώρα ζητά αυτό το άρθρο να παραμείνει, γιατί αποτελεί, λέει, φίλτρο προστασίας των Υπουργών έναντι πιέσεων και παρεμβάσεων κατά τη νόμιμη άσκηση των καθηκόντων τους. Τώρα, γιατί χρειάζεται κανείς προστασία για τη νόμιμη άσκηση των καθηκόντων του αυτό δεν διευκρινίστηκε.

Ας πάμε λιγάκι στη σημερινή θεματολογία της συζήτησης και ξεκινάμε με το άρθρο 96. Παρά το ότι δεν έχουμε αυταπάτες -δεν ανήκουμε σε αυτό το κλαμπ- για την αποστολή και τον ρόλο της δικαιοσύνης του αστικού κράτους θεωρούμε ωστόσο ότι υπάρχουν περιθώρια εκσυγχρονισμών και βελτιώσεων στη λειτουργία και την απονομή της δικαιοσύνης. Γι' αυτό και το κόμμα μας όταν ξεκίνησε η συνταγματική Αναθεώρηση και κατέθεσε τις προτάσεις του τότε, συμπεριέλαβε σε αυτές τις προτάσεις και τις σχετικές με τη δικαιοσύνη.

Κορωνίδα των προτάσεων μας αυτών είναι ότι πρέπει επιτέλους να σταματήσει ο διορισμός της ηγεσίας της δικαιοσύνης από την εκάστοτε κυβέρνηση, η οποία διορίζει -ακούστε- τους προέδρους και τους αντιπροέδρους των τριών ανωτάτων δικαστηρίων, τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, τον γενικό επίτροπο του ελεγκτικού συνεδρίου και τον γενικό επίτροπο των διοικητικών δικαστηρίων. Βεβαίως, ανάμεσα στις προτάσεις μας ήταν ότι η ηγεσία της δικαιοσύνης θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να εκλέγεται από ένα ευρύτερο εκλεκτορικό σώμα.

Καταθέσαμε, επίσης, την πρόταση σε αυτή τη συνταγματική Αναθεώρηση να καταργηθεί και η σχετική συνταγματική διάταξη -απαράδεκτη, κατά τη γνώμη μας- η οποία προβλέπει την παρέμβαση, την ανάμειξη δηλαδή του εκάστοτε Υπουργού Δικαιοσύνης τόσο στις προαγωγές των δικαστών όσο και στην ενδεχόμενη πειθαρχική τους δίωξη. Κάποια στιγμή θα πρέπει όλα αυτά να σταματήσουν και να καταργηθούν.

Βεβαίως, όλα τα παραπάνω απορρίφθηκαν σιωπηλά και από τη Νέα Δημοκρατία και από τον ΣΥΡΙΖΑ, αποκαλύπτοντας απλώς την απύθμενη υποκρισία τους όταν αλληλοκατηγορούνται για τις παρεμβάσεις τους εκατέρωθεν στη δικαιοσύνη.

Υπάρχει όμως και κάτι άλλο, ξέρετε, και αυτό δεν είναι μόνο η μικρή τελικά αξία που έχουν τα λόγια περί ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, αλλά και τα άλλα τα μεγάλα που ακούγονται συχνά εδώ στη Βουλή για τα περί διάκρισης των εξουσιών αφού, σύμφωνα και με το Σύνταγμα αλλά και την ίδια τη ζωή, αυτές οι τρεις εξουσίες τελικά δεν χωρίζονται δα και με σινικά τείχη μεταξύ τους.

Ζητήσαμε, τέλος, την κατάργηση της στρατιωτικής δικαιοσύ-

νης και την εκδίκαση των στρατιωτικών αδικημάτων των στρατιωτικών από τα κοινά ποινικά δικαστήρια. Δεν καταλαβαίνουμε και ασφαλώς δεν συμφωνούμε με τη σκοπιμότητα της ύπαρξης και της λειτουργίας των στρατοδικείων, και των τακτικών και των έκτακτων, τόσο στις σημερινές όσο και σε οποιεσδήποτε συνθήκες. Άλλωστε στη λαϊκή συνείδηση τα στρατοδικεία, ξέρετε, ξυπνούν πολύ άσχημες μνήμες, αφού συνδέονται με τις πιο σκοτεινές σελίδες της ελληνικής ιστορίας, με τις πιο άγριες διώξεις και με τις μαζικές εκτελέσεις λαϊκών αγωνιστών.

Πάμε τώρα στο άρθρο 101, το οποίο αναφέρεται στις λεγόμενες ανεξάρτητες αρχές. Και εδώ οι προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας και του ΣΥΡΙΖΑ κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση, ώστε να ενισχυθεί ο ρόλος αυτών των ανεξάρτητων αρχών, να αποκατασταθεί το κύρος τους και να αναβαθμιστούν, με λίγα λόγια, συνολικά. Και αυτό, ξέρετε, δεν είναι καθόλου συμπωματικό. Οφείλεται στον χαρακτήρα και τον ρόλο αυτών των λεγόμενων ανεξάρτητων αρχών, να λειτουργούν δηλαδή ως όργανα νομιμοποίησης της εξουσίας και των συμφερόντων του κεφαλαίου. Άλλωστε ακριβώς γι' αυτό θεσπίζονται και λειτουργούν.

Εντέλει, όμως, όσο κι αν αυτές οι ανεξάρτητες, δήθεν, αρχές εκσυγχρονιστούν, όσο κι αν επιχειρείται με τις προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ κυρίως αυτές οι ανεξάρτητες αρχές να εμφανίζονται και ως λογοδοτούσες στην κοινωνία, τελικά η αποστολή και ο ρόλος αυτών των αρχών καθορίζεται από το ίδιο το πλαίσιο μέσα στο οποίο και θεσπίζονται και λειτουργούν. Και αυτό το πλαίσιο δεν είναι άλλο από τα όρια της κυρίαρχης πολιτικής του αστικού κράτους. Να γιατί αυτές οι λεγόμενες ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, τόσο οι πέντε συνταγματικά κατοχυρωμένες όσο και οι υπόλοιπες, που διαρκώς πολλαπλασιάζονται, δεν αποτελούν παρά μοχλούς υλοποίησης της κυρίαρχης πολιτικής και ελεγκτικούς μηχανισμούς όχι όμως από τη σκοπιά των λαϊκών συμφερόντων, αλλά από τη σκοπιά των συμφερόντων του κεφαλαίου, ως τροχονόμοι και διαιτητές αλληλοσυγκρουόμενων επιχειρηματικών συμφερόντων.

Δεν είναι τυχαίο να χρειάζεται να υπενθυμίσουμε σε ποιους τομείς πρωτοξεκίνησε η λειτουργία τέτοιων ανεξάρτητων διοικητικών αρχών. Πρωτοεμφανίστηκαν σε εκείνους τους κλάδους τους οικονομικούς όπου απελευθερώνονταν οι αγορές από τα δεσμά του κράτους, όπως λέγανε, ιδιωτικοποιούνταν δηλαδή, όπως στον χώρο των τηλεπικοινωνιών, της ενέργειας, των λιμανιών, ακριβώς για να παίξουν τον ρόλο του ρυθμιστή και τον ρόλο του διαιτητή στη μοιρασιά της «πίτας» των κερδών των ιδιωτικοποιήσεων που ξεκίνησαν σε αυτούς τους κλάδους από τότε.

Όσο για τις υπόλοιπες ανεξάρτητες διοικητικές αρχές που φυτρώνουν τώρα τελευταία σαν τα μανιτάρια και αφορούν και σε κρίσιμους τομείς της κοινωνικής ζωής αξίζει να δούμε ορισμένα χαρακτηριστικά στιγμιότυπα.

Ας ξεκινήσουμε με την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Με το πρόσφατο νομοσχέδιο που ψηφίστηκε τον προηγούμενο Σεπτέμβριο, και το οποίο ψηφίστηκε και από τη Νέα Δημοκρατία αλλά και από τον ΣΥΡΙΖΑ, επανακαθορίστηκε το θεσμικό πλαίσιο για την Αρχή Προστασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Το «Προστασίας» εντός πολλών εισαγωγικών.

Ξέρετε γιατί; Τι έγινε με αυτό το πλαίσιο; Τι προβλέπει αυτό το πλαίσιο; Ούτε λίγο ούτε πολύ, σύμφωνα με τον νόμο πια, επιτρέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όχι μόνο από κρατικούς αλλά και από ιδιωτικούς φορείς, ανοίγοντας έναν επικίνδυνο δρόμο που μπορεί να οδηγήσει σε ένα νέο σύστημα πιο ανεβασμένο, πιο αναβαθμισμένο φακελώματος με τη συλλογή και ανταλλαγή δεδομένων για πολιτικά, ας πούμε, φρονήματα, για συνδικαλιστική δράση και οργάνωση και άλλα τόσα ενοχλητικά για το σύστημα και την εξουσία του κεφαλαίου. Αυτό είναι το νομικό πλαίσιο το οποίο θα εποπτεύσει και θα ελέγξει την εφαρμογή του αυτή η Ανεξάρτητη Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Ας πάμε σε μια άλλη επιτροπή που έχει και άμεση σχέση με τους εργαζόμενους. Δεκαπέντε μήνες είναι απλήρωτοι εκείνοι οι εργαζόμενοι στο καζίνο του Ρίου στην Πάτρα. Η εργοδοσία τους χρωστάει δεδουλευμένα δεκαπέντε μηνών παρά το ότι υπάρχουν αλληπάλληλες δικαστικές αποφάσεις που δικαιώνουν αυτούς τους εργαζόμενους.

Τι έκαναν, λοιπόν, αυτοί οι εργαζόμενοι; Προσέφυγαν τον περασμένο Μάη σε μία τέτοια ανεξάρτητη διοικητική αρχή, στην Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων. Σύμφωνα μάλιστα με τον νόμο, αυτή η επιτροπή θα έπρεπε να βγάλει απόφαση μέσα σε εξήντα μέρες, σε δύο μήνες. Θα έπρεπε δηλαδή αυτή η απόφαση να έχει βγει το πολύ μέχρι τα τέλη του Ιούλη. Νοέμβριο έχουμε και ακόμα δεν έχει βγει η απόφαση από αυτή την ανεξάρτητη αρχή. Τι να σκεφτούν δηλαδή αυτοί οι εργαζόμενοι και εμείς κι όλοι για την ανεξαρτησία αυτής της αρχής;

Τέλος, θα αναφερθώ στη λεγόμενη Επιτροπή Ανταγωνισμού για την οποία μάλιστα έγινε και πολύ μεγάλος ντόρος το προηγούμενο διάστημα, την επιτροπή δηλαδή η οποία μεριμνά για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρηματικών ομίλων. Μπήκε άραγε ποτέ -αναρωτιόμαστε και ας αναρωτηθούν και οι εργαζόμενοι- αυτή η Επιτροπή Ανταγωνισμού εμπόδιο στην εξάπλωση της ανεργίας, της φτώχειας; Μπήκε εμπόδιο στην εξαθλίωση, σε όλα αυτά που ζει σήμερα ο εργαζόμενος στη χώρα μας, αλλά και οι εργαζόμενοι όλων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Όχι, βέβαια! Άλλωστε, αυτή την ανταγωνιστικότητα υπηρετεί και για αυτή την ανταγωνιστικότητα τσακίζονται τα εργατικά δικαιώματα. Τσάμπα το έχει το όνομα «Επιτροπή Ανταγωνισμού»;

Δεν έχουν, κοντολογίς, αυτές οι επιτροπές την παραμικρή σχέση με τις ανησυχίες, τις αγωνίες του λαού, αλλά σταθερά υπηρετούν τους σχεδιασμούς και τη στρατηγική του συστήματος. Τι είναι, ας πούμε -κλείνοντας- η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων παρά το στιβαρό και άτεγκτο χέρι του κρατικού φοροεσπρακτικού μηχανισμού που διευθύνει και υλοποιεί την επιχείρηση φοροεπιδρομής κατά των λαϊκών στρωμάτων;

Ως κόμμα καταθέτουμε τη διαφωνία μας μ' αυτές τις επιτροπές και ζητάμε την κατάργηση του συγκεκριμένου άρθρου που συνταγματοποιεί αυτές τις λεγόμενες ανεξάρτητες διοικητικές αρχές.

Θα ήθελα να πω και λίγα λόγια σχετικά με το άρθρο 102 για την τοπική αυτοδιοίκηση. Προτείνεται η θέσπιση τοπικών λαϊκών συνελεύσεων και τοπικών δημοψηφισμάτων, για να αρχίσω από εδώ. Αντικειμενικά, όμως, ξέρετε ότι όλα αυτά μέσα στα πλαίσια της κυρίαρχης πολιτικής -της οποίας η κατεύθυνση δεν αλλάζει παρά την εναλλαγή των κυβερνήσεων, λόγω της γενικότερης στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης- αξιοποιώντας και τα χαρακτηριστικά της εγγύτητας και της επικουρικότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης, ορολογίες παρμένες κατευθείαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν μπορεί παρά να λειτουργούν -οι τοπικές λαϊκές συνελεύσεις, τα τοπικά δημοψηφίσματα- ως υποκατάστατα λαϊκής συμμετοχής, ως μοχλοί ενσωμάτωσης και λαϊκής υποταγής. Και, βέβαια, ελάχιστα -έως καθόλου- σχέση έχουν με κινηματικού χαρακτήρα πρωτοβουλίες από τα κάτω, όπως είναι οι λαϊκές, ας πούμε, επιτροπές που με την αγωνιστική τους δράση βοήθησαν μεταξύ άλλων πάρα πολλούς λαϊκούς ανθρώπους απέναντι στους πλειστηριασμούς ή στην επανασύνδεση του ηλεκτρικού τους ρεύματος.

Αναφορικά με τα τοπικά δημοψηφίσματα νομίζουμε ότι ισχύουν όσα ισχύουν και για τα δημοψηφίσματα σε εθνικό επίπεδο. Δηλαδή, ποιος είναι αυτός που θέτει το ερώτημα; Με ποιον τρόπο τίθεται το ερώτημα; Αυτά είναι βασικά ζητήματα. Μέσα σε ποιες συνθήκες θα γίνονται αυτά τα δημοψηφίσματα; Το αποτέλεσμα τους δεν έχει χαρακτήρα δεσμευτικό. Μιλώ για τα τοπικά. Θα μου πείτε, για τα εθνικά έχει; Όλοι είδαμε και ζήσαμε τι έγινε. Γιατί να μην έχει χαρακτήρα δεσμευτικό;

Εδώ υπάρχει, ξέρετε, ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα από τη Θεσσαλονίκη στο δημοψήφισμα του 2014 για την ιδιωτικοποίηση της ΕΥΑΘ, ένα άτυπο μεν δημοψήφισμα, αλλά με πολύ μεγάλη λαϊκή συμμετοχή, το αποτέλεσμα του οποίου κατάφερε τελικά η κυρίαρχη πολιτική να το αφομοιώσει, αφού στο ερώτημα που τέθηκε τότε στον λαό της πόλης να απαντήσει, δεν θιγόταν η μήτρα της ιδιωτικοποίησης της ύδρευσης της πόλης. Και η μήτρα ήταν -και είναι φυσικά- η πολιτική της απελευθέρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο νερό, όπως και στην ενέργεια και σε μία σειρά άλλους τομείς βεβαίως της οικονομίας.

Όταν, όμως, δεν θίγεται σε ένα δημοψήφισμα η ρίζα του προβλήματος, όπως έγινε με το δημοψήφισμα για την ΕΥΑΘ, μπορεί μία χαρά η κυρίαρχη πολιτική να το ενσωματώνει, να το αφομοι-

ώνει και ορισμένες φορές ακόμα και να το αξιοποιεί, για να περάσει την πολιτική της, όπως έγινε από τον ΣΥΡΙΖΑ με την περίπτωση της ΕΥΑΘ, που προχώρησε στην ιδιωτικοποίηση.

Τέλος, είναι γνωστή η θέση του ΚΚΕ για την τοπική διοίκηση. Η θέση μας αντιμάχεται τη σημερινή κατάσταση, στην οποία η μεταφορά αρμοδιοτήτων της λεγόμενης «αποκέντρωσης» συνοδεύεται από τον οικονομικό στραγγαλισμό των δήμων, ωθώντας την τοπική διοίκηση να μετατραπεί σε έναν ακόμα φορομνηχανισμό, σε έναν μοχλό για την ενίσχυση της ανταποδοτικότητας και της γενικευμένης εμπορευματοποίησης κοινωνικών υπηρεσιών, έτσι ώστε ως κύρια πηγή τους οι πόροι της τοπικής αυτοδιοίκησης ή διοίκησης να έχουν την ανταποδοτικότητα και την επιχειρηματικότητα, ενώ η κρατική χρηματοδότηση να έχει απλώς έναν συμβολικό χαρακτήρα εξισορρόπησης.

Είναι χαρακτηριστικό και το επιχείρημα, το οποίο είναι σχετικό με αυτά που είπαμε και αφορά τα λεγόμενα «νέα εργαλεία εσόδων», όπως ονομάζονται αυτά των δήμων. Μιλάμε, φυσικά, εδώ για την κατ' ευφημισμό αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των δήμων, η οποία δεν είναι τίποτε άλλο παρά μία γενική επιδρομή, κυριολεκτικά, μία γενική έφοδος των λεγόμενων «επενδυτών» στη δημοτική ακίνητη περιουσία, στους πόρους της και στις υποδομές της.

Δεν παραλείπουμε να αναφέρουμε και αυτό που έγινε πριν από λίγες μέρες με τον Πρωθυπουργό, ο οποίος απευθυνόμενος πρόσφατα στους περιφερειάρχες δήλωσε ότι η κρατική χρηματοδότηση, λείει των περιφερειών θα εξαρτάται από το κατά πόσο υλοποιείται ουσιαστικά η κεντρική πολιτική γραμμή.

Καταλήγοντας και με αφορμή τη συζήτηση της σημερινής ενότητας στην Επιτροπή Αναθεώρησης που είναι και η τελευταία, θέλουμε για άλλη μία φορά να επαναβεβαιώσουμε την πάγια θέση του ΚΚΕ για τη συνταγματική κατοχύρωση της υποχρέωσης του κράτους να εξασφαλίζει όλους τους αναγκαίους οικονομικούς πόρους στους δήμους και στις περιφέρειες με χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε και για την ανοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, με συγχωρείτε, αλλά θα ήθελα να ρωτήσω κάτι τον κ. Δελή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τι ακριβώς θέλετε να ρωτήσετε, κύριε Κατρουγκάλε;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Μπορεί να μην ακούστηκε, αλλά ζήτησα από όλους τους γενικούς εισηγητές να τοποθετηθούν επί της πρότασης που κάναμε να ζητήσουμε να επαναριθμηθούν οι μεταβατικές διατάξεις, ώστε καταληκτικό άρθρο του Συντάγματος να είναι ξανά το άρθρο 114.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ: Δεν νομίζω ότι θα σταθούμε αντίθετοι σε κάτι τέτοιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Καλώς.

Να ενημερώσουμε το Σώμα ότι κλείνει ο κατάλογος μετά το πέρασμα της ομιλίας του κ. Δελή.

Περνάμε στον επόμενο ειδικό αγορητή από την Ελληνική Λύση, τον κ. Κωνσταντίνο Χήτα.

Ορίστε, κύριε Χήτα, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σήμερα ολοκληρώνεται μία διαδικασία δύο μηνών -για σας τους εισηγητές που είστε μαρτυροκαπνισμένοι μία συνηθισμένη, για μας μία πρωτόγνωρη διαδικασία- την οποία τη ζήσαμε με πολύ μεγάλο αίσθημα ευθύνης.

Θέλω και εγώ με τη σειρά μου μιας και φτάνουμε στο τέλος να ευχαριστήσω από καρδιάς όλους τους εισηγητές, τους ειδικούς αγορητές, τους ομιλητές που συμμετείχαν στη διαδικασία αυτή που είχαμε δυνατές στιγμές κατά τη διάρκεια των επιτροπών, αλλά και εδώ μέσα στην Ολομέλεια, καθέναν από εσάς τους κυρίους ξεχωριστά, τους καθηγητές Συνταγματικού Δικαίου, τους έγκριτους νομικούς και τους συναδέλφους μας πολιτικούς και Βουλευτές.

Και θέλω, βεβαίως, να ευχαριστήσω -γιατί νιώθω ευλογημένος που το έζησα αυτό- τον Πρόεδρο της Ελληνικής Λύσης Κυριάκο Βελόπουλο που μου έδωσε τη δυνατότητα να συμμετέχω στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, μία Αναθεώρηση Συν-

τάγματος που θα δούμε ο ιστορικός του μέλλοντος κατά πόσο θα τη μνημονεύει και ποιο θα είναι το αποτύπωμα αυτής στην κοινωνία, στους Έλληνες πολίτες για να δούμε πόσο θα τους ακουμπήσει, στους απογοητευμένους από τους πολιτικούς –είναι η αλήθεια- Έλληνες πολίτες που καθημερινά διαπιστώνουν ότι αυτό που έχει προτεραιότητα κυρίως για ένα μεγάλο κομμάτι των πολιτικών -να μην τουςβάλω όλους μέσα- είναι τα εσωκομματικά τους συμφέροντα, παρά η ίδια η κοινωνία.

Θα ήθελα να κάνω μία μικρή αναφορά. Το διαπίστωσαν σήμερα –και θα επιστρέψω στα της Αναθεώρησης πάρα πολύ σύντομα, γιατί άλλωστε το Σύνταγμα αντανακλά και αφορά στην κοινωνία, στην καθημερινότητα- οι Έλληνες πολίτες και σε αυτά που διαδραματίστηκαν στην Ώρα του Πρωθυπουργού -είμαστε συνηθισμένοι τα τελευταία χρόνια- που επί περίπου τρεις ώρες επιδόθηκαν ο Αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας και Πρωθυπουργός ο κ. Τσίπρας σε ένα σόου επικοινωνιακό, στο οποίο μας έχουν συνηθίσει τον τελευταίο καιρό. Έλεγαν και υποστηρίζουν ότι έχουν και ένα σχέδιο για τη χώρα και τους πολίτες. Ποιο είναι το σχέδιο αυτό, είναι το δικό μας ερώτημα, γιατί όση ώρα προσφέρεται αυτό το θέαμα –όχι μόνο σήμερα, αλλά όλες τις φορές που ανεβαίνετε σ' αυτό το Βήμα- το οποίο απευθύνεται κυρίως στο κομματικό πελατολόγιο, θα μου επιτρέψετε να πω, την ίδια ώρα τα προβλήματα του Έλληνα πολίτη συνεχίζουν να υπάρχουν εκεί έξω και να μεγαλώνουν.

Και επειδή σήμερα το θέμα το οποίο έθεσε η Πρόεδρος του Κινήματος Αλλαγής, η κ. Γεννηματά, έχει να κάνει με τη λαθρομετανάστευση και τη φρίκη που ζουν τα νησιά μας, θέλω να πω ότι η εισβολή στα νησιά συνεχίζεται αμείωτη, μέχρι και την ώρα αυτή που μιλάμε και δεν θα περιμένει κανένας από αυτούς που εισβάλλει στη χώρα μας το καλοκαίρι, για παράδειγμα, που θα είναι έτοιμα προς παράδοση τα νέα φουσκάκια από τους διάφορους επιχειρηματίες φίλους σας. Τα νησιά βουλιάζουν κι εσείς κάνετε ακόμα ασκήσεις επί χάρτου, γιατί δυστυχώς αποδεικνύεται ότι δεν είχατε σχέδιο. Αυτό που λέγατε προεκλογικά τελικά δεν ισχύει, γιατί αλλάζετε το σχέδιό σας κάθε εβδομάδα. Δεν μας είπατε επίσης ποιος θα πληρώσει αυτές τις νέες εξαγγελίες, γιατί μιλάμε για ένα τεράστιο ποσό το οποίο θα χρειαστεί να δαπανηθεί.

Και φυσικά δεν αναφερθήκαμε και σε ανθρώπους οι οποίοι ζουν το δράμα καθημερινά και δεν το ζουν εδώ, μέσα στο ελληνικό Κοινοβούλιο. Το ζουν στις περιοχές όπως στα νησιά, εκεί που νομίζω ότι πηγαίνουν όλοι οι Βουλευτές, οι περισσότεροι συνάδελφοι. Εμείς τουλάχιστον το κάνουμε, πάντα με τον Αρχηγό μας μπροστάρη πηγαίνουμε στα hot spots στις περιοχές, στα νησιά. Αναφέρομαι δηλαδή σε αυτό που ζει κάθε μέρα ο πολίτης, που δεν φτάνει στα αυτιά μας και στα μάτια μας ή στα μέσα ενημέρωσης, στην καθημερινότητά του που πλέον έχει γίνει εφιαλτική. Φέρνω για παράδειγμα αυτόν τον κτηνοτρόφο από τη Λέσβο, ο οποίος αναγκάστηκε τα τελευταία εικοσιτετράωρα να βάλει κάμερες στο манτρί του για να προφυλάξει τα ζώα του επειδή του τα κλέβουν καθημερινά ή τους δημάρχους που θέλουν να παραιτηθούν, στους οποίους δεν αναφερθήκαμε.

Επίσης, δεν αναφερθήκαμε και στο πού απευθύνονται –με πολύ μεγάλη απορία το βάζω στο τραπέζι της κουβέντας- αυτές οι εταιρείες δημοσκοπήσεων. Διότι δεν είδαμε ένα ερώτημα εσχές για το εάν είναι ικανοποιημένος ο ελληνικός λαός, οι Έλληνες πολίτες από τον τρόπο με τον οποίο χειρίζεται ή διαχειρίζεται ή αντιμετωπίζει η ελληνική Κυβέρνηση το λαθρομεταναστευτικό. Γιατί προφανώς δεν ρωτάτε κατοίκους στα Βρασνά, στη Σάμο, στη Μυτιλήνη, στα Διαβάτα, στο Κιλκίς, στις Σέρρες, στον Έβρο, προφανώς ερωτώνται πολίτες που μένουν μόνο στα βόρεια προάστια, στο Κολωνάκι και τη Γλυφάδα. Δεν μπορώ να καταλάβω, να αντιληφθώ κάτι διαφορετικό.

Και τι ακούσαμε σήμερα; Σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ακούσαμε διά στόματος του Κυριάκου Μητσοτάκη, του Πρωθυπουργού, ότι το πρόβλημα έχει έρθει για να μείνει. Είναι πραγματικά σοκαριστικό να το ακούς αυτό από τον Έλληνα Πρωθυπουργό, ουσιαστικά να πετάει «λευκή πετσέτα» για το συγκεκριμένο τεράστιο θέμα που αντιμετωπίζει η χώρα μας. «Το πρόβλημα έχει έρθει για να μείνει» ήταν η ομολογία του Πρωθυπουργού σήμερα στη Βουλή.

Είπε επίσης ο κ. Μητσοτάκης, με στόμφο, ότι τα σύνορά μας φυλάσσονται και η δήλωσή του αυτή προκάλεσε το χειροκρότημα της πτέρυγας της Νέας Δημοκρατίας. Θέλω να πω ότι τα σύνορά μας φυλάσσονται, κύριε Μητσοτάκη, αλλά από την ημέρα που αναλάβετε έχουμε μια αύξηση ροών 200%. Είπατε επίσης ότι η χώρα μας δεν είναι ξέφραγο αμπέλι. Προφανώς στα λόγια, γιατί άλλα αποδεικνύει η καθημερινότητα, δυστυχώς, σε ένα τόσο σοβαρό θέμα.

Και επειδή είπατε ότι είστε ανοιχτός σε προτάσεις και ιδέες θέλω για άλλη μία φορά να σας πω ότι έχουμε συγκεκριμένες προτάσεις και ιδέες, οι οποίες μπορεί στα αυτιά κάποιων συναδέλφων να ηχούν κάπως σκληρές, αλλά πιστέψτε μας είναι η μόνη λύση για να δοθεί λύση στο τεράστιο αυτό πρόβλημα. Έχουμε πει τις προτάσεις μας. Είναι τέσσερις συγκεκριμένες προτάσεις. Μπορούμε, αν θέλετε, να τις κουβεντιάσουμε. Σας έχουμε προσκαλέσει σε διάλογο, ο κ. Βελόπουλος, πάρα πολλές φορές, για να βρούμε λύση.

Επιστρέφω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με δυο-τρεις παρατηρήσεις σχετικά με την πρόταση Νέας Δημοκρατίας, την τελική της πρόταση. Έχουμε καταθέσει ως Ελληνική Λύση όλες μας τις προτάσεις εγκαίρως στο Προεδρείο. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 21 λέει ότι το «Κράτος μεριμνά...». Εμείς θα θέλαμε να μπει «και εγγυάται». Βέβαια δεν γίνονται πλέον αλλαγές, απλώς για τα Πρακτικά αναφέρω κάποιες δικές μας παρατηρήσεις. «Με υπογραφή πεντακοσίων χιλιάδων πολιτών» είναι η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας. Θεωρούμε ότι είναι υπερβολικό το νούμερο. Και επίσης, όσον αφορά το «δύο ανά κοινοβουλευτική χρονιά», δηλαδή δύο στα τέσσερα χρόνια, επίσης θεωρούμε ότι είναι μικρό το νούμερο. «Τριάντα Βουλευτές» λέτε στην παράγραφο 3 του άρθρου 86 του Συντάγματος, για άσκηση δίωξης. Εμείς επιμένουμε στους δέκα. Και για την παράγραφο 2 του άρθρου 101, να πούμε ότι εμείς προτείνουμε 4/5 των μελών και όχι τα 3/5. Αυτά τα λέω απλώς για την ιστορία.

Πάμε λίγο τώρα στις πολλές ώρες που αφιερώσαμε και στις συζητήσεις για τις αλλαγές εδώ στο Σύνταγμα, οι οποίες θεωρούμε ότι είναι λίγες και ότι δεν ακουμπάνε όπως θα έπρεπε τα θέματα που απασχολούν πραγματικά τους Έλληνες.

Θέλω να πω επίσης ότι χτες έγιναν κάποιες παρεξηγήσεις επειδή θύμισα, μιλώντας χτες, ότι από το 1975 –με τον κ. Βούτση το έλυστο το θέμα κατ' ιδίαν- μέχρι το 2005 έγιναν χίλιες αιτήσεις για άρσεις της βουλευτικής ασυλίας και εγκρίθηκαν μόλις οι πέντε. Είναι ένα πραγματικό νούμερο αυτό. Δεν παίξαμε με τους αριθμούς. Αυτά τα στοιχεία είχαμε στα χέρια μας. Με το που έγινε αυτή η παρεξήγηση εδώ εσχές, αμέσως απευθύνθηκα γραπτώς στη Διεύθυνση Νομοθετικού Έργου –και μου απάντησαν αμέσως- και ζήτησα να μάθω τον αριθμό άρσεων βουλευτικής ασυλίας από το 2005 έως το 2019. Για να είμαι σωστός, δεν υπήρχε κάποιος δόλος ούτε το κάναμε εσκεμμένα αυτό που κάναμε χτες. Μας απάντησαν από τη Βουλή των Ελλήνων –το οποίο θα το καταθέσω και στα Πρακτικά, για να είμαι και σίγουρος ότι δεν θα μου κλείσουν τα μικρόφωνα και σήμερα- ότι από τις τριακόσιες εβδομήντα μία κατατεθειμένες δικογραφίες άρσεων ασυλίας Βουλευτών έγιναν δεκτές οι εκατόν σαράντα μία από το 2005 έως το 2019. Το κουβεντιάσαμε και στους διαδρόμους της Βουλής. Υπήρχαν βέβαια ιδιαίτερες συνθήκες τότε, γιατί υπήρχαν και κόμματα μη δημοκρατικά εδώ μέσα, οπότε αυξήθηκαν κάπως οι άρσεις ασυλίας. Αλλά, εν πάση περιπτώσει, αν υπολογίσει κανείς πέντε και εκατόν σαράντα μία είναι εκατόν σαράντα έξι στα τελευταία σαράντα τέσσερα χρόνια. Αυτοί είναι οι πραγματικοί αριθμοί.

Το καταθέτω για τα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Κωνσταντίνος Χήτας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Ως Ελληνική Λύση με πολύ σεβασμό προς τους συναδέλφους και προς τους θεσμούς προσεγγίσαμε με απόλυτη συνέπεια και σοβαρότητα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όλη τη διαδικασία και τη θεωρήσαμε ως μία πραγματική ευκαιρία να βελτιώσουμε κάποια κακώς κείμενα. Πιστέψτε με δεν θα επιτρέψουμε σε κανέναν, πραγματικά σε κανέναν, είτε γιατί είχε μία άτυχη στιγμή,

είτε εσκεμμένα, να προσάψει οτιδήποτε στην Ελληνική Λύση. Μακριά από μας αυτά. Θέλουμε να είμαστε κρυστάλλινοι και πεντακάθαροι. Μιλάμε στην καρδιά των Ελλήνων, μιλάμε στους χιλιάδες Έλληνες που μας παρακολουθούν και μας τίμησαν με την ψήφο τους. Αυτοί οι πολίτες περιμένουν από μας, μέσα από όλη αυτή τη διαδικασία, να βελτιώσουμε την καθημερινότητά τους, το βιοτικό τους επίπεδο, τη ζωή τους. Αυτό περιμένουν οι Έλληνες πολίτες από τους πολιτικούς, από εμάς. Μόνο σε αυτούς χρωστάμε και μόνο σε αυτούς λογοδοτούμε, πουθενά αλλού.

Ναι, η Ελλάδα έχει σίγουρα ανάγκη για ένα νέο, εκσυγχρονισμένο Σύνταγμα, ένα Σύνταγμα χωρίς αναχρονιστικές διατάξεις, χωρίς λαϊκισμούς, ένα Σύνταγμα επίκαιρο, που θα μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των καιρών και στις ανάγκες των Ελλήνων, ένα Σύνταγμα που θα στοχεύει στην κατάργηση της ατιμωρησίας των πολιτικών, στην πραγματική διάκριση των εξουσιών του κράτους, στην εξασφάλιση της πολιτικής σταθερότητας, ένα Σύνταγμα το οποίο θα στοχεύει στην προώθηση του ευρωπαϊκού προσανατολισμού του κράτους μας, στην απελευθέρωση της οικονομίας από τα δεσμά της κρατικής εξουσίας και στη θωράκιση των δικαιωμάτων των Ελλήνων πολιτών. Αυτές οι σκέψεις θα έπρεπε να καθοδηγούν τις αποφάσεις μας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για το νέο Σύνταγμα και όχι τα πρόσκαιρα, αν θέλετε, κομματικά συμφέροντα.

Η ιδεολογική μας πρόταση ήταν και είναι η συνταγματική Αναθεώρηση να έχει ως βασικό στόχο την αποκέντρωση της πολιτικής εξουσίας και τη διάχυση της εντός των εθνικών κοινοτήτων. Θέλω να σταθώ σε αυτό το σημείο στις ανεξάρτητες αρχές, που τείνουν να γίνουν θεσμικά στη χώρα μας η τέταρτη εξουσία, δηλαδή περίπου «κράτος εν κράτει». Το γεγονός, λοιπόν, ότι έχουμε τόσες πολλές ανεξάρτητες αρχές αποδεικνύει ένα πράγμα, ότι το ίδιο το κράτος παραδέχεται μάλλον τη δυσλειτουργία του. Αντιλαμβάνεται ότι δεν παίρνει πάντα συνταγματικά ορθές και σύννομες αποφάσεις. Και είναι και ανησυχητικό. Ξέρετε ότι οι ανεξάρτητες αυτές αρχές φαίνεται ότι λειτουργούν πιο πολύ με τη λογική της ελεύθερης διακίνησης κεφαλαίων, εμπορευμάτων και προσφάτως και μεταναστών.

Η άποψή μας, λοιπόν, είναι ξεκάθαρη σε αυτό το θέμα: Αντί να φτιάχνουμε, να δημιουργούμε συνεχώς ανεξάρτητες αρχές, προτείνουμε την αναμόρφωση των δημοκρατικών μας θεσμών δίνοντας ρόλο στους πολίτες και καθιστώντας περιττές τις τόσες πολλές ανεξάρτητες αρχές. Φυσικά θα πρέπει να γνωρίζουν οι αρχές αυτές ότι θα ελέγχονται, με γνώμονα τη διαφάνεια και τη δικαιοσύνη.

Έρχομαι τώρα σε ένα ακόμη εξίσου σημαντικό θέμα, αυτό της εμπιστοσύνης στη λειτουργία του κράτους και της οικονομίας. Οι λέξεις - κλειδιά είναι δύο: «διάχυση» και «συμμετοχή». Η διάχυση της εξουσίας στους πολίτες, η αποκέντρωση της εξουσίας και η συμμετοχή των πολιτών στην άσκηση της.

Πιστεύουμε ακράδαντα ότι η διασπορά της εξουσίας και είναι επιβεβλημένη και αποτελεσι τον καλύτερο τρόπο περιορισμού της διαφθοράς και της διαπλοκής. Το πολιτικό μας σύστημα είναι υπερβολικά συγκεντρωτικό. Όλα γίνονται στην πρωτεύουσα, όλα γίνονται στην Αθήνα, όλη η εξουσία είναι συγκεντρωμένη εδώ. Και όντας βορειοελλαδίτης, εκ Θεσσαλονίκης ορμώμενος, αυτό με πονάει και περισσότερο. Οι υπόλοιπες πόλεις και η πλειοψηφία των πολιτών είναι μονίμως αποκλεισμένοι: Οι Μακεδόνες, οι Θρακιώτες, οι νησιώτες, οι Ηπειρώτες. Γενικώς όλοι όσοι διαβιούν μακριά από την υδροκέφαλη, όπως λέμε, Αθήνα είναι απλοί θεατές όσων γίνονται γι' αυτούς αλλά πάντα χωρίς αυτούς.

Από την πρώτη στιγμή φωνάζουμε για τη διάχυση της εξουσίας, που θα περιόριζε τη διαπλοκή και θα ενίσχυε, κατά την άποψή μας, την ανάπτυξη της Ελλάδας. Σας μιλάμε για μια μεταρρύθμιση, η οποία θα έβρισκε εφαρμογή σε όλα τα επίπεδα άσκησης της εξουσίας, από την κεντρική εξουσία μέχρι την τοπική αυτοδιοίκηση.

Ως κόμμα, λοιπόν, για να έρθω σ' αυτό, υποστηρίζουμε απόλυτα μια τέτοια αποκέντρωση, μια αποκέντρωση ουσιαστική, που θα οδηγεί στη δημιουργία νέων, περισσότερων κέντρων αποφάσεων.

Βεβαίως, στο πλαίσιο της ουσιαστικής συμμετοχής του λαού στα κοινά, υποστηρίζουμε και τα τοπικά δημοψηφίσματα με λαϊ-

κή πρωτοβουλία. Συμφωνούμε ακόμη και με τη θέσπιση τοπικών λαϊκών συνελεύσεων, με αποφασιστικές όμως και όχι εθιμοτυπικές αρμοδιότητες.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η Ελληνική Λύση πάντως είναι ξεκάθαρη στις θέσεις της. Δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο οι πολίτες που είναι εγγεγραμμένοι στους σχετικούς εκλογικούς καταλόγους. Τυχόν, λοιπόν, επέκταση του «εκλέγειν» σ' αυτούς τους ανθρώπους θα σήμαινε αλλοίωση της βούλησης της εθνικής τοπικής κοινωνίας.

Πριν κλείσω, κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορούσα να μην αναφερθώ σε μια επιτυχία αυτής της Αναθεώρησης του Συντάγματος. Δεν θα μπορούσα να μην αναφερθώ στους Έλληνες του εξωτερικού, σε αυτούς τους ανθρώπους, που έφυγαν κακήν κακώς από την Ελλάδα, αναζητώντας ένα καλύτερο αύριο για τους ίδιους και τα παιδιά τους.

Να ξέρετε, λοιπόν -και είμαι σίγουρος ότι το ξέρετε- ότι αυτοί οι άνθρωποι ποτέ δεν ξέχασαν την Ελλάδα, την πατρίδα τους. Και επειδή είμαι παιδί μεταναστών, γεννήθηκα και μεγάλωσα στη Γερμανία έντεκα χρόνια, θέλω να πω ότι αυτοί οι άνθρωποι δημιούργησαν, όπου και αν πήγαν, ελληνικές κοινότητες. Δημιουργήσαμε ελληνικές κοινότητες, διατηρήσαμε και προωθήσαμε με κάθε τρόπο τον ελληνικό πολιτισμό, τα ελληνικά ήθη και έθιμα. Συνεχίσαμε -και βάζω και εμένα μέσα- και συνεχίζουμε να στηρίζουμε με κάθε τρόπο την Ελλάδα, την πατρίδα, παρ' όλο που ουσιαστικά η πατρίδα ήταν αυτή που έδιωξε αυτούς τους ανθρώπους από εδώ. Συνεχίζουν αυτοί οι άνθρωποι να διαφημίζουν με τον καλύτερο τρόπο την Ελλάδα και να μας κάνουν περήφανους.

Αυτοί οι άνθρωποι, αυτοί οι Έλληνες, που είναι πιο Έλληνες από εμάς, αξίζουν αυτή την ελάχιστη αναγνώριση. Πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ψηφίζουν για την πατρίδα τους. Γιατί τελικά ποιος είναι ο ρόλος μας; Γιατί μας ψηφίζει εμάς ο λαός; Τι αξίζει, αλήθεια, το βουλευτικό αξίωμα, εάν δεν λειτουργεί υπέρ της πατρίδας και των πολιτών που μας τίμησαν με την ψήφο τους;

Κλείνω, λέγοντας ότι ως Ελληνική Λύση διαβεβαιώνουμε απ' αυτό το Βήμα ότι θα ενεργούμε πάντα με γνώμονα την ανάκαμψη της πατρίδας μας και την ευημερία του ελληνικού λαού, όπου και αν κατοικεί αυτός.

Σας ευχαριστώ από καρδιάς όλους.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Κύριε συνάδελφε...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Το 114. Δεν έχει κάποια ιδιαίτερη ουσιαστική σημασία. Οπότε, δεν θα συμμετέχουμε σ' αυτό, θα πούμε «όχι».

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσής και λειτουργίας της Βουλής των Ελλήνων, τριάντα εννέα μαθητές και μαθήτριες και έξι συνοδοί εκπαιδευτικοί από το δημοτικό σχολείο του Σπηλίου Ρεθύμνου.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει η κ. Φωτεινή Μπακαδήμα, ειδική αγορήτρια από το ΜέΡΑ25.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΠΑΚΑΔΗΜΑ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα μου επιτρέψετε να ξεκινήσω την τοποθέτησή μου από το τέλος προς την αρχή, αρχίζοντας από το άρθρο 112 και επόμενα. Αρκεί να πούμε ότι συμφωνούμε με την κατάργηση κάθε αναχρονιστικής διάταξης ή κάθε περιττής μεταβατικής, που έχει ολοκληρώσει πλέον την αποστολή της.

Περνώ τώρα στα της αυτοδιοίκησης. Σαφώς χρειάζεται να μεριμνήσουμε για μια πιο ισχυρή τοπική αυτοδιοίκηση, να είναι η εγγύτητα και η επικουρικότητα κριτήρια μεταφοράς αρμοδιοτήτων της κεντρικής διοίκησης προς τις περιφέρειες και τους δήμους.

Στο ΜέΡΑ25 θέλουμε τη λειτουργική αποκέντρωση σε όλα τα επίπεδα, δηλαδή ό,τι εξυπηρετεί περισσότερο τον πολίτη στην

καθημερινή επαφή του με το δημόσιο και ό,τι αδιαμφισβήτητα μπορεί να εξοικονομήσει χρόνο.

Δεν πρέπει να φοβόμαστε καθόλου να παραχωρήσουμε τέτοιες αρμοδιότητες που ενδυναμώνουν την τοπική αυτοδιοίκηση. Έτσι, οι δήμοι και οι περιφέρειες θα επιτελούν καλύτερα τον σκοπό τους. Είναι απολύτως θεμιτό, ως εκ τούτου, να αναλαμβάνει η τοπική αυτοδιοίκηση τις τοπικές υποθέσεις, ακόμη και τις λεγόμενες «δημοσίου συμφέροντος». Είναι εγγύτερα στο ζήτημα και έχει μεγαλύτερη εμπειρία και μνήμη των ιδιαίτερων καταστάσεων και συνθηκών κάθε περιοχής.

Αυτές οι ιδιαίτερες συνθήκες φέρνουν το επόμενο ζήτημα στο προσκήνιο. Αναφέρομαι στην νησιωτικότητα και στην ορεινότητα, βασικά μας εθνικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά. Έχουμε την πιο εκτεταμένη ακτογραμμή απ' όλες τις χώρες της Μεσογείου, με τα νησιά μας να αποτελούν το 20% σχεδόν του εδάφους μας, αλλά ταυτόχρονα είμαστε και η πιο ορεινή χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα νησιά, αλλά οι ορεινές περιοχές μοιράζονται πάνω-κάτω τα ίδια βασικά προβλήματα, με την αποκοπή και την απομόνωση να τα ρημάζουν, αυτό, δηλαδή, που ορίζεται ως φυσική απομάκρυνση ενός χώρου από τις βασικές αγορές και δομές μιας εθνικής επικράτειας. Γι' αυτό και οι πολιτικοί πρέπει να παραμένουμε σε ετοιμότητα, για να αποτρέψουμε ακριβώς αυτή την απομάκρυνση, για να κρατάμε και να φέρνουμε πιο κοντά όσους κρατούν ζωντανή την ψυχή της Ελλάδας, από το Ορμένιο μέχρι τη Γαύδο και από τους Οθωνούς έως τη Στρογγύλη και το Καστελόριζο.

Δυστυχώς, αγαπητοί συνάδελφοι, οι κάτοικοι αυτών των περιοχών έχουν χαμηλότερο επίπεδο υπηρεσιών υγείας, περίθαλψης και εκπαίδευσης σε σχέση με τα αστικά κέντρα. Έχουν υψηλότερο κόστος μετακίνησης, πιο ακριβή και πιο δυσχερή μετακίνηση αγαθών. Τα δίκτυα μεταφοράς ενέργειας και τηλεπικοινωνιών παραμένουν πολλές φορές ανολοκλήρωτα, παρ' ότι βρισκόμαστε στην εποχή του ύστερου ηλεκτρισμού και του διαδικτύου. Συχνά ακριβικές περιοχές μένουν δίχως ρεύμα και δεν έχουν όλοι τρεχούμενο νερό.

Έχουμε, λοιπόν, την πλήρη αποβιομηχανοποίηση της περιφέρειας. Μια εικόνα απελπισίας, που είδαμε όλοι με τα καλοκαιρινά αίσχη της Σαμοθράκης, με την Κυβέρνηση αδύναμη να περισώσει την αξιοπρέπεια της χώρας και να προστατεύσει κατοίκους και επισκέπτες. Απομονώνονται ολόκληρες περιοχές, όταν γκρεμιστεί μια ορεινή γέφυρα, που δεν συντηρήθηκε ποτέ σωστά. Άνθρωποι χάνουν τη ζωή τους από οδικά δίκτυα – καρμανιόλες, στην ορεινή επαρχία και στα νησιά.

Χρειαζόμαστε αδιαμφισβήτητα ειδική μέριμνα, λοιπόν, για τις ανάγκες αυτών των Ελλήνων, γιατί και αυτοί γίνονται ευπαθείς ομάδες υπό το βάρος της κρατικής αναληψίας. Χρειαζόμαστε στοχευμένες πολιτικές ανάπτυξης με σεβασμό στο περιβάλλον και προοπτική σταθερής εργασίας για τον ντόπιο πληθυσμό.

Χρειαζόμαστε να συνδέσουμε αυτές τις δράσεις με αντιστοιχίες περιφερειακές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να χρηματοδοτηθούν έργα που έχουν μέλλον στα νησιά και στις ορεινές περιοχές και παράγουν πλούτο και όχι ευκαιριακές επιδοτήσεις με ημερομηνία λήξης. Μας υποχρεώνει και το Σύνταγμά μας, στο άρθρο 106, αλλά και η Συνθήκη του Άμστερνταμ. Εκεί επιβάλλεται αυτό ακριβώς που λέμε, να μειωθούν οι διαφορές στα επίπεδα ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και να μειωθεί η καθυστέρηση των πλέον μειονεκτικών περιοχών.

Λένε αρκετοί ότι μας αρκεί το άρθρο 106 του Συντάγματος. Με βάση αυτά, που μόλις τώρα ανέφερα, οφείλουμε να παραδεχθούμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι δεν αρκεί, γιατί οι κυβερνώντες το περιορίζουν σε μέτρα χωρίς όραμα, όπως η απαλλαγή από τον ΦΠΑ, που εμφανίζεται ως δήθεν πανάκεια όταν την χορηγούν και ως αδικία όταν την καταργούν κατά βούληση.

Η ρήτρα ορεινότητας και νησιωτικότητας σαφώς και πρέπει να συνδέεται με τη ρήτρα εθνικής ανάπτυξης, αλλά εκτός απ' αυτό πρέπει να τονωθεί και η δικαιοδική ανάπτυξη τους ως μέτρο άσκησης της κοινωνικής πολιτικής. Να φέρουμε το κράτος στον πόλη, να συνδέσουμε τον απομακρυσμένο κάτοικο με το λεγόμενο μητροπολιτικό κέντρο, να στελεχωθούν οι υπηρεσίες του

δημοσίου σε ορεινές και νησιωτικές περιοχές με προοπτική ακόμα ευρύτερης αποκέντρωσης με το πέρασμα του χρόνου.

Σε αυτό το σημείο ως χώρα, δυστυχώς, καταλαμβάνουμε πολύ χαμηλή θέση. Είμαστε τρίτοι από το τέλος στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε υποδομές απομακρυσμένων περιοχών και αυτό οφείλουμε να το διορθώσουμε.

Θέλουμε οι πόροι των ΟΤΑ να είναι μεικτοί και αυτό να το λέει το Σύνταγμα, για να υποχρεώσουμε το κράτος να συγχρηματοδοτεί έργα απαραίτητα για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των ντόπιων, όταν στους ΟΤΑ δεν επαρκούν τα κονδύλια. Εξάλλου, δεν είναι όλοι οι ΟΤΑ το ίδιο εύρωστοι, ούτε έχουν όλοι τις ίδιες ανάγκες και δεν θα τους βάλαμε σε καμμία περίπτωση όλους στην ίδια ζυγαριά.

Επειδή νοιαζόμαστε, όμως, για τα χρήματα του φορολογούμενου και τη λογοδοσία, προτείνουμε το εξής: Οι ΟΤΑ να υποβάλουν ετήσια έκθεση πεπραγμένων και προγραμματισμού προσεχούς έτους και να θέτουν στη δημοσιότητα όλα τους τα οικονομικά στοιχεία.

Έχουμε ταλαιπωρηθεί πάρα πολύ από καταχρήσεις στην τοπική αυτοδιοίκηση και αυτό το αποδεικνύουν πολλές πρόσφατες δικαστικές αποφάσεις. Αυτό που μας χρειάζεται, λοιπόν, είναι περισσότερη διαφάνεια, ώστε να προλαβαίνουμε νωρίς την κακοδιαχείριση, όταν υπάρχει ακόμα χρόνος, να διορθωθεί.

Τώρα, για το αναλογικό σύστημα στις αυτοδιοικητικές εκλογές, τις τοπικές συνελεύσεις, τα τοπικά δημοψηφίσματα και τις λαϊκές πρωτοβουλίες, σε επίπεδο ΟΤΑ, νομίζω ότι η χθεσινή μας τοποθέτηση ήδη προοικονομεί για τη σημερινή μας στάση. Δεν είναι δυνατόν να θέλουμε απλή αναλογική στις εθνικές εκλογές και να μην τη θέλουμε στις τοπικές. Η θέση μας για την αναλογική είναι πολύ απλή. Είναι η εξής: Όσο πιο απλή, τόσο πιο καλή.

Οτιδήποτε κινείται προς αυτή την κατεύθυνση, το στηρίζουμε. Στις μέρες μας, όμως, επικαλούνται αρκετοί από την κυβερνητική πλειονότητα κάποια, όντως, παράδοξα παραδείγματα των τελευταίων δημοτικών και περιφερειακών εκλογών, με σκοπό να τα χρεώσουν στην απλή αναλογική.

Βρέθηκε νικητής δήμαρχος να πρέπει να ηγηθεί δημοτικού συμβουλίου στο οποίο μειοψηφεί. Όμως, αντί να τα χρεώσουμε όλα στην απλή αναλογική, πρέπει να λάβουμε τα απαραίτητα νομοθετικά βήματα για να διασφαλίσουμε ότι δεν θα συμβεί ξανά κάτι τέτοιο.

Περνώντας στις τοπικές συνελεύσεις, στα δημοψηφίσματα και στην πρωτοβουλία των πολιτών στην αυτοδιοίκηση και εδώ δεν επιφυλάσσω καμμία έκπληξη, καθώς τα όσα θα πω κινούνται σύμφωνα με τις θέσεις μας. Ήδη στη συζήτηση για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, περιγράψαμε τη δημιουργία ενός ειδικού διαβουλευτικού συμβουλίου κληρωτών και εκλεγμένων πολιτών, το ΔΙΑΣΚΕΠ. Τα ΔΙΑΣΚΕΠ διατρέχουν οριζόντια τις πολιτικές θεματικές και γίνονται γέφυρα μεταξύ πολιτών και εξουσίας, εκεί που ούτε αποκλειστικά ο κρατισμός ούτε μόνο η ιδιωτικοποίηση μπορούν να δώσουν λύσεις. Τα ΔΙΑΣΚΕΠ τώρα περιφερειακής εμβέλειας θα κάνουν έναν τακτικό και αποκομματικοποιημένο διάλογο, με μέλη προσωρινής θητείας που θα αποτελούνται κατά 1/3 από κληρωτούς εμπλεκόμενους, 1/3 από κληρωτούς πολίτες με εκλογικό δικαίωμα και 1/3 από επιλογές των περιφερειακών συμβούλων, κατ' αναλογία ισχύος.

Τα ΔΙΑΣΚΕΠ, επίσης, θα συνεδριάζουν τακτά και με συγκεκριμένη ατζέντα. Οι εκπρόσωποι των αιρετών εισηγούνται προτάσεις και τα υπόλοιπα μέλη θέτουν ερωτήματα και αντιπροτείνουν. Στο τέλος της συνδιάσκεψης το ΔΙΑΣΚΕΠ αποφασίζει κατά πλειοψηφία και καταθέτει στην περιφέρεια εισήγηση. Η περιφέρεια εφόσον συναινεί, ενεργεί. Αν δεν συναινέσει και το ΔΙΑΣΚΕΠ επαχθεί με την ίδια εισήγηση μετά από δύο χρόνια, η εισήγηση μπαίνει σε αρνητική ονομαστική και αιτιολογημένη ψηφοφορία στο περιφερειακό συμβούλιο, με απαίτηση ενισχυμένης πλειοψηφίας για να απορριφθεί. Θα πρέπει, δηλαδή, οι περιφερειακοί άρχοντες και οι αντιπρόσωποι να αιτιολογήσουν συγκεκριμένα ο καθένας και ονομαστικά για ποιο λόγο αντιδρούν και δεν πειθαρχούν στο αίτημα των ΔΙΑΣΚΕΠ.

Όπως βλέπετε, το ζήτημα των τοπικών συνελεύσεων και πρωτοβουλιών, το πηγαίνουμε ένα βήμα πιο πέρα. Στο σημείο αυτό, ωστόσο, θα ήθελα να ενημερώσω τον Πρόεδρο και τη Γραμμα-

τεία ότι για το άρθρο 101 παράγραφος 1 έχουμε ήδη καταθέσει την πρότασή μας στην επιτροπή, στις 22 Οκτώβρη, με αριθμό πρωτοκόλλου 26, η οποία, όμως, δεν έχει συμπεριληφθεί στο υλικό που διανέματε.

Ως εκ τούτου, θα παρακαλούσα να διενεργήσετε διορθωτικά και να τακτοποιηθεί αυτή η εκκρεμότητα.

Προχωρώντας για τα τοπικά δημοψηφίσματα, που έχουν μακρά ιστορία στην Ευρώπη και αποτελούν πρωτοτυπία της αρχαιοελληνικής δημοκρατίας της πόλεως, επίσης συμφωνούμε. Για παράδειγμα, αν πριν τον «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» είχε γίνει διαβούλευση με τους πολίτες, δεν θα είχαμε προλάβει όλα τα γνωστά μετέπειτα σφάλματα;

Στο άρθρο 96 δεν θα σταθώ πολύ, που αφορά την εξομοίωση των στρατιωτικών δικαστών προς τους τακτικούς δικαστικούς λειτουργούς.

Συμφωνούμε με ένα δίκαιο αίτημα που καλώς αξιοποιείται και θα το στηρίξουμε. Θέλουμε μόνο να επισημάνουμε ότι στη συνέχεια θα χρειαστεί ιδιαίτερη πρόνοια για να διευθετηθεί και πρακτικά η εξομοίωση.

Προτείνουμε την ίδρυση νέας κατεύθυνσης στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών, για να κατοχυρωθούν οι μελλοντικοί στρατιωτικοί δικαστές και να τους δοθεί η δυνατότητα να συνεισφέρουν και σε ποινικές υποθέσεις των κοινών ποινικών δικαστηρίων, όπου αυτό κριθεί σκόπιμο, ώστε να συνεισφέρουν και στην επιτάχυνση της δικαιοσύνης.

Τελευταίο θέμα άφησα τις ανεξάρτητες αρχές και την ηγεσία τους. Δυστυχώς, και σε αυτή την περίπτωση, η υπόθεση της Επιτροπής Ανταγωνισμού έχει εκθέσει τη χώρα πανευρωπαϊκά και έχει αποκαλύψει έναν ακατανόητο και ανατρεπτικό θεσμικό βολонταρισμό.

Ταυτόχρονα, αποδεικνύει περίτρανα τη διάθεση της Κυβέρνησης να εγκαταστήσει έναν πρωθυπουργικό συγκεντρωτισμό, που αλλοιώνει τελικά την ίδια τη μορφή του πολιτεύματος. Το ίδιο το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, στην οδηγία 1 του 2019, αναφέρει γι' αυτές τις αρχές. Οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού προστατεύονται έναντι εξωτερικών παρεμβάσεων ή πολιτικών πιέσεων, που μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξάρτητη αξιολόγησή τους για τα θέματα των οποίων επιλαμβάνονται. Και στη συνέχεια γίνεται ακόμη πιο συγκεκριμένη η οδηγία. Η ηγεσία μιας τέτοιας αρχής μπορεί να παυθεί μόνο αν δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις εκτέλεσης των καθηκόντων ή αν κριθεί ένοχη σοβαρής παραβίασης καθήκοντος βάσει της εθνικής νομοθεσίας.

Για να διαλυθούν, λοιπόν, οι όποιες υπόνοιες ότι οι ανεξάρτητες αρχές και οι πολιτικές δυνάμεις βρίσκονται είτε σε εναγκαλισμό είτε στα χαρακώματα, προτείνουμε την επιλογή από εκλεκτορικό σώμα ΔΙΑΣΚΕΠ των επικεφαλής των ανεξαρτήτων αρχών, σώμα που δεν θα αναλύσω, γιατί ήδη αναφέρθηκε εκτενώς σε αυτό παραπάνω. Για να τονώσουμε την ανεξαρτησία και τη διαφάνεια, προτείνουμε επίσης οι συνεδριάσεις της Ολομέλειας των ανεξαρτήτων αρχών να είναι δημόσιες, σαφέςτατα με κάποιες απαραίτητες εξαιρέσεις.

Νέες ανεξάρτητες αρχές να ιδρύονται με επιδίωξη ομοφωνίας ή τουλάχιστον με πλειοψηφία διακοσίων σαράντα Βουλευτών.

Έχουμε είκοσι τέσσερις μη συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές. Φρονούμε πως είναι ο αριθμός εντυπωσιακός για το μέγεθος της χώρας μας. Βέβαια, οι αρχές αυτές και σε σοβαρά πεδία εμπλέκονται και σοβαρή δουλειά πρέπει να κάνουν. Αλλά, πρέπει να παραχωρείται τόση ύλη της εκτελεστικής εξουσίας σε ανεξάρτητα όργανα; Την ξέρουμε όλοι την εύλογη δυσπιστία, γι' αυτό και δεν θα επεκταθώ.

Στο ΜέΡΑ25 λέμε ότι αυτά τα ερωτήματα τα λύνουν πολύ ισχυρές κοινοβουλευτικές συνααινέσεις και γι' αυτό μιλάμε για 4/5.

Πριν κλείσω, θα κάνω μια σύντομη αναφορά στην πρόταση για προσθήκη της νέας παραγράφου με αριθμό 4 στο άρθρο 54 του Συντάγματος.

Διαβάζουμε πως μπορεί να τίθενται προϋποθέσεις στην άσκηση εκλογικού δικαιώματος, όπως πραγματικός δεσμός με τη χώρα, αυτοπρόσωπη παρουσία σε εκλογικό τμήμα, χρόνος απουσίας από τη χώρα κ.λπ..

Θεωρούμε ότι είναι το λιγότερο περιεργό να απαιτούμε να μπορεί να αποδειχθεί η παρουσία –βέβαια, μένει να το δούμε και

στο νόμο αν θα απαιτηθεί- ενεργό ΑΦΜ, κατοχή περιουσίας ή κάτι άλλο. Αυτό που μπορούμε, όμως, να πούμε και αφορά το τελευταίο κομμάτι, τη δυνατότητα καθιέρωσης μιας ή περισσοτέρων εκλογικών περιφερειών αποδήμου ελληνισμού, είναι μια κίνηση που χαιρετίζουμε. Θα τη στηρίξουμε, γιατί αποτελεί κομμάτι και της δικής μας αρχικής πρότασης στην πρόταση νόμου που καταθέσαμε για την ψήφο των αποδήμων.

Δεν θέλω να καταχραστώ περισσότερο χρόνο. Ελπίζω ότι τελείωσα εγκαίρως.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΜέΡΑ25)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Για το 114, κυρία συνάδελφε; **ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΠΑΚΑΔΗΜΑ:** Κρίνουμε ότι έχει συμβολική σημασία και συμφωνούμε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, τον λόγο παρακαλώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ο κ. Κατρούγκαλος έχει τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Είχαμε πει, κύριε Πρόεδρε, επί του προηγούμενου Προεδρεύοντος να τοποθετηθούμε επί διλειπτο όταν διανεμηθεί η πρόταση για το άρθρο 54 παράγραφος 4. Μόνο γι' αυτό θέλω να πω και θα είμαι εντός του διλειπτου.

Έγιναν δεκτές ορισμένες παρατηρήσεις μας, όπως και η προσθήκη του πραγματικού δεσμού ως περιορισμού της ρύθμισης. Επίσης, έχει ομογενοποιηθεί, όπως ζητήσαμε, η ορολογία. Εξακολουθούν να υπάρχουν δύο θέματα, τα οποία είχαμε θέσει και τα οποία δεν έχουν ρυθμιστεί.

Το πρώτο είναι ουσιαστικό. Θεωρούμε ότι δεν πρέπει να είναι δυνητική, αλλά οπωσδήποτε καταφατική, δεσμευτική η διατύπωση και για τις προϋποθέσεις στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, αλλά και ως προς την καθιέρωση του δικαιώματος του εκλέγεσθαι.

Θέλουμε δηλαδή, να μην είναι στη διακριτική ευχέρεια του κοινού νομοθέτη να αναγνωρίσει δικαίωμα του εκλέγεσθαι στους αποδήμους, αλλά αυτό να είναι ουσιαστικό στοιχείο της ρύθμισης και στο Σύνταγμα και στο νόμο.

Η τελευταία παρατήρηση είναι -και ελπίζω να μην είναι σκόπιμο- ότι προβλέπονται τρεις διαφορετικές πλειοψηφίες για τον νόμο που θα ρυθμίζει την ψήφο των αποδήμων, μία του άρθρου 51 παράγραφος 4 των διακοσίων στις δύο πρώτες παραγράφους, μία απλή πλειοψηφία στην τρίτη παράγραφο και μία πλειοψηφία δια της παραπομπής στην παράγραφο 1 του άρθρου 54 των εκατόν ογδόντα. Δεν είναι λογικό για την ίδια τη συνταγματική ύλη για τη ρύθμιση της ψήφου των αποδήμων να έχουμε άλλη πλειοψηφία από αυτή των διακοσίων που είχε οριστεί στη διαδικασία της αναθεώρησης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κύριε Κατρούγκαλε, τις προτάσεις αυτές να τις καταθέσετε στο Προεδρείο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Σωστά. Θα σας καταθέσω τις προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Θερμή παράκληση, να γίνει άμεσα αυτό για να διανεμηθούν.

Τον λόγο έχει ο Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών, ο κ. Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών): Μη φοβάστε. Έρχομαι για συμβολικούς λόγους σε αυτό το Βήμα. Δεν δρώμαι της ευκαιρίας λόγω της υπουργικής ιδιότητας να μετέχω σε αυτή τη συζήτηση, αλλά λόγω του γεγονότος ότι έχω την τύχη και την τιμή να είναι η τρίτη συνταγματική Αναθεώρηση στην οποία συμμετέχω ως Βουλευτής. Οφείλω να κάνω ορισμένες παρατηρήσεις, καθότι και ως μέλος της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος στην προηγούμενη Βουλή είχα τοποθετηθεί σε μία σειρά από θέματα. Θα ήθελα να κάνω δύο παρατηρήσεις τώρα που κλείνει αυτή η συζήτηση.

Η πρώτη παρατήρηση είναι σε σχέση με αυτά που πετύχαμε. Θεωρώ ότι έγιναν μεγάλα βήματα. Παρακολουθώ όλη τη συζήτηση, όλο αυτό το διάστημα. Έγιναν μεγάλα βήματα, όσον αφορά και το άρθρο 86, αλλά και το άρθρο 62. Προστατεύουμε με τις ρυθμίσεις το κύρος του Βουλευτή. Προστατεύουμε την αξιοπιστία της εκάστοτε κυβέρνησης. Νομίζω ότι είναι ένα ου-

σιαστικό βήμα εμπέδωσης της δημοκρατίας μας και της διαφάνειας που πρέπει να υπάρχει στο πολιτικό σύστημα. Σε αυτό η Βουλή ανταποκριθήκε με καθυστέρηση απέναντι στην ανάγκη της κοινωνίας.

Το άλλο που καταφέρνουμε είναι πραγματικά να ολοκληρώσουμε τη συνταγματική Αναθεώρηση του 1985, σε σχέση με τον Πρόεδρο. Ο Πρόεδρος απεκδύθηκε όλων των αρμοδιοτήτων που είχε. Είχε παραμείνει η εκλογή του και μόνο με αυξημένη πλειοψηφία, καθώς και οι πολιτικές εξελίξεις που προκαλούσε, δηλαδή τη διάλυση της Βουλής σε περίπτωση που δεν την επιτυγχάναμε. Ολοκληρώνουμε αυτή την αβλεψία της προηγούμενης συνταγματικής Αναθεώρησης, η οποία μας κόστισε πολιτικές εξελίξεις, οι οποίες δεν οδήγησαν τη χώρα σε μία πολιτική σταθερότητα, την οποία είχε ανάγκη.

Θα ήθελα, όμως, να πω και για τα στοιχήματα που χάσαμε, επειδή σε δέκα χρόνια θα ξανασυζητήσουμε συνταγματική Αναθεώρηση. Και κάποιοι άλλοι Βουλευτές θα βρίσκονται σε αυτά τα έδρανα. Μια νέα γενιά θα έρθει. Και θα μας ζητήσει τον λογαριασμό η νέα γενιά για τα στοιχήματα που χάσαμε.

Διότι χάσαμε, για παράδειγμα, το στοιχείο για την αναθεώρηση του άρθρου 16. Δεν ανταποκριθήκαμε στις ανάγκες της κοινωνίας. Δεν βρεθήκαμε κοντά σε αυτό που συμβαίνει σε μία Ευρώπη, η οποία σήμερα αποφασίζει να υπερχρηματοδοτήσει την εκπαιδευτική άνοξη του Erasmus Plus. Από την άλλη, η Ελλάδα θέλει να παραμείνει σε μία διάρθρωση των πανεπιστημίων της, έτσι όπως το «οραματίστηκαν» οι νομοθέτες του χουντικού Συντάγματος, που ουσιαστικά προστάτευε τη δημοσιοϋπαλληλική σχέση των υπηρετούντων στα πανεπιστήμια με τη μετατροπή τους σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Αυτό ήταν. Αυτό νομίζω ότι είναι ένα τεράστιο βήμα προς τα πίσω.

Η δεύτερη παρατήρηση είναι ότι δεν ανταποκριθήκαμε στις ανάγκες που έχει χώρα να σταματήσει επιτέλους η άναρχη δόμηση, να σταματήσει η λεηλασία της δημόσιας περιουσίας, να αξιοποιηθεί ο φυσικός τους πλούτος με σεβασμό στο περιβάλλον μέσα από την αναθεώρηση του άρθρου 24, που μόνο προβλήμα έφερε. Και θα έπρεπε να έχουμε κάνει γενναία συμφωνία για τον τρόπο με τον οποίο θα έπρεπε να έχει κινηθεί, προστατεύοντας και την πολιτισμική μας κληρονομία και το φυσικό κάλλος, αλλά δίνοντας δικαιώματα εκμετάλλευσης στην περιουσία.

Το τρίτο είναι ότι δεν φτάσαμε σε μία συμφωνία για μία ριζική αλλαγή στη δικαιοσύνη και στην επιλογή του τρόπου της ηγεσίας της, αλλά ακόμα περισσότερο στην καθιέρωση ενός συνταγματικού δικαστηρίου, που θα μας είχε προστατέψει από ατελείωτα δημοψηφίσματα, παραδείγματος χάριν αυτού του 2015, θα είχε βάλε περιορισμούς στον αυταρχισμό της οποιασδήποτε κυβέρνησης, θα είχε στηλιτεύσει την κακή νομοθέτηση. Ακόμα, θα έχει προστατεύσει πολύ σοβαρότερα και πολύ εγκυρότερα δικαιώματα, τα οποία καταπατήθηκαν την περίοδο των μνημονίων. Και πρέπει να είμαστε ειλικρινείς. Αυτά είναι τα στοιχήματα που χάσαμε. Και αυτά είναι για τα οποία οι επόμενοι συνταγματικοί νομοθέτες θα μας ζητήσουν τον λογαριασμό.

Ας μη σπεύσουμε, λοιπόν, τη Δευτέρα να πανηγυρίσουμε μόνο για τα βήματα που κάναμε μπροστά, αλλά να πάρουμε ένα μάθημα από τη θεσμική μας καθυστέρηση και την αδυναμία να συμφωνήσουμε, βλέποντας το μέλλον για το πού πρέπει να είναι η Ελλάδα, η οποία έχει κάνει βήματα προς τη θεσμική τους ωρίμανση, όμως, απέχει ακόμα πολύ από το να αξιοποιήσει όλες τις δυνατότητες που έχει: τους νέους ανθρώπους, την πανεπιστημιακή της κοινότητα, να αξιοποιήσει το φυσικό της πλούτο και την ιστορική της κληρονομία και να εμβαθύνει τον θεσμικό τρόπο λειτουργίας του κράτους της, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στα σύγχρονα ευρωπαϊκά δεδομένα.

Εγώ θέλω να συγχαρώ, πραγματικά, τους εισηγητές, τον πρόεδρο της επιτροπής και τα μέλη της επιτροπής για τη δουλειά που έκαναν σε σύντομο χρονικό διάστημα και με σοβαρότητα κατέληξαν σε αυτό το αποτέλεσμα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Πριν περάσουμε στους ειδικούς εισηγητές, θα δώσω τον λόγο στον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο της Νέας Δημοκρατίας, στον κ. Στυλιανίδη.

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Πριν μπω στο θέμα της σημερινής, της τελευταίας θεματικής ενότητας, θα ήθελα, επειδή άκουσα προηγουμένως τον κ. Κατρούγκαλο, να πω ότι η παράβαση καθήκοντος, στην οποία αναφέρθηκε του άρθρου 259 του Ποινικού Κώδικα είναι αδίκημα διαφορετικό από τη δωροληψία που αναφέρεται στο άρθρο 235 του Ποινικού Κώδικα, διότι το πρώτο, δηλαδή το άρθρο 259, έχει σχέση με τα καθήκοντά του υπαλλήλου και άρα, του Υπουργού, όταν τα παραβαίνει. Έτσι είπε.

Μα, και κατά το άρθρο 235 που είναι η δωροληψία, η αντικειμενική υπόστασή του εγκλήματος αυτού θέλει λήψη αθέμιτου οφέλους εκ μέρους του υπαλλήλου και άρα, του Υπουργού για ενέργεια ή παράλειψη ενέργειας κατά την άσκηση των καθηκόντων, δηλαδή κατά την άσκηση της λειτουργικής αρμοδιότητας του Υπουργού. Αυτή είναι μία απάντηση στον σχολιασμό.

Μπαίνω, τώρα, στην κυρίως ενότητα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Η αναθεώρηση του άρθρου 96 παράγραφος 5 καθίσταται αναγκαία, προκειμένου να μπορέσουν οι στρατιωτικοί δικαστές να περιβληθούν με τις απαραίτητες εγγυήσεις λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας, όπως αυτές που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 του Συντάγματος.

Για τον λόγο αυτό, στην πρότασή μας γίνεται ρητή αναφορά στην εξίσωση στρατιωτικών και πολιτικών δικαστών ως εξής: Τα μέλη του δικαστικού σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων περιβάλλονται με άπασες εγγυήσεις λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας των λοιπών τακτικών δικαστικών λειτουργών κατά το άρθρο 87 παράγραφος 1 του Συντάγματος.

Επίσης, προστίθεται η πρόβλεψη νόμου για τη βαθμολογική αντιστοιχία των δικαστικών λειτουργών των Ενόπλων Δυνάμεων με τους λοιπούς τακτικούς δικαστικούς λειτουργούς, τη σύνθεση του ανώτατου δικαστικού συμβουλίου του σώματος αυτών, των πειθαρχικών συμβουλίων και βεβαίως τα της επιθεώρησης.

Ο νόμος που έχει ήδη εκδοθεί είναι ο ν.2304/1945 του Κώδικα Δικαστικού Σώματος Ενόπλων Δυνάμεων και ο ν.2287/1995 του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα.

Η ανάγκη ενισχυτικής αποσαφήνισης του ανεξάρτητου και του αμερόληπτου χαρακτήρα του δικάζοντος οργάνου θεμελιώνεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 της Ευρωπαϊκής Συμβάσης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που, όπως είναι φυσικό, δεν αφορά δίκες μόνο για πολίτες, αλλά και για πολίτες που φέρουν τη στρατιωτική ιδιότητα.

Την άποψη αυτή ενισχύει μία σειρά αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ιδίως σε βάρος της Τουρκίας. Είναι οι υποθέσεις *Ciraklar*, *Ynkul* και *Otsalan*.

Σε όλες τις περιπτώσεις υποστηρίζεται ότι δεν μπορεί να απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους δικαστές όταν λόγω της παράλληλης ιδιότητάς τους ως αξιωματικοί εξαρτώνται από όργανα της εκτελεστικής εξουσίας, δηλαδή, εν προκειμένω, της στρατιωτικής ιεραρχίας.

Αυτό ακριβώς έρχεται να προστατέψει η πρόβλεψη του άρθρου 96 παράγραφος 5, που ορίζει τη βαθμολογική αντιστοιχία των λειτουργιών, τη σύνθεση των σχετικών συμβουλίων και την εξίσωση με τους λοιπούς τακτικούς δικαστές, διότι η ανεξαρτησία και η αμεροληψία, όπως υποστηρίζει και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, δεν πρέπει απλά να διασφαλίζονται από την οργάνωση και τη λειτουργία τους, αλλά και να φαίνονται και, παραλλήλως, και να αποδεικνύονται.

Επίσης η υπ' αριθμόν 4/2014 σύσταση της επιτροπής των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης περί της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μελών των Ενόπλων Δυνάμεων, που υιοθετήθηκε στις 24 Φεβρουαρίου 2010, ρητά προβλέπει στην παράγραφο 34 ότι «η οργάνωση και η λειτουργία των στρατιωτικών δικαστηρίων, όπου αυτά υφίστανται, θα πρέπει να διασφαλίζει πλήρως το δικαίωμα του καθενός σε ένα κατάλληλο, ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο σε κάθε στάδιο των νομικών διαδικασιών».

Η ανάγκη αυτής της νέας πρότασης για αναθεώρηση και συμ-

πλήρωση του άρθρου 96 παράγραφος 5 ανέκυψε, εκτός των άλλων, και από την απόφαση 2857/2003 της ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, που έκρινε αν η πολιτεία μπορεί να καθιερώσει για τους δικαστικούς λειτουργούς της στρατιωτικής δικαιοσύνης το μισθολόγιο των λοιπών δικαστικών λειτουργών ή το μισθολόγιο των στρατιωτικών.

Η απόφαση τότε έκρινε ότι στην προκειμένη περίπτωση των στρατιωτικών δικαστών δεν μπορεί να εφαρμοστεί το άρθρο 88 παράγραφος 2 του Συντάγματος, που αφορά στις αποδοχές των δικαστικών λειτουργών, ερμηνεύοντας διαφορετικά το υφιστάμενο άρθρο 96 παράγραφος 5 εδάφιο α.

Ανάλογες ερμηνείες έχουν λάβει χώρα, βέβαια, και σε άλλες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και σε αποφάσεις δικαστικών εφετείων, σε θέματα προσωπικής και υπηρεσιακής κατάστασης των λειτουργών της στρατιωτικής δικαιοσύνης.

Αυτό, όμως, πρέπει να θεραπευτεί, διότι, όπως διαπιστώνει στην πράξη και η νομολογία, οι αποδοχές των δικαστικών λειτουργών, όποιοι κι αν είναι αυτοί, είτε στρατιωτικοί είτε πολιτικοί, αποτελούν στοιχείο προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας.

Η εξίσωση, λοιπόν, που αποτυπώνεται στη νέα διάταξη ερμηνεύει αυτή την ασάφεια που οδηγεί το Συμβούλιο της Επικρατείας στην παραπάνω ερμηνεία για το μισθολογικό και επιβεβαιώνει ότι η ανεξαρτησία αυτή και η θεσμική εξίσωση με τους λοιπούς δικαστές δεν γίνεται για χάρη του κλάδου τους, αλλά για χάρη των πολιτών που δεν επιτρέπεται σύμφωνα με το Σύνταγμα, επειδή είναι στρατιωτικοί, να δικάζονται από δικαστές με περιορισμένες εγγυήσεις ανεξαρτησίας.

Πάω στο ζήτημα των ανεξάρτητων αρχών. Οι ανεξάρτητες αρχές εμφανίστηκαν ως φαινόμενο στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και μεταφέρθηκαν με κάποια καθυστέρηση στην Ευρώπη.

Θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι αποτελούν τη θεσμική ομολογία της ανεπάρκειας του πολιτικού συστήματος να διαχειριστεί από μόνο του την αναγκαιότητα μιας νέας οριζόντιας, αυτή τη φορά, διάκρισης των εξουσιών, τη διάκριση μεταξύ αγοράς, τεχνοκρατίας και πολιτικής.

Αν καθένας από αυτούς τους χώρους αφεθεί να δράσει μόνος του και ανεξέλεγκτα, εμφανίζει την τάση να επιβάλλεται επί των άλλων. Αν, παραδείγματος χάριν, αφεθεί η πολιτική να ελέγξει την αγορά, θα οδηγηθούμε σε ένα κρατικοπαρεμβατικό μοντέλο, αντίστοιχο αυτού που απέτυχε στη Σοβιετία, με προσβολή σε πάρα πολλές περιπτώσεις ακόμα και των ατομικών ελευθεριών.

Αν, από την άλλη, αφεθεί η τεχνοκρατία να ελέγξει την πολιτική, τότε κινδυνεύουμε να οδηγηθούμε σε έναν ανεφαρμόστο ορθολογισμό, που συχνά δεν έχει τη δυνατότητα να αντιληφθεί τις αντοχές ή τις επιθυμίες της κοινωνίας, μετατρέποντας τη δημοκρατία σε καθεστώς των ειδικών, δηλαδή αυτό που η γερμανική θεωρία αποκαλεί «Fachidioten», δηλαδή «κράτος των εξειδικευμένων ηλίθιων».

Αν, τέλος, αφήσουμε την αγορά να ελέγξει την πολιτική, κινδυνεύουμε να οδηγηθούμε στην απόλυτη διαπλοκή, όπου η ισχύς συγκεκριμένων συμφερόντων θα πολλαπλασιάζεται άπληστα, με παραγγελία νομοσχεδίων σε βάρος του κοινωνικού συνόλου και, ενδεχομένως, στο τέλος, σε βάρος της ίδιας της δημοκρατίας.

Οι ανεξάρτητες αρχές έρχονται να επιβάλλουν αυτήν ακριβώς τη νέα οριζόντια διάκριση εξουσιών, προσδιορίζοντας δυναμικά, αλλά με ακρίβεια τον συμπληρωματικό και αλληλοελεγκτικό ρόλο των τριών διαφορετικών χώρων: Του χώρου της αγοράς, του χώρου της τεχνοκρατίας και του χώρου της πολιτικής.

Σταδιακά, λοιπόν, με τη λειτουργία και τις αποφάσεις τους ξεκαθαρίζουν ότι:

Πρώτον, η αγορά πρέπει να είναι αυτή που παράγει πλούτο, δημιουργεί θέσεις εργασίας, απενοχοποιεί την έννοια της «φιλοδοξίας» και του «συμφέροντος» ως κινητήριες δημιουργικές δυνάμεις του ανθρώπου, αρκεί το ατομικό να διέρχεται μέσα από το δημόσιο, το κοινωνικό και το εθνικό συμφέρον και να υπακούει σε κανόνες.

Δεύτερον, η τεχνοκρατία μπορεί να συμβάλλει προς τους άλλους χώρους με φρέσκια γνώση και σύγχρονη πληροφόρηση,

αλλά χωρίς, βεβαίως, να τους αντικαθιστά στη λειτουργία τους.

Τέλος, η πολιτική είναι αυτή που θέτει τους κανόνες, εποπτεύει την εφαρμογή τους και οριοθετεί ένα κοινό εθνικό και κοινωνικό όραμα, δηλαδή μία στρατηγική, μέσα στην οποία, βεβαίως, θα χωρά το μικρό όνειρο της κάθε οικογένειας, της κάθε επιχείρησης, του κάθε πολίτη και, εντέλει, του κάθε ανθρώπου.

Για τους λόγους αυτούς πιστεύω ότι οι νεοεμφανιζόμενες ανεξάρτητες αρχές μπορούν να διακριθούν τυπολογικά σε τέσσερις μεγάλες κατηγορίες:

Η πρώτη περιλαμβάνει αυτές που λειτουργούν ως θεσμικές εγγυήσεις για την αποτελεσματικότερη προστασία συγκεκριμένων ατομικών δικαιωμάτων, όπως είναι η Αρχή της Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων στο άρθρο 9Α του Συντάγματος και η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών στο άρθρο 19 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει αρχές που ασκούν την εποπτεία σε μεγάλους τομείς ή στο σύνολο της δημόσιας διοίκησης, ιδιαίτερα δε ως προς το δικαίωμα του αναφέρεσθαι, όπως αυτό προσδιορίζεται στο άρθρο 10 του Συντάγματος ή του διορισμού των δημοσίων υπαλλήλων στο άρθρο 103 του Συντάγματος. Αυτές δεν είναι άλλες από το ΑΣΕΠ στο άρθρο 103 παρ. 7 και τον Συνήγορο του Πολίτη στο άρθρο 103 παρ. 9 του Συντάγματος.

Ο Συνήγορος του Καταναλωτή δεν ανήκει στις συνταγματικές προστατευόμενες αρχές, αλλά παρακολουθεί τους κανόνες.

Η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει ανεξάρτητα όργανα που ασκούν αρμοδιότητες σχετικές κυρίως με τη λειτουργία της αγοράς, συνολικά ή ειδικών τομέων της, όπως η Επιτροπή Ανταγωνισμού, η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας κ.α..

Αυτές δεν προβλέπονται από το Σύνταγμα, αλλά από τον νόμο και επηρεάζονται, όχι μόνο από τον εθνικό νομοθέτη, αλλά και από το Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Αναφέρονται δε κυρίως στην οικονομική λειτουργία του κράτους και την οικονομική ελευθερία.

Εδώ θα ήθελα να πω ότι θα μπορούσαμε ουσιαστικά να έχουμε το «μάτι» της πολιτείας, ώστε ο τρόπος λειτουργίας αυτών των αρχών να εναρμονίζεται με τους κανόνες λειτουργίας των συνταγματικών αρχών. Και δεν τους βάζουμε, βέβαια, στο Σύνταγμα, αλλά, τουλάχιστον, να υπάρχει αυτή η αντιστοιχία στη λειτουργία.

Εδώ αυτό απαντά κατά κάποιον τρόπο και στην Αρχή των Δημοσίων Συμβάσεων, η οποία είχε υποβάλει και σχετική ερώτηση - επιστολή προς την επιτροπή, για να μπορέσει να δει αν υπάρχει διάθεση συνταγματοποίησής της.

Τέταρτη κρίσιμη κατηγορία μικτών ως προς το αντικείμενο τους αρχών, που συνδυάζουν χαρακτηριστικά των τριών προηγούμενων κατηγοριών, είναι αυτή που συμπεριλαμβάνει το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης στο άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος, που διαθέτει αποφασιστικές αρμοδιότητες από τη μια, εγγυάται και εποπτεύει.

Οι ανεξάρτητες αυτές αρχές είναι χρήσιμες, όταν εγγυώνται δικαιώματα και εκεί πρέπει σε κάθε περίπτωση να κατοχυρώνονται συνταγματικά, ενώ όταν επιδιώκουν περισσότερη διαφάνεια στη λειτουργία της διοίκησης αυτό πρέπει να αντανακλάται σε σχετικές ρυθμίσεις στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Αντίθετα, όταν συνιστούν εκδήλωση αδυναμίας του πολιτικού συστήματος να αναλαμβάνει τις ευθύνες του και να προσπαθεί να τις μετακυλήσει στους ώμους μη πολιτικών προσώπων, η σύσταση αυτής της λειτουργίας τους πρέπει να είναι φειδωλή.

Οι ανεξάρτητες αρχές δεν είναι δυνατόν να θεωρούνται θεσμικά αντίβαρα που λειτουργούν αντιπλειοψηφικά στο πλαίσιο της αρχής των ελέγχων και των ισορροπιών του κοινοβουλευτικού μας συστήματος.

Αντίθετα, πρέπει να λειτουργούν ως εγγυήσεις για ένα δικαιοκρατικό, δημοκρατικό και πλουραλιστικό πολίτευμα, μέσα από την προστασία της αυτονομίας της πολιτικής έναντι της υπερσυγκέντρωσης οικονομικής, επικοινωνιακής και, εντέλει, πολιτικής επιρροής.

Όπως στην παραδοσιακή διάκριση σε νομοθετική, δικαστική και εκτελεστική εξουσία ενυπάρχουν ως αντίβαρα ο δικαστικός έλεγχος της αντισυνταγματικότητας, ο κοινοβουλευτικός έλεγχ-

χος, η διάλυση της Βουλής, η απαραίτητη έγκριση πράξεων, για παράδειγμα, του Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών από τη Γερουσία κ.α., έτσι πρέπει να λειτουργούν και οι ανεξάρτητες αρχές, όχι ως αντίβαρα στον κοινοβουλευτικό χαρακτήρα, αλλά ως αντίβαρα στη σχέση αγοράς, τεχνοκρατίας και πολιτικής, στο πλαίσιο μιας νέας, όπως είπα προηγουμένως, οριζόντιας διάκρισης εξουσιών.

Τη σχέση των αρχών με το Κοινοβούλιο τη ρυθμίζει το ίδιο το άρθρο 101Α στην παράγραφο 3, που εκτός από τον κοινοβουλευτικό έλεγχο, παραπέμπει και στον Κανονισμό της Βουλής. Ο έλεγχος προκαλείται από τον Υπουργό ή με απευθείας ακρόασεις στα άρθρα 66 και επόμενα του Συντάγματος και 138 Α και 43Α παράγραφος 2 του Κανονισμού της Βουλής.

Αυτή, δε, η ειδική σχέση των ανεξαρτήτων αρχών με τη Βουλή, μας υποχρεώνει να αναθεωρήσουμε το συγκεκριμένο άρθρο, καθιστώντας ευκολότερη τη στελέχυσή τους, χωρίς, όμως, να χάνεται ο υπερκομματικός και ανεξάρτητος χαρακτήρας τους και χωρίς να δημιουργείται, παράλληλα, θεσμικό κενό από την αδυναμία συγκρότησής τους.

Η μέχρι τώρα πρακτική για επιδίωξη ομοφωνίας και, πάντως, πλειοψηφίας των 4/5 της Διάσκεψης των Προέδρων, οδήγησε σε δυσκολία ή και σε αδυναμία συγκρότησης των αρχών. Αυτό αντιμετωπίστηκε με τον ν.3051/2002, όπως τροποποιήθηκε από τον ν.4055/2012, προκειμένου να παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι έξι μήνες η θητεία των μελών της ανεξάρτητης αρχής, αν υπάρχει πρόβλημα νέας συγκρότησης.

Η παράταση του εξαμήνου ισχύει και στην περίπτωση που κάποια μέλη εκλείψουν ή αποχωρήσουν, χωρίς, όμως, να έχει επηρεαστεί η δυνατότητα σχηματισμού απαρτίας. Το Συμβούλιο της Επικρατείας στην ολομέλειά του, με την απόφαση 3515/2013 και αργότερα την 2583/2017, επέτρεψε την παράταση λειτουργίας των αρχών μέχρι την ανάδειξη νέων μελών, μόνο, όμως, για εύλογο χρόνο που κρίνεται κατά τις περιστάσεις.

Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας έχει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα που ανέκυψε στην πράξη, αντικαθιστώντας την ομοφωνία και την ενισχυμένη πλειοψηφία των 4/5 με τα 3/5 της Διάσκεψης των Προέδρων. Αυτό διευκολύνει τη διαδικασία αντικατάστασης ή θεσμοθετεί την παράταση και, άρα, εξασφαλίζει τη συνεχή, αδιάτακτη λειτουργία των ανεξάρτητων αρχών. Και αυτό αποτελεί μια εγγύηση ακόμα και για το πολίτευμά μας.

Παράλληλα, προσατεύεται το κύρος της αρχής από μικροκομματικές σκοπιμότητες, που μπορεί να εμποδίζουν την αντικατάσταση των μελών.

Και, βέβαια, η κοινοβουλευτική λογοδοσία των αρχών και ο κοινοβουλευτικός τους έλεγχος εγγυάται τον συμπληρωματικό τους ρόλο, διευκολύνει το Κοινοβούλιο στο έργο του, ενδυναμώνει τη δημοκρατική τους νομιμοποίηση και ενισχύει την αποτελεσματικότητά τους μέσα από την υποχρέωση κοινοβουλευτικής λογοδοσίας, που συνήθως γίνεται με τη μορφή εκθέσεων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κλείνοντας, επειδή εδώ τελειώνω τις επί της ουσίας παρεμβάσεις μου κατά τη διαδικασία της Η' Αναθεωρητικής Βουλής, επιτρέψτε μου ως πρόεδρος της επιτροπής, να ευχαριστήσω από καρδιάς το Προεδρείο και τους υπαλλήλους της Βουλής για την απόλυτη και άρτια συμπαράστασή τους στο δύσκολο έργο που αναλάβαμε, όλους τους γενικούς εισηγητές και τους ειδικούς αγορητές, τους συναδέλφους μου στο Προεδρείο και τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους όλων των κομμάτων, τα ίδια τα πολιτικά κόμματα, τις πολιτικές ομάδες και όλους τους συναδέλφους Βουλευτές για τη συμβολή τους σε έναν διάλογο υψηλού πολιτικού και επιστημονικού επιπέδου, σε μια σοβαρότατη προσπάθεια εθνικής συνεννόησης.

Οι διαφορετικές ιδεολογικές αφετηρίες δεν μας εμπόδισαν να ζωντανέψουμε ξανά μια κατ' αρχάς ημιθανή και ακρωτηριασμένη αναθεωρητική διαδικασία. Ξεκινώντας από τα εκατόν πενήντα τέσσερα σημεία διαφωνίας στην προτεινόμενη Βουλή και τα σαράντα εννέα σημεία διαφωνίας στην Αναθεωρητική Επιτροπή, επιτύχαμε να συναντηθούμε σε εννέα σημαντικά σημεία συμφωνίας -πιθανότατα τη Δευτέρα- και να ψηφίσουμε εννιά σημαντικότερες αλλαγές, δηλαδή πολύ περισσότερες και σίγουρα πολύ σημαντικότερες από άλλες αναθεωρητικές προσπάθειες, όπως αυτή του 1986 και του 2008.

Οι αποφάσεις μας:

Πρώτον, στηρίζουν την ελληνική οικογένεια με το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα στο άρθρο 21 παράγραφος 1.

Δεύτερον, διασφαλίζουν την κυβερνητική και την πολιτική σταθερότητα, εμποδίζοντας την εργαλειοποίηση της εκλογής του ανώτατου άρχοντα στο άρθρο 32 παράγραφος 4.

Τρίτον, αναβαθμίζουν το Κοινοβούλιο με τη διευκόλυνση σύστασης εξεταστικής επιτροπής και από την ελάσσονα αντιπολίτευση, σύμφωνα με το άρθρο 68.

Τέταρτον, αποκαθιστούν τη θέση του Βουλευτή με την αυστηροποίηση του ασύλου στο άρθρο 62.

Πέμπτον, θωρακίζουν την αξιοπιστία της πολιτικής με την εξίσωση Υπουργού και απλού πολίτη σε ζητήματα παραγραφής στην ποινική διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 86 παράγραφος 3.

Έκτον, ενισχύουν την ανεξαρτησία της στρατιωτικής δικαιοσύνης, σύμφωνα με το άρθρο 96 παράγραφος 5.

Έβδομον, διευκολύνουν την οριζόντια διάκριση εξουσιών μεταξύ αγοράς, τεχνοκρατίας και πολιτικής, με τη διευκόλυνση της ανάδειξης ανεξάρτητων αρχών στο άρθρο 101Α παράγραφος 2 του Συντάγματος.

Όγδοον, διασφαλίζουν την ενεργοποίηση των πολιτών με τη θεσμοθέτηση της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας στο άρθρο 76 παράγραφος 6 του Συντάγματος.

Ένατον, μεγάλωνουν την Ελλάδα, διευκολύνοντας την ψήφο του οικουμενικού Ελληνισμού και καθιστώντας το εθνικό Κοινοβούλιο εκφραστή όχι μόνο του λαού, αλλά και του έθνους.

Για τους λόγους αυτούς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τελικά πιστεύω ότι αυτή η Αναθεώρηση θα αφήσει πίσω της ανεξίτηλη ποιοτική σφραγίδα και σας ευχαριστώ πάρα πολύ όλους για τη συμβολή σας σε όλες τις φάσεις της.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κ. Στυλιανίδη.

Θα ξεκινήσουμε τώρα τον κύκλο των ειδικών εισηγητών, με πρώτο τον κ. Αθανάσιο Δαβάκη από τη Νέα Δημοκρατία.

Όσπου να έρθει στο Βήμα ο κ. Δαβάκης, οφείλουμε ως Προεδρείο μια απάντηση στην κ. Μπακαδήμα.

Κυρία Μπακαδήμα, στην ομιλία σας, απευθυνόμενη στο Προεδρείο, εκφράσατε την απορία, λέω εγώ, γιατί δεν διανεμήθηκε στο πλαίσιο της επιτροπής μια πρότασή σας. Δεν αναφέρομαι συγκεκριμένα σε ποιο άρθρο κ.λπ. Δεν απάντησα αμέσως, διότι ήθελα να το διερευνήσω. Οι υπηρεσίες, λοιπόν, απάντησαν ότι η συγκεκριμένη πρόταση, για την οποία κάνατε λόγο, διανεμήθηκε στους εισηγητές των κομμάτων τουλάχιστον στο πλαίσιο της επιτροπής.

Οφείλαμε μια εξήγηση, διότι καταγράφηκε αυτό που είπατε απευθυνόμενη στο Προεδρείο και το Προεδρείο θεωρεί επιβεβλημένο να απαντάει σε τέτοιου τύπου παρατηρήσεις των Βουλευτών, που είναι κάθε άλλο αποδεκτές και λογικές.

Κύριε Δαβάκη, έχετε τον λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Πριν εισηγηθώ εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας την αναθεώρηση της παραγράφου 5 του άρθρου 96 του Συντάγματος, θα ήθελα να κάνω και εγώ, πέραν της ιδιότητας του ειδικού εισηγητή, δύο, τρεις παρατηρήσεις.

Η πρώτη παρατήρηση ως μέλος και της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος είναι ότι υπήρξε μια ουσιαστική, μια πολύ σοβαρή εμπλοκή νέων συνάδελφων Βουλευτών στα θέματα της Αναθεώρησης του Συντάγματος και στην επιτροπή, αλλά κυρίως στην Ολομέλεια. Αυτό καταδεικνύει το ενδιαφέρον των συναδέλφων, την ενδυνάμωση και αιμοδότηση της δημοκρατίας και του κοινοβουλευτισμού στο κορυφαίο ζήτημα της Αναθεώρησης του Συντάγματος, καθώς, επίσης, και στο γενικότερο ενδιαφέρον αυτών, το οποίο, βέβαια, καταδεικνύει και ένα ουσιαστικό, εκσυγχρονιστικό και προοδευτικό αποτύπωμα της Εθνικής Αντιπροσωπείας.

Παράλληλα, θα ήθελα να πω κάτι το οποίο διεφάνη στην Ολομέλεια της Βουλής, ότι υπήρξε μια σημαντική κριτική στάση των συναδέλφων ομιλητών όλων των πτερύγων απέναντι στις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, κάτι το οποίο δείχνει έναν διάλογο,

ο οποίος ίσως επ' αφορμή της Αναθεώρησης του Συντάγματος ξεκίνησε και ο οποίος πρέπει κάποια στιγμή να ολοκληρωθεί.

Υπήρξε μια σημαντική εισήγηση του Υπουργού Επικρατείας, ο οποίος είπε ορισμένα πράγματα στην επιτροπή και νομίζω ότι μας παρακίνησε όλους μας, μας ερέθισε θα έλεγα, προς την κατεύθυνση του περιορισμού κάποιων ρόλων ή, εν πάση περιπτώσει, της ιδιαίτερης προσοχής σε αυτές τις συγκεκριμένες αρχές.

Κατά την άποψή μου, αυτές αντιπροσωπεύουν θέματα αυτής καυθαυτή της Αίθουσας και θα έλεγα, δε, ότι δημιουργούν προβλήματα εκεί που θα μπορούσαν να τα λύσουν.

Μπορεί το πολιτικό σύστημα -αν μπορούμε να το πούμε έτσι, εντός εισαγωγικών ή εκτός- να τις δημιούργησε, να τις κατασκεύασε, να τις επινόησε σαν ένα bypass των μεγάλων πολιτικών, διοικητικών δυσλειτουργιών, ανωμαλιών ή ευθυνών που είχε, αλλά βλέπουμε όλοι ότι όσον αφορά σ' αυτές τις ανεξάρτητες αρχές -όπως είπα προηγουμένως και ορμώμενος και από τα λεγόμενα της συναδέλφου, της κ. Μπακαδήμα, του ΜΕΡΑ25-πρέπει αυτή η Αίθουσα να εγκύψει, να τις δει καλύτερα και να μπορέσουμε να δώσουμε μια καλύτερη προοπτική εργασίας και σε αυτές, αλλά κυρίως στον ρόλο τον δικό μας, ο οποίος περιορίζεται εξαιτίας των δικών τους έργων.

Είπε προηγουμένως ο Υπουργός κ. Βαρβιτσιώτης για ορισμένα χαμένα στοιχεία. Πράγματι, χάθηκαν σημαντικά στοιχεία όχι εξαιτίας αυτής της κοινοβουλευτικής Πλειοψηφίας, αυτής της Βουλής η οποία προήλθε από τις εκλογές της 7^{ης} Ιουλίου, αλλά από τις παθογένειες και -θα έλεγα- από τις ιδεοληψίες της προηγούμενης κυβέρνησης. Μερικά από τα στοιχεία που χάθηκαν αφορούσαν το άρθρο 16, ζητήματα που έχουν να κάνουν με το άρθρο 24, τα οποία ρυθμίζουν ζητήματα του περιβάλλοντος, αλλά και ζητήματα σεβασμού της κρατικής περιουσίας, της περιουσίας του δημοσίου, η οποία λεηλατείται πολλές φορές.

Όσον αφορά τα θέματα που έχουν να κάνουν με τη συνταγματική Αναθεώρηση, πέραν όλων των άλλων και όπως ελέγχθησαν από τους γενικούς εισηγητές μας, αυτό στο οποίο θα ήθελα να σταθώ είναι το ξεπέρασμα των τεράστιων προβλημάτων που δημιουργούσε ο τρόπος της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, με τις συναφείς πολιτικές ανωμαλίες, θα έλεγα εγώ, εξαιτίας της εκμετάλλευσης της συνταγματικής επιταγής για τον τρόπο εκλογής του από τις πολιτικές δυνάμεις και ιδιαίτερα από τις όποιες αντιπολιτεύσεις -και η παράταξη στην οποία έχω την τιμή να ανήκω έχει πέσει θύμα πολλών από αυτές-, καθώς επίσης και τα ζητήματα που έχουν να κάνουν με όλα εκείνα τα οποία θα μας οδηγήσουν σιγά-σιγά σε έναν εκσυγχρονισμό της πολιτείας, της πολιτικής, του κράτους, του δημοσίου, με κορυφαίο όλων αυτών και πάνω από αυτά την ενδυνάμωση της ελληνικής οικογένειας, η οποία κατοχυρώνεται με τη θέσπιση της συνταγματικής επιταγής του κατωτέρου εισοδήματος.

Ως ειδικός εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας, σχετικά με την αλλαγή της παραγράφου 5 του άρθρου 96, θα ήθελα να πω ότι αυτή επιλύει ένα τεράστιο πρόβλημα, καθώς εξομοιώνει πλήρως τους στρατιωτικούς δικαστές με τους συναδέλφους τους της τακτικής δικαιοσύνης. Αποτελεί, κατά την άποψή μας, μια ουσιαστική μεταρρύθμιση, με την οποία εξασφαλίζεται απολύτως η λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία των στρατιωτικών δικαστών και θωρακίζεται, παράλληλα, και το κράτος δικαίου.

Αυτό ανέκυψε ως θέμα, για να προχωρήσει η συνταγματική του αντιμετώπιση, πριν από δεκαέξι χρόνια, όταν το Συμβούλιο της Επικρατείας, με την υπ' αριθμόν 2857/2003 απόφασή του, με βάση την οποία προκύπτει ότι οι στρατιωτικοί δικαστές διαφοροποιούνται από τους συναδέλφους τους, έδωσε το έναυσμα ότι δεν υπάρχει ρητή παραπομπή στο Σύνταγμα που να τους εξομοιώνει μισθολογικά.

Οι απολαβές των δικαστών είναι, όμως, βασικό στοιχείο της λειτουργικής και της προσωπικής τους ανεξαρτησίας, η οποία αποτελεί μια ουσιαστική εγγύηση των ατομικών ελευθεριών και των δικαιωμάτων των πολιτών. Αρμολίζει, επίσης, σε ένα ισχυρό κράτος δικαίου, το οποίο πρέπει να εξασφαλίζει την υπαγωγή όλων των πολιτών σε δικαστήρια που συγκεντρώνουν στο μέγιστο βαθμό όλες τις προϋποθέσεις και τα χαρακτηριστικά της ανεξαρτησίας.

Συνεπώς αυτή η προσθήκη την οποία συζητάμε και εισηγούμαι στην Εθνική Αντιπροσωπεία, της παραγράφου 5 του άρθρου 96, θα εξασφαλίσει μια πλήρη εξομοίωση μεταξύ των λειτουργών της στρατιωτικής και της τακτικής δικαιοσύνης και είναι μια ουσιαστική και σημαντική μεταρρύθμιση.

Σε αυτό το σημείο πιστεύω πως συμφωνούν, όπως έγινε και στην επιτροπή, αλλά κι εδώ, όλα τα μέλη της επιτροπής και όλα τα μέλη όλων των πτερύγων της Αίθουσας. Και πιστεύω κατά τουτό ότι θα συμβάλλει σημαντικά και στην ανεξαρτησία και στην καλύτερη λειτουργική αντιμετώπιση των θεμάτων που αντιμετωπίζουν και οι στρατιωτικοί δικαστές.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Επόμενος ομιλητής ο ειδικός εισηγητής από τον ΣΥΡΙΖΑ, ο κ. Θεόφιλος Ξανθόπουλος.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στην εισήγησή μου θα διεξέλθω και τα δύο θέματα, και το άρθρο 96 παράγραφος 5 και το άρθρο 101 που αφορά τις ανεξάρτητες αρχές. Και θα είμαι στον χρόνο μου, γιατί αντιλαμβάνομαι ότι έχουμε και συναδέλφους από χθες, που ταλαιπωρήθηκαν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η στρατιωτική δικαιοσύνη, στη μορφή που σήμερα τη γνωρίζουμε, θεωρείται κατάκτηση της ιδεολογικής εξέαρσης που έφερε στον κόσμο η Γαλλική Επανάσταση, αφού έστω ότι η απονομή της στρατιωτικής δικαιοσύνης ήταν αποκλειστικά υπόθεση του ανώτερου διοικητή προς τον υπ' αυτόν διοικούμενο.

Το γαλλικό μοντέλο στρατιωτικής δικαιοσύνης ακολουθήθηκε από τα περισσότερα κράτη-μέλη της διεθνούς κοινότητας με μικρότερες ή μεγαλύτερες διαφοροποιήσεις. Η χώρα μας δεν αποτέλεσε εξαίρεση από την πρακτική αυτή, θεσπίζοντας ήδη από το 1822, κατά τη διάρκεια της Γαλλικής Επανάστασης, την αυτoύσια εισαγωγή των σχετικών γαλλικών στρατιωτικών ποινικών κανόνων με σχετικό ψήφισμα της Α' Εθνοσυνέλευσης της Επιδάουρου.

Στη χώρα μας, παράλληλα με τις πρώτες προσπάθειες συγκρότησης τακτικών στρατευμάτων κατά το πρότυπο των στρατών των ευρωπαϊκών χωρών, κυρίως με μοντέλο των τρόπων οργάνωσης των γαλλικών στρατευμάτων, θεσπίστηκε από το 1822 η συνολική εισαγωγή της γαλλικής στρατιωτικής νομοθεσίας, όπως προανέφερα, η οποία, θεωρώντας αναγκαία τη «στρατιωτική ευταξία» για να ευδοκμήσουν τα στρατεύματα και «να εμποδισθούν όσα από την αταξία προέρχονται κακά», προέβλεπε στο από 9-1-22 ψήφισμά της απ' ενός μεν ότι «τα στρατιωτικά εγκλήματα κρίνονται από πολεμικό συμβούλιο διοριζόμενο δι' αδείας της διοικήσεως και η απόφαση της καταδίκης ενεργείται μετά την επικύρωση της διοικήσεως» και, απ' ετέρου, ότι «ο Στρατιωτικός Κώδιξ της Γαλλίας, με τας αναγκαίας προσαρμογές, ο οποίος έχει να εκτεθεί δι' επιστάσεως της διοικήσεως, ισχύει και εις το στρατιωτικόν της Ελλάδος».

Είναι, ουσιαστικά, η εισαγωγή και το πρωτόλειο της στρατιωτικής δικαιοσύνης στην Ελλάδα.

Μετά την απελευθέρωση της χώρας μας από τον τουρκικό ζυγό και για την αποκατάσταση, συγκρότηση και λειτουργία του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους, οπότε άρχισαν και συστηματικά να οργανώνονται τα τακτικά στρατεύματα της χώρας, ο τότε Κυβερνήτης της Ελλάδος Ιωάννης Καποδίστριας, επειδή θεώρησε ότι δεν ήταν εύκολη η άμεση σύνταξη Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, αρχικά δημοσίευσε τον Οργανισμό των Χιλιάρχιων, θέτοντας τη βάση μιας ατελούς, έστω, στρατιωτικής ποινικής νομοθεσίας, προβλέποντας και τη σύσταση στρατιωτικών δικαστηρίων. Στη συνέχεια, εξέδωσε το ψήφισμα της 21-10-28, το οποίο έδωσε σε εφαρμογή, παγιώνοντας τη μέχρι τότε ακολουθούμενη πρακτική, τους στρατιωτικούς και ναυτικούς ποινικούς νόμους που ίσχυαν στη Γαλλία.

Όλες οι παραπάνω προσπάθειες δεν φαίνεται να είχαν ουσιαστικό αποτέλεσμα, αφού, μάλιστα, ούτε στη Γαλλία είχε διαμορφωθεί οριστικά το κείμενο του ισχύοντος Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, λόγω των αλληπάλληλων μεταρρυθμιστικών προσπα-

θειών, με συνέπεια η απονομή της δικαιοσύνης, τουλάχιστον στα ελληνικά στρατεύματα της εποχής, να ανάγεται κατά βάση στη διακριτική ευχέρεια του εκάστοτε διοικητή.

Τέλος, το 1860 τέθηκε σε ισχύ, αφού ψηφίστηκε από τη Βουλή και τη Γερουσία, ο πρώτος ολοκληρωμένος Στρατιωτικός Ποινικός Κώδικας της χώρας μας, ο οποίος αποτελούσε απομίμηση και, σε πολλά σημεία, ακριβή μετάφραση του γαλλικού Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα του 1857, ο οποίος παρέπεμπε γενικά στον πρώτο, αλλά διατήρησε σε ισχύ ως προς τα κυρίως ναυτικά αδικήματα, τους προγενέστερους νόμους «περί αδικημάτων και ποινών», τους οποίους είχε εισαγάγει ο Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας.

Στοιχειωδώς να αναφέρω μόνο ότι τα νομοθετήματα από ποιοτικής, νομοτεχνικής πλευράς ήταν προορισμένα για τους εθελοντικούς στρατούς της εποχής τους. Για τον λόγο αυτό έπαψαν, με την πάροδο του χρόνου, να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του Εθνικού Στρατού, τόσο από την άποψη της καταστολής των εγκληματικών ενεργειών, οι οποίες έθιγαν την ασφάλεια και την πειθαρχία του, όσο και από την άποψη των εγγυήσεων που παρείχαν στους στρατευμένους.

Το 1936, λοιπόν, έγινε μία νέα απόπειρα για τη δημιουργία Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, η οποία δεν τελεσφόρησε, ενώ το 1939, επιτέλους, το Υπουργείο Δικαιοσύνης συγκρότησε πενταμελή επιτροπή για να συνταχθεί σχέδιο Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, ο οποίος υπερβλήθη τον Ιανουάριο του 1941, πλην, όμως, μας πρόλαβε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος και η υπόθεση αυτή έμεινε ατελέσφορη.

Η ψήφιση του Συντάγματος του 1974 θεωρείται, αναμφίβολα, ότι οδήγησε τις εξελίξεις προς την κατεύθυνση της μεταρρύθμισης της ελληνικής στρατιωτικής δικαιοσύνης, αφού σχετικές με αυτή διατάξεις περιλήφθηκαν στο Ε' Τμήμα του Συντάγματος, με τίτλο «Οργάνωση και δικαιοδοσία των δικαστηρίων», το οποίο περιέχει ρυθμίσεις για τα ποινικά δικαστήρια της χώρας. Και προβλέφθηκε ότι «τα σχετικά με τη λειτουργία των Στρατοδικείων, Ναυτοδικείων και Αεροδικείων, στα οποία δεν μπορούν να υπαχθούν ιδιώτες, ρυθμίζονται με ειδικούς για αυτά νόμους», άρθρο 96 παράγραφος 4 εδάφιο α' του Συντάγματος.

Στο άρθρο 96 παράγραφος 5, εν συνεχεία, προβλέφθηκαν για τους λειτουργούς των στρατιωτικών δικαστηρίων οι ίδιες αυτές θεμελιώδεις εγγυήσεις λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας με αυτές που περιβάλλουν και τους λειτουργούς των κοινών ποινικών διοικητικών και πολιτικών δικαστηρίων.

Στη μακρά περίοδο που μεσολάβησε από τη Γαλλική Επανάσταση μέχρι και σήμερα, ενισχύεται η τάση «απογαλακτισμού» της στρατιωτικής δικαιοσύνης από τους καθαυτό στρατιωτικούς, ακριβώς γιατί η στρατιωτική δικαιοσύνη δικάζει αδικήματα τελούμενα μόνο από στρατιωτικούς, χωρίς να διαφοροποιείται σε κανένα άλλο σημείο από την απονομή της δικαιοσύνης στα υπόλοιπα πεδία της κοινωνίας.

Άλλωστε, η ίδρυση Σχολής Στρατιωτικής Νομικής αυτή την ανάγκη υπηρετεί και επομένως οι επαγγελματίες στρατιωτικοί δίκην ενόρκων δεν έχουν θέση στην έδρα του δικαστηρίου, καθ' όσον εξέλιπαν οι λόγοι που τους αναγόρευσαν δικαστές.

Σήμερα, λοιπόν, που οι κοινωνικοπολιτικές αιτίες που γέννησαν τον θεσμό της στρατιωτικής δικαιοσύνης έχουν αλλάξει άρδην και οι σύγχρονες αντιλήψεις για αυτόν τον τομέα απονομής της δικαιοσύνης επηρεάστηκαν και αυτές, με τη σειρά τους, από την κυρίαρχη άποψη ότι, ως τομέας δικαιοσύνης, πρέπει να απονέμονται μόνο από δικαστές, έφτασε η ώρα να τροποποιηθεί το άρθρο 96 παράγραφος 5 του Συντάγματος, έτσι ώστε τα στρατιωτικά δικαστήρια να συγκροτούνται από μέλη του Δικαστικού Σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων, για τα οποία μέλη πρέπει να προβλεφθούν οι ίδιες εγγυήσεις προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας με τους συναδέλφους των λοιπών δικαστηρίων.

Αυτή η ρύθμιση είναι ώριμο αίτημα της κοινωνίας, αλλά και των ίδιων των δικαστικών λειτουργών, έτσι ώστε σήμερα η αναθεωρητική διαδικασία να έχει την ευχέρεια να συγχρονίσει τον βηματισμό της με την υπαρκτή κοινωνική ανάγκη.

Στην προτεινόμενη ρύθμιση αποτυπώνεται η διαλεκτική πορεία της αποστρατιωτικοποίησης της στρατιωτικής δικαιοσύνης, ώστε να καταστεί δικαιοσύνη απονεμόμενη από δικαστές σε πολίτες

που φέρουν την ιδιότητα του στρατιωτικού.

Η πρότασή μας για τροποποίηση του σχετικού άρθρου λειτουργεί ακριβώς προς την κατεύθυνση αυτή, της περιβολής, δηλαδή, όλων ανεξαιρέτως των συνταγματικών εγγυήσεων της προσωπικής και της λειτουργικής ανεξαρτησίας της στρατιωτικής δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένων και των διατάξεων περί αποδοχών.

Άλλωστε, ο όρος «στρατιωτικός δικαστής» δεν εκφράζει τη στρατιωτική ιδιότητα του δικαστή, αλλά τον λειτουργικό του ρόλο.

Επομένως πρόκειται για μία πρόταση που αναβαθμίζει την εν γένει λειτουργία της δικαστικής εξουσίας, θεραπεύει μία χρόνια αδικία, αλλά έχει και μία περαιτέρω σημαντική διάσταση. Ούτε συμβολικά ούτε ουσιαστικά δεν νοείται σε δημοκρατικό ευρωπαϊκό κράτος να διατηρούνται οποιεσδήποτε διακρίσεις στις παρεχόμενες συνταγματικές εγγυήσεις των δικαστικών λειτουργών.

Στην κατεύθυνση αυτή θεωρούμε ότι η προτεινόμενη τροποποίηση αναβαθμίζει την ποιότητα και το κύρος της δικαστικής λειτουργίας συνολικά, καθώς αίρει τις υπάρχουσες ανισότητες.

Σε ό,τι αφορά το 110Α και τον θεσμικό ρόλο των ανεξάρτητων αρχών στην ελληνική έννομη τάξη -για να μην καταχρώμαι του χρόνου και παίρνω τον ζωτικό χρόνο των συναδέλφων, οι οποίοι και από χθες αναμένουν-, θέλω να πω ότι ουσιαστικά είναι ένας τρόπος για να συμφωνήσουμε να βοηθήσουμε τη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης εκεί όπου χωλαίνει.

Θέλω να πω ότι, ουσιαστικά, πρέπει να μην έχουμε πληθώρα και πληθωρισμό τέτοιων αρχών. Γι' αυτό έχουμε θέσει τις προϋποθέσεις από την απόφαση της Βουλής για την ίδρυσή τους.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Και για να μην ξεπεράσω τον χρόνο μου, κύριε Πρόεδρε, να πω μόνο ότι κάνουμε μία ρύθμιση, στην οποία λέμε ότι ειδικά για τις ανεξάρτητες αρχές θα πρέπει να αποφασίζεται με απόφαση της Βουλής, με αυξημένη πλειοψηφία. Πλέον δε αυτού, η διοίκησή τους θα πρέπει να ορίζεται με την απόφαση των 4/5.

Εφόσον, λοιπόν, εντός οκταμήνου από τη λήξη της θητείας των απερχομένων μελών της ανεξάρτητης αρχής δεν επιτευχθεί απαρτία των 4/5 και εντός τριάντα ημερών -προσθέτω για την αρτιότητα της νομοτεχνικής διατύπωσης- θα πρέπει να πάμε στην πλειοψηφία των 3/5.

Με αυτές τις προτάσεις ολοκληρώνω την εισήγησή μου.

Θέλω να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους, το Προεδρείο και τους εισηγητές για μια εξαιρετική διαδικασία, τόσο επί της συζήτησης στην Επιτροπή της Αναθεώρησης του Συντάγματος όσο και σε αυτή καθαυτή την Ολομέλεια του Σώματος. Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει η ειδική εισηγήτρια από τη Νέα Δημοκρατία κ. Ζέττα Μακρή.

ΖΕΤΤΑ ΜΑΚΡΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όλοι εμείς που είχαμε την τιμή να συμμετέχουμε στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, πολλές φορές στις εισηγήσεις μας και στις τοποθετήσεις μας κάναμε αναδρομή και αποτιμήσαμε, ουσιαστικά, τις προηγούμενες τρεις Αναθεωρήσεις από το 1975 μέχρι σήμερα. Και το κάναμε αξιολογώντας τις τάσεις των εποχών κατά τη διάρκεια των οποίων αυτές συντελέστηκαν, τη συσσωρευμένη εμπειρία που αποκτήθηκε, αλλά και τα κεκτημένα που κατά χρονικά διαστήματα κατακτήθηκαν.

Όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα πρέπει να είμαστε ειλικρινείς με την ελληνική κοινωνία. Η συγκεκριμένη Αναθεώρηση κατ' αρχάς επιτελείται σε ένα περιβάλλον διεθνοποιημένης πλέον συνταγματικής τάξης. Το ίδιο το εθνικό Σύνταγμα διεθνοποιείται, καθώς βρίσκεται υπό την επιρροή πλέον του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Διεθνούς Δικαίου και ιδίως της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πλέον, ακολουθούν τον ρου της σύγχρονης τάσης, το φαινόμενο που επιστημονικά ονομάζεται «πολυεπίπεδος συνταγματισμός», δηλαδή, λόγω της επίρρεας των παραπάνω διεθνών δικαιοκρατικών κανόνων, σχετικοποιείται η αξία του εθνικού Συντάγματος.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ε' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ**)

Όμως, η σημασία του παραμένει εξαιρετικά σημαντική στα θέματα που συνδέονται με την εθνική συνταγματική ταυτότητα, την οποία προστατεύουν -και οφείλουν να προστατεύουν- όλα τα κράτη, ακόμη και τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γιατί ακριβώς συνδέεται με την εθνική κυριαρχία.

Συνεπώς η συνταγματική Αναθεώρηση είναι πάρα πολύ σημαντική και δεν γίνεται συχνά.

Παρ' όλα αυτά, στο πέρασμα του χρόνου, από τη μία Αναθεώρηση στην άλλη, πολλές άτυπες συνταγματικές Αναθεωρήσεις μπορούν να τελεστούν μέσα από τον δικαστικό έλεγχο της συνταγματικότητας και την ερμηνεία των δικαστηρίων, από το Ευρωπαϊκό και Διεθνές Δίκαιο ή μέσα από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Κάπως έτσι, λοιπόν, ατύπως συνταγματικά, οι ανεξάρτητες αρχές έκαναν δειλά την εμφάνισή τους στην ελληνική έννομη τάξη στη δεκαετία του 1980, αρχικά ως ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, ενώ στη συνέχεια κάποιες από αυτές κατοχυρώθηκαν από το ίδιο το Σύνταγμα με την Αναθεώρηση του 2001. Από το συνταγματικό κείμενο ο όρος «διοικητικές» απαλείφθηκε, προκειμένου να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στον όρο «ανεξαρτησία».

Με το άρθρο 101Α του Συντάγματος, σε συνδυασμό με τις ειδικές διατάξεις που αφορούν σε κάθε αρχή, ρυθμίζονται τα βασικά θεσμικά χαρακτηριστικά, καθώς και θέματα σχετικά με τις θητείες των οριζόμενων μελών των Δ.Σ., το προσωπικό και τον καθορισμό των προσόντων των μελών των ανεξάρτητων αρχών.

Η προφανής ανάγκη για την ενσωμάτωση των ανεξάρτητων αρχών στην ελληνική έννομη τάξη εδράζεται πρωτίστως στην αποτελεσματική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων, τα οποία, εξαιτίας της ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης, έπρεπε να ενδυσθούν με πρόσθετες θεσμικές εγγυήσεις, ακριβώς γιατί υπάρχουν νέου τύπου απειλές, όπως, για παράδειγμα, οι τηλεπικοινωνίες ή το απόρρητο του ιδιωτικού βίου.

Συνεπώς θα πρέπει να υπάρχουν πρόσθετες θεσμικές εγγυήσεις, προκειμένου να αποτραπούν και να ελεγχθούν αυτές οι απειλές στους τομείς που μόλις ανέφερα ενδεικτικά.

Η άλλη ανάγκη που εμπεριέχεται έρχεται να καλύψει αδυναμίες και ανεπάρκειες που παρατηρούνται στην πολιτική εξουσία και οι οποίες συνδέονται με την κρίση που περνάει η σύγχρονη αντιπροσωπευτική κοινοβουλευτική δημοκρατία.

Η δημιουργία των ανεξάρτητων αρχών είναι απόρροια της ανάγκης των ίδιων των πολιτικών οργάνων των κρατών να ουδετεροποιήσουν πολιτικά πολύ σοβαρούς τομείς της κρατικής εξουσίας, τομείς για τους οποίους αισθάνονται αμηχανία ως προς τη διαχείρισή τους ή αδυναμία προστασίας και εφαρμογής της αξιοκρατίας και της ουδετερότητας στη δημόσια διοίκηση, για θέματα τα οποία σχετίζονται με τη λειτουργία πολύ κρίσιμων τομέων της αγοράς.

Οι ανεξάρτητες αρχές είναι, συνεπώς, μια μορφή ενίσχυσης και θωράκισης του δικαιοκρατικού φαινομένου.

Επίσης, προφανείς είναι και οι τεχνικοί λόγοι για τους οποίους οδηγούμαστε στους ολοένα και περισσότερους σχηματισμούς ανεξάρτητων αρχών. Η αμερόληπτη συγκρότηση των στελεχών, το υψηλότατο επίπεδο από πλευράς προσόντων, το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων να εκδίδουν πράξεις με πληρέστατη αιτιολογία, είναι μερικοί από αυτούς.

Τέλος, όσον αφορά στην τυπολογία τους, οι αρχές αρχικώς ταξινομήθηκαν σε τέσσερις μεγάλες κατηγορίες, που αργότερα για λόγους συντομίας και πρακτικότητας συμπύκνωσαν σε δύο: στις συνταγματικά κατοχυρωμένες και στις μη συνταγματικά κατοχυρωμένες.

Η πρώτη αρχική κατηγορία εκ των τεσσάρων περιλαμβάνει ανεξάρτητες αρχές που λειτουργούν ως θεσμικές εγγυήσεις για τα συνταγματικά δικαιώματα. Είναι η Αρχή Προστασίας των Προσωπικών Δεδομένων, η Αρχή Προστασίας του Απορρήτου των Επικοινωνιών.

Στη δεύτερη μεγάλη κατηγορία περιλαμβάνονται οι αρχές που ασκούν εποπτεία στη δημόσια διοίκηση, όπως είναι ο Συνήγορος του Πολίτη και το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού, το οποίο δεν ονοματίζεται μέσα στο Σύνταγμα, αλλά ευθέως παρα-

πέμπει εκεί το αναθεωρημένο άρθρο 103 παράγραφος 7 του Συντάγματος.

Η τρίτη μεγάλη κατηγορία είναι οι ανεξάρτητες αρχές που ασκούν εποπτεία στη λειτουργία της αγοράς και που δεν είναι μεν συνταγματικά κατοχυρωμένες, όπως η Επιτροπή Ανταγωνισμού, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, αλλά είναι οπωσδήποτε συνταγματικά απολύτως ανεκτές και επιθυμητές.

Τέλος, υπάρχει και η κατηγορία που περιλαμβάνει της μεικτής φύσης ανεξάρτητες αρχές, που συνδυάζει τα χαρακτηριστικά και των τριών προηγούμενων κατηγοριών, όπως είναι το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

Το πρώτο ζήτημα που καλούμαστε να απαντήσουμε είναι αν θα υπάρχει κάποια ρύθμιση για τις συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές, αφού το Σύνταγμα κατοχυρώνει μόνο τις τέσσερις που προανέφερα. Η απάντηση είναι προφανής: Καλύπτονται τόσο από το άρθρο 56 παράγραφος 3 του Συντάγματος όσο και από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Όσον αφορά στον ορισμό της θητείας των μελών, το συγκεκριμένο ζήτημα είναι εξαιρετικής σημασίας, καθώς ταλάνιζε τα προανέφερα. Η απάντηση είναι αρκετά τον δημόσιο βίο μας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η καθυστέρηση της διαδικασίας ανανέωσης του Δ.Σ. του ΕΣΡ, όπως και άλλων αρχών. Να υπενθυμίσω ότι ακόμη και δυσπιστία εκφράστηκε από την προηγούμενη κυβέρνηση στη Διάσκεψη των Προέδρων ως προς το αν είναι ικανή η τελευταία να επιλέγει αξιοκρατικά και έγκυρα, με αυξημένη πλειοψηφία των 4/5, τα πρόσωπα που στελεχώνουν τις ανεξάρτητες αρχές. Φτάσαμε στο σημείο αποφάσεις του Σ.τ.Ε. να ακυρώνουν τις αποφάσεις των ανεξάρτητων αρχών, λόγω μη νόμιμης σύνθεσης, καθώς η θητεία των μελών είχε λήξει.

Αυτή η οιοεισμηρία δεν είναι καθόλου ευχάριστη, αλλά ούτε και θεσμικά αλυσιστελής. Για τον λόγο αυτό, εκτός από την επικουρική συνδρομή του ν.3051/2002 και του πιο πρόσφατου ν.4055/2012, για την παράταση της θητείας των υπαρχόντων μελών μέχρι να οριστούν τα νέα, θα ήταν συνετή η αναθεώρηση του άρθρου 101Α ως προς τη μείωση του ποσοστού συναίνεσης που απαιτείται στον θεσμό της Διάσκεψης των Προέδρων από τα ισχύοντα 4/5 στα 3/5, προκειμένου να μη δημιουργηθούν στο μέλλον και άλλες δυσλειτουργίες.

Σε ότι αφορά το άρθρο 96 παράγραφος 5 καλύφθηκε και από τον εισηγητή μας και από τον ειδικό εισηγητή, τον κ. Δαβάκη.

Για τα άρθρα που περιέχουν μεταβατικές διατάξεις, των οποίων έχει προ πολλού λήξει η ρυθμιστική ισχύς τους από το 1975 ή από το 1967, προφανώς και θα πρέπει να προχωρήσουμε στην κατάργησή τους.

Τέλος, σε ότι αφορά τα άρθρα 101 και 102 θα λέγαμε ότι η προηγούμενη πλειοψηφία ήθελε να τα αναθεωρήσει, περισσότερο ορμώμενη από τις πάγιες ιδεολογικές τοποθετήσεις που έχει η Αριστερά, παρά λόγω σοβαρών παθογενειών που τυχόν παρουσιάζουν.

Εάν εξετάσουμε προσεκτικά το σύνολο του άρθρου 101 ο συνταγματικός νομοθέτης του 1975 έχει κάνει μία εξαιρετική προσέγγιση, πλήρη και μεθοδική, η οποία περιγράφει λακωνικά και περιεκτικά το αποκεντρωμένο διοικητικό, κρατικό σύστημα, που βασίζεται πάνω σε θεμελιώδεις αρχές. Η σοφή και γενική αυτή προσέγγιση προσφέρει στον κοινό νομοθέτη τις βασικές θεμελιώδεις επιλογές που πρέπει να εφαρμόζει και να παίρνει τα μέτρα εκείνα τα οποία κάθε φορά είναι σύμφωνα με τις μεταβαλλόμενες ιστορικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες που επικρατούν στη χώρα. Άρα, λοιπόν, σε αυτό το θέμα δεν νομίζω ότι χωρεί οποιαδήποτε -ούτε υπάρχει- παραμικρή δυνατότητα, είτε για συμπλήρωση, είτε για προσθήκες, είτε για τροποποιήσεις, ας την αφήσουμε τη διάταξη όπως είναι, να λειτουργεί.

Στο θέμα που αφορά στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το άρθρο 102, επίσης ο συνταγματικός νομοθέτης εποίησε με σοφία. Η διάταξη του άρθρου 102 ορίζει ότι οι αρχές και τα όργανα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης εκλέγονται με μυστική και καθολική ψηφοφορία. Γιατί θα πρέπει, λοιπόν, να προβλεπεται από τον συνταγματικό νομοθέτη το αναλογικό σύστημα;

Να θυμίσω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι στις πρόσφατες

εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης το εκλογικό σύστημα που εφαρμόστηκε ήταν αυτό της απλής αναλογικής, με τα γνωστά αδιέξοδα που δημιούργησε και ανάγκασε τη σημερινή Κυβέρνηση να ψηφίσει τον πρώτο της νόμο που αφορούσε στην κυβερνησιμότητα των δήμων.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Συνεπώς, μετά από όλες αυτές τις περιπέτειες, η Νέα Δημοκρατία δεν προτείνει την αναθεώρηση της παραγράφου 2, του συγκεκριμένου άρθρου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η επίτευξη ευρύτατης συναίνεσης, όταν την προσεχί Δευτέρα θα κληθούμε να ψηφίσουμε τις διατάξεις της συνταγματικής μεταρρύθμισης, με κορυφαία αυτή του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και της ψήφου των Ελλήνων εκτός επικρατείας, συνιστά βήμα αναβάθμισης του πολιτικού μας πολιτισμού. Οι λύσεις και διευκολύνσεις μέσω του προτεινόμενου κανονιστικού περιεχομένου του Συντάγματος από τη Νέα Δημοκρατία θα αναβαθμίσουν και τον νομικό μας πολιτισμό. Το momentum προσφέρεται προς τούτο και το επιβάλλει. Αν χαθεί, θα χαθεί για όλους μας και για όλα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεύς Κωνσταντινίδης): Ευχαριστούμε την κ. Ζέττα Μακρή και για την τήρηση του χρόνου.

Τον λόγο έχει ο κ. Δρίτσας.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Σε αυτή την τελική φάση, πλέον, της συζήτησης για τη συνταγματική Αναθεώρηση έχουμε εισέλθει ήδη και στην ενότητα που αφορά κυρίως τα θέματα της τοπικής αυτοδιοίκησης για τα οποία και θα μιλήσω, δηλαδή, τις προτάσεις για την αναθεώρηση της παραγράφου 1 του άρθρου 101, της παραγράφου 4 επίσης του άρθρου 101, την εισαγωγική ερμηνευτική παράγραφο στο άρθρο 101 και της παραγράφου 2 του άρθρου 102. Και από και πέρα μένουν μία σειρά από καταργούμενες διατάξεις, για τις οποίες δεν θα χρειαστεί ιδιαίτερη, λεπτομερέστερη αναφορά.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, επιτρέψτε μου από την αρχή να κάνω μία αναφορά στον πολύ σημαντικό ρόλο που έπαιξαν και διαδραμάτισαν στην προηγούμενη Βουλή, στην προτεινόμενη Βουλή, τρεις συνάδελφοι Βουλευτές -που πρότειναν τα περισσότερα από αυτά τα άρθρα και τα ενσωμάτωσε η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ στη συνολική μας πρόταση- οι οποίοι δεν είναι και δεν έχουν εκλεγεί στην παρούσα Βουλή. Οφείλω, όμως, να το κάνω ακριβώς, γιατί με ζήλο και με πολύ μεγάλο μεράκι εργάστηκαν προς αυτή την κατεύθυνση. Τους αξίζει να κάνω ειδική αναφορά. Είναι η κ. Μαρία Θελερίτη, Βουλευτής Κορίνθου τότε, ο κ. Αντώνιος Συρίγος, Βουλευτής Κυκλάδων, και ο κ. Γεώργιος Τσόγκας, επίσης Βουλευτής Κορινθίας.

Όλη η λογική της προσπάθειας του ΣΥΡΙΖΑ να θέσει στη συνταγματική Αναθεώρηση πρόσθετες διατάξεις και συμπληρώσεις ή αναθεωρητικές ρυθμίσεις, αναφορικά με τα επίδικα άρθρα, έγκειται στο γεγονός ότι όχι τόσο εξαιτίας μιας προσέγγισης ότι απαιτείται μία συνολική, νέα τομή ή ότι είναι ώριμη μία νέα μεγάλη τομή στα θέματα της αυτοδιοίκησης αναφορικά με όσα το παρόν Σύνταγμα έχει κατοχυρώσει, όσο για τη διαπιστωμένη πια σε ικανό μήκος χρόνου αδυναμία των ρυθμίσεων αυτών, όπως ισχύουν, να φέρουν το επαγγελλόμενο από αυτές τις ίδιες διατάξεις και προσδοκώμενο αποτέλεσμα.

Και εξηγούμε: Αναφορικά με τα ζητήματα που έχουν να κάνουν με τις αρχές της εγγύτητας ή της επικουρικότητας, κορυφαίας ρύθμισης, που και το Σύνταγμα του 1974 και, εν συνεχεία, τα υπόλοιπα Συντάγματα κατοχύρωσαν, πολύ απέχει η εμπειρία και πρακτική εφαρμογή από την πραγματική εξαγγελία και κατοχύρωση που προανέφερα. Και, βέβαια, υπάρχει πάντα η επιχειρηματολογία ότι αυτά ανατίθενται στον κοινό νομοθέτη, το ακούσαμε και από την κ. Μακρή, τη συνάδελφο από την Πλειοψηφία, που μόλις πριν μίλησε.

Το έχουμε ακούσει και στη συνεδρίαση της επιτροπής στις 23 Οκτωβρίου από τον εισηγητή της Πλειοψηφίας, τον κ. Τζαβάρα, που, αν και ρητά και ο ίδιος παραδέχεται ότι ο κοινός νομοθέτης δεν έχει πετύχει πάντα καίριες παρεμβάσεις, παρ' όλα αυτά, θεωρεί ότι παρέλκει οποιαδήποτε αναδιάρθρωση των σχετικών αρ-

θρων, του 101 κυρίως, για το 102 ισχύουν κάποια διαφορετικά ζητήματα.

Λέει, επίσης, ο κ. Τζαβάρας ότι ένας σοφός νομοθέτης του '75 έκανε μία σοφή επιλογή, εξεφράσθη κατά τρόπο γενικό και μάλιστα επέλεξε θεμελιώδεις αρχές στην οργάνωση, αφήνοντας τον κοινό νομοθέτη να παίρνει μέτρα, τα οποία θα είναι κάθε φορά σύμφωνα με τις μεταβαλλόμενες ιστορικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες που εκάστοτε επικρατούν στη χώρα.

Παρ' όλα αυτά παραδέχεται ότι οι προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ, οι προτάσεις της προηγούμενης πλειοψηφίας, ενδεχομένως βεβαίως είναι κοινά αποδεκτές από όλες τις πτέρυγες της Βουλής, μπορούν να συνιστούν μεταρρυθμίσεις, όμως, κατά την άποψη της τωρινής Πλειοψηφίας δεν χρειάζονται. Για να δούμε, όμως, εάν πραγματικά είναι έτσι τα πράγματα.

Στο άρθρο 101 του Συντάγματος στο κεφάλαιο, «Οργάνωση διοίκησης», αναφέρει στην παράγραφο 1 ότι η διοίκηση του κράτους οργάνωνται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα και αυτό όντως είναι μία τομή γενικής αρχής που έχει βοηθήσει τις εξελίξεις προς την κατεύθυνση της αποκέντρωσης. Κοινός τόπος είναι όμως ότι αυτό και μόνο, αυτή η πρόβλεψη του Συντάγματος, ότι η διοίκηση του κράτους οργάνωνται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα, παρ' όλο ότι έχουν περάσει πολλές δεκαετίες και παρά το ότι στη λιτότητα της διατύπωσής του είναι εύστοχο, εν τούτοις δεν αποδεικνύεται επαρκές.

Γεννώνται ερωτήματα για τα ζητήματα εφαρμογής του Συντάγματος, εάν αρκεί, δηλαδή, η λιτή κατ' αρχάς διατύπωση της συνταγματικής πρόβλεψης ή εάν χρειάζεται εκ των πραγμάτων και από την εμπειρία εφαρμογής κάτι περισσότερο, ώστε ο κοινός νομοθέτης να παρακινείται, αλλά και να έχει σαφέστερη κατεύθυνση στη νομοθέτηση, ώστε να διαμορφώνεται στην πράξη μία πραγματικότητα όπως την επιτάσσει το Σύνταγμα, με τρόπο τέτοιο, που να τη λαμβάνει υπ' όψιν δεσμευτικά το Κοινοβούλιο όταν νομοθετεί.

Και γι' αυτόν τον λόγο η συμβολή μας έγκειται στο ότι σε αυτή την παράγραφο 1 του άρθρου 101, που η διοίκηση του κράτους οργάνωνται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα, προτείνουμε να προστεθεί η φράση «με νόμο ορίζεται το σύστημα περιφερειακής οργάνωσης του κράτους», γιατί αυτό τόσα χρόνια, από το '74 μέχρι τώρα, δεν έχει επιτευχθεί. Και θα έλεγε κανείς: «Μα, είναι η αδυναμία του πολιτικού συστήματος, είναι η ανεπάρκεια του νομοθετικού έργου, είναι...».

Έχουν, όμως, περάσει πολλά χρόνια, γιατί να μη δώσουμε μία νέα ώθηση συνταγματικής κατεύθυνσης, στην οποία όλοι συμφωνούμε, όπως παραδέχονται όλες οι πτέρυγες.

Το ίδιο στην παράγραφο 4 του άρθρου 101, που προβλέπεται ότι «ο κοινός νομοθέτης και η διοίκηση, όταν δρουν κανονιστικά, υποχρεούνται να λαμβάνουν υπ' όψιν τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, μεριμνώντας για την...» και μένει εκεί.

Έχουμε, επίσης, την εμπειρία ότι ούτε οι νησιωτικές περιοχές ούτε οι ορεινές έτυχαν -και από την πλευρά του κοινού νομοθέτη, αλλά και από την πλευρά της πολιτείας- ολόκληρης εκείνης της προνοίας που να ταιριάζει με τη δεσμευτική συνταγματική επιταγή. Αυτό θα το αγνοήσουμε; Δεν θα θεωρήσουμε ότι το Σύνταγμα εδώ αποδεικνύεται ατελέσφορο, έστω και αν η ευθύνη ανήκει στο πολιτικό σύστημα ή στη νομοθετική λειτουργία;

Και λέμε να προσθέσουμε: «μεριμνώντας για την ολόπλευρη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη τους». Δεν είναι καμμία εμβληματική παρέμβαση, προς Θεού, έχουμε πλήρη επίγνωση. Είναι, όμως, αυτό που υπό τις δεδομένες συνθήκες μπορεί ακριβώς να δεσμεύσει τον νομοθέτη και να δώσει πραγματική ώθηση. Θα μπορούσαν να υπάρχουν κι άλλες, καλύτερες προτάσεις.

Επίσης, προτείνουμε την ερμηνευτική προσθήκη να αναγνωρίζεται η ανάγκη προσαρμογής του διοικητικού μοντέλου στο ιδιαίτερο περιβάλλον των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, με την εκπόνηση ειδικών επιχειρησιακών σχεδίων διοίκησης για αυτές και την παροχή κινήτρων στους δημοσίους υπαλλήλους που υπηρετούν σε αυτές.

Δεν το έχουμε όλοι αυτό το πεδίο αναγνωρίζει και στις ορεινές και στις νησιωτικές περιοχές; Δεν έχουμε δει ότι κατά καιρούς, ενώ είναι υποχρέωση δεσμευτική από το Σύνταγμα, ποτέ δεν

υλοποιούνται οι διατάξεις αυτές επ' ωφελεία των νησιωτικών και των ορεινών περιοχών;

Και προχωρώ γρήγορα, θα ήθελα την ανοχή σας για ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε, για το άρθρο 102 την παράγραφο 2. «Όστε οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης που έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια να εκλέγουν αρχές με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία με αναλογικό εκλογικό σύστημα, όπως ο νόμος ορίζει», αυτή είναι η πρότασή μας. Και ο νόμος αυτός ή ένας άλλος νόμος, εν πάση περιπτώσει, να ορίζει τη συγκρότηση και λειτουργία τοπικών λαϊκών συνελεύσεων, καθώς και τις προϋποθέσεις και τον τρόπο διεξαγωγής τοπικών δημοψηφισμάτων και λαϊκών πρωτοβουλιών σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Πάρα πολύ κρίσιμο ζήτημα και για τις αρχές της εγγύτητας και για τις αρχές της αμεσότητας και για τις αρχές της δυνατότητας πραγματικά να αναδειχθεί η περιφερειακή οργάνωση της διοίκησης και θα αναβαθμιστεί ο ρόλος της αυτοδιοίκησης σε όλα τα επίπεδα.

Τέλος, για την κοινωνική συνοχή και για τον εμπλουτισμό των τοπικών κοινωνιών η συμμετοχή των αλλοδαπών που έχουν συμπληρώσει πενταετή συνεχή και νόμιμη διαμονή στη χώρα να έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις εκλογές των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και να έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στα τοπικά δημοψηφίσματα, όπως θα προβλέπει σχετικός νόμος.

Νομίζω -και νομίζουμε- ότι είναι διατάξεις οι οποίες μπορεί -το επαναλαμβάνω- να μην έχουν ένα κεντρικό, εμβληματικό χαρακτήρα, έχουν όμως μία πολύ μελετημένη -με βάση την ιστορική εμπειρία στο πεδίο- στόχευση, ικανή να δώσει ιδιαίτερη ώθηση και στην περιφερειακή οργάνωση -που είναι στοιχείο δημοκρατίας- και στην περιφερειακή ανάπτυξη και στον ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Θα ήθελα, κύριε Πρόεδρε, κλείνοντας να ευχαριστήσω και εγώ όλες και όλους τους συναδέλφους και στην πρώτη προτεινόμενη Βουλή και στην επιτροπή, στην οποία και εκεί συμμετείχα, και τώρα. Νομίζω ότι πραγματικά, παρά τις αντιθέσεις, καταβάλαμε προσπάθεια να θέσουμε ο καθένας από την πλευρά του με σοβαρότητα και πληρότητα όχι μόνο τους προβληματισμούς, αλλά και την τεκμηριωμένη επιχειρηματολογία για τις αναγκαίες που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στη σύγχρονη ελληνική ιστορία και στην προοπτική της για τη μεταρρυθμίσεις που απαιτεί το Σύνταγμα.

Δυστυχώς, έχουμε αφήσει πολλά πράγματα που δεν πετύχαμε να συγκλίνουμε, τουλάχιστον ως υπερασπιστούμε αυτά στα οποία μπορέσαμε να συγκλίνουμε.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε τον κ. Δρίτσα. Ο κ. Δρίτσας, εκτός από εισηγητής, χρησιμοποίησε και τον χρόνο του ως ομιλητής και τον ευχαριστούμε γι' αυτό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, σαράντα εννέα μαθητές και μαθήτριες και τέσσερις εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το Γενικό Λύκειο Κυπαρισσίας Μεσσηνίας.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει ζητήσει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος κ. Βιλιάρδος από την Ελληνική Λύση. Ο κατάλογος των ομιλητών από χτες είναι: ο κ. Αβραμάκης, μετά ο κ. Ζαχαριάδης, ο κ. Γκόκας, ο κ. Ξεντάκης, η κ. Λιακούλη, ο κ. Αμανατίδης, ο κ. Φωτήλας και ο κ. Καππάτος. Με αυτούς ολοκληρώνουμε και μπαίνουμε στον σημερινό κατάλογο.

Ορίστε, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσω την τελευταία ομιλία μου για την κατ' επίφαση Αναθεώρηση του Συντάγματος με δύο γεγονότα που αναδεικνύουν το αληθινό πρόσωπο μιας Κυβέρνησης, που, ενώ συνέβαλε τα μέγιστα στη χρεοκοπία της

χώρας μας μαζί με το ΠΑΣΟΚ, η οποία δεν είναι δυστυχώς μόνο οικονομική, αλλά επιπλέον πολιτική, πολιτιστική, ηθική και κοινωνική, έχει την απίστευτη αμετροέπεια να ισχυρίζεται σήμερα πως διαθέτει τις ικανότητες να μας διασώσει.

Χωρίς καμμία διάθεση κινδυνολογίας, θα σας επιστήσω την προσοχή στο ότι το έθνος μας, εάν συνεχιστεί αυτή η καταστροφική πολιτική, τόσο η οικονομική όσο και η γεωπολιτική, θα απειληθεί πολύ σοβαρά με τον αφανισμό του.

Το πρώτο αφορά τις ακραίες αντιλήψεις της Κυβέρνησης κρίνοντας αφ' ενός μεν από τη δημιουργία του επιτελικού κράτους και τα συνεχή νομοσχέδια με τις δεκάδες τροποποιήσεις της τελευταίας στιγμής, με την επίκληση του κατεπείγοντος, και αφ' ετέρου από τη συμπεριφορά του βασικού εισηγητή της απέναντι σε ένα μέλος και σε ένα κόμμα της ελληνικής Βουλής.

Το δεύτερο έχει σχέση με τον προϋπολογισμό, από τον οποίο φαίνεται καθαρά πως έχει την πρόθεση να συνεχίσει το ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας, ενώ ταυτόχρονα δρομολογεί από τις αρχές του 2020 το ξεπούλημα της ιδιωτικής με τις δεκάδες χιλιάδες πλειστηριασμούς που θα διενεργήσουν οι αφελληνισμένες τράπεζες, εκείνες οι τράπεζες που σχεδιάζει επιπλέον να προικίσει ξανά όχι με τα 9 δισεκατομμύρια ευρώ που είχε ανακοινώσει για το σχέδιο «ΗΡΑΚΛΗΣ», αλλά με 12 δισεκατομμύρια ευρώ, διαπιστώνοντας πως οι Έλληνες έχουν πια συνθηκολογήσει και αποδέχονται τα πάντα με σκυφτό το κεφάλι.

Δυστυχώς, όπως διαπιστώσαμε κατά τη συζήτηση του απολογισμού του 2017, η Κυβέρνηση πιστεύει -απόλυτα λανθασμένα- πως το πρόβλημα της Ελλάδας δεν είναι ούτε το δυσθεώρητο δημόσιο χρέος ούτε το μοναδικό στην ιστορία κόκκινο ιδιωτικό, αλλά οι επενδύσεις και μάλιστα οι ξένες, παρά το ότι γνωρίζει πως ποτέ δεν ξεπέρασαν το 2% του ΑΕΠ έναντι σχεδόν του 25% των εγχώριων. Πιστεύει, δηλαδή, στην προσφορά, όταν ακόμη και ένα μικρό παιδί γνωρίζει -το αργότερο μετά τη Μεγάλη Ύφεση των Ηνωμένων Πολιτειών το 1930- ότι η ζήτηση είναι αυτή που μπορεί να διασώσει μία χώρα από τη στιγμή εκείνη και μετά, που έχει βυθιστεί στην ύφεση.

Ειδικότερα, απαιτείται ανταγωνιστική με τις γύρω χώρες φορολογία και δημόσιες επενδύσεις, έτσι ώστε να υπάρξουν δουλειές, να δημιουργηθεί εγχώρια ζήτηση και να ακολουθήσει ο ιδιωτικός τομέας. Πόσω μάλλον όταν η ξένη ζήτηση είναι όνειρο βερνής νύχτας, αφ' ενός μεν επειδή η Ευρωπαϊκή Ένωση -και ο πλανήτης επίσης- οδηγείται ξανά σε ύφεση, αφ' ετέρου λόγω του ότι η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας έχει χαθεί, παρά την κατακόρυφη μείωση του κόστους εργασίας ανά μονάδα παραγομένου προϊόντος, εξαιτίας του ότι οι εγχώριες επενδύσεις μειώθηκαν πολύ περισσότερο.

Αναφέρει, λοιπόν, με την υπερφάνεια του αδαούς ή του δουλοπρεπούς, πως το δημόσιο θα εισπράξει το 2020 ένα ποσό της τάξεως των 2,44 δισεκατομμυρίων ευρώ από τις ιδιωτικοποιήσεις που θα δρομολογήσει το ΤΑΙΠΕΔ, χωρίς όμως να μας λέει πως το ΤΑΙΠΕΔ είναι μία ξένη επιχείρηση, ένας σύνδικος πτώχευσης των δανειστών, με την εντολή να ξεπουλήσει αυτά που του έχει μεταβιβάσει η Ελλάδα, χωρίς καν να εκτιμήσει την αξία τους: λιμάνια, μαρίνες, ενεργειακές εταιρείες, κοιτάσματα φυσικού αερίου, νερά, ηλεκτρισμό, αυτοκινητοδρόμους -όπως την Εγνατία-, τρένα, λαχεία, ραδιοσυχνότητες, τράπεζες, ακίνητα και ότι άλλο διαθέτει η Ελλάδα, ενώ τα έσοδα θα οδηγηθούν στο εξωτερικό, στραγγαλίζοντας ακόμη περισσότερο τη ρευστότητα της οικονομίας μας.

Η Κυβέρνηση δεν διστάζει ακόμα και να δημιουργήσει μια αγορά χρηματιστηριακών παραγώγων στον τομέα της ενέργειας, παρά το ότι θα πρέπει να γνωρίζει ότι ακριβώς αυτά τα παράγωγα χρεοκόπησαν την Καλιφόρνια, την πέμπτη μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη, η οποία ξεπερνάει ακόμη και τη Μεγάλη Βρετανία.

Έτσι, φυσικά η Ελλάδα θα έχει ανάπτυξη, αλλά τέτοια ανάπτυξη, που δεν θα ωφεληθεί καθόλου τους Έλληνες. Αντίθετα θα τους οδηγήσει στον αφανισμό, χωρίς καμμία διάθεση υπερβολής, αφού οι νέοι ιδιοκτήτες της χώρας θα έχουν κάθε συμφέρον να απασχολούν φθηνούς ξένους μετανάστες, οι οποίοι ήδη κατακλύζουν την Ελλάδα, με ευθύνη προφανώς της σημερινής Κυβέρνησης, αφού οι μεταναστευτικές φορές έχουν αυξηθεί

κατά 200% από τότε που ανέλαβε την εξουσία.

Όσον αφορά το θέμα του Συντάγματος, διαπιστώνεται αμέσως πως αποτελεί μία αγωνιώδη προσπάθεια διατήρησης του χρεοκοπημένου πολιτικού συστήματος, το οποίο θέλει να νομιμοποιήσει τις εγκληματικές του ενέργειες, επικαλούμενο κάθε φορά την κατ' επιφάνεια Αριστερά, τον ΣΥΡΙΖΑ, δηλαδή, που πρόδωσε τόσο την Ελλάδα όσο και την ιδεολογία του. Το γεγονός αυτό φαίνεται σε όλες τις επιτροπές της Βουλής, που η Νέα Δημοκρατία αιτιολογεί το ξεπούλημα ή όλα τα άλλα μέτρα που υιοθετεί κατ' εντολήν των επιτηρητών της χώρας, λέγοντας μονότονα πως το ίδιο έκανε ο ΣΥΡΙΖΑ, σαν να είναι ο ΣΥΡΙΖΑ η Ελλάδα.

Αυτό που χρειάζεται, όμως, η Ελλάδα δεν είναι η επανάληψη του ίδιου πειράματος για πολλοστή φορά με τα ίδια σάπια υλικά, περιμένοντας ανόητα ένα διαφορετικό αποτέλεσμα, αλλά ένας νέος τρόπος οργάνωσης του κράτους. Ο τρόπος αυτός θα πρέπει να στηρίζεται στους εξής πέντε βασικούς κανόνες: πρώτον, σε μία ισχυρή και σταθερή εκτελεστική εξουσία, δεύτερον, σε μία ανεξάρτητη και ισχυρή Βουλή, που θα απεικονίζει αριθμητικά τις ακριβείς ιδεολογικές αντιλήψεις των πολιτών, τρίτον, σε μία πραγματικά ανεξάρτητη και αυτοελεγχόμενη δικαιοσύνη, τέταρτον, σε μία ισχυρότατη και ανεξάρτητη τοπική αυτοδιοίκηση και, πέμπτον, και σημαντικότερο, στην άμεση συμμετοχή των πολιτών σε όλες τις εξουσίες.

Σε ό,τι αφορά τον πρώτο άξονα, εάν διενεργήσουμε μία δημοσκόπηση ή ένα δημοψήφισμα, θα διαπιστώσουμε πως οι Έλληνες πολίτες προτιμούν την προεδρική δημοκρατία. Σε ό,τι αφορά τον δεύτερο, η πλειοψηφία των Ελλήνων είναι υπέρ της απλής αναλογικής. Σχετικά με τον τρίτο, κυριολεκτικά οι πάντες θέλουν μία πραγματική και όχι μόνο στα λόγια ανεξάρτητη και ισχυρή δικαιοσύνη. Σε ό,τι αφορά στον τέταρτο, στον οποίο θα αναφερθούμε στη συνέχεια, όλοι επιθυμούν μια ισχυρή και ανεξάρτητη τοπική αυτοδιοίκηση. Τέλος, σε ό,τι αφορά τον πέμπτο και σημαντικότερο, τη συμμετοχή δηλαδή των πολιτών στη διακυβέρνηση της χώρας, είναι απαίτηση του συνόλου της ελληνικής κοινωνίας, η οποία γνωρίζει πια πως είναι ο μοναδικός τρόπος για να ανακάμψει η Ελλάδα και να μη χρεοκοπήσει ποτέ ξανά.

Εάν δρομολογηθούν όλα αυτά σωστά και μεθοδικά, η Ελλάδα δεν θα ανακτήσει μόνο την εθνική της κυριαρχία, την ανεξαρτησία, την ελευθερία και την υπερηφάνειά της, δεν θα επιστρέψουν μόνο τα παιδιά μας στην πατρίδα τους, συμβάλλοντας στην ανοικοδόμησή της, αλλά θα εξελιχθεί στην ωραιότερη, στην πλουσιότερη και στην πιο ευτυχισμένη χώρα του πλανήτη, κάτι που σίγουρα οφείλουμε στους προγόνους μας, που μας κληροδότησαν ένα μοναδικό στην ιστορία πολιτισμό, αλλά και στα παιδιά μας, που τα καταδικάσαμε σε μία οδύνη δίχως τέλος, λόγω της απίστευτης ανευθυνότητάς μας τα τελευταία σαράντα χρόνια.

Έρχομαι τώρα στα σημερινά άρθρα. Το 101Α αναφέρεται στις ανεξάρτητες αρχές. Η πλειοδοσία στη δημιουργία ανεξάρτητων αρχών, οι οποίες είναι σχετικά πρόσφατος θεσμός, τεκμηριώνει δύο εκδοχές: είτε ότι η κοινοβουλευτική δημοκρατία αντιμετωπίζει πλέον προβλήματα στη λειτουργία της και καλεί άλλους να της τα λύσουν είτε ότι αυτές οι αρχές επιβάλλονται γενικότερα και όχι μόνο στην Ελλάδα από τις δυνάμεις της παγκοσμιοποίησης, με στόχο να ατονήσει σταδιακά και να καταλυθεί η εξουσία του εθνικού κράτους. Θεωρούμε πως συμβαίνουν και τα δύο, με κριτήριο τα είδη των ανεξάρτητων αρχών που δημιουργούνται, καθώς επίσης τις αποφάσεις που λαμβάνουν συνήθως εναντίον των βασικών χαρακτηριστικών του εθνικού κράτους. Πρόσφατο παράδειγμα στην Ελλάδα η απόφαση για το μάθημα των Θρησκευτικών στα σχολεία.

Φαίνεται, λοιπόν, καθαρά πως τα χαρακτηριστικά των αποφάσεων που παίρνουν κινούνται στη λογική της *open society*, στη λογική, δηλαδή, της ελεύθερης διακίνησης κεφαλαίων, εμπορευμάτων και ανθρώπων, δύστυχων μεταναστών.

Ακριβώς αυτά, όμως, είναι τα χαρακτηριστικά της παγκοσμιοποίησης, με στόχο την κατάλυση του εθνικού κράτους. Η άποψή μας είναι ότι, αντί να δημιουργούμε συνεχώς ανεξάρτητες αρχές για να επιλύουμε δυσλειτουργίες του κοινοβουλευτικού συστήματος, θα ήταν καλύτερα να βελτιώσουμε τους δημοκρατικούς θεσμούς, κυρίως μέσω της συμμετοχής των πολιτών στην πολιτική.

Ειδικά όσον αφορά την αναθεώρηση του άρθρου 101Α, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Πρώτον, έρχεται προς αναθεώρηση με την ισχυρή πλειοψηφία των διακοσίων τριάντα δύο Βουλευτών, εάν δεν κάνω λάθος, γεγονός που σημαίνει πως επαφίεται στην αποκλειστική βούληση της Νέας Δημοκρατίας να το διαμορφώσει όπως θέλει.

Δεύτερον, στην παράγραφο 2 του άρθρου προτείνεται να ιδρύνονται ανεξάρτητες αρχές με νόμο που θα ψηφίζουν εκατόν ογδόντα Βουλευτές. Συμφωνούμε αναγκαστικά με τη σκέψη της πρότασης που έρχεται προς συζήτηση, αλλά προτείνουμε να προστεθεί ένα νέο εδάφιο, που θα ορίζει ότι για τη δημιουργία νέων ανεξάρτητων αρχών, πέραν αυτών που προβλέπονται από το Σύνταγμα, θα απαιτείται η ψήφος διακοσίων Βουλευτών.

Τρίτον, όσον αφορά τον διορισμό των μελών της αρχής, προτείνουμε να παραμείνει η παράγραφος 2 του άρθρου ως έχει και η πλειοψηφία των 4/5 της Διάσκεψης των Προέδρων. Θα πρέπει η Διάσκεψη των Προέδρων να προσπαθεί να επιτύχει την καλύτερη δυνατή σύνθεση των μελών μιας ανεξάρτητης αρχής και όχι να αφήνεται ουσιαστικά στην αρμοδιότητα της εκάστοτε πλειοψηφίας.

Τέταρτον, συμφωνούμε για την παράγραφο 3 να προστεθεί νέο εδάφιο, στο οποίο να ορίζεται ότι οι ανεξάρτητες αρχές υποκείμενες στον έλεγχο της Βουλής για πράξεις ή παραλείψεις τους.

Όσον αφορά τώρα το άρθρο 102 για την τοπική αυτοδιοίκηση, προτείνουμε τα εξής:

Πρώτον, προτείνουμε πραγματική αποκέντρωση της άσκησης της εξουσίας και εγκαθίδρυση της δημοκρατίας του δήμου και όχι απλά μία τυπική γραφειοκρατική αποκέντρωση.

Δεύτερον, λέμε να θεσπιστεί πραγματικό τεκμήριο αρμοδιότητας υπέρ της τοπικής αυτοδιοίκησης. Δηλαδή, όποια αρμοδιότητα δεν προβλέπεται ρητά ότι ανήκει στην κεντρική κυβέρνηση εκ του Συντάγματος να ανήκει στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Τρίτον, προτείνουμε η συλλογή των φόρων να ανατεθεί στην τοπική αυτοδιοίκηση. Από τα χρήματα που θα εισπράττει θα παρακρατεί το ποσοστό που της αναλογεί βάσει νόμου, ενώ το υπόλοιπο θα το αποδίδει στην κεντρική κυβέρνηση, έτσι ώστε να σταματήσει η ελεημοσύνη της τοπικής αυτοδιοίκησης από την κυβέρνηση.

Τέταρτον, οι αρχές των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους Έλληνες πολίτες, με δύο ξεχωριστά ψηφοδέλτια: ένα για τον δήμαρχο ή περιφερειάρχη κατά περίπτωση, οι οποίοι θα εκλέγονται με απόλυτη πλειοψηφία, και ένα για τα αντίστοιχα συμβούλια, για τα οποία θα ισχύει η εκλογή τους με το σύστημα της απλής αναλογικής. Σε περίπτωση που υποψήφιος δήμαρχος ή περιφερειάρχης αντίστοιχα δεν συγκέντρωσε απόλυτη πλειοψηφία, η εκλογή θα επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή μεταξύ των δύο σχετικών πλειοψηφισάντων.

Πέμπτον, με πρόταση πολιτών που εκπροσωπούν το 5% του εκλογικού Σώματος, προτείνουμε να προκηρύσσεται υποχρεωτικά δεσμευτικό τοπικό δημοψήφισμα για οποιοδήποτε τοπικό θέμα.

Έκτον, προτείνουμε τα αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης να λογοδοτούν δημόσια, ενώπιον συνέλευσης των πολιτών, και να χάνουν το αξίωμά τους σε περίπτωση ποινικής καταδίκης τους για αδικήματα που θα προβλέπει σχετικός νόμος περί λογοδοσίας.

Έβδομον, προτείνουμε οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο υπάρχει μέσα στην επικράτεια ενός Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης -εκτός εκείνων, βέβαια, της εθνικής άμυνας, των εθνικών δικτύων ενέργειας, τηλεπικοινωνιών, εθνικών οδών και σιδηροδρόμων- να περιέλθει στην κυριότητα και στη διαχείριση του αντίστοιχου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Κλείνοντας, προφανώς είμαστε υπέρ της συνταγματικής καθιέρωσης του αναλογικού συστήματος στις εκλογές για την τοπική αυτοδιοίκηση. Είμαστε, επίσης, υπέρ των τοπικών δημοψηφισμάτων με την πρωτοβουλία των πολιτών, αλλά θα πρέπει αυτά να είναι δεσμευτικά, τόσο όσον αφορά την πρόταση για τη διεξαγωγή τους όσο και το αποτέλεσμα.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ένα λεπτό χρειάζομαι, κύριε Πρόεδρε.

Δυστυχώς, όμως, ο νόμος ΣΥΡΙΖΑ για την τοπική αυτοδιοίκηση έχει τόσες προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή των δημοψηφισμάτων, ώστε στην πράξη να τα αναιρεί.

Τέλος, είμαστε υπέρ της θέσπισης τοπικών λαϊκών συνελεύσεων, με αποφασιστικές όμως αρμοδιότητες, κατά τα πρότυπα της Ελβετίας.

Από την άλλη πλευρά διαφωνούμε με την ψήφο των αλλοδαπών για την τοπική αυτοδιοίκηση, θεωρώντας πως πρέπει να ψηφίζουν μόνο εκείνοι οι Έλληνες πολίτες που είναι εγγεγραμμένοι στους σχετικούς εκλογικούς καταλόγους. Ήδη κυκλοφόρησε η πληροφορία ότι οι εγγεγραμμένοι αλλοδαποί στους εκλογικούς καταλόγους της χώρας μας ανέρχονται στις διακόσιες είκοσι χιλιάδες. Ας μη συγχέουμε εδώ τη δημοκρατία με την αλλοίωση του έθνους. Κάτι τέτοιο θα ήταν εξαιρετικά επικίνδυνο.

Οι ακριβείς προτάσεις μας πάντως για όλα τα άρθρα έχουν αναλυθεί διεξοδικά από τον εισηγητή μας και έχουν κατατεθεί, οπότε δεν χρειάζεται να τις επαναλαμβάνουμε.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε.

Ο κ. Αβραμάκης έχει τον λόγο.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΒΡΑΜΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κατ' αρχάς θα ήθελα να εκφράσω τη βαθιά μου ικανοποίηση που ως Βουλευτής συμμετέχω στην κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία, αυτή της Αναθεώρησης του Συντάγματος. Το Σύνταγμα είναι ένα πλαίσιο που ορίζει το πολίτευμά μας, τη δημοκρατία. Αποτελεί το κείμενο βάσει του οποίου ορίζεται και οφείλει να λειτουργεί η δημοκρατία στη χώρα μας. Είναι το κείμενο βάσει του οποίου αναγνωρίζονται τα δικαιώματα των πολιτών, κατοχυρώνονται οι αξίες βάσει των οποίων οφείλουν να λειτουργούν στο σύνολό τους οι πολίτες, οι αρχές, οι εκπρόσωποι και οι λειτουργοί των εξουσιών. Είναι ο Καταστατικός Χάρτης της χώρας. Υπερβαίνει τις εκάστοτε πλειοψηφίες και θέτει όρια, ακόμα και στην ιδιαίτερα ισχυρή και δύσκολα ελεγχόμενη εκτελεστική εξουσία.

Δυστυχώς, τα προηγούμενα χρόνια το ίδιο το Σύνταγμα υπήρξε θύμα κακής μεταχείρισης από τις πολιτικές εκείνες δυνάμεις που προκάλεσαν τελικά τη χρεοκοπία της χώρας. Υπήρξε εργαλειοποίηση του Συντάγματος και εξυπηρέτηση συγκεκριμένων συμφερόντων για την προστασία συγκεκριμένων προσώπων, πέρα από κάθε λογική.

Είναι γεγονός ότι η συζήτηση γύρω από την Αναθεώρηση του Συντάγματος, τόσο στην προηγούμενη όσο και στην τρέχουσα κοινοβουλευτική περίοδο, είναι ένα σημαντικό βήμα, που αποδεικνύει ότι, παρά τις μεγάλες πολιτικές διαφορές, παρά τη μεγάλη αντίθεση στην ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, οι πολιτικές δυνάμεις -ανεξαρτήτου μεγέθους- μπορούν να συμφωνούν σε ορισμένα κρίσιμα ζητήματα, κυρίως όμως μπορούν μέσα από την ανταλλαγή απόψεων να συνθέσουν ορισμένες έστω προτάσεις και με αμοιβαίες υποχωρήσεις να καταλήγουν σε συναινετικές διατυπώσεις.

Η διαφορά φιλοσοφίας ανάμεσα στα παλαιά κόμματα εξουσίας και στον κύριο εκπρόσωπο των προοδευτικών δυνάμεων σήμερα, τον ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, είναι εμφανής σε μία σειρά από θέματα. Οι πολίτες που είχαν την υπομονή να παρακολουθήσουν στο σύνολό της την κορυφαία αυτή δημοκρατική διαδικασία, στη σημερινή, αλλά και στην προηγούμενη Βουλή, μπορούν να βγάλουν χρήσιμα συμπεράσματα για τις πραγματικές επιδιώξεις της κάθε πολιτικής δύναμης, πέρα από τις προεκλογικές καμπάνιες και τις διάφορες εξαγγελίες.

Κατά τη γνώμη μου, η τελική Αναθεώρηση του Συντάγματος που θα αποφασιστεί μέχρι τα σημερινά δεδομένα θα είναι πιο συντηρητική από ό,τι εγώ θα ήθελα, στη βάση και των αποτελεσμάτων της διαδικασίας που όρισε τα προς αναθεώρηση άρθρα και την κατεύθυνση που αυτά θα έχουν. Η σημερινή Κυβέρνηση, μία συντηρητική Κυβέρνηση, φοβήθηκε να προχωρήσει σε εκσυγχρονισμό κάποιων διατάξεων, για να μην αναστατώσει το πιο συντηρητικό ακροατήριό της.

Η πιο σημαντική, ίσως, παράλειψη αυτής της διαδικασίας είναι

η παράλειψη να κατοχυρωθούν στο σύνολό τους τα κοινωνικά δικαιώματα, τα εργασιακά δικαιώματα και το κοινωνικό κράτος. Αντισταθμίζονται ότι οι δεσμεύσεις της σημερινής Κυβέρνησης στην οικονομική ολιγαρχία για περιορισμό του δημόσιου και δωρεάν κοινωνικού κράτους, προκειμένου να υπάρξει μεγαλύτερος χώρος για τα ιδιωτικά και πολυεθνικά συμφέροντα, δεν της επιτρέπουν να κατοχυρώσει συνταγματικά ένα ελάχιστο πλέγμα προστασίας για το σύνολο της κοινωνίας. Άλλωστε, μία τέτοια εξέλιξη δεν θα της επέτρεπε να σχεδιάσει ακόμα και την ιδιωτικοποίηση των νοσοκομείων ή τη λειτουργία τους σε ΣΔΙΤ.

Εν προκειμένω, όμως, στα άρθρα που συζητάμε σήμερα, θέλω να τονίσω ότι είναι ένα θετικό βήμα, αλλά όχι αρκετό. Το γεγονός ότι αφαιρείται η προκλητική διάταξη που προστάτευε πρακτικά τους Υπουργούς από οποιαδήποτε δίωξη, όποιο αδίκημα και αν είχαν διαπράξει, είναι θετικό. Η διεύρυνση των ορίων ελέγχου και πιθανόν της παραπομπής τους σε κρίση από τη δικαιοσύνη ανταποκρίνεται τόσο στη βούληση της κοινής γνώμης, όσο και στις κύριες επιταγές του Συντάγματός μας, που απαιτούν ισότητα όλων έναντι των νόμων.

Αντίστοιχα και για τους Βουλευτές γίνεται σαφές ότι τους παρέχει τη βουλευτική ασυλία μόνο για την πολιτική τους δραστηριότητα και μόνο για τις πράξεις και τα λόγια τους που αφορούν την ουσία των καθηκόντων τους.

Η Κυβέρνηση, όμως, δεν τόλμησε να θέσει το νέο πλαίσιο, ειδικά για την ευθύνη Υπουργών, με αναδρομική ισχύ. Πρακτικά, λοιπόν, χάρισε ασυλία σε όλους όσοι διατέλεσαν μέχρι και σήμερα Υπουργοί, ανεξάρτητα από το εάν έχουν υπάρξει ή πρόκειται να υπάρξουν κατηγορίες σε βάρος τους.

Γενικά, βέβαια, η Νέα Δημοκρατία ως Κυβέρνηση έχει αποδείξει ιδιαίτερα ευνοϊκή και επιεική σε αντίστοιχες περιπτώσεις. Ακαταδίκτο για τους Υπουργούς, αναδρομική ασυλία για τους τραπεζίτες, αναδρομική αλλαγή των τυπικών προσόντων για τον επικεφαλής της ΕΥΠ και άλλα πολλά.

Νομίζω ότι η δωροδοκία, τα οικονομικά εγκλήματα γενικότερα, αντιμετωπίζονται από την Κυβέρνηση με μια επιείκεια που επ' ουδενί δεν ταιριάζει στο περίφημο αφήγημά της για «νόμο και τάξη». Μάλιστα, όσο μεγαλύτερο είναι το οικονομικό έγκλημα, τόσο μεγαλύτερη φαίνεται να είναι η επιείκεια που επιφέρουν.

Αυτή η επιείκεια, βέβαια, για να έχει πρακτικά αποτελέσματα, πρέπει να συνοδεύεται από τη λεγόμενη «κυβερνητική σταθερότητα». Αυτό, ίσως, εξηγεί τους φόβους απέναντι στην υιοθέτηση πιο αναλογικών, δημοκρατικών, εάν θέλετε, εκλογικών συστημάτων. Στην πραγματικότητα, μετά το 2010, αποδείχθηκε ότι η λεγόμενη «απειλή της ακυβερνησίας» δεν υφίσταται στη χώρα μας. Αυτό που υπάρχει είναι άλλος φόβος, ο φόβος ότι, εάν συμμετέχουν πολλοί σε μια κυβέρνηση, δεν θα είναι τόσο εύκολες η συνεννόηση και η συγκάλυψη.

Υπάρχει, επίσης, ο φόβος στα συντηρητικά κόμματα ότι, στο πλαίσιο του δημοκρατικού διαλόγου, μπορεί να αναγκαστούν να κάνουν υποχωρήσεις από τη δική τους αλήθεια. Ιδίως, όμως, αυτό που τρομάζει τη Νέα Δημοκρατία είναι ο έλεγχος. Φανταστείτε ένα νομοθετικό σώμα που θα μπορεί να ελέγχει πραγματικά την εκτελεστική εξουσία, να την περιορίζει όταν χρειάζεται, να μην ψηφίζει διά βοής με κομματική πειθαρχία, αλλά να πρέπει να πειστεί με επιχειρήματα. Φανταστείτε πόσο κουραστικό θα είναι για τους Υπουργούς να πρέπει να πείσουν μια Βουλή για τους σκοπούς και τους στόχους που υπηρετεί κάθε τους πρωτοβουλία.

Πραγματικά, για τη Νέα Δημοκρατία, το «αποφασίζουμε και διατάζουμε» θα ήταν καταστροφική επιλογή, να πρέπει, δηλαδή, να εξασφαλίσει την πλειοψηφία και όχι να την έχει δεδομένη. Αυτή τη δημοκρατία φοβάται η σημερινή Κυβέρνηση, όπως και κάθε συντηρητική πολιτική δύναμη. Φοβούνται τη δημοκρατία που θα ακούγονται όλοι, θα εκπροσωπούνται και θα συμμετέχουν όλοι.

Αυτός είναι ο φόβος που συνοδεύει τη διαφαινόμενη πρότασή της για την ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού, της ελληνικής Ομογένειας. Φοβούμενη ότι μπορεί να προκύψουν Βουλευτές εκτός κομματικών τειχών, όπως προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ, αποφασίζει να διχάσει τελικά τους Έλληνες του εξωτερικού, αρχικά με διατάξεις που θα τους κατηγοριοποιούν σε δύο κατηγορίες: στους

έχοντες και στους μη έχοντες δικαίωμα ψήφου.

Ο διχασμός της ελληνικής Ομογένειας και η σκληρή εμπλοκή του στην ελληνική πολιτική πραγματικότητα δεν σας τρομάζει, αφού αυτό το έχετε προσεγγίσει κομματικά και ξέρετε σε ποια λόμπι να απευθυνθείτε, για να εξασφαλίσετε την υποστήριξη των Ελλήνων ομογενών. Θα πρέπει, όμως, να σας τρομάζει το ενδεχόμενο, χάρις στην ψήφο του απόδημου Ελληνισμού, να προκύψει ένα τέτοιο εκλογικό αποτέλεσμα και μια κυβέρνηση, που δεν θα είναι σε πλήρη αντιστοιχία με την εντός Ελλάδας λαϊκή βούληση των Ελλήνων πολιτών.

Με δεδομένο ότι η συγκεκριμένη διάταξη θα περάσει όπως την προτείνετε, απευθύνω έκκληση στην Κυβέρνηση να επανεξετάσει τις θέσεις της, όχι για το εάν θα δοθεί ψήφος στους Έλληνες του εξωτερικού, αλλά για το πώς μπορεί αυτό να μην αλλοιώνει το εκλογικό αποτέλεσμα εντός της Ελλάδος. Σκεφθείτε πολύ σοβαρά το γεγονός ότι μόνο οι εντός της Ελλάδος πολίτες και οι κάτοικοι επηρεάζονται άμεσα από τις αποφάσεις και τις πολιτικές της Κυβέρνησης και η δική τους βούληση πρέπει κατά βάση να αντανακλάται στον σχηματισμό της Κυβέρνησης.

Η σύνδεση της Ομογένειας με τα τεκταινόμενα στην Ελλάδα είναι επιθυμητή απ' όλους μας, όσο και η εκπροσώπησή τους στην ελληνική Βουλή. Αυτό, όμως, εξασφαλίζεται από την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, η οποία εξασφαλίζει την εκπροσώπηση των απανταχού Ελλήνων και καθολική συμμετοχή όλων όσοι το επιθυμούν στις εκλογές, τη μη διάσπασή τους όμως για πολιτικούς και κομματικούς λόγους, ως έχει η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, τη διασφάλιση της αυθεντικής έκφρασης των κυβερνωμένων για την κυβέρνηση που επιθυμούν.

Τελειώνοντας, σας λέω ότι το Σύνταγμα πρέπει να αποτελεί την εγγύηση της δημοκρατίας και να ενώνει τον ελληνικό λαό. Η συναινετική εικόνα της ελληνικής Βουλής σε μια σειρά από ζητήματα, η ουσιαστική συζήτηση και η κόσμια διατήρηση των αντιθέσεων στα ζητήματα που δεν υπήρξε συναίνεση είναι ένα κέρδος για τη χώρα, είναι ένα βήμα εμπρός, είναι μια καλή εικόνα για τη Βουλή.

Και εγώ με τη σειρά μου θέλω να συγχαρώ όλους όσοι συμμετείχαν. Θεωρώ και πιστεύω ότι το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας μπορούσε να είναι καλύτερο, αλλά, τηρουμένων των αναλογιών και σεβόμενος όλη αυτή την προσπάθεια απ' όλους όσοι την τέλεσαν, θα πω ένα μπράβο στους συμμετέχοντες σ' αυτή τη διαδικασία.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε τον κ. Αβραμάκη και για την τήρηση του χρόνου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής των Ελλήνων, τριάντα δύο μαθητές και μαθήτριες και δύο συνοδοί εκπαιδευτικοί τους, από το 10^ο Δημοτικό Σχολείο Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει ο κ. Ζαχαριάδης από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ: Επειδή το πρωί σ' αυτή εδώ την Αίθουσα ο Πρωθυπουργός ειρωνεύτηκε το 3,5% του Συνταγισμού, εγώ θα ήθελα να σας καλέσω, συνάδελφοι της Συμπολίτευσης, αυτό το 3,5% να μάθετε να το σέβεστε, γιατί αυτό το 3,5% με κοινωνικές συμβαχίες έγινε 36% και μετά 32%, επειδή το κόμμα σας χρεοκόπησε την οικονομία και τη χώρα ηθικά και αξιακά.

Τώρα, βεβαίως, δεν έχετε να κάνετε με αυτό το παλιό 3,5%, έχετε να κάνετε με την ευρεία προοδευτική παράταξη, με την Αριστερά του 32%, που θα γίνει 40%, όσο και αν εσείς αναπολείτε την περίοδο του 3%.

Και πρέπει να το σέβεστε και για έναν ακόμα λόγο, διότι η ύπαρξη του ΣΥΡΙΖΑ στη βύθιση της χώρας έδωσε τη δυνατότητα για να υπάρξει δημοκρατική διέξοδος από το πολιτικό τέλμα και ισχυρό δημοκρατικό ανάχωμα στην άνοδο της ακροδεξιάς και των ναζί. Εάν, όπως σήμερα το πρωί είπε ο Πρωθυπουργός,

έχετε χώρα να κυβερνήσετε, αυτό το οφείλετε στο γεγονός ότι εμείς σας παραδώσαμε χώρα και όχι αυτό το οποίο μας παραδώσατε εμάς τον Γενάρη του 2015.

Επειδή έχει γίνει όλα αυτά τα χρόνια της κρίσης, των μνημονίων και της κοινωνικής αναταραχής μεγάλη σύγκρουση για το ποιες δυνάμεις είναι συναινετικές και ποιες δεν είναι, εσείς είστε η κατ' εξοχήν δύναμη που δεν είστε συναινετικοί, διότι με αυτό το οποίο συζητήσαμε χθες καταργείτε τη συναινετική εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Μπορεί κάποιος και με απλή πλειοψηφία να ορίσει Πρόεδρο Δημοκρατίας. Από τις πρώτες μέρες της εκλογής σας, με ειδικό νομοθέτημα καταργήσατε τη λογική της συναίνεσης και της σύνθεσης στην τοπική αυτοδιοίκηση και προβλέπω ότι θα τορπιλίσετε τη συναίνεση και τη σύνθεση και στην κεντρική πολιτική σκηνή πάρα πολύ γρήγορα.

Μια ειδική αναφορά σ' αυτό που είπε προηγουμένως ο Υπουργός κ. Βαρθιτσιώτης για το άρθρο 16, ότι δήθεν, λέει, είναι υπεράσπιση μιας θεσπισμένης διαδικασίας επί χούντας.

Εν πάση περιπτώσει, σεβόμενη τους φοιτητικούς αγώνες, τους προοδευτικούς ανθρώπους, ακόμη και ανθρώπους που πολλές φορές μπορεί να βρέθηκαν και στη δική σας παράταξη, η δημόσια παιδεία συμβολίζει κάτι πολύ ευρύτερο και κάτι πολύ παραπάνω από το να προσπαθείτε να το μικρύνετε και να το στενέψετε σε μια νομοθετική ρύθμιση της χούντας. Μάλλον όλο και περισσότεροι, που κάποτε βρίσκονταν στο Κέντρο, αρχίζουν να παθαίνουν «Βορίδη» στη Νέα Δημοκρατία.

Η συνταγματική Αναθεώρηση, όμως, δεν αφορά μόνο τους συνταγματολόγους, τους Βουλευτές ή τους νομικούς. Αφορά τους πολίτες και τον ελληνικό λαό, γιατί το Σύνταγμα είναι το κείμενο που συμπυκνώνει κατευθύνσεις και δυνατότητες για την πορεία της χώρας, της κοινωνίας και των πολιτών.

Οι πολίτες μάς βλέπουν, αξιολογούν και παρακολουθούν και τη συζήτηση για τη συνταγματική Αναθεώρηση μαρτυρά ότι και στο Σύνταγμα υπάρχουν δυο οπτικές: η προοδευτική και η συντηρητική, η αριστερή και η δεξιά, σε μεγάλο βαθμό αντιπαραθετικές, σε μεγάλο βαθμό συγκρουσιακές, μη συνθέσιμες. Και η παρούσα Βουλή, με συντηρητική πλειοψηφία, επί της ουσίας ακυρώνει στην πράξη το σάλπισμα ελπίδας που ξεκίνησε για προοδευτική συνταγματική Αναθεώρηση και για προοδευτικό θεσμικό εκσυγχρονισμό, που είχε και έχει ανάγκη η χώρα και το ξεκίνησε η προηγούμενη Βουλή με διαφορετική πλειοψηφία.

Ο ΣΥΡΙΖΑ από τον Ιούλιο του 2016, που ανέλαβε την πρωτοβουλία για να ξεκινήσει η δημόσια συζήτηση για τη συνταγματική Αναθεώρηση, σε μια κομβική αλλά και συμβολική πολιτική συγκυρία εκκίνησε τη διαδικασία, για να φτιαχτεί το πρώτο Σύνταγμα Ελλάδας μετά τα μνημόνια. Ένα Σύνταγμα δημοκρατικό και προοδευτικό, για μια νέα μεταμνημονιακή μεταπολίτευση, ένας Καταστατικός Χάρτης που θα λάμβανε υπ' όψιν και τα διδάγματα και την περιπέτεια των μνημονίων, με εκσυγχρονισμό θεσμών, με εμβάθυνση της δημοκρατίας, των δικαιωμάτων, ανάσχεση των ακραίων συντηρητικών πολιτικών και συνταγματική κατοχύρωση εργασιακών δικαιωμάτων και θεραπεία θεσμικών αμαρτιών του παρελθόντος.

Η Νέα Δημοκρατία τότε, ως αξιωματική αντιπολίτευση, θυμίζω ότι είχε λοιδορήσει την εκκίνηση της συζήτησης, είχε αδιαφορήσει για τη δημόσια διαβούλευση και σήμερα η Νέα Δημοκρατία έρχεται και απορρίπτει κάθε προοδευτική πρόταση που είχε κάνει η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ στην πρώτη αναθεωρητική διαδικασία.

Να το πούμε καθαρά. Η Νέα Δημοκρατία επί της ουσίας προτείνει ένα νεοσυντηρητικό και βαθιά οπισθοδρομικό Σύνταγμα.

Θέλω να έρθω λίγο στα ζητήματα τα οποία συζητάγαμε και χθες το πρωί, αναφορικά με το άρθρο 86. Διότι νομίζω ότι είναι μείζον ζήτημα και εκεί συμπυκνώνεται μια πολύ ευρύτερη συζήτηση που γίνεται αυτές τις μέρες και στην κοινωνία. Η διάταξη που ισχύει σήμερα θέτει ένα προστατευτικό πλαίσιο το οποίο προκαλεί εύλογη καχυποψία σε βάρος του συνολικού πολιτικού κόσμου και οδηγεί στην απαξίωση της πολιτικής. Αυτή η προκλητική ατιμωρησία των πολιτικών είναι αυτή η οποία εξέθρεψε το τέρας της ακροδεξιάς όλα αυτά τα χρόνια.

Ξέρете σε ποια χώρα συμβαίνουν όλα αυτά; Στη δική μας εδώ, που η υπόθεση «SIEMENS» για να τελειώσει της πήρε είκοσι χρό-

νια και στη χώρα που ο «λοχαγός» της περιόδου Σημίτη πανηγυρίζει και δικαιώνεται, επειδή παραγράφηκαν τα αδικήματα.

Στην πρώτη αναθεωρητική Βουλή, θυμίζω, ο ΣΥΡΙΖΑ πρότεινε να προστεθεί ερμηνευτική δήλωση που να διευκρινίζει ότι τα υπουργικά αδικήματα δεν περιλαμβάνονται σε όσα τελέστηκαν επ' ευκαιρία της άσκησης των υπουργικών καθηκόντων και ότι αυτά επομένως, ιδίως οι πράξεις δωροδοκίας, θα διώκονται από τη δικαιοσύνη και όχι από τη Βουλή.

Να είμαστε καθαροί. Ο ΣΥΡΙΖΑ θεωρεί ότι αυτό προκύπτει ήδη ερμηνευτικά από την ισχύουσα ρύθμιση. Είναι όμως σημαντικό να διευκρινισθεί, για να αποκλείσουμε διά παντός αντιθετικές ερμηνείες, κατασκευές, για να κλείσουμε «παραθυράκια» που μπορεί να σκεφθούν να ανοίξουν κάποιοι στο μέλλον και κυρίως να διασφαλίσουμε ότι δεν θα οδηγηθούν στην ατιμωρησία τετελεσμένες ήδη πράξεις δωροδοκίας εφόσον αυτές ψαχτούν.

Η άρνηση της Νέας Δημοκρατίας να ενσωματώσει στο Σύνταγμα τη στοιχειώδη και αυτονόητη αυτή ρήτρα θα αποτελέσει, με ευθύνη των Βουλευτών της Συμπολίτευσης, βαρύ πλήγμα για το πολιτικό σύστημα. Θα εμπεδώσει στην κοινή γνώμη την υπόνοια της διατήρησης αδικαιολόγητων προνομίων για το πολιτικό προσωπικό της χώρας.

Η Βουλή και το πολιτικό σύστημα στο σύνολό του έχουν την ευκαιρία να δώσουν με την προσθήκη αυτής της διάταξης ένα καθαρό σήμα: Ότι για όλα τα πρόσωπα η δικαιοσύνη θα μπορεί απεριόριστα να διερευνά και να κάνει τη διαδικασία, όπως γίνεται, με τον κάθε πολίτη και δεν θα αναγκάζεται να στέλνει υποθέσεις στο αρχείο που έχουν μεγάλη έκταση στον δημόσιο λόγο, όπως για παράδειγμα πιθανόν θα μπορούσε να συμβεί με την υποθεση της «NOVARTIS».

Σε ποια χώρα συμβαίνει αυτό; Στη δική μας, που στην υπόθεση «NOVARTIS» το ντοκιμαντέρ της ελβετικής τηλεόρασης δεν βρήκε ούτε χώρο ούτε χρόνο σε κανένα πανελλαδικό κανάλι για να προβληθεί ολόκληρο, είτε αυτά είναι δημόσια είτε είναι ιδιωτικά. Έγινε πολύς λόγος το πρωί και για το ζήτημα του δημοσιεύματος των «FINANCIAL TIMES». Εδώ πρέπει να θυμίσουμε ότι αυτά είναι σημαντικά ζητήματα, τα οποία απασχολούν μεγάλο τμήμα της κοινωνίας και δεν πρέπει κανένας να θεωρεί ότι μπαίνουμε σε μια φάση επιστροφής στο παρελθόν και ατιμωρησίας. Διότι πρέπει να είμαστε ειλικρινείς στις σχέσεις μας και μεταξύ μας και με τους πολίτες. Και κλείνω με αυτό, κύριε Πρόεδρε.

Η θωράκιση του μέλλοντος δεν μπορεί να γίνει με λήθη και ατιμωρησία για τα ζητήματα του παρελθόντος. Η χώρα πριν από δέκα χρόνια χρεοκόπησε και χρεοκόπησε με συγκεκριμένες πολιτικές ευθύνες. Υπάρχει διάχυτο το αίσθημα της αδικίας και της ατιμωρησίας. Μας ταλάνισε πάρα πολύ το «όλοι μαζί τα φάγαμε» -που δεν τα φάγαμε όλοι μαζί- μας ταλάνισε πάρα πολύ το «όλοι ίδιοι είναι» -που δεν είμαστε όλοι ίδιοι- και μας ταλάνισε και το «και οι τριακόσιοι κλέβουν λιγότερο ή περισσότερο». Αρα ιδού η ευκαιρία να μπορέσουμε να γυρίσουμε σελίδα συνολικά και οι πολιτικές αντιπαραθέσεις του μέλλοντος να είναι πάνω σε προγράμματα και ιδέες και όχι για το εάν κάποιος βρίσκεται σε μια διαδικασία ελέγχου από τη δικαιοσύνη ή όχι.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκρότατα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Και εμείς σας ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Γκόκας.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΚΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζήτηση περί Συντάγματος αποτελεί μια κορυφαία ευκαιρία για την επίδειξη πνεύματος συναίνεσης και συνεννόησης για ευρύτερες και περισσότερες αλλαγές. Αλλά δυστυχώς με κύρια ευθύνη του ΣΥΡΙΖΑ -που ήταν η προηγούμενη κυβέρνηση- αλλά και της Νέας Δημοκρατίας -που είναι η σημερινή Κυβέρνηση- για τις δικές του σκοπιμότητες ο καθένας, αυτό δεν έγινε και έτσι πολλά ζητήματα θα πρέπει δυστυχώς να περιμένουν την επόμενη δεκαετία.

Η διαδικασία περί Αναθεώρησης του Συντάγματος, η συζήτηση για τις διατάξεις του πρέπει να είναι προσιτή και αντιληπτή στον Έλληνα πολίτη, γιατί αυτόν αφορούν και υπηρετούν και ως διαδικασία και ως συζήτηση και θα πρέπει να στέκεται στο επίπεδο που υπηρετεί απόλυτα την προστασία του κύρους και του

θεσμού.

Πρέπει να ορίζει το πλαίσιο με το οποίο οι νόμοι θα δίνουν απαντήσεις στα ζητήματα και τα προβλήματα που υπάρχουν, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά. Οι πολίτες, όμως, θεωρούν ότι αγνοήθηκαν, γι' αυτό και αυτοί με τη σειρά τους αγνοούν τη συστηματική Αναθεώρηση που εμείς εδώ συζητάμε. Δεν θίχτηκαν, με απόλυτη ευθύνη της προηγούμενης πλειοψηφίας, θέματα που αφορούν τη γραφειοκρατία, τη διοίκηση και τη δικαιοσύνη και πολλά άλλα που ταλαιπωρούν τον πολίτη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα πρέπει να προβληματιστούμε για κοινωνικά δικαιώματα και αγαθά που δεν απολαμβάνουν ισότητα και δίκαια όλοι οι Έλληνες πολίτες, όπως στον τομέα ιδιαίτερα της παιδείας, αλλά και στον τομέα της υγείας και της πρόνοιας.

Δεν μπορεί, παραδείγματος χάριν, να μην έχουν ίσες ευκαιρίες στη μόρφωση και στην εκπαίδευση όλοι οι νέοι μας, ανεξάρτητα από την οικονομική κατάσταση της οικογένειάς τους. Αυτά τα δημόσια αγαθά πρέπει να παρέχονται με απόλυτη επάρκεια για όλους, στην πράξη, και δεν σχετίζεται φυσικά το θέμα της παιδείας με τη λειτουργία μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, τα οποία επίσης δεν συζητούμε.

Δεν μπορούμε εμείς να δεχθούμε ούτε τη λαϊκίστικη δημαγωγική προσέγγιση των φιλοδωρημάτων, αγνοώντας βασικά δικαιώματα, όπως στην εργασία, δηλαδή στην αξιοπρέπεια, λογική που εκφράστηκε στην πράξη, αλλά και στη θεωρία από τον ΣΥΡΙΖΑ, αλλά ούτε και τη λογική της αποδοχής των κοινωνικών ανισοτήτων ως φυσιολογική κατάσταση σε μια σύγχρονη κοινωνία, όπως εκφράστηκε από τον κ. Μητσοτάκη και τη Νέα Δημοκρατία.

Για μας, ως Κίνημα Αλλαγής, οι έννοιες ισονομία, ισότητα, κοινωνικά δικαιώματα έχουν συγκεκριμένο νόημα. Το υπηρετήσαμε και το υπηρετούμε με συνέπεια και αυτό πρέπει να κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα.

Ως προς τα άρθρα. Στο άρθρο 62, η προηγούμενη πλειοψηφία του ΣΥΡΙΖΑ χρησιμοποίησε πολλές φορές την πρόβλεψη αυτή για να μην αρθεί η βουλευτική ασυλία. Αυτές οι πρακτικές προκάλεσαν και προκαλούν την κοινή γνώμη. Αυτό που αποτελεί αντικείμενο κριτικής για την ασυλία, αφορά στο ακαταδίωκτο του Βουλευτή, άρθρο 62, που αναφέρεται σε πράξεις ή παραλείψεις του, πριν γίνει Βουλευτής ή όσο είναι Βουλευτής, αλλά για θέματα που δεν αφορούν γνώμη ή ψήφο κατά την άσκηση των βουλευτικών καθηκόντων, όπως αυτό καλύπτεται από το άρθρο 61.

Εμείς προτείνουμε την αντιστροφή της λειτουργίας της προστασίας του Βουλευτή, δηλαδή την ενεργοποίηση της σχετικής διάταξης κατόπιν αιτήματος του ίδιου του Βουλευτή και το έχουμε κάνει πράξη και αισθανόμαστε τιμή που ο Ανδρέας Λοβέρδος, ο συνάδελφός μας, απαίτησε από μας τους συναδέλφους του στο Κίνημα Αλλαγής μαζί να δώσουμε το παράδειγμα ισότητας των Ελλήνων πολιτών, παραιτούμενος από κάθε προνόμιο το οποίο ενδεχομένως προκύπτει από τη βουλευτική ή την υπουργική ιδιότητα που είχε.

Σε κάθε περίπτωση η όλη διαδικασία δεν μπορεί να αφορά βουλευτικό προνόμιο, αλλά εγγύηση για το κύρος και την αξιοπιστία του θεσμού, χωρίς παραβίαση της αρχής της ίσης αντιμετώπισης, όπως και για κάθε Έλληνα πολίτη.

Για το άρθρο 86 περί ποινικής ευθύνης Υπουργών. Σε όλες τις πολιτισμένες χώρες ισχύουν ειδικές ρυθμίσεις για την ευθύνη των Υπουργών και έχουν υποστεί τροποποιήσεις συν τω χρόνω, όπως και στο Σύνταγμά μας. Παρ' όλα αυτά είναι διάχυτη η άποψη ότι οι Υπουργοί ευνοούνται, άποψη που τροφοδοτεί τον λαϊκισμό, ιδιαίτερα σε περιόδους πόλωσης, όπου οι πολιτικές συγκρούσεις βρίσκονται εκτός ορίων.

Η αλήθεια είναι ότι η ρύθμιση αυτή δεν είναι ελληνική εφεύρεση, όπως πολλοί διαδίδουν. Σε γενικές γραμμές πηγάζει και διαμορφώθηκε από το Σύνταγμα του 1864. Όπως είναι αλήθεια, επίσης, ότι με την Αναθεώρηση του 2001, η ρύθμιση έγινε από πολλές πλευρές αυστηρότερη, σε αντίθεση με την επικοινωνιακή διαστρέβλωση που επιχειρείται από πολλούς και κυρίως από τον ΣΥΡΙΖΑ. Υπερψηφίστηκε το 2001 από τους διακοσίους εξήντα οκτώ Βουλευτές ΠΑΣΟΚ και Νέας Δημοκρατίας. Ο δε εκτελεστικός νόμος του 2003 «Περί ευθύνης Υπουργών» υπερψηφίστηκε

και από τους Βουλευτές του ΚΚΕ και του τότε Συνασπισμού.

Έρχομαι τώρα στη βαθύτερη αλήθεια επί της εφαρμογής. Το 2010 θεσπίστηκε συγκρότηση συμβουλίου από δικαστικούς λειτουργούς για τον προκαταρκτικό έλεγχο της κατηγορίας και την υποβολή της του έργου της Βουλής. Εδώ, όμως, για προφανείς λόγους διασυρμού προσώπων επί χρόνια στην υπόθεση «ΝΟ-VARTIS», αρνήθηκε ο ΣΥΡΙΖΑ να ακολουθηθεί η διαδικασία τεκμηρίωσης, γιατί οι κατηγορίες τελικά θα γύριζαν μπούμερανγκ στην ίδια την Κυβέρνηση που το ενεργοποίησε.

Σε σχέση με τις ερμηνευτικές ευρεσιτεχνίες του ΣΥΡΙΖΑ που επιχειρεί να διακρίνει μεταξύ πράξεων «κατά την άσκηση» και «επ' ευκαιρία» της άσκησης των καθηκόντων του Υπουργού. Δημιουργούνται, αν ανοίξει η συζήτηση στο πνεύμα του ΣΥΡΙΖΑ, θέματα παραγραφής λόγω αοριστίας και μάλιστα αδικημάτων, όπως η δωροδοκία και οι τηλεφωνικές υποκλοπές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σημερινή μορφή του άρθρου 86 όχι μόνο επέτρεψε την ποινική δίωξη πρώην Υπουργών, αλλά και την καταδίκη κάποιων στη βάση των στοιχείων που υπήρχαν. Πολύ δε περισσότερο με την επιβεβλημένη παρούσα αναθεωρητική διαδικασία σε ώριμες συνθήκες πια και με την κατάθεση της κοινής πρότασης, που διαφαίνεται ότι θα υιοθετηθεί, μπορεί να ενισχυθεί με συνέπεια η αρχή της ισότητας των πολιτών απέναντι στον νόμο, με τη συμφωνία δηλαδή των τριών μεγαλύτερων κομμάτων για εξομείωση του χρόνου παραγραφής με τον χρόνο κάθε αδικήματος και να μην έχουμε διετίες ή τετραετίες που ισχύουν σήμερα.

Όσον αφορά το άρθρο 54 σχετικά με την ψήφο των αποδήμων, για τη συμμετοχή στις γενικές βουλευτικές εκλογές των Ελλήνων και των Ελλήνων πολιτών που βρίσκονται στην αλλοδαπή, έχουμε καταθέσει τις γνωστές τέσσερις βασικές θέσεις του Κινήματος Αλλαγής. Ψήφος σε όσους είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους, ψήφος ίση και ισοδύναμη με των υπολοίπων εκλογέων, επιστολική ψήφος και εκλογικές περιφέρειες ή εκλογική περιφέρεια εξωτερικού.

Θα πω δυο λόγια για την επιστολική ψήφο. Η ανάγκη για εξεύρεση συμβιβαστικής λύσης, προκειμένου να ψηφιστεί ο νόμος για την ψήφο των αποδήμων και να ισχύει άμεσα, οδήγησε σε εγκατάλειψη της επιστολικής ψήφου. Είναι ένα λάθος, όπως λάθος είναι κι άλλες διατάξεις που ακούστηκαν για να συμπεριληφθούν, ακόμα και ο ΑΦΜ που ευτυχώς, απ' ό,τι πληροφορήθηκα, εγκαταλείφθηκε. Κριτήρια οικονομικά και όχι πολιτικά.

Πριν κλείσω, θα ήθελα να κάνω μια αναφορά στην εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας. Επιτέλους, αποσυνδέεται η εκλογή του από την προσφυγή στις κάλπες. Όμως, ως κρατήσουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ένα ελάχιστο όριο σοβαρότητας και να μην καταλήξουμε σε εκλογή με λιγότερους από εκατόν πενήντα μία ψήφους ή πολύ χειρότερα με εβδομήντα πέντε ή εβδομήντα έξι ψήφους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Πλειοψηφίας, κάτι τέτοιο θα υποβαθμίσει το κύρος του κορυφαίου αυτού πολιτειακού θεσμού.

Κλείνοντας, θεωρώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι είναι λυπηρό που περικλείσαμε τελικά σε στενά όρια μία εξαιρετικά σημαντική αναθεωρητική ευκαιρία εξαιτίας ζητημάτων που προκάλεσαν μικροκομματικές σκοπιμότητες και υπολογισμοί. Ίσως χάνεται μία ευκαιρία να δώσουμε μία πολύ ισχυρή ώθηση στην αναβάθμιση του κύρους αλλά και της αποτελεσματικότητας στη λειτουργία κορυφαίων θεσμών του δημοκρατικού μας πολιτεύματος.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε τον κ. Γκόκα για τον χρόνο του.

Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Καππάτος.

ΠΑΝΑΓΗΣ ΚΑΠΠΑΤΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κάθε συζήτηση που αφορά στο Σύνταγμα και τη διαδικασία Αναθεώρησής του είναι εκ φύσεως κορυφαία και απαιτείται από μας να επιδείξουμε τη δέουσα προσοχή και συναίνεση. Είναι επομένως στο δικό μας χέρι να σταθούμε αντάξιοι αυτής της αποστολής, να μην πετάξουμε άλλη μια ευκαιρία στον κάδο των αχρήστων προς όφελος

μικροκομματικών ανταγωνισμών που δεν βοηθούν ούτε εμάς ούτε τη χώρα.

Η σημερινή μου εισήγηση αφορά δύο ενότητες που περιλαμβάνουν τις επιμέρους αναθεωρητέες διατάξεις, με σημαντικότερες το ακαταδίωκτο των Βουλευτών και το εκλογικό μας σύστημα. Σε αυτές τις δύο περιπτώσεις θα αναπτύξω τη σκέψη μου.

Η πρώτη περίπτωση συνδέεται με την τροποποίηση του άρθρου 62. Σύμφωνα με αυτό, η άδεια δίωξης δίνεται από τη Βουλή υποχρεωτικά εφόσον η αίτηση της εισαγγελικής αρχής αφορά αδίκημα το οποίο δεν συνδέεται με την άσκηση των καθηκόντων ή την πολιτική δραστηριότητα του Βουλευτή. Δίνοντας τη δυνατότητα στο Σώμα να αποφανθεί επί της αίτησης δίωξης και να κρίνει αν το περιεχόμενο της συνδέεται ή όχι με τη δράση του προσώπου ως Βουλευτή, απαντούμε στο επιτακτικό δίλημμα που τίθεται μεταξύ ελευθερίας άσκησης καθηκόντων του Βουλευτή και ισότητας έναντι των Ελλήνων πολιτών.

Την ίδια στιγμή το χρονικό περιθώριο των τριών μηνών, ώστε η Βουλή με ευθύνη του Προέδρου της να αποφανθεί σχετικά, είναι η αναγκαία συνθήκη διασφάλισης τόσο της απρόσκοπτης δρομολόγησης των κοινοβουλευτικών διαδικασιών όσο και της ενότητας της Βουλής των Ελλήνων ως Σώματος.

Η δεύτερη περίπτωση εντοπίζεται στο άρθρο 54 και την προσθήκη της παραγράφου 4 σχετικά με την άσκηση εκλογικού δικαιώματος στον τόπο διαμονής τους των εκλογέων που βρίσκονται έξω από την επικράτεια. Με αφορμή τη ρύθμιση αυτή τίθεται στον δημόσιο διάλογο η ένσταση της διευκόλυνσης των κατοίκων του εξωτερικού να ψηφίζουν από τον τόπο κατοικίας τους σαν να πρόκειται για πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Δεν είναι όμως έτσι. Πρόκειται, αντιθέτως, για την αναγνώριση των προφανών εμποδίων για χιλιάδες Έλληνες πολίτες να ασκήσουν το συνταγματικό τους δικαίωμα. Αφορά στην άρση μιας αδικίας του ελληνικού κράτους προς τους πολίτες του που αναγκάστηκαν στα χρόνια της κρίσης να αλλάξουν τόπο κατοικίας. Άλλωστε, η συμμετοχή στην κορυφαία έκφραση δημοκρατίας δεν είναι μια διαδικασία που μπορεί να μπει στο ζύγι του κόστους που συνεπάγεται ένα αεροπορικό εισιτήριο από τον τόπο διαμονής προς την κάλπη.

Ο ειδικός αγορητής του ΣΥΡΙΖΑ συνέδεσε το δικαίωμα της ψήφου των εκτός επικράτειας Ελλήνων πολιτών με τον κίνδυνο αίσθητου επηρεασμού του εκλογικού αποτελέσματος. Πρόκειται, βέβαια, περί λογικού άλματος, αφού οι πολίτες εκείνοι έχουν ήδη το εκλογικό δικαίωμα και η ρύθμιση αφορά στη δυνατότητα άσκησής του.

Ας φέρομε όμως το επιχείρημα αυτό στην πραγματική του διάσταση. Ποιος μπορεί να ισχυριστεί πειστικά ότι ο συμπατριώτης μου ναυτικός, που δεν έχει τη δυνατότητα να έρθει στο νησί του να ψηφίσει, αν του δώσουμε τη δυνατότητα να το πράξει, θα αλλοιώσει το εκλογικό αποτέλεσμα; Το νόημα της παρέμβασης είναι πολύ πιο σημαντικό και η ουσία της συνταγματικής μεταρρύθμισης βαθύτερη. Είναι η ανάγκη ο Κεφαλλονίτης και ο Θιακός της διασποράς να έχει λόγο στη χώρα της οποίας είναι πολίτης. Είναι ανάγκη να διατηρήσουμε αναμμένη τη φλόγα που συνδέει τον τόπο μας με τα παιδιά του που αναγκάστηκαν να φύγουν. Είναι η ανάγκη η φωνή των πολιτών μας που βρίσκονται εκτός επικράτειας να ακουστεί θεσμικά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μπορεί οι δύο παραπάνω αναθεωρητέες διατάξεις να είναι φαινομενικά ασύνδετες. Είναι ίσως λογικό να σκεφτεί κανείς πως η άδεια δίωξης των Βουλευτών από τη μία και το εκλογικό δικαίωμα των Ελλήνων πολιτών του εξωτερικού από την άλλη είναι ζητήματα που σε πρώτη ανάγνωση δεν βρίσκουν κοινό σημείο τομής. Είναι όμως πραγματικά έτσι; Η απάντηση βρίσκεται στο αόρατο νήμα μεταξύ κοινωνικής δικαιοσύνης, ελευθερίας και κράτους δικαίου. Τι είναι κοινωνική δικαιοσύνη; Είναι η αίσθηση των πολιτών ότι οι αιρετοί αντιπρόσωποί τους δεν είναι υπεράνω των νόμων, ότι η ιδιότητα του πολίτη είναι εκείνη που καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις μας παραμένοντας ανεπηρέαστη από ευκαιρίες που δύνανται να συνοδεύει η βουλευτική ιδιότητα. Είναι τελικά η βεβαιότητα ότι ο Βουλευτής που θα διαπράξει αδίκημα δεν θα μείνει ατιμώρητος.

Από την άλλη πλευρά, κοινωνική δικαιοσύνη είναι ο Έλληνας πολίτης να μην αντιμετωπίζει εμπόδια στην άσκηση των συνταγματικών του δικαιωμάτων. Ο εξαναγκασμός της μετανάστευσης προς εύρεση εργασίας να μην αποτελεί τροχοπέδη στην υποχρέωσή του να ψηφίζει για τη χώρα της οποίας είναι πολίτης.

Σε τελική ανάλυση, είναι κοινωνικά δίκαιο να διαμορφώνουμε δύο κατηγορίες πολιτών με βάση τη δυνατότητα πρόσβασής τους στο εκλογικό τμήμα; Τι είναι ελευθερία; Είναι η δυνατότητα του Βουλευτή να νομοθετεί κατά τη συνείδησή του κατά τον τρόπο που υπαγορεύει η γνώμη του. Να διώκεται κατόπιν αίτησης εισαγγελικής αρχής για πράξεις έκνομες και όχι για εκείνες που συνδέονται με την ανάπτυξη της πολιτικής του δραστηριότητας. Να μπορεί να πει την άποψή του άφοβα γνωρίζοντας ότι το Σώμα της Βουλής των Ελλήνων μπορεί να αποφανθεί αν μια πράξη είναι έκνομη ή όχι.

Ελευθερία, επίσης, είναι ο πολίτης που αναγκάστηκε ή επέλεξε να χτίσει το μέλλον του εκτός Ελλάδας να μπορεί να ψηφίζει για το μέλλον του ίδιου και της πατρίδας του, να έχει τη δύναμη να διαμορφώσει τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές εκείνες συνθήκες, που θα του επιτρέψουν να γυρίσει πίσω. Και τι είναι, τέλος, το κράτος δικαίου; Μα, φυσικά η διασφάλιση ότι όλοι είμαστε υπόλογοι, σύμφωνα με τον νόμο, κι εκείνος είναι δίκαιος, ηθικός και εύκολα προσβάσιμος. Είναι η επιλογή να συμφωνήσουμε πως συνυπάρχουμε επειδή διαφωνούμε και διαφωνούμε επειδή έχουμε το δικαίωμα και την ελευθερία να το πράξουμε.

Η παρούσα συνταγματική Αναθεώρηση είναι η ευκαιρία να μην επαναλάβουμε την ατολμία του παρελθόντος. Είναι η αφορμή να ξανασκεφτούμε τον τρόπο με τον οποίο θέλουμε να οργανώσουμε τη συνταγματική μας λειτουργία. Είναι η λύση στο διακύβευμα της εποχής να ξαναφέρουμε στους Έλληνες πολίτες την αίσθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης, το αίσθημα της ελευθερίας και τη σιγουριά του κράτους δικαίου. Ας μην το ξαναχάσουμε.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε κι εμείς.

Η κ. Λιακούλη έχει τον λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΙΑΚΟΥΛΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έλεγα στην πρόσφατη τοποθέτησή μου πως η πολιτική ζωή της χώρας είναι εθισμένη στη διαδικασία των εκλογικών αναμετρήσεων.

Έλεγα ακόμη ότι πάσχουμε από μια διαρκή εμμονή με την εκλογολογία, μια εμμονή που αναπόφευκτα μεταφέρεται και στο πολιτικό προσωπικό, στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και σε όλους όσοι με τον έναν ή τον άλλον τρόπο δημοσιολογούν ή ακόμη περισσότερο συμμετέχουν ενεργά στην πολιτική διαδικασία.

Έλεγα, επίσης, πως η τροποποίηση των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 32 για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας, που συζητιόταν προχθές, θα αποτελέσει μια κρίσιμη εκπαιδευτική παρέμβαση, από πλευράς πολιτικού συστήματος, προκειμένου να αμβλυνθεί μια ανορθολογική έκφραση του συλλογικού μας πολιτεύεσθαι και έχει να κάνει με την πολύ συνηθισμένη για την Ελλάδα διακοπή του κυβερνητικού έργου πριν την παρέλευση τετραετίας. Και χρησιμοποιώ τον όρο «εκπαιδευτική παρέμβαση», κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με πλήρη συνείδηση, διότι πιστεύω απόλυτα πως η ορθή νομοθέτηση προοπτικά εκπαιδεύει.

Με τη συζήτηση για την αναθεώρηση του άρθρου 62 του Συντάγματος, που αφορά το ακαταδίκτο των Βουλευτών, θεωρώ ότι κάνουμε ένα ακόμα βήμα. Ένα βήμα προς την κατεύθυνση της συλλογικής πολιτικής μας ωρίμανσης, αυτή τη φορά με σκοπό τη θεραπεία της δημαγωγίας, ενός γνώριμου χαρακτηριστικού πρώιμων και ανώριμων δημοκρατιών. Εδώ και καιρό βέβαια, πιάσαμε να είμαστε στην πραγματικότητα και όμως, εξακολουθούμε να συμπεριφερόμαστε σαν να είμαστε μια ανώριμη δημοκρατία. Η δημαγωγία, βλέπετε, είναι ένα χαρακτηριστικό που σιγά-σιγά θα πρέπει να εξοβελίσουμε, προκειμένου να κατασιγαστεί η διαβρωτική, η δηλητηριώδης πόλωση που μας κατατρώνει ως πολιτικό σύστημα, μας τρώει τα σωθικά ως κράτος και ως έθνος.

Εδώ είναι χρήσιμο να θυμίσουμε στους πολίτες πως το βουλευτικό ακαταδίκτο δεν αποτελεί κάποιου είδους τέχνασμα της

πρόσφατης πολιτικής ιστορίας του τόπου. Είναι χρήσιμο να θυμίσουμε πως το βουλευτικό ακαταδίκτο θεσμοθετήθηκε από τα πρώτα ακόμη Επαναστατικά Συντάγματα της Επιδαύρου και του Άστρους, από το πρώτο ελεύθερο Σύνταγμα του '32, από το Σύνταγμα του '44, αλλά και όλους τους καταστατικούς χάρτες της χώρας, εισαγόμενο ως έννοια καλής πρακτικής από άλλα ευρωπαϊκά συντάγματα. Έτσι, λοιπόν, αυτή η έννοια του ακαταδικτού αποτελεί κομβικό σημείο για την ορθή λειτουργία της δημοκρατίας, απαραίτητη θεσμική εγγύηση για την ανεξάρτητη πολιτική λειτουργία του Βουλευτή, άνευ της οποίας το πολίτευμά μας καθίσταται κενό γράμμα.

Δεν χρειάζεται προφανώς να συμπληρώσω πως σε αυτή την περίπτωση το ΠΑΣΟΚ και πάλι ήταν πρωταγωνιστής. Πρωταγωνίστησε πιστά στον ρόλο ως θεσμικού μεταρρυθμιστή, έναν κομβικό ρόλο που το χαρακτηρίζει σε όλη την ιστορική του διαδρομή, εξειδικεύοντας περαιτέρω τη συνταγματική διάταξη του '62 με δύο τροποποιήσεις του απολύτως σχετικού άρθρου 83 του Κανονισμού της Βουλής, τόσο το 2003 όσο και το 2010, δηλαδή επί προεδρίας Απόστολου Κακλαμάνη και Φίλιππου Πετσάλνικου, αντίστοιχα. Δεν θα μπορούσε να γίνει αλλιώς, δεδομένου ότι πρώτα το ΠΑΣΟΚ αντιλήφθηκε πως η πληθωρική χορήγηση του ακαταδικτού από τη Βουλή οδηγούσε σε ευθεία προσβολή της αρχής της ισότητας, έναντι του νόμου, αλλά και πως σε κοινωνικό επίπεδο αποτελούσε μια μόνιμη πηγή δυσφορίας για τους πολίτες.

Η πρόταση του Κινήματος Αλλαγής είναι απλή, αλλά θα μου επιτρέψετε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να πω πολύ πιο προωθημένη από τις αντίστοιχες αδύναμες προτάσεις, που κατέθεσαν τόσο η Νέα Δημοκρατία όσο και ο ΣΥΡΙΖΑ. Εμείς, βλέπετε, θεωρούμε πως ο Βουλευτής πρέπει να υπόκειται απευθείας στον ποινικό νόμο και μόνο αν το αιτείται ο ίδιος παρέχοντας πλήρη αιτιολόγηση από την πλευρά του για χρήση του δικαιώματος να κινείται η διαδικασία του ακαταδικτού από τη Βουλή των Ελλήνων. Αυτό δεν είναι το ορθό, αυτό δεν είναι το πολιτικά σκόπιμο;

Θεωρούμε, λοιπόν, ότι αν η ευθύνη μεταφερθεί στον Βουλευτή, θα πάψει συλλήβδην η ενοχοποίηση, θα πάψει η συλλογική στοχοποίηση της ίδιας της καρδιάς της δημοκρατίας από τους εχθρούς του Κοινοβουλευτισμού και τους εχθρούς του ορθού λόγου. Και μη μου πείτε ότι δεν υπάρχουν!

Έρχομαι, λοιπόν και στο άρθρο 86 του Συντάγματος το οποίο και αυτό έχει κατ' εξακολούθηση και επανειλημμένα αποτελέσει πηγή δημαγωγικών εξάρσεων και εκτεταμένων σχολίων. Και, βέβαια, σε αυτό βοηθάμε πολλές φορές εμείς οι πολιτικοί. Βοηθάμε γιατί αντί να περιοριζόμαστε στον μετριοπαθή πολιτικό λόγο, αντί να περιοριζόμαστε στην πειστική επιχειρηματολογία, αντίθετα συμβαίνει να επιδιώκουμε την άνευ όρων παράδοσή τους, να μην επιδιώκουμε τίποτα άλλο παρά την πολιτική τους εξόντωση.

Με λίγα λόγια, το πολιτικό μας σύστημα είναι βαθύτατα διχαστικό. Πήραμε σήμερα μια γεύση πολύ καλή, το πρωί. Παρακολουθήσαμε το ντέρμπι μεταξύ της λυμένης και της σφιχτοδεμένης γραβάτας. Λόγος ειρωνικός ψευτομάνικος, διχαστικός, πολωτικός, ανθρωποφάγος.

Ξέρετε, είμαι καινούργια Βουλευτής. Οι φίλοι μου, λοιπόν, αυτών τον καιρό που παρακολουθούν περισσότερο το κανάλι της Βουλής, για να έρχονται σε επαφή μαζί μου και μαζί σας, μου λένε πολλές φορές ότι είναι πάρα πολύ στεναχωρημένοι, μου λένε πάρα πολλές φορές ότι αγχώνονται όταν μας βλέπουν, μου λένε ότι δυσχεραστούνται και στεναχωριούνται βαθιά. Άλλα πράγματα περιμένουν από εμάς και όχι αυτά που είδαν σήμερα το πρωί. Είμαστε, λοιπόν, συγκρουσιακοί. Αυτός είναι ο τίτλος που, δυστυχώς, μας χαρακτηρίζει. Και μπορεί μεν να μας δικαιολογεί πολλά το μεσογειακό μας ταπεραμέντο, αλλά έχουμε ευθύνη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για το γεγονός ότι αποφεύγουμε να αυτοπαρτηρθούμε ουσιαστικά. Αποφεύγουμε να δούμε την εικόνα μας, δηλαδή, και τον ίδιο μας τον εαυτό, αποφεύγουμε να κάνουμε κριτική. Δεν βλέπουμε με τα μάτια του υγιούς «εγώ», αλλά με τα μάτια του προβληματικού υπερεγώ μας και αποφεύγουμε έτσι να αυτοθεραπευτούμε. Σε συλλογικό επίπεδο αποφεύγουμε να ωριμάσουμε ως πολιτικό σύστημα, παλιμπαϊδίζουμε πολιτικά, αρνούμενοι να εξελιχθούμε. Αναπόφευκτα, λοιπόν, η δημοκρατία μας κατά τον τρόπο αυτόν παραμένει ανώριμη.

Και, για του λόγου το αληθές, θυμίζω πως αυτά τα διακόσια χρόνια -σε δύο χρόνια θα τα γιορτάσουμε επίσημα από την οντότητά μας- δεκαπέντε Πρωθυπουργοί έχουν κατηγορηθεί από τους αντιπάλους τους και μερικά ονόματα είναι ενδεικτικά, όπως ο μεταρρυθμιστής Χαρίλαος Τρικούπης, ο πατέρας του έθνους Ελευθέριος Βενιζέλος, ο ενωτικότητας Κωνσταντίνος Καραμανλής, ο προοδευτικότητας Ανδρέας Παπανδρέου.

Αναρίθμητοι, βέβαια, και οι Υπουργοί που έχουν κατηγορηθεί από τους πολιτικούς αντιπάλους. Τα ζούμε τις μέρες αυτές, τα ζούμε τα τελευταία χρόνια, φαινόμενο για το οποίο μάλλον όμως, με τρομάζει αυτό που σας λέω, αδιαφορούμε, γιατί συμβαίνει σχεδόν ενδημικά με την κάθε κυβερνητική αλλαγή. Αδιαφορούμε παρ' ότι σπιλώνονται ονόματα, υπολήψεις, πολιτικές πορείες, ακόμη και συγγενείς και στο τέλος αθώνονται. Όμως, στο τέλος λίγοι ή λιγότεροι είναι εκείνοι που θα μάθουν πραγματικά τι έχει συμβεί ιστορικά και ποια ήταν η αλήθεια, η αναζητούμενη αλήθεια.

Συνεπώς καλή η αυστηροποίηση, στη σωστή κατεύθυνση, ακόμη καλύτερη, όμως, πιστεύω πως είναι η αυτοσυγκράτηση. Η αυτοσυγκράτηση του πολιτικού συστήματος από την εκτόξευση τοξικών κατηγοριών. Δεν μας κάνει καλύτερους. Ξέρετε αυτό το σύστημα το καταπίνει η κοινωνία, το αφανίζει. Αλλά η ιστορία είναι ότι τα κουκούτσια αυτά, λόγω της δυσανεξίας, τα φτύνει ο κόσμος και μας τα γυρίζει πίσω. Καθόλου όμορφη εικόνα.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, κλείνοντας για το άρθρο 54 και την προσθήκη νέας παραγράφου που εξειδικεύει έτι περαιτέρω τις προϋποθέσεις για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος στον τόπο διαμονής τους, των εκλογέων που βρίσκονται έξω από την ελληνική επικράτεια. Νιώθουμε πολύ περήφανοι σαν παράταξη, γιατί προσπαθήσαμε πάρα πολύ ακόμη και εκείνους που δεν ήθελαν να προσμετράται το εκλογικό αποτέλεσμα στο εθνικό αποτέλεσμα, τους πείσαμε ότι τελικά αυτή δεν είναι μια ορθή θέση.

Βάζουμε, λοιπόν, «επί τον τύπον των ήλων» το θέμα. Την επόμενη εβδομάδα εμείς είμαστε εκείνοι που θα αναδειξουμε όλες τις πλευρές. Ψήφο σε όλους τους απόδημους, όσοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους, ίσοι και ισοδύναμοι με τις ψήφους των άλλων εκλογέων, να κάνουμε τα αδύνατα-δυνατά. Υπάρχει χώρος να συνεννοηθούμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε ό,τι αφορά την επιστολική ψήφο. Να ψηφίζει και η Αλάσκα είναι δίκαιο, όχι μόνο η Γερμανία. Έχουμε περιθώριο συναίνεσης. «Όχι» στα παιχνίδια για το κρίσιμο αυτό ζήτημα, «όχι» στη φοβικότητα, «ναι» στην ανοικτότητα και «ναι» στη διάδραση μαζί τους, για να μη μας καταπιεί το σύστημα αυτό, που εμείς θέλουμε τουλάχιστον να το τιμούμε και όχι να το απαξιώνουμε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε την κ. Λιακούλη και για τον χρόνο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να ζητήσω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ορίστε, κύριε Λοβέρδο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, με τη διακριτική σας ευχέρεια, είχα πει από το πρωί ότι επειδή όταν ανέβηκα να μιλήσω διανεμήθηκαν οι προτάσεις της Πλειοψηφίας και μέσα σε αυτές του άρθρου 54 παράγραφος 4, το δίλεπτο που δικαιούμαι να το πάρω κάποια στιγμή το απόγευμα, όποτε εσείς νομίζετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ναι, κύριε Λοβέρδο. Αργότερα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Κι εγώ, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Θέλετε τώρα ένα λεπτό;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Μετά, όταν ξεκινήσει αυτός ο κύκλος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Έχουμε χρόνο.

Τον λόγο έχει ο κ. Αμανατίδης από τη Νέα Δημοκρατία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί κύριοι Υπουργοί, αγαπητοί συνάδελφοι, Έλληνες πολίτες που μας παρακολουθείτε η Αναθεώρηση του Συντάγματος, δηλαδή του καταστατικού χάρτη της χώρας, αποτελεί την κορυφαία θεσμική

διαδικασία. Σήμερα όμως η Βουλή καλείται να διεκπεραιώσει μια Αναθεώρηση μειωμένων προσδοκιών, που πόρρω απέχει από τις πομπώδεις και ανέξοδες διακηρύξεις της προηγούμενης κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ για μια ριζική Αναθεώρηση με προοδευτικό πρόσημο.

Όμως, το προοδευτικό πρόσημο δεν ανήκει σε αυτούς που θέλουν να το οικειοποιηθούν ή αυτοπροσδιορίζονται ως προοδευτικοί. Προκύπτει από τις ενέργειες και την αντίληψη που έχουν για την κοινωνία, την οικονομία, το περιβάλλον και από την ενεργή συμμετοχή μας σε έναν κόσμο που συνεχώς αλλάζει.

Η προτεινόμενη Βουλή περιόρισε απαγορευτικά τα παιδιά της αναθεωρητικής διαδικασίας υποκύπτοντας σε ιδεοληψίες και σε μία λογική της τότε πλειοψηφίας που το βλέμμα της δεν το έστρεψε στις επόμενες γενιές αλλά στις επόμενες εκλογές. Παρά την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας να ανοίξουμε τη συζήτηση για όλα και να αφήσουμε την αναθεωρητική Βουλή, που θα προέκυπτε μετά τις εκλογές να αποφασίσει, δεν υπήρξε ανταπόκριση.

Έτσι οδεύουμε σε μία Αναθεώρηση που θα κινείται στον ελάχιστο κοινό παρονομαστή, δηλαδή στην καλύτερη δυνατή με βάση τις δυνατότητες που έχουμε. Δεν μας δόθηκε η δυνατότητα να αγγίξουμε το οικονομικό Σύνταγμα, το άρθρο 24, περιβαλλοντικά ισοδύναμα, να βελτιώσουν τη λειτουργία του κράτους, επιβάλλοντας κανόνες ποιοτικής νομοθέτησης, να σπάσουμε το κρατικό μονοπώλιο στην ανώτατη εκπαίδευση, άρθρο 16 -έγινε πολλή κουβέντα- μετεξελίσσοντας την Ελλάδα σε διεθνές εκπαιδευτικό κέντρο που θα οδηγούσε στον επαναπατρισμό χιλιάδων διακεκριμένων νέων επιστημόνων και φοιτητών και θα έβαζε τη χώρα μας στη νέα διεθνή εκπαιδευτική αγορά των 30 δισεκατομμυρίων ευρώ που αυξάνεται ετησίως κατά 7% δημιουργώντας έτσι μία νέα σημαντική πηγή εισοδήματος για το ΑΕΠ.

Τα πράγματα θα ήταν πολύ διαφορετικά αν είχε επιδειχθεί διάθεση αναζήτησης εποικοδομητικών και συναινετικών λύσεων με το βλέμμα στο μέλλον. Ήταν μία χρυσή ευκαιρία για το πολιτικό σύστημα να είναι όντως σύγχρονο και μεταρρυθμιστικό και συνάμα τολμηρό για την εποχή του, δηλαδή ένας μοχλός ανάπτυξης της χώρας.

Παρά τη μινιμαλιστικού τύπου Αναθεώρηση υπάρχουν, βέβαια, σημαντικές αλλαγές, για τις οποίες θα αναφερθώ ως γέφυρα του χθες στο σήμερα, επειδή χθες ήταν να ομιλήσω.

Πρώτον, αυστηροποιείται η ασυλία του Βουλευτή, κατά το άρθρο 62, ο οποίος θωρακίζεται μόνον κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Με αυτή την αλλαγή επιδιώκεται πρωτίστως η αποκατάσταση της πολλαπλώς τραβηγμένης εμπιστοσύνης των πολιτών προς το πολιτικό σύστημα.

Η προσθήκη αυτή κρίνεται απαραίτητη, διότι παρ' όλο που και με την ισχύουσα διάταξη ερμηνευτικά θα όφειλε η Βουλή να δίνει τη δυνατότητα να αφέρεται η ασυλία στις περιπτώσεις που τα αδικήματα δεν σχετίζονται με τη βουλευτική ιδιότητα, παρατηρήθηκε ότι πολλές φορές τέτοιες άρσεις δεν λάμβαναν χώρα.

Είναι χαρακτηριστικό ότι στην προηγούμενη θητεία του ΣΥΡΙΖΑ για κανέναν Υπουργό για οποιοδήποτε αδίκημα δεν ήρθη η ασυλία με το πρόσχημα ότι θα έπρεπε να εφαρμοστεί ο νόμος περί ευθύνης Υπουργών.

Δεύτερον, διευκολύνεται η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού και με την προσθήκη της παραγράφου 4 στο άρθρο 54. Το θέμα αυτό απασχόλησε έντονα τον δημόσιο διάλογο, δεδομένου ότι αποτελούσε προεκλογική δέσμευση του Πρωθυπουργού της χώρας η παροχή δυνατότητας στους Έλληνες του εξωτερικού να ψηφίσουν από τον τόπο διαμονής τους στις επόμενες εκλογές.

Είναι πολύ σημαντικό που κατοχυρώνεται στην πράξη αυτό το δικαίωμα, καθόσον επιτρέπει στο ελληνικό Κοινοβούλιο να εκπροσωπήσει όχι μόνο το σύνολο του λαού αλλά του έθνους.

Η Νέα Δημοκρατία είχε προτείνει στην προηγούμενη Βουλή να αναθεωρηθεί το σχετικό άρθρο 51 του Συντάγματος για το θέμα της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού. Ωστόσο, αυτό δεν έγινε δεκτό από την προηγούμενη πλειοψηφία. Θα μπορούσε να είναι στο άρθρο 54 παράγραφος 1, χωρίς να απαιτηθεί η προτεινόμενη προσθήκη.

Τρίτον, η κοινοβουλευτική μας Πλειοψηφία κατέληξε ως πρό-

ταση στην αφαίρεση του εδαφίου 3 της παραγράφου 3 του άρθρου 86 που όριζε ότι η Βουλή μπορεί να ασκήσει την κατά την παράγραφο 1 αρμοδιότητά της μέχρι το πέρας της Β' τακτικής Συνόδου της Βουλευτικής Περιόδου που αρχίζει μετά την τέλεση του αδικήματος.

Προτείνουμε την πλήρη κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας της Β' Συνόδου, πράγμα που σημαίνει ότι στην πραγματικότητα τα αδικήματα των Υπουργών εντάσσονται στην κανονική παραγραφή που ισχύει για όλους τους πολίτες και δεν υπάρχει καμία διακριτική μεταχείριση.

Η ειδική ρύθμιση περί ευθύνης των Υπουργών είναι μία συνταγματική διάταξη, που βρίσκεται μονίμως στα ελληνικά Συντάγματα από το 1844 έως σήμερα, σε πρώτη μορφή από το 1822 ως σήμερα και ίσχυσε μέχρι το 2001 στην ίδια, σε γενικές γραμμές, μορφή. Με την Αναθεώρηση του 2001 η σχετική ρύθμιση του Συντάγματος του 1975 έγινε από πολλές πλευρές αυστηρότερη.

Θα πρέπει, λοιπόν, να καταστεί σαφές ότι η αναθεωρητέα διάταξη από την προτεινόμενη Βουλή ήταν μόνο η παράγραφος 3 του άρθρου 86 και επομένως οποιαδήποτε συζήτηση σχετικά με το να μην έχει καμία αρμοδιότητα η Βουλή πέρα από πολιτικά λανθασμένη είναι και παντελώς άκαιρη, δεδομένου ότι αυτή η αρμοδιότητα προβλέπεται στο άρθρο 86 παράγραφος 1 που δεν είναι αναθεωρητέα διάταξη.

Είμαστε η πρώτη κοινοβουλευτική Πλειοψηφία που καταργεί τα όποια προνόμια των Υπουργών, ξεκινώντας από την τρέχουσα κοινοβουλευτική θητεία. Συμφωνούμε απόλυτα με την πρόταση που είχε καταθέσει ως Βουλευτής ο Πρωθυπουργός της χώρας Κυριάκος Μητσοτάκης από το 2008, αλλά, δυστυχώς, δεν μπόρεσε τότε να συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό των Βουλευτών για να συζητηθεί από τότε η κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας, καθώς ούτε και ο ΣΥΡΙΖΑ τη στήριξε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αναμφισβήτητη η Αναθεώρηση αυτή έπρεπε να αλλάξει περισσότερα και καλύτερα. Το Σύνταγμα, όμως, δεν προσφέρεται για μικροπολιτική. Η ευθύνη απέναντι στις επόμενες γενιές, από μία αποτυχημένη ή άτολμη αναθεωρητική πρωτοβουλία, είναι μεγάλη και όσοι δεν κατέβηκαν κάθε δυνατή προσπάθεια για την ευρύτερη συναίνεση σε θεσμικές αλλαγές, ενώ θα έπρεπε να τολμήσουμε ως πολιτικό σύστημα, θα κριθούμε στο μέλλον με αυστηρότητα. Άλλωστε, το μέλλον αρχίζει τώρα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε, κύριε Αμανατίδη, και για την τήρηση του χρόνου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Παρακαλώ, κύριε Λοβέρδο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, εγώ δέχτηκα πολύ ευχαρίστως να μιλήσω αργότερα, δεν επείγομαι.

Υπάρχει, όμως, μία διαρροή, όπως ενημερώνομαι από συνάδελφο, ότι για το άρθρο 54 παράγραφος 4 είμαστε όλοι σύμφωνοι και είμαστε και χαρούμενοι. Δεν είμαστε χαρούμενοι, γιατί δεν είμαστε σύμφωνοι. Δεν λέω ότι δεν θα ψηφίσουμε, αλλά λέω ότι πρέπει να κάνουμε και κάποια παρατήρηση. Δεν μπορεί να διαμορφώνεται εκτός Αιθούσης μια άλλη γνώμη από αυτή που υπάρχει μέσα στην Αίθουσα.

Θέλω, λοιπόν, να χαιρετήσω επιτέλους το άρθρο 54 παράγραφος 4, αλλά και να καταθέσω δύο διαφωνίες που έχει το Κίνημα Αλλαγής:

Πρώτον, όπως χαρακτηριστικά προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 54 παράγραφος 4, διαμορφώνονται, κύριε Πρόεδρε, ρυθμίσεις, βάσει των οποίων για διαφορετικά θέματα προβλέπεται συνταγματικά πλειοψηφία τριών ειδών.

Νομίζω ότι ο κ. Κατρούγκαλος το ανέφερε αυτό.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Ναι.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Για την πρώτη περίπτωση των εδαφίων α' και β' η πλειοψηφία του άρθρου 51 παράγραφος 1 του Συντάγματος, δηλαδή οι διακόσιοι, για το εδάφιο γ' η απλή πλειοψηφία, η σχετική πλειοψηφία, δηλαδή, και εβδομήντα πέντε Βουλευτές και για την περίπτωση της διαμόρφωσης νέων εκλογικών περιφερειών προφανώς η διάταξη του Συντάγματος προ-

ϋποθέτει ότι για να ψηφιστεί ο εκλογικός νόμος και να ισχύσει αμέσως πρέπει να υπερψηφιστεί από πάνω από εκατόν ογδόντα.

Άρα έχουμε τρεις πλειοψηφίες εδώ. Είναι αρνητική η δεύτερη. Πρέπει να το σκεφτεί αυτό η Πλειοψηφία. Δεν μπορεί για το σημαντικό θέμα που αφορά την ψήφο των εκλογέων που ψηφίζουν σε εκλογικά τμήματα έξω από την επικράτεια να μην προσμετράται σε συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια, αλλά μόνο σε επίπεδο επικρατείας. Αυτό που ο νομοθέτης θα ρυθμίσει δεν μπορεί να ρυθμιστεί με πλειοψηφία των εβδομήντα πέντε ψήφων. Ζητάμε και εδώ να ισχύσει η αυξημένη πλειοψηφία των τριών πέμπτων.

Δεύτερο και τελευταίο, σε μία βέβαια ενδεικτική απαρίθμηση στο α' εδάφιο, κύριε Πρόεδρε, αναφέρεται ότι ο νόμος που θα υπερψηφιστεί με διακόσιες ψήφους μπορεί να περιλαμβάνει και τη ρύθμιση για την αναγκαία αυτοπρόσωπη παρουσία σε εκλογικό τμήμα.

Αποθεώνουμε ανάγοντας σε συνταγματική διάταξη την κατάργηση της επιστολικής. Διαφωνούμε ως προς αυτό.

Και, δεύτερον, είναι ανάγκη όλοι εδώ να πουν, ώστε η ιστορική ερμηνεία του Συντάγματος να το αποδεικνύει στην περίπτωση που ο κοινός νομοθέτης μετά από κάποια χρόνια αναζητήσει το ιστορικό νόημα της συνταγματικής ρύθμισης, ότι αυτή είναι μία ενδεικτική καταγραφή στο α' εδάφιο του Συντάγματος και δεν είναι υποχρεωτική για τον κοινό νομοθέτη η παρακολούθηση αυτού του αδικαιολόγητου περιορισμού, που είναι προϊόν συμβιβασμού, για να υπάρξει το άρθρο 54 παράγραφος 4.

Τέλος, κύριε Πρόεδρε, οφείλουμε στον Γιάννη Γκιόκα το εξής. Δεν το είχαμε εντοπίσει, αλλά ήρθαν τώρα οι προτάσεις των κομμάτων.

Φαντάζομαι, κύριε Πρόεδρε, ότι σε λίγες ώρες τελειώνουμε και θα πρέπει να γίνει το «χτένισμα» από όλους αυτή τη στιγμή. Το λάθος, αφού τη Δευτέρα θα έχουμε ψηφοδέλτια και θα πρέπει να ψηφίσουμε, εγκυμονεί. Γι' αυτό έλεγα από τη Δευτέρα κάθε μέρα να έχουμε το βράδυ τις προτεινόμενες διατάξεις.

Ο συνάδελφος κ. Γκιόκας από το Κομμουνιστικό Κόμμα μάς επεσήμανε ότι στην πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για το άρθρο 62, όπως διαμορφώνεται από την Πλειοψηφία, η διάταξη που ισχύει σήμερα, ότι δηλαδή ο Βουλευτής όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος δεν διώκεται, δεν συλλαμβάνεται, δεν φυλακίζεται χωρίς προηγούμενη άδεια της Βουλής -εδάφιο α'- στο εδάφιο β' συγκεκριμενοποιείται. Υπάρχει εδώ. Ας λυθεί. Όμως, υπάρχει εδώ.

Μόνο η δίωξη προϋποθέτει άδεια της Βουλής. Άρα η φυλάκιση και η σύλληψη επιτρέπονται. Δεν είναι ορθή η ρύθμιση αυτή. Πρέπει να συμπληρωθεί και με χαρά μας ακούμε ότι η Πλειοψηφία θα το δεχτεί και ήδη ο κ. Τζαβάρας έχει κάνει τη σχετική κίνηση.

Ευχαριστώ πάρα πολύ τον συνάδελφο Γιάννη Γκιόκα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε, κύριε Λοβέρδο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, με συγχωρείτε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Μισό λεπτό. Θα προχωρήσουμε σε έναν Βουλευτή και αμέσως μετά να συνεχίσουμε για να...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Τριάντα δευτερόλεπτα θα μιλήσω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Τριάντα; Ωραία. Ορίστε, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Για το άρθρο 54, κατ' αρχάς, να πούμε ότι δεν έχουμε αντίρρηση σε σχέση με τον δεύτερο νόμο που προβλέπεται να είναι με αυξημένη πλειοψηφία.

Για την επιστολική ψήφο, είναι γνωστή θέση μας ότι εμείς την απορρίπτουμε και ζητάμε αυτοπρόσωπη παρουσία.

Σε σχέση με το συγκεκριμένο ζήτημα, υπάρχει αυτό το πρόβλημα. Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για το άρθρο 62, ενώ αναφέρεται ότι ούτε διώκεται ούτε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται, περιορίζει μετά την άδεια μόνο στο ζήτημα της ποινικής δίωξης...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Εκ παραδρομής.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Σύμφωνοι, εκ παραδρομής. Απλώς, το λέμε για να ξεκαθαριστούν.

Αναφερόμαστε πιο πολύ στην πρόταση της Νέας Δημοκρα-

τίας, γιατί λόγω πλειοψηφίας έχει και περισσότερες πιθανότητες να περάσει.

Όμως, ένα πρόβλημα υπάρχει και στην πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για το άρθρο 162. Γιατί; Στο τελευταίο εδάφιο λέει: «Για τα λοιπά αδικήματα» -εννοεί αυτά που δεν τελούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων- «καθώς και για τα αυτόφωρα κακουργήματα δεν απαιτείται άδεια της Βουλής». Αυτή η εξομίσωση που γίνεται των λοιπών αδικημάτων με τα αυτόφωρα κακουργήματα αφήνει την ερμηνευτική δυνατότητα ο εισαγγελέας να κρίνει ποια είναι αυτά για τα οποία θα ζητηθεί η άδεια της Βουλής και ποια όχι. Αυτό θεωρούμε ότι είναι απαράδεκτο.

Πρέπει σε κάθε περίπτωση το αν ένα αδίκημα τελείται κατά την άσκηση των καθηκόντων ή όχι -και άρα να δίνεται η άδεια- να κρίνεται από την αρμόδια επιτροπή και την Ολομέλεια της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Πριν δώσω τον λόγο στον κ. Τζαβάρα, θέλετε και εσείς, κύριε Κατρούγκαλε, τον λόγο;

Κύριε Τζαβάρα, θέλετε να μιλήσετε τελευταίος;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Όχι, δεν τοποθετήθηκα, κύριε Πρόεδρε.

Όπως είπε ο κ. Τζαβάρας ότι επρόκειτο περί παραδρομής και φαντάζομαι ότι καταγράφηκε στα Πρακτικά, απλώς λέω ότι σημείωσα την παρατήρηση του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας και θα κάνουμε αυτή τη διόρθωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ωραία.

Ο κ. Τζαβάρας έχει τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Πράγματι, δεν τίθεται κανένα ζήτημα. Είναι εντελώς άνευ αντικειμένου οι φόβοι του συναδέλφου του ΚΚΕ και, βεβαίως, και του συναδέλφου του ΚΙΝΑΛ.

Αναγνωρίζω ότι εκ παραδρομής και κατά την αντιγραφή δημιουργήθηκε αυτό. Έχουμε, λοιπόν, διορθώσει και ας γραφεί και στα Πρακτικά το συγκεκριμένο εδάφιο, το οποίο διαμορφώνεται ως εξής: «Η σχετική άδεια» και το «σχετική» αναφέρεται και στις τρεις μορφές της άρνησης των περιορισμών της φυλάκισής, της ποινικής δίωξης κ.λπ..

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Και της σύλληψης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Και της σύλληψης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Έγιναν οι απαραίτητες διευκρινίσεις.

Κάτι θέλετε να διευκρινίσετε, κύριε Κατρούγκαλε;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Απλώς θα ήθελα να επαναλάβω και εγώ τη διατύπωση για να είναι σαφής. Η τελευταία φράση της δικής μας πρότασης διαμορφώνεται ως εξής: «Για τα αυτόφωρα κακουργήματα δεν απαιτείται άδεια της Βουλής».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ωραία, ολοκληρώσαμε.

Κύριε Χαρακόπουλε, έχετε τον λόγο.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Αναθεώρηση του Συντάγματος είναι μια εξαιρετικά σημαντική διαδικασία στη ζωή ενός κράτους. Ανάλογα με το εύρος και το βάθος της, επηρεάζει λίγο ή πολύ βασικούς τομείς του δημοσίου βίου, της πολιτικής ζωής, τη λειτουργία των θεσμών. Γι' αυτόν τον λόγο και οι αναθεωρήσεις γίνονται μετά από ωρίμανση χρόνου, όταν η ίδια η πραγματικότητα το επιβάλλει.

Στην πραγματικότητα, αυτό συμβαίνει και τώρα. Έχοντας βιώσει σχεδόν μία δεκαετία παρατεταμένης οικονομικής, κοινωνικής, θα έλεγα και ιδεολογικής κρίσης, βρισκόμαστε στην απαρχή μιας νέας εποχής, που ακόμη την αναζητούμε ψηλαφητά, αν και πλέον με μεγαλύτερη αισιοδοξία.

Θα περιμέναμε, όμως, ότι αυτή η κομβική στιγμή θα χαρακτηριζόταν από μια Αναθεώρηση περισσότερο τολμηρή, με μεγαλύτερη ευρύτητα και πλουσιότερο οραματισμό, καθώς πλέον έχουμε κατασταλαγμένες -υποτίθεται- τις ατέλειες, τις ελλείψεις και τα λάθη που μας κληροδότησε η περίοδος της Μεταπολίτευσης, αλλά και με την εμπειρία της κρίσης που βιώνουμε.

Δυστυχώς αυτό δεν συνέβη, γιατί, για κακή μας τύχη, η προηγούμενη Βουλή είχε κυβερνητική πλειοψηφία που δεν θέλησε να κάνει το μεγάλο βήμα, να κόψει τον ομφάλιο λώρο με τη μεταπολιτευτική μας παθολογία, την οποία αντιθέτως υπερασπιζό-

και υπερασπιζέει και τώρα με ιδιαίτερη ζέση, όπως άλλωστε διαπιστώνουμε, με την επισπεύδουσα επιστροφή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης από το Κόμο της Σοσιαλδημοκρατίας στα πέριξ της πορείας της πορείας του Πολυτεχνείου και του ΣΥΡΙΖΑ του 3%.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αν κάτι σφραγίζει αυτή την Αναθεώρηση, είναι η αλλαγή της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας και τούτο γιατί το πνεύμα του Συντάγματος, που έως τώρα αξίωνε ευρείες συναινέσεις στο πρόσωπο του Προέδρου, καταστρατηγήθηκε βάνουσα. Κάποιοι δεν δίστασαν να εργαλειοποιήσουν την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας για καθαρά μικροκομματικούς σκοπούς, οδηγώντας τη χώρα σε πρόωρες εκλογές.

Αυτή η κακή παράδοση ήρθε η ώρα να λάβει τέλος. Η αποσύνδεση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής και την πρόωρη προκήρυξη των εκλογών συνιστά ένα βήμα προς την κανονικότητα, η οποία είναι και αίτημα της συντριπτικής πλειοψηφίας της ελληνικής κοινωνίας.

Σημαντικές είναι οι αλλαγές για την ασυλία των Βουλευτών και την ευθύνη των Υπουργών τόσο επί της ουσίας, γιατί κανείς δεν πρέπει να έχει διακριτική μεταχείριση από τον νόμο, όσο και γιατί απαιτείται η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς την εκτελεστική και τη νομοθετική εξουσία, η οποία, κατά την περίοδο της δομικής κρίσης που βιώσαμε, έχει πληγεί σε σοβαρό βαθμό, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τη σταθερότητα του δημοκρατικού μας πολιτεύματος.

Πραγματική, όμως, τομή στην πολιτική ιστορία του τόπου -τολμώ να πω- αποτελεί αναμφίβολα η πρόνοια για την ψήφο των ομογενών. Ένα αίτημα χρόνων επιτέλους γίνεται πραγματικότητα, αν και όχι ολοκληρωμένα, όπως θα θέλαμε, λόγω της ανάγκης της ευρύτερης δυνατής ομοφωνίας στο Κοινοβούλιο. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η αλλαγή αυτή είναι χρέος μας απέναντι στους συμπατριώτες μας που βρέθηκαν στο εξωτερικό, ειδικά την τελευταία δεκαετία.

Όλοι αυτοί που ξενιτεύτηκαν και νοιάζονται για την πατρίδα δικαιούνται να έχουν λόγο και αυτό εξυπηρετεί η συμμετοχή των ομογενών μας στις εκλογές από τη χώρα διαμονής τους, όπως άλλωστε συμβαίνει σε όλα τα σύγχρονα κράτη.

Χαίρομαι, επίσης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί γίνεται πραγματικότητα η πρότασή μας για συνταγματική κατοχύρωση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, ένα μέτρο που ενισχύει τα κοινωνικά δικαιώματα και υψώνει δίχτυ ασφαλείας για εκατοντάδες χιλιάδες συμπολίτες μας που βρέθηκαν, ιδιαίτερα στα χρόνια της κρίσης, σε δεινή οικονομική θέση.

Ωστόσο, το μεγάλο θύμα των αριστερών ιδεοληψιών στη συνταγματική Αναθεώρηση είναι η μη τροποποίηση του άρθρου 16, που επιβάλλει το κρατικό μονοπώλιο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Την ώρα που βρίθουν ιδιωτικών πανεπιστημίων όλες οι γειτονικές μας χώρες, την ώρα που ακόμη και στη Βόρειο Κορέα έχει ιδιωτικό πανεπιστήμιο, την ώρα που δεκάδες χιλιάδες Ελληνόπουλα σπουδάζουν σε ιδιωτικά πανεπιστήμια της Βρετανίας, της Αμερικής, της Κύπρου, με ό,τι αυτό σημαίνει οικονομικά για τις οικογένειές τους, εμείς, μόνοι από όλους, θα συνεχίσουμε να στρουθοκαμηλίζουμε στο όνομα αριστερών ιδεοληψιών, αν και πολλοί από τους υπερασπιστές τους στέλνουν τα παιδιά τους σε ιδιωτικά πανεπιστήμια και κάποιοι εξ αυτών είναι και καθηγητές με ξένα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Τόσος φαρισαϊσμός!

Αντιθέτως, η προηγούμενη κυβέρνηση ασχολήθηκε επισταμένως με τις σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας, τα θρησκευτικά σύμβολα και τον ρόλο της Ορθοδοξίας, θέματα τα οποία είναι λυμένα από την ημερομηνία γέννησης του ελληνικού κράτους. Ωστόσο, και σε αυτή την περίπτωση, υπερίσχυαν οι εμμονικές ιδεοληψίες, η αποστροφή στις παραδόσεις μας, η αμφισβήτηση της ταυτότητας και της ιστορίας μας.

Το Σύνταγμα μας, όμως, ο νομικός μας πολιτισμός, έχει εξασφαλίσει τη μέγιστη ισορροπία μεταξύ της επικρατούσας θρησκείας, της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, στην οποία όμοια και οι αγωνιστές του 1821, που σε δύο χρόνια θα γιορτάσουμε τη συμπλήρωση δύο αιώνων από τότε, και της ελευθερίας της θρησκευτικής έκφρασης κάθε επίσημα αναγνωρισμένη θρη-

σκέιας, ομολογίας ή δόγματος. Δεν χρειάζεται, λοιπόν, καμμία αλλαγή και καμμία τροποποίηση.

Όπως, επίσης, καμμία τροποποίηση δεν απαιτείται για την ορκωσία των Βουλευτών. Ο νομοθέτης δίνει τη δυνατότητα να ορκίζεται κάποιος, εάν είναι πιστός χριστιανός, στο Ευαγγέλιο ή στο Κοράνι για τους μουσουλμάνους συναδέλφους μας ή με πολιτικό όρκο, αν έχει οποιοδήποτε κώλυμα. Για ποιον λόγο να επιβληθεί σε όλους ο πολιτικός όρκος; Γιατί λίγοι να επιβάλλουν στους πολλούς τα πιστεύω τους; Δεν συμφωνώ σε καμμία περίπτωση οι ιδεοληπτικές εμμονές κάποιων, από όποιον πολιτικό χώρο και αν προέρχονται, να επιβληθούν έναντι της πλειοψηφίας και των παραδόσεών μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, χωρίς αμφιβολία, η Αναθεώρηση που συζητούμε είναι κατώτερη των περιστάσεων. Είναι μια άτολμη και αναίμακτη Αναθεώρηση σε σχέση με τις ανάγκες της εποχής. Χάνεται μια ακόμη ευκαιρία για τη δημιουργία μη κρατικών πανεπιστημίων και στη χώρα μας. Ωστόσο, είμαστε αναγκασμένοι να μην την ακυρώσουμε, για να μην ξαναζήσουμε ποτέ πια την εργαλειοποίηση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, όπως συνέβη το 2009 και το 2015.

Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, ελπίζω και εύχομαι η διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης και η ψηφοφορία που θα ακολουθήσει τη Δευτέρα να εξασφαλίσουν ευρείες κοινοβουλευτικές πλειοψηφίες στα άρθρα όπου είναι υπερώριμη η αλλαγή τους προς όφελος της ενίσχυσης των θεσμών και της εμπιστοσύνης της κοινωνίας μας προς το πολιτικό σύστημα.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Υψηλάντης.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ - ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα ολοκληρώνεται η κατ' άρθρον εξέταση όλων των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, στη συζήτηση των οποίων είχα τη μεγάλη τιμή να πάρω μέρος ενεργά, με παρεμβάσεις αλλά και με προτάσεις. Το ίδιο έπραξα και στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, στις εβδομήντα και πλέον ώρες συζήτησης που κάναμε.

Ως εκπρόσωπος της νησιωτικής και παραμεθόριας πατρίδας μας, των νησιών του Αιγαίου και της Δωδεκανήσου, κατέθεσα μια πρόταση-δέσμευση που δίχως μικροπολιτικές σκοπιμότητες ήλπιζα να υιοθετηθεί με την ευρύτατη μάλιστα δυνατή κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Η πρότάσή μου αφορούσε την επαναδιατύπωση της διάταξης του άρθρου 101 παράγραφος 4, αναφορικά με τα δομικά κριτήρια του νομοθετικού σχεδιασμού και των εκτελεστικών πρακτικών για τις πλέον ευάλωτες περιοχές της χώρας μας, νησιωτικές και ορεινές, που διεκδικούν την ισότητα τους μέσα από τις ιδιαιτερότητές τους, οι οποίες από αδυναμίες τους με μια συγκροτημένη αναπτυξιακή οργάνωση μπορούν να μεταστραφούν σε δυναμικές τους προοπτικές.

Επιθυμώ, λοιπόν, για μια ακόμα φορά να κάνω έκκληση στην Ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων να στρέψει το βλέμμα της στην ουσιαστική προοπτική της νησιωτικής και ορεινής Ελλάδας, στους αγώνες των ανθρώπων εκείνων που κρατούν τις σύγχρονες Θερμοπύλες.

Η πρότάσή μου για τη συμπλήρωση του άρθρου 101 παράγραφος 4 βοηθά με δύο λέξεις-κλειδιά στο μέλλον, πρώτον, τον ρυθμιστικό σχεδιασμό της νομοθετικής πρωτοβουλίας και, δεύτερον, την εκτελεστική κρίση της διοίκησης, όπως και τις αξιολογικές κρίσεις νομιμότητας της δικαστικής λειτουργίας, που μέχρι σήμερα, συνδυαστικά και μόνον, στην εθελοντική αντίληψη περί καλής νομοθέτησης και συστηματικής συνταγματικής κρίσης μπορούν να ενεργοποιηθούν.

Αυτές οι λέξεις δεν είναι άλλες από τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, που είναι μεν σε ισχύ στο σύνολο του ενιαίου συνταγματισμού μας, ευρωπαϊκού και εθνικού, αλλά απαιτούν την ενεργητικότερη θετική, αλλά και αποθετική παρουσία τους στις εγγυήσεις του κράτους.

Έτσι, η πρόταση που έχω υποβάλει έχει ως εξής: «Ο κοινός

νομοθέτης και η διοίκηση, όταν δρουν κανονιστικά, υποχρεούνται να λαμβάνουν υπ' όψιν τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, μεριμνώντας για την ισόρροπη ανάπτυξή τους, σε αιτιώδη συνάφεια με τις αρχές της αναλογικότητας και της επικουρικότητας».

Η διατύπωση αυτή πιστεύω ότι καλύτερα πληρέστερα την πρόταση εκείνη που είχε γίνει στην προτεινόμενη Βουλή, όπου γενικά και αόριστα αναφέρεται ως τροποποίηση μια ολόπλευρη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Κάτι το οποίο είναι γενικό και αόριστο και το οποίο δεν έχει καμμία δεσμευτικότητα, έρχεται και σε ευθεία έννομη ισορροπία τόσο με την παράγραφο 1 περί αποκεντρωμένης διακυβέρνησης του άρθρου 101, όσο και με τις διατάξεις του συναφούς άρθρου 106 παράγραφος 1.

Η πρόταση αυτή είναι και σε απόλυτη συμμετρία με τις θεμελιώδεις διατάξεις που ισχύουν στην ενωσιακή έννομη τάξη, στα άρθρα 5 παράγραφοι 3 και 4 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως επίσης και στο άρθρο 174 της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αποτελούσε και αυτή η Αναθεώρηση μια μεγάλη ευκαιρία, με την προταθείσα αυτή επαναδιατύπωση του άρθρου 101 παράγραφος 4, να αναβαθμιστεί έστω εγγυητικά όλη η ένταση του νομοθετικού, του διοικητικού και του δικαστικού ελέγχου, μέτρων παρεμβάσεων που αφορούν τις πλέον ευάλωτες περιοχές της ελληνικής επικράτειας, δημιουργώντας μια εγγυητική εμπιστοσύνη προς τους πολίτες και τους κατοίκους αυτών των περιοχών. Θα λειτουργούσε ως ένα φίλτρο ελεγχμότητας για δημοσιονομικά μέτρα, κοινωνικές ρυθμιστικές πρωτοβουλίες και δημόσιες πολιτικές.

Αποτελεί και προσωπική μου υποχρέωση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έναντι της πατρίδας, των νησιών που εκπροσωπώ και των κατοίκων που με την παρουσία τους και τους αγώνες τους δίνουν ζωή και προοπτική στην πλέον ευαίσθητη εθνικά περιοχή της χώρας, να αναπτυχθεί αυτή η διάταξη από την Αναθεωρητική Βουλή και τα πράγματα σε σχέση με τη συγκεκριμένη διάταξη.

Καθώς, επίσης, θέλω να δηλώσω ότι έχουμε την υποχρέωση να επιστρέψουμε και η νησιωτική Ελλάδα στην κανονικότητα με την επαναφορά, μόλις οι συνθήκες το επιτρέψουν, των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ στα απομακρυσμένα νησιά του Αιγαίου, τουλάχιστον σε εκείνα που απέχουν εκατόν είκοσι ναυτικά μίλια από τον Πειραιά, κάτι που, δυστυχώς, παρέδωσε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ το 2015 με το τρίτο μνημόνιο.

Πρέπει να γυρίσει η Ελλάδα στην κανονικότητα με τη διευκόλυνση των μεταφορών, την ενίσχυση των κρίσιμων έργων υποδομής, την αναβάθμιση της δημόσιας υγείας και της παιδείας στα νησιά μας, με πλήρη συνειδηση των προοπτικών αλλά και των δυσκολιών του τόπου μας.

Ας μην ξεχνάμε πως η αποτελεσματική ισότητα στην έκφραση των δικαιωμάτων και στη σύνθεση του δημοσίου συμφέροντος, που είναι αναγκαίο να διασφαλίσουμε, πρέπει να είναι αναλογική με τη στοιχειοθέτηση κάθε δημόσιας απόφασης υπό τα αιτιώδη κριτήρια της αναγκαιότητας και της αποτελεσματικότητας και όχι με επιπλέον διακηρυκτικές διατάξεις.

Θέλω να πω ότι με τις σκέψεις αυτές έχω επιτελέσει ένα χρέος, που αν τα κόμματα ήθελαν πραγματικά να αγγίξουν αυτό το ευαίσθητο σημείο της ελληνικής νησιωτικής περιφέρειας, ήδη θα το είχαν πράξει. Φαίνεται, όμως, ότι ακούμαστε μόνο στα μεγάλα και όχι σε αυτά τα οποία, εν τέλει, μπορούν να είναι και εθνικά ωφέλιμα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Κύριε Παπαηλιού, θα μιλήσετε στη θέση του κ. Αποστόλου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ: Ο κ. Αποστόλου θα μιλήσει επίσης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ναι, βεβαίως. Γίνεται αντικατάσταση.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κι εγώ θα αναφερθώ στο άρθρο 101 παράγραφος 4, για την ιδιαίτερη αντιμετώπιση, μεταχείριση των ορεινών και νησιωτικών περιοχών.

Είναι μια πρόταση η οποία υποβλήθηκε από Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ στην προτεινόμενη Βουλή, υιοθετήθηκε ως πρόταση της

Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ και στην προτείνουσα Βουλή έλαβε, αν δεν κάνω λάθος, εκατόν εξήντα πέντε ψήφους. Είναι μια πρόταση συγκεκριμένη, συγκροτημένη, η οποία μπορεί να γίνει αποδεκτή από την Αναθεωρητική Βουλή.

Η πρόταση για τον προσδιορισμό του προσανατολισμού της ανάπτυξης, ως ολόπλευρης, κοινωνικής και οικονομικής, για τις ορεινές και νησιωτικές περιοχές, όπως επίσης και για εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης στο άρθρο 101 παράγραφος 4 του Συντάγματος αποσκοπούν στη συγκεκριμενοποίηση, στην εξειδίκευση και στην ενίσχυση της συγκεκριμένης συνταγματικής διάταξης για την ιδιαίτερη αντιμετώπιση αυτών των περιοχών. Μέσω αυτών αναδεικνύεται το πρόβλημα της ορεινής και νησιωτικής Ελλάδας και κατευθύνονται ο κοινός νομοθέτης και η διοίκηση να ασκήσουν θετικές πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης, με σκοπό την προαγωγή της περιφερειακής συνοχής.

Είναι γνωστό ότι στη χώρα μας, εκτός των κοινωνικών ανισοτήτων, υφίστανται και μεγάλες περιφερειακές και βέβαια ενδοπεριφερειακές ανισότητες, που αποτυπώνονται κυρίως στον ορεινό όγκο και στα νησιά μας. Αυτές οι περιοχές έχουν ιδιαίτερα χωρικά, δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά, λόγω της απόστασης και της δυσχερούς πρόσβασης τους από και προς το κέντρο και τα αστικά κέντρα εν γένει, της δημογραφικής γήρανσης, αλλά και της επιταχυνόμενης ερημοποίησης τους.

Έτσι, δεν γίνονται πάντοτε και εύκολα αποδέκτες των γενικών κυβερνητικών πολιτικών και χρειάζονται ιδιαίτερη μεταχείριση, κατ' αρχάς για να επιβιώσουν και να παραμείνουν ζωντανές. Μόνο μέσω της μείωσης ή της εξάλειψης των περιφερειακών και ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων μπορεί να επιτευχθεί η ολόπλευρη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη τους, δεδομένου ότι αυτές οι περιοχές έχουν και συγκριτικά πλεονεκτήματα που πρέπει να αναδειχθούν και να αποτελέσουν γι' αυτές την αιχμή της οποίας αναπτυξιακής στρατηγικής.

Σε αυτό το πλαίσιο κινείται και η πρόταση για την προσαρμογή του διοικητικού μοντέλου στο ιδιαίτερο περιβάλλον αυτών των περιοχών, ώστε να εξασφαλίζονται η εύρυθμη και απρόσκοπτη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές και η προσαρμογή της στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις επικρατούσες εκεί συνθήκες. Αυτό σημαίνει ότι οι κρατικές ή άλλες δομές, όχι μόνο πρέπει να είναι παρούσες σε αυτές τις περιοχές, αλλά και να είναι προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.

Όπως, επίσης, είναι επιβεβλημένη η κατάρτιση, όπως προτείνεται από πλευράς μας, ειδικών επιχειρησιακών σχεδίων διοίκησης και η παροχή κινήτρων στους δημοσίους υπαλλήλους που υπηρετούν σε αυτές, αλλά ακόμα -θα πρόσθετα- και ειδικών αναπτυξιακών προγραμμάτων σχεδίων, τα οποία, λαμβάνοντας υπ' όψιν τα δεδομένα αυτών των περιοχών, να τους δίνουν προοπτική ζωής.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ζ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΒΔΕΛΑΣ**)

Επομένως ο προσδιορισμός του αναπτυξιακού προσανατολισμού των ορεινών και νησιωτικών περιοχών ως ολοκληρωμένου κοινωνικού και οικονομικού και η προς την παραπάνω κατεύθυνση προσηλυτική της ερμηνευτικής δήλωσης στη συνταγματική διάταξη του άρθρου 101 παράγραφος 4, είναι αναγκαίες και δεν αποτελούν, όπως ακούστηκε από συναδέλφους της Αντιπολίτευσης, βερμπαλισμό ή περιπλολογία. Η εξειδίκευση δεν περιλαμβάνει, όπως είπε ο γενικός εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας, περιοριστικά στοιχεία, αλλά ενδεικτικά στοιχεία, τα οποία καλύπτουν, θα έλεγα, και την πρόταση του προηγούμενου συναδέλφου της Νέας Δημοκρατίας.

Επομένως νομίζω ότι αυτή η προσθήκη είναι απολύτως αναγκαία και δεν συνιστά μια επιπλέον φράση στο Σύνταγμα, αλλά καθίσταται και πρέπει να καταστεί η βάση, ούτως ώστε η «ξεχασμένη» Ελλάδα των ορεινών και νησιωτικών περιοχών να αποτελέσει αντικείμενο ουσιαστικής μέριμνας από πλευράς του κράτους και νομίζω ότι όλες οι πτέρυγες της Βουλής μπορούν να πρέπει να την υποστηρίξουν.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΔΕΡΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, τριάντα δύο μαθητρίες και μαθητές και δύο εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το 10^ο Δημοτικό Σχολείο Καλαμαριάς (δεύτερο τμήμα).

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Κύριε Φωτήλα, έχετε τον λόγο.

ΙΑΣΩΝΑΣ ΦΩΤΗΛΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στην τελευταία ομιλία μου σε αυτή την Αίθουσα μίλησα για υποκρισίες και κόλπα σε σχέση με το πώς χειριστήκατε την αναθεώρηση του άρθρου 32 για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Η σημερινή μας συζήτηση ιδιαίτερα για το άρθρο 86 παράγραφος 3 -να ξεκαθαρίσω ότι μιλάω για το χθεσινό, γιατί χθες ήταν να μιλήσω, άλλο που μιλάω σήμερα- που τελικά αναθεωρείται, είναι μια καλή αφορμή για να ξεκαθαρίσουν μύθοι που σέρνονται στην ελληνική κοινωνία και γιγαντώθηκαν ιδιαίτερα τον καιρό της κρίσης.

Ο πρώτος μύθος είναι ότι αυτή η ειδική διαδικασία υπάρχει από το 2001. Ουδέν ψευδέστερον! Η ειδική ρύθμιση περί ποινικής ευθύνης των Υπουργών, που προβλέπει μια πολύ συγκεκριμένη διαδικασία διά μέσου της Βουλής, είναι μια συνταγματική διάταξη που βρίσκεται μονίμως στα ελληνικά Συντάγματα από το 1844 έως σήμερα, σε πρώιμη δε μορφή από το 1822 έως σήμερα. Και ίσχυε μέχρι το 2001 στην ίδια, σε γενικές γραμμές, μορφή.

Αυτό που έγινε το 2001, με συντριπτική πλειοψηφία των τότε δύο κομμάτων ΠΑΣΟΚ και Νέας Δημοκρατίας, είναι ότι πως τέθηκαν αυστηρότεροι όροι παραπομπής.

Αφ' ενός διπλασιάστηκε ο χρόνος μέσα στον οποίο μπορεί να επιληφθεί η Βουλή, καθώς μέχρι το 2001 ο χρόνος αυτός ήταν η Α' Σύνοδος της κοινοβουλευτικής περιόδου που ακολουθεί την τέλεση της πράξης. Με την Αναθεώρηση του 2001 ο χρόνος αυτός επεκτάθηκε μέχρι το τέλος της Β' Τακτικής Συνόδου. Αφ' ετέρου η Βουλή περιορίστηκε στη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, ενώ η ανάκριση και κυρίως η παραπομπή στο ακροατήριο ανατέθηκε σε πενταμελές δικαστικό συμβούλιο, όταν έως το 2001 αυτό γινόταν από προανακριτική επιτροπή της Βουλής και με απόφαση της Βουλής αντίστοιχα.

Ο δεύτερος μύθος που κυκλοφορεί είναι ότι η Αριστερά και η σημερινή Αξιοματική Αντιπολίτευση δεν ήταν υπέρ αυτών των ρυθμίσεων. Επίσης, ουδέν ψευδέστερο. Γιατί ναι μεν το 2001 η Αριστερά δεν ψήφισε τη συνταγματική Αναθεώρηση, αλλά όταν δύο χρόνια αργότερα ήρθε ο εκτελεστικός νόμος περί ευθύνης Υπουργών, ο γνωστός σε όλους μας ν.3126/2003, αυτός υπερψηφίστηκε και από τους Βουλευτές του ΚΚΕ και από τους Βουλευτές του τότε Συνασπισμού και τώρα ΣΥΡΙΖΑ.

Αναρωτιέμαι, μπορείτε έστω και για μία φορά να σταματήσετε να κοροϊδεύετε τον κόσμο, να φτιάχνετε παραμύθια με δράκους;

Ο τρίτος και τελευταίος μύθος που καλλιεργήθηκε κυρίως στους πολίτες, είναι ότι τα άλλα ανεπτυγμένα κράτη του κόσμου δήθεν δεν έχουν τέτοιες παρόμοιες διαδικασίες. Επίσης ολοκληρωτικά ψευδές! Γιατί ανάλογες ρυθμίσεις υπάρχουν σχεδόν σε όλα τα θεσμικώς ανεπτυγμένα Συντάγματα των δυτικών κρατών. Σε πολλά μάλιστα, όπως στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, το κοινοβούλιο είναι αρμόδιο όχι μόνο για την εκκίνηση της σχετικής διαδικασίας αλλά και για την εκδίκαση της υπόθεσης, μετατρέπόμενο σε δικαστήριο. Η Ελλάδα ανήκει συνεπώς στη μεγάλη πλειοψηφία των δυτικών χωρών που κινούν τέτοια διαδικασία.

Ας προβληματιστούμε, όμως. Γιατί άραγε όλα τα σύγχρονα κράτη έχουν ειδικές διατάξεις περί ποινικής ευθύνης Υπουργών και εκκινούν τη σχετική διαδικασία μέσω των κοινοβουλίων τους και δεν αφήνουν όλη τη σχετική διαδικασία στο κοινό ποινικό δικαιο; Μήπως για να προστατεύσουν τους εγκληματούντες πολι-

τικούς ή μήπως γιατί χωρίς τέτοιου είδους διατάξεις δεν είναι δυνατόν να κυβερνηθεί μία χώρα και να ληφθούν οι αναγκαίες πολιτικές αποφάσεις, που διαφορετικά θα μετατρεπόντουσαν όλες σε ποινικές δικογραφίες; Προφανώς ισχύει η δεύτερη απάντηση.

Σταματήστε, λοιπόν, να συκοφαντείτε το ίδιο μας το Σύνταγμα με ισχυρισμούς ότι το Σύνταγμα δήθεν καλύπτει τον εκάστοτε παρανομούντα Υπουργό. Γιατί το Σύνταγμα δεν καλύπτει κανέναν παρανομούντα Υπουργό. Προβλέπει μία πολύ συγκεκριμένη διαδικασία από τη Βουλή, ώστε να εξακριβωθεί τυχόν ποινική του ευθύνη.

Και θα αναρωτηθεί κανείς: «Κύριε Φωτλή, τι μας λέτε; Ότι δεν χρειάζεται βελτίωση της διάταξης;». Προφανώς και χρειάζεται βελτίωση η σχετική διάταξη. Και μάλιστα βελτίωση η οποία δεν έχει ακουστεί σήμερα και δεν ακούγεται σήμερα για πρώτη φορά. Ακούστηκε το 2008 από μία ομάδα Βουλευτών, μεταξύ των οποίων ήταν ο Κυριάκος Μητσοτάκης, ο Ανδρέας Λοβέρδος και κάποιοι άλλοι. Και τότε κανένας από τους τότε Βουλευτές του τότε Συνασπισμού δεν στήριξαν αυτή την πρόταση.

Προτείνουμε, λοιπόν, την πλήρη κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας της Β' Τακτικής Συνόδου της Βουλής. Στην πραγματικότητα, δηλαδή, τα όποια αδικήματα των Υπουργών θα εντάσσονται στην κανονική παραγραφή που ισχύει για όλους τους πολίτες, χωρίς να υπάρχει καμμία διακριτική μεταχείριση.

Όμως, με τη στάση της η Αξιωματική Αντιπολίτευση δείχνει ξανά το πραγματικό υποκριτικό της πρόσωπο και πόσο βάζει ακόμα και τις διατάξεις του Συντάγματος κάτω από τις μικροκομματικές τις επιδιώξεις. Γιατί έτσι πιστεύει ότι θα κερδίσει τις εντυπώσεις. Ακόμα και σε ένα τόσο σημαντικό ζήτημα προσπαθεί να εισαγάγει θέμα αναδρομικότητας, ενώ γνωρίζει καλά πως σε όλα τα κείμενα, όχι μόνο του Συντάγματός μας αλλά και στη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και στο Συμβούλιο της Ευρώπης η αναδρομικότητα στις ποινές δεν μπορεί να υπάρξει.

Προ ημερών -αυτό είναι δε το πιο γελοίο της υπόθεσης- η Αξιωματική Αντιπολίτευση φώναζε στο νομοσχέδιο για τους αθλητικούς φορείς γιατί βάλαμε αναδρομικότητα στη θητεία των αθλητικών φορέων. Και έρχεται σήμερα να μας μιλήσει για αναδρομική ισχύ σε ποινικά εγκλήματα! Επιτέλους λίγη σοβαρότητα! Δείξετε λίγη σοβαρότητα, όπως αρμόζει σε μία κορυφαία στιγμή της δημοκρατίας μας, όπως αυτή της Αναθεώρησης του Συντάγματος!

Δείτε πώς αντιμετωπίζετε, κύριε Κατρούγκαλε, αυτή την ύψιστη διαδικασία. Προχθές ήρθατε σε αυτή την Αίθουσα για να υποστηρίξετε την πρότασή σας για άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, όταν γνωρίζετε ότι αυτό δεν είναι εφικτό. Και δεν είναι εφικτό, διότι το άρθρο 30 του Συντάγματος δεν βρίσκεται ανάμεσα στα αναθεωρητέα άρθρα. Και δεν βρίσκεται ανάμεσα στα αναθεωρητέα άρθρα, γιατί οι ίδιοι οι Βουλευτές σας το καταψήφισαν, γιατί οι ίδιοι οι Βουλευτές σας δεν το πιστεύουν. Και σείς συνεχίζετε να μιλάτε για το ανέφικτο.

Σήμερα έρχεστε να προτείνετε αναδρομική ισχύ σε ποινικά εγκλήματα. Επιτέλους, λίγη σοβαρότητα δεν βλάπτει!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν θα σας ακολουθήσουμε στον δρόμο του λαϊκισμού που συνεχίζετε να ακολουθείτε. Εμείς θα κάνουμε αυτό που υποσχέθήκαμε στον ελληνικό λαό, αυτό για το οποίο ο ελληνικός λαός μας εξέλεξε. Συνεχίζουμε σταθερά στον δρόμο των αναγκαίων αλλαγών και μεταρρυθμίσεων στο Σύνταγμά μας. Κάνουμε εκείνες τις αλλαγές που είναι απαραίτητες, ώστε η πολιτεία μας να μπορεί με διαφάνεια και δικαιοσύνη να προχωρήσει μπροστά.

Δεν λαϊκίζουμε, δεν χαιδεύουμε αυτιά. Με εξαντλητική συζήτηση και θεσμικό διάλογο παρεμβαίνουμε στα μείζονα ζητήματα της καθημερινότητας και τα καταφέρνουμε.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Φωτλή από τη Νέα Δημοκρατία.

Τον λόγο έχει η κ. Ευθυμίου.

ΑΝΝΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, νιώθω ιδιαίτερη τιμή και μεγάλο το χρέος της ευθύνης που φέρω, συμμετέχοντας σε αυτή την κορυφαία κοινοβουλευτική, δημοκρατική

και πολιτική διαδικασία, την Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Επίσης, αισθάνομαι έτσι και για έναν επιπρόσθετο λόγο. Πέραν από τις μεταπτυχιακές μου σπουδές που είναι στο Συνταγματικό Δίκαιο, είχα οργανώσει εκδήλωση πριν καν ξεκινήσει η συζήτηση για τη συνταγματική Αναθεώρηση με το θέμα αυτό, έχοντας ως κεντρικό ομιλητή τον κ. Τζαβάρα, τον γενικό μας εισηγητή, με τις προτάσεις του οποίου συντάσσομαι.

Θα μου επιτρέψετε να κάνω μία αναφορά επί της αρχής και στη συνέχεια στο άρθρο 102 για την τοπική αυτοδιοίκηση. Κρίνω σκόπιμο να κάνω την εξής παραδοχή. Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Συντάγματος του 1975 η Ελλάδα βιώνει τη μακροβιότερη και σταθερότερη περίοδο δημοκρατικής διακυβέρνησης στην όλη συνταγματική της ιστορία.

Τούτο και μόνο αναδεικνύει αφ' ενός την κανονιστική εμβέλεια του ισχύοντος Συντάγματος και την ανάγκη υπεράσπισης στο μέλλον των θεσμικών χαρακτηριστικών του, με στόχο την περαιτέρω εμπέδωση και θωράκιση της δημοκρατίας μας, και αφ' ετέρου την κατεύθυνση πάνω στην οποία κινούνται οι διαδικασίες Αναθεώρησής του, ώστε να μην αλλοιώνεται η θεσμική και πολιτική τους φυσιογνωμία αλλά αντιθέτως να προσαρμόζεται ομαλά και κατάλληλα στις μοιραίες και αενάως μεταβαλλόμενες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, που συνιστούν την υποδομή, πάνω στην οποία στηρίζεται το κανονιστικό συνταγματικό οικοδόμημα.

Σήμερα η απαξίωση του Συντάγματος και των συνταγματικών θεσμών συνιστά αναμφίβολα ένα από τα σοβαρότερα, τα πιο ανησυχητικά συμπτώματα της σύγχρονης ελληνικής οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής κρίσης. «Το Σύνταγμα είναι γράμμα κενό, δεν μας προστατεύει, παραβιάζεται καθημερινά». Είναι σχόλια που διατυπώνονται συνέχεια.

Πρόκειται για μία ρητορική διαχεόμενη στην ελληνική κοινωνία, εξαιρετικά αρνητική, επικίνδυνη στον βαθμό που ενώ φαίνεται να πλήττει τη λειτουργικότητα και αποτελεσματικότητα επιμέρους θεσμών -για παράδειγμα τη διαδικασία απόδοσης ποινικών ευθυνών στην κυβέρνηση ή το ακαταδίωκτο των Βουλευτών- εντούτοις πλήττει άμεσα και σοβαρά το σύνολο του συνταγματικού κειμένου στην καρδιά του. Πλήττει τις αρχές του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας.

Ωστόσο, αυτή η επικίνδυνη ρητορική από μία άλλη άποψη φέρνει στην επιφάνεια μία παραδοχή, ότι ήταν επιβεβλημένη η Αναθεώρηση του Συντάγματος και ο εκσυγχρονισμός των θεσμών.

Στο σημείο αυτό να θυμίσω ότι ο Πρωθυπουργός μας, ο Κυριάκος Μητσοτάκης, ήταν ο πρώτος που ανέδειξε την επιβεβλημένη ανάγκη για την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Και γιατί αυτή επιβάλλεται;

Πρώτον, η σοβαρότητα οικονομική και κοινωνική κρίση που διανύουμε έχει αναταράξει, όπως είναι λογικό, τη λειτουργία των πολιτικών θεσμών εξαντλώντας σε αρκετές περιπτώσεις τα όρια της αποτελεσματικότητά τους.

Δεύτερον, η βάση του πολιτεύματος, ο κυρίαρχος λαός, αναπτύσσει μια έντονη πολιτική κινητικότητα, μεταφέροντας έτσι άμεσα το αίτημα ουσιαστικής μεταβολής του υπάρχοντος συνταγματικού παραδείγματος πρωτίστως ως πολιτικού παραδείγματος.

Τρίτον, τόσο οι συνταγματικοί θεσμοί ως έχουν όσο και η επικρατούσα εφαρμογή και ερμηνεία τους εμφανίζεται αδύναμη να απαντήσει σε μια σειρά από εστιασμένα αλλά πάντως υπαρκτά πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα.

Στο πλαίσιο αυτό είναι εμφανές ότι η μεταβολή του συνταγματικού παραδείγματος ήταν κάτι από περισσότερο αναγκαία, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ούτε το Σύνταγμα της Μεταπολίτευσης έχασε την ύψιστη σημασία του ούτε αμφισβητείται η κορυφαία για το πολίτευμα συμβολή του ούτε ότι υπήρξε ένα ατελές και κακό Σύνταγμα.

Είναι όμως σαφές ότι η Αναθεώρησή του είναι αναγκαία για να αντιμετωπίσει την αρνητική ρητορική που του απευθύνεται, να αποκαταστήσει τη συμβολική του σημασία ως ταυτότητα της πολιτείας αλλά και για να δώσει νέες απαντήσεις στα καινοφανή και πρωτόγνωρα προβλήματα που η κρίση θέτει. Πρόκειται, λοιπόν, για μια Αναθεώρηση αναγκαία όσο και δύσκολη και ένα έργο ιδιαίτερα βαρύ.

Τώρα, στην προκειμένη περίπτωση, θα ήθελα να αναφερθώ στο άρθρο 102 που αφορά την τοπική αυτοδιοίκηση. Ο όρος τοπική αυτοδιοίκηση περιλαμβάνει δύο σκέλη τα οποία ορίζονται με σαφήνεια στο άρθρο 102. Την τοπικότητα και την αυτοδιοίκηση. Τα ανωτέρω στοιχεία συναπαρτίζουν το θεμελιώδες πλαίσιο, επί του οποίου οικοδομείται η οργάνωση και η λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης από τον κοινό και κανονιστικό νομοθέτη.

Τα ερωτήματα που τίθενται είναι δύο:

Πρώτον, μπορεί ο νομοθέτης μετά τη συγκρότηση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης επί τη βάση των συστατικών στοιχείων που προαναφέρθηκαν, να παρεμβαίνει στην οργάνωσή τους και να ανασυγκροτεί στη βάση διαφορετικού σχήματος; Σε καταφατική περίπτωση υπόκειται σε δεσμεύσεις που συνυφαίνονται με τη συνταγματική κατοχύρωση της αυτοδιοίκησης;

Και δεύτερον, υπάρχουν όρια στην εξουσία του νομοθέτη να καθορίζει το περιεχόμενο που προσλαμβάνει η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις επιμέρους πτυχές της που δεν ανήκουν στον συνταγματικώς κατοχυρωμένο πυρήνα τους;

Εμείς, ως Νέα Δημοκρατία, υποστηρίζουμε ότι το πλαίσιο υπάρχει. Αυτό που μπορούμε να κάνουμε, είναι να ενθαρρύνουμε τον κοινό νομοθέτη να μεταφέρει περισσότερες αρμοδιότητες στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Υπήρξα δημοτική σύμβουλος στον Δήμο Θεσσαλονίκης και γνωρίζω πολύ καλά, το έχω βιώσει, πως η τοπική αυτοδιοίκηση ούτε το αυτοδιοίκητο έχει, όπως της αξίζει, ούτε και την οικονομική αυτοτέλεια, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να σταθεί δίπλα στον πολίτη όπως ορίζεται συνταγματικά ή όπως θα έπρεπε να ισχύει.

Ως Βουλευτής, λοιπόν, στα πλαίσια του ρόλου και των αρμοδιοτήτων μου είναι να στέρξω στην προσπάθεια να ενθαρρύνω τον κοινό νομοθέτη να αποδώσει τις εξουσίες εκείνες στην τοπική αυτοδιοίκηση, ώστε να ενισχυθεί και το αυτοδιοίκητο αλλά και η οικονομική αυτοτέλεια και ίσως μία φορολογική αποκέντρωση, πάντοτε με ισχυρές εγγυήσεις διαφάνειας.

Ως προς την πρόταση της Αξιωματική Αντιπολίτευσης για να καταγραφεί συνταγματικά το σύστημα της απλής αναλογικής, αυτό αποδείχθηκε στην πράξη ότι δεν μπορεί να ισχύσει, αποδείχθηκε στην πράξη ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί.

Ευτυχώς, ήρθε η νυν Κυβέρνηση και με νόμο προσπάθησε να θέσει τις κατάλληλες ισορροπίες, τις κατάλληλες προϋποθέσεις ώστε να λειτουργήσουν οι δήμοι και οι περιφέρειες.

Καταλήγοντας, λοιπόν, θα ήθελα να πω ότι συντάσσομαι με τις προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας και πάλι να τονίσω το ιδιαίτερο χρέος μου σε αυτή την ιστορική κοινοβουλευτική στιγμή.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Ευθυμίου.

Τον λόγο έχει ο κ. Ευάγγελος Αποστόλου από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα σταθώ ιδιαίτερα στο άρθρο 101 παράγραφοι 1 και 4 και άρθρο 102 παράγραφος 2, που αφορούν στον αυτοδιοικητικό χώρο και στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές, όπου προτείνουμε βελτιώσεις και ερμηνευτική δήλωση που δεν έγιναν δεκτές από τους Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας.

Όντως, αγαπητοί συνάδελφοι, τα τελευταία χρόνια έγινε μια απόπειρα οργάνωσης της χώρας σε ένα σύστημα αποκεντρωμένο παράλληλα με την καθιέρωση της αιρετής Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης. Όμως, η αιρετότητα δεν συνοδεύτηκε με εξουσίες, αρμοδιότητες και πόρους σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Αντίθετα, βρέθηκε μπροστά σε μια αποκεντρωμένη διοίκηση που ουσιαστικά λειτουργούσε ως το μακρύ χέρι της κεντρικής εξουσίας.

Εμείς, ο ΣΥΡΙΖΑ, η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, δεν μείναμε στις διακηρύξεις. Πήραμε ως κυβέρνηση και συγκεκριμένες αποφάσεις. Κάναμε την αναγκαιότητα για αποκέντρωση με αυτοδιοίκηση πράξη τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Για παράδειγμα, στον αγροτικό χώρο, στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020, αποτυπώθηκε η ισχυρή πολιτική

βούλησή μας για αποκέντρωση αρμοδιοτήτων, για διεύρυνση της συνεργασίας με τις ελληνικές περιφέρειες, εκχωρώντας στην Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση το 37% των πόρων του προγράμματος, δηλαδή περίπου 1,7 δισεκατομμύρια.

Πρόκειται για μια πολύ σημαντική πρωτοβουλία και τομή στην εφαρμογή της αγροτικής πολιτικής για τη χώρα, που εδράζεται στην πεποίθησή μας ότι πρέπει να εμπιστευόμαστε τις περιφέρειες στην υλοποίηση πολιτικών που αφορούν άμεσα και συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την πρόοδο. Είναι αυτές, δηλαδή, οι περιφέρειες που γνωρίζουν καλύτερα από κάθε άλλον τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της επικράτειάς τους για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας.

Γιατί η αποκεντρωμένη εφαρμογή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης όχι μόνο διασφαλίζει τη συμμετοχή, αποδοχή και συναίνεση των τοπικών κοινωνιών στην υλοποίηση σημαντικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών αλλά και συμβάλλει στη μείωση της γραφειοκρατίας, στην απλούστευση και επιτάχυνση των διαδικασιών προς όφελος των πολιτών, των δικαιούχων των συγκεκριμένων προγραμμάτων.

Η αναγκαιότητα στήριξης των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών και νησιωτικών περιοχών επίσης αποτέλεσε προτεραιότητά μας. Γι' αυτό και προχωρήσαμε στη λήψη επιπλέον ειδικών μέτρων φορολογικού και επενδυτικού χαρακτήρα, δηλαδή η νησιωτικότητα για εμάς δεν ήταν σχήμα λόγου αλλά συνοδεύτηκε και με συγκεκριμένες δράσεις. Όμως, απαιτείται μια πιο συντονισμένη και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση που να στοχεύει στην παραμονή, μέσα από τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, των κατοίκων και στην παροχή καλύτερων οικονομικών ευκαιριών σε όσους θέλουν να επιτρέψουν στα χωριά τους.

Πέραν, λοιπόν, των επενδύσεων και των ενισχύσεων χρειάζονται και παρεμβάσεις τέτοιες και τόσες που να υπηρετούν την κοινωνική συνοχή, δηλαδή να μπορεί ο κάτοικος της υπαίθρου να συγκρίνει το επίπεδο της ζωής του τόσο από πλευράς εισοδήματος όσο και από πλευράς συνθηκών διαβίωσης με αυτό των κατοίκων των αστικών περιοχών.

Και στην παράμετρο αυτή τα βασικότερα εργαλεία είναι ο τομείς εκείνοι που μπορούν να υπηρετηθούν αλλά και να διασφαλίζουν ένα επαρκές και συμπληρωματικό εισόδημα. Αυτοί οι τομείς είναι ο αγροδιατροφικός και ο αγροτουριστικός τομέας. Μπορούν, λοιπόν, οι περιοχές της υπαίθρου να συμβάλλουν στην αναστροφή ή τη μείωση της συρρίκνωσης του πληθυσμού τους αρκεί να εκμεταλλευτούν αυτές τις δυνατότητες.

Όμως, χρειάζονται βοήθεια. Χρειάζεται πρωτίστως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει μια στρατηγική για το δημογραφικό πρόβλημα, η οποία θα δίνει προτεραιότητα στις περιοχές αυτές και συγκεκριμένες δραστηριότητες, προκειμένου να διαμορφωθούν εκείνες οι συνθήκες που θα διευκολύνουν την ικανοποιητική εξισορρόπηση επαγγελματικής και προσωπικής ζωής σε αυτούς που θέλουν να μείνουν στις ρίζες τους.

Πρέπει να υπάρξει επίσης και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των ευρωπαϊκών αλλά και των εθνικών κονδυλίων που διατίθενται για τις ορεινές και νησιωτικές περιοχές, ώστε να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά τους και την υπηρετήση της συνοχής που είναι και αυτό ένα από τα μεγάλα προβλήματα στον χώρο της υπαίθρου που ταυτόχρονα, βεβαίως, σημαίνει και αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος.

Αν αυτές οι προτάσεις συνδεθούν με μια συνταγματική επιταγή, όπως η δική μας ερμηνευτική δήλωση, την οποία και προτείνουμε, μόνο τότε θα υπηρετήσουμε σωστά την υπάρχουσα συνταγματική επιταγή του άρθρου 101 παράγραφος 4, που λέει ότι ο κοινός νομοθέτης και η διοίκηση όταν δρουν κανονιστικά υποχρεούνται να λαμβάνουν υπ' όψιν τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών και ορεινών περιοχών μεριμνώντας για την ανάπτυξή τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θέλω ιδιαίτερα μετά το τέλος της οικονομικής κρίσης και των μνημονίων, να σταθώ και σε ένα ζήτημα που έχει σχέση με την ανάγκη να βγουν συμπεράσματα τόσο συνολικά για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της χώρας μας και ειδικά θα σας έλεγα για περιπτώσεις που αφορούν τον τρόπο διανομής των δημοσίων επενδύσεων στη χώρα μας, που κατά κανόνα μέχρι σήμερα γινόταν, θα έλεγα, σε

διαδικασίες πελατειακών σχέσεων και εμπειρικής διάγνωσης των αναγκών. Αυτές οι διαδικασίες είχαν καθοριστικά αρνητική συμβολή στην εμφάνιση της οικονομικής κρίσης. Αυτό πρέπει να αλλάξει, μετατοπίζοντας το κέντρο βάρους από ένα πελατειακό πλαίσιο σε ένα σύστημα κατανομής των δημοσίων επενδύσεων στη βάση των αναγκών της οικονομίας και της κοινωνίας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Η προσπάθεια που ξεκίνησε η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ –και ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε- στον τομέα εργασίας με τη δημιουργία και λειτουργία του μηχανισμού διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας και στο πλαίσιο αυτό στον σχεδιασμό πολιτικών και προγραμμάτων στη βάση των αναγκών, πρέπει να επεκταθεί στο σύνολο των Υπουργείων, των περιφερειών και των δήμων, δηλαδή στο σύνολο της αναπτυξιακής διαδικασίας και στο πλαίσιο ενός ειδικού στρατηγικού αναπτυξιακού σχεδίου που η δική μας κυβέρνηση ήδη έχει ολοκληρώσει.

Ο μηχανισμός διάγνωσης και αναπτυξιακών αναγκών είναι μια συνολική αναγκαιότητα για τη χώρα, για τον σχεδιασμό, για την υλοποίηση και αξιολόγηση των πολιτικών και των προγραμμάτων, για να περιορίσουμε τις πιθανότητες να ξαναζήσουμε μιας τέτοιας έκτασης οικονομική κρίση και με αυτή την έννοια έχει θέση στη συζήτηση για την Αναθεώρηση του Συντάγματος την τοποθέτηση και της συγκεκριμένης παραμέτρου.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Αποστόλου.

Τον λόγο έχει ο κ. Δημήτριος Κωνσταντόπουλος από το Κίνημα Αλλαγής.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως ανέφερα και προχθές η συνταγματική Αναθεώρηση συνιστά την κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία και είναι σημαντικό ότι είμαστε Βουλευτές αυτής της Αναθεωρητικής Βουλής.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, επιτρέψτε μου ένα σχόλιο στα όσα ελέχθησαν για το άρθρο 32, που αφορά την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Αγαπητοί συνάδελφοι, ως Κίνημα Αλλαγής έχουμε ξεκαθαρίσει ότι ως προς το άρθρο 32 διαφωνούμε με την πρόταση της άμεσης εκλογής, η οποία εν τοις πράγμασι θα οδηγήσει την εκτελεστική εξουσία στη δυσарχία, διότι η άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας του δίνει αυξημένες αρμοδιότητες και τον ισχυροποιεί και μάλιστα όχι πολιτικά αλλά πολιτικά, αλλάζοντας ταυτόχρονα, κύριε Υπουργέ, και τον πυρήνα του πολιτεύματος.

Αγαπητοί συνάδελφοι ιδιαίτερα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, η πρότασή σας αναφορικά με την άμεση εκλογή είναι εκ προοιμίου άνευ ουσίας και τούτο συνέβη ενώ ήσασταν κυβέρνηση και είχατε τη δυνατότητα να φέρετε προς αναθεώρηση το άρθρο 30.

Ωστόσο να θυμίσω τι λέει το άρθρο 30 παράγραφος 1: «Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ο ρυθμιστής του πολιτεύματος και εκλέγεται από τη Βουλή για περίοδο πέντε ετών, όπως ορίζεται στα άρθρα 32 και 33». Ενώ, λοιπόν, ταυτόχρονα το άρθρο 33 καθορίζει τον τρόπο εκλογής του Προέδρου και μάλιστα ορίζοντας ως εκλογικό σώμα τη Βουλή, εσείς ουδέποτε φέρατε προς αναθεώρηση το άρθρο 30.

Άρα, θα έλεγα ότι εδώ φάσκετε και αντιφάσκετε, δηλαδή προτείνετε αφ' ενός την άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη βάση με άμεση εκλογή και ταυτόχρονα, δεν έρχεται προς αναθεώρηση το άρθρο 30 που καθορίζει το εκλογικό σώμα. Ούτε, βέβαια, θα έλεγα ότι αποτελεί λύση η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας με σχετική πλειοψηφία, δηλαδή με λιγότερους από εκατόν πενήντα έναν Βουλευτές. Τα συμπεράσματα εδώ δικά σας.

Ωστόσο, να θυμίσω τη δική μας πρόταση, η οποία εν τοις πράγμασι τι έκανε; Αποσύνδεε την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας με αναγκαστική προκήρυξη εκλογών.

Επίσης, ως προς την ψήφο των αποδήμων Ελλήνων, του Απόδημου Ελληνισμού στηρίζουμε την ψήφο των αποδήμων με συγ-

κεκριμένες, φυσικά, προτάσεις, όπως ψήφος στους εγγεγραμμένους στους εκλογικούς καταλόγους και στα δημοτολόγια της χώρας, προσμέτρηση ψήφου των αποδήμων καθώς και επιτολική ψήφος, εκλογή των Βουλευτών που θα εκπροσωπούν ειδικά τους αποδήμους Έλληνες. Επισημαίνουμε ότι δεν νοούνται εκπτάσεις στην ισοδυναμία της ψήφου των Ελλήνων και φυσικά ούτε ψήφος με οικονομικά κριτήρια.

Αγαπητοί συνάδελφοι, έρχομαι στις σημερινές ενότητες.

Ενότητα έκτη, άρθρο 96, παράγραφος 5. Εδώ έχουμε σημαντική Πλειοψηφία, θα έλεγα, του Σώματος, διακόσιοι τριάντα επτά Βουλευτές, η οποία Πλειοψηφία έχει συμφωνήσει στην αναθεώρηση του άρθρου 96. Ωστόσο, να τονιστεί εδώ ότι δεδομένου πως τα στρατιωτικά δικαστήρια συγκροτούνται από στρατιωτικούς δικαστές και από στρατοδίκες, υπάρχει το ζήτημα ως προς το πώς αντιμετωπίζονται οι στρατοδίκες, διότι δεν είναι στρατιωτικοί δικαστές και ως εκ τούτου δεν μπορούν να απολαμβάνουν πλήρη προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία.

Γι' αυτό καταθέσαμε μια συγκεκριμένη διατύπωση στο πρώτο εδάφιο, ώστε να αποσαφηνίζεται σε ποιο πλαίσιο επιτρέπεται η συμμετοχή των μη στρατιωτικών δικαστών.

Πάμε στο άρθρο 101Α σχετικά με τις ανεξάρτητες αρχές. Οι περισσότεροι από εμάς εδώ, αγαπητοί συνάδελφοι, συμφωνούμε ότι οι ανεξάρτητες αρχές εισήχθησαν στα κράτη ως θεσμοί για να απαντήσουν στην κρίση αξιοπιστίας του κράτους, να διασφαλίσουν ουσιαστικά θεμελιώδη δικαιώματα.

Εδώ να θυμίσω ότι υπήρχε πρωτίστως το αμερικάνικο παράδειγμα και μετά ακολούθησε η ευρωπαϊκή εμπειρία και την δεκαετία του 1980 δημιουργήθηκαν οι ανεξάρτητες αρχές και στην Ελλάδα.

Αν δεν κάνω λάθος, το 1988 έχουμε την πρώτη ανεξάρτητη μορφή, την επιτροπή για την τοπική ραδιοφωνία, και μετά αρχίζει η συγκρότηση πολλών τέτοιων φορέων που συνοπτικά διακρίνονται, θα έλεγα, σε τέσσερις κατηγορίες. Πρώτον, αρχές που λειτουργούν ως θεσμικές εγγυήσεις, δεύτερον, αρχές που ασκούν εποπτεία στη δημόσια διοίκηση, τρίτον, αρχές που ασκούν εποπτεία στη λειτουργία της αγοράς και τέταρτον, αρχές μεικτής φύσης που εγγυώνται θεμελιώδη δικαιώματα αλλά ταυτόχρονα εποπτεύουν και τη λειτουργία της αγοράς.

Ωστόσο, εδώ να θυμίσω ότι μετά την Αναθεώρηση του Συντάγματος του 2001, ενσωματώνονται σε αυτό η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού και φυσικά ο Συνήγορος του Πολίτη.

Είναι, αγαπητοί συνάδελφοι, μια κορυφαία στιγμή, γιατί και μόνο η αναφορά τους στο Σύνταγμα τις περιβάλλει με ιδιαίτερο κύρος και αυτόματα, θα έλεγα, αποκτούν περαιτέρω επιρροή και ισχύ, ενώ αφαιρούν αρμοδιότητες από την εκτελεστική εξουσία, θέτοντας στον προβληματισμό του κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Με δεδομένο, λοιπόν, ότι πρώτον, τοποθετούνται εκτός διοικητικής ιεραρχίας και εξαιρούνται και του ιεραρχικού και διοικητικού ελέγχου ως προς τη σκοπιμότητα και ως προς την νομιμότητα των πράξεών τους, και δεύτερον, συγκροτούνται από μέλη που μπορούν να εγγυηθούν προσωπική και πολιτική ανεξαρτησία, προτείνουμε να προsteθεί σαφώς η δυνατότητα η Ολομέλεια να ασκεί απευθείας έλεγχο στις διοικήσεις των ανεξάρτητων αρχών, διότι σήμερα βλέπουμε το εξής παράδοξο, ο Υπουργός να απολαμβάνει τον κοινοβουλευτικό έλεγχο.

Ως προς το ελεγχόμενο θέμα η πρότασή μας εδώ είναι να στοχευθεί η διασφάλιση του δημόσιου πολιτικού ελέγχου της λειτουργίας αυτών των πέντε ανεξάρτητων αρχών που περιλαμβάνονται και σήμερα στο Σύνταγμα.

Επίσης, θεωρούμε ότι πρέπει να εισαχθούν περιορισμοί για τη δημιουργία νέων ανεξάρτητων αρχών, διότι σήμερα έχουμε συνολικά τριάντα ανεξάρτητες αρχές.

Όπως εύστοχα υπογράμμισε και ο εισηγητής μας, η υπερβολική προσφυγή στον θεσμό των ανεξάρτητων αρχών θέτει προβλήματα, θα έλεγα, δημοκρατίας, διότι φανερώνει έναν φόβο από την πλευρά της εκτελεστικής εξουσίας να ασκήσει τα καθήκοντά της.

Με αυτή τη συλλογιστική προτείνουμε για την ίδρυση ανεξάρ-

τητης αρχής την κατάργησή της αλλά και για τη μεταβολή των αρμοδιοτήτων της να απαιτείται πλειοψηφία των 3/5 της Βουλής. Επίσης, προτείνουμε τη συνταγματική αναγνώριση της Επιτροπής Ανταγωνισμού και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Τέλος, ως προς τη διατήρηση της πολύ αυξημένης πλειοψηφίας των μελών της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής, προτείνουμε να γίνεται η επιλογή των μελών της και μάλιστα εδώ είμαστε, θα έλεγα, απολύτως σύμφωνοι.

Όσον αφορά την έβδομη ενότητα, θέλω να σταθώ σε τρία σημεία. Πρώτον, ως προς τη διοίκηση να είναι απαραίτητος ο ψηφιακός μετασχηματισμός. Είχαμε κάνει την πρόταση να προβλεφθεί η αρχή της ταχείας και ψηφιακής διοίκησης και ταυτόχρονα να γίνει συνταγματικός στόχος η ψηφιακή σχέση διοίκησης και διοικουμένων.

Δεύτερον, ως προς τα τοπικά δημοψηφίσματα, η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ μας βρίσκει αντίθετους. Δεν μπαίνουμε σε συζητήσεις δημαγωγίας μέσω του Συντάγματος.

Τρίτον, ως προς τους ΟΤΑ, προτείνουμε να προβλεφθεί η νομοθετική τους πρωτοβουλία με απόφαση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων της Ελλάδος, να κατατίθενται προτάσεις νόμων για θέματα των αρμοδιοτήτων τους, οι οποίες να εισάγονται υποχρεωτικά στην Ολομέλεια προς συζήτηση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η αναθεωρητική διαδικασία είναι μια βαθιά συλλογική διαδικασία. Από τη μία έχουμε τις αυξημένες πλειοψηφίες που μας υποχρεώνουν να αναζητήσουμε συναινέσεις και από την άλλη έχουμε ευθύνη απέναντι στην ιστορία και τη συμβολική λειτουργία του Συντάγματος, που εκπέμπει στην κοινωνία το μήνυμα της συναίνεσης των πολιτικών και των κοινωνικών δυνάμεων και εν τέλει, φυσικά, της δημοκρατίας. Ας έχουμε, συνεπώς, κατά νου οι αποφάσεις που λαμβάνουμε, να μας κάνουν υπερήφανους για το έργο που καλούμαστε να επιτελέσουμε.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Συνεχίζουμε με το Κίνημα Αλλαγής. Καλώ στο Βήμα την κ. Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου.

Κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, φτάνουμε αισίως στο τέλος των συζητήσεων στα επιμέρους υπό αναθεώρηση άρθρα του Συντάγματος. Εμείς, στο Κίνημα Αλλαγής, τονίσαμε πως παραμένουμε προσηλωμένοι στην ανάγκη επίτευξης ευρύτερων δυνατών συναινέσεων πάνω στις αναγκαίες θεσμικές μεταρρυθμίσεις σε μία τόσο κορυφαία διαδικασία όπως η συνταγματική Αναθεώρηση.

Το Κίνημα Αλλαγής, παρ' ότι δεν διαθέτει τον απαιτούμενο αριθμό των πενήντα Βουλευτών, κατέθεσε μία δέσμη προτάσεων για αναθεώρηση συνταγματικών διατάξεων προς την κατεύθυνση της αναγκαίας αναβάθμισης της λειτουργίας της πολιτείας, της ενίσχυσης του ρόλου του πολίτη και της εμπέδωσης του κράτους δικαίου.

Δυστυχώς, όμως, η τεχνητή πόλωση ανάμεσα στον ΣΥΡΙΖΑ και στη Νέα Δημοκρατία και η επικράτηση πολλές φορές τακτικών επισκίασαν τη συζήτηση για τη συνταγματική Αναθεώρηση, ακυρώνοντας σε πολύ μεγάλο βαθμό την ιστορική αξία του εγχειρήματος. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να περάσει ανεκμετάλλευτη η ιστορική ευκαιρία να αναγκαίες τομές και γενναία βήματα που έχει ανάγκη η χώρα μας προς τα μπρος.

Δυστυχώς, αυτή η Αναθεώρηση με τον παραμερισμό εξαιρετικά σοβαρών θεμάτων που αφορούσαν άμεσα τον πολίτη, που δεν αλλάζει τις διαδικασίες στη διοίκηση ή στη δικαιοσύνη, που δεν τόλμησε να αλλάξει το άρθρο 16 όσον αφορά τη δυνατότητα δημοψηφισμάτων μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων, που δεν τόλμησε να αγγίξει το άρθρο 24 το οποίο αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή, αυτή η συνταγματική Αναθεώρηση σε πολύ μεγάλο βαθμό έχει χάσει το ιστορικό της νόημα. Η επόμενη Αναθεώρηση, η οποία, δυστυχώς, θα γίνει μετά από εννέα χρόνια -και εύχομαι ειλικρινά να συμπεριλάβει όλα αυτά τα σοβαρά θέματα- αργεί πολύ.

Στο σημείο αυτό θέλω να μου επιτρέψετε να σταθώ ιδιαίτερα στη χαμένη ευκαιρία της Αναθεώρησης, η οποία αφορά τον κομβικό αλλά και συνάμα πολύπαθο χώρο της ελληνικής δικαιοσύνης.

Σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι περισσότερο από ποτέ ανάγκη να αναταχθεί και να προστατευθεί το κύρος της ελληνικής δικαιοσύνης και να θωρακιστεί το κράτος δικαίου, όχι μόνο γιατί αποτελεί συστατικό στοιχείο της ταυτότητας της ίδιας μας της δημοκρατίας αλλά γιατί αποτελεί ταυτόχρονα βασική αξία και, κυρίως, βασικό μέσο προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών και ιδίως των πιο αδύναμων.

Οι κλυδωνισμοί που είδαμε ιδιαίτερα τον τελευταίο καιρό στο χώρο της δικαιοσύνης θέτουν σε κίνδυνο αυτή την προστασία και επηρεάζουν τον ρόλο και τον έλεγχο που πρέπει να ασκείται σε κάθε εξουσία από τα δικαστικά όργανα. Και τούτο, γιατί η απαίτηση του πολίτη για την προστασία των ατομικών του δικαιωμάτων και των κοινωνικών αγαθών είναι εξίσου σημαντική με την απαίτησή του να προστατεύεται ο ίδιος από κάθε παρέμβαση ή κακή λειτουργία του κράτους.

Το Κίνημα Αλλαγής κατέθεσε και ανέπτυξε μία ολοκληρωμένη δέσμη παρεμβάσεων για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και των λειτουργιών της καθώς και για την εμπέδωση των αρχών του κράτους δικαίου. Οι προτάσεις μας για το άρθρο 88 περιελάμβαναν την ενίσχυση του ρόλου της Βουλής στην επιλογή της ηγεσίας της δικαιοσύνης, την αξιοποίηση της πιλοτικής δίκης στον έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων, την ενίσχυση της λειτουργίας του δικαστικού συστήματος, την αναθεώρηση της διάταξης για το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, καθώς και την κατάργηση του μισθοδικείου, του δικαστηρίου αγωνών κακοδικίας και της στρατιωτικής δικαιοσύνης.

Ωστόσο, με κύρια ευθύνη της προηγούμενης κυβέρνησης η Αναθεώρηση, δυστυχώς, θα αγνοήσει, όπως φαίνεται, πλήρως τις ανάγκες της ελληνικής δικαιοσύνης και, κυρίως, των Ελλήνων πολιτών. Οι προτάσεις μας δεν εισακούστηκαν και έτσι είμαστε υποχρεωμένοι να προχωρήσουμε με βάση τις προτάσεις που συγκέντρωσαν πάνω από εκατόν πενήντα μία ψήφους και να κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε στις υπό αναθεώρηση διατάξεις.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η σημασία του συστήματος απονομής της δικαιοσύνης είναι απολύτως θεμελιώδης για τη λειτουργία των θεσμών και του κράτους δικαίου, είναι απολύτως θεμελιώδης για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, είναι απολύτως θεμελιώδης για την καταπολέμηση της διαφθοράς και, βεβαίως, είναι βασική για την οικονομική ανάπτυξη και ανάπτυξη της χώρας.

Ο εκσυγχρονισμός του συστήματος, η βελτίωση της ταχύτητας αλλά και της ποιότητας απονομής δικαιοσύνης, που είναι το μείζον θέμα αυτή τη στιγμή, και η εμπέδωση της ανεξαρτησίας της ειδικά μετά από όλα όσα έχουμε παρακολουθήσει τον τελευταίο καιρό, αποτελούν πρωταρχικής σημασίας ζητήματα και όρους για την έξοδο της χώρας από την κρίση.

Εάν, λοιπόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θέλουμε να είμαστε σοβαροί και να μιλήσουμε σοβαρά γι' αυτό το κορυφαίο θέμα, εμείς θέτουμε μία δέσμη πέντε πυλώνων πάνω στους οποίους πιστεύουμε ότι πρέπει να βασιστούμε για να ξεκινήσουμε αυτή την κορυφαία μεταρρύθμιση. Πρώτα από όλα μία νέα βασική νομοθεσία. Δεύτερον, εναλλακτικές μεθόδους επίλυσης διαφορών. Τρίτον, ηλεκτρονική δικαιοσύνη. Τέταρτον, διοικητική ανασύσταση και έναν ουσιαστικά νέο δικαστικό χάρτη. Και πέμπτον, δικαιώματα των πολιτών και ευκολότερη και καλύτερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Εμείς, ως Κίνημα Αλλαγής, θεωρούμε και πιστεύουμε ακράδαντα ότι μετά από δέκα ολόκληρα χρόνια κρίσης, η νούμερο ένα μεταρρύθμιση η οποία πρέπει να γίνει στην ελληνική πολιτεία, έχει να κάνει με την αναμόρφωση και μεταρρύθμιση που τόσο πολύ έχει ανάγκη ο χώρος της δικαιοσύνης και η οποία έπρεπε να είχε ήδη ξεκινήσει από αυτή τη συνταγματική Αναθεώρηση. Επιθυμούμε, λοιπόν, να ολοκληρωθεί ένα εθνικό σχέδιο δράσης για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη και την εφαρμογή της που έχει ήδη καταρτιστεί από το 2011 και ακόμη βλέπουμε να καρκινοβατεί.

Θέλουμε και επιδιώκουμε να ενθαρρυνθούν ακόμα περισσό-

τερο οι εναλλακτικές μορφές επίλυσης των διαφορών, όπως είναι η διαμεσολάβηση και η δικαστική διαμεσολάβηση, αλλά και το plea bargaining στην ποινική δικαιοσύνη, κάτι το οποίο οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι ξεκίνησε η νέα Κυβέρνηση.

Θέλουμε να αναδιαμορφωθεί και να εκσυγχρονιστεί η βασική νομοθεσία μας. Έγινε μια πρώτη αρχή με τους Ποινικούς Κώδικες. Υπάρχουν πολλά ακόμη που πρέπει να γίνουν.

Θέλουμε να χαραχθεί εκ νέου ο ελληνικός δικαστικός χάρτης για την καλύτερη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Ουσιαστικά μιλάμε για έναν νέο «Καλλικράτη» στον χώρο της δικαιοσύνης.

Θέλουμε να ιδρυθούν εξειδικευμένες δικαστικές δομές για το Οικογενειακό δίκαιο συγκεκριμένα ή για υποθέσεις Εταιρικού Δικαίου.

Θέλουμε να θεσπιστεί ένα σώμα δικαστικών εμπειρογνομόνων, βοηθών δικαστών και δικαστικής αστυνομίας, να επανεξεταστεί το σύστημα αξιολόγησης των δικαστών και των δικαστηρίων, όπως γίνεται σε όλον τον υπόλοιπο κόσμο, να ενισχυθεί το αυτοδιοίκητο των δικαστηρίων με μέριμνα και με επιμόρφωση των δικαστών, να προστατευθεί η ανεξαρτησία της δικαστικής από την εκτελεστική εξουσία, ένα μείζον θέμα που μας αφορά όλους μας, με την πιο ενεργή εμπλοκή της Βουλής κατ' αρχάς και πρώτα απ' όλα στον τρόπο επιλογής της ηγεσίας της δικαιοσύνης.

Θέλουμε να επανεξεταστεί και να ορθολογικοποιηθεί το κόστος πρόσβασης στη δικαιοσύνη, που γνωρίζουμε πάρα πολύ καλά ότι είναι ακόμα υψηλό -αυτό είναι χρέος μας απέναντι στους πιο αδύναμους πολίτες- και βεβαίως να ενισχυθεί ουσιαστικά η νομική βοήθεια σε όσους, πραγματικά, την έχουν ανάγκη και, δυστυχώς, δεν έχουν τη δυνατότητα να την πληρώσουν.

Κλείνω με το εξής: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, χρειαζόμαστε ένα πιο σύγχρονο, ένα πιο αποτελεσματικό σύστημα απονομής της δικαιοσύνης και για να το πετύχουμε αυτό χρειάζεται ένα στρατηγικό πλαίσιο με μια συγκεκριμένη δέσμη μέτρων δομικών μεταρρυθμίσεων. Μόνο έτσι μπορούμε να απενίζουμε με αισιοδοξία το μέλλον πάνω σε μια γερή βάση και αυτή είναι η βάση της δικαιοσύνης. Αυτό το σύστημα επιδιώκουμε, γι' αυτό θέλουμε να παλέψουμε και πιστεύουμε, ειλικρινά, ότι αποτελεί ένα σύστημα win, win, win, για την ελληνική κοινωνία, για την ελληνική δικαιοσύνη και τους λειτουργούς της και κυρίως και πρώτα και πάνω απ' όλα για την ίδια τη δημοκρατία μας.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Σας ευχαριστούμε κι εμείς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, σφάντα τρεις μαθήτριες και μαθητές και πέντε συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 1^ο Δημοτικό Σχολείο Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει ο κ. Ψυχογιός.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βρισκόμαστε κοντά στο τέλος μιας πραγματικά κορυφαίας διαδικασίας για το ελληνικό Κοινοβούλιο, που είναι η συζήτηση για τις διατάξεις της συνταγματικής Αναθεώρησης. Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι έγινε μια ποιοτική δουλειά και στην προτείνουσα και σ' αυτή τη Βουλή, μ' ένα επίπεδο το οποίο σε μεγάλο βαθμό τίμησε το ελληνικό Κοινοβούλιο.

Βέβαια, γι' αυτόν τον λόγο κι εμείς ως προηγούμενη κυβέρνηση δώσαμε όλη αυτή τη δημοσιότητα. Προσπαθήσαμε να ανοίξουμε τη συνταγματική Αναθεώρηση στην ελληνική κοινωνία, στους φορείς, στα συλλογικά της όργανα, προκειμένου να γίνει κοινωνός αυτών των αλλαγών που την αφορούν άμεσα.

Βέβαια, σ' αυτή τη διαδρομή της συζήτησης αναδείχθηκαν και οι διαφορές μας μέσα από τις προτάσεις που έγιναν, όπως για

παράδειγμα η περαιτέρω κατοχύρωση και ενίσχυση των κοινωνικών δικαιωμάτων που πρότεινε ο ΣΥΡΙΖΑ στην εργασία, την παιδεία, την υγεία, τα δικαιώματα, αλλά και στη λειτουργία των θεσμών, όπως η τοπική αυτοδιοίκηση, όπου, δυστυχώς, με τις πρόσφατες αλλαγές της νέας Κυβέρνησης τορπιλίστηκε η απλή αναλογική, αποδυναμώθηκαν τα συλλογικά όργανα, συγκεντρώθηκαν και πάλι στους περιφερειάρχες και τους δημάρχους οι αρμοδιότητες, απενεργοποιήθηκαν οι υγιείς δυνάμεις που αναδείχθηκαν από τις εκλογές, ενώ ενδεχομένως να έχουμε και θέματα αντισυνταγματικότητας, γιατί μιλάμε ενδεχομένως και για νόθευση της νωπής λαϊκής εντολής.

Εμείς, λοιπόν, στην ενότητα αυτή που έχει να κάνει με τις διατάξεις του Συντάγματος, επιμένουμε -και επιμένουμε και στη συζήτηση που έγινε- στο ότι είναι επιτακτική ανάγκη στο άρθρο 102, να κατοχυρωθεί το αυτονόητο για μια δημοκρατική ευρωπαϊκή χώρα, δηλαδή το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις αυτοδιοικητικές εκλογές σε μετανάστες που νόμιμα και μόνιμα διαμένουν στη χώρα.

Το ζήτημα αυτό έχει απασχολήσει φυσικά και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Από τη δεκαετία του 1990 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει καταθέσει ψηφίσματα, καλώντας τα κράτη-μέλη να προωθήσουν την ψήφο των μεταναστών στις αυτοδιοικητικές εκλογές, ένα αίτημα άλλωστε που ανταποκρίνεται και στις ανάγκες των σύγχρονων κοινωνιών. Σ' αυτή τη λογική χώρες όπως η Ιρλανδία, το Βέλγιο, η Ολλανδία, η Δανία, η Σουηδία, η Νορβηγία, η Ισπανία και άλλες, από τη δεκαετία του 1960 κιόλας, έχουν θεσμοθετήσει το δικαίωμα αυτό στις χώρες τους.

Φυσικά, το συγκεκριμένο ζήτημα δεν μας απασχολεί τώρα στην Ελλάδα. Υπήρχε ο ν.3838/2010, όπου προβλέφθηκε η συμμετοχή τους στις εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης Α' βαθμού με το άρθρο 14, όπου αναγνωριζόταν το δικαίωμα του εκλέγειν σε κάποιες κατηγορίες αλλοδαπών, με κριτήριο τον τύπο της άδειας διαμονής που κατείχαν, με την προϋπόθεση να διαμένουν νόμιμα στη χώρα τα τελευταία πέντε χρόνια.

Το δικαίωμα του εκλέγεσθαι αναγνωριζόταν επίσης σ' αυτές τις κατηγορίες των αλλοδαπών με δύο επιπλέον προϋποθέσεις: Πρώτον, να γνωρίζουν επαρκώς την ελληνική γλώσσα και δεύτερον, να καταλαμβάνουν θέσεις στο δημοτικό συμβούλιο ή στις περιφερειακές ενότητες.

Οι διατάξεις αυτές εφαρμόστηκαν το 2010 αλλά κρίθηκαν ως αντισυνταγματικές στη συνέχεια από το Συμβούλιο της Επικρατείας, με αποτέλεσμα να καταργηθούν με τροπολογία του τότε Υπουργού Εσωτερικών της Νέας Δημοκρατίας κ. Μιχελάκη το 2014.

Όμως, στη συγκεκριμένη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας υπήρξε και μια ισχυρή μειοψηφία, η οποία μάλιστα επικαλέστηκε και την Αναθεωρητική Βουλή του 2001. Εκεί, λοιπόν, υπήρξαν δύο αντιπρόεδροι και δεκατρείς σύμβουλοι οι οποίοι μειοψήφησαν, διατυπώνοντας την άποψη ότι στο άρθρο 102 παράγραφος 2 οι αρχές εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, όπως νόμος ορίζει και αυτό δεν αποκλείει αλλά ίσα-ίσα περιλαμβάνει τη συμμετοχή των αλλοδαπών στις αυτοδιοικητικές εκλογές.

Μάλιστα, στοιχειοθέτησαν το επιχείρημά τους στη βούληση του αναθεωρητικού νομοθέτη του 2001, όπου διατυπώθηκε η φράση «όπως νόμος ορίζει» και παρέθεσαν και αποσπάσματα από τα πρακτικά της τότε Επιτροπής Αναθεώρησης, όπου οι τότε συνάδελφοί μας ρητώς ανέφεραν ότι μ' αυτή την προσθήκη στο άρθρο 102 παράγραφος 2, θέλουν να ανοίξουν τον δρόμο για τη συμμετοχή των αλλοδαπών στις αυτοδιοικητικές εκλογές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γνωρίζουμε όλοι καλά ότι στις τοπικές κοινωνίες μας υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι κατοικούν εδώ και χρόνια ειρηνικά, με μεγάλη προσφορά στην τοπική οικονομία, με συμμετοχή σε δραστηριότητες, ακόμα και παντρεμένοι και παντρεμένες με Έλληνες πολίτες. Εκείνο, λοιπόν, που εισηγήθηκαμε στην προτείνουσα Βουλή και το οποίο συγκέντρωσε την απόλυτη Πλειοψηφία με πάνω από εκατόν εξήντα ψήφους, ήταν ότι θα πρέπει αυτοί οι άνθρωποι, εκτός από την εργασία, την προσφορά τους και την αλληλεπίδραση, να έχουν και το δικαίωμα και την υποχρέωση να εκπράζονται μέσα από την ψήφο τους στην τοπική αυτοδιοίκηση και να μην έχουμε πολίτες ή κα-

τοίκους πρώτης και δεύτερης κατηγορίας.

Είχαμε, λοιπόν, μια ευκαιρία την οποία φαίνεται ότι θα απώλεσουμε και αυτό θα συνέβαλε σίγουρα σ' ένα προοδευτικό πρόσημο στη συνταγματική Αναθεώρηση. Όμως, αυτό έχει να κάνει, κυρίως, με την ιδεολογία της Νέας Δημοκρατίας και σ' αυτό το θέμα. Θεωρώ και πιστεύω και ελπίζω, όμως, ότι ο επόμενος συνταγματικός νομοθέτης θα δει, θα αξιοποιήσει το υλικό όπως έγινε και από τη μειοψηφία στην απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας και μάλιστα θα νομοθετήσει αυτό το δικαίωμα, το οποίο θα μας ευθυγραμμίσει και με τις πιο σύγχρονες ευρωπαϊκές πρακτικές.

Φεύγω, όμως, λίγο από το μεταναστευτικό για να πάω στο προσφυγικό και λόγω της επικαιρότητας, αλλά και λόγω της συζήτησης που κάνουμε σήμερα. Εάν και οι πρόσφατες εξαγγελίες και τα μέτρα της Κυβέρνησης διά του Κυβερνητικού Εκπροσώπου δείχνουν ξεκάθαρα τη θέση της στα θέματα τόσο των δικαιωμάτων των προσφύγων όσο και των τοπικών κοινωνιών, νομίζω ότι πρέπει να σημειώσουμε ορισμένα πράγματα απ' αυτό το Βήμα στο πλαίσιο αυτής της συζήτησης.

Η ανθρώπινη, λοιπόν, αξιοπρέπεια, οι ατομικές ελευθερίες και τα κοινωνικά δικαιώματα στο Σύνταγμα μας κατοχυρώνονται ρητώς για όλους χωρίς διακρίσεις. Δεν επιτρέπει το Σύνταγμα μας κατηγορίες ανθρώπων δεύτερης και τρίτης ποιότητας οι οποίοι διαβιούν στο έδαφός της. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το διεθνές δίκαιο αλλά και ευρωπαϊκές οδηγίες που πρόσφατα μάλιστα ψηφίσανε αλλά δεν τις εφαρμόζετε στην πράξη, επιβάλλουν το ίδιο πράγμα.

Εκτός, όμως, από κορυφαία δέσμευση νομική και όχι κατ' επιλογή ή πολυτέλεια που πρέπει να εφαρμόσει η ελληνική πολιτεία, δυστυχώς αυτά τα μέτρα τορπιλίζουν και την κοινωνική συνοχή η οποία εδραιώθηκε στο θέμα αυτό επί ΣΥΡΙΖΑ. Αυτό γίνεται με την περικοπή του ΑΜΚΑ και τις παροχές υγείας, ένα καθολικό δικαίωμα που έπρεπε να υπάρχει μέσα στο Σύνταγμα μας, όπως το πρότεινε ο ΣΥΡΙΖΑ, μέσα από τις σοβαρές περικοπές, στο δικαίωμα πραγματικής προσφυγής από την πλευρά των αιτούντων άσυλο, αλλά και μέσα από μια καθολική κράτηση γενικευμένη για αιτούντες άσυλο, οικογένειες, ευάλωτες ομάδες, ανήλικους, οι οποίες όχι μόνο είναι απάνθρωπες και παράνομες αλλά θα δημιουργήσουν –δυστυχώς– και εκρηκτικές καταστάσεις τόσο στα νησιά όσο και στην ενδοχώρα και θα μας γυρίσουν στην περίοδο 2012 – 2014, όπου η χώρα καταδικάστηκε από τα ευρωπαϊκά δικαστήρια και διασύρθηκε στους διεθνείς οργανισμούς.

Εμείς λέμε ότι είναι ένα σύνθετο ζήτημα, ένα περίπλοκο ζήτημα στο οποίο από την πλευρά μας θα συμβάλουμε, ώστε οι άνθρωποι αυτοί με αξιοπρέπεια να εγκατασταθούν σε ανοιχτές δομές φιλοξενίας στην ενδοχώρα. Λέμε ότι είμαστε μαζί με το κίνημα «Αλληλεγγύης», προκειμένου να εμπεδωθεί η αλληλεγγύη απέναντι στο μίσος και τον ρατσισμό. Λέμε επίσης ότι δεν θα επιτρέψουμε η χώρα μας την εικόνα που είχε τα προηγούμενα χρόνια να την μεταβάλλει, να την απαξιώσει και να πάμε στις πολιτικές του Όρμπαν και του Σαλβίνι, που είναι αυτές οι οποίες θα έλεγα ότι εκθέτουν τις ευρωπαϊκές αξίες.

Θέλω, λοιπόν, να κλείσω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, λέγοντάς σας το εξής: Το Σύνταγμα μας, ένα Σύνταγμα όντως σύγχρονο, προοδευτικό, θα μπορούσε να γίνει ακόμα πιο προοδευτικό και αυτό πρέπει να έχουμε πάντα στον νου μας. Είναι ο Καταστατικός Χάρτης της χώρας, όπου πρέπει να αποτυπώνεται και η κοινωνία και οι διεκδικήσεις της.

Δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να φοβηθούμε αλλά έχουμε μόνο να κερδίσουμε, εάν δώσουμε περισσότερη δημοκρατία, εάν δώσουμε περισσότερη ισότητα μέσα από αυτό, περισσότερα δικαιώματα και υποχρεώσεις για όλους χωρίς διακρίσεις και περισσότερο σεβασμό στο διαφορετικό και σε αυτούς που μας αμφισβητούν, σε αυτούς που διεκδικούν, σε αυτούς που διαμαρτύρονται, γιατί αυτή είναι η δημοκρατία.

Με αυτές, λοιπόν, τις σκέψεις κλείνω την εισήγησή μου και λέω ότι μόνο με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να ενισχύσουμε και το πολίτευμά μας και την κοινωνία μας, να υπάρχει αλληλεπίδραση και να δημιουργήσουμε ένα Σύνταγμα το οποίο θα είναι οδηγός και καταλύτης απέναντι σε οποιαδήποτε κρίση έρθει για τις κοινωνικές ανάγκες.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Και εμείς ευχαριστούμε.

Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Δημήτριος Καιρίδης από τη Νέα Δημοκρατία. Να ενημερώσω, μέχρι που να έρθει ο κ. Καιρίδης, ότι στη συνέχεια θα μιλήσει ο κ. Παναγιώτης Σκουρολιάκος από τον ΣΥΡΙΖΑ και μετά θα πάρει τον λόγο ο κ. Καμίνης από το Κίνημα Αλλαγής ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος.

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΙΡΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Σύνταγμα του 1975 άντεξε στην πίεση της μεγάλης κρίσης που ενέσκηψε στη χώρα μας το 2010, και έτσι βγαίνουμε σήμερα από αυτή με αλώβητο το δημοκρατικό κεκτημένο. Υπήρξαν πολλές και δημοφιλείς προβλέψεις από Κασσάνδρες, ιδίως στην Αριστερά, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό που φαντασιωνόταν «Βαϊμάρες».

Το Σύνταγμα μας τους διέψευσε και επιβεβαίωσε ότι είναι το καλύτερο στο μακρύ συνταγματικό βίο της Ελλάδας και δικαιολογημένα χάρει του σεβασμού και της εκτίμησης όχι μόνο στο εσωτερικό αλλά και διεθνώς. Δεν υπάρχει ωστόσο αμφιβολία ότι το Σύνταγμα μας στο πλαίσιο προσαρμογής στις νέες συνθήκες όφειλε να ενσωματώσει τα διδάγματα από τα παθήματα της μεγάλης κρίσης.

Η Αναθεώρηση όπως διαμορφώθηκε από την προηγούμενη, προτεινόμενη Βουλή δεν το έκανε, και, αντιθέτως, για μια ακόμα φορά υπέκυψε σε μεγάλο βαθμό στο συνταγματικό λαϊκισμό που είναι και η χειρότερη μορφή λαϊκισμού. Δεν αναζητήθηκαν οι διελκίδες ασφαλείας που θα θωράκιζαν τη χώρα δημοσιονομικά, αλλά μέσα από έναν ακατάσχετο συνταγματικό βερμπαλισμό επιδιώχθηκε, από την τότε πλειοψηφία του ΣΥΡΙΖΑ, η προώθηση των ιδεοληψιών του.

Ακούσαμε και σήμερα από νέους συναδέλφους της Αντιπολίτευσης για τις ευθύνες του παλαιού πολιτικού κόσμου για τη χρεοκοπία της Ελλάδας. Οι ευθύνες είναι δεδομένες, όμως ο ΣΥΡΙΖΑ ως Αντιπολίτευση πριν το 2010 ήταν ανάχωμα ή επισπεύδων στον δημοσιονομικό εκτροχιασμό; Αναρωτιέμαι, καλή τη πίστιε πραγματικά, όταν οι παλιοί έδιναν δέκα, ο ΣΥΡΙΖΑ δεν ζητούσε εκατό; Και έτσι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει και αυτός τη δική του ευθύνη στην υπερχρέωση της πατρίδας μας; Δεν είναι καιρός πια να είμαστε λίγο περισσότερο ειλικρινείς, και χωρίς θεατρνισμούς να προχωρήσουμε σε μια γόνιμη και αναζωογονητική αυτοκριτική;

Υπό την έννοια αυτή, η Αναθεώρηση που τώρα συζητάμε, η τέταρτη στην ιστορία του Συντάγματος του 1975, αποτελεί σε κάποιον βαθμό μια ακόμα χαμένη ευκαιρία για τον ουσιαστικό εκσυγχρονισμό του Καταστατικού μας Χάρτη.

Προσπάθεια τώρα δική μας της Πλειοψηφίας της Νέας Δημοκρατίας στην Αναθεωρητική Βουλή είναι να διασωθεί ό,τι μπορεί να διασωθεί και έτσι έχουμε τις συγκεκριμένες προς αναθεώρηση διατάξεις, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζει αυτή του άρθρου 32, για τον τρόπο εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, αφού στο παρελθόν ήταν αυτή που είχε προκαλέσει μεγάλες κρίσεις και δραματικές εξελίξεις και βέβαια η διάταξη του άρθρου 54, που επιδιώκει να προφυλάξει από τυχόν αντισυνταγματικότητα τη μεγάλη εθνική συμφωνία που επίκειται για την ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού.

Η διάταξη του άρθρου 32 είναι πρωτότυπη παγκοσμίως. Δεν συναντάται σε άλλα συντάγματα και προέκυψε από την ευγενή προώθηση του συνταγματικού νομοθέτη το 1975, να δημιουργούνται ευρύτερες πολιτικές συναινέσεις γύρω από την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Στην πράξη αποδείχθηκε ατυχής, αφού αποτέλεσε αφορμή για την προσηχηματική διάλυση της Βουλής και την πρόκληση πρόωγων εκλογών, στις οποίες το ζήτημα του Προέδρου δεν έπαιξε ποτέ κανέναν ρόλο.

Ξέρουμε όλοι ότι η πρόθεση και το πνεύμα του άρθρου 32 καταστρατηγήθηκαν στο παρελθόν με τεράστιες αρνητικές συνέπειες για την πατρίδα μας. Η Ελλάδα μπήκε στη κρίση το 2010 και το κυριότερο επέστρεψε ξανά στην κρίση το 2015, εξαιτίας και της καταχρηστικής επίκλησης της συγκεκριμένης διάταξης από την τότε αντιπολίτευση που τη χρησιμοποίησε εργαλειακά και υπό αυτή την έννοια αντιθεσμικά για να προκαλέσει την πρόωγη διάλυση της Βουλής και τη γρήγορη άνοδό της στην εξουσία.

Έτσι, κατά δική σας ομολογία, κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ, βρεθήκατε απροετοίμαστοι στην εξουσία και η χώρα πορεύτηκε στο εφιαλτικό ναρκοπέδιο του πρώτου εξαμήνου του 2015, τις συνέπειες του οποίου πληρώνουμε και θα πληρώνουμε για πολλά ακόμα χρόνια.

Η συναίνεση που επιτεύχθηκε στην προτεινόμενη Βουλή για την αποδέσμευση της εκλογής του Προέδρου από την πιθανότητα διάλυσης της Βουλής είναι σημαντική και αποτελεί το ελάχιστο δίδαγμα από την κρίση της προηγούμενης περιόδου. Αποτελεί δε και μια αυτοκριτική της ίδιας της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για τις τυχοδιωκτικές και ακραία λαϊκιστικές επιλογές της τον Δεκέμβριο του 2014, και υπό την έννοια αυτή είναι απολύτως καλοδεχούμενη και θα μπορούσε να χαρακτηρίσει θετικά το όλο αναθεωρητικό εγχείρημα.

Για εμάς, στη Νέα Δημοκρατία, μετά την καταστροφική εμπειρία του 2010 και ιδίως του 2015, η αναθεώρηση του άρθρου 32 ήταν ύψιστης σημασίας και το απόλυτο ελάχιστο για να έχει νόημα η τρέχουσα Αναθεωρητική διαδικασία. Με άλλα λόγια χωρίς το άρθρο 32 πιστεύω ότι δεν θα προχωρούσαμε στην ολοκλήρωση της Αναθεώρησης, καθώς στο μεταξύ θυσιάσαμε πολλά και σημαντικά για τα επόμενα τουλάχιστον πέντε χρόνια, όπως η εμβληματική για εμάς αναθεώρηση του άρθρου 16.

Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για το άρθρο 32 είναι η μόνη εφικτή, από τη στιγμή που ο ΣΥΡΙΖΑ με δική του πρωτοβουλία απέκλεισε από την τρέχουσα αναθεώρηση το άρθρο 30, σύμφωνα με το οποίο ο Πρόεδρος εκλέγεται από τη Βουλή.

Είναι ίσως κατανοητό κάποιοι στην Αντιπολίτευση να λυπούνται που δεν έχουν τη δυνατότητα να ξαναβάλουν τη χώρα σε περφόρμανς όπως το 2015 με αφορμή την προεδρική εκλογή, όμως εκτίθενται, θέλοντας να πάρουν πίσω ό,τι ψήφισαν ή δεν ψήφισαν στην προτεινόμενη Βουλή.

Η διάταξη του άρθρου 54 είναι περιοριστική, αλλά παρά τις όποιες επιφυλάξεις μπορεί να έχει κανείς, εξυπηρετεί το ύψιστο εθνικό συμφέρον που είναι να επιτραπεί επιτέλους στους Έλληνες του εξωτερικού να ψηφίζουν από τον τόπο διαμονής τους, με τις απαραίτητες διασφαλίσεις ότι διατηρούν ισχυρούς δεσμούς με την πατρίδα και άρα δικαιούνται να έχουν λόγο για το μέλλον της.

Κάτι τέτοιο μεγαλώνει και ισχυροποιεί την Ελλάδα. Η διασπορά είναι το μεγάλο εθνικό μας κεφάλαιο, που μπορεί να συμβάλει στην ευρύτερη ανάπτυξη της καθημαγμένης πατρίδας μας. Η Αναθεωρητική Βουλή μας στέλνει ένα ισχυρό προσκλητήριο στους Έλληνες απανταχού της γης, ότι τους θέλουμε δίπλα μας. Πιστεύω ακράδαντα ότι ο κοτζαμπασισμός άλλων εποχών δεν έχει θέση στην Ελλάδα του παγκοσμιοποιημένου 21^{ου} αιώνα.

Οι δύο αυτές αλλαγές, άρθρο 32 και άρθρο 54, μαζί με τις υπόλοιπες που προτείνει η Νέα Δημοκρατία, δημιουργούν ένα στέρεο θετικό αποτύπωμα για την τρέχουσα Αναθεώρηση που ενισχύει την πολιτική σταθερότητα και διευρύνει τη δημοκρατία και για γι' αυτό θα πρέπει να υπερψηφιστούν από όσο το δυνατόν περισσότερους συναδέλφους.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Σκουρολιάκος από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΠΑΝΟΣ) ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, να σημειώσω τη συνέπεια των μελών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας να αναφέρονται όλοι στο άρθρο 16, όπου ο ΣΥΡΙΖΑ δεν αφήνει να δημιουργηθούν ιδιωτικά πανεπιστήμια. Αναφέρθηκαν όλοι, πραγματικά, περίπου με την ίδια αρχιτεκτονική στην αναφορά τους με τα ίδια επιχειρήματα. Πολλοί από αυτούς με τις ίδιες λέξεις. Σεβαστό. Απλώς θέλω να πω ότι τώρα αγνοούν, ηθελημένα ή αθέλητα, ότι ως Βουλευτές στηρίζουν μία Κυβέρνηση που ανέτρεψε τη δημιουργία της Νομικής Σχολής στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας, που έκλεισε τριάντα οκτώ πανεπιστημιακά τμήματα και άλλα πολλά που θα μας δίνεται η ευκαιρία να τα συζητούμε. Όσον αφορά στην συνταγματική Αναθεώρηση που τελειώνει πια μια και οδεύουμε προς το τέλος, φαίνεται ότι θα αποδειχθεί κα-

τώτερη των προσδοκιών του ελληνικού λαού.

Αναφέρομαι σε πάρα πολλά πράγματα, αλλά θα μου επιτρέψετε μισό λεπτό να αναφερθώ στην ψήφο των ομογενών. Πάρα πολύ ωραία τους δίνουμε την ευκαιρία να ψηφίζουν. Τους αναγνωρίζουμε το δικαίωμα του εκλέγειν. Δεν τους αναγνωρίζουμε όμως το δικαίωμα του εκλέγεσθαι. Ζητάει η Νέα Δημοκρατία, ζητάει η Κυβέρνηση την ψήφο των ομογενών αλλά όχι τους δικούς τους εκπροσώπους. Τους απαγορεύουμε, τους στερούμε το δικαίωμα στο εκλέγεσθαι.

Θα μου επιτρέψετε τώρα να πω δυο λόγια για το θέμα του εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η πρωτοβουλία του ΣΥΡΙΖΑ για απεμπλοκή της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διαδικασία προκήρυξης εκλογών θεωρώ ότι είναι σημαντικό πολιτικό κεφάλαιο συνολικά για το πολιτικό σύστημα της χώρας. Είναι μία πρωτοβουλία του ΣΥΡΙΖΑ που αποτελεί οργανικό τμήμα της άποψης του κόμματός μας για την οργάνωση των όρων της πολιτικής διαβούλευσης του διαλόγου, της σύγκρουσης ακόμα σε μία σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία.

Βγαίνουμε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, από μια δεκαετή περίοδο, την περίοδο της κρίσης, όπου είδαμε δημοκρατικά δικαιώματά μας να αμφισβητούνται και να επιβάλλονται απαράδεκτες καταστάσεις από κέντρα παραθεσμικά χωρίς λαϊκή νομιμοποίηση, και από πρόσωπα που δεν αντλούν την ισχύ τους από κάποιο σώμα εκλεκτόρων. Τα δύο κόμματα που κυβερνήσαμε, η Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ, μας φέρατε στην εποχή όπου κάποιοι τεχνοκράτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάσιζαν για εμάς και αντί για μας.

Εμείς βάλαμε ένα τέλος σε αυτή την εποχή βγάζοντας τη χώρα από τα μνημόνια τον Αύγουστο του 2018. Προτείνουμε έναν οδικό χάρτη στην παρούσα συνταγματική Αναθεώρηση, που περιελάμβανε εποικοδομητική πρόταση δυσπιστίας, απλή αναλογική και τη μη διάλυση της Βουλής λόγω της αδυναμίας εξεύρεσης κοινού τόπου για το πρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας. Προτείνουμε έναν χάρτη που εξασφαλίζει την ενίσχυση της όποιας κυβέρνησης, εξορθολογίζει τη δημοκρατική διαπάλη και τέλος εξορθολογίζει και την αναντιστοιχία ανάμεσα στις ψήφους και τη δύναμη των κομμάτων.

Τι χρειάζεται, λοιπόν, ώστε να εξασφαλιστεί η λειτουργία όλων αυτών που το κλειστό αυτό σύστημα προσφέρει; Χρειάζεται κάποιος που θα διασφαλίζει τη λειτουργία μέσω της συναίνεσης. Κάποιο πρόσωπο με ισχυρή νομιμοποίηση εκ της εκλογής του και των υποχρεώσεών του. Χρειάζεται ένας Πρόεδρος της Δημοκρατίας ως ρυθμιστής του πολιτεύματος. Είναι κάτι που πρέπει να κατοχυρωθεί στο Σύνταγμα μας το οποίο θα καλείται να αναζητεί τρόπους και μηχανισμούς που θα εμπνέει και όπου χρειάζεται, θα εξαναγκάζει τη συναίνεση ακόμα και για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Ο ΣΥΡΙΖΑ, αφού πια αποφεύγουμε τον κίνδυνο προκήρυξης εκλογών λόγω αδυναμίας εκλογής Προέδρου, πρότεινε μία διαδικασία διαδοχικών ψηφοφοριών, όπου εξαναγκάζει το πολιτικό σύστημα να αναζητήσει εκείνο το ελάχιστο σημείο ισορροπίας, μιας και η Βουλή γνωρίζει πως αν δεν δώσει αυτή τη λύση, τότε τη λύση θα τη δώσει ο λαός με καθολική ψηφοφορία. Θυμίζω, αν μετά από τρεις ψηφοφορίες για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας δεν συγκεντρωθεί η απαιτούμενη πλειοψηφία των 2/3 του αριθμού των Βουλευτών στις δύο πρώτες ψηφοφορίες και των 3/5 στην Τρίτη, η Βουλή δεν διαλύεται και οι ψηφοφορίες επαναλαμβάνονται ανά μήνα μέχρις ότου επιτευχθεί η πλειοψηφία των 3/5 μέχρι τη συμπλήρωση εξαμήνου από την έναρξη της διαδικασίας εκλογής.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα πρέπει να έχει τη δύναμη να διεκπεραιώνει απρόσκοπτα τα συνταγματικά του καθήκοντα. Και, βέβαια, ο Πρόεδρος Δημοκρατίας δεν μπορεί να εξαρτάται από τον έλεγχο της εκάστοτε Πλειοψηφίας. Δεν είναι δυνατόν να γίνονται δεκτές προτάσεις σαν εκείνες της Κυβέρνησης, που θέλουν για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας μια Πλειοψηφία μικρότερη κι απ' αυτή ακόμα που απαιτείται για τη δεδηλωμένη.

Το πονηρό κόπο της Νέας Δημοκρατίας να υπερψηφίσει την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ στην προηγούμενη Βουλή, που προέβλεπε

την προσφυγή στον λαό ως έσχατη λύση, ώστε να συγκεντρώσει εκατόν ογδόντα ψήφους, και να χρειάζεται για την αναθεώρηση του άρθρου στην παρούσα Βουλή εκατόν πενήντα μία ψήφους, ώστε τώρα η Νέα Δημοκρατία να προχωρήσει στην τροποποίηση της αρεσκείας της, δεν μπορεί να γίνει δεκτό, αν μη τι άλλο για λόγους στοιχειώδους κοινοβουλευτικής αξιοπρέπειας.

Η σημερινή θέση της Κυβέρνησης πηγαίνει στην αντίθετη κατεύθυνση από το σημείο εκκίνησης της προηγούμενης περιόδου.

Κυρίες και κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, η πρόταση που κάνετε για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας υποβαθμίζει τη νομιμοποίησή του και αμφισβητεί το κύρος του. Σε όλη τη στάση σας και στις προτάσεις σας στη συνταγματική Αναθεώρηση μία είναι η αγωνία σας, να εναρμονιστεί η παρούσα Αναθεώρηση του Συντάγματος, ώστε να εξασφαλίζεται το κτίσιμο του κομματικού κράτους της Νέας Δημοκρατίας, η παλιννόρθωση της απόλυτης και καταπιεστικής εξουσίας της, η επιστροφή στην κανονικότητα της Δεξιάς. Και δεν είσατε μόνοι. Έχετε καλούς συμμάχους.

Δυστυχώς με τον ίδιο τρόπο αντιμετωπίζεται και η εκλογή του ανώτατου άρχοντα της χώρας, του Προέδρου της Δημοκρατίας. Δυστυχώς. Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας οδηγεί στην υποβάθμιση του ρόλου του Προέδρου. Είναι μια υποβάθμιση που θα καταστήσει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας όμηρο της ελάχιστης κοινοβουλευτικής Πλειοψηφίας η οποία αποφάσισε την εκλογή του. Ένας τέτοιος Πρόεδρος δεν μπορεί να λειτουργεί ως ρυθμιστής του πολιτεύματος. Δεν θα μπορεί να στέκεται σταθερά και δυναμικά υπεράνω των κομματικών διαφορών. Αλήθεια, έναν τέτοιο Πρόεδρο επιφυλάσσετε στον ελληνικό λαό;

Κυρίες και κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, ο ελληνικός λαός σας εμπιστεύτηκε. Σας έδωσε απλόχερα την άνεση να κυβερνάτε με εκατόν πενήντα οκτώ Βουλευτές. Μην το μεταχειρίζεστε με αυτόν τον τρόπο.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Παρακαλώ πολύ τον κ. Καμίνη, Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο από το Κίνημα Αλλαγής, να έρθει στο Βήμα.

Κύριε Καμίνη, έχετε ολόκληρα δεκαπέντε λεπτά.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προκαταρκτικά θα ήθελα να πω ότι για λόγους ιστορικού συμβολισμού ασπάζομαι κι εγώ την πρόταση η επαναρίθμηση του Συντάγματος να καταλήγει στο άρθρο 114.

Κατά τα λοιπά, επιλέγω να εστιάσω στα άρθρα 101Α και 102, όχι μόνο επειδή είχα την τιμή να είμαι επικεφαλής της ανεξάρτητης αρχής και στη συνέχεια διήγυσα δύο θητείες ως δήμαρχος, αλλά επειδή είμαι βαθιά πεπεισμένος ότι οι ισχυρές ανεξάρτητες αρχές και μία ισχυρή τοπική αυτοδιοίκηση αναβαθμίζουν το δημοκρατικό πολίτευμα. Θα προσπαθήσω να εξηγήσω το γιατί, αρχίζοντας από τις ανεξάρτητες αρχές.

Από καταβολής των ανεξάρτητων αρχών διεξάγεται κατά καιρούς σε αυτή την Αίθουσα ένα φραστικό αυτομαστίγωμα.

Πολιτικοί από όλες τις πτέρυγες της Βουλής οικτίζουν το πολιτικό σύστημα, γιατί προσφεύγει διαρκώς στη δημιουργία ανεξάρτητων αρχών. Δεν υποστηρίζω ότι έχουν απολύτως άδικο, αλλά αυτός ο αυτοοικτιρισμός, επιτρέψτε μου να πω, περιέχει και κάποια δόση υποκρισίας.

Ας δούμε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές τις ανεξάρτητες αρχές που έχουν συνταγματική κατοχύρωση. Κάθε μία από αυτές εκπληρώνει μια αποστολή που απαιτεί εγγυήσεις αντικειμενικότητας και αμεροληψίας, τις οποίες εκ των πραγμάτων δεν διαθέτει η παραδοσιακή εκτελεστική εξουσία που έχει επικεφαλής την Κυβέρνηση. Για τον λόγο αυτό το Σύνταγμά μας αφαιρεί την ανάδειξη τους από την κυβερνητική πλειοψηφία και την αναθέτει στην ενισχυμένη πλειοψηφία της Διάσκεψης των Προέδρων.

Η ενισχυμένη πλειοψηφία είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με το κύρος που πρέπει να περιβάλλει τις αρχές αυτές. Στο θέμα του κύρους κάποιων θεσμών αναφέρθηκα εκτενώς προχθές, με αφορμή τον θεσμό του Προέδρου της Δημοκρατίας. Προσπάθησα να εξηγήσω ότι είναι απολύτως ασύμβατη με την ουσία του θεσμού του Προέδρου της Δημοκρατίας η ανάδειξη του φορέα

του αξιώματος από τη σχετική πλειοψηφία. Το Σύνταγμα, όπως έχει σήμερα, καταφεύγει στη σχετική Πλειοψηφία, αφού πια έχει εξαντλήσει και την έσχατη λύση που είναι η διενέργεια εκλογών. Αυτό, όμως, είναι ακριβώς που πρέπει να αποφύγουμε τώρα. Δεν είναι, λοιπόν, απλώς αναγκαίο, αλλά κατ' εξοχήν συστατικό στοιχείο του κύρους του αξιώματος η εκλογή του από την ευρύτερη δυνατή κοινοβουλευτική πλειοψηφία, διότι μόνον έτσι μπορεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να λειτουργήσει ως ρυθμιστής του πολιτεύματος.

Αντίστοιχα το Σύνταγμα ορθώς προβλέπει ενισχυμένη Πλειοψηφία για την ανάδειξη των πέντε συνταγματικώς κατοχυρωμένων ανεξάρτητων αρχών, αφού, όπως είπα, η αποστολή καθεμιάς από αυτές επιβάλλει να αντλεί τη νομιμοποίησή της από κοινοβουλευτική Πλειοψηφία, που υπερβαίνει αυτή που στηρίζει την κυβέρνηση.

Ειδικότερα, η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, καθώς και η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών έχουν ως αποστολή την προστασία ατομικών δικαιωμάτων, τα οποία ως ειδικές εκφάνσεις του ιδιωτικού βίου απειλούνται, κυρίως, από τους μηχανισμούς της εκτελεστικής εξουσίας. Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης είναι επιφορτισμένο να εποπτεύει την ορθή εφαρμογή των εγγυήσεων που προβλέπει το άρθρο 15 του Συντάγματος, χάρη της πολυφωνίας και του πλουραλισμού που απορρέουν από την ελευθερία της έκφρασης και της ενημέρωσης. Ταυτόχρονα οι ελευθερίες αυτές αποτελούν θεμελιώδεις εγγυήσεις του δημοκρατικού πολιτεύματος. Εύλογο, λοιπόν, είναι και εδώ η εποπτεία για την εφαρμογή των αντίστοιχων εγγυήσεων να ανατίθεται σε ανεξάρτητο όργανο.

Τα ίδια πρέπει να γίνουν δεκτά και για τον Συνήγορο του Πολίτη, καθώς αυτός αποτελεί αρχή διαμεσολάβησης μεταξύ της δημόσιας διοίκησης και των ιδιωτών αλλά είναι και προστάτης συνταγματικών δικαιωμάτων.

Το ΑΣΕΠ είναι η μόνη αρχή που ανταποκρίνεται στην ανάγκη να απαντήσουμε σε μια χρόνια παθογένεια του πολιτικού συστήματος, στη δυσανεξία των κυβερνήσεων, ανεξαρτήτως κομματικής απόχρωσης, να τηρούν την αξιοκρατία κατά τη στελέχωση της δημόσιας διοίκησης. Με δυο λόγια στους πελατειακούς διορισμούς στο δημόσιο.

Το ΑΣΕΠ, όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μας έσωσε. Την εποχή που ήμουν δήμαρχος, εποχή που η ανεργία είχε φτάσει σε δυσθεώρητα ύψη, υποστήκαμε, εγώ αλλά και άλλοι δήμαρχοι, αφόρητες ψυχολογικές πιέσεις για διορισμούς. Το ΑΣΕΠ ήταν η ασπίδα μας. Και για να μην ξεχνιόμαστε, είναι δημιούργημα του ΠΑΣΟΚ και αυτό, όπως άλλωστε και οι άλλες τρεις από τις τέσσερις συνολικά ανεξάρτητες αρχές που προανέφερα.

Ασφαλώς, κατά καιρούς ο κοινός νομοθέτης έχει δημιουργήσει και ανεξάρτητες αρχές που κανονικώς εχόντων των πραγμάτων δεν θα έπρεπε να υπάρχουν, όπως λόγου χάρη, η Αρχή Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Εδώ, όμως, θα έπρεπε να κάνουμε ό,τι πράξαμε και με το ΑΣΕΠ. Αντί να μεμφιμοιρούμε, να στηρίζουμε την αρχή. Αν κάποια μέρα αποδειχθεί ότι οι ελληνικές κυβερνήσεις είναι ικανές να μαζεύουν τους φόρους, χωρίς να καταφεύγουν σε κάθε είδους πελατειακές διευκολύνσεις, τότε ας καταργήσουμε την αρχή. Όμως, μέχρι τότε, ας μην υπερβάλουμε και με τα του κοινοβουλευτικού ελέγχου. Δεν υποστηρίζω, βέβαια, ότι πρέπει να είναι ανέλεγκτες οι ανεξάρτητες αρχές. Κάθε μία από αυτές ασκεί εξουσία, και σε μια δημοκρατία δεν μπορεί να υπάρχει εξουσία η οποία να μη λογοδοτεί. Οφείλουμε, όμως, να βρούμε έναν τρόπο ελέγχου, που να ισορροπεί μεταξύ της ανεξαρτησίας και της αναγκαίας λογοδοσίας.

Αν κοιτάξουμε τον Κανονισμό της Βουλής, θα δούμε ότι διασφαλίζει έναν επαρκή έλεγχο επί των ανεξάρτητων αρχών. Έλεγχο εν πρώτοις τακτικό, μέσω των εκθέσεων που υποβάλλουν και μπορεί να διενεργείται και από την καθ' ύλην αρμοδία επιτροπή και όχι μόνο από την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας. Υπάρχει, όμως, και μια έκτακτη στιγμή ελέγχου των ανεξάρτητων αρχών, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 14 του Κανονισμού της Βουλής, εκεί δηλαδή όπου ρυθμίζονται οι αρμοδιότητες της Διάσκεψης των Προέδρων.

Στην παράγραφο ζ' του άρθρου 14 προβλέπεται ότι η Διάσκεψη των Προέδρων καλεί, όποτε το κρίνει αναγκαίο, οποιαδή-

ποτε ανεξάρτητη αρχή για θέματα σχετικά με την κατά το Σύνταγμα εκπλήρωση της αποστολής της. Αυτό, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι μια μορφή ελέγχου πάρα πολύ δραστική. Για τον λόγο αυτό ο νομοθέτης επέλεξε ο έλεγχος να διεξάγεται από τη Διάσκεψη των Προέδρων, της οποίας οι συνεδριάσεις είναι μυστικές.

Είναι σοφή η επιλογή του νομοθέτη. Θέλει να υπάρξει ένας δραστικός μεν έλεγχος της ανεξάρτητης αρχής, η οποία καλείται να λογοδοτήσει ενώπιον του οργάνου που την ανέδειξε, που είναι η Διάσκεψη των Προέδρων. Δραστικός έλεγχος αλλά έλεγχος διακριτικός μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Η διακριτικότητα επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του θεσμού, που δεν συμβιβάζεται με τον κανονικό κοινοβουλευτικό έλεγχο που ασκείται είτε επί της Κυβέρνησης συλλογικά είτε ατομικά επί των μελών της. Γιατί στην περίπτωση της Κυβέρνησης ενεργοποιείται η αρχή της κυβερνητικής αλληλεγγύης. Ο κάθε Υπουργός που υφίσταται κοινοβουλευτικό έλεγχο, έχει κατά κανόνα, σχεδόν πάντοτε δηλαδή, τη στήριξη των συναδέλφων του και του Πρωθυπουργού, καθώς και την πολιτική στήριξη του πολιτικού κόμματος στο οποίο ανήκει. Αυτό δεν ισχύουν στην περίπτωση των ανεξάρτητων αρχών. Ο πρόεδρος μιας ανεξάρτητης αρχής τη στιγμή που προσέρχεται στη Βουλή να ελεγχθεί, δεν μπορεί να υπολογίζει εξ ορισμού στην υποστήριξη κανενός, ακριβώς γιατί είναι ανεξάρτητος. Είναι απολύτως μόνος του.

Με βάση όλα αυτά που ανέπτυξα, είναι, λοιπόν, λυπηρό το γεγονός ότι αντί να φροντίσουμε να διευρύνουμε τη βάση των ανεξάρτητων αρχών την συρρικνώνουμε. Κοιτάξτε τη σύνθεση σήμερα της Διάσκεψης των Προέδρων. Η Διάσκεψη των Προέδρων έχει είκοσι τρία μέλη. Από τα είκοσι τρία αυτά μέλη τα δώδεκα είναι μέλη της κοινοβουλευτικής Πλειοψηφίας. Και μειώσαμε τα 4/5 που χρειαζόταν, σύμφωνα με το ισχύον Σύνταγμα, για να αναδειχθούν τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών και το πάμε στα 3/5 απλώς της Διάσκεψης των Προέδρων. Ξέρετε τι σημαίνει αυτό πρακτικά σήμερα; Ότι αρκούν τα δώδεκα μέλη της κοινοβουλευτικής Πλειοψηφίας συν δύο μέλη οποιουδήποτε από τα άλλα κόμματα, οποιοδήποτε κόμματος, αφού όλα έχουν ένα μίμνιμο δύο μελών.

Αυτό δεν προικίζει με μία ευρεία πολιτική βάση τις ανεξάρτητες αρχές, τις συρρικνώνει.

Στον τομέα της τοπικής αυτοδιοίκησης τολμώ να πω ότι το Σύνταγμα ήδη μας αφήνει τεράστια περιθώρια ενίσχυσης του θεσμού, αφού εδώ λειτουργούν συμπληρωματικά οι αρχές της εγγύτητας και της επικουρικότητας που κατοχυρώνονται στην Ευρωπαϊκή Χάρτα Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Συμβουλίου της Ευρώπης, την οποία έχει κυρώσει η χώρα μας και κατά τούτο έχει αυξημένη τυπική δύναμη.

Τα σημαντικά πάντως βήματα έγιναν με τη συνταγματική Αναθεώρηση του 2001. Οι νέες συνταγματικές διατάξεις του άρθρου 102 εισήγαγαν το τεκμήριο αρμοδιότητας για τις τοπικές υποθέσεις, εξουσιοδότησαν τον νομοθέτη να καθορίσει συστηματικά το εύρος και τις κατηγορίες τους, να αναθέσει στην τοπική αυτοδιοίκηση αρμοδιότητες που συνιστούν αποστολή του κράτους, ενώ ως προς την οικονομική αυτοτέλεια- πέρα από την άμεση εφαρμογή της ρήτρας για μεταφορά αντίστοιχων πόρων- κάθε φορά που μεταφέρεται στην τοπική αυτοδιοίκηση κάποια αρμοδιότητα, καθιερώνεται και η δυνατότητα να προβλέπονται τοπικά έσοδα που θα μπορούν να εξειδικεύονται, να καθορίζονται και να εισπράττονται από τους ίδιους τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Αν, μάλιστα, διαβάσει κανείς προσεκτικά και την απόφαση 1181/2014 του Συμβουλίου της Επικρατείας, θα καταλάβει ότι εκεί το δικαστήριο εννοεί φόρους και όχι απλώς έσοδα.

Όταν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έρθει η μέρα που ένας δήμος θα μπορεί ο ίδιος να φορολογεί τους πολίτες, τότε θα μπορούμε να πούμε ότι επιτέλους φτάσαμε στην ενηλικίωση της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Τελειώνω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, λέγοντας ότι προσωπικά αντιμετωπίζω απολύτως θετικά την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για τη συνταγματική κατοχύρωση στις τοπικές εκλογές και στα τοπικά δημοψηφίσματα του δικαιώματος εκλέγειν και εκλέγεσθαι υπέρ των αλλοδαπών που έχουν συμπληρώσει πενταετή συνεχή

και νόμιμη διαμονή στη χώρα.

Ο λόγος είναι για μένα προφανής. Δεν είναι δυνατόν να μιλάμε για ουσιαστική ένταξη των αλλοδαπών αυτών στην ελληνική κοινωνία, εάν δεν απολαμβάνουν όλα τα δικαιώματα που ολοκληρώνουν στο επίπεδο του Συντάγματος το ανθρωπινό πρόσωπο. Τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα από μόνα τους, λοιπόν, δεν αρκούν. Χρειάζονται και τα δικαιώματα πολιτικής συμμετοχής, γιατί αυτά λειτουργούν ως εγγύηση για τα άλλα δύο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, από τη στιγμή που άνοιξε -και καλώς άνοιξε- η συζήτηση για την ψήφο των εκτός επικρατείας Ελλήνων, με έμφαση στην ανάγκη διατήρησης κάποιου δεσμού με τη μητέρα-πατρίδα, δεν νοείται δίκαιο πολιτικά αυτός ο θεσμός να αγνοείται για τους αλλοδαπούς που διαμένουν νόμιμα στη χώρα, που εργάζονται σε αυτή και μεγαλώνουν εδώ τα παιδιά τους.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Συνεχίζουμε με το Κίνημα Αλλαγής. Τον λόγο έχει ο κ. Δημήτρης Μπιάγκης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρακολουθώντας όλες αυτές τις μέρες τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στον γραπτό και ηλεκτρονικό τύπο αλλά και την ίδια την κοινωνία και τους φορείς, όπως, επίσης, και τις τέσσερις αυτές συνεχείς ημέρες των έντονων κοινοβουλευτικών διεργασιών εδώ στην Αίθουσα της Ολομέλειας, δεν μπορώ παρά να πω ξεκάθαρα ότι βρισκόμαστε ενώπιον μιας Αναθεωρητικής Βουλής, που παρουσιάζει το ελάχιστο δυνατό ενδιαφέρον ως προς τις αναθεωρητικές διατάξεις.

Οι συμπολίτες μας σήμερα αισθάνονται ότι όλα αυτά που συζητάμε είναι μακριά από την καθημερινότητά τους, τις πραγματικές ανάγκες που έχει ο τόπος και πολύ πιο μακριά δε από το μέλλον τους. Θα μπορούσαμε να, πραγματικά, θέλαμε να φέρουμε έναν αέρα προοπτικής συνταγματικής Αναθεώρησης, να επικεντρωθούμε σε θέματα που αφορούν, κυρίως, τη ζωή και την ποιότητα ζωής των πολιτών μας.

Δυστυχώς, όμως, η συνταγματική αναθεώρηση αποδείχτηκε κενή περιεχομένου, κολλημένη σε διατάξεις περί εκλογικού συστήματος και εξεταστικών επιτροπών. Άκαιρη, εντελώς ασύμβατη με τις ανάγκες της τρέχουσας εποχής.

Σήμερα, λοιπόν, που συζητάμε στην Ολομέλεια την 6η και την 7η ενότητα των αναθεωρητέων διατάξεων, που αφορούν τη δικαιοσύνη, τις ανεξάρτητες αρχές, τους ΟΤΑ, και αντί να δούμε με ποιους τρόπους θα καταστήσουμε αυτούς τους θεσμούς πιο λειτουργικούς προς όφελος των πολιτών μας και της δημοκρατίας μας και πώς μέσω αυτών θα καταλήξουμε σε μία πιο δίκαιη δικαιοσύνη με σαφή διαχωρισμό της αρχής της διάκρισης των εξουσιών, με μεγαλύτερη συμμετοχή από την κοινωνία, παρακολουθώ τόσο την Κυβέρνηση, όσο και την Αξιωματική Αντιπολίτευση αυτές τις μέρες να επιδίδονται σε ένα ατελείωτο παιγνίδι εντυπωσιασμού και επικοινωνίας.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όσον αφορά τις ανεξάρτητες αρχές για τις οποίες συζητάμε σήμερα, πράγματι η συμβολή τους είναι πολύτιμη και καθοριστική στη δημοκρατία. Είναι, αναμφίβολα, απαραίτητες για τον έλεγχο και την εποπτεία των δικαιούμενων και σίγουρα, στη σημερινή κρίση δυσπιστίας που υπάρχει απέναντι στους θεσμούς, η ύπαρξή τους είναι επιβεβλημένη.

Ωστόσο, θα πρέπει συνταγματικώς να είναι πολύ συγκεκριμένος ο ρόλος τους και η θέση τους, καθώς μία ενδεχόμενη ισχυροποίηση και περαιτέρω ενδυνάμωση των ανεξάρτητων αρχών, θα δημιουργήσει αδυναμία στην εκτελεστική εξουσία ως προς το να επιτελέσει κατά το δοκούν το έργο της.

Γι' αυτό, λοιπόν, και εμείς στο Κίνημα Αλλαγής συμφωνούμε απόλυτα με την τροποποίηση και τη διατήρηση της πολύ αυξημένης πλειοψηφίας των μελών της Διάσκεψης της Βουλής, προκειμένου να γίνεται η επιλογή των μελών. Σας προτείνουμε, μάλιστα, και τον κοινοβουλευτικό έλεγχο των διοικήσεων των αρχών από την Ολομέλεια της Βουλής.

Σας τονίσαμε ότι, αν θέλετε, πραγματικά να φέρετε τη διαφάνεια στον δημόσιο βίο, θα μπορούσαμε κάλλιστα στην παράγραφο 3 του άρθρου 101 να προστεθεί η δυνατότητα στην Ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων να ασκεί τον έλεγχο της διοίκησης των ανεξάρτητων αρχών και όχι αυτό που γίνεται σήμερα, διά του κοινοβουλευτικού ελέγχου να ασκείται ο έλεγχος μέσω του αρμόδιου Υπουργού.

Επίσης, στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 101Α -σας αυτό τονίσε και ο γενικός εισηγητής του Κινήματος Αλλαγής, σας το υπενθυμίζω ότι εγώ με τη σειρά μου ακόμα μία φορά- το απειρίστω του νομοθέτη να ιδρύει ανεξάρτητες αρχές, δεν είναι συνταγματικά ορθό. Δείχνει μία διοικητική αδυναμία, μία διαχειριστική ανεπάρκεια, καχεκτική εκτελεστική εξουσία και γενικότερα μία παθογένεια.

Συνταγματικώς ορθό θα ήταν αν αποδεχόσασταν την πρόταση του Κινήματος Αλλαγής για την ίδρυση ανεξάρτητης αρχής, την κατάργησή της, αλλά και τη μεταβολή των αρμοδιοτήτων της με την πλειοψηφία των τριών πέμπτων της Βουλής.

Ως νομικός, επιτρέψτε μου, επιπλέον να προσθέσω κι εγώ με τη σειρά μου ότι αν πράγματι θέλαμε να πρωτοτυπήσουμε και να προχωρήσουμε ένα βήμα περισσότερο, καλό θα ήταν να δούμε και να αξιολογήσουμε πώς οι ανεξάρτητες αρχές θα διαδραματίσουν πιο αποτελεσματικό και καθοριστικό ρόλο στη δημόσια ζωή.

Δηλαδή, πέραν των όσων επεσήμαιναν και ανέφεραν παραπάνω για την Ολομέλεια και την πλειοψηφία των τριών πέμπτων, θα ήθελα να θέσω και ένα ευρύτερο θέμα: Καλό θα ήταν να εξετάζαμε τη συνολική αναβάθμιση του θεσμού και του ρόλου των ανεξάρτητων αρχών στο δημοκρατικό πολίτευμα.

Υπάρχουν δηλαδή ανεξάρτητες αρχές, όπως η Επιτροπή Ανταγωνισμού, η Επιτροπή της Κεφαλαιαγοράς, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, ο Συνήγορος του Πολίτη οι οποίες επιτελούν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο.

Μήπως τελικά, πέρα από τις τεχνικές λεπτομέρειες ως προς την πλειοψηφία για την ίδρυσή τους, θα έπρεπε να δούμε ένα συνολικό πλαίσιο ως προς την αποτελεσματικότερη λειτουργία αυτών των αρχών; Πώς, δηλαδή, με αυτές τις ανεξάρτητες αρχές θα έχουμε μια κατά πολύ βελτιωμένη λειτουργία, ως προς το όφελος και των θεσμών και των πολιτών, κυρίως. Με βάση τα σημερινά δεδομένα, τη σημερινή εποχή πώς θα μπορούσαν οι ανεξάρτητες αρχές να παρεμβαίνουν, χωρίς να υποδαυλίζουν την εκτελεστική εξουσία και να λειτουργούν με γνώμονα το κοινό όφελος; Μήπως, τελικά, θα ήταν σκόπιμο να εξετάσουμε τον εκσυγχρονισμό του ρόλου τους και στη συνέχεια, τις όποιες τεχνικές λεπτομέρειες τους;

Κλείνοντας, λοιπόν, η τρέχουσα Συνταγματική Αναθεώρηση, όπως προείπα, δυστυχώς δεν παρουσιάζει ιδιαίτερο συνταγματικό ενδιαφέρον ούτε αναζωογονεί τους τομείς, που πραγματικά, έχει ανάγκη η χώρα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα έπρεπε να επικεντρωθούν όλες, μα όλες, οι πολιτικές δυνάμεις του τόπου σε μια ευρύτερη γκάμα κοινωνικοπολιτικών θεμάτων που θα συνάδουν με το πνεύμα της σημερινής εποχής και θα δίνουν το πραγματικό στήριγμα για μια ουσιαστική αναγέννηση, για ένα καλύτερο αύριο στον τόπο μας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ. Συγχαρητήρια! Σπουδαία πράγματα σε έξι λεπτά.

Τον λόγο έχει ο κ. Φίλιππος Φόρτωμας από τη Νέα Δημοκρατία.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΟΡΤΩΜΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Σύνταγμα μας αποτελεί στη βάση του ένα άρτιο θεσμικό κείμενο. Καθώς, όμως, η κοινωνία και η λειτουργία των θεσμών εξελίσσεται, σε κάποιους συνταγματικούς κανόνες καθίσταται αναγκαίο να γίνονται αλλαγές και να προσαρμόζονται οι συνταγματικές ρυθμίσεις στα νέα διακυβεύματα.

Παρόλο, λοιπόν, που προσπαθήσαμε στην προηγούμενη Βουλή να ικανοποιήσουμε και να εκπληρώσουμε την έννοια της συναίνεσης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Μειζονος Αντιπο-

λίτευσης, μπορώ να πω με ειλικρίνεια και εντιμότητα ότι οι ιδεολογικές σας αγκυλώσεις δεν σας επέτρεψαν να πάμε ένα βήμα παρακάτω, προς την κατεύθυνση και της τροποποίησης του άρθρου 16, αλλά και του άρθρου 24, που αφορά το περιβάλλον.

Σε κάθε περίπτωση, δεν είναι μόνο οι αλλαγές στο θεσμικό κείμενο του Συντάγματος, που θα φέρουν ανάπτυξη στη χώρα, αλλά και την ευημερία στους πολίτες ούτε και οι αναλυτικότερες διατυπώσεις, αλλά ούτε και οι προσθήκες των όρων, που θα λύσουν τα προβλήματα, που ταλαιπωρούν τους πολίτες.

Το μεγάλο μας διακύβευμα είναι και ο τρόπος που εφαρμόζουμε το Σύνταγμα. Είναι, ακόμα, η δική μας πολιτική παιδεία, καθώς και ο σεβασμός που θα επιδείξουμε στο Σύνταγμα κατά την άσκηση των δικών μας καθηκόντων, ως Βουλευτές και ως μέλη της Κυβέρνησης.

Μια πρόκληση, λοιπόν, που έχουμε να αντιμετωπίσουμε είναι πώς η Βουλή θα θεσπίσει νόμους, που θα μετουσιώσουν με τον πιο αποτελεσματικό και γόνιμο για τους πολίτες τρόπο, τις συνταγματικές αρχές.

Αντίστοιχα, η έτερη πρόκληση είναι πώς η Κυβέρνηση θα εφαρμόσει και θα εξειδικεύσει τους νόμους με τέτοιο τρόπο, που να υπηρετεί αποτελεσματικά τις συνταγματικές επιταγές.

Για μια τέτοια, λοιπόν, συνταγματική επιταγή θα ήθελα να σας μιλήσω σήμερα, για τη συνταγματική επιταγή της παραγράφου 4 στο πλαίσιο του άρθρου 101, για τη διοικητική αποκέντρωση της χώρας, σύμφωνα με την οποία «Ο κοινός νομοθέτης και η διοίκηση, όταν δρουν κανονιστικά, υποχρεούνται να λαμβάνουν υπ' όψιν τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, μεριμνώντας για την ανάπτυξή τους».

Οι διατάξεις, λοιπόν, του άρθρου 101 και ιδίως η διάταξη της παραγράφου 4 ήταν από τις διατάξεις που προτείνατε στην προηγούμενη Βουλή, με την τότε κοινοβουλευτική σας Πλειοψηφία, να αναθεωρηθούν. Ωστόσο, η επιτροπή-πολύ σωστά- γνωμοδοτεί ότι οι διατάξεις αυτές δεν χρήζουν αναθεώρησης.

Απαντώ, λοιπόν, σε όσα άκουσα και στην επιτροπή, αλλά και πριν λίγο και από τον ειδικό σας εισηγητή, τον κ. Δρίτσα, αλλά και άλλους, ότι με την υφιστάμενη διατύπωση υπηρετείται ο υπέρτερος σκοπός, για τον οποίο θεσπίστηκαν.

Αυτός ο υπέρτερος, λοιπόν, σκοπός είναι στην ουσία τι; Πρώτον, η άσκηση της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας, με γνώμονα τις ιδιαίτερες συνθήκες και των νησιωτικών και των ορεινών περιοχών και, δεύτερον, η μέριμνα για την ανάπτυξή τους.

Αυτός ο υπέρτερος, λοιπόν, σκοπός διατυπώθηκε επαρκώς και επιτυχώς κατά τη θέσπιση του άρθρου 101. Έγινε συνταγματική επιταγή και υιοθετήθηκε θεσμικά και κανονιστικά ως θεμελιώδης αρχή, με βάση την οποία υποχρεούνται να ενεργούν διαχρονικά η εκάστοτε νομοθετική και εκτελεστική εξουσία.

Έχουν, όμως, ενεργήσει, πράγματι επαρκώς, με γνώμονα αυτήν την αρχή και η Βουλή και οι εκάστοτε κυβερνήσεις; Αυτό είναι το κρίσιμο ερώτημα. Αυτό είναι ταυτόχρονα και το κρίσιμο διακύβευμα.

Δεν είναι το Σύνταγμα ούτε και η διατύπωση του άρθρου 101 παράγραφος 4 το διακύβευμα, αλλά αυτά που θα προτάσουν από κοινού και ο νομοθέτης και η κυβέρνηση για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 4, με τη θεσμοθέτησή του, αλλά και με την εφαρμογή του, που αποτελεί και την πεμπτούσια ενός ζωτικού ζητήματος για τη χώρα μας, αν αναλογιστεί κανείς το ιδιαίτερο ανάγλυφο, το πλήθος και το μωσαϊκό των μεγάλων και μικρών νησιών.

Η δε πραγματική πρόκληση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι η οριζόντια εφαρμογή μιας ρήτρας νησιωτικότητας στους νομούς μας, στις κανονιστικές ρυθμίσεις, αλλά και στις αποφάσεις της διοίκησης. Είναι ώριμες, πλέον, οι συνθήκες, για να γίνει το άρθρο 101 παράγραφος 4 πράξη, με πολύ ουσιαστικό τρόπο.

Είμαι αισιόδοξος ότι με αυτήν την κοινοβουλευτική Πλειοψηφία και με αυτήν την Κυβέρνηση θα κάνουμε πολλά θετικά βήματα, προς την κατεύθυνση αυτή, για την αποτελεσματική δηλαδή εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 4 του Συντάγματος, για τη βέλτιστη εφαρμογή του Συντάγματος εν γένει. Διότι πρόκληση για όλους εμάς είναι πώς εφαρμόζουμε το Σύνταγμα, πώς το έχουμε θεμέλιο, φάρο και φίλτρο για όλους μας,

για τις αποφάσεις μας και πόσο σεβόμαστε στην πράξη και τις κόκκινες γραμμές και πόσο φωτίζει τις αποφάσεις μας. Δεν είναι αποστολή του Συντάγματος να λύσει με τις διατάξεις του και το οικονομικό και το δημοσιονομικό και το αναπτυξιακό πρόβλημα της χώρας. Αυτή είναι δική μας ιερή αποστολή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Η δική μας ευθύνη, λοιπόν, έγκειται σε κάθε περίπτωση στη διαμόρφωση υγιών θεσμών που θα θεμελιώνουν, θα εξυγιαίνουν και θα εξελίσσουν το οικοδόμημα της δημοκρατίας μας. Σε αυτό το πνεύμα καλούμαστε, λοιπόν, όλοι εδώ σήμερα να ανταποκριθούμε, να υπερκεράσουμε τις αντιθέσεις και μέσα σε κλίμα συναίνεσης, αλλά και αποδοχής, να προχωρήσουμε, χωρίς χρονοτριβή, στη συνταγματική Αναθεώρηση.

Να είστε καλά!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ.

Να κάνουμε μια συμφωνία κυρίων. Έχει τον λόγο ο κ. Αραχωβίτης, ο οποίος δεν είναι στην Αίθουσα.

Κύριε Χαρίτση, θέλετε να δώσετε τη σειρά σας στον Αντιπρόεδρο, να μιλήσει τώρα ο κ. Βίτσας, ο οποίος είναι να μιλήσει αργότερα και μετά είναι και στην Έδρα;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΤΣΑΣ (Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Μπορώ να μιλήσω τώρα, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Εξαρτάται από τον κ. Χαρίτη.

ΑΛΕΞΗΣ ΧΑΡΙΤΗΣ: Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ο κ. Βίτσας, λοιπόν, από τον ΣΥΡΙΖΑ έχει τον λόγο. Έτσι και αλλιώς, ομάδα ΣΥΡΙΖΑ είναι μετά, ο κ. Χαρίτης στη συνέχεια και ακολουθεί ο κ. Τριανταφυλλίδης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΤΣΑΣ (Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Λόγω ηλικιακού σεβασμού έγινε αυτό!

Είναι η τελευταία μέρα, που οι Βουλευτές συζητούν για τη Συνταγματική Αναθεώρηση και κρίνω σκόπιμο να πω ότι, ως ΣΥΡΙΖΑ, κάναμε μια μεγάλη προσπάθεια, για μια πολύ ουσιαστική συνταγματική Αναθεώρηση. Η πρότασή μας και στην προηγούμενη Βουλή έχει μια εσωτερική συνοχή.

Υπάρχουν αυτονόητοι εκσυγχρονισμοί, τους οποίους η Νέα Δημοκρατία αρνήθηκε. Το κοσμικό κράτος είναι ένας αυτονόητος εκσυγχρονισμός σε όλη τη Δύση.

Εσείς θέλετε εκκλησιαζόμενο κοσμικό κράτος -μπράβο σας!- σε μια σειρά αλλαγές, που χρειάζονται στο πολιτικό μας σύστημα. Τι νομίζετε ότι είναι οι αλλαγές στο άρθρο 86; Αυτονόητος εκσυγχρονισμός είναι. Δεν είναι καμιά βαθιά τομή. Σε αυτές έπρεπε να συμφωνήσουμε όλοι. Κάναμε αυτονόητες, θα έλεγε κανένας, δημοκρατικές τομές. Κάποιες τις συζητάμε και σήμερα, όπως είναι η απλή αναλογική στην τοπική αυτοδιοίκηση, η ψήφος των διαμενόντων προσφύγων και μεταναστών, κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Έχει ξαναυπάρξει αυτό στην Ελλάδα.

Κάναμε και βαθιές τομές από την εμπειρία της μνημονιακής περιόδου, της οικονομικής κρίσης, ιδιαίτερα επικεντρώνοντας στα κοινωνικά και ατομικά δικαιώματα, ιδιαίτερα επικεντρώνοντας στα κοινά αγαθά. Το αρνηθήκατε και αυτό.

Μείναμε με αυτές τις εννιά, στην ουσία, διατάξεις. Κάτι είναι και αυτό και οφείλω να πω ότι η προσπάθεια που έκαναν οι εισηγητές των κομμάτων στην επιτροπή και η βοήθεια του κ. Στυλιανίδη -πρέπει να του το αναγνωρίσουμε- μας έφτασε. Θα μπορούσαμε να είμαστε ακόμα χειρότερα.

Όμως, επιτρέψτε μου να πω ότι η Νέα Δημοκρατία από τη Δεύτερη κλαίει και θεωρεί ότι δεν είναι κάτι το τρομερό, γιατί δεν έγιναν δύο πράγματα. Το ένα είναι τα ιδιωτικά πανεπιστήμια και το δεύτερο η εμπορευματοποίηση του περιβάλλοντος. Με έκπληξη βλέπω ότι προχωράει στην ίδια λογική και το Κίνημα Αλλαγής για το άρθρο 24.

Κι έχω να σας πω ότι, όσον αφορά τομές, που δεν πέρασαν αυτήν τη στιγμή στο Σύνταγμα, κάποια στιγμή θα περάσουν. Κάποια στιγμή, το δικαίωμα του ανθρώπου στη στέγη, το δικαίωμα του ανθρώπου στα κοινά αγαθά θα κατοχυρωθεί και συνταγματικά. Μην έχετε αμφιβολία γι' αυτό. Η δυνατότητα του ανθρώπου για δημόσια και δωρεάν παιδεία, τουλάχιστον στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα παραμείνει.

Σας το είπε ο κ. Σκουρολιάκος. Αφού τόσο πολύ θέλετε, γιατί δεν δέχεστε τις προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ για ελεύθερη εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και για μια σειρά σχολές, τις οποίες εμείς ξεκινήσαμε και εσείς τις σταματήσατε; Ή νομίζετε ότι τα ιδιωτικά πανεπιστήμια κουβαλάνε καμιά πελατεία; Μόλις ανοίξει, ας πούμε, το ιδιωτικό πανεπιστήμιο του Κίνγκστον -που δεν είναι ιδιωτικό- θα έρθουν και οι πελάτες του στην Ελλάδα.

Το μοναδικό πράγμα που σκέφτεστε είναι τι θα πάρουμε, λέει, από την πίτα των 30 δισεκατομμυρίων ευρώ και δεν σκέφτεστε ότι αυτοί που έφυγαν από την Ελλάδα είχαν σπουδάσει εδώ. Δεν σκέφτεστε ότι ο παρα-προηγούμενος Πρόεδρος σας, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, σπούδασε στη Νομική Σχολή της Αθήνας και μετά πήγε στο εξωτερικό. Έχουμε βέβαια, την περίπτωση του κ. Μητσοτάκη, ο οποίος έδωσε εξετάσεις στην Ελλάδα, πέρασε στην Ελλάδα, αλλά ήταν δρομολογημένο να σπουδάσει στο εξωτερικό. Τέτοιες οικογένειες στέλνανε κάποτε τα παιδιά τους στο εξωτερικό, όχι οι φτωχές οικογένειες. Κι από τις φτωχές οικογένειες έχουν βγει μεγάλες γυναίκες και μεγάλοι άντρες.

Από και πέρα, ακούω και τους Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας και για το άρθρο 24. Εγώ σας λέω ότι το άρθρο 24 ως έχει σήμερα, με βασική έμπνευση του Αντώνη Τρίτη, προφυλάσσει το περιβάλλον μας πλήρως. Σας πειράζει το άρθρο 24. Γιατί είπε ο κ. Τασούλας -και το ξαναλέω- ότι το βασικό πρόβλημα του άρθρου 24 είναι η γη. Είναι το γεγονός ότι περιουσίες μένουν ανεκμετάλλετες. Κι ότι αυτό που θα έβρεπε να κάνουμε -αυτό έλεγε- είναι ότι θα πρέπει, πρώτον, να βρούμε ένα περιβαλλοντικό ισοζύγιο. Περιβαλλοντικό ισοζύγιο σημαίνει ότι παίρνουμε μια περιοχή, την οικοδομούμε και στον Όλυμπο -για παράδειγμα- μια άλλη περιοχή τη μεγαλώνουμε. Και το δεύτερο, οι δασικοί χάρτες από το 1975 και μετά. Αυτά είναι. Εμπόριο! Μην μας λέτε ότι κόπτεστε για το περιβάλλον. Μια χαρά το άρθρο 24 προστατεύει το περιβάλλον και ανοίγει τους δρόμους για να έχουμε και νόμους και δράσεις ενάντια στην κλιματική κρίση. Δεν μας εμποδίζει ποτέ αυτό το πράγμα.

Δεύτερον, ακούω και παράξενα πράγματα. Ας μην ονοματίσω κανέναν, αν και δεν θα έρθει κανένας να ζητήσει τον λόγο επί προσωπικού. Άκουσα ότι το Σύνταγμα του 1975 άντεξε στη μνημονιακή κρίση. Μάλιστα.

Εμείς έχουμε ένα καλό Σύνταγμα, το Σύνταγμα του 1975, και με ορισμένες αλλαγές -θα έλεγα- είναι από τα πιο δημοκρατικά και πιο φιλελεύθερα συντάγματα της Ευρώπης. Αλλά άντεξε στην μνημονιακή κρίση; Τι λέτε, κύριε Καμίνη; Τι λέει, άραγε, ο κ. Παυλόπουλος, ο οποίος έχει γράψει και βιβλίο για τη σχέση Συντάγματος των μνημονίων; Τι λέμε; Ότι άντεξε; Ο υποκατάτακτος μισθός ήταν μέσα στο Σύνταγμα; Η απαγόρευση της επεκτασιμότητας ήταν μέσα; Ο Φούχτελ -τον θυμόσατε τον Φούχτελ- ήταν μέσα στο Σύνταγμα; Υπήρξαν όλα αυτά. Σε αυτό δεν άντεξε. Κι εμείς ερχόμαστε να φτιάσουμε ένα Σύνταγμα, που θα αντέξει, ώστε τα καλύτερα στρώματα να μπορούν με αυτόν τον τρόπο να μην ψάχνουν στα σκουπίδια.

Ένα τρίτο που άκουσα σήμερα, ήταν εκπληκτικό, είναι παγκόσμια πρωτοτυπία. Η απλή αναλογική στην τοπική αυτοδιοίκηση, είπε Βουλευτίνα της Νέας Δημοκρατίας, αποδείχθηκε στην πράξη ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί. Είναι παγκόσμια πρωτοτυπία ένας νόμος, ο οποίος δεν έφτασε να εφαρμοστεί, να αποδειχθεί στην πράξη ότι δεν μπορούσε να εφαρμοστεί. Αυτό που αποδείχθηκε στην πραγματικότητα, μέσα από την παρέμβασή σας, ήταν ότι τα δύο τρίτα των δημοτικών συμβουλίων έχουν καταδικάσει αυτόν τον νόμο. Και αυτό που αποδείχθηκε είναι ότι η εκπληκτική έμπνευση -δεν ξέρω ποιου- να διαλύονται παρατάξεις -με εξαίρεση τη Θεσσαλονίκη, που και εκεί δεν το κάναμε με βάση τον νόμο, αλλά παίρνοντας δημοτικούς συμβούλους- δεν ίσχυσε πουθενά.

Κι ένα τελευταίο, γιατί πέρασε κι ο χρόνος. Εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας και Σύνταγμα. Εδώ είναι καθαρό ότι περνάμε, όχι στη λογική της συναίνεσης, για την οποία κόπτεστε, αλλά στη λογική του συσχετισμού.

Θέλω να σας πω το εξής και κλείνω. Θα το πληρώσει η Νέα Δημοκρατία αυτό που κάνει, γιατί το Σύνταγμα δεν είναι για το 2020. Είναι και για το 2025 και για το 2030 και για το 2035 και αν

κάνεις τέτοιους μικροκομματικούς υπολογισμούς για το πώς θα βγει με σχετική πλειοψηφία -γιατί μπορεί να έχετε και εσωτερικά προβλήματα- ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας το 2020, μπορεί το 2025 ή το 2030 να έρθει ένας άλλος συσχετισμός, που πάλι, κατά τη γνώμη μου, αντισυνταγματικά και παράνομα θα εκλέξει έναν άλλο Πρόεδρο. Ο Πρόεδρος, δυστυχώς, δεν θα είναι η εγγύηση της συναίνεσης του ελληνικού λαού. Δεν θα έχει μια ισχυρή -θα έλεγα- παρουσία ενότητας, αλλά θα είναι η έκφραση του συσχετισμού μεταξύ των κομμάτων και πιθανά έκφραση του συσχετισμού εντός του κάθε φορά κυβερνώντος κόμματος.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Συνεχίζουμε με ΣΥΡΙΖΑ και παρακαλώ πολύ τον κ. Αλέξανδρο Χαρίτση να λάβει τον λόγο.

Κύριε Χαρίτση, έχετε οκτώ ολόκληρα λεπτά.

ΑΛΕΞΗΣ ΧΑΡΙΤΣΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα μου επιτρέψετε να ξεκινήσω από ένα πεδίο το οποίο θεωρώ ότι είναι εξαιρετικά κρίσιμο και με απασχολεί πάρα πολύ. Είναι αυτό της τοπικής αυτοδιοίκησης. Και είναι κρίσιμο για το πώς οραματιζόμαστε ακριβώς τη σχέση των πολιτών με την πολιτική, ενώ σε αυτό το πεδίο ακριβώς, αποτυπώνεται και το κεντρικό ερώτημα του σχεδιασμού της επόμενης μέρας για την ελληνική κοινωνία.

Θυμίζω, λοιπόν, την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για την αναθεώρηση άρθρων του Συντάγματος, που αφορούν την τοπική αυτοδιοίκηση, προκειμένου να καταδειχθεί ποια είναι η βασική διαχωριστική γραμμή στη σημερινή μας συζήτηση, μεταξύ εκείνων που επιδιώκουν τη θωράκιση και εμβάθυνση του καταστατικού χάρτη της χώρας κι εκείνων, που βολεύονται στο χθες, στο γνώριμο, σε αυτό που ήδη ξέρουμε. Μου έκανε και εντύπωση, γιατί πριν από λίγο άκουσα έναν Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας να μιλάει για το άρθρο 101 και ειδικά για την παράγραφο 4.

Ο ΣΥΡΙΖΑ, λοιπόν, ήταν ακριβώς η πολιτική δύναμη, η οποία πρότεινε τη συμπλήρωση της συγκεκριμένης διάταξης του Συντάγματος. Αυτή αναφέρεται στην υποχρέωση του κοινού νομοθέτη και της διοίκησης να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες νησιωτικών και ορεινών περιοχών της χώρας μας, μεριμνώντας για την ανάπτυξή τους.

Εμείς, λοιπόν, επειδή ακριβώς θεωρούμε ότι η γενική και αόριστη αναφορά στην ανάπτυξη καταδεικνύει, από τη μέχρι σήμερα εμπειρία τουλάχιστον, ότι, πλην ελάχιστων εξαιρέσεων, η ρητή αυτή πρόβλεψη του Συντάγματος για τις νησιωτικές και ορεινές περιοχές έμεινε κενό γράμμα, στην πράξη δεν λειτουργήσε, γι' αυτό προτείνουμε, αφενός να προστεθεί στην παράγραφο 4 ότι πρόκειται για την ολόπλευρη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη των νησιωτικών και ορεινών περιοχών και αφετέρου, για το άρθρο 101 προτείνουμε μια ερμηνευτική προσθήκη, με την οποία αναγνωρίζεται η ανάγκη προσαρμογής του διοικητικού μοντέλου στο ιδιαίτερο περιβάλλον των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, με την εκπόνηση ειδικών επιχειρησιακών σχεδίων διοίκησης γι' αυτές και την παροχή κινήτρων στους δημοσious υπαλλήλους, που υπηρετούν σε αυτές.

Έρχεται αυτό να συμπληρώσει μια συνολική πολιτική, την οποία κάναμε τα τελευταία τέσσερα χρόνια, σε σχέση με τις απομακρυσμένες, τις νησιωτικές, τις ορεινές περιοχές της χώρας μας, οι οποίες λειτούργησαν ως φτωχός συγγενής για το πολιτικό σύστημα τις προηγούμενες δεκαετίες.

Αυτή η πρόταση που καταθέσαμε έτυχε της σύμφωνης γνώμης του ΚΚΕ και του ΜέΡΑ25. Δυστυχώς, όμως, η Νέα Δημοκρατία, η Ελληνική Λύση και το ΚΙΝΑΛ πήραν τη θέση να μείνουν τα πράγματα ως έχουν.

Ακόμα πιο σημαντική είναι η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για την αναθεώρηση της παραγράφου 2 του άρθρου 102, το οποίο αναφέρεται στη διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ. Εκεί, λοιπόν, η πρόταση την οποία εμείς καταθέσαμε -την αναφέρω και πάλι εδώ, γιατί έχει, κατά τη γνώμη μου, ιδιαίτερη σημασία- είναι ότι οι αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία και με αναλογικό εκλογικό σύστημα, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τη συγκρότηση

και λειτουργία τοπικών λαϊκών συνελεύσεων, καθώς και τις προϋποθέσεις και τον τρόπο διεξαγωγής τοπικών δημοψηφισμάτων και λαϊκών πρωτοβουλιών σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Αλλοδαποί, που έχουν συμπληρώσει πενταετή συνεχή και νόμιμη διαμονή στη χώρα, έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις εκλογές των ΟΤΑ και συμμετοχή σε τοπικά δημοψηφίσματα, όπως νόμος ορίζει.

Είναι μια πρόταση, λοιπόν, εκσυγχρονισμού του πλαισίου, που εκφράζει τη βαθιά πεποίθησή μας ότι η δημοκρατία αποτελεί την αναγκαία και ικανή συνθήκη, για να μπορέσει η τοπική αυτοδιοίκηση να αφήσει πίσω της τις παθογένειες, τις ανεπάρκειες, τις φαινομενικές του παρελθόντος, τα φαινόμενα διαφθοράς, πελατειακών σχέσεων, απάθειας των πολιτών, εκφυλισμού της αυτοδιοίκησης σε ένα μακρύ χέρι του κεντρικού κράτους και να μετατραπεί επιτέλους σε έναν αξιόπιστο θεσμό, που εξασφαλίζει κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων.

Πώς τοποθετήθηκε η Νέα Δημοκρατία απέναντι σε αυτές τις προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ για την τοπική αυτοδιοίκηση; Όσον αφορά την Αναθεώρηση του Συντάγματος, τοποθετήθηκε με ένα ακόμα «ως έχει», να μην αλλάξει τίποτα. Όσον αφορά τις νομοθετικές πρωτοβουλίες, δυστυχώς, ακόμα χειρότερα, γιατί είδαμε μέσα στο κατακαλόκαιρο νομοθετική πρωτοβουλία της Κυβέρνησης, του Υπουργείου Εσωτερικών, με το πισωγύρισμα ουσιαστικά, στο προσωποκεντρικό μοντέλο διοίκησης και τις παθογένειες, που γνωρίζουμε ότι το συνοδεύουν. Έτσι, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας τον Αύγουστο ξήλωσε ουσιαστικά τον «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗ», με πρόσχημα το πρόβλημα της κυβερνησιμότητας, χωρίς βεβαίως, πρώτα να επιτρέψει να εφαρμοστεί αυτή η πολύ σημαντική μεταρρύθμιση, για να δούμε στην πράξη τελικά τι δουλεύει και τι όχι.

Είναι, λοιπόν, αυτό το φάντασμα του «ως έχει», να μην αλλάξει τίποτα σε βασικές εκσυγχρονιστικές πρωτοβουλίες του ΣΥΡΙΖΑ, που διατρέχει την πολιτική της Νέας Δημοκρατίας. Αποτυπώνεται έτσι η στάση της Νέας Δημοκρατίας σε μια κορυφαία διαδικασία, σε μια ιστορική ευκαιρία, στο μεγάλο ερώτημα αν είμαστε έτοιμες και έτοιμοι να κάνουμε ένα αποφασιστικό βήμα προς τα εμπρός, προς την κατεύθυνση της εμβάθυνσης της δημοκρατίας μας. Γιατί, αυτό είναι, κατά τη γνώμη μου, το βασικό πυρηνικό ερώτημα, το οποίο πρέπει να απαντηθεί: Μας αρκεί το βολικό και πολλές φορές, όπως είδαμε τα τελευταία χρόνια, επικίνδυνο χθες, το οποίο οδήγησε στη χρεοκοπία της χώρας ή θέλουμε πατώντας γερά στη συνταγματική μας ιστορία να κάνουμε ένα βήμα προς το αύριο; Η συζήτηση που έχει ξεκινήσει ήδη από το 2006, από την περίοδο της διακυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ, φανερώνει ότι έχουμε μια εντελώς διαφορετική απάντηση σε αυτό το ερώτημα.

Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, συνολικά για τη συνταγματική Αναθεώρηση, περιλαμβάνει ριζοσπαστικές τομές, που έχουν ως στόχο τον εκσυγχρονισμό του πολιτεύματος, την εμβάθυνση της δημοκρατίας, την επέκταση των κοινωνικών δικαιωμάτων, την καταπολέμηση δομικών ανεπαρκειών του παρελθόντος. Φαίνεται, όμως, ότι κάποιοι στα κυβερνητικά έδρανα δεν είναι έτοιμοι να αποδεχθούν τέτοιες προτάσεις.

Γιατί δεν είναι, βεβαίως, δυνατό το 2019 η ευρωπαϊκή Ελλάδα να είναι μια χώρα που η κυβερνητική παράταξη αρνείται το δικαίωμα της προστασίας της ζωής σε όλους, χωρίς διάκριση ταυτότητας φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού. Γιατί δεν είναι δυνατόν, εν έτει 2019, η ευρωπαϊκή Ελλάδα να είναι μια χώρα που η κυβερνητική παράταξη αρνείται ότι η διακρίσιμότητα των ρόλων Κράτους και Εκκλησίας πρέπει να είναι απολύτως ξεκάθαρη. Γιατί δεν είναι δυνατόν, το 2019 η ευρωπαϊκή Ελλάδα να είναι μια χώρα όπου η κυβερνητική παράταξη αρνείται την υποχρέωση του κράτους να εγγυάται, μέσω καθολικών κοινωνικών υπηρεσιών και εισοδηματικών ενισχύσεων, αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για όλους.

Κι όμως, είναι δυνατό. Γιατί, πλέον, είναι εμφανές ότι κάτω από τα φιλελεύθερα πέπλα της Νέας Δημοκρατίας βρίσκεται ένας σκληρός πυρήνας νεοσυντηρητικών αντιλήψεων, ένας ιδεολογικός πυρήνας, που νιώθει άνετα να συνομιλεί με την Ελληνική Λύση, που αστόχαστα θέλει να μας γυρίσει πίσω στην εποχή της ποινικοποίησης της βλαστημίας, που θεωρεί ότι μοναδική υπο-

χρέωση του κράτους είναι να καταστέλλει τις κοινωνικές αντιστάσεις και να αναστέλλει κάθε βήμα θεσμικού εκσυγχρονισμού.

Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ δεν περιορίζεται, όμως, μόνο σε αυτά τα οποία μόλις ανέφερα. Αντίθετα, περιέχει και πολύ συγκεκριμένες, πάρα πολύ σαφείς προτάσεις για ένα πάρα πολύ κρίσιμο ζήτημα, την προάσπιση της δημοκρατίας, μέσα από την καταπολέμηση της διαφθοράς και ειδικότερα, της απaráδεκτης ασυλίας του πολιτικού προσωπικού.

Εκεί δεν υπάρχει κανένα ιδεολογικό προκάλυμμα που μπορεί να επικαλεστεί την κυβερνητική παράταξη. Γιατί ένα από τα μεγάλα θέματα της κρίσης ήταν και η εμπιστοσύνη των πολιτών προς τους θεσμούς, η οποία υπέστη ένα πολύ συντριπτικό πλήγμα τα χρόνια της κρίσης. Απαξιώθηκε η δημοκρατία μας μέσα από τις περιπτώσεις εκείνες που πολιτικά πρόσωπα βρέθηκαν υπόλογοι για σοβαρές υποθέσεις διαφθοράς.

Τι έκανε το παλιό πολιτικό σύστημα; Την ίδια στιγμή που κάποιιοι μιλούσαν για Έλληνες και Ελληνίδες, που ζούσαν πάνω από τις δυνάμεις τους, θεωρούσαν απόλυτα φυσιολογικό να βλέπουν μαύρο πολιτικό χρήμα, θεωρούσαν απόλυτα θεμιτή την πρακτική των θαλασσοδανείων σε μεγάλα οικονομικά συμφέροντα, απόλυτα φυσιολογική την πρακτική της οχύρωσης πίσω από την ασυλία, για να μην υπάρξει διερεύνηση αυτών των υποθέσεων.

Εκεί, λοιπόν, Νέα Δημοκρατία και Κίνημα Αλλαγής, από κοινού, αποφασίζουν να πουν «ως έχει», ουσιαστικά, στο άρθρο 86 ή ακριβέστερα να αρνηθούν να υπερψηφίσουν την ερμηνευτική δήλωση, που επιτρέπει τη διαλεύκανση πολύ σημαντικών υποθέσεων διασπάθισης δημοσίου χρήματος και σκανδάλων στα οποία εμπλέκονται πολιτικά πρόσωπα.

Νομίζω, όμως, ότι πια για την ελληνική κοινωνία αυτό το «ως έχει» δεν μπορεί να αποτελέσει το μήνυμα. Ο λόγος είναι απλός: Διότι η οικονομική κρίση και οι συνέπειές της δεν μας επιτρέπουν να επιστρέψουμε στο 1986 ή στο 2001. Αντιθέτως, επιβάλλουν να ενσωματώσουμε την εμπειρία της κρίσης και να δούμε πώς το καταστατικό κείμενο του πολιτεύματός μας θα αποτυπώνει την πρόθεση και βούληση της πολιτείας για ένα κοινωνικό συμβόλαιο. που θα θωρακίζει τη δημοκρατία και θα εμπνέει εμπιστοσύνη στους πολίτες.

Αυτή η εμπιστοσύνη, βεβαίως, δεν μπορεί να προκύψει από τη στάση των νεοφιλελεύθερων, που οραματίζονται την κατεδάφιση υποδομών, την εκποίηση της δημόσιας περιουσίας. Ούτε, βεβαίως, μπορεί να προκύψει από τη στάση νεοσυντηρητικών, που τρομοκρατούνται από την ιδέα ότι η Ελλάδα είναι μια σύγχρονη δημοκρατία, που αναγνωρίζει δικαιώματα σε όλες και όλους, ανεξαρτήτως θρησκευτικών, σεξουαλικών ή άλλων προσανατολισμών. Ούτε, βεβαίως, μπορεί να προκύψει από τη στάση του παλιού πολιτικού συστήματος, που ξορκίζει κάθε μεταβολή, που θα οδηγούσε στη διερεύνηση των σκανδάλων και είχε ως πρώτιστη έννοια την εξυπηρέτηση μικροπολιτικών συμφερόντων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Κύριε Χαρίτση, παρακαλώ ολοκληρώστε.

ΑΛΕΞΗΣ ΧΑΡΙΤΣΗΣ: Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Ως ΣΥΡΙΖΑ, είμαστε περήφανοι, γιατί η πρόταση που καταθέσαμε για την Συνταγματική Αναθεώρηση είναι μια πρόταση ολοκληρωμένη, είναι πρόταση τεκμηριωμένη, μια πρόταση η οποία συνομιλεί με τις μεγάλες προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα, που ενσωματώνει την εμπειρία της κρίσης, που απευθύνεται στους πολίτες με μία πρόταση ενός νέου κοινωνικού και πολιτικού συμβολαίου.

Είμαστε, λοιπόν, περήφανοι που η πρότασή μας αυτή, ανεξάρτητα από το τελικό -πενιχρό απ' ότι φαίνεται- αποτέλεσμα της συνταγματικής Αναθεώρησης, θα αποτελέσει τελικά τον οδικό χάρτη για την Ελλάδα του αύριο, για την Ελλάδα των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Και εμείς ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Τριανταφυλλίδης από τον ΣΥΡΙΖΑ.

Σήμερα, όμως, η Θεσσαλονίκη έχει μετακομίσει στην πρωτεύουσα!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση,

αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξεναγήθηκαν στην Έκθεση της Αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ», τριάντα ένας μαθητρίες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί 1ο πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Ορίστε, κύριε Τριανταφυλλίδη, έχετε τον λόγο για οκτώ λεπτά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ (ΑΛΕΚΟΣ) ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μιλώ στην Εθνική Αντιπροσωπεία με την προσωπική ευαισθησία και την πατριωτική ευθύνη για τη σχέση μου με τους ομογενείς, όπως αυτή χτίστηκε επί τριάντα συναπτά έτη τόσο με την ιδιότητα του δημοσιογράφου με τα ρεπορτάζ, τα άρθρα, τις συνεντεύξεις και τα τηλεοπτικά αφιερώματα στον ομογενειακό ελληνισμό, όσο και από την τιμητική θέση του Προέδρου της Μόνιμης Ειδικής Επιτροπής της Βουλής για τον ελληνισμό της Διασποράς.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ**)

Καταβέτω στα Πρακτικά τον ομόφωνα ψηφισθέντα οδικό χάρτη με τα δεκαεπτά σημεία κοινής δράσης-εργαλείο για τις επόμενες και τους επόμενους Βουλευτές και Βουλευτρίες. Εστάλη σε τρειςήμισι χιλιάδες ομογενειακές οργανώσεις στα ελληνικά και στα αγγλικά, με την παρουσία όλων των συναδέλφων απ' όλα τα κόμματα, με αυτά τα δεκαεπτά σημεία που μπορούν να αποτελούν αυτό που είπαμε στην επιτροπή μας, ότι η ομογένεια μας ενώνει.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Αλέξανδρος Τριανταφυλλίδης καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Η υψηλή ιεράρχηση του θέματος της σχέσης των αποδήμων Ελλήνων με το εθνικό κέντρο ως ένα από τα πλέον σημαντικά ζητήματα της Αναθεώρησης, μόνο θετικά θα μπορούσε να αξιολογηθεί. Άλλωστε, δεν μιλάμε -εδώ να διορθώσω κάποιους συναδέλφους- για παροχή δικαιώματος της ψήφου στους ομογενείς. Μιλάμε για διευκόλυνση στην άσκηση του δικαιώματος. Το δικαίωμα οι Έλληνες ομογενείς, οι εγγεγραμμένοι στα δημοτολόγια και άρα και στους εκλογικούς καταλόγους, το διαθέτουν ήδη. Δεν τους χαρίζουμε αυτό που ήδη κατέχουν.

Δεν θα μπορούσε ωστόσο, να είναι θετικός -και ήταν περίπου αναμενόμενος- ο μικροκομματικός τρόπος διαχείρισης και του θέματος αυτού, δηλαδή της ψήφου των ομογενών από την πλευρά της Πλειοψηφίας. Δεν θέλω και δεν επιθυμώ να κάνω δική προθέσεων. Θα αναμένω το σχέδιο νόμου, που θα εξειδικεύει τις συνταγματικές προβλέψεις του άρθρου 54 παράγραφος 4 για να αποτυπωθούν οι πραγματικές και σε λεπτομέρεια προθέσεις σας.

Η ομογένεια αποτελεί πολύτιμο κεφάλαιο, που κανείς δεν μπορεί και δεν πρέπει να παίζει με αυτό. Είναι η άλλη Ελλάδα, η Ελλάδα και η ομογένεια που μας ενώνει, «και όποιος δεν καταλαβαίνει, δεν ξέρει πού πατά και πού πηγαίνει» όπως αναφέρεται σε σχέση με τον απόδημο ελληνισμό που και στο Σικάγο μέσα -όπως λέει ο στιχοπλόκος- ζει στην ξενιτιά.

Ανακαλύψατε εξαιρετικά όψιμα τους ομογενείς και την ψήφους, γιατί αυτό και μόνο φαίνεται να ενδιαφέρει. Και αυτό το υπογραμμίζετε έντονα στη φράση «να προσμετράται η ψήφος τους στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα». Η διαφαινόμενη πρόθεση της ψηφοθηρίας ουδέν άλλο με δεκαπέντε χρόνια καθυστέρησης, αφού το άρθρο 51 παράγραφος 4 το ψήφισε η αναθεωρητική Βουλή του 2001. Και μέχρι την έλευση του ΣΥΡΙΖΑ το 2015 ουδέν είχατε πράξει στην κατεύθυνση της αναζήτησης συναινέσεων, συγκερασμών, συνθέσεων, προς εξεύρεση των διακοσίων ψήφων των Βουλευτών, πλην της ημιτελούς και άκαρπης απόπειρας του Απριλίου του 2009.

Όποιος ανατρέξει στα Πρακτικά της Βουλής του Απριλίου του 2009, θα καταγράψει τον έντονο προβληματισμό και την υπογράμμιση της αναγκαιότητας όχι μόνο της διευκόλυνσης του εκλέγειν, αλλά και του εκλέγεσθαι, από την πλευρά των ομογενών. Το δικαίωμα του εκλέγειν και το δικαίωμα του εκλέγεσθαι

ως απόλυτα συναρτώμενα μέρη του όλου της δημοκρατικής διαδικασίας, πρέπει να ασκούνται στο ακέραιο όλων από τους ομογενείς, όπως και για τους Έλληνες πολίτες που ζουν στην ελληνική επικράτεια. Και όχι την ελλειμματική, στρεβλωτική και τελικά παραμορφωτική διαδικασία του δικαιώματος του εκλέγειν, που δεν συμπληρώνεται με το άλλο μισό που είναι το δικαίωμα του εκλέγεσθαι.

Να το πω πιο απλά. Θα είναι πραγματικά παράδοξο να ψηφίζει ο ομογενής από το Σικάγο, τη Μελβούρνη, τη Φρανκφούρτη, το Ροστόφ και να επιλέγει Βουλευτές από τη Θεσσαλονίκη, τη Χανιά, το Ηράκλειο και την Κέρκυρα, για να εκπροσωπήσουν τι; Πόσο γνωρίζουν οι Ελλαδίτες Βουλευτές τα προβλήματα, την καθημερινότητα του Έλληνα απόδημου, την αγωνία του γι' αυτόν και τα παιδιά του, την ελληνική αποδημία;

Η δική μας πρόταση, η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ δεν αφορά μόνο το δικαίωμα του εκλέγειν. Η ομογένεια χρειάζεται τους δικούς τους εκπροσώπους στο εθνικό Κοινοβούλιο, για να μεταφέρουν αυθεντικά τα προβλήματα της ελληνόγλωσσης παιδείας, της προσαρμογής των μεταναστών στις χώρες υποδοχής, τα εμπόδια για τις εν δυνάμει επενδύσεις των ομογενών στην Ελλάδα, τη σχέση τους με την ελληνική διοίκηση και την ταλαιπωρία τους από τη γραφειοκρατία στις πρεσβείες και στα προξενεία.

Η προωθημένη, αλλά ώριμη, πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για την εκλογή έως δώδεκα Βουλευτών από την ελληνική ομογένεια διευρύνει τη δυνατότητα παρέμβασης της ελληνικής ομογένειας, στα ελληνικά πολιτικά δρώμενα, δίνοντας θεσμικό βήμα σε ομογενείς Βουλευτές, για να ακουστεί η φωνή της ομογένειας καθαρά και αδιαμεσολάβητα και να αρθεί το δικαιολογημένο παράπονο της ομογένειας ότι το εθνικό κέντρο, η Αθήνα, η Ελλάδα θυμάται την ομογένεια μόνο στις δύσκολες στροφές της ιστορίας.

Καταθέτω την πρότασή μου, έτσι όπως εκφράστηκε τον Ιούνιο του 2016 για την εκλογή δώδεκα Βουλευτών Επικρατείας του Ελληνισμού. Ο Μιχάλης Ιγνατίου Μιχάλης Ιγνατίου σημειώνει στο «Hellas Journal»: «Σημείο αναφοράς και σύγκλισης κομμάτων και φορέων η συγκεκριμένη πρόταση για δώδεκα Βουλευτές Επικρατείας του Ελληνισμού». Θα μπορούσαν να ονομαστούν «Επικράτεια του Ελληνισμού» αυτοί οι δώδεκα Βουλευτές, που δεν θα είναι τα περιβάλλοντα των εκάστοτε Προέδρων των κομμάτων της ελλαδικής πραγματικότητας.

Το καταθέτω και αυτό και όχι μόνο γιατί ήταν μία δική μου προσωπική πρωτοβουλία, αλλά το καταθέτω για να το ακούσει και ο κ. Θεοδωρικάκος, που δεν «κομίζει Γλαύκα εις Αθήνας» ούτε «κρούει ανοικτάς θύρας». Οι προτάσεις αυτές έχουν κατατεθεί από την ταπεινότητά μου.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Αλέξανδρος Τριανταφυλλίδης καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Καταθέτω δημοσιεύματα και από το newpost.gr, όσον αφορά την ομογένεια και τους δώδεκα Βουλευτές Επικρατείας. Καταθέτω από τη «ΝΕΑ ΣΕΛΙΔΑ». Καταθέτω από το newsbeast.gr. Είναι μία σειρά από προτάσεις, οι οποίες κατατέθηκαν και ήταν σαφείς και ξεκάθαρες.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Αλέξανδρος Τριανταφυλλίδης, καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Κατά την ταπεινή μου άποψη, όσο μπορώ να γνωρίζω την ομογένεια και ως δημοσιογράφος και ως Βουλευτής, η ελληνική Διασπορά επιθυμεί διακαώς να ακούγεται η φωνή της καθαρά και αυθεντικά στο εθνικό κέντρο. Η ομογένεια δεν επιθυμεί να εμπλέκεται στις τρέχουσες διακομματικές αντιπαραθέσεις. Επιθυμεί να προσθέτει, όχι να αφαιρεί, να πολλαπλασιάζει και όχι να διαίρει. Επιθυμεί να συμμετέχει σε έναν συναγωνισμό προσφοράς στην πατρίδα. Δεν επιθυμεί η ομογένεια να συμμετέχει σε έναν ανταγωνισμό φθοράς, βλαπτικό τόσο για την ίδια όσο και για την κοινωνία.

Αν καταφέρουμε να συντονιστούμε με την αέναη ανοιχτή πληγή του νόστου, μπορούμε να προχωρήσουμε και να απελευθερώσουμε τις ζωντανές δυνάμεις της ομογένειας. Αν όχι -όπως

δυστυχώς, φοβάμαι ότι θα συμβεί και αυτή τη φορά- τότε στην προσπάθειά σας να χρησιμοποιήσετε την ομογένεια για την εξυπηρέτηση της τρέχουσας κομματικής λάτρας, ορίστε τι θα συμβεί.

Γιατί, τι ακριβώς σημαίνει αυτό που μας κομίσσατε, αρμόδιοι και υπεύθυνοι εισηγητές από τη Νέα Δημοκρατία, μόλις πριν από λίγη ώρα ότι είναι το τελικό κείμενο του άρθρου 54 παράγραφος 4 στο «παρά ένα» της λήξης της συζήτησης της Αναθεώρησης; Μια εξόφθαλμη προχειρολογία και έναν κραυγαλέο εμπαιγμό και μία πρωτοφανή κοροϊδία των ομογενών. Ενδιαφέρεστε για την ψήφο τους και μόνο. Γι' αυτό τι λέτε; Προαιρετικά, δύνανται τα κόμματα να ορίζουν ορισμένες θέσεις του ψηφοδέλτιου Επικρατείας. Μα, ξέρουμε ότι το ψηφοδέλτιο Επικρατείας είναι λίστα, εκλέγονται ανάλογα με τη δύναμη των κομμάτων.

Επομένως, αν οι εκπρόσωποι των αποδήμων δεν θα είναι στις εκλόγιμες θέσεις από το ένα μέχρι το έξι -για παράδειγμα το πρώτο κόμμα και ούτω καθ' εξής- η παρουσία τους θα είναι συμβολική και διακοσμητική. Αυτό επιθυμείτε; Να το γνωρίζουν οι απόδημοι!

Πού είναι τα μεγάλα λόγια που λέτε όταν τους επισκέπτεστε, «η καρδιά της Ελλάδας χτυπά στο Γιοχάνεσμπουργκ», «η καρδιά της Ελλάδας χτυπά στη Φρανκφούρτη», «η καρδιά της Ελλάδας χτυπά στο Σικάγο»; Είναι μεταφερόμενη η καρδιά. Τώρα;

Δεν είμαστε αυτό που δηλώνουμε. Είμαστε αυτό που κάνουμε. Θέλουμε, επιθυμούμε να δημιουργήσουμε θεσμικές συνδέσεις και διασυνδέσεις, να βάλουμε την ομογένεια, το τεράστιο δυναμικό των Ελλήνων καθηγητών, των ανθρώπων της τέχνης, του πολιτισμού, επιστημών -δυσόμει με τρεις χιλιάδες καθηγητές πανεπιστημίου είναι μόνο στη Βόρειο Αμερική, στον Καναδά και παντού; Επιθυμούμε αυτήν την μετακένωση κατά Κοραή, για να ενισχύσει και να επαναδυναμώσει την εθνική προσπάθεια; Φοβάμαι πως όχι.

Είναι προφανές ότι με την πρότασή της η Νέα Δημοκρατία για προσμέτρηση της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού, ντε και καλά, στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα ελλοχεύει και ο κίνδυνος της αλλοίωσης του εκλογικού σώματος, κάτι που και άλλοι συνάδελφοι επεσήμαναν.

Η δική μας πρόταση, η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ δεν διακρίνει και δεν διασπά τους Έλληνες εκλογείς του εξωτερικού, καθώς στηρίζεται στη βασική αρχή ότι οι Έλληνες, που έχουν την ελληνική ιθαγένεια, εγγράφονται αυτομάτως στους εκλογικούς καταλόγους.

Όχι, φαίνεται ότι εσείς δεν θέλετε αυτό. Δεν θέλετε να εκλέγουν οι ομογενείς τους δικούς τους εκπροσώπους. Επιδιώκετε την ψηφοθηρία, για να επηρεάσετε και να διαμορφώσετε τον τελικό συσχετισμό των εκλογικών δυνάμεων στο εσωτερικό. Μακάρι να μην είναι έτσι. Θα περιμένουμε το τελικό σχέδιο νόμου.

Υπογραμμίζω την ανάγκη των σαφών -κρατήστε το αυτό, Εισηγητά, κύριε Στυλιανίδη και να γραφτεί στα Πρακτικά- καθαρών ρυθμίσεων, που να μην αφήνουν περιθώρια ούτε να επιτρέπουν αμφισβητήσεις στα των εκλογών.

Υπενθυμίζω το αρνητικό παράδειγμα των αυστριακών εκλογών που ακυρώθηκαν και επαναλήφθηκαν μετά από προσφυγές, λόγω της συμμετοχής της αυστριακής διασποράς. Αναλαμβάνετε, κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, τεράστια ευθύνη απέναντι στη χώρα και τους πολίτες.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Φοβάμαι ότι απογοητεύουμε ανθρώπους ερωτευμένους με το ελληνικό πνεύμα, Έλληνες και φιλέλληνες, που λατρεύουν τον ήλιο, το κρασί και την ελιά, μαζί με τον πολυμήχανο Οδυσσέα, το μπλε του μικρού ναυτίλου και την Ιθάκη.

Η άρση των μικρών και κοντόθωρων πολιτικών απέναντι στη μεγάλη εικόνα και τον μεγάλο στόχο της αξιοποίησης του κεφαλαίου, που ονομάζεται «ελληνική ομογένεια», φαίνεται ότι πέρασε, τον προσπεράσατε και δεν τον ακουμπήσατε.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Τον λόγο έχει ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Γεώργιος Στύλιος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΥΛΙΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σημερινή συζήτηση για τη συνταγματική Αναθεώρηση, για εμάς τους νεότερους Βουλευτές, είναι μία ιδιαίτερη συζήτηση. Είναι μία συζήτηση, που ξεπερνά τις εφήμερες πολιτικές διαμάχες. Αφορά το μέλλον του τόπου, την ιστορία του, δίνει τη δυνατότητα σε όλους μας να υπερβούμε τους εαυτούς μας.

Θα ήθελα, λοιπόν, να ξεκινήσω με κάποιες βασικές παραδοχές από την πλευρά μου. Το αίτημα για ριζική αναθεώρηση του Συντάγματος δεν είναι τωρινό. Κάθε κρίση φέρνει στην επιφάνεια τις παθογένειες του παρελθόντος, πλήττει το πολιτικό σύστημα στο σύνολό του, μειώνει την εμπιστοσύνη των πολιτών, φθείρει τους πολιτικούς και τους πολιτειακούς θεσμούς. Αποτέλεσμα; Η αλλαγή του καταστατικού χάρτη της χώρας να προβάλλεται ως πανάκεια.

Όμως, ας είμαστε ειλικρινείς απέναντι στους πολίτες μας. Το Σύνταγμα μιας χώρας δεν μπορεί από μόνο του να επιλύσει τις παθογένειες της πολιτειακής, οικονομικής και κοινωνικής πραγματικότητας. Όπως και κάθε κανονιστικό κείμενο, καθορίζει το πλαίσιο της πολιτικής ζωής και παρέχει τα εργαλεία στους αρμόδιους πολιτειακούς παράγοντες και έτσι πρέπει να το αντιμετωπίσουμε.

Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να γίνονται αλλαγές. Εξάλλου, έχουν περάσει πολλά χρόνια από την τελευταία εκτεταμένη συνταγματική Αναθεώρηση του 2001, με την προσπάθεια που έγινε το 2008. Η διαρκώς, όμως, μεταβαλλόμενη πραγματικότητα ξεπερνά, σε πολλές περιπτώσεις, ακόμα και το γράμμα του Συντάγματος.

Συνεπώς, θα εθελουφλούσαμε, εάν δεν παραδεχόμασταν τον προβληματικό χαρακτήρα ορισμένων διατάξεων, που ερχόμαστε σήμερα να αναθεωρήσουμε, συνεκτιμώντας, όμως, τρεις βασικές παραδοχές:

Πρώτον, ότι το Σύνταγμα του 1975 αποδείχτηκε στις βασικές του επιλογές ένα πετυχημένο Σύνταγμα, στο οποίο στηρίχτηκε η σταθερότερη και μακροβιότερη δημοκρατία στον τόπο μας.

Δεύτερον, ότι η σημασία του συνταγματικού κειμένου, να μην δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, από την άλλη όμως, βαίνει διαρκώς μειούμενη σε συνθήκες ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και διεθνοποίησης. Αναφέρομαι σε όργανα, όπως είναι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αποτελούν πλέον δύο βασικούς πυλώνες προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τρίτον, ότι υπάρχει η άτυπη και διαρκής συνταγματική μεταβολή, μέσω κυρίως, της νομολογίας των δικαστηρίων, που προσαρμόζει το Σύνταγμα στις εκάστοτε μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αξίζει να σημειώσουμε ότι εδώ φτάσαμε, μετά από σοβαρή δουλειά και διάθεση υπέρβασης. Αποτελεί, νομίζω, θετικό στοιχείο ότι η σημερινή συνταγματική αναθεώρηση προέρχεται από μία Βουλή, όπου η πλειοψηφία ήταν άλλης ιδεολογικής κατεύθυνσης, πριν τις εκλογές και τώρα έχουμε μια πλειοψηφία διαφορετικής ιδεολογικής κατεύθυνσης. Θα μπορούσαμε -εκτιμώ- να είχαμε συμφωνήσει όλες οι πτέρυγες της Βουλής σε περισσότερα αναθεωρητέα άρθρα, αλλά θα ήθελα να κρατήσω από την όλη διαδικασία τα θετικά.

Η Επιτροπή Αναθεώρησης κατέληξε, άλλοτε με απλή και άλλοτε με αυξημένη πλειοψηφία, σε επτά θεματικές προτεινόμενων συνταγματικών αλλαγών. Θα αναφέρω τα πιο βασικά, κατά τη δική μου ιεράρχηση.

Πρώτον, η θέσπιση υποχρέωσης του κράτους για ένα σύστημα ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος για τη στήριξη της ελληνικής οικογένειας, αναφέρομαι στο άρθρο 21. Αναφέρομαι στην ελληνική οικογένεια, η οποία αποτέλεσε το ισχυρό κύτταρο, που άντεξε κατά τη διάρκεια της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης των τελευταίων δέκα ετών και κράτησε όρθια την ελληνική κοινωνία, ένα φιλελεύθερο μέτρο, που δυστυχώς, δεν υπήρχε το θάρρος από την προηγούμενη κυβέρνηση να το υπερψηφίσει.

Με πρωτοβουλία της Νέας Δημοκρατίας, αναδεικνύεται στο Σύνταγμα η αρχή της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς, που ως όρος, έχει ήδη προωθηθεί, επιβληθεί στις θεμελιώδεις ευρωπαϊκές συνθήκες με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος.

Δεύτερη θετική διάταξη: Η κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας του άρθρου 86, που αφορά τα ποινικά αδικήματα Υπουργών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και την εξίσωση με τα ισχύοντα για όλους τους πολίτες.

Τρίτον, ο περιορισμός της βουλευτικής ασυλίας, άρθρο 62, αποκλειστικά και μόνο σε πράξεις ή δηλώσεις, που αφορούν στην άσκηση των καθηκόντων του Βουλευτή. Πιστεύω σε αυτές τις αλλαγές, ότι θωρακίζουν την αξιοπιστία του πολιτικού μας συστήματος, που τόσο πολύ σήμερα την έχουμε ανάγκη.

Τέταρτον, η πλήρης αποδέσμευση της διαδικασίας εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας από τις βουλευτικές εκλογές, άρθρο 32, έτσι ώστε να μην διακόπτεται η δημοκρατική λαϊκή εντολή προς μία κυβέρνηση και να μην χρησιμοποιείται ως εργαλείο η διαδικασία εκλογής του ανώτατου άρχοντα από την εκάστοτε αντιπολίτευση.

Θεωρώ κοινοτυπία να αναφέρω τα θετικά ενός πλήρους τετραετή κύκλου κυβέρνησης, όπου οι πολίτες στο τέλος θα αξιολογήσουν τη δουλειά που έχει γίνει.

Πέμπτον, η διευκόλυνση της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού, άρθρο 54, με τρόπο ώστε να μην αντιμετωπίσει ζητήματα αντισυνταγματικότητας η ψήφισή του σχετικού νόμου, όπως αποφασίστηκε από τη διακομματική επιτροπή.

Θεωρώ ότι έχουμε κάνει το ελάχιστο χρέος μας απέναντι στους Έλληνες του εξωτερικού, με δικαίωμα ψήφου, αλλά και στη γενιά του brain drain.

Προφανώς, θα μπορούσαμε να είχαμε κάνει και άλλα βήματα, πιο μπροστά. Δυστυχώς, ωστόσο η προηγούμενη Βουλή, που ήταν η προτείνουσα, περιόρισε σοβαρά το πεδίο των αναθεωρητέων άρθρων.

Λόγω ιδεολογιών του ΣΥΡΙΖΑ, έμειναν εκτός διαδικασίας οι διατάξεις, που αφορούν το άρθρο 24 για την προστασία του περιβάλλοντος, της κλιματικής αλλαγής και της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και την ένταξη στο Σύνταγμα διατάξεων, που αφορούν τους δημοσιονομικούς κανόνες.

Όλο αντιλαμβανόμαστε τα θετικά, που θα είχε ένα σταθερό φορολογικό σύστημα, που να μην μπορεί να αλλάξει από μια κυβέρνηση και να μπορεί να ξεπεράσει τον τετραετή κύκλο.

Τέλος, σχετικά με την ίδρυση των μη κρατικών πανεπιστημίων, των ιδιωτικών πανεπιστημίων: Ιδιαίτερα την αναθεώρηση του άρθρου 16 η σημερινή Αξιωματική Αντιπολίτευση την κράτησε αιχμάλωτη του κρατικού μονοπωλίου, για μια ολόκληρη γενιά, εμποδίζοντας τη χώρα να μετεξελιχθεί σε ένα διεθνές κέντρο εκπαίδευσης, που θα οδηγούσε στον επαναπατρισμό χιλιάδων επισημών και θα μας επέτρεπε να εισάγουμε, αντί να εξάγουμε φοιτητές, συνάλλαγμα και θέσεις εργασίας.

Παρ' όλα αυτά, θέλω να κρατήσω τα θετικά από την όλη διαδικασία, τη διάθεση όλων μας να συμφωνήσουμε, έστω και σε λίγες διατάξεις. Ας είναι αυτή η συναίνεση, που επιδείξαμε, οδηγός για τη συνέχεια, για τις μεγάλες μεταρρυθμίσεις, που τόσο πολύ έχει ανάγκη ο τόπος και τόσο πολύ χρειάζονται οι Έλληνες πολίτες.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Σας ευχαριστώ και εγώ.

Τον λόγο έχει ο κ. Ιωάννης Πασχαλίδης από τη Νέα Δημοκρατία.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με τις παρούσες τροποποιήσεις και καταργήσεις των επιμέρους άρθρων επιδίδεται ο εκσυγχρονισμός του Συντάγματος μας, που κρίθηκε επιβεβλημένος, έτσι ώστε να συμπλέει με τα σημερινά δεδομένα, δοθέντος ότι το Σύνταγμα δεν ρυθμίζει μόνο τη συγκρότηση και την άσκηση της κρατικής εξουσίας, ρυθμίζει πολύ περισσότερα πράγματα, ρυθμίζει τη σχέση του κράτους με την κοινωνία, τη σχέση του κράτους με την οικονομία και τη σχέση του κράτους με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη διεθνή κοινότητα.

Πράγματι, η χώρα έχει ανάγκη από μια γενναία Αναθεώρηση του Συντάγματος, ιδιαίτερος αν λάβει κανείς υπόψη ότι στη Γερμανία το Σύνταγμα του 1949 έχει τροποποιηθεί περισσότερες από εκατό φορές και στη Γαλλία το Σύνταγμα του 1958 περισ-

σότερες από τριάντα φορές.

Η παρούσα Αναθεωρητική Βουλή, με την τροποποίηση της παραγράφου 5 του άρθρου 96 του Συντάγματος, έρχεται να διορθώσει μια σοβαρότατη αδικία εις βάρος των στρατιωτικών δικαστών, σε σχέση με τους λοιπούς δικαστές.

Οι δικαστές των Ενόπλων Δυνάμεων, εκείνοι που κρίνουν τις υποθέσεις των χιλιάδων παιδιών, που υπηρετούν την πατρίδα, έμοιαζαν τόσα χρόνια μετέωροι. Η πολιτεία μπορεί να είχε ψηφίσει νόμο, να υλοποίησε τη συνταγματική επιταγή με καθυστέρηση, βέβαια, είκοσι χρόνων και να απέδωσε στη στρατιωτική δικαιοσύνη όλες εκείνες τις εγγυήσεις, ώστε οι δικαστές να είναι ανεξάρτητοι και ισόβιοι, με δύο λόγια να μη διαφέρουν σε τίποτα από τους άλλους δικαστές, όμως δεν ολοκλήρωσε το εγχείρημα της συνταγματικής προσαρμογής.

Υποστήριξαν- και είχαν απόλυτο δίκιο- ότι «δεν μπορεί να είμαστε δικαστές σε όλα εκτός από τον μισθό», επικαλούμενοι άλλωστε ότι απονέμουν δικαιοσύνη και μάλιστα, σε χιλιάδες στρατευμένους, χειρίζονται δύσκολες υποθέσεις, μερικές από τις οποίες είναι εξαιρετικά σημαντικές, δεν έχουν σχέση με τις Ένοπλες Δυνάμεις, συνδικαλιζούνται και οι υπηρεσιακές τους μεταβολές γίνονται από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, ενώ οι αποφάσεις των στρατιωτικών δικαστηρίων αναιρούνται στον Άρειο Πάγο.

Όμως, το σπουδαιότερο επιχείρημά τους είναι η διάταξη του Συντάγματος που οδήγησε την πολιτεία στη θέσπιση του ειδικού μισθολογίου για τους δικαστές, η διάταξη δηλαδή που αναφέρει ότι οι δικαστικοί πρέπει να αμείβονται ανάλογα με το λειτουργημά τους, διότι το ειδικό μισθολόγιο για τους δικαστικούς συνιστά θεσμική εγγύηση για την εξασφάλιση της λειτουργικής και προσωπικής τους ανεξαρτησίας, χωρίς την υλοποίηση, της οποίας από τον κοινό νομοθέτη, η απλή διακήρυξή τους στον συνταγματικό χάρτη της χώρας θα καθίσταντο γράμμα κενό.

Αυτή ακριβώς η αδικία αίρεται με την εξίσωση των στρατιωτικών δικαστών με τους λοιπούς δικαστές, που επιφέρει η αναθεώρηση του άρθρου 96 παράγραφος 5, ισχυροποιώντας τις εγγυήσεις της ανεξαρτησίας της λειτουργίας της στρατιωτικής δικαιοσύνης και απομακρύνοντάς τις από την ξεπερασμένη λογική των στρατοδικείων.

Άλλωστε, όπως χαρακτηριστικά ειπώθηκε από τον κ. Τζαβάρα, η ανεξαρτησία αυτή και η θεσμική εξίσωση με τους λοιπούς δικαστές δεν γίνεται για χάρη του κλάδου τους, αλλά για χάρη των πολιτών, που δεν επιτρέπεται, σύμφωνα με το Σύνταγμα, οι στρατιωτικοί να δικάζονται από δικαστές με περιορισμένες εγγυήσεις ανεξαρτησίας.

Οι ανεξάρτητες αρχές είναι συλλογικά διοικητικά όργανα, ενταγμένα στο νομικό πρόσωπο του κράτους, δηλαδή στο δημόσιο και εμφανίστηκαν στην ελληνική έννομη τάξη ήδη από τη δεκαετία του 1980 ως ανεξάρτητες διοικητικές αρχές και ορισμένες από αυτές κατοχυρώθηκαν στη συνέχεια από το ίδιο το Σύνταγμα με την Αναθεώρηση του 2001, το οποίο ρυθμίζει τη διαδικασία επιλογής των μελών τους, θέτει τους βασικούς κανόνες λειτουργίας τους και καθορίζει τις αρμοδιότητές τους, επίταση δε, της ανεξαρτησίας των εν λόγω μορφωμάτων απαλειφθηκε από το συνταγματικό κείμενο ο όρος «διοικητικές».

Η μεγάλη πλειονότητα των ανεξάρτητων αρχών προβλέπεται πάντως από την κοινή νομοθεσία, συχνά δε, η σύστασή τους συνιστά εκπλήρωση υποχρέωσης της Ελληνικής Δημοκρατίας ως κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί υπερπληθώρα των αρχών αυτών, γεγονός, που αντανακλά την αδυναμία του πολιτικού συστήματος να αναλάβει τις ευθύνες τους και προσπαθεί να τις μετακινήσει στους ώμους μη πολιτικών προσώπων, όπως πολύ ορθώς παρατήρησε ο κ. Στυλιανίδης, ενώ δεν είναι λίγες οι φορές, που, λόγω της πρόβλεψης της μέχρι τώρα ισχύουσας διάταξης του άρθρου 101 παράγραφος 2 για αυξημένη πλειοψηφία τεσσάρων πέμπτων, όσον αφορά την επιλογή των μελών της διοίκησης από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής, παρέμειναν στη θέση τους μέλη για πολύ χρονικό διάστημα, παρ' όλο ότι η θητεία τους έχει λήξει.

Με την παρούσα εισαγωγική ερμηνευτική δήλωση, που χαίρει ευρείας συναίνεσης, τροποποιείται το ως άνω ποσοστό, από τέσ-

σερα πέμπτα, σε τρία πέμπτα, ώστε να αποφευχθούν προβλήματα στο μέλλον και να εξασφαλιστεί η συνεχής και αδιάτακτη λειτουργία των ανεξάρτητων αρχών.

Η τοπική αυτοδιοίκηση, έτσι όπως έχει διαρθρωθεί στη χώρα μας, αλλά και διεθνώς, είναι από τους θεσμούς πολιτικής συμμετοχής και ήδη με την προηγούμενη Αναθεώρηση θωρακίζονται οι αρμοδιότητές και μάλιστα, θωρακίζονται διπλά: Πρώτον, με την εισαγωγή για πρώτη φορά του τεκμηρίου αρμοδιότητας για τις τοπικές υποθέσεις υπέρ ΟΤΑ, με συνέπεια να περιορίζεται ο νόμος στο να κατανέμει τις τοπικές υποθέσεις ανάλογα με το εύρος τους στους οργανισμούς Α' και Β' βαθμού και, δεύτερον, με τη δραστική ενίσχυση της διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ.

Το δικαίωμα στην τοπική αυτοδιοίκηση είναι ένα πολιτικό δικαίωμα και οι δραστηριότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης, η ανάπτυξη των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά και η λειτουργία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης είναι μια πολύ ουσιαστική και πρακτική μέθοδος άσκησης των πολιτικών δικαιωμάτων, που εξασφαλίζεται με την καθολική και μυστική ψήφο.

Μάλιστα, θα μπορούσε να λεχθεί ότι η λειτουργία αυτή της τοπικής αυτοδιοίκησης υπερβαίνει τις τοπικές αρμοδιότητες που έχουν τα όργανά της, γιατί πολύ συχνά η τοπική αυτοδιοίκηση λειτουργεί και ως θεσμός πολιτικής πίεσης και όχι ως θεσμός άσκησης αρμοδιοτήτων.

Επομένως, κατόπιν των ανωτέρω αναφερομένων, αποδεικνύεται ότι υφιστάμενες διατάξεις του Συντάγματος, που αφορούν τους οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης κατοχυρώνουν επαρκέστατα την ορθή οργάνωση και λειτουργία τους και ειδικότερα, το άρθρο 102 παράγραφος 2 περιλαμβάνει όλα τα δημοκρατικά εχέγγυα του τρόπου επιλογής των αρχών και δεν χρήζει ουδεμίας τροποποίησης.

Συνοψίζοντας, θα ήθελα να τονίσω ότι η Αναθεώρηση του Συντάγματος δεν είναι υπόθεση της Κυβέρνησης, αλλά όλου του Κοινοβουλίου. Αποτελεί την κορυφαία στιγμή του δημοκρατικού μας πολιτεύματος και γι' αυτό οφείλουμε όλοι να σταθούμε στο ύψος της περιστασης με υπευθυνότητα και ομόνοια.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Τον λόγο έχει από τη Νέα Δημοκρατία ο κ. Μανουσός Βολουδάκης.

ΜΑΝΟΥΣΟΣ - ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΟΛΟΥΔΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ για λίγο σε μια σειρά από άρθρα, που δεν είναι της σημερινής συνεδρίασης, γιατί δεν είχα την αντικειμενική δυνατότητα κατά τη διάρκεια της εβδομάδας να μιλήσω στις άλλες συνεδριάσεις.

Το πρώτο άρθρο, στο οποίο θέλω να αναφερθώ, είναι ένα άρθρο, το οποίο από την πλειοψηφία που φαίνεται ότι έχει διαμορφωθεί, ευτυχώς δεν αναθεωρείται. Αναφέρομαι στο άρθρο 3, που αφορά στην επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα. Αν κρίνω σκόπιμο να αναφερθώ σε άρθρο που τελικά, όπως φαίνεται, δεν θα αναθεωρηθεί, είναι γιατί προκάλεσε αρκετή συζήτηση με την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και με το γενικότερο κλίμα, που έχει διαμορφωθεί στην πατρίδα μας τα τελευταία χρόνια, γύρω από αυτό το θέμα.

Το άρθρο 3 λέει περιληπτικά ότι η επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα είναι η Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία του Χριστού. Αυτό, με δυο λόγια, είναι μία διαπίστωση, δεν είναι μία αναγνώριση καμιάς επίσημης θρησκείας. Αυτό θα ήταν εκτός του πνεύματος της ίδιας της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Δεν είναι μια επιβολή σε οποιονδήποτε ούτε συνιστά και παραβίαση δικαιωμάτων οποιουδήποτε πολίτη, μιας που, λίγα άρθρα παρακάτω, κατοχυρώνεται το δικαίωμα του κάθε πολίτη να πιστεύει ό,τι θέλει και λέει ότι δεν υπάρχει καμμία διάκριση σε αυτή τη χώρα στη βάση των θρησκευτικών πεποιθήσεων. Γιατί υπάρχει αυτό το άρθρο; Υπάρχει γιατί έχει μία πολύ μακρά ιστορία, πριν κιόλας την Επανάσταση, στην ουσία αναγνωρίζοντας τον ρόλο της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη διαμόρφωση του σημερινού μας κράτους, στην απελευθέρωση και μετά.

Ένα άλλο άρθρο, στο οποίο έγινε αντίστοιχη διάλογος, που

μπορεί να συνδεθεί με το θέμα αυτό, είναι το άρθρο 21. Εκεί γίνεται αναφορά στην οικογένεια, ως θεμέλιο του έθνους και ορίζεται ότι το κράτος οφείλει να προστατεύει την οικογένεια, ακριβώς επειδή είναι θεμέλιο του έθνους. Και αυτό θέλησε να το αλλάξει ο ΣΥΡΙΖΑ.

Και τα δύο για την Αριστερά, αλλά και για πολλούς εκτός της Αριστεράς, είναι παρωχημένες αντιλήψεις, και η αναφορά στην Εκκλησία και η αναφορά στο Έθνος. Είναι πράγματα; Μα, η κριτική, την οποία ασκούν αυτοί που τα λένε παρωχημένα, βασίζεται σε κείμενα των αρχών του 19ου αιώνα, το πολύ των μέσων του 19ου αιώνα.

Δεν υπάρχει ο χρόνος τώρα να μπούμε αναλυτικά στη φιλοσοφική συζήτηση γύρω από αυτό, αλλά πώς μπορεί κανείς τον 21ο αιώνα να κρίνει κάτι ως παρωχημένο, κάτι που ζει, κάτι που είναι δυναμικός παράγοντας της σημερινής κοινωνίας και πολιτείας παντού στον κόσμο, και να το κρίνει ως παρωχημένο με θεωρίες του 19ου αιώνα;

Στην πραγματικότητα αυτά τα δύο άρθρα -και το άρθρο 3 με την αναφορά στην Εκκλησία και το άρθρο 21 με την αναφορά στην οικογένεια ως θεμέλιο του Έθνους- αυτό που κάνουν είναι ότι εκφράζουν μια θαυμαστή, κατά τη δική μου άποψη, σύνθεση που πέτυχαν τα Συντάγματά μας ήδη από τα πρώτα επαναστατικά Συντάγματα του 19ου αιώνα, τα Συντάγματα της Επανάστασης του 1821 εννοώ. Ποια σύνθεση; Τη σύνθεση ανάμεσα στην ανάγκη να γίνονται σεβαστά τα ατομικά δικαιώματα, τη βάση της ελεύθερης δημοκρατίας, με την ανάγκη να εκφράζεται στην πολιτεία η συλλογική ταυτότητα των πολιτών, των μελών της κοινωνίας. Γιατί δεν υπάρχει κοινωνία ως άθροισμα ατόμων και μόνο.

Η Αριστερά φέρνει πολύ συχνά στον δημόσιο διάλογο -ορθώς πολύ συχνά και σε μεγάλο βαθμό- την έννοια της κοινωνικής συνοχής. Γιατί δεν μπορεί να υπάρχει πολιτεία, χωρίς κοινωνική συνοχή. Μα, η κοινωνική συνοχή δεν διασφαλίζεται μόνο με τα ζητήματα της διανομής του εισοδήματος, με τα οποία θέλει να ασχολείται η Αριστερά. Η κοινωνική συνοχή διασφαλίζεται και με την αίσθηση της συλλογικής ταυτότητας, με την αίσθηση που αποκτούν οι πολίτες, όταν εκφράζεται η συλλογική τους ταυτότητα στη δημόσια ζωή, στην κοινή τους ζωή και έτσι δεν αισθάνονται το κράτος κάτι ξένο από αυτούς.

Όπου, σε αρκετές περιπτώσεις, στη σημερινή εποχή ισχυρές ελίτ επιχειρούν να αποχρωματίσουν τις κοινωνίες ή τις πολιτείες από τα ιδιαίτερα συλλογικά χαρακτηριστικά των πολιτών, δημιουργείται αντίδραση, η οποία πολύ συχνά, οδηγεί τους ανθρώπους στα άκρα και αποτελεί πραγματικό κίνδυνο για τη δημοκρατία. Γιατί δεν είναι δυνατόν να αφαιρεθεί από τον τρόπο του σκέπτεσθαι και τη λειτουργία της ανθρωπίνης κοινωνίας η έννοια αυτής της συλλογικότητας.

Δεν είναι τυχαίο ότι η κοινοβουλευτική δημοκρατία αναπτύχθηκε παράλληλα με το έθνος-κράτος. Η εθνική ταυτότητα είναι μια δύναμη, που αναγεννάται σήμερα παντού στον κόσμο και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε.

Δuo λόγια για τον τρόπο της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ορθώς η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας αποσυνδέεται από τη διάλυση της Βουλής, γιατί σε αυτόν τον τόπο χρειαζόμαστε σταθερότητα. Προσωπικά, εξέφρασα επιφύλαξη στην επιτροπή για τη σχετική πλειοψηφία. Θεωρώ, όμως, ότι πράγματι, το σημαντικό είναι να διασφαλιστεί εδώ η σταθερότητα.

Θέλω, όμως, εδώ να αναφέρω κάτι, το οποίο δεν μπορούσε να αντιμετωπιστεί σε αυτή τη συνταγματική Αναθεώρηση. Πρέπει, όμως, να το έχουμε προ οφθαλμών και για τη νομοθέτηση και για τη λειτουργία της πολιτείας από εδώ και πέρα και ενδεχομένως για μια συζήτηση, που θα ξεκινήσει στο μέλλον.

Η δημοκρατία μας, από την Αναθεώρηση του 1986 και μετά, έγινε πρωθυπουργοκεντρική και ιδιαίτερα συγκεντρωτική. Αυτό το γεγονός ήρθε να προστεθεί στον συγκεντρωτισμό, που ούτως ή άλλως, προκαλεί η σύγχρονη τεχνολογία, αυτή η τεχνολογία της εξουσίας, αν θέλετε, η οποία μας έχει οδηγήσει σε ένα κράτος, που πολύ συχνά, φαίνεται να είναι αδιαφανές, φαίνεται να είναι μη προσπελάσιμο στον δημοκρατικό διάλογο.

Κι εμείς εδώ, πολύ συχνά, και κάθε Κοινοβούλιο στον σύγχρονο κόσμο καλείται να ψηφίσει, πολλές φορές να συζητήσει

νομοθετήματα, τα οποία δεν έχουν παραχθεί μέσα από αυτή τη διαδικασία του κοινοβουλευτικού διαλόγου, αλλά μέσα από την τεχνοκρατική επεξεργασία και ανάλυση μιας πραγματικότητας, που ξεφεύγει από τις αρχές της διαφάνειας, από τις αρχές των θεσμικών αντίβαρων, που πρέπει να υπάρχουν μέσα στην κοινωνία και την πολιτεία, για να λειτουργεί η δημοκρατία. Αυτά σαν υποσημείωση. Η δημοκρατία μας χρειάζεται θεσμικά αντίβαρα. Δεν έχει αρκετά και ούτε σήμερα μπορούμε να διασφαλίσουμε πρόσθετα.

Θα κλείσω με δυο λόγια, σχετικά με την ψήφο των ομογενών και την προσθήκη, που γίνεται στο άρθρο 54. Η Νέα Δημοκρατία είχε πρόταση από την αρχή και πριν τις εκλογές: Απρoυπόθετη ψήφο για τους ομογενείς όπου και αν βρίσκονται, ανεξαρτήτως οποιονδήποτε κριτηρίων και μάλιστα, επιστολική ψήφο, για να μπορούν όλοι να ψηφίζουν. Αυτή τη στιγμή οδηγούμαστε -αυτό αποτυπώνεται και στην Αναθεώρηση- σε έναν συμβιβασμό με μια διαφορετική αντίληψη, με την αντίληψη της Αριστεράς, που ήθελε περιορισμό ουσιαστικά αυτού του δικαιώματος. Είτε με την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ που ήθελε περιορισμό του βάρους της ψήφου των ομογενών είτε με τις ρήτρες που έβαλε το ΚΚΕ, που περιόρισαν πολύ το ποιοι ψηφίζουν, όλοι μαζί περιορίζουν τον συνολικό αριθμό των όσων ψηφίζουν μη δεχόμενοι την επιστολική ψήφο, άρα τη δυνατότητα των ομογενών να ψηφίζουν όπου βρίσκονται.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κύριε Πρόεδρε, θα χρειαστώ την ανοχή σας για ένα λεπτό.

Η Κυβέρνηση έκανε έναν συμβιβασμό και καλά τον έκανε, για να μπορέσει έστω και ένα μέρος της ομογένειας να ψηφίσει. Πρέπει, όμως, εδώ να μιλήσουμε καθαρά. Γιατί η Αριστερά αντέδρασε; Είναι πραγματικά, κίνδυνος για τη δημοκρατία το να ψηφίζει κανείς on line σήμερα, με ηλεκτρονική ψήφο; Είναι πραγματικά θέμα το αν έχει ή δεν έχει σχέση με την Ελλάδα κάποιος που είναι γραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους; Γιατί σ' αυτούς αναφερόμαστε. Δεν αναφερόμαστε, όπως λένε πολλοί, σε ανθρώπους πέμπτης γενιάς.

Λέγαμε «όσοι είναι γραμμένοι σε καταλόγους, όπου βρίσκονται να ψηφίζουν». Όχι, δεν είναι ούτε η διασφάλιση του αδιάβλητου των εκλογών το θέμα ούτε το αν έχουν οι πολίτες, που είναι γραμμένοι στους καταλόγους σχέση με την πατρίδα τους ή όχι. Αλλού είναι το θέμα, στο ότι η Αριστερά κρίνει ότι μια ευρύτερη παροχή ψήφου στους ομογενείς, χωρίς προϋποθέσεις και περιορισμούς, δεν την συμφέρει εκλογικά.

Και γιατί δεν την συμφέρει εκλογικά; Γιατί οι άνθρωποι, οι οποίοι έφυγαν από την Ελλάδα, για να πάνε να δουλέψουν, είναι άνθρωποι μιας διαφορετικής νοοτροπίας, είναι τα πιο δυναμικά στοιχεία της κοινωνίας, είναι αυτοί που για τη δουλειά τους, για να γίνουν παραγωγικοί και δημιουργικοί, άφησαν ακόμα και τις εστίες τους. Εδώ αποδεικνύεται ότι η Αριστερά, στην πραγματικότητα, δεν έχει καμμία σχέση με αυτό που θέλει να λείει ότι έχει σχέση, με τον κόσμο της εργασίας. Έστω και έτσι, πρέπει να δεχτούμε και τον συμβιβασμό, που έγινε για να ψηφίσουν, έστω και οι λίγοι ομογενείς, που θα μπορέσουν να ψηφίσουν.

Αυτά πιστεύω ότι είναι μερικές θετικές πινελιές στη Συνταγματική Αναθεώρηση. Θα έπρεπε να μπορέσουμε να κάνουμε και πολλά ακόμα. Οι επόμενες γενιές θα περιμένουν την επόμενη Συνταγματική Αναθεώρηση, για να δουν να ολοκληρώνονται αυτά, που σήμερα δεν μπόρεσαν να ολοκληρωθούν.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Τον λόγο έχει από τη Νέα Δημοκρατία ο κ. Ευστάθιος Κωνσταντινίδης.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ: Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, δεν ξέρω αν συνηθίζεται, αλλά η τοποθέτησή μου έχει τον τίτλο: «Η κερδισμένη Αναθεώρηση».

Κύριοι Υπουργοί, αξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι, άκουσα πολλούς αγορητές να εκφράζουν την άποψη ότι η εξελισσόμενη συνταγματική Αναθεώρηση αποτελεί μια χαμένη ευκαιρία, εν όψει και του περιορισμού της παραγράφου 6 του άρθρου 110 του Συντάγματος για την ανάληψη νέας αναθεωρητικής πρωτοβουλίας.

Όμως, όποιος συμμερίζεται τον ορισμό του Μπίσμαρκ για την πολιτική, νομίζω ότι θα συμφωνήσει ότι η διάσταση της παρούσας Συνταγματικής Αναθεώρησης, κινείται πραγματικά στα όρια του εφικτού, έστω κι αν όχι του ευκαίσιου. Δεδομένων των συνθηκών και του διχαστικού κλίματος, που είχε διαμορφωθεί τα προηγούμενα χρόνια, αλλά και των τροποποιήσεων σε σημαντικά άρθρα του Συντάγματος που διαφαίνονται πιθανές, θα έλεγα ότι από την εξελισσόμενη διαδικασία παίρνουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Για του λόγου το αληθές, ας ανακαλέσει ο καθένας από εμάς στη μνήμη του τα δραματικά γεγονότα της προηγούμενης περιόδου, μέσα στην οποία γονιμοποιήθηκε η κυοφορούμενη Αναθεώρηση, για να αντιληφθεί τη σπουδαιότητά της.

Η χώρα ήταν εξαντλημένη από την πολυετή οικονομική κρίση. Η κοινωνία αποπροσανατολισμένη αναζητούσε χαμένα ιδανικά και αξίες. Στην πολιτική ζωή κυριαρχούσαν οι δυνάμεις του εθνικολαϊκισμού. Οι πολιτειακές λειτουργίες τελούσαν υπό διαρκή αμφισβήτηση. Η Ελλάδα βρέθηκε ένα βήμα πριν από την κατάρρευση. Σε εκείνες τις συνθήκες, μπορούσε κάποιος βάσιμα να προσδοκά την απαραίτητη συναίνεση για την επίτευξη σημαντικών συνταγματικών αλλαγών σε κρίσιμα και μείζονα ζητήματα.

Κι όμως, μέσα σ' αυτό το τοξικό περιβάλλον, κάποιες πολιτικές δυνάμεις κατάφεραν να αρθούν στο ύψος των περιστάσεων. Η παράταξη της Νέας Δημοκρατίας επέδειξε αντοχές και απέδειξε τη βαθιά σχέση της με την κοινωνία. Μίλησε στους πολίτες τη γλώσσα της αλήθειας και ανέλαβε την ευθύνη να βγάλει οριστικά τη χώρα από το πολιτικό και οικονομικό τέλμα. Τελικά, σ' αυτές τις συνθήκες η νηφάλια και υπεύθυνη πολιτική στάση της σημερινής Πλειοψηφίας καταφέρνει να μετατρέψει τη χαμένη ευκαιρία σε μια κερδισμένη Αναθεώρηση.

Επιτρέψτε μου, κύριοι συνάδελφοι, να πω ότι οι συνταγματικές αλλαγές, που γεννήθηκαν μέσα στις στάχτες της κρίσης, αντανακλούν το πεπρωμένο αυτού του έθνους να καταγράψει επιτυχίες, ακόμα και όταν όλα φαίνονται μάταια και αδύνατα. Στην κορυφαία αυτή δημοκρατική διαδικασία κάθε πολιτικός χώρος αναλαμβάνει τις ευθύνες του για τις αλλαγές, που γίνονται στον καταστατικό χάρτη μας, αλλά και για εκείνες, που επιφυλάσσονται για να καταξιώσουν άλλους νομοθέτες στη συνταγματική διαδρομή του τόπου.

Ως Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας θα έχω, όμως, την τιμή να υποστηρίξω ότι στην παρούσα Αναθεωρητική Βουλή ήμουν μέλος της κοινοβουλευτικής Πλειοψηφίας, που έβαλε τη σφραγίδα της στην τέταρτη τροποποίηση του Συντάγματος του 1975. Θα έχω την περηφάνεια να λέω ότι υπερψήφισα την αναθεώρηση της παραγράφου 1 του άρθρου 21 για την καθιέρωση ενός συστήματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και την κορυφαία ίσως αλλαγή, που αφορά στην αναθεώρηση της παραγράφου 4 του άρθρου 32 και στην αποσύνδεση της ανάδειξης του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής.

Είναι γεγονός ότι στο παρελθόν, δυστυχώς και στο πρόσφατο, είχε γίνει κατάχρηση των προβλέψεων για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας, προκειμένου να εξυπηρετηθούν κομματικές σκοπιμότητες. Ωρίμασαν, όμως, πλέον οι συνθήκες τόσο στην κοινωνία όσο και στον πολιτικό κόσμο για την αποσύνδεση αυτής της διαδικασίας από την εξάντληση της κυβερνητικής θητείας.

Δυστυχώς, όμως, και σ' αυτό το ζήτημα, που απασχόλησε και προηγούμενες αναθεωρητικές διαδικασίες και αποτέλεσε σταθερό και ευρύτατο αίτημα του πολιτικού κόσμου και της κοινωνίας, βρήκε την αφορμή η Αξωματική Αντιπολίτευση να δημιουργήσει προσκόμματα, με την άσκηση μιας άκαιρης και αιφνιδιαστικής ένστασης αντισηματικότητας σε έδαφος λυμένων νομικών θεμάτων, η οποία ήταν και γι' αυτό προσχηματική και αλυσιστική.

Θα έχω, όμως, την ευκαιρία να ψηφίσω και την προσθήκη τέταρτης παραγράφου στο άρθρο 54 για τη διευκόλυνση των Ελλήνων που διαμένουν εκτός της ελληνικής επικράτειας στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματός τους, ζήτημα που απασχόλησε έντονα τον πολιτικό διάλογο και αποτέλεσε δέσμευση του Πρωθυπουργού όλο το προηγούμενο διάστημα. Έτσι, η εξασφάλιση των προϋποθέσεων για την ισότιμη άσκηση του εκλογικού δικαιώματος στους Έλληνες του εξωτερικού θα αποτελέσει μια

εμβληματική συνταγματική παρέμβαση, η οποία θα φέρει την υπογραφή του Κυριάκου Μητσοτάκη.

Θα ψηφίσω, όμως, και την αναθεώρηση του άρθρου 62, σύμφωνα με την οποία η άδεια της Βουλής για την άσκηση δίωξης σε βάρος Βουλευτή χορηγείται υποχρεωτικά όταν η αίτηση της εισαγγελικής αρχής αφορά σε αδίκημα το οποίο δεν συνδέεται με την άσκηση των καθηκόντων ή την πολιτική δραστηριότητα του Βουλευτή. Με τη σχετική ρύθμιση επιτυγχάνεται η ισορροπία ανάμεσα στην προστασία της ελευθερίας του Βουλευτή κατά την πολιτική του δράση και στον περιορισμό της ασυλίας μόνο σε πράξεις που αναφέρονται σε αυτή.

Επιπλέον, θα υπερψηφίσω την αναθεώρηση της παραγράφου 2 του άρθρου 68 για την παροχή του δικαιώματος στις κοινοβουλευτικές μειοψηφίες να ζητούν εξεταστική επιτροπή μετά από πρόταση τουλάχιστον δέκα Βουλευτών. Με τον τρόπο αυτό η σχετική διαδικασία ανακτά τον αληθινό χαρακτήρα της, που είναι η άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου από τα κόμματα. Πρόκειται αναμφίβολα για δημοκρατική ρύθμιση που προάγει την κοινοβουλευτική λειτουργία.

Θα υπερψηφίσω και την πολύ σημαντική προσθήκη έκτης παραγράφου στο άρθρο 73 του Συντάγματος, με την οποία καθιερώνεται δικαίωμα νομοθετικής πρωτοβουλίας στους πολίτες με την υπογραφή πρότασης νόμου από πεντακάσιες χιλιάδες εκλογείς, που ενισχύει τις δημοκρατικές διαδικασίες και την ενδυνάμωση της συμμετοχής των πολιτών στα πολιτικά δρώμενα.

Εξάλλου, θα έχω την ευκαιρία να υπερψηφίσω την αναθεώρηση της παραγράφου 3 του άρθρου 86 με την αφαίρεση του εδαφίου που περιόριζε την αρμοδιότητα της Βουλής να ασκεί δίωξη κατά μελών της Κυβέρνησης ή Υφυπουργών αποκλειστικά μέχρι το πέρας της Β' Τακτικής Συνόδου της Βουλευτικής Περιόδου.

Πράγματι η σχετική πρόβλεψη αποτέλεσε επί σειρά ετών λόγο αμφισβήτησης της διαφάνειας και της ακεραιότητας του πολιτικού βίου και η κατάργησή της υπηρετεί την προσπάθεια αποκατάστασης της πολιτικής αξιοπρέπειας και της ανάκτησης της εμπιστοσύνης της κοινωνίας από τον πολιτικό κόσμο.

Δυστυχώς και σ' αυτήν την περίπτωση η πρόταση της Αξωματικής Αντιπολίτευσης, ώστε με ερμηνευτική διατύπωση να προσδοθούν δήθεν αναδρομικά αποτελέσματα στη διάκριση των αρμοδιοτήτων που τελούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού και όχι επ' ευκαιρία αυτών, υποκινείται από επικοινωνιακά ελατήρια, αφού σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής, διότι αντίκειται στο ποινικό θεμέλιο.

Θα υπερψηφίσω και την αναθεώρηση της παραγράφου 5 του άρθρου 96, με την οποία επέρχεται η πλήρης εξομείωση των στρατιωτικών δικαστών με τους τακτικούς, καθώς τέλος και την αναθεώρηση της παραγράφου 2 του άρθρου 101Α, με την οποία διευκολύνεται η επιλογή των προσώπων που στελεχώνουν τις ανεξάρτητες αρχές, αφού πλέον θα απαιτείται η πλειοψηφία των τριών πέμπτων της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής, ώστε να μην εμφανίζονται κενά στην πλήρωση των θέσεων και να επιτελούν αυτές ακώλυτα τον λειτουργικό και εγγυητικό τους ρόλο.

Υπερψηφίζοντας τις παραπάνω προτάσεις, κύριοι συνάδελφοι, θα έχω το δικαίωμα να λέω ότι έλαβα μέρος στην κερδισμένη Αναθεώρηση του 2019 ως μέλος του μοναδικού κόμματος που συμμετείχε στην ψήφιση του Συντάγματος του 1975 και στις μετέπειτα Αναθεωρήσεις του, γεγονός που αποδεικνύει την καταξίωση που έχει η παράταξη αυτή στη συνείδηση των πολιτών της χώρας.

Καταληκτικά, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα στο πρόσωπο του Προέδρου της Επιτροπής, του κ. Στυλιανίδη, να συγχαρώ όσους συμμετείχαν δημιουργικά στις εργασίες των δύο αναθεωρητικών σωμάτων για την εργώδη και συστηματική τους προσπάθεια και να ευχηθώ στο νέο μας Σύνταγμα να συντροφεύει τη χώρα σε μια πορεία ειρηνική και δημιουργική.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Καλώ στο Βήμα τον κ. Αθανάσιο Παπαχριστόπουλο από τον ΣΥΡΙΖΑ.

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρό-

εδρε.

Ο Ανδρέας Κάλβος έλεγε σε μια στροφή ενός μελοποιημένου ποιήματός του ότι θέλει αρετή και τόλμη η ελευθερία. Εγώ το παραφράζω λίγο και λέω ότι θα ήθελε αρετή και τόλμη η συνταγματική Αναθεώρηση. Λυπάμαι που το λέω, αλλά δέκα χρόνια χαμένα θα πάνε. Κάποιες μικρές, ελάχιστες, ανεπαίσθητες βελτιώσεις έγιναν. Τίποτα πιο πολύ.

Πριν μπω, όμως, στο θέμα μου, θα ήθελα να μου διευκρινίσει η Κυβέρνηση ένα θέμα που έχει δημιουργηθεί. Είδαμε τον Υφυπουργό Εθνικής Άμυνας να δείχνει κάτι σχέδια. Θα ήθελα μια απάντηση. Εγώ είμαι καλοπροαίρετος. Έδειξε ένα γραφικό και πάρα πολλοί το ερμήνευσαν κάπως. Αν το ερμήνευσαν αυθαίρετα και αν το ερμηνεύω και εγώ έτσι, ζητάω συγγνώμη, αλλά θα ήθελα μια απάντηση.

Υπάρχει ένα νησάκι -ξέρετε- πολύ κοντά στην Αμοργό και σε ένα άλλο νησί -που δεν το θυμάμαι τώρα- και υπάγεται διοικητικά στη Λέρο. Αυτό είναι Ξερωνήσι. Δεν κατοικείται. Θέλω να ρωτήσω και να το ξεκαθαρίσω: Έχει στο μυαλό του ο κύριος Υφυπουργός αυτό το νησί, όταν παρουσίασε τον χάρτη ή είναι απλή σύμπτωση;

Κάτι «Γυάρος» και κάτι «Σπιναλόγκες» κ.λπ. είναι ιστορίες που θέλω να πιστεύω ότι είναι ακόμα, που έχει προσφέρει, δεν το αφορά. Μιλάω με σεβασμό για τη Νέα Δημοκρατία.

Πάμε τώρα στο προκείμενο. Εγώ είμαι πρακτικός άνθρωπος. Οι γιατροί -ξέρετε- αν δεν έχουν υπ' όψιν τους ότι και το τελευταίο ράμμα θα μπει, δεν ξεκινάει μια επέμβαση. Σέβομαι όλα τα άρθρα του Συντάγματος, ωστόσο θα εστιάσω σε ένα, -για να μπορώ να έχω τη δυνατότητα να πω δυο κουβέντες, επειδή είναι λίγος ο χρόνος- στο άρθρο 86 και ό,τι είναι γύρω από αυτό το άρθρο και είναι πολλά γύρω από αυτό το άρθρο.

Θα ήθελα να πενηθυμίσω ότι μετά από έντεκα χρόνια η υπόθεση «SIEMENS» έχει τελεσιδικήσει. Ακούσαμε κάποιες καταδίκες, κάποιον άνθρωπο δυστυχώς δεν υπάρχουν, κάποιος είναι ακόμα στο εξωτερικό, κάποιος έχουν ασυλία και πάει λέγοντας. Ένας, δε, που αθωώθηκε λόγω παραγραφής, θριαμβολογούσε κιόλας ότι δικαιώθηκε μετά από τόσα χρόνια. Δικαίωμά του.

Τι θέλω να πω; Συγχωρήστε με για την έκφραση, αλλά κάποιος άνθρωπος πιστεύουν ότι έχουν ιδιοκτησιακή αντίληψη σε αυτήν τη χώρα. Πράγματι η δικαιοσύνη έχει τους δικούς της ρυθμούς. Είναι χειροπιαστή απόδειξη αυτό ότι δεν μπορεί να την επηρεάσει και πολύ όποιος θέλει. Έχει δικούς της ρυθμούς. Έτσι φτάσαμε στο σκάνδαλο «SIEMENS» μετά από έντεκα χρόνια -κρατήστε το αυτό- στην παραγραφή.

Θέλω ακόμα να πω ότι τουλάχιστον έχουμε μια ευχάριστη εξέλιξη, ότι δεν διανοήθηκε κανείς από αυτούς τους ανθρώπους να κατηγορήσει για σκευωρία αυτούς που το ανέδειξαν. Κανείς δεν το διανοήθηκε. Αυτό είναι το θετικό κομμάτι αυτής της ιστορίας.

Φτάνουμε τώρα στα δικά μας. Ξαναλέω ότι εστιάζω μόνο στο άρθρο 86. Δεν έχω χρόνο για παραπάνω και θα αναφερθώ σε ό,τι έχει σχέση με αυτό το άρθρο. Το πρωί ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης έβαλε τρία ερωτήματα στον Πρωθυπουργό, σε μια ερώτηση που ήμασταν όλοι εδώ. Ένα από αυτά ήταν αν μπορεί σε αυτήν την Αναθεώρηση που κάνουμε να μην υπάρχει περίπτωση παραγραφής της δωροδοκίας που αφορά Υπουργούς.

Εγώ δεν θα μπλέξω τώρα με νομικιστικούς όρους. Ξέρει και η κουτσή Μαρία ότι δεν έχει καμμία δουλειά Υπουργός με δωροδοκίες. Τι πιο απλό να υπάρχει μια ερμηνευτική δήλωση που να το θωρακίζει. Το «φλου» σε αυτήν την περίπτωση είναι εάν στο μέλλον κάποιος αυτήν την ερμηνευτική δήλωση μπορεί να την τεκνώνουν ανάλογα με το πώς τους συμφέρει. Εφόσον όλοι παραδεχόμαστε ότι αυτό το άρθρο είναι κατάπτυστο -το παραδέχονται όλοι, τουλάχιστον στη θεωρία- θα περιμέναμε μια συγκεκριμένη κίνηση, να μπει στη συνταγματική Αναθεώρηση. Με όλο τον σεβασμό στην αντίθετη άποψη -άκουσα πάρα πολλές απόψεις, σεβαστές-, πιστεύω ότι μυρίζει συγκάλυψη αυτή η ιστορία.

Επειδή δεν είναι μόνο αυτό το γεγονός, μήπкан άλλα δύο θέματα το πρωί. Το ένα είναι η πραγματικά πρωτόγνωρη -δεν έχει σχέση με τη συνταγματική Αναθεώρηση, αλλά με τους κώδικες- τοποθέτηση της Κυβέρνησης σε ό,τι αφορά την ασυλία των τραπεζιτών. Η γνώμη μου είναι ότι ο Πρωθυπουργός δεν απάντησε

σε κανένα.

Ξέρουμε όλοι ότι οι τράπεζες ανακεφαλαιοποιήθηκαν τρεις φορές από το υστέρημα του Έλληνα πολίτη. Εμείς όλοι πληρώναμε για να επιβιώνουν οι τράπεζες. Κάποιοι τραπεζίτες έπαιρναν τηλεφωνικές εντολές και έλεγαν «σε αυτόν δίνεις δάνειο, σε αυτόν δεν δίνεις».

Θέλω να αναφερθώ στο παράδειγμα της «Lehman Brothers». Στην Αμερική, στο άντρο του καπιταλισμού, αυτοί οι τραπεζίτες που παραβίασαν τους κανόνες εγγύησης, είναι ακόμα στη φυλακή. Σαπίζουν στη φυλακή. Πιο απλό, λοιπόν, κάτι αντίστοιχο να ισχύει και για τους Έλληνες τραπεζίτες. Την αντίθετη επιχειρηματολογία την ακούσαμε. Δεν έχει νόημα να την πω. Εμένα δεν με πείθει και πιστεύω ότι δεν πείθει κανέναν.

Το δεύτερο που είδαμε είναι κάποιος κατασχεμένος λογαριασμοί ανθρώπων που διώκονται. Κατ' αρχάς, είναι εκατό οι τραπεζίτες. Το «αυταπάγγελτο» έγινε «κατ' έγκληση». Νομίζω ότι είναι ηλίου φαεινότερο ότι κανένας δεν θα καταδώσει τον εαυτό του. Οι τραπεζίτες και τα διοικητικά της στελέχη απαρτίζουν την τράπεζα. Αν είναι δυνατόν! Τα υπόλοιπα είναι άλλα λόγια να αγαπιόμαστε.

Το τρίτο στο οποίο επίσης δεν πήρε απάντηση -ξαναλέω εστιάζω μόνο γύρω από το άρθρο 86, τίποτα άλλο, δεν έχω χρόνο- ήταν αυτοί οι κατασχεμένοι λογαριασμοί. Ένας μάρτυρας -εγώ δεν θέλω να λέω ονόματα, το ξέρει όλος ο κόσμος- είπε «ναι, θα επωφεληθώ κύριοι, αγώνα έκανα όταν ζήτησα...».

Κατ' αρχάς, είχε διαρρεύσει ότι η πρώτη συνάντηση του κυρίου αυτού με τη δικαστήν την κ. Τουλουπάκη έγινε με αίτηση της δικαστήνας, ενώ αυτό ήταν ψέμα. Αυτός είχε ζητήσει και ο λόγος ήταν μάλιστα για τη δέσμευση αυτού του λογαριασμού και τίποτα άλλο. Ακούστηκαν και άλλα πολλά. Ήταν επτά άτομα σε αυτήν τη συνάντηση εκ των οποίων τα δύο ήταν οι συνήγοροι του συγκεκριμένου κυρίου.

Τι θέλω να πω; Ακόμα ακούγεται ότι πολύ σύντομα θα έχουμε μια ολομέλεια του Συμβουλίου Εφετών, να δουν αν η υπόθεση της «NOVARTIS» θα πρέπει να παραμείνει ή όχι στη συγκεκριμένη εισαγγελία.

Εδώ θέλω να κάνω μια παρένθεση για να θυμίσω κάτι προς τιμήν του προϊστάμενου της Εισαγγελίας Εφετών. Πριν λίγο καιρό κάποιος εφέτης μάζευσαν υπογραφές. Είχαν μαζέψει δεκατέσσερις.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Μπορώ να έχω ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Συνεχίστε, παρακαλώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ.

Προς τιμήν του, ο Κανελλόπουλος, ο τότε προϊστάμενος τους είπε: «Κύριοι, ξεχάστε το. Νομικά δεν μπορείτε να το κάνετε. Η Εισαγγελία Διαφθοράς είναι υπεύθυνη γι' αυτήν τη δουλειά και κανένας άλλος».

Ακούγεται ότι περιμένουμε την ολομέλεια. Δεν ξέρω, δεν έχει γίνει τίποτα. Περιμένω. Διάβασα πάρα πολλά έγκυρα άρθρα και ένα σημερινό, που είναι καταπέλτης, για το ποιος έχει αρμοδιότητα, έστω κι αν αλλάξει ο νόμος και πάει λέγοντας.

Τα λέω όλα αυτά, γιατί πιστεύω ότι υπάρχει μια απίστευτη προσπάθεια οι θήτες -κατά τη γνώμη μου- να παρουσιάσουν ότι είναι θύματα. Ξέρουμε πολύ καλά ότι από το κάδρο έχει φύγει ο πρώην Πρωθυπουργός. Έχει μείνει ο κ. Παπαγγελόπουλος και ψάχνουν να βρουν έναν φυσικό αυτοργό.

Πρέπει να απαζωθεί μια δικαστήν που κατά τη γνώμη μου έχει κρατηθεί στο ύψος της αποστολής της. Έχω δικαίωμα να το πω. Είναι η κ. Τουλουπάκη, της οποίας η θητεία ανανεώθηκε δεύτερη φορά, η οποία είχε επιλεγεί με δέκα προς ένα και όχι με μικρές πλειοψηφίες και η οποία ήταν η αιτία, όταν αυτή και η κ. Ζαμανίκα έσπελαν ανακριτή μετά από δεκατριςίμισι χρόνια.

Θυμίζω για κάποιους που λένε ότι μπήκε η υπόθεση στο αρχείο. Σεβαστό. Και του κ. Παπαντωνίου είχε μπει στο αρχείο. Μάλιστα στην αίθουσα, όταν έγινε η προανακριτική, κάποιος πάλι μιλούσαν για σκευωρία, για ποινικοποίηση της πολιτικής ζωής.

Ωστόσο, όταν βρέθηκαν οι λογαριασμοί σε πέντε διαφορετικά κράτη και ένα ποσό που δεν μπορούσε να το δικαιολογήσει η σύ-

ζυγός του -δεν μιλώ εκδικητικά και του εύχομαι να αθωωθεί στο δικαστήριο- προφυλακίστηκε. Όμως κανένας από αυτούς που τον στηρίζαν, δεν ήρθε να πει μισή κουβέντα και να τον στηρίξει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ολοκληρώστε, γιατί δεν είναι και επί του θέματος.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ολοκληρώνω.

Πιστεύω ότι η χαμένη τιμή του πολιτικού προσωπικού θα έπρεπε να φυλάγεται σαν κόρη οφθαλμού. Δέκα χρόνια ζήσαμε απίστευτα πράγματα, σε μια χώρα που η ανεργία έφτασε στο 28%, που έφυγαν δισεκατομμύρια, που το δημόσιο χρέος έφτασε τα 320 δισεκατομμύρια ευρώ, που το δεκαετές ομόλογο – ο ορισμός της χρεοκοπημένης χώρας- έφτασε το 23,9%. Αυτά παρέλαβε τότε η κυβέρνηση που απήλθε. Και η χαμένη τιμή σε ό,τι αφορά θέματα ηθικής τάξης, διαφθοράς και διαπλοκής, πιστεύω ότι θα έπρεπε να είναι υπόθεση όλων μας. Βλέπουμε μια απίστευτη προσπάθεια αυτό να μη γίνεται κυρίως στο άρθρο 86.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, και θέλω να θυμίσω μόνο ένα πράγμα. Ένα μεγάλο κομμάτι της νεολαίας μας έχει γυρίσει την πλάτη. Ούτε μας ακούει ούτε έρχεται ούτε θέλει να γραφτεί σε κόμματα. Ένα κοριτσάκι που λέγεται Γκρέτα Τούνμπεργκ και πολλή νεολαία -για να ξέρουμε τι μας γίνεται- έχει πάρει το παιχνίδι της κλιματικής αλλαγής, και επομένως της αυτοκαταστροφής του πλανήτη, στις πλάτες της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Παπαχριστόπουλε, με συγχωρείτε, αλλά κλείστε γιατί σε όλον τον λόγο σας είστε εκτός θέματος. Για το Σύνταγμα μιλάμε. Για την Αναθεώρηση του Συντάγματος.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Για το άρθρο 86 μιλάω, κύριε Πρόεδρε. Και εστιάζω γιατί για εμένα είναι το πιο σημαντικό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Διαμαρτύρονται οι συνάδελφοι από κάτω, γιατί ήδη έχετε πολλαπλασιάσει τον χρόνο. Κλείστε, σας παρακαλώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Έχετε δίκιο, αλλά είμαστε λίγοι. Δύο, τρεις συνάδελφοι έχουν μείνει ακόμα να μιλήσουν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ: Αλλά είμαστε πέντε μέρες εδώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Το ξέρω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κλείστε, σας παρακαλώ, κύριε Παπαχριστόπουλε. Δεν διευκολύνετε κανέναν.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ: Θέλω να πω ότι ένα κομμάτι της νεολαίας που το έχουμε υποτιμήσει έχει πιάσει το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής στον βωμό του κέρδους, το να συσσωρεύσουμε κέρδη «γαία πυρί μειχθήτω». Ξέρετε ότι αυτή τη στιγμή η κλιματική αλλαγή δεν αναγνωρίζεται απ' όλους και δυσφημίζεται κιόλας.

Τελειώνω και λέω ότι για μένα, ειλικρινά σας το λέω, να φωτίσει ο Θεός να γίνει δεκτή στην ψηφοφορία αυτή η συμπληρωματική προσθήκη που κάνει ο ΣΥΡΙΖΑ για το άρθρο 86.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, σαράντα ένας μαθητές και μαθήτριες και πέντε εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το δημόσιο ΙΕΚ Αμπελοκήπων.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Να σας πω, παιδιά, ότι όσο θα είστε εντός της Αιθούσας του Κοινοβουλίου, παρακολουθείτε την υπέρτατη διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος, δηλαδή του υπέρτατου νόμου του κράτους, που στατιστικά γίνεται περίπου κάθε δέκα χρόνια.

Τον λόγο έχει η κ. Πούλου από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος αποτελεί κατά κοινή ομολογία κορυφαία στιγμή για το πολίτευμά μας. Ωστόσο η Κυβέρνηση

δεν σέβεται αυτή τη διαδικασία αφού δρομολόγησε την παράλληλη συνεδρίαση κοινοβουλευτικών επιτροπών με νομοσχέδια τα οποία κατέθεσε εσπευσμένα, αλλά σκόπιμα κατά την άποψή μου, και για μία ακόμη φορά χωρίς ουσιαστική διαβούλευση.

Το αποτέλεσμα είναι να διασπώνται οι Βουλευτές σε παράλληλα καθήκοντα και να μην έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής στη συζήτηση για την κορυφαία αυτή διαδικασία. Αυτό από μόνο του συνιστά απαξίωση της συζήτησης και των θεσμών.

Καθώς, όμως, σήμερα ολοκληρώνεται η κατ' άρθρον συζήτηση, επιτρέψτε μου να εστιάσω στο θέμα της αποκέντρωσης του κράτους, που αφορά άμεσα την τοπική αυτοδιοίκηση λόγω και της εμπειρίας μου ως Δημάρχου Λεβαδένων.

Όλοι ομολογούμε ότι η τοπική αυτοδιοίκηση συνιστά το κίταρο της δημοκρατίας και ότι η πολιτεία οφείλει με κάθε μέσο να στέκεται αρωγός παρέχοντας τις θεσμικές εγγυήσεις της λειτουργίας της. Η αποκέντρωση του κράτους και η αυτοτέλεια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι αδιαπραγμάτευτες συνταγματικές επιταγές, που όμως από το 1975 μέχρι σήμερα δεν έχουν πραγματοποιηθεί παρά τις τελευταίες προσπάθειες της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ.

Αν και υπάρχει πρόβλεψη στο Σύνταγμα, ο κοινός νομοθέτης δεν μερίμνησε να εκπληρώσει την υποχρέωσή του. Ο κοινός νομοθέτης σήμερα, η κοινοβουλευτική Πλειοψηφία, πιστεύει στην αποκέντρωση; Διερωτώμαι. Υπάρχουν απαντήσεις και δείγματα γραφής. Η σημερινή Πλειοψηφία με τον νόμο περί επιτελικού κράτους προδιέγραψε ένα αυταρχικό και συγκεντρωτικό κράτος. Δεν παρουσίασε ένα συνολικό σχέδιο για τη λειτουργία της πυραμίδας των φορέων της γενικής κυβέρνησης.

Σε ό,τι αφορά την τοπική αυτοδιοίκηση, αντί να μεριμνήσει για την αποκέντρωση με τη μεταφορά αρμοδιοτήτων και πόρων, παραβίασε με αποσπασματικές και στοχευμένες διατάξεις ακόμα και την αυτοτέλειά της. Επενέβη βίαια στις αρμοδιότητες των δημοτικών περιφερειακών συμβουλίων και στη λειτουργία τους στο όνομα της δήθεν κυβερνησιμότητας.

Το συνταγματικό πλαίσιο χρειάζεται λοιπόν ενίσχυση, ώστε ο κοινός νομοθέτης να εξαναγκαστεί να μεριμνήσει τόσο για την αποκέντρωση όσο και για την αυτοτέλεια.

Η δική μας πρόταση στο άρθρο 101 παράγραφος 1 είναι σε αυτήν την κατεύθυνση προβλέποντας ρητά ότι με νόμο θα οργανώνεται το σύστημα περιφερειακής οργάνωσης του κράτους, ένα σύστημα περιφερειακής οργάνωσης που δεν θα συρρικνώνει τους ΟΤΑ σε φοροεισπρακτικούς μηχανισμούς, όπως επιχειρεί τώρα η Κυβέρνηση, αλλά θα τους παρέχει τα μέσα πραγμάτωσης των τοπικών πολιτικών τους. Γιατί ο δήμος δεν μπορεί να κάνει οικονομικό, αναπτυξιακό και οποιονδήποτε άλλο προγραμματισμό, όταν περιμένει από την κεντρική διοίκηση την κατανομή των οικονομικών πόρων, όταν περιμένει τους ΚΑΠ.

Στην Ευρώπη περισσότεροι από οκτακόσιοι δήμοι εδώ και δύο δεκαετίες καταρτίζουν συμμετοχικούς προϋπολογισμούς. Αντίθετα στη χώρα μας οι δήμοι καταρτίζουν προϋπολογισμούς χωρίς καν να γνωρίζουν πόσα χρήματα θα διαχειριστούν κάθε έτος. Αν και έχουν την αρμοδιότητα από το Σύνταγμα για την ευθύνη των τοπικών πραγμάτων και υποθέσεων, συχνά στερούνται τη δυνατότητα να ανταποκριθούν στην αρμοδιότητα αυτή.

Επιπλέον και καθώς προέρχομαι και η ίδια από ορεινή ή ημιορεινή περιοχή, θέλω να αναφερθώ στις ιδιαίτερες εγγυήσεις και τη μέριμνα για την ανάπτυξη τόσο των νησιωτικών όσο και των ορεινών και ημιορεινών περιοχών. Η πρόταση ΣΥΡΙΖΑ λαμβάνει υπ' όψιν τις ιδιαίτερες της περιοχών αυτών και εγγυάται ότι η συνταγματική πρόβλεψη δεν μένει κενό γράμμα.

Προτείνουμε την κατάρτιση κατάλληλων επιχειρησιακών σχεδίων διοίκησης και την παροχή κινήτρων στους δημόσιους υπαλλήλους που υπηρετούν σε αυτές τις περιοχές. Με αυτόν τον τρόπο δομείται για πρώτη φορά ένα ολιστικό μοντέλο διοίκησης που επιτάσσει την αρμονική συνεργασία ΟΤΑ και κεντρικού κράτους με στόχο την εξυπηρέτηση του ιδιαίτερου χαρακτήρα της νησιωτικής και ορεινής περιοχής.

Τέλος, κυρίες και κύριοι, θέλω να αναφερθώ στο άρθρο 102 παράγραφος 2. Η πρότασή μας είναι η καθιέρωση άμεσης ψηφοφορίας με αναλογικό σύστημα για την ανάδειξη των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Επιπλέον, προτείνουμε την καθιέρωση

ρωση τοπικών λαϊκών συνελεύσεων, δημοψηφισμάτων και πρωτοβουλιών για την αναγνώριση δυνατότητας απονομής εκλογικού δικαιώματος σε αλλοδαπούς που όμως έχουν μόνιμη κατοικία στη χώρα.

Θα σταθώ στο σημαντικότερο και συγκεκριμένα στην καθιέρωση αναλογικού συστήματος για την ανάδειξη των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η καθιέρωση της απλής αναλογικής εξασφαλίζει δημοκρατική εμβάθυνση κατά τη συνταγματική επιταγή περί ισότητας ψήφου, εξυπηρέτηση της αντιπροσωπευτικής αρχής, συμμετοχικότητα και εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας στην αυτοδιοίκηση.

Αλήθεια, έχουμε αναλογιστεί, κυρίες και κύριοι, ότι η απλή αναλογική είναι ένα σύστημα που ενισχύει λειτουργικά την αποκέντρωση; Διότι ενισχύει την κοινωνική διάχυση στις τοπικές υποθέσεις με τη διευρυμένη συμμετοχή των δημοτών και την υποχρέωση των συγκλίσεων και συνθέσεων. Έτσι, η διοικητική και οικονομική αποκέντρωση, δηλαδή η μεταφορά αρμοδιοτήτων και πόρων στην τοπική αυτοδιοίκηση, δεν περιορίζεται στη διαχείριση των τοπικών πραγμάτων από μία τεχνητή πλειοψηφία, αλλά γίνεται υπόθεση όλης της τοπικής κοινωνίας. Άλλωστε, η ευρωπαϊκή εμπειρία αποδεικνύει ότι τα αποκεντρωμένα και επιτυχημένα αυτοδιοικητικά μοντέλα συμβαδίζουν οργανικά με εκλογικά συστήματα απλής αναλογικής στους περισσότερους δήμους της Ευρώπης.

Δυστυχώς, η Νέα Δημοκρατία δεν έχει στο DNA της την απλή αναλογική και αυτό εξηγεί και την απουσία επένδυσης στην αποκέντρωση. Δεν ενδιαφέρεται για την ενεργοποίηση των πολιτών και είναι προσηλωμένη στο πελατειακό της σύστημα. Στον νόμο για το επιτελικό κράτος δημιούργησε ένα υπερσυγκεντρωτικό κράτος με πυρήνα τον Πρωθυπουργό ως άλλο Λεβιάθαν. Στη συνέχεια, προσπάθησε να δημιουργήσει δημάρχους και περιφερειάρχες κατ' εικόνα και ομοίωσή του.

Αναφέρω συνοπτικά τις απαράδεκτες διατάξεις του πολυνομοσχεδίου για την αφαίμαξη αρμοδιοτήτων από τα κυρίαρχα όργανα, το δημοτικό και περιφερειακό συμβούλιο, τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στις επιτροπές διοίκησης των δήμων και των περιφερειών, τις συμπράξεις όχι των αυτοδιοικητικών παρατάξεων γενικά, αλλά μόνο με τις παρατάξεις των δημάρχων και περιφερειαρχών. Αλήθεια, πόσες συμπράξεις έγιναν; Μόνο είκοσι στους τριακόσιους τριάντα δύο δήμους και τις δεκατρείς περιφέρειες της χώρας και, κατά την άποψή μου, αυτό ήταν και μια αντίδραση στην άνωθεν και χωρίς καμμία διαβούλευση ή επιβολή.

Αναφέρω, επίσης, τις μη αντιπροσωπευτικές εκπροσωπήσεις στα όργανα διοίκησης, τις πλασματικές απαρτίες, την κατάργηση αρμοδιοτήτων των προέδρων κοινοτήτων. Τα μέχρι σήμερα δείγματα γραφής της Κυβέρνησης καταδεικνύουν εντέλει πόσο αναγκαία είναι η συνταγματική κατοχύρωση της απλής αναλογικής για την αυτοδιοίκηση. Παρ' όλα αυτά, κι αυτή η ευκαιρία Αναθεώρησης του Συντάγματος φαίνεται πως με ευθύνη της Πλειοψηφίας δεν θα αξιοποιηθεί και το κρίσιμο momentum θα μείνει ανεκμετάλλευτο.

Κυρίες και κύριοι, οι τοπικές κοινωνίες είναι μάλλον πιο ώριμες από όσο ενδεχομένως νομίζουμε και έτοιμες να εγκολπώσουν διαφορές και να πορευτούν με συμπράξεις. Γι' αυτό και σας καλώ να υπερψηφίσετε την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, η οποία εγγυάται την αποκέντρωση, την απλή αναλογική και το κατάλληλο πλαίσιο λειτουργίας των ΟΤΑ ως μια ελάχιστη συμβολή στην τοπική δημοκρατία, που είναι διαχρονικά συνταγματική επιταγή.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κυρία Πούλου, υπήρξε λίγο άδικη. Είπατε μια βαριά λέξη στην αρχή, μιλήσατε για «απαξίωση» της διαδικασίας. Πρέπει να σας πω ότι αυτήν την ώρα δεν συνεδριάζει καμμία επιτροπή. Πριν από λίγο ανακοίνωσε ότι θα μιλούσαν ακόμα δύο Βουλευτές και τώρα θα μιλήσουν τέσσερις.

Με αυτό θέλω να σας πω ότι γίνεται αναλυτική κουβέντα και ότι κανένας Βουλευτής δεν είχε δυσκολία, μπορούσε να είναι και σε επιτροπή. Λειτουργούν μόνο οι διαρκείς επιτροπές. Δεν λειτουργούν οι ειδικές επιτροπές που είναι πολλές. Καθημερινά, από το πρωί μέχρι αργά το βράδυ, δόθηκε η δυνατότητα στους

Βουλευτές να παρακολουθήσουν τη διαδικασία. Μακάρι -θα ήταν ευτύχημα- να παρακολουθούσαν όλοι οι Βουλευτές. Η διαδικασία εξελίχθηκε πολύ καλά και όσοι ήθελαν να ενημερωθούν, είχαν όλη την άνεση και όλη τη δυνατότητα να παρευρίσκονται.

Είπατε ότι η διαδικασία είναι «απαξιωμένη». Αναγκάζομαι να το πω αυτό, γιατί πρέπει και το Προεδρείο καμμία φορά που κάθεται εδώ και παρακολουθεί τους πάντες να παίρνει τον λόγο για κάποια πράγματα. Εγώ έχω αρκετή ώρα εδώ. Ήρθατε, λοιπόν, για να μιλήσετε ακριβώς δύο λεπτά πριν πάρετε τον λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Παρακολουθούσα όμως, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Δεν φταίει, λοιπόν, ούτε η διαδικασία ούτε το Προεδρείο ούτε κανένας άλλος.

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Επιτρέψτε μου να απαντήσω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Πάρτε τα Πρακτικά να δείτε. Η λέξη «απαξίωση» δεν ειπώθηκε από κανέναν τέσσερις μέρες τώρα.

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Προσωπικά συμμετείχα σε τρεις επιτροπές και δύο ημέρες τώρα δεν κατάφερα να παρακολουθήσω την Ολομέλεια. Άρα, λοιπόν...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Σήμερα είχατε επιτροπή;

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Επειδή αναφερθήκατε προσωπικά σε μένα, κύριε Πρόεδρε, επιτρέψτε μου να σας απαντήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Δεν θα ασχολούνται αν δεν ακουγόταν αυτή η λέξη. Και για να είμαι και σίγουρος, συμβουλευτήκα τα Πρακτικά, γιατί η λέξη «απαξίωση» είναι πολύ βαριά. Θα σας παρακαλέσω, λοιπόν, να τη διαγράψετε από τα Πρακτικά, γιατί δεν συμφωνεί κανείς από καμμία πτέρυγα της Βουλής.

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, δέχομαι να αντικατασταθεί η λέξη «απαξίωση» με τη λέξη «υποβάθμιση».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Σας ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Χρήστος Σπίρτζης από το ΣΥΡΙΖΑ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΠΙΡΤΖΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία της Αναθεώρησης του Συντάγματος συμπίπτει με την πρώτη κοινοβουλευτική περίοδο που η χώρα μας, ο λαός μας είναι απαλλαγμένος από τις μνημονιακές συμβάσεις και έχει ανακτηθεί το μέρος της εθνικής και λαϊκής κυριαρχίας που είχε παραδοθεί.

Ως χώρα περάσαμε σχεδόν μια δεκαετία που πλήγωσε τον ελληνικό λαό, το κράτος δικαίου, το κοινωνικό κράτος, τις κοινωνικές κατακτήσεις, το δημόσιο συμφέρον, το Σύνταγμα και την ίδια τη δημοκρατία μας. Θα ήταν, λοιπόν, λογικό σήμερα να υπήρχε ένας έντονος προβληματισμός και ένας ουσιαστικός διάλογος για να εμβαθύνουμε τη δημοκρατία μας, αλλά και για να διευκρινίσουμε εκείνες τις συνταγματικές επιταγές που δεν θα επιτρέψουν να ζήσουμε ξανά όσα πλήγωσαν την κοινωνία μας, όσα πλήγωσαν τον λαό μας, να αναζητήσουμε κενά στο Σύνταγμα μας και να κατοχυρώσουμε τη δημοκρατία μας, το κράτος δικαίου, το κοινωνικό κράτος, το δημόσιο συμφέρον και τις κοινωνικές κατακτήσεις που γκρεμίστηκαν με όσα επιβλήθηκαν, είτε από τους εκπροσώπους των δανειστών είτε από όσους τους εξυπηρετούσαν είτε και από τους δύο. Είναι ευκαιρία να κατοχυρωθούν συνταγματικά και βαθύτερα η λαϊκή κυριαρχία, οι λαϊκές κοινωνικές κατακτήσεις, τα κοινωνικά δικαιώματα, τα κοινωνικά αγαθά που πρέπει να έχουν οι πολίτες και που κάποιοι προσπάθησαν να τακίσουν μέσω των δανειακών υποχρεώσεων.

Να μην ξαναζήσουμε, δηλαδή, την επιβολή και την προσπάθεια ιδιωτικοποίησης των νερών της χώρας και της διακοπής του δικαίου που πρέπει να έχει κάθε πολίτης στο νερό, στην ενέργεια, στα κοινωνικά αγαθά, στα ανθρώπινα δικαιώματα που οφείλουμε ως κοινωνία να διασφαλίσουμε σε όλους.

Να μην ξαναζήσουμε -και να μην ξεχάσουμε- να πετιούνται συμπολίτες μας έξω από τα δημόσια νοσοκομεία, γιατί είχαν εκκρεμείς φορολογικές εισφορές.

Να προστατευτεί η ίδια η δημοκρατία της χώρας και να μην επιτραπεί για το μέλλον η επιβολή του οικονομικού συστήματος στον πολιτικό κόσμο και στον ελληνικό λαό.

Να μην ξαναζήσουμε την επιβολή εξωκοινοβουλευτικού Πρωθυπουργού από το τραπεζικό σύστημα στον ελληνικό λαό, να μην ξαναζήσουμε τους δανειστές στα Υπουργεία να υπαγορεύουν νόμους και διατάξεις.

Να ανατραπούν ή να διορθωθούν συνταγματικές προβλέψεις που πλήγωσαν και υποβάθμισαν τον πολιτικό κόσμο στα μάτια της ελληνικής κοινωνίας, όπως τις προβλέψεις της ασυλίας Υπουργών και Βουλευτών.

Να διορθωθούν στρεβλώσεις που επέτρεπε το ισχύον Σύνταγμα, όπως η οικοδόμηση κομματικών μηχανισμών στο κράτος και στους δημόσιους φορείς, μηχανισμών εξυπηρέτησης στις τράπεζες, χωρίς θεσμοθετημένους κανόνες και διαφάνεια, που πλήρωσε και πληρώνει ο ελληνικός λαός. Δηλαδή να μην ξεχάσουμε.

Το Σύνταγμα, αγαπητοί συνάδελφοι, διακηρύσσει ότι θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία. Η διάταξη αυτή διαθέτει επιτακτικό χαρακτήρα και παρουσιάζει δύο εκφάνσεις. Η πρώτη είναι ότι τα κρατικά όργανα πρέπει να προέρχονται από τη λαϊκή βούληση και τη δημοκρατική νομιμότητα και η δεύτερη ότι κατά την άσκηση των καθηκόντων τους πρέπει να ενάγονται στη λαϊκή βούληση και να επιδιώκουν την ευρύτερη δυνατή λαϊκή συναίνεση, δηλαδή τη δημοκρατική νομιμοποίηση. Στο πλαίσιο αυτό σαφέστατα, σύμφωνα με την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας και της ισοδυναμίας της ψήφου, είναι το σύστημα της απλής αναλογικής.

Τον Ιούλιο του 2016, η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ και ο Αλέξης Τσίπρας έθεσαν στη δημόσια συζήτηση τις προτάσεις για τη συνταγματική Αναθεώρηση. Η πολιτική συγκυρία ήταν κομβική, αλλά και συμβολική. Η έξοδος της χώρας από τα μνημόνια θα συνοδευόταν από ένα προοδευτικό και δημοκρατικό Σύνταγμα, αφού είναι βέβαιο ότι μεγάλη πλειοψηφία του ελληνικού λαού επιθυμεί toλμηρές θεσμικές τομές.

Δυστυχώς, για άλλη μια φορά η Νέα Δημοκρατία ως Αξιωματική Αντιπολίτευση αντιμετώπισε την όλη προσπάθεια με τον χειρότερο δυνατό τρόπο, γεγονός το οποίο εν πολλοίς δικαιολογείται από τη στρατηγική της επιλογή να μένει αγκυλωμένη δογματικά σε έναν ακραίο νεοφιλελευθερισμό, σε αντίθεση ακόμη και με το Σύνταγμα του '74 και με τις ιδρυτικές της διακηρύξεις. Θα ήταν καλό να τις διαβάσετε ξανά.

Για μας, στον ΣΥΡΙΖΑ και στον προοδευτικό κόσμο της χώρας, τα δημοκρατικά ζητούμενα από την ελληνική κοινωνία είναι αυτονόητη υποχρέωσή μας να τα θεσμοθετήσουμε και η προσπάθεια αυτή δεν πρέπει να πάει χαμένη.

Ειδικότερα ως προς τις τροποποιούμενες διατάξεις, προκρίνω τη δεύτερη θεματική ενότητα για τα κοινωνικά δικαιώματα. Η κατοχύρωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στοχεύει και στόχευε από την αρχή του συνταγματισμού στον περιορισμό και την οριοθέτηση της κρατικής εξουσίας, ενώ συνδέθηκε σταδιακά με την ανάπτυξη των προοδευτικών κινημάτων. Μετά τις φρικαλεότητες των πολεμικών συρράξεων ενάντια στην αξία του ανθρώπου και της ανθρώπινης ζωής, είναι περισσότερο από ποτέ επίκαιρες οι διεθνείς συμφωνίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Και για τα κοινωνικά δικαιώματα μεγάλης σημασίας είναι ο ευρωπαϊκός κοινωνικός χάρτης, αλλά και οι πολυάριθμες διεθνείς συμβάσεις εργασίας, που έχει υιοθετήσει η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας.

Δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια αυτή η συνταγματική επιταγή διαγράφηκε από τα χέρια των πολιτικών της συντηρητικής διακυβέρνησης και των ακραίων νεοφιλελεύθερων επιλογών και η πατρίδα μας, ο λαός μας, έζησε με ζοφερό τρόπο τα αποτελέσματα που είχαν οι μνημονιακές πολιτικές στις ζωές των συμπολιτών μας.

Στην τρίτη θεματική ενότητα -Πρωθυπουργός, Κυβέρνηση, Βουλή- η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για τη συνταγματική Αναθεώρηση ξεκινά από την ανάγκη ενίσχυσης του Κοινοβουλίου, αλλά και των δημοκρατικά εκλεγμένων κυβερνήσεων απέναντι σε εξουσίες που δεν ανάγονται στη λαϊκή κυριαρχία. Θυμάστε όλοι τι ζήσαμε και πώς οι διαρκώς ενισχυόμενες εξωθεσμικές και εξωσυνταγματικές εξουσίες λειτούργησαν στη χώρα μας. Γι' αυτόν τον λόγο πρέπει να δημιουργήσουμε ενισχυμένους θεσμούς άμυνας.

Είναι προφανές και είναι εδραιωμένη άποψή μας ότι ο Πρωθυπουργός της χώρας πρέπει να είναι εκλεγμένος Βουλευτής,

ώστε να μην παραδίδονται έτσι με ελαφριά τη καρδιά οι τύχες του λαού και της χώρας σε όποιον τεχνοκράτη εξυπηρετεί τη συγκεκριμένη πολιτική συγκυρία ή τα συγκεκριμένα συμφέροντα.

Έχουμε αποκτήσει τραγική εμπειρία σ' αυτό και γι' αυτό στο πρόσωπο του εκάστοτε Πρωθυπουργού συμπυκνώνεται η έννοια της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας, δηλαδή η πολιτική ευθύνη και το πολιτικό κόστος. Είναι απολύτως ξεκάθαρο ότι οι πρωθυπουργοί πρέπει να ορίζονται από τον ελληνικό λαό και οφείλουν να λογοδοτούν μόνον σε αυτόν.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει προειδοποιητικά το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κύριε Πρόεδρε, αν μου επιτρέπετε, θέλω λίγο χρόνο ακόμα.

Δεν θα μπω στον πειρασμό να θυμίσω τι ακούγαμε όσο ήμασταν κυβέρνηση, τεσσεράμισι χρόνια. Αντ' αυτού, αντί να κατοχυρώσουμε τη δημοκρατία μας, αντί να κατοχυρώσουμε ότι ο Πρωθυπουργός θα είναι εκλεγμένος στο ελληνικό Κοινοβούλιο, αντί τις διακηρύξεις της Νέας Δημοκρατίας και τις καταγγελίες για το δήθεν χτίσιμο κομματικού κράτους από τον ΣΥΡΙΖΑ, νομοθετήσατε το επιτελικό κράτος.

Είναι ένα νομοθέτημα που σε πολλές διατάξεις του έρχεται σε αντίθεση με το Σύνταγμα για τον ρόλο των Υπουργών, του Υπουργικού Συμβουλίου, του ρόλου του Πρωθυπουργού, αλλά είναι και ένα μνημείο οικοδόμησης κομματικού κράτους από τον Πρωθυπουργό μέχρι την τελευταία δομή του δημόσιου βίου και από ό,τι βλέπουμε στις τροποποιήσεις που προτείνετε φτάνετε μέχρι και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Είναι τραγικό. Αρκεί να αναλογιστούμε το αν θα μπορούσαν οι Πρόεδροι της Δημοκρατίας στη Μεταπολίτευση να παίξουν τον ρόλο που έπαιξαν σε κρίσιμες στιγμές αν είχαν εκλεγεί με μία μειοψηφία από το ελληνικό Κοινοβούλιο. Θεωρώ -και κάνω έκκληση γι' αυτό- ότι αυτό πρέπει να το ξαναδούν οι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας.

Στην πέμπτη θεματική ενότητα, στο ακαταδίκτο των Βουλευτών και Υπουργών, η ισχύουσα διάταξη σε πολλές υποθέσεις έχει προκαλέσει εύλογη καχυποψία σε βάρος του πολιτικού κόσμου και οδήγησε στην απαξίωση της πολιτικής. Ίσως, αν θέλετε, είναι μία ένεση στο τέρας της ακροδεξιότητας που γλιτώσαμε σε αυτό το Κοινοβούλιο.

Κατά την άποψή μας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ερμηνευτική δήλωση που είχε εισηγηθεί η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ αποτελεί την κεντρική ουσία, την καρδιά, όπως πολύ εύστοχα παρατήρησε ο Αλέξης Τσίπρας, της αλλαγής του άρθρου 86.

Θεωρούμε στοιχειώδες και αυτονόητο ότι στα υπουργικά αδικήματα δεν περιλαμβάνονται όσα τελέστηκαν απλώς επι' ευκαιρία της άσκησης υπουργικών καθηκόντων και ότι επομένως αυτά, ιδίως οι πράξεις δωροδοκίας, διώκονται από τη δικαιοσύνη και όχι από τη Βουλή.

Είναι ιδιαίτερα θετικό ότι όλες οι πτέρυγες αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα αλλαγών στο υπάρχον πλαίσιο. Θα ήταν, όμως, τωτική ένεση για το πολιτικό σύστημα να εισηγούνταν αυτή την πρόταση όλοι όσοι από εμάς υπηρετήσαμε σε υπουργικές θέσεις. Θα ήταν μια πραγματική πράξη τόνωσης της εμπιστοσύνης της κοινωνίας μας στον πολιτικό κόσμο αν όσοι από εμάς που υπηρετήσαμε σε υπουργικές θέσεις προτείνουμε όλη αυτή την ερμηνευτική δήλωση.

Γι' αυτό, συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, κάνω έκκληση να τη στηρίξετε και εσείς ακόμη και τώρα.

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα, σας παρακαλώ, ένα λεπτό ακόμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Έχετε ένα λεπτό, κύριε συνάδελφε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΠΙΡΤΖΗΣ: Θα ήθελα να κάνω ακόμα ένα σχόλιο για τις ρυθμιστικές αρχές, όχι για τις ανεξάρτητες τις συνταγματικά κατοχυρωμένες, αλλά ιδιαίτερα για τις ρυθμιστικές. Είναι πραγματικά λυπηρό αυτές οι αρχές να λειτουργούν με τον τρόπο που λειτουργούν. Είναι πιο εξαρτημένες και από την εξάρτηση, κάτι που έχουμε ξαναπεί.

Είναι γνωστό ότι η Νέα Δημοκρατία είναι λάτρης αυτών των αρχών, αλλά έτσι μπορούμε να εξηγήσουμε το γεγονός ότι διέλυσε σε ένα βράδυ τον θεσμό του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας

Διοίκησης και σοβαρά ελεγκτικά σώματα για να δημιουργήσει μία αρχή, την Εθνική Αρχή Διαφάνειας, χωρίς νομική προσωπικότητα. Ο διοικητής ορίζεται αυθαίρετα και με αδιαφάνεια από τον Πρωθυπουργό και με παρόμοιο αυθαίρετο τρόπο διορίζονται και οι προϊστάμενοι της αρχής.

Είναι άλλη μία μεγάλη επιτυχία του επιτελικού κράτους και γι' αυτό στο άρθρο 101 ως ΣΥΡΙΖΑ προτείνουμε την αναδιάρθρωση του τρόπου ίδρυσης και λειτουργίας και ελέγχου των αποφάσεων των ανεξάρτητων αρχών και των ρυθμιστικών με πραγματικό ουσιαστικό έλεγχο και όχι με ασυδοσία.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει επανειλημμένα το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Έχει εξαντληθεί το θέμα της ψήφου των αποδήμων συμπατριωτών μας. Είναι θετικότερη η προσπάθεια και θέλω να δώσω συγχαρητήρια σε όλες τις πτέρυγες του Κοινοβουλίου για την προσπάθεια που έγινε για να έχουμε κοινή θέση. Επιφυλασσόμαστε να γίνουν από την Κυβέρνηση οι τελικές διατυπώσεις ώστε να μπορούν οι ομογενείς μας να έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν τους δικούς τους αντιπροσώπους.

Τέλος, θα κλείσω αναφερόμενος στο σύστημα της απλής αναλογικής, που είναι πάγιο αίτημα του προοδευτικού κόσμου, που θεσμοθετήσαμε με θάρρος και με παρρησία. Υπάρχει μία μεγάλη αντίθεση με τη Νέα Δημοκρατία. Η βασική αιτίαση του αντιλόγου της συντηρητικής παράταξης είναι η δήθεν μη διακυβέρνηση της χώρας ή της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Αρα κατά τη γνώμη σας, αγαπητοί συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, πρέπει με κάθε τρόπο να διατηρήσετε την ενισχυμένη αναλογική. Θα ήθελα, όμως, να σας θυμίσω το εξής: Η χρεοκοπία της χώρας επιτεύχθηκε με ενισχυμένη αναλογική. Τα παιδιά μας ξενιτεύτηκαν σε καθεστώς ενισχυμένης αναλογικής. Το εργασιακό πλαίσιο καταργήθηκε σε καθεστώς ενισχυμένης αναλογικής. Οι συμπολίτες μας έμειναν έξω από τα δημόσια νοσοκομεία με σύστημα ενισχυμένης αναλογικής. Το Σύνταγμα και η δημοκρατία μας πληγώθηκαν με σύστημα ενισχυμένης αναλογικής.

Επομένως, κατά τη γνώμη μας, επειδή το Σύνταγμα είναι ο θεμελιώδης νόμος πάνω στον οποίο βασίζεται η διαμόρφωση όλης της νομοθεσίας της χώρας, το βάθεμα της δημοκρατίας μας, αλλά και οι άμυνες της δημοκρατίας μας σε κάθε είδους επιβολή, πρέπει να τολμήσετε κι εσείς και να μην ξεχάσετε τι ζήσαμε, και εμείς και ο ελληνικός λαός, με το καθεστώς της ενισχυμένης αναλογικής.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Μιλτιάδης Χατζηγιαννάκης από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αν και είμαστε προς το τέλος της διαδικασίας, νομίζω ότι είναι τιμή να μπορούμε να μιλάμε για τον κορυφαίο συνταγματικό θεσμό, για την Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Λόγω της καταγωγής μου, και της πολιτικής και της κανονικής, επέλεξα να μιλήσω σήμερα για το άρθρο 101 παράγραφος 4 που αφορά στη νησιωτικότητα και στην ορεινότητα που προβλέπεται σε αυτήν την παράγραφο του άρθρου.

Πράγματι το 2006 ήταν η πρώτη φορά που η ελληνική πολιτεία αποφάσισε, στην τότε Αναθεώρηση, να εισάγει την έννοια της νησιωτικότητας και της ορεινότητας και της προστασίας που αυτή χρήζει με το συγκεκριμένο άρθρο, το άρθρο 101 παράγραφος 4. Καταλαβαίνουμε όλοι για ποιους λόγους έγινε αυτό, αν και θεωρώ ότι η ελληνική πολιτεία άργησε. Όμως, έστω και το 2006 το συμπεριέλαβε στον κανόνα δικαίου που σήμερα υφίσταται και συζητούμε αν θα αναθεωρηθεί ή όχι.

Στην πραγματικότητα, όμως, ενώ η συγκεκριμένη αυτή διάταξη, ότι το κράτος γενικά και αόριστα μπορεί να λαμβάνει υπ' όψιν τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, έβαλε για πρώτη φορά, όπως είπα, σε πρώτο άξονα την προστασία των περιοχών αυτών που χρήζουν τόσο σημαντικής προσοχής και προστασίας από την ελληνική πολιτεία, έμεινε σχεδόν κενή γράμματος. Με ελάχιστες εξαιρέσεις, η ελληνική πολιτεία προέβη πράγματι σε ενέργειες, προέβη σε θεσμοθετήσεις, προέβη σε σύνταξη νόμων και κυρίως σε πράξεις που βοήθησαν

πραγματικά τα νησιά, ιδίως τα μικρά, και τις ορεινές περιοχές.

Ξέρετε ότι η χώρα μας έχει ένα ιδιαίτερο περιβάλλον, έχει μια γεωμορφολογία, μια βιοποικιλότητα η οποία διαφέρει από τις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οπότε θεωρώ ότι έπρεπε η ελληνική πολιτεία να τα λάβει αυτά υπ' όψιν. Αυτό που στην πραγματικότητα έκανε η προτείνουσα Βουλή είναι αυτήν τη διάταξη που υπάρχει σήμερα στο Σύνταγμα, να προσπαθήσει από κενό γράμμα να την κάνει μια διάταξη η οποία θα έχει ή τουλάχιστον θα προσπαθήσει να βάλει όρους στην πολιτεία και να έχει αποτελέσματα στην καθημερινότητα των πολιτών των νησιών μας και των απομακρυσμένων ορεινών περιοχών.

Γιατί το λέω αυτό; Η ερμηνευτική προσθήκη την οποία πρότεινε η προτείνουσα Βουλή βάζει δύο βασικά πράγματα. Ποιο είναι το πρόβλημα των νησιών, στην πραγματικότητα; Όλοι μπορεί να έχουμε στο μυαλό μας τα νησιά τους θερινούς μήνες, τα οποία μπορεί να έχουν τουρισμό, μπορεί να τα αισθανόμαστε σαν ιδανικούς τόπους να ζούμε, αλλά η πραγματικότητα για έναν νησιώτη δεν είναι αυτή. Η πραγματικότητα τον Γενάρη, τον Φλεβάρη, τον Δεκέμβρη είναι τελείως διαφορετική από αυτή που μπορεί να έχει ο μέσος συμπολίτης στο μυαλό του. Η πραγματικότητα αυτούς τους μήνες είναι ότι τρέμει το φυλλοκάρδι του κάθε νησιώτη -γιατί τους νησιώτες έζησα τα πέντε τελευταία χρόνια, γι' αυτούς είχα την ευθύνη, με αυτούς συναναστρεφόμουν και αυτήν την εμπειρία μπορώ να σας μεταφέρω εδώ μέσα- έχει την αγωνία αν έχει παιδίτρο στο πολυδύναμο ιατρείο να πάει το παιδάκι του δύο χρόνων, τριών χρόνων, αν ένας πυρετός που μπορεί να ανεβάσει -και μπορεί εδώ πέρα να είναι μια καθημερινότητα πολύ απλή- μπορεί είναι μοιραίος. Εγώ δεν λέω ότι συμβαίνουν πολύ συχνά, αλλά συμβαίνουν και ως δήμαρχος, έπρεπε να έχω έξω από την πόρτα μου ανθρώπους που έτρεμαν, να μπω μέσα στα Υπουργεία και να λέω: «Ρε παιδιά, έναν παιδίτρο θέλουμε, έναν παιδίτρο!».

Επίσης, ως δήμαρχος προσπαθούσα -σαν μικρός δήμος, όχι από τους πολύ μικρούς, υπάρχουν και χειρότερα- και είχα και την τύχη και τη χαρά να γυρίσω πάρα πολλά νησιά αυτήν την περίοδο, γιατί δημιουργήσαμε δίκτυο νησιών, και να δω τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν, να μην έχουν τεχνικές υπηρεσίες.

Σας μιλώ ειλικρινά, ο Δήμος Καστελόριζου έχει δύο εκατομμύρια στο αποθεματικό του, στο ταμείο του. Δεν μπορεί να κάνει ούτε ένα έργο! Θεωρώ ότι αυτό δεν έχει να κάνει με πολιτική απόχρωση ούτε με οπτική Αριστεράς, Δεξιάς ή Κέντρου. Έχει να κάνει με την αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η πρώτη φορά το 2016 που έλαβε, έστω και σε ένα έγγραφο, την έννοια της νησιωτικότητας, με ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και αυτό ήταν θετικό. Εμείς, βέβαια, είμαστε κυρίως νησιωτική χώρα. Από τα τριακόσια πενήντα πέντε -αν δεν κάνω λάθος, κάπου εκεί είναι- κατοικημένα νησιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 30% είναι ελληνικά.

Αρα οι πρώτοι που έπρεπε να είχαμε νοιαστεί, να είχαμε προβάλει αυτό το κομμάτι και στους ευρωπαϊκούς θεσμούς ήμασταν εμείς. Εντούτοις, έστω και το 2016, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το ψήφισμα της 4^{ης} Φεβρουαρίου το λαμβάνει σοβαρά υπ' όψιν. Έπρεπε να έρθει το μεταναστευτικό -γιατί αυτή είναι η πραγματικότητα, γι' αυτό το έλαβε υπ' όψιν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο- να καταλάβει ότι τα νησιά της Ελλάδας και της Ιταλίας κυρίως, αλλά και της Ισπανίας αντιμετωπίζουν το μεγαλύτερο κομμάτι της εισροής πολύ μεγάλων ομάδων προσφύγων και τότε να καταλάβει ότι υπάρχει διαφορά στη νησιωτικότητα.

Θυμίζω και νομίζω ότι είναι κατανοητό σε όλους ότι τα δικά μας τα νησιά, ιδίως τα μικρότερα, δεν έχουν να κάνουν με τη Σικελία ή με τη Σαρδηνία ή με την Κορσική. Δεν είναι όλα τα νησιά έτσι. Άμα το δείτε και πληθυσμιακά, εξακολουθεί το μεγαλύτερο πρόβλημα να το έχει η Ελλάδα.

Αρα τι προτείνουμε; Ειλικρινά είναι μια ευχή, εν όψει της ψηφοφορίας της Δευτέρας, να επανεξεταστεί το ζήτημα αυτό. Δεν θέλω ούτε να κατηγορήσω ούτε να πω κάτι άλλο. Θα μου πείτε: Η εκπόνηση ειδικών επιχειρησιακών σχεδίων διοίκησης -γιατί αυτό λέει η ερμηνευτική δήλωση- και η παροχή κινήτρων στους δημοσίους υπαλλήλους που υπηρετούν σε αυτές είναι ζήτημα του Καταστατικού μας Χάρτη και όχι της απλής νομοθέτησης; Να, όμως, που την απάντηση την έχει δώσει η πράξη. Δεν έχει

γίνει τίποτα τόσα χρόνια και ενώ έχουμε βάλει την υποχρέωση της πολιτείας να μεριμνά για τις ιδιαιτερότητες από το 2006, δεν έχει γίνει σχεδόν τίποτα, πλην ελάχιστων εξαιρέσεων. Αυτό, γιατί θέλω να είμαι απόλυτα δίκαιος.

Η δική μας η κυβέρνηση, του ΣΥΡΙΖΑ, προχώρησε σε τέσσερα-πέντε πράγματα πρακτικά. Έτσι ήρθε και η πρόταση στην Αναθεώρηση του Συντάγματος. Εμείς οι νησιώτες δηλαδή το αντιμετωπίσαμε με τρομερή ανακούφιση, όταν μάθαμε ότι προτείνε-ται και στη συγκεκριμένη Αναθεωρητική Βουλή.

Το ένα πρόβλημα ήταν το πώς θα διοικούμε τους δήμους μας, όπως είπα πριν, άρα έπρεπε να γίνει και αυτό έρχεται σε συνέ-χιση με την υποστήριξη του «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗ» που έβαλε σαφή διά-ταξη για την ενίσχυση και τη διαφοροποίηση των νησιωτικών και ορεινών δήμων. Άρα δεν ήταν κενό γράμμα, δεν ήρθε ξαφνικά και είπαμε: «άντε, ας το βάλουμε και στον Καταστατικό Χάρτη, ας το βάλουμε και στο Σύνταγμα». Ήταν επακόλουθο μιας συγ-κεκριμένης πολιτικής.

Ψηφίσαμε το μεταφορικό ισοζύγιο, το οποίο ελπίζω να συνε-χιστεί και με καλύτερους ακόμα όρους, να βελτιώνεται κάθε χρόνο. Ήταν ένα πάγιο αίτημα των νησιωτών, γιατί έχουμε πολύ μεγάλα προβλήματα. Αν δείτε το σούπερ μάρκετ πώς μπορεί να είναι στην Κάλυμνο ή στη Σκύρο, δεν έχει καμμία σχέση με εδώ. Εμείς που ζούμε στην ηπειρωτική Ελλάδα, μπορεί να έχουμε στο μυαλό μας ότι τα πράγματα εκεί είναι ιδανικά και τι ωραίοι τόποι είναι, αλλά τα προβλήματα εκεί είναι καθημερινά.

Εκτός από το μεταφορικό ισοδύναμο και τις διατάξεις του «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗ», ενισχύσαμε πραγματικά ως Υπουργείο Εσωτερι-κών -και καλώ και τη σημερινή Κυβέρνηση να συνεχίσει να πράτ-τει με αυτόν τον τρόπο- με πάνω από 30% των τακτικών επιχορη-γήσεων, των ετησίων, σε κάθε μικρό νησιωτικό και ορεινό δήμο.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομι-λίας του κυρίου Βουλευτή)

Γι' αυτό -και κλείνω, κύριε Πρόεδρε, και σας ευχαριστώ και για την υπομονή, γιατί έχουμε φτάσει τελευταίοι- είναι κραυγή αγω-νίας. Αφού δεν μπορούμε ως κράτος να βοηθήσουμε αυτούς τους ανθρώπους πραγματικά, τους ανθρώπους των ακριτικών νησιών, που σηκώνουν πολύ μεγαλύτερο βάρος απ' αυτό που τους αναλογεί και απ' αυτό που μπορούν, ας το βάλουμε στον Καταστατικό Χάρτη. Είναι προς ψήφιση.

Καλώ την Πλειοψηφία πραγματικά τη Δευτέρα να μπορέσει να το αναθεωρήσει. Δεν βλέπτε καθόλου. Και ειλικρινά τους αν-θρώπους αυτούς, που τραβούν τόσα και τόσα, ιδίως τώρα με το μεταναστευτικό, θα μας γίνει συνείδηση ότι πρέπει να τους έχουμε στη σκέψη μας και με έργα και όχι μόνο με λόγια.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κλείνουμε με την κ. Όλγα Κεφαλογιάννη από τη Νέα Δημοκρατία.

ΟΛΓΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχει παρέλθει περισσότερο από ένα χρόνο από την έναρξη της συζήτησης στη Βουλή για τη συνταγματική Αναθεώρηση. Μέσα σε κλίμα πόλωσης, η τότε κυ-βέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ επεδίωξε καιροσκοπικά τον αποπροσανα-τολισμό της ελληνικής κοινωνίας, με όχημα τη συνταγματική Αναθεώρηση, με στόχο να επισκιάσει τα τεράστια προβλήματα της οικονομικής αφαίμαξης, της ανεργίας, των κρίσιμων εθνικών ζητημάτων, τα οποία αντιμετώπισε με ανυπολόγιστο κόστος για την πατρίδα. Κάπως έτσι, δυστυχώς, προεξοφλήθηκε ότι ο πήχης της προτεινόμενης Βουλής θα έμπαινε πολύ χαμηλά.

Σίγουρα, η ιστορία θα αναζητήσει τους λόγους που για άλλη μια φορά η κορυφαία αυτή θεσμική διαδικασία ακρωτηριάστηκε. Όπως συνέβη και το 2008 -ήμουν και τότε Βουλευτής στην πρώ-τη μου θητεία- έτσι και τώρα, οι φωνές του λαϊκισμού απέκοψαν την ελληνική κοινωνία από την πρόοδο και τον εκσυγχρονισμό σε κρίσιμους τομείς της κρατικής λειτουργίας, της παιδείας, του περιβάλλοντος.

Παρ' όλα αυτά, δεν μπορεί και δεν πρέπει να κριθεί ισοπεδω-τικά το αποτέλεσμα αυτής της Αναθεώρησης, καθώς και η προ-σφορά του στις επόμενες γενιές. Είτε με απλή είτε με αυξημένη πλειοψηφία, η Επιτροπή Αναθεώρησης συνέκρινε σε επτά και πολύ σημαντικά σημεία προς αναθεώρηση.

Ένα από αυτά είναι η εξίσωση, σύμφωνα με το άρθρο 96 πα-ράγραφος 5, των στρατιωτικών δικαστών με τους λοιπούς δικα-στές. Πρόκειται για μια πρόταση της σημερινής κοινοβουλευ-τικής Πλειοψηφίας, με την οποία επιτυγχάνεται η πρόσβαση της στρατιωτικής δικαιοσύνης σε όλα τα συνταγματικά προνόμια της δικαστικής ιδιότητας, για την αποκατάσταση του έως σήμερα ελ-λείματος που είχε διαπιστωθεί στην κατοχύρωση της προσωπι-κής και λειτουργικής ανεξαρτησίας των στρατιωτικών δικαστών.

Όπως γνωρίζουμε, με το ισχύον Σύνταγμα η δικαιοσύνη απο-νέμεται από δικαστήρια συγκροτούμενα από τακτικούς δικαστές, που απολαμβάνουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία.

Με τη διάταξη αυτή του άρθρου 87 παράγραφος 1 του Συν-τάγματος, ο νομοθέτης φρόντισε -και σωστά- μέσα στο τότε με-ταπολιτευτικό κλίμα να αποσυσχετίσει τη λειτουργία και το έργο των μελών της στρατιωτικής δικαιοσύνης από τους κόλπους των δομών των Ενόπλων Δυνάμεων.

Βέβαια, σύμφωνα και με το άρθρο 96 παράγραφος 5 του Συν-τάγματος, τα στρατοδικεία, ναυτοδικεία και αεροδικεία, συγκρο-τούνται κατά πλειοψηφία από μέλη του δικαστικού σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων και τα μέλη αυτά, όπως είναι εύλογο, περι-βάλλονται με τις εγγυήσεις της λειτουργικής και της προσωπικής ανεξαρτησίας του άρθρου 87 παράγραφος 1 του Συντάγματος.

Παρ' όλα αυτά, η ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας το 2003 με απόφαση της δεν δέχτηκε ότι οι στρατιωτικοί δικα-στές δικαιούνται το ειδικό μισθολόγιο των δικαστών, με το σκε-πτικό ότι στο ισχύον Σύνταγμα το άρθρο 96 δεν παραπέμπει στο άρθρο 88 παράγραφος 2 που αφορά στις αποδοχές των δικα-στικών λειτουργών.

Κύριοι συνάδελφοι, οι εγγυήσεις της λειτουργικής και προσω-πικής ανεξαρτησίας των στρατιωτικών δικαστών δεν μπορεί να παρέχονται μερικώς. Τόσο το μισθολογικό ζήτημα, όσο και όλα τα υπόλοιπα ζητήματα πρέπει να απορρέουν από τις βασικές αυτές οι εγγυήσεις. Η ανεξαιρέτως περιβολή των συνταγματικών εγγυήσεων της προσωπικής και της λειτουργικής ανεξαρτησίας της στρατιωτικής δικαιοσύνης συμβάλλει στην αναβάθμιση της σχέσης δημοκρατίας - δικαιοσύνης.

Εξάλλου, ο όρος «στρατιωτικός δικαστής» δεν εκφράζει την στρατιωτική ιδιότητα του δικαστού, αλλά τον λειτουργικό της ρόλο. Τόσο συμβολικά όσο και ουσιαστικά δεν νοείται σε ένα δη-μοκρατικό ευρωπαϊκό κράτος να διατηρούνται οποιεσδήποτε διακρίσεις στις παρεχόμενες συνταγματικές εγγυήσεις των δικα-στικών λειτουργών.

Και μέσω της κοινής νομοθετικής οδού, μετά την έναρξη ισχύος της αναθεωρημένης αυτής διάταξης, ανοίγει ο δρόμος για πιο σύγχρονες δικαιοκρατικές ρυθμίσεις, με τις οποίες θα γίνον-ται σεβαστές και στην στρατιωτική δικαιοσύνη οι αρχές της Ευ-ρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σύμφωνα με τις οποίες κάθε πολίτης, υπό οποιαδήποτε ιδιότητά του, δικά-ζεται από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο.

Περνάω στο άρθρο 101Α του Συντάγματος, που αφορά στην συγκρότηση και λειτουργία ενός σχετική σύγχρονου είδους δι-οικητικού οργάνου στην ευρωπαϊκή έννομη τάξη, τις ανεξάρτη-τες αρχές, η λειτουργία των οποίων αποσκοπεί στην προστασία της ανεξαρτησίας της διοικητικής δράσης έναντι των δικαιωμά-των των δικαιούμενων, αλλά και στην διασφάλιση της αμερολη-ψίας της εκτελεστικής εξουσίας από την επιρροή της πολιτικής εξουσίας.

Όπως όλοι γνωρίζουμε, εκτός από τις πέντε συνταγματικά προβλεπόμενες ανεξάρτητες αρχές, υπάρχουν και άλλες που προβλέπονται από τον νόμο. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το έργο που επιτελούν οι ανεξάρτητες αρχές είναι ουσιώδες και η λει-τουργία τους διέπεται από ποιοτικά χαρακτηριστικά που είναι πε-ριορισμένα στην κρατική διοίκηση. Η λειτουργία τους έχει συμβάλει ουσιαστικά στην προστασία των προσωπικών δεδομέ-νων, τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα, τη στελέχωση της δημόσιας δι-οίκησης και άλλους κρίσιμους τομείς.

Και επειδή ακριβώς οι ανεξάρτητες αρχές αγγίζουν ευαίσθητα θέματα σχετικά με την άσκηση εξουσίας του κράτους στον πο-λίτη, προκύπτει η ανάγκη ουσιαστικού εκσυγχρονισμού της συγ-κρότησης και λειτουργίας τους, διότι είναι πολλές οι περιπτώσεις που το ίδιο το πολιτικό σύστημα έχει παίξει ρόλο υπονομευτικό

στη λειτουργία τους.

Να θυμίσουμε ότι επί της προηγούμενης κυβέρνησης ο νόμος για τις τηλεοπτικές άδειες μετέτρεψε την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων σε διοικητική δομή του Υπουργείου Υποδομών, ενώ με τον ίδιο νόμο αφαιρέθηκαν από το ΕΣΡ ουσιαστικές αρμοδιότητες για να δοθεί ακόμα περισσότερη εξουσία στον τότε Υπουργό Επικρατείας. Να θυμίσουμε, επίσης, τα τότε αλληπάλληλα αδιέξοδα για τη συγκρότηση των αρχών, που στην περίπτωση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης έπληξαν καίρια το κύρος της διαδικασίας.

Σε μια ουσιαστική, λοιπόν, προσπάθεια προστασίας της αξιοπιστίας του θεσμού, η κοινοβουλευτική Πλειοψηφία έχει προτείνει την αναθεώρηση του σχετικού άρθρου. Επιδιώκεται, δηλαδή, ο σχηματισμός εφικτών συναινέσεων, μειώνοντας το απαιτούμενο ποσοστό συναίνεσης στον θεσμό της Διάσκεψης των Προέδρων από τέσσερα πέμπτα σε τρία πέμπτα, ως λύση στην διαπιστωμένη παθογένεια του ελληνικού πολιτικού συστήματος να λαμβάνει αποφάσεις ευρείας κομματικής αποδοχής. Η εξεύρεση, όμως, κοινών συνισταμένων, πέρα και πάνω από κομματικές λογικές, οφείλει να αποτελεί πάντα σταθερό ζητούμενο στα σύγχρονα ευρωπαϊκά κράτη, στα κράτη που λειτουργούν στη βάση φιλελεύθερων δημοκρατικών αξιών.

Κύριοι συνάδελφοι, τόσο ο πυρήνας της αναθεωρητικής πρότασης, όσο και η γενικότερη πολιτική στάση της σημερινής κοινοβουλευτικής Πλειοψηφίας, θέτει σε ανώτατο θεσμικό και πολιτικό επίπεδο την ιστορική ανάγκη της πατρίδας μας για ανάπτυξη, εκσυγχρονισμό, αξιοκρατία, αξιοπιστία.

Ο άξονας της πολιτικής κανονικότητας και της ισορροπίας των θεσμών αποτυπώνεται με κάθε ευκαιρία στις πρωτοβουλίες αυτής της Κυβέρνησης, αποσκοπώντας στην εξασφάλιση της συνέχειας του κράτους σε συνθήκες μιας αποτελεσματικότερης δημοκρατίας, όπου η οικονομία ανακάμπτει και η ελπίδα επιστρέφει, μιας δημοκρατίας όπου οι λειτουργίες του κράτους θα είναι διακριτές, με σαφείς αρμοδιότητες και εκτεταμένη λογοδοσία για τους Έλληνες πολίτες και τις επόμενες γενιές, στις οποίες οφείλουμε περισσότερα απ' όσα πράξαμε μέχρι σήμερα.

Κι επειδή είμαι η τελευταία ομιλήτρια από πλευράς Βουλευτών, θέλω να κλείσω με την ελπίδα ότι στην επόμενη Αναθεώρηση του Συντάγματος θα είμαστε πιο τολμηροί, πιο ρηχέκλειστοι και πιο προοδευτικοί.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Πριν κλείσουμε, ζητηση τον λόγο για ένα λεπτό -κι αν θέλει και κάποιος άλλος- ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας, ο κ. Στυλιανίδης.

Για να είμαστε δίκαιοι, αν κάποιος εκ των εισηγητών ή των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων θέλει να προσθέσει κάτι, μπορεί για ένα λεπτό να πάρει τον λόγο.

Κύριε Στυλιανίδη, έχετε τον λόγο.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, ολοκληρώνεται η κορυφαία διαδικασία της Αναθεώρησης του Συντάγματος απόψε και κάνουμε έναν σύντομο απολογισμό, παραδίδοντας τη Δεύτερα στους πολιτικούς μας Αρχηγούς και στο Σώμα της Ολομέλειας τη δουλειά που προηγήθηκε. Συνολικά έχω εκτιμήσει ότι οι συζητήσεις μας ξεπέρασαν τις εκατόν τριάντα ώρες, εάν αθροίσουμε τη γόνιμη συζήτηση που έγινε στην επιτροπή και τη συζήτηση που έγινε στην Ολομέλεια.

Στην επιτροπή παρενβήσαν εκατόν εξήντα οκτώ ομιλητές. Στην Ολομέλεια πρέπει να ξεπέρασαν τους διακόσιους. Και ξεκινώντας από εκατόν πενήντα τέσσερις διαφωνίες στην προτεινόμενη Βουλή, τις οποίες μειώσαμε σε σαράντα εννέα σημεία αιχμής, θα έλεγα, στην Αναθεωρητική Επιτροπή, μπορέσαμε να συναντηθούμε σε εννέα σημεία. Η Θ' Αναθεωρητική Βουλή, λοιπόν, συναντάται σε εννέα σημεία και επιτυγχάνει, κατά τη γνώμη μου, εννέα πολύ σημαντικές αλλαγές, χάρη στον υψηλό επιπέδου διάλογο που προηγήθηκε από όλα τα κόμματα και από όλους τους εισηγητές, από όλους τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους και φυσικά από όλους τους Βουλευτές.

Θέλω, λοιπόν, να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους όλων των κομμάτων, διότι, παρ' ότι ξεκινήσαμε από διαφορετικές

ιδεολογικές αφετηρίες, καταφέραμε σε πολύ κρίσιμα σημεία να συναντηθούμε.

Θέλω να ευχαριστήσω εσάς, κύριε Πρόεδρε, και δι' υμών όλο το Προεδρείο της Βουλής, τους συνεργάτες σας, τη Γραμματεία της Βουλής, τους εργαζόμενους, που τόσες ώρες αφιλοκερδώς, οφείλω να πω, συνέβαλαν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην ολοκλήρωση αυτού του μεγάλου έργου.

Θέλω να ευχαριστήσω τους συναδέλφους Βουλευτές, οι οποίοι με τις πολιτικές τους παρεμβάσεις διαμόρφωσαν τις τελικές προτάσεις.

Τη Δεύτερα, νομίζω, ότι η ψηφοφορία του Σώματος θα σηματοδοτήσει μια καινούργια εποχή, διαμορφώνοντας έναν πολιτικό ακό χάρτη, ο οποίος θα επιταχύνει το βήμα της Ελλάδος προς το μέλλον.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ευχαριστώ κι εγώ.

Πράγματι ήταν ένας επίλογος, ο οποίος άξιζε να ειπωθεί έτσι, γιατί ολοκληρώνουμε τη συζήτηση της κορυφαίας κοινοβουλευτικής πράξης, της Αναθεώρησης του Συντάγματος.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να έχω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Λοβέρδο, ορίστε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Πρώτα απ' όλα, να ευχαριστήσω τον κ. Στυλιανίδη για την εξαιρετική καλή Προεδρία που έκανε στην επιτροπή -ακόμη μια φορά τον ευχαριστούμε- αλλά και για τη συμβολή του στην Ολομέλεια.

Να ευχαριστήσω και πάλι όλους τους συναδέλφους γενικούς εισηγητές και όλους τους συναδέλφους Βουλευτές για τη συνεισφορά τους.

Ωστόσο, μιας και ο κύριος Πρόεδρος της Επιτροπής, ο κ. Στυλιανίδης, είπε και δύο λέξεις περισσότερες για την ουσία του εγχειρήματος, θέλω κι εγώ στην τελευταία μου παρέμβαση να ανακεφαλαιώσω αυτά τα οποία ως κριτικό λόγο ανέπτυξα όλες τις εβδομάδες εργασιών μας, που συμπυκνώνονται σε μια φράση, κύριε Πρόεδρε, του καθηγητή Αντώνη Μανιτάκη που δημοσιεύεται στα χθεσινά «ΝΕΑ»: «Μια Αναθεώρηση που ξεκίνησε ανόρεχτα και τελειώνει ξεθυμασμένη». Νομίζω ότι είναι πάρα πολύ καλός τίτλος για το περιεχόμενο των εργασιών που καταλήγει στις εννέα προτάσεις περί Αναθεώρησης του Συντάγματος.

Ούτε μεμψιμοιρία θέλω να εκδηλώσω ούτε κάτι άλλο αρνητικό, αλλά οι τοποθετήσεις που έκανε το Κίνημα Αλλαγής, δι' εμού και δι' όλων των συναδέλφων, κυρίως διά του κ. Καμίνη, όλες αυτές τις μέρες και στην επιτροπή και εδώ, συμπυκνώνονται με αυτό που είπα και δεν χρειάζομαι αναλυτικότερες εκφράσεις.

Συγχαρητήρια που καταλήγουμε να αναθεωρήσουμε οκτώ διατάξεις που χρειάζονταν αναθεώρηση εξαιτίας της ξεροκεφαλιάς, της δυστροπίας και του μικροκομματισμού, γιατί το Σύνταγμα τα επέτρεπε αυτά να γίνουν, και μια διάταξη -το άρθρο 86 παραγράφος 3 τελευταίο εδάφιο- που, αν δεν την αναθεωρούσαμε, θα παρέμενε η σύντομη αποσβεστική προθεσμία που υπήρχε, που όλοι οι Έλληνες και Ελληνίδες ήθελαν την αλλαγή της.

Τώρα, έχουμε τα κείμενα. Εμείς κάναμε μια πρόχειρη κατάταξη των επιλογών μας και θέλω να ξέρετε, κύριε Πρόεδρε, ότι οι τελικές μας επιλογές, επειδή δεν είχαμε τη δυνατότητα των πενήντα Βουλευτών που θα κατέθεταν επίσημες προτάσεις, γίνονται με κριτήριο «το μη χείρον βέλτιστον» και προσχωρούμε σε απόψεις που δεν ήταν οι δικές μας, αλλά είναι κοντύτερα στις απόψεις μας και πάντως με κριτήριο αν μια διάταξη από αυτές αναθεωρείται με τις δικές μας ψήφους ή δεν αναθεωρείται, επειδή εμείς δεν ψηφίζουμε. Άρα όταν χρειάζεται κάτι να αναθεωρηθεί, θα προσφέρουμε τις είκοσι δύο ψήφους μας, προκειμένου να επιτευχθεί η αναθεώρηση.

Ωστόσο -και αυτή είναι η τελευταία μου φράση, θέλω να το προσέξετε εσείς αυτό, γιατί προεδρεύετε αυτήν τη στιγμή- οι τελικές διατυπώσεις των δύο κομμάτων έγιναν, όχι υπ' ευθύνη του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά με ευθύνη της Νέας Δημοκρατίας, απόψε, το απόγευμα δηλαδή. Ήδη, με την πρωτοβουλία του ΚΚΕ, εντοπίστηκε μια αδυναμία σε μία, στο άρθρο 62.

Θέλω να μας επιτρέψετε να μελετήσουμε το πρωί, με καθαρό μυαλό, τα γραπτά κείμενα και η Γραμματεία να υποδεχτεί συντακτικές αλλαγές. Εννοώ αλλαγές διατύπωσης. Ειδάλλω, θα πάμε τη Δευτέρα και θα έχουμε τη συζήτηση των Αρχηγών και κάποια στιγμή ψηφοφορία και δεν ξέρω αν θα μας δοθεί η ευκαιρία τη Δευτέρα να διορθώνουμε τις προτάσεις τις οποίες θα ψηφίζουμε. Ψηφίζουμε με ψηφοδέλτιο, το οποίο όμως αντιστοιχεί σε προτάσεις των κομμάτων για αλλαγές περιεχομένου ή για προσθήκες περιεχομένου.

Άρα, αύριο ή, αν δεν μπορείτε αύριο διότι είναι εκτός λειτουργίας της Βουλής, τη Δευτέρα, μετά τις ομιλίες των Αρχηγών, να σταματήσουμε, να διακόψουμε για μισή ώρα, να γίνουν διορθώσεις και μετά να πάμε στην ψηφοφορία. Αυτό είναι βασικό που λέω τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Κατρούγκαλε, έχετε τον λόγο για δύο λεπτά ή όσο θέλετε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Δεν θα καταχρασώ τον χρόνο.

Ομολογώ ότι δεν θα έπαιρνα τον λόγο, για να κλείσει ο Πρόεδρος, αλλά έτσι όπως εξελίχθηκε η διαδικασία, να πω κατ' αρχάς την εκτίμησή μου για το πώς εξελίχθηκε η διαδικασία και στο τέλος να απευθύνω κι εγώ τις αναγκαίες ευχαριστίες σε όλους τους παράγοντες της Αναθεώρησης.

Δεν συμφωνώ με την κριτική που ασκήθηκε, για την εξαρχής έλλειψη φιλοδοξίας της Αναθεώρησης. Από το 2016 ο τότε Πρωθυπουργός ξεκίνησε τον πολιτικό διάλογο για να γίνει κτήμα της κοινωνίας η Αναθεώρηση. Θεωρούσαμε ότι πριν προχωρήσουμε στην κοινοβουλευτική συζήτηση έπρεπε, για πρώτη φορά, στην Ελλάδα να υπάρξει ένας ευρύς διάλογος στην κοινωνία, που οργανώθηκε, με πολλές εκδηλώσεις ανά την Ελλάδα, από την γνωστή επιτροπή, με Πρόεδρο τον συνάδελφο κ. Σπουρδαλάκη. Ούτε τη Νέα Δημοκρατία χαρακτήριζε έλλειψη φιλοδοξίας στην προηγούμενη περίοδο. Δεκάδες προτάσεις κατατέθηκαν από αυτή, όπως δεκάδες προτάσεις κατατέθηκαν κι από εμάς.

Ακριβώς, όμως, επειδή οι προτάσεις αυτές συμπύκνωναν διαφορετικές ιδεολογικές πολιτικές προτάσεις κι επειδή το Σύνταγμα μας θέλει η διαδικασία της Αναθεώρησης να ολοκληρώνεται με συναινέσεις, δεν ήταν δυνατό να καταλήξουμε σε θεσμικό αποτύπωμα σημαντικότερο από αυτό που καταλήξαμε, δεδομένου ότι μετά τις εκλογές, η παρούσα Αναθεωρητική Βουλή έχει την ιδιομορφία, σε σχέση με όλες τις προϋφιστάμενες, να έχει διαφορετική πλειοψηφία από αυτήν που ξεκίνησε την Αναθεώρηση.

Θεωρώ θετικό παρ' όλα αυτά, μολοντί επαναλαμβάνω το εύρος και το βάθος της Αναθεώρησης δεν θα είναι ιδιαίτερα εκτεταμένο, ότι καταλήξαμε σε συναινέσεις για τη βελτίωση ορισμένων διατάξεων. Θεωρώ σημαντικό το γεγονός της καταρχήν

συμφωνίας στο άρθρο 86, ως προς την αποσβεστική προθεσμία, όλων των πτερύγων.

Θεωρώ, όμως, κρίσιμο για την τιμή του πολιτικού κόσμου, ακόμα και τα κόμματα τα οποία δεν συμφώνησαν στην ερμηνευτική δήλωση, να το ξανασκεφτούν μέχρι τη Δευτέρα. Νομίζω ότι είναι σημαντικό για την Αναθεώρηση καθ' εαυτή και για την εν γένει αξιοπιστία του πολιτικού κόσμου.

Ολοκληρώνοντας, θέλω και εγώ να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο της Επιτροπής, τον γενικό εισηγητή της Πλειοψηφίας, τους ειδικούς εισηγητές και αγορητές των κομμάτων αλλά και το προσωπικό της Βουλής. Να σας πω ότι, παρά τις πολιτικές μας διαφορές, προσπαθήσαμε με κοινοβουλευτικό ήθος, όπου ήταν δυνατόν να υπάρξουν συγκλίσεις, να ανευρεθούν. Νομίζω ότι η Αναθεωρητική αυτή Βουλή εμπλούτισε τον κοινοβουλευτικό μας βίο και προχώρησε σε ορισμένα βήματα παραπέρα το επίπεδο του πολιτικού διαλόγου ανάμεσα στα κόμματα.

Ευχαριστώ πολύ κι εσάς, κύριε Πρόεδρε, πού ήσασταν πάντοτε ένας πολύ ευγενής και αποτελεσματικός Πρόεδρος.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Να απαντήσω στον κ. Λοβέρδο ότι το σπλάγνο έχει δοθεί στους εισηγητές και μέχρι τη Δευτέρα, αν υπάρχουν οποιεσδήποτε παρατηρήσεις, να δοθούν, έτσι ώστε στο τέλος να είναι όλα καλά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, που αντιστοιχεί στην 6η και 7η ενότητα της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος, δηλαδή: στρατιωτικοί δικαστές, ανεξάρτητες αρχές, περιφερειακή οργάνωση του κράτους, ρυθμίσεις θεμάτων ΟΤΑ και τελικές και μεταβατικές διατάξεις, άρθρα 96 παρ. 5, 101Α, 101 παρ. 1 και 4, 101 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης), 102 παρ. 2, 112 παρ. 4 (κατάργηση παραγράφου), 113 (κατάργηση), 114 παρ. 1, 114 παρ. 2 (κατάργηση παραγράφου), 115 παρ. 1 και 2, 115 παρ. 3 (κατάργηση παραγράφου), 115 παρ. 4 (κατάργηση παραγράφου) και 119 παρ. 1 (κατάργηση παραγράφου) του Συντάγματος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δέχστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 22.01' λύεται η συνεδρίαση για τη Δευτέρα 25 Νοεμβρίου 2019 και ώρα 10.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: αποφάσεις Βουλής: συζήτηση, σε επίπεδο Αρχηγών Κομμάτων, και λήψη απόφασης (ψηφοφορία) επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη που σας έχει διανεμηθεί.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ